

В. Ульянов (Ленин)

Προλετάριοι ὅλων τῶν χωρῶν, ἑνωθεῖτε!

ΛΕΝΙΝ

ΑΠΑΝΤΑ

ΠΛΗΡΗΣ ΕΚΔΟΣΗ

51

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΡΩΣΙΚΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ
ΚΑΙ Η ΘΕΩΡΗΣΗ ΕΓΙΝΑΝ ΑΠΟ ΟΜΑΔΑ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΡΞΙΣΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Θ. ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΡΩΣΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΕΓΙΝΕ ΜΕ ΑΠΟΦΑΣΗ
ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ
ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

ПОЛНОЕ СОБРАНИЕ СОЧИНЕНИЙ

ИЗДАНИЕ ПЯТОЕ

ИЗДАТЕЛЬСТВО
ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА · 1977

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΑΡΞΙΣΜΟΥ - ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΣΕ

Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

ΑΠΑΝΤΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΤΟΜΟΣ

51

Γράμματα
Ἰούλης 1919 — Νοέμβρης 1920

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ»
ΑΘΗΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ πεντηκοστός πρῶτος τόμος τῶν Ἁπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν περιέχει γράμματα, σημειώσεις, τηλεγραφήματα, τηλεφωνογραφήματα, πού ἔχουν γραφτεῖ ἤ ὑπαγορευτεῖ τόν Ἰούλη τοῦ 1919 μέ Νοέμβρη τοῦ 1920. Αὐτά συνδέονται μέ τά ἔργα πού ἔχουν συμπεριληφθεῖ στούς τόμους 39-41 τῆς ἔκδοσης αὐτῆς.

Ἦταν μιά ἀπό τίς πιό δύσκολες περιόδους τῆς ἱστορίας τῆς χώρας τῶν Σοβιέτ, ὅταν στά μέτωπα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου διεξάγονταν ἀποφασιστικές μάχες κατά τῶν ἑνωμένων δυνάμεων τῶν ξένων ἐπεμβασιῶν καί τῶν λευκοφρουριτῶν. Οἱ ἰμπεριαλιστές τῆς Ἀντάντ ἔριξαν στήν ἐπίθεση ἐνάντια στή χώρα τῶν Σοβιέτ στήν ἀρχή τίς λευκοφρουρίτικες στρατιές τοῦ Ντενίκιν, τοῦ Γιουντένιτς, τά διασωθέντα στρατεύματα τοῦ Κολτσάκ, τίς ἔνοπλες δυνάμεις μερικῶν μικρῶν ἀστικῶν κρατῶν καί ὕστερα, μετά τήν ἀποτυχία αὐτῆς τῆς ἐπίθεσης, ἔριξαν τά στρατεύματα τῆς ἀστικοτσιφλικάδικης Πολωνίας καί τοῦ Βράνγκελ. «Ἡ χώρα ζεῖ τόν πυρετό τῆς πάλης ἐνάντια στήν παγκόσμια ἀστική τάξη πού ἐκδικεῖται λυσσαλέα γιά τήν ἥττα της. Εἶναι φυσικό. Γιά τήν πρώτη Σοβιετική Δημοκρατία — τά πρῶτα χτυπήματα *ἀπό ὅλες τίς μεριές*. Εἶναι φυσικό», ἔγραφε ὁ Β. Ι. Λένιν στίς 31 τοῦ Ἰούλη 1919 στόν Α. Μ. Γκόρκι (σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 26).

Τά ντοκουμέντα μαρτυροῦν γιά τή γιγαντιαία δραστηριότητα τοῦ Β. Ι. Λένιν, τοῦ Κόμματος, τῆς Κεντρικῆς του Ἐπιτροπῆς γιά τήν ἄμυνα τῆς Δημοκρατίας τῶν Σοβιέτ, γιά τήν ὀργάνωση τῆς συντριβῆς τοῦ ἐχθροῦ, γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς πρώτης στόν κόσμο χώρας τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου. Στά ντοκουμέντα αὐτά ἀποκαλύπτονται οἱ πηγές τῆς δύναμης καί τοῦ ἀκατανίκητου τῆς

Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Χαρακτηρίζονται τά καθήκοντα πού μπαίνουν μπροστά στή χώρα καί πρῶτα ἀπ' ὅλα τά καθήκοντα τῆς ὑπεράσπισης τῆς σοσιαλιστικῆς Πατρίδας. Τά ὑλικά πού ἔχουν γραφτεῖ στήν περίοδο τῆς ξένης στρατιωτικῆς ἐπέμβασης καί τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἀντανακλοῦν τήν ἐπεξεργασία ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν τῶν σπουδαιότερων ζητημάτων τῆς οἰκοδόμησης τῶν σοβιετικῶν ἐνόπλων δυνάμεων καί τῆς ὁλόπλευρης ἐξασφάλισης τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεών τους, τόν καθορισμό τῶν βασικῶν ἀρχῶν τῶν πολεμικῶν στρατηγικῶν σχεδίων καί τῶν τρόπων ἐφαρμογῆς τους, τήν καθοδήγηση τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων στούς συγκεκριμένους τομεῖς τοῦ ἀγώνα, δείχνουν χτυπητά πῶς ὁ Β. Ι. Λένιν προσανατολιζόταν στά πιό πολύπλοκα ζητήματα τῆς στρατιωτικῆς ἐπιστήμης καί τῆς πολεμικῆς τέχνης.

Ὁ Β. Ι. Λένιν, μελετώντας τούς τρόπους ἐξουδετέρωσης τοῦ ρήγματος πού ἔκανε τό σῶμα ἱππικοῦ τοῦ Μάμοντοφ στό Νότιο μέτωπο, ἐπέστησε τήν προσοχή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου στό ὅτι μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ ἡ ἀεροπορία μέ πολύ χαμηλές πτήσεις ἐνάντια στό ἱππικό τῶν λευκῶν (βλ. σελ. 43-44). Σέ σχέση μέ τό καθῆκον τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς Κριμαίας ἀπό τά στρατεύματα τοῦ Ντενίκιν ὁ Β. Ι. Λένιν πρότεινε τό Μάρτη τοῦ 1920 στόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι «νά ἑτοιμαστοῦν ναυτικά μέσα (νάρκες, μέσα μεταφορᾶς κτλ.) καί πιθανή ἐπίθεση στήν Κριμαία ἀπό τό Ταμάν...» (σελ. 162). Ὅταν παρουσιάστηκε ὁ κίνδυνος ἐπίθεσης τῆς Ἀντάντ στό Μπακού, ὁ Β. Ι. Λένιν τηλεγραφοῦσε: «Μελετεῖστε καί ἑτοιμᾶστε ἐπειγόντως μέτρα ὀχύρωσης τῶν προσβάσεων τοῦ Μπακοῦ ἀπό ξηρά καί θάλασσα, μεταφορά βαριοῦ πυροβολικοῦ καί λοιπά» (σελ. 322).

Μεγάλο μέρος στόν τόμο κατέχει ἡ ἀλληλογραφία πού ἔχει σχέση μέ τήν πορεία τοῦ πολωνοσοβιετικοῦ πολέμου. Στίς 27 τοῦ Φλεβάρη 1920 ὁ Β. Ι. Λένιν ἔριξε τό σύνθημα «τῆς προετοιμασίας γιά πόλεμο μέ τήν Πολωνία» (σελ. 147). Τόνιζε ὅτι ὁ πόλεμος τῆς ἀστικοτσιφλικάδικης Πολωνίας ἐνάντια στή Σοβιετική Ρωσία, στήν οὐσία, ἦταν μιά νέα ἐκστρατεία τῆς Ἀντάντ, γιατί πίσω ἀπό τούς ἰθύνοντες κύκλους τῆς Πολωνίας βρίσκονταν οἱ γάλλοι, οἱ ἄγγλοι καί οἱ ἀμερικανοί ἰμπεριαλιστές. Αὐτῆς τῆς μορφῆς ντοκουμέντα εἶναι τά τηλεγραφήματα πρός τόν Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε, τόν Ι. Β. Στάλιν, τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι, τόν Ι. Σ. Οὔνσλιχτ, τόν Γκ. Β. Τσιτσέριν, πρός τά μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας Α. Α. Ἰόφφε κ.ἄ. Στά γράμματα καί στά τηλεγραφήματα ἐξηγεῖται μέ ἐπιμονή ὅτι τό Σοβιετικό κράτος δέν ἤθελε τόν πόλεμο, τοῦ τόν ἐπέβαλαν. Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔλεγε πώς ἡ Σοβιετική κυβέρνηση, ἐφαρμόζοντας φιλειρηνική πολιτική, ἔκανε

μεγάλες ὑποχωρήσεις καί ἐπανειλημμένα πρότεινε στήν Πολωνία εἰρήνη μέ πολύ πιό συμφέροντες γι' αὐτήν ἐδαφικούς ὅρους, ἀπ' ὅ,τι προβλεπόταν ἀπό τήν 'Αντάντ στή συνδιάσκεψη εἰρήνης τοῦ Παρισιοῦ. «...ἄν ἡ *'Αγγλία* (+ Γαλλία + ; + ;) θέλει γενική, δηλαδή *πραγματική*, εἰρήνη, *ἐμεῖς εἴμαστε ὑπέρ* ἀπό καιρό ἤδη... Ἄν ἡ Πολωνία θέλει εἰρήνη, ἐμεῖς εἴμαστε *ὑπέρ*· τό εἴπαμε αὐτό ξεκάθαρα καί τό ἐπαναλαμβάνουμε, ἄς προτείνει αὐτή», τέτια ἀπάντηση συμβούλευε ὁ Β. Ι. Λένιν νά σταλεῖ στόν Κῶρζον τόν 'Ιούλη τοῦ 1920 (σελ. 243).

Μερικά γράμματα καί τηλεγραφήματα περιέχουν δριμύτατη κριτική στή δουλιά τοῦ 'Επαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας, τοῦ Τρότσκι γιά ἐσφαλμένες ἐνέργειες καί γιά τήν ἀργοπορία τους στή συντριβή τοῦ ἐχθροῦ. «'Εμβαθύνοντας... στά συμπεράσματα μέ βάση τά ἀνακοινωθέντα, πείθομαι πώς τό 'Επαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας μας δέν δουλεύει καλά... Φαίνεται, τό 'Επαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας μας «διοικεῖ» χωρίς νά ἐνδιαφέρεται ἤ χωρίς νά ξέρει νά ἐλέγχει τήν *ἐκπλήρωση*. Ἄν αὐτό εἶναι τό κοινό μας ἁμάρτημα, τότε στό στρατιωτικό τομέα αὐτό εἶναι θάνατος», ἔγραφε ὁ Β. Ι. Λένιν στόν Σ. Ι. Γκοῦσεφ στίς 16 τοῦ Σεπτέμβρη 1919 (σελ. 49-50).

Τόν 'Ιούνη τοῦ 1920 ὁ στρατηγός Βράνγκελ ἄρχισε ἐπίθεση ἀπό τήν Κριμαία, δημιουργώντας ἀπειλή γιά τό Ντονμπάς καί τό Κουμπάν. 'Ο Β. Ι. Λένιν ἔδινε μεγάλη σημασία στήν κατάσταση τοῦ μετώπου αὐτοῦ· μέ πρότασή του πάρθηκαν τά ἀπαραίτητα μέτρα γιά τήν ἀπόκρουση τῆς ἐπίθεσης τοῦ Βράνγκελ. Στόν τόμο δημοσιεύεται τηλεγράφημα τοῦ Β. Ι. Λένιν τῆς 3 τοῦ Αὐγούστου 1920, μέ τό ὁποῖο κάνει κριτική στόν Στάλιν πού δέν εἶδε σωστά τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου γιά ξεχωρισμό τοῦ Κριμαϊκοῦ τομέα τοῦ Νοτιοδυτικοῦ μετώπου σέ αὐτοτελές Νότιο μέτωπο. 'Ο Λένιν ἔδινε μεγάλη προσοχή στήν πορεία τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, πού ὁδήγησαν στή συντριβή τοῦ Βράνγκελ καί στήν ἀπελευθέρωση τῆς Κριμαίας.

'Ο Β. Ι. Λένιν παρακολουθοῦσε ἀκούραστα τήν πορεία τῆς ἐπιστράτευσης γιά τά ἀποφασιστικά μέτωπα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. «'Επιστρατεῦστε τά στελέχη γιά τό μέτωπο. Καταργεῖστε τά ἐννέα δέκατα τῶν τμημάτων», τηλεγραφοῦσε ὁ Β. Ι. Λένιν στήν 'Εκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης στίς 14 τοῦ 'Οχτώβρη 1919 (σελ. 56). Συστήνοντας στό 'Επαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τοῦ Νότιου μετώπου τήν ὁμάδα τῶν κομμουνιστῶν τοῦ 'Ιβάνοβο-Βοζνεσένσκ, ὁ Β. Ι. Λένιν παρακαλοῦσε νά τούς τοποθετήσουν σωστά καί φροντισμένα καί νά τοῦ ἀναφέρουν σχετικά μ' αὐτό (βλ. σελ. 72-73).

Μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν ἡ ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τό Σεπτέμβρη τοῦ 1919 ἀποφάσισε νά μεταθέσει σέ στρατιωτική ὑπηρεσία μεγάλο ἀριθμό κομμουνιστῶν καί συμπαθούντων ἀπό τά διάφορα κεντρικά ἱδρύματα καί ὑπηρεσίες, ἐκτός ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Στρατιωτικῶν, τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ καί τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν. Ἡ Πετρούπολη, ἡ Μόσχα, ἡ Τούλα, τό Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ, τό Τβέρ καί ἄλλες βιομηχανικές πόλεις μέ ἔκκληση τοῦ Β. Ι. Λένιν καί τοῦ Κόμματος πολλές φορές στήν περίοδο αὐτή ἔστελναν στό μέτωπο τίς καλύτερες δυνάμεις τῶν ἐργατῶν, τῶν κομμουνιστῶν, τῶν συνδικάτων, τῶν κομσομόλων. Συνολικά στόν Κόκκινο Στρατό ὥς τόν Αὔγουστο τοῦ 1920 ὑπῆρχαν γύρω στίς 300 χιλιάδες κομμουνιστές, πού ἀποτελοῦσαν σχεδόν τό μισό τῆς συνολικῆς δύναμης τοῦ Κόμματος στήν περίοδο ἐκείνη.

Πρωταρχική σημασία στή συντριβή τοῦ ἐχθροῦ εἶχε ἡ ὁλόπλευρη ἑδραίωση τῶν μετόπισθεν. Τά τηλεγραφήματα πρός τό Σαράτοφ, πρός τούς ἐργάτες τῆς Πετρούπολης, πρός τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης, τό γράμμα πρός τούς συντρόφους τῆς Τούλας καί τά ἄλλα ντοκουμέντα, παράλληλα μέ τό γράμμα τῆς ΚΕ «Ὅλοι στήν πάλη ἐνάντια στόν Ντενίκιν», ἀποτέλεσαν τό πρόγραμμα κινητοποίησης τῶν δυνάμεων γιά τή συντριβή τῶν ἰμπεριαλιστῶν κατακτητῶν καί τῆς ἐσωτερικῆς ἀντεπανάστασης. Τά ὑλικά αὐτά φανερώνουν ὅτι στήν πορεία τῆς πάλης ὁ Β. Ι. Λένιν, τό Κόμμα παρακινοῦσαν τούς ἐργαζόμενους τῆς χώρας τῶν Σοβιέτ σέ μαζικό ἡρωισμό στό μέτωπο καί στά μετόπισθεν, ἐξηγοῦσαν στούς ἐργάτες, τούς ἀγρότες, τούς στρατιῶτες τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ τήν ἐσωτερική καί διεθνή κατάσταση, τήν πολεμική κατάσταση, ξεσκέπαζαν τά ὕπουλα σχέδια τῶν ἰμπεριαλιστῶν. Ἐκτιμώντας τήν ἐξωτερική πολιτική τῆς Ἀντάντ, ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραφε: «...ληστεία· πόλεμοι· ἐξεγέρσεις· *οἰκονομικός* στραγγαλισμός» (σελ. 251).

Οἱ δύσκολες συνθῆκες τῆς ἐμπόλεμης κατάστασης καί τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἀπαιτοῦσαν αὐστηρότατο συγκεντρωτισμό στήν κατανομή καί ἀξιοποίηση τῶν περιορισμένων ὑλικῶν πόρων τῆς χώρας. Τά σημειώματα πρός τόν Α. Ντ. Τσιουρούπα, πρός τά μέλη τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ καί τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης Καταναλωτικῶν Συνεταιρισμῶν, τά τηλεγραφήματα πρός τό Σαράτοφ, τό Νίζνι Νόβγκοροντ καί τά ἄλλα ντοκουμέντα τοῦ τόμου ἀντικαθρεπτίζουν τή δραστηριότητα τοῦ Β. Ι. Λένιν σχετικά μέ τόν ἐφοδιασμό τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καί τοῦ πληθυσμοῦ τῶν

βιομηχανικῶν πόλεων μέ τρόφιμα. «Ἡ Πετρούπολη καί ἡ Μόσχα εἶναι χωρίς ψωμί. Χρειάζονται ἡρωικά μέτρα. Τηλεγραφεῖστε ἀκριβολογημένη ἀπάντηση ἀμέσως», ἔγραφε ὁ Β. Ι. Λένιν στόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Σαράτοφ στίς 11 τοῦ Ἰούλη 1919 (σελ. 11). «Νά ἐφοδιάσετε ὁπωσδήποτε ὅλους τούς ἐργάτες τῶν Οὐραλίων», δίνει ἐντολή ὁ Β. Ι. Λένιν στίς πολιτικές καί στρατιωτικές ἀρχές τοῦ Πέρμ καί τοῦ Αἰκατερινμπούργκ τό Νοέμβρη τοῦ 1919 (σελ. 85). Παρά τίς τεράστιες δυσκολίες, ἡ Σοβιετική Δημοκρατία ἔβρισκε ὅλο νέους καί νέους οἰκονομικούς πόρους, πού τῆς ἐξασφάλιζαν τή νίκη κατά τῶν ἰσχυρῶν καί πολυάριθμων ἐχθρῶν.

Στίς συνθῆκες τῆς έντατικῆς ἐμπόλεμης κατάστασης ἡ διαπαιδαγωγητική, ὀργανωτική, οἰκονομική δραστηριότητα τοῦ Κόμματος ὑποτασσόταν πρῶτ' ἀπ' ὅλα στά καθήκοντα τῆς ἄμυνας τῆς χώρας. Ταυτόχρονα δέν σταματοῦσε καί ἡ πολύμορφη δημιουργική δραστηριότητα, συνεχιζόταν ἡ οἰκοδόμηση τῆς νέας κοινωνίας, πολλαπλασιάζονταν τά φύτρα τοῦ σοσιαλισμοῦ, διευρύνονταν οἱ κατακτήσεις τῆς Μεγάλης Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, συνεχιζόταν ἡ συσπείρωση τοῦ λαοῦ γύρω ἀπό τό Κόμμα, ἑδραιωνόταν ἡ συμμαχία τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῆς ἀγροτιᾶς. «Πάρθηκαν ἄραγε μέτρα γιά τήν *ἄμεση* (1) δημιουργία *Σοβιετικῆς ἐξουσίας* στίς περιοχές πού ἀπελευθερώνονται· (2) γιά τή σύγκληση τῶν *συνεδρίων* τῶν Σοβιέτ· (3) γιά τήν ἐκδίωξη τῶν *τσιφλικάδων*, γιά τή διανομή **μέρους** τῆς γῆς τους στήν ἀγροτική φτωχολογιά καί τοῦ ὑπόλοιπου μέρους στά *Σοβιέτ* τῶν ἐργατῶν γῆς;», ἔγραφε ὁ Β. Ι. Λένιν τόν Ἰούλη τοῦ 1920 (σελ. 231). Στήν περίοδο τῆς ὀλιγόχρονης εἰρηνικῆς ἀνάπαυλας, πού ἄρχισε τό Γενάρη τοῦ 1920 μετά τή συντριβή τῶν ἐπεμβασιῶν, ὁ Β. Ι. Λένιν χάραξε τίς βασικές κατευθύνσεις τῆς δουλιᾶς τοῦ Κόμματος καί τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης.

Στόν τόμο δημοσιεύονται τά γράμματα τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού συμπληρώνουν καί διευκρινίζουν τίς βασικές ἀρχές τοῦ ἑνιαίου οἰκονομικοῦ σχεδίου, τό ὁποῖο εἶχε ἐγκριθεῖ ἀπό τό IX συνέδριο τοῦ ΚΚΡ(μπ). Τά γράμματα πρός τόν Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι (βλ. σελ. 105, 159-160), πρός τόν Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ (βλ. σελ. 99) κ.ἄ. εἶναι ἀφιερωμένα στήν προπαγάνδιση τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ τῆς χώρας. Ὁ Β. Ι. Λένιν ἐνδιαφερόταν γιά τά κοιτάσματα γαιανθράκων στήν περιοχή τοῦ Μπριάνσκ, γιά τά πετρέλαια τῆς Οὐχτά, τοῦ Μπερτσογκούρ καί τοῦ Τσελεκέν, γιά τήν ἐπεξεργασία σχιστολίθων, τήν ἀξιοποίηση τῆς τύρφης σάν βάσης γιά τόν ἐξηλεκτρισμό τῆς λαϊκῆς

οἰκονομίας. Στήν ἐφημερίδα «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν» ὁ Β. Ι. Λένιν πρότεινε νά δημοσιεύονται περιοδικά ἐκθέσεις γιά τά συμπεράσματα ἀπό τή δουλιά σχετικά μέ τήν ἀνάπτυξη τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων.

Μιά σειρά ντοκουμέντα τοῦ τόμου φανερώνουν τήν τιτάνια δραστηριότητα τοῦ Β. Ι. Λένιν, τοῦ Κόμματος, τῆς κυβέρνησης, τίς ἠρωικές προσπάθειες τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν γιά τή γρήγορη ἀναστήλωση τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας καί ἰδιαίτερα τῶν μεταφορῶν, γιά τό ἀνέβασμα τῆς παραγωγικότητας τῆς ἐργασίας. Στά τηλεγραφήματα πρός τούς μεταλλουργούς τοῦ ἐργοστασίου τῆς Τούλας, τούς ἀνθρακωρύχους τοῦ Τσερεμχόβο ὁ Β. Ι. Λένιν χαιρέτιζε τήν ἀκατάβλητη ἀποφασιστικότητα καί τή σταθερότητα τῶν ἐργατῶν νά ὑπερνικήσουν ὅλα τά ἐμπόδια καί τίς δυσκολίες. «Ἀκριβῶς ἀπ' αὐτή τή σταθερότητα τῶν ἐργατῶν, τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν, ἀντλῶ καί ἐγώ, καθώς καί κάθε κομμουνιστής, τήν πεποίθηση γιά τήν ἀναπόφευκτη παγκόσμια νίκη τῶν ἐργατῶν καί τῆς ἐργατικῆς ὑπόθεσης» (σελ. 282).

Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔδινε τεράστια σημασία στήν ἀνάπτυξη τῆς τεχνικῆς, στή γρήγορη ἐφαρμογή στή λαϊκή οἰκονομία τῶν νεότατων ἐπιτεύξεων, στήν πλατιά χρησιμοποίηση τῶν ἐπιστημόνων καί τῶν εἰδικῶν, μεταξύ τῶν ὁποίων καί τῶν ξένων. Στόν τόμο δημοσιεύονται γράμματα, τά ὁποῖα χαρακτηρίζουν τή στάση τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τίς ἐφευρέσεις καί τούς ἐφευρέτες (βλ. γράμματα πρός τόν μηχανικό Ρ. Ε. Κλασσόν, πρός τή Γενική Διεύθυνση τύρφης, πρός τόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Νίζνι Νόβγκοροντ καί πρός τόν Μ. Α. Μπόντς-Μπρουγέβιτς κ.ἄ.).

Ἡ ἀλληλογραφία μέ τόν Λ. Μπ. Κράσιν, τόν Μ. Μ. Λιτβίνοφ, τόν Γκ. Β. Τσιτσέριν κ.ἄ. ἀφορᾶ τά ζητήματα ἀποκατάστασης ἐμπορικῶν καί οἰκονομικῶν σχέσεων μέ τίς καπιταλιστικές χῶρες. Ἀνάμεσά τους ὑπάρχουν γράμματα γιά τίς διαπραγματεύσεις μέ τόν ἀντιπρόσωπο τῶν ἀμερικανικῶν ἐπιχειρηματικῶν κύκλων Β.-Μπ. Βάντερλιπ (βλ. σελ. 268, 284, 296). Σέ ἕνα ἀπό τά γράμματα ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραφε: «Στήν ἀγγλική ἀστική τάξη εἶναι πιό συμφέρουσες οἱ ἐμπορικές συμφωνίες μέ τίς σοβιετικές Δημοκρατίες, παρά οἱ μή ἐπικερδεῖς καί μάλιστα πολυδάπανες προσπάθειες νά τίς καταπνίξουν» (σελ. 241).

Στά χρόνια τῆς ξένης στρατιωτικῆς ἐπέμβασης καί τοῦ ἐμφυλίου πολέμου τό Κομμουνιστικό κόμμα πρόβαλε σάν μιά μεγάλη πατριωτική καί διεθνιστική δύναμη. Στό γράμμα πρός τόν Μπέλα

Κούν ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραφε: «Ξέρουμε τή δύσκολη καί ἐπικίνδυνη κατάσταση τῆς Οὐγγαρίας καί κάνουμε ὅ,τι μποροῦμε... Κρατηθεῖτε μέ ὅλες σας τίς δυνάμεις, ἡ νίκη θά εἶναι μαζί μας» (σελ. 27-28). «Τό κομμουνιστικό κίνημα ἀναπτύσσεται θαυμάσια σέ ὅλες τίς χῶρες. Τό Σοβιετικό σύστημα ἔγινε παντοῦ γιά τίς ἐργατικές μάζες πρακτικό σύνθημα. Αὐτό εἶναι ἕνα τεράστιο κοσμοϊστορικό βῆμα πρός τά μπρός», μ' αὐτά τά λόγια χαιρετοῦσε ὁ Β. Ι. Λένιν τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1919 τούς ὀλλανδούς κομμουνιστές (σελ. 57).

Μιά σειρά ντοκουμέντα χαρακτηρίζουν τήν ἀδιάκοπη φροντίδα τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τήν ἑνότητα τῶν γραμμῶν τοῦ παγκόσμιου κομμουνιστικοῦ κινήματος, τήν πάλη του ἐνάντια στόν «ἀριστερό» ὀπορτουνισμό πού ἐμφανίστηκε σέ μερικά Κομμουνιστικά κόμματα τῆς Δύσης τό 1919. «Γιά μᾶς ἔχουν ἐξαιρετική σπουδαιότητα ὅλα τά ντοκουμέντα, οἱ ἀποφάσεις, οἱ μπροσοῦρες, τά ἄρθρα τῶν ἐφημερίδων καί οἱ λόγοι πού ἀφοροῦν τά ἰδεολογικά ρεύματα στόν ἀριστερό σοσιαλισμό καί κομμουνισμό, ἰδιαίτερα οἱ ἀναρχοσυνδικαλιστικές διαστρεβλώσεις τοῦ κομμουνισμοῦ, ἤ οἱ ἐπιθέσεις ἐνάντια στόν κομμουνισμό — ἔγραφε ὁ Β. Ι. Λένιν στόν Μ. Μ. Λιτβίνοφ στίς 28 τοῦ Δεκέμβρη 1919 (σελ. 106). Στά γράμματα πρός τόν Φ. Α. Ροτστέιν, τόν Λ. Μπ. Κάμενεφ, τόν Μ. Μ. Γκρούζενμπεργκ καί τόν Κ. Μπ. Ράντεκ ὁ Β. Ι. Λένιν τούς πιέζει νά μεταφραστεῖ στή γερμανική, στήν ἀγγλική καί στή γαλλική γλώσσα τό βιβλίο του «Ὁ «ἀριστερισμός», παιδική ἀρώστια τοῦ κομμουνισμοῦ».

Πολυάριθμα γράμματα, σημειώματα, τηλεγραφήματα, τηλεφωνογραφήματα δείχνουν τή σεμνότητα τοῦ Β. Ι. Λένιν, τήν ἐξαιρετική του φροντίδα γιά τούς ἀνθρώπους τῆς δουλιᾶς, γιά τούς συνεργάτες, γιά τόν τρόπο διαβίωσης τῶν ἐπιστημόνων καί τῶν εἰδικῶν, τή φροντίδα του γιά τά παιδιά, γιά τόν καλύτερο ἐφοδιασμό μέ τρόφιμα τῶν νοσοκομείων κτλ. Μέσα στήν ὁμάδα τῶν ντοκουμέντων αὐτῶν εἶναι τά γράμματα πρός τά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα καί πρός τούς Λαϊκούς ἐπιτρόπους, τίς διάφορες ὑπηρεσίες, πρός τά τοπικά καθοδηγητικά ἱδρύματα καί ὀργανώσεις.

Ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον ἔδειχνε ὁ Β. Ι. Λένιν γιά τόν μεγάλο προλεταριακό συγγραφέα Α. Μ. Γκόρκι· τά γράμματα πρός τόν Α. Μ. Γκόρκι ἀποτελοῦν μιά σημαντική ὁμάδα στόν τόμο. Στόν τόμο περιέχονται ἐπίσης γράμματα ἀπευθυνόμενα πρός τόν Β. Β. Ἀντοράτσκι, τόν Α. Σ. Σεραφιμόβιτς, τόν Κ. Α. Τιμιριάζεφ, τόν Β. Α. Ὄμπουχ κ.ἄ.

* *
*

Ἀπό τά 628 γράμματα, τηλεγραφήματα καί σημειώματα πού συμπεριλαμβάνονται στόν 51ο τόμο, τά 562 ντοκουμέντα δέν συμπεριλαμβάνονταν στίς προηγούμενες ἐκδόσεις τῶν Ἁπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν· ἀνάμεσα σ' αὐτά τά 126 ντοκουμέντα δημοσιεύονται γιά πρώτη φορά (τά ντοκουμέντα αὐτά στά περιεχόμενα σημειώνονται μέ ἀστερίσκο).

Στό κεφάλαιο Παραρτήματα συμπεριλαμβάνονται 36 ντοκουμέντα. Βασικά εἶναι ντοκουμέντα πού τά σχέδιά τους προετοιμάστηκαν ἀπό διάφορες ὑπηρεσίες καί ὑπογράφηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. Ἀπό τά πολυάριθμα παρόμοια ντοκουμέντα πού ὑπάρχουν, συμπεριλαμβάνονται στόν τόμο τά πιό σημαντικά, ἤ αὐτά πού ἀναφέρονται σέ ζητήματα, μέ τά ὁποῖα ἀσχολοῦνταν εἰδικά ὁ Β. Ι. Λένιν.

Τό Ἰνστιτοῦτο μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ
τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ

РОССІЙСКАЯ
ФЕДЕРАТИВНАЯ
СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ
СОВѢТСКАЯ РЕСПУБЛИКА.

ПРЕДСѢДАТЕЛЬ
СОВѢТА
НАРОДНЫХЪ КОМИССАРОВЪ.

Москва, Кремль.
1. VII. 1919 г.
№

Симбирск
Реввоенсовету востфронта

Копія Штарм 3

Поздравляю геройские красные войска взявшие Пермь и Кунгур горячий привет освободителям Урала во что бы то ни стало надо довести это дело быстро до полного конца крайне необходимо мобилизовать немедленно и поголовно рабочих освобождающихся уральских заводов надо найти новые революционные способы чтобы включить этих рабочих в войска для отдыха уставшим и для отпуска на юг первую часть (приветствие) сообщите полкам красноармейцев

Ленин

Τό χειρόγραφο τηλεγραφήματος τοῦ Β. Ι. Λένιν
πρός τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τοῦ Ἀνατολικοῦ
μετώπου. — 1 τοῦ Ἰούλη 1919

B. I. ΛENIN
1920

1919

1

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

1. VII. 1919.

Σιμπίρσκ
Ἐπαναστατικό στρατ. συμβ. τοῦ Ἀνατολικοῦ μετώπου
Ἀντίγραφο στό Ἐπιτελεῖο τῆς 3ης στρατιᾶς

Χαιρετίζω τά ἡρωικά κόκκινα στρατεύματα πού κατέλαβαν τό Πέρμ καί τό Κουνγκούρ. Θερμό χαιρετισμό στούς ἀπελευθερωτές τῶν Οὐραλίων. Μέ κάθε τρόπο πρέπει νά ὁλοκληρώσετε γρήγορα τό ἔργο αὐτό. Εἶναι ἄκρως ἀναγκαῖο νά κινητοποιήσετε ἀμέσως ὅλους τούς ἐργάτες γενικά τῶν ἀπελευθερούμενων ἐργοστασίων στά Οὐράλια. Πρέπει νά βρεῖτε νέους ἐπαναστατικούς τρόπους νά ἐνσωματώνετε ἀμέσως τούς ἐργάτες αὐτούς στά στρατεύματα γιά τήν ἀνάπαυση τῶν κουρασμένων καί γιά τήν ἀποστολή τους στό Νότο. Τό πρῶτο μέρος τοῦ τηλεγραφήματος νά τό κοινοποιήσετε στά συντάγματα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Γενάρη 1927 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 17 καί «Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 17

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

2

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Β. ΦΡΟΥΝΖΕ

Φροῦνζε

Προκαλεῖ μεγάλη ἀνησυχία ἡ ἀνάπτυξη τῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ ἐχθροῦ στήν περιοχή Νικολάγεφ. Νά μᾶς πληροφορήσετε συγκεκριμένα, ἄν προσέξατε ὅσο χρειαζόταν τόν τομέα αὐτό. Τί δυνάμεις

συγκεντρώνετε καί γιατί δέν ἐπισπεύδετε τή συγκέντρωση; Ἐπειγόντως ἀναφέρετε γιά ὅλα τά μέτρα πού παίρνετε [1].

Λένιν

Γράφτηκε τήν 1 τοῦ Ἰούλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1940 στό «Βοέννο-Ἰστορίτσεσκι Ζουρνάλ», τεῦχ. 10

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο γραμμένο ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι

3

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΤΗΣ ΑΧΤΙΔΑΣ ΠΟΡΟΧΟΒΟ

Πετρούπολη, Σοβιέτ βουλευτῶν ἀχτίδας Πορόχοβο
Ἀντίγραφο Πετρούπολη, Ναυτικό πολύγωνο,
στόν Μπερκάλοφ

Ἐξηγεῖστε στό οἰκονομικό σας τμῆμα ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτο νά κρατήσει ἔκτακτο φόρο ἀπό τό ποσό τῶν 50 000 ρουβλίων πού πῆρε ὁ Μπερκάλοφ ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων σάν εἰδική ἀμοιβή γιά ἐξαιρετική ἐφεύρεση.

Διάταγμα πού ἀπαλλάσσει παρόμοιες ἀμοιβές ἀπό τή φορολογία ἔχει ψηφιστεῖ ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί δημοσιεύεται [2].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Ἰούλη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

4

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Β. Β. ΚΟΥΡΑΓΕΦ, Β. Α. ΡΑΝΤΟΥΣ-ΖΕΝΚΟΒΙΤΣ, Κ. Ι. ΠΛΑΞΙΝ

2. VII. 1919.

Σαράτοφ
Πρός τό μέλος τοῦ Ἐπαν. στρατ. συμβ. 4 Κουράγεφ
Πρός τόν πρόεδρο τῆς Ε Ε τοῦ κυβερνείου Ζενκόβιτς
Πρός τόν πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς κυβερνείου Πλάξιν

Ὅλη τήν προσοχή σας στήν ἐκκαθάριση τῆς φρουρᾶς καί στή σταθεροποίηση τῶν μετόπισθεν. Ξεριζῶστε ἀλύπητα τούς λευκο-

φρουρίτες στήν πόλη καί στό χωριό. Προσωπικά νά ἐλέγξετε τήν πολιτική δουλιά καί τήν ὀργάνωση στή φρουρά. Ὅλοι σέ στρατιωτική δουλιά! Ὑποχρεῶστε ὅλους νά βελτιώσουν τή δουλιά τους καί νά πειθαρχήσουν. Τηλεγραφεῖστε ἀποτελέσματα. Ἐνισχύστε ἰδιαίτερα τό Ρτίστσεβο.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1934 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ 3

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

5

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ [3]

Θά τηλεφωνηθοῦμε αὔριο, πρέπει νά βροῦμε καιρό ἀνάμεσα στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ.

Σύντομα τά ἀποτελέσματα τῆς βελτίωσης
χρονιάτικα (30 ἑκατομ. — 100 ἑκατομ.)
δίνουμε ½ (½ ἤ Σούχαρεβκα)
τώρα δύσκολα, ὅμως καλύτερα ἀπό τό 1918.
«Κυβερνεῖο Σιμπίρσκ»
ὅλοι νά βοηθήσουμε τό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ.

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Ἰούλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

6

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Χ. ΓΚ. ΡΑΚΟΒΣΚΙ

Κίεβο
Πρός τόν πρόεδρο τοῦ ΣΛΕ Ρακόβσκι

Παρακαλῶ νά τηλεγραφήσετε ἀμέσως τί μέτρα πῆρε ὁ Σλίχτερ γιά τήν πρακτική ἐκπλήρωση τῆς ἐπείγουσας ἀποστολῆς τριῶν σιδηροδρομολογίων μέ σιτηρά στό Δυτικό μέτωπο [4].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Οὐλιάνοφ-Λένιν*

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Ἰούλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

7

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΓΚΟΡΚΙ

5/VII. 1919.

Ἀγαπητέ Ἀλεξέι Μαξίμιτς!

Χρονίσατε, ἀλήθεια, στήν Πετρούπολη. Δέν εἶναι καλό νά μένει κανείς στό ἴδιο μέρος. Κουράζεται καί βαριέται. Θά συμφωνούσατε νά κάνετε μιά περιοδεία; Θά τήν ὀργανώσουμε [5].

Δικός Σας *Λένιν*

Στάλθηκε στήν Πετρούπολη

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 29 τοῦ Μάρτη 1928 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 75 καί «Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 75

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

8

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

5/VII. 1919.

σύντρ. Σκλιάνσκι!

Οἱ πετρουπολίτες λένε ὅτι στήν Πετρούπολη ὑπάρχει ἀφθονία
(1) βλημάτων,
(2) πυροβόλων στά παλιά πλοῖα (γιά τό Βόλγα τουλάχιστο!),
(3) » *πεδινῶν* μέχρι 300

Πρέπει ἐπειγόντως νά πάρετε μέτρα *ἐντελῶς αὐστηρά* καί νά εἰσηγηθεῖτε στό *Συμβούλιο Ἄμυνας* [6] τήν ὅσο τό δυνατό πιό γρήγορη μεταφορά τους κυρίως μέ πλοῖα (ἔγκλημα, πού μέχρι σήμερα δέν μεταφέρθηκαν. Θά σώζαμε τό Τσαρίτσιν).

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

9

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΡΑΝΤΟΥΣ-ΖΕΝΚΟΒΙΤΣ

8. VII. 1919.

Σαράτοφ
πρός τόν πρόεδρο τῆς Ε Ε κυβερνείου, Ζενκόβιτς,
ἀντίγραφο στό μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου
4 Κουράγεφ,
ἀντίγραφο στόν πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς κυβερνείου Πλάξιν,
ἀντίγραφο στόν Κριλένκο,
ἀντίγραφο στόν Γιαροσλάβσκι *

Τηλεγραφεῖστε ἀκριβῶς, ἄν χρειάζεται κρυπτογραφικά, τί πρακτικές ἐπιτυχίες ἔχετε, ἄν ἔγινε ἡ καμπή στή φρουρά. Εἶναι ἀνάγκη νά περιοδεύσουν ειδικά τμήματα καί νά κάνουν δουλιά σέ κάθε ἐπαρχία πού εἶναι κοντά στό μέτωπο, ὀργανώνοντας τή φτωχολογιά, παραμερίζοντας τούς κουλάκους, παίρνοντας ἀπ' αὐτούς ὁμήρους, τσακίζοντας τούς πράσινους [7], ἐπιστρέφοντας τούς λιποτάκτες. Ἰδιαίτερα νά προσεχτεῖ ὁ νομός Ἀτκάρσκ καί τό Ρτίστσεβο. Περιμένω λεπτομερειακή συγκεκριμένη ἀπάντηση.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε (πανομοιότυπο) τό 1930 στό βιβλίο «Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος. 1918-1921», τόμ. III

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

10

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΝΙΖΝΙ ΝΟΒΓΚΟΡΟΝΤ [8]

8. VII. 1919.

Στήν Ε Ε κυβερνείου Νίζνι Νόβγκοροντ γιά νά διαβιβαστεῖ
στίς στρατιωτικές καί πολιτικές ἀρχές τοῦ Σόρμοβο

Παρακαλῶ νά διατάξετε νά γίνει ἀμέσως αὐστηρός καί ἐντελῶς ἀμερόληπτος ἀπό ἔμπιστους κομμουνιστές, γνωστούς προσωπικά,

— ἔλεγχος τῆς ἐπισυναπτόμενης αἴτησης·

— νά καταρτιστεῖ *ἀκριβής* συγκεκριμένη κατάσταση, πόσα σπίτια, διαμερίσματα καί δωμάτια εἶναι πιασμένα (μέ πόσα ἄτομα) ἀπό ὑπαλλήλους καί ἀπό τό ἀνώτερο τεχνικό προσωπικό·

---

* Τό κείμενο «Πρός τόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς κυβερνείου Ζενκόβιτς... ἀντίγραφο στόν Γιαροσλάβσκι» γράφτηκε ἀπό ἄγνωστο. *Ἡ Σύντ.*

— ποιό ἐργοστασιακό σπίτι θέλουν γιά παιδικό σταθμό καί ποιό μπορεῖ νά δοθεῖ·

— νά ἐλεγχθεῖ ἀκριβῶς, ποιοί ἔπρεπε νά εἶναι προϊστάμενοι, *τά ὀνόματα* τῶν ὑπεύθυνων προσώπων, οἱ διευθύνσεις τους, ὅπως ἐπίσης καί αὐτῶν πού θά διενεργήσουν τόν ἔλεγχο.

Γιά τήν ἐκτέλεση νά μοῦ ἀναφέρετε ἀμέσως ταχυδρομικῶς ἤ μέ ἄλλη εὐκαιρία.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

11

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

Κατά προτεραιότητα *

στόν Κοζλόφ, Ἐπαναστατικό στρατ. συμβ. τοῦ Νότιου μετώπου

Τό Πανρωσικό Γενικό Ἐπιτελεῖο μοῦ ἔδοσε ἀκριβῆ στοιχεῖα ἐλεγμένα ἀπό τόν Κούρσκι ὅτι ἀπό τίς 15 τοῦ Μάη ὥς τόν Ἰούλη ἐκπληρώθηκαν διατακτικές γιά τό Νότιο μέτωπο ἀξίας ἑβδομήντα χιλιάδων, καί ἀπό τήν 1 ὥς τίς 7 Ἰούλη ἀξίας εἴκοσι δύο χιλιάδων. Ἐάν δέν τά παραλάβατε, πάρτε ἐπειγόντως ειδικά μέτρα καί νά ἐνημερώσετε ἀμέσως. Ἐπιμένετε παρόλα αὐτά στήν ἐπιστράτευση δεκαοχτάχρονων, μήπως εἶναι καλύτερο γιά τήν ὥρα νά πάρουμε ἄλλους; [9].

8 τοῦ Ἰούλη 1919. Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1940 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

12

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

8. VII. 1919.

Πρός τόν ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Στρατιωτικῶν σύντροφο Σκλιάνσκι

Παρακαλῶ νά διατάξετε ἔρευνα σχετικά μέ τήν αἴτηση τοῦ συντρόφου Φιόντορ Στούρμερ (ἤ Στούρμιν) [10], νά ἱκανοποιήσετε τήν

* Ἡ φράση αὐτή εἶναι γραμμένη ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

παράκλησή του, ἄν ἀπό τήν ἔρευνα ἐπιβεβαιωθεῖ ὅτι εἶναι νόμιμη. Οἱ μή σωστές ἐνέργειες τῶν τοπικῶν ἀρχῶν νά ἐξακριβωθοῦν καί γιά τά ἀποτελέσματα *νά μέ πληροφορήσετε*.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Συνημμένα:
1) βεβαίωση τῆς 20. VI. 1919,
2) πιστοποιητικό ἀρ. 96 τῆς 29. VI. 1919,
3) γράμμα τοῦ Φ. Στοῦρμερ.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

13

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΣΤΟ ΝΙΖΝΙ ΝΟΒΓΚΟΡΟΝΤ

8. VII. 1919.

Νίζνι Νόβγκοροντ
Ποτάμι

Τηλεγραφεῖστε ποῦ βρίσκεται τό ἀτμόπλοιο τῆς ΠανΚΕΕ «Κράσναγια Ζβεζντά». Ρωτεῖστε το ἄν μπορεῖ νά περιμένει στό Καζάν τόν Γκόρκι καί νά τοῦ δόσει καμπίνα. Πολύ Σᾶς παρακαλῶ γι' αὐτό.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

14

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΓΚΟΡΚΙ

8. VII. 1919.

Πετρούπολη, Σμόλνι
ἤ Κρόνβερσκι, 23
Πρός τόν Γκόρκι

Σᾶς παρακαλῶ πάρα πολύ νά ἔρθετε αὔριο ἤ ὄχι ἀργότερα ἀπό τήν Πέμπτη. Χρειάζεται νά μιλήσουμε ἐπειγόντως.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

15

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

Στίς 12 ἤ 13 ἔρχεται ὁ Γκόρκι.
Μπορεῖτε νά δόσετε ἐντολή νά τοῦ χορηγήσουν *ξ ύ λ α ;*
Πάροδος Μάσκοφ, ἀρ. 1, διαμ. 16.

Γράφτηκε στίς 8 ἤ στίς 9 τοῦ Ἰούλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

16

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥΣ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΝΙΖΝΙ ΝΟΒΓΚΟΡΟΝΤ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΒΟΛΓΑ, ΤΟΝ ΕΠΙΤΡΟΠΟ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ, ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΟ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ

Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή
κατά προτεραιότητα

Νίζνι Νόβγκοροντ
Πρός τόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς κυβερνείου,
Πρός τόν πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπισιτισμοῦ περιοχῆς Βόλγα,
Πρός τόν ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ κυβερνείου
Πρός τόν Στρατιωτικό ἐπίτροπο κυβερνείου

Ἡ φόρτωση σιτηρῶν στό Νίζνι Νόβγκοροντ γιά τή Μόσχα καθυστερεῖ ἀπό ἔλλειψη μέσων φόρτωσης. Λόγω τῆς πολύ δύσκολης ἐπισιτιστικῆς κατάστασης τῆς Μόσχας εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖο νά ληφθοῦν μέτρα. Χρησιμοποιεῖστε ὅλες τίς δυνάμεις ὥστε νά φορτωθοῦν χωρίς καθυστέρηση καί νά ἀποσταλοῦν στή Μόσχα τά σιτηρά πού ἔχει διαθέσει ὁ ἐπίτροπος Ἐπισιτισμοῦ. Διατάσσονται οἱ στρατιωτικές καί πολιτικές ἀρχές χωρίς τήν παραμικρότερη ἀργοπορία νά κινητοποιήσουν τούς ἐργάτες καί τούς στρατιῶτες γιά νά φορτωθοῦν ἀμέσως τα σιτηρά. Γιά τήν ἐκτέλεση

τηλεγραφεῖστε. Γιά ἀδιαφορία ἤ γιά ἔλλειψη δραστηριότητας θά καταλογιστοῦν εὐθύνες, σύμφωνα μέ τούς νόμους τῆς πολεμικῆς περιόδου *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν* **

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Ἰούλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο πού ἔχει γράψει ὁ Α. Ντ. Τσιουρούπα, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

17

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΡΑΝΤΟΥΣ-ΖΕΝΚΟΒΙΤΣ

11. VII. 1919.

Κατά προτεραιότητα

Σαράτοφ
Πρός τόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς·ἐπιτροπῆς κυβερνείου
Ζενκόβιτς
Νά κοινοποιηθεῖ ἐπίσης στούς Γιαροσλάβσκι, Κριλένκο,
Πλάξιν καί ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου

Παρακαλῶ ἀμέσως νά γίνει ἔρευνα ἀπό ἀνθρώπους ἀπόλυτης ἐμπιστοσύνης καί ἀμερόληπτους: εἶναι σωστό ὅτι ὁ Σεργκέι Μάλισεφ δουλεύει θαυμάσια στό Βόλσκ καί Μπαλακόβο μέ τή φορτηγίδα-κατάστημα [11], μετά, εἶναι σωστό ὅτι στήν ἀριστερή ὄχθη τοῦ Βόλγα ἡ σοδιά εἶναι τεράστια, μετά, ὅτι δέν φτάνουν οἱ ἄνθρωποι γιά τή συγκομιδή; Πόσες χιλιάδες χρειάζονται ἀπό τά βόρεια κυβερνεῖα; Ἡ Πετρούπολη καί ἡ Μόσχα εἶναι χωρίς ψωμί. Χρειάζονται ἡρωικά μέτρα. Τηλεγραφεῖστε ἀκριβολογημένη ἀπάντηση ἀμέσως.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Ἡ τελευταία φράση εἶναι γραμμένη ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

** Τό τηλεγράφημα εἶναι ἐπίσης ὑπογραμμένο ἀπό τόν ἀναπληρωτή τοῦ προέδρου τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου Ε. Μ. Σκλιάνσκι καί τόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ Α. Ντ. Τσιουρούπα. *Ἡ Σύντ.*

18

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Χ. ΓΚ. ΡΑΚΟΒΣΚΙ, Ν. Ι. ΠΟΝΤΒΟΪΣΚΙ, ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥΣ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ

Στό Κίεβο, *σ.σ. Ρακόβσκι, Ποντβόισκι, πρός ὅλους τούς στρατιωτικούς ἐπιτρόπους Οὐκρανίας*

Ἀντίγραφο στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας, *στόν Μεστσεριακόφ*

Σύμφωνα μέ ὑπάρχουσες πληροφορίες, στά σοβιετικά νοικοκυριά τῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας, ὁρισμένοι στρατιωτικοί ἐπίτροποι, ὁρισμένα στρατιωτικά τμήματα διαρπάζουν, ἀφανίζουν τήν κινητή καί ἀκίνητη περιουσία, πράγμα πού καταστρέφει τό νοικοκυριό καί εἶναι ἀπειλή γιά πολυάριθμες συμφορές στήν ὑπόθεση τῆς συγκομιδῆς τῆς πλούσιας σοδιᾶς. Συναισθανόμενοι τήν αὐστηρότατη εὐθύνη πού ἔχετε, πάρτε ὅλα τά μέτρα γιά νά σταματήσουν ἀμέσως παρόμοιες ἐγκληματικές πράξεις, ὀργανῶστε πραγματική φρούρηση τῶν σοβιετικῶν νοικοκυριῶν, ἀπό τούς ὑπαίτιους ζητεῖστε εὐθύνες. Γιά τά μέτρα πού πήρατε καί γιά τά ἀποτελέσματα τηλεγραφεῖστε ἐπειγόντως.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Ἰούλη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

19

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΩΝ ΤΗΣ ΤΟΥΛΑΣ

Τούλα, πρός τό προεδρεῖο τοῦ *συνεδρίου τῶν μεταλλουργῶν*
(ἀντίγραφο νά σταλεῖ στόν Μελνιτσάνσκι)

Χαιρετίζω ὁλόψυχα τήν ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου μεταλλουργῶν τῆς Τούλας νά δεκαπλασιάσουν τήν κατασκευή ὅπλων κ.ἄ. [12]. Παρακαλῶ νά μοῦ ἀναφέρετε κάθε μήνα, ταχυδρομικά ἤ μέ ἄλλες εὐκαιρίες, τί ἀκριβῶς συγκεκριμένες ἐπιτυχίες ἔχετε σχετικά μέ τίς ἀποφάσεις πού πήρατε.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Ἰούλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1933 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 53

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

20

* ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΝΙΖΝΙ ΝΟΒΓΚΟΡΟΝΤ

Ἀντίγραφο στή Διεύθυνση Ἐπισιτισμοῦ τῆς περιοχῆς Βόλγα

Σύμφωνα μέ πληροφορίες πού ὑπάρχουν στήν περιοχή τοῦ Κάμα, στή Μπέλαγια φορτώθηκαν σέ φορτηγίδες 394 914 πούτια σιτηρά, ὅμως οἱ φορτηγίδες δέν ἔχουν ἀποσταλεῖ. Ταυτόχρονα πήραμε τήν εἴδηση ὅτι χάθηκε ἕνα ἀπό τά πετρελαιοκίνητα πού ἔχουν ἀποσταλεῖ σύμφωνα μέ διαταγή τοῦ προέδρου τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας στό Κάμα, στήν Μπέλαγια. Διατάσσω ἀμέσως νά ἀρχίσετε τήν ἀποστολή τῶν φορτωμένων φορτηγίδων καί νά ψάξετε νά βρεῖτε τό πετρελαιοκίνητο πού ἔχει ἐξαφανιστεῖ. Κάθε καθυστέρηση σχετικά μέ τήν ἀποστολή σιτηρῶν ἀπειλεῖ μέ ἐπιπλοκές πού κάνουν ζημιά στήν ὑπόθεση τῆς ἐπανάστασης. Ἐντείνετε ὅλες τίς δυνάμεις καί νά μᾶς ἐνημερώνετε συχνά καί μέ ἀκρίβεια *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν* **

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Ἰούλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

21

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τοῦ Δυτικοῦ μετώπου στόν Στάλιν

Τό γράμμα ὑπ. ἀρ. ἕνα τό πῆρα.

Ὁ Γκίττις φεύγει αὔριο, ἄν δέν ἔχει ἤδη φύγει. Ὁ Σεργκό καί ὁ Σολλογκούμπ ἔφυγαν. Ὁ Σεργκέι Μεντβέντιεφ εἶναι ἄρωστος. Ὁ Σμίλγκα διέταξε νά δοθοῦν περισσότερα στελέχη. Ὅσοναφορᾶ τό

* Ἐδῶ καί στό ἑξῆς μέ τέτιο ἀστερίσκο σημειώνονται οἱ τίτλοι ὅπως ἔχουν στό πρωτότυπο. *Ἡ Σύντ.*

* Ἡ τελευταία φράση γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

** Τό τηλεγράφημα εἶναι ἐπίσης ὑπογραμμένο ἀπό τόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ Α. Ντ. Τσιουρούπα. *Ἡ Σύντ.*

Νότιο μέτωπο παίρνουμε μέτρα. Σήμερα φεύγουν γιά ἐκεῖ ὁ Κάμενεφ, ὁ Σμίλγκα, ὁ Γκοῦσεφ, ὁ Σερεμπριακόφ *.

Σᾶς συγχαίρω γιά τήν κατάληψη τοῦ Αἰκατερινμπούργκ.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Ἰούλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

22

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. Σ. ΓΚΑΝΕΤΣΚΙ

1

Πρός τόν Γκανέτσκι: συντάξτε τό κείμενο τῆς ἀπάντησης [13].

2

Πρός τόν Γκανέτσκι: τέτιο κείμενο εἶναι ἀπαράδεκτο. Πρέπει νά τό συντάξετε ἔτσι: σᾶς ὑποσχεθήκαμε τόσα περίπου ἑκατομμύρια γιά τόσο χρονικό διάστημα. Σᾶς στείλαμε ἤδη τόσα τότε καί θά σᾶς στείλουμε ἄλλα τόσα τότε.

Συντάξτε ἀμέσως ἕνα τέτιο κείμενο.

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Ἰούλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 22 τοῦ Ἀπρίλη 1926 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 92

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

23

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Χ. ΓΚ. ΡΑΚΟΒΣΚΙ

Κίεβο, ΣΛΕ
Στόν Ρακόβσκι

«Στάλθηκαν στό Κίεβο καί στό Χάρκοβο ἀπό τριακόσια, αὔριο στέλνονται γιά τό Αἰκατερινοσλάβ καί τήν Ὀδησσό ἀπό ἑκατό. Τήν ἐρχόμενη ἑβδομάδα θά στείλουμε συνολικά 500, στό ἑξῆς ἀπό 350 τήν ἑβδομάδα **. *Κρεστίνσκι*».

---

* Τό κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος, ἐκτός ἀπό τήν πρώτη καί τήν τελευταία φράση, ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔχει ἐπισημειώσει καί στό περιθώριο ἔχει γράψει: «Κρυπτογραφικά». *Ἡ Σύντ.*

** Πρόκειται γιά τήν ἀποστολή χρημάτων στήν Οὐκρανία σέ ἑκατομμύρια ρούβλια. *Ἡ Σύντ.*

Γνωστοποιώντας Σας τήν άπάντηση αυτή, παρακαλώ νά μοΰ άπαντήσετε άν εΐστε ικανοποιημένοι ή όχι, καί άν όχι, τί ακριβώς θέλετε.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 16 τοΰ Ιούλη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο άντίγραφο

24

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ 25ης ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ

Απαντώντας στή τηλεγράφημα τοΰ στρατιωτικοΰ διοικητή τής 3ης ταξιαρχίας, μέ άπόφαση τοΰ Συμβουλίου Άμυνας τής 16/VII επιτρέπεται στήν προκειμένη περίπτωση ή οργανωμένη συγκομιδή τών σιτηρών, παίρνοντας υπόψη τά συμφέροντα τών ντόπιων αγροτών καί χωρίς τήν παραμικρή καθυστέρηση τών πολεμικών επιχειρήσεων. Τά συγκεντρωμένα σιτηρά πρέπει νά άποσταλοΰν στό στρατό τοΰ Δυτικοΰ μετώπου. Αναφέρετε εκτέλεση *.

Ό πρόεδρος τοΰ Συμβουλίου Άμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 16 τοΰ Ιούλη 1919
Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, πού εΐναι γραμμένο άπό τήν Λ. Α. Φότιεβα, συμπληρωμένο καί ύπογραμμένο άπό τόν Β. Ι. Λένιν

25

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Μ. Μ. ΛΑΣΕΒΙΤΣ ΚΑΙ Κ. Κ. ΓΙΟΥΡΕΝΙΕΦ

17. VII. 1919.

Σιμπίρσκ
Επαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο Ανατολικοΰ μετώπου
Λασέβιτς, Γιουρένιεφ

Σάς συγχαίρω γιά τίς νίκες [14].

Πρέπει νά πάρετε ειδικά μέτρα: πρώτο, γιά νά μή κουβαλήσουν τά όπλα οί εργάτες τών Ούραλίων, νά μήν καλλιεργηθεΐ τό καταστρεπτικό άντάρτικο πνεΰμα· δεύτερο, γιά νά μή διαβρώσει τά στρατεύματά μας τό άντάρτικο πνεΰμα τής Σιβηρίας.

---

* Ή τελευταία φράση εΐναι γραμμένη άπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ή Σύντ.*

Τηλεγραφεῖστε τή γνώμη σας, ἀναφέρετε ἐπίσης ἄν *δουλεύετε ἁρμονικά μέ τόν νέο διοικητή τοῦ μετώπου* καί ἀναλυτικά γιά τήν ὑπόθεση τῶν μπασκίρων [15].

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

26

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

17. VII. 1919.

Πρός τό Ἐπαναστατικό στρατ. συμβ. τοῦ Δυτικοῦ μετώπου
Στόν Στάλιν

Ὁ Λέντσμαν καί ὁ Πέτερσον ἀπό τή Ρέζιτσα μέ παρακαλοῦν νά σταματήσει ἡ μετονομασία τῶν πρώην λεττονικῶν συνταγμάτων. Σᾶς στέλνω τήν παράκλησή τους [16].

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

27

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΓΚΟΡΚΙ

18. VII. 1919.

Ἀγαπητέ Α. Μ.!

Ἐλᾶτε νά ἀναπαυτεῖτε ἐδῶ, ἐγώ πηγαίνω συχνά γιά δυό μέρες στό χωριό, ὅπου μπορῶ πολύ καλά νά Σᾶς ἐγκαταστήσω γιά λιγότερο ἤ περισσότερο χρόνο.

Ἐλᾶτε, ἀλήθεια!

Τηλεγραφεῖστε, *πότε*· θά Σᾶς διαθέσουμε ἕνα κουπέ γιά νά ταξιδεύσετε ἄνετα. Πρέπει νά ἀλλάξετε λιγουλάκι, ἀλήθεια, ἀέρα. Περιμένω ἀπάντησή Σας!

Δικός Σας *Λένιν*

Στάλθηκε στήν Πετρούπολη

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 29 τοῦ Μάρτη 1928 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 75 καί «Ἰζβέστιγια», ἀρ φύλ. 75

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

28

ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΕ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Μόσχα, Κρεμλίνο, πρός τόν Λένιν

Ἡ κατάσταση τοῦ μετώπου κοντά στό Μίνσκ γιά τήν ὥρα εἶναι ἄσχημη. Κοντά στό Ντβίνσκ δέν εἶναι καλύτερη. Κοντά στό Λούμπεντς ἀκόμη χειρότερη. Τά τμήματά μας εἶναι καταβεβλημένα. Οἱ ἐφεδρεῖες τους θά μποροῦν νά ἀξιοποιηθοῦν ὕστερα ἀπό ἕνα μήνα. Ὁ ἐχθρός δέν θέλει νά περιμένει. Ὁ Πιλσούντσκι κάθεται κάπου γύρω ἀπό τό Μολοντέτσνο καί κοκορεύεται ὅτι πρόκειται νά καταλάβει τό Μίνσκ. Τό σχέδιο τῶν πολωνῶν: νά καταλάβουν μέχρι τό Δνείπερο καί μετά νά ἐξαπολύσουν ρωσικά τμήματα λευκοφρουρῶν, ἀφοῦ προηγούμενα μαγειρέψουν κάποια ρωσική κυβέρνηση, σάν τήν κυβέρνηση τοῦ Ροντζιάνκο. Εἶναι ἐξακριβωμένο, ὅτι στή Βαρσοβία ἤδη συγκροτεῖται ρωσικό σῶμα. Τώρα θά μπορούσαμε νά διορθώσουμε τήν κατάσταση, ἐάν θά μᾶς δίνατε μιά κατάλληλη μεραρχία. Φοβοῦμαι πώς δέν θά τό κάνετε αὐτό τώρα, ἐνῶ ἀργότερα, ὕστερα ἀπό μήνα, τρεῖς μεραρχίες θά ἦταν λίγες. Νά μείνουμε ἐκεῖ, ὅπου μένουμε τώρα, δέν μποροῦμε, γιατί τό Μίνσκ καί τό Ντβίνσκ θά πέσουν ἄδικα. Γι' αὐτό ἀποφασίσαμε γιά ἐπίθεση, συνενώνοντας καί συγκροτώντας τμήματα στήν πορεία. Ἴσως κάτι νά πετύχουμε μ' αὐτό. Δυσκολεύουν τήν ὑπόθεση ὥς ἕνα βαθμό τά ἐθνικά τμήματα, πρέπει νά τά ἀντικαταστήσουμε. Ὁ διοικητής τῆς στρατιᾶς εἶναι ἐντελῶς ἀκατάλληλος, μόνο χαλάει τήν ὑπόθεση. Τήν ἀπάντησή Σας στό γράμμα μου δέν μπόρεσα νά τήν πάρω ἀπό τό Σμολένσκ. Παρακαλῶ αὐτό τό κρυπτογράφημα νά τό διαβάσετε στόν Σκλιάνσκι. Αὐτές τίς μέρες θά εἶμαι στό Σμολένσκ.

Στάλιν

Ἀπόρρητο

Πρός τόν Σμίλγκα:

Πρέπει νά συζητηθεῖ μέ *προσοχή* στό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας *.

18/VII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Ἰούλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Ἀπάντηση στό τηλεγράφημα τοῦ Ι. Β. Στάλιν ἔστειλε ὁ Β. Ι. Λένιν στίς 18 τοῦ Ἰούλη (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, τό ἀμέσως ἑπόμενο ντοκουμέντο). *Ἡ Σύντ.*

29

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Μόσχα
18. VII. 1919.

Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο Δυτικοῦ μετώπου
Στόν Στάλιν

Τήν παράκλησή Σας θά τή συζητήσει τό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας. Ὁ Σκλιάνσκι λέει ὅτι, ἄν πάρουμε ἀκόμη ἀπό τό Ἀνατολικό μέτωπο, τότε στό Νότιο μέτωπο. Αὔριο θά ἔρθει ὁ Σμίλγκα καί ὁ γενικός διοικητής [17] ἀπό τό Νότιο μέτωπο *.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

30

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

19. VII. 1919.

Σιμπίρσκ
Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο Ἀνατολικοῦ μετώπου

Παρακαλῶ νά συγχαρεῖτε ἀπομέρους μου τή 2η καί 5η στρατιά γιά τίς νίκες. Πρέπει λεπτομερειακά νά συζητήσετε μέ τά πολιτικά στελέχη καί νά ἐφαρμόσετε συγκεκριμένα μέτρα ἐνάντια στό ἀντάρτικο πνεῦμα. Νά ἀναφέρετε τά ἀποτελέσματα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1938 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 53

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ἐπισημειώσει τό κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος καί στό περιθώριο ἔχει γράψει: «Κρυπτογράφημα». *Ἡ Σύντ.*

31

ΣΗΜΕΙΩΜΑ
ΣΕ ΔΙΠΛΟΤΥΠΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΜΟΣΧΑΣ

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Πρός τόν Βλαντίμιρ Ίλίτς

Άπό τό Οίκονομικό τμήμα τής ΕΕΜ

Ποσό	Γιά τό έμπόρευμα πού πουλήθηκε καί χορηγήθηκε σέ Σᾶς:	Τιμή		Σύνολο	
		ρούβλ.	καπ.	ρούβλ.	καπ.
1 ζεῦγος	Μπότες				
1 —	Κοστούμι				
1 —	Τιράντες				
1 —	Ζώνη				

Συνολικά χίλια τετρακόσια δέκα έπτά ρούβλια καί 75 καπίκια.

Ό προϊστάμενος τοῦ Οίκονομικοῦ τμήματος

Διαβιβάζοντας έσωκλείστως 2000 ρούβλια (δυό χιλιάδες), παρακαλῶ καί άπαιτῶ κατηγορηματικά νά διορθωθεῖ ό λογαριασμός αὐτός πού εἶναι όλοφάνερα έλαττωμένος.

19/VII. *Β. Ούλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Ἰούλη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

32

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Π. ΜΙΛΙΟΥΤΙΝ ΚΑΙ ΤΟΝ Π. Ι. ΠΟΠΟΦ [18]

Πρός τούς *Μιλιούτιν* καί *Ποπόφ*

Νά *ὑπολογίσετε,* πόσα περίπου δισεκατομμύρια τό μήνα θά μᾶς χρειαστοῦν, ἄν:

(1) οί τιμές τῶν σιτηρῶν πενταπλασιαστοῦν·

(τριπλασιαστοῦν)

2) οί τιμές τῶν προϊόντων τῆς βιομηχανίας γιά τούς άγρότες δέν θά καθορίζονται, αὐξάνοντάς τις ὅσο τό δυνατό περισσότερο μέχρι τήν άνώτατη τιμή πού δίνει ό άγρότης·

(3) στούς ἐργάτες καί στούς ὑπάλληλους θά πουλιοῦνται τά σιτηρά καί τά προϊόντα τῆς βιομηχανίας μέ τίς παλιές τιμές·

(4) νά ὑπολογιστοῦν καί γιά τήν Οὐκρανία καί γιά τά Οὐράλια καί γιά τήν περιοχή τῆς ἀριστερῆς ὄχθης τοῦ Βόλγα καί γιά ἕνα μέρος τῆς Δυτικῆς Σιβηρίας, καί γιά τόν Ντόν·

(5) τίς τιμές τῶν σιτηρῶν καθορίστε τις κατά περιοχές·

(6) περίπου νά ὑπολογίσετε πόσα δισεκατομμύρια θά χρειαστοῦν, ἄν αὐξηθοῦν τά μεροκάματα καί οἱ μισθοί κατά 10%.

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Ἰούλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

33

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ [19]

Νά κρεμάσετε 1) τή γραμματεία τοῦ *Συμβουλίου Ἄμυνας* καί *τοῦ ΣΛΕ,*
2) τόν ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ
3) τόν ἐπίτροπο Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων,
4) τόν ἐπίτροπο Στρατιωτικῶν

γιά κωλυσιεργία καί καθυστέρηση.

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Ἰούλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

34

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Β. ΦΡΟΥΝΖΕ

25. VII. 1919.

Πρός τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό
συμβούλιο Ἀνατολικοῦ μετώπου
Στόν Φροῦνζε

Ἐξαιρετικά ἀνησυχητικές μοῦ φαίνονται οἱ ἀποτυχίες μας καί ἡ καθυστέρηση στά νότια τοῦ Μπουζουλούκ, κοντά στό Οὐράλσκ,

κοντά στό Τσάρεβο. Παρακαλῶ νά δόσετε πάρα πολύ μεγάλη προσοχή καί ἀκριβέστερα νά μέ πληροφορεῖτε. Ἡ ἀποκατάσταση τοῦ δρόμου μέχρι τό Οὐράλσκ * εἶναι ἐντελῶς ἀπαραίτητη [20].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1941 στό βιβλίο «Ὁ Μ. Β. Φροῦνζε στά μέτωπα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Συλλογή ντοκουμέντων». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

35

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Β. ΚΡΙΛΕΝΚΟ

25. VII. 1919.

Σαράτοφ
Ἐκτελεστική ἐπιτροπή κυβερνείου
πρός τόν ἐξουσιοδοτημένο ἀντιπρόσωπο τῆς ΠΚΕΕ
Κριλένκο

Ἡ παραβίαση τῶν διατακτικῶν δέν ἐπιτρέπεται, γιατί μέ βάση αὐτές χορηγοῦνται στό στρατό τά σιτηρά, καί ὅλες τίς ποσότητες πάνω ἀπό τίς διατακτικές νά τίς στέλνετε στή διεύθυνση τοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ στή Μόσχα. Ἀναφέρετε συγκεκριμένα πόσες ἀκριβῶς ποσότητες σιτηρῶν ὑπάρχουν καί ποῦ ἀκριβῶς ὑπάρχουν.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

36

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΕ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ Π. Ι. ΒΟΕΒΟΝΤΙΝ

...Ἡ σοδιά τῶν σιτηρῶν στό κυβερνεῖο Σαμάρας εἶναι πρωτοφανής στή διάρκεια πολλῶν δεκαετιῶν. Ἀπό ἔλλειψη τῶν ἀπαραίτητων ἐργατικῶν χεριῶν κινδυνεύει νά χαθεῖ ἡ ἕτοιμη γιά συγκομιδή πλουσιότατη σοδιά τοῦ κυβερνείου Σαμάρας, πού μόνο αὐτή μπορεῖ νά τροφοδοτήσει τήν πεινασμένη Σοβιετική Ρωσία. Πρέπει ἀμέσως νά σταλοῦν στήν περιοχή τοῦ Βόλγα ὅλα τά ἐλεύθερα

* Τό κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος «ἀνησυχητικές μοῦ φαίνονται... Παρακαλῶ νά δόσετε προσοχή» καί «Ἡ ἀποκατάσταση τοῦ δρόμου μέχρι τό Οὐράλσκ» ὁ Β. Ι. Λένιν τά ὑπογράμμισε καί στό περιθώριο ἔγραψε: «Κρυπτογράφημα». *Ἡ Σύντ.*

ἐργατικά χέρια, πρέπει νά σταλοῦν στούς ἀγρότες πίσα, κατράμι, τά ὑπάρχοντα ἐργαλεῖα.

Ὁ πολιτικός ἐπίτροπος τῆς ἁμαξοστοιχίας «Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση»
Βοεβόντιν

1) στόν Σβιντέρσκι
2) στόν Γκλέμποφ
3) στόν Σερεντά

Πρέπει νά ἐντείνετε ὅλες τίς δυνάμεις καί αὔριο, 26/7, νά μοῦ ἀναφέρετε τηλεφωνικά τί ἔγινε.

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Ἰούλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

37

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ *

28. VII. 1919.

Κρυπτογραφικά

Πρός τόν *Τρότσκι*

ὅπου

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ συζήτησε τό τηλεγράφημά Σας ἀρ. 277/c καί συμφωνεῖ ἀπόλυτα μέ Σᾶς ὁσοναφορᾶ τόν κίνδυνο σχετικά μέ ὁρισμένες ταλαντεύσεις πού ὑπάρχουν ὡς πρός τή σταθερή ἐφαρμογή τοῦ σχεδίου πού ἔχει πιά ἐγκριθεῖ [21]. Τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀναγνωρίζει πλήρως τό ἐπιχειρηματικό κύρος τοῦ γενικοῦ διοικητῆ καί Σᾶς παρακαλεῖ νά κάνετε τίς ἀνάλογες ἐπεξηγήσεις σέ ὅλα τά ὑπεύθυνα στελέχη. Τό Πολιτικό Γραφεῖο διορίζει συμπληρωματικά μέλη τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ Νότιου μετώπου τούς Σμίλγκα, Σερεμπριακόφ, Λασέβιτς **.

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1958 στό βιβλίο: Ν. Φ. Κουζμίν. «Ὁ Β. Ι. Λένιν ἐπικεφαλῆς τῆς ἄμυνας ῆς χώρας τῶν Σοβιέτ (1918-1920)». Μόσχα

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Μεταδόθηκε μέ τήν ἀπευθείας γραμμή. *Ἡ Σύντ.*

** Παρακάτω ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Μέ ἐντολή τῆς ΚΕ *Στάσοβα*». *Ἡ Σύντ.*

38

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

Στόν πρόεδρο τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου Τρότσκι

Ὄντας στήν Οὐκρανία, θά ἐξακριβώσατε βέβαια τήν ἐκεῖ κατάσταση. Παρακαλῶ νά ἀναφέρετε τήν κατάσταση τῶν ἐκεῖ στρατευμάτων, τήν ἱκανότητά τους νά προβάλουν ἀντίσταση στόν Ντενίκιν, ἄν ἔχουν ληφθεῖ ἐκεῖ, ἐπιτέλους, σοβαρά μέτρα, ἄν εἶναι σέ θέση νά ὑπερασπίσουν τόν ἑαυτό τους, ἄν δίνοντας συστηματικές ὁδηγίες στούς ἐργάτες καί στούς ἀγρότες σχετικά μέ τή μυστική ὀργάνωση στίς κατεχόμενες ἀπό τόν Ντενίκιν περιοχές, ἰδιαίτερα τῆς ὀργάνωσης στό στρατό του, ὅπως καί γιά τήν κινητοποίηση τῶν οὐκρανῶν, καί ἄν καταλαβαίνουν οἱ οὐκρανοί κομμουνιστές ὅλη τή σοβαρότητα τῆς κατάστασης.

29 τοῦ Ἰούλη 1919. *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά,
σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

39

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΓΚΟΡΚΙ

31/VII. 1919.

Ἀγαπητέ Ἀλεξέι Μαξίμιτς! Ὅσο περισσότερο ἐμβαθύνω στό γράμμα Σας, τόσο περισσότερο σκέπτομαι γιά τή σχέση πού ἔχουν τά συμπεράσματά του μέ τά διατυπούμενα σ' αὐτό (καί μ' αὐτά πού μοῦ εἴχατε πεῖ προφορικά στίς συναντήσεις μας), τόσο περισσότερο ἔρχομαι νά πιστέψω ὅτι καί τό γράμμα αὐτό καί τά συμπεράσματά Σας καί ὅλες Σας οἱ ἐντυπώσεις εἶναι πέρα γιά πέρα νοσηρές.

Ἡ Πετρούπολη εἶναι ἕνα ἀπό τά πιό τρωτά σημεῖα τόν τελευταῖο καιρό. Αὐτό εἶναι καί κατανοητό, γιατί ὁ πληθυσμός της ὑπόφερε περισσότερο ἀπ' ὅλους, οἱ ἐργάτες της ἔδοσαν πιό πολύ ἀπό ἀλλοῦ τίς καλύτερές τους δυνάμεις, ἡ πείνα ἦταν πολύ σκληρή, ὁ στρατιωτικός κίνδυνος ἐπίσης. Τά νεῦρα Σας εἶναι φανερό δέν ἀντέχουν πιά. Δέν εἶναι παράξενο αὐτό. Ἐσεῖς ὅμως πεισμώνετε, ὅταν Σᾶς λένε ὅτι πρέπει νά ἀλλάξετε τόπο διαμονῆς, ὅτι δέν εἶναι καθόλου λογικό νά ἀφήσετε νά ξεχαρβαλωθοῦν τόσο πολύ τά νεῦρα Σας

ὥστε νά ἀρωστήσετε. Δέν εἶναι λογικό, ὅπως καί ἄν τό πάρει κανείς, ἀκόμη καί κατά τόν πιό χοντροκομένο ὑπολογισμό, γιά νά μή μιλήσουμε γιά τίς ἄλλες ἀπόψεις.

Ὅπως καί στίς συζητήσεις Σας, ἔτσι καί στό γράμμα Σας, ὑπάρχει ἕνα ἄθροισμα νοσηρῶν ἐντυπώσεων, πού Σᾶς ὁδηγοῦν σέ νοσηρά συμπεράσματα.

Ἀρχίζετε μέ τή δυσεντερία καί τή χολέρα· καί ἀμέσως κάποια ἀρωστιάρικη ἐριστικότητα: «ἀδελφότητα, ἰσότητα». Ὄχι ἐνσυνείδητα, ἀλλά εἶναι σχεδόν σάν νά λέτε ὅτι ὁ κομμουνισμός εἶναι ὑπεύθυνος γιά τή φτώχια, τή δυστυχία καί τίς ἀρώστιες τῆς πολιορκημένης πόλης!!

Ἔρχονται ὕστερα οἱ πικρόχολες αἰτιάσεις σας, πού δέν καταλαβαίνω τί θέλουν νά ποῦν, ἐνάντια στή βρωμερή φιλολογία (ποιά; καί τί σχέση ἔχει ὁ Καλίνιν). Καί γιά κατασταλαγμα: «οἱ λίγοι ἐργάτες μέ μυαλό πού ἀπόμειναν μ' αὐτόν, λένε ὅτι τούς «παρέδοσαν» «αἰχμάλωτους στόν μουζίκο».

Αὐτό πιά εἶναι ἐντελῶς ἀκατανόητο. Μήπως κατηγορεῖται ὁ Καλίνιν ὅτι πρόδοσε τούς ἐργάτες στόν μουζίκο; Ἔτσι βγαίνει.

Αὐτό μποροῦσαν νά τό ἐπινοήσουν εἴτε ἐντελῶς ἀνώριμοι καί ἀνόητοι ἐργάτες, πού ἀντί γιά μυαλό ἔχουν στό κεφάλι «ἀριστερίστικη» φρασεολογία, εἴτε ξεχαρβαλωμένοι, ἐξαντλημένοι, πεινασμένοι, ἀρωστιάρηδες, εἴτε «τά ὑπολείμματα τῆς ἀριστοκρατίας», πού ξέρουν θαυμάσια νά διαστρεβλώνουν τά πάντα καί τούς πάντες, πού ξέρουν θαυμάσια νά ἁρπάζονται ἀπό τό παραμικρό, γιά νά ξεράσουν ὅλη τους τή χολή ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Γι' αὐτά τά ὑπολείμματα μιλᾶτε καί στό γράμμα Σας. Ἡ διάθεσή τους ἐπιδρᾶ καί σέ Σᾶς νοσηρά.

Γράφετε ὅτι βλέπετε «ἀνθρώπους ἀπό τά πιό διαφορετικά στρώματα». Τό νά τούς βλέπεις εἶναι ἕνα πράγμα, τό νά νοιώθεις καθημερινά σέ ὅλη τή ζωή τήν ἐπαφή τους εἶναι ἄλλο. Ἐσεῖς ἔχετε ἰδιαίτερα συχνή ἐπαφή μ' αὐτά τά «ὑπολείμματα» καί ἐξαιτίας τῆς δουλιᾶς Σας, πού Σᾶς ὑποχρεώνει «νά δέχεστε» δεκάδες πικρόχολους ἀστούς διανοούμενους, ἀλλά καί λόγω τῶν συνθηκῶν τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Τάχα τά «ὑπολείμματα» «τρέφουν κάτι πού μοιάζει μέ συμπάθεια γιά τή Σοβιετική ἐξουσία», ἐνῶ ἡ «πλειοψηφία τῶν ἐργατῶν» προμηθεύει τούς κλέφτες, τούς «κομμουνιστές» πού τρύπωσαν κτλ.! Καί καταλήγετε στό «συμπέρασμα» ὅτι δέν μπορεῖ

νά κάνει κανείς τήν ἐπανάσταση μέ κλέφτες, ὅτι δέν μπορεῖ νά τήν κάνει χωρίς τή διανόηση.

Αὐτό δείχνει μιά νοσηρή πέρα γιά πέρα νοοτροπία, παροξυμένη ἀπό τήν ἐπίδραση ἑνός περιβάλλοντος ἐρεθισμένων ἀστῶν διανοουμένων.

Τά πάντα γίνονται γιά νά τραβηχτεῖ ἡ διανόηση (ὄχι ἡ λευκοφρουρίτικη) στήν πάλη ἐνάντια στούς κλέφτες. Καί *κάθε μήνα* στή Σοβιετική Δημοκρατία *μεγαλώνει* τό % τῶν ἀστῶν διανοουμένων πού βοηθοῦν *εἰλικρινά* τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες, καί ὄχι μόνο αὐτῶν πού γκρινιάζουν καί αὐτῶν πού σκορπίζουν φοβερό μίσος. Αὐτό δέν «φαίνεται» στήν Πετρούπολη, γιατί ἡ Πετρούπολη εἶναι μιά πόλη μέ ἕναν ἐξαιρετικά μεγάλο ἀριθμό ἀστῶν (καί «διανοουμένων») πού ἔχασαν τή θέση τους (καί τά μυαλά τους), ὅμως σέ ὁλόκληρη τή Ρωσία αὐτό εἶναι ἕνα ἀναμφισβήτητο γεγονός.

Στήν Πετρούπολη ἤ ἀπό τήν Πετρούπολη μπορεῖ κανείς νά τό ἀντιληφθεῖ αὐτό μόνο ἄν εἶναι ἐξαιρετικά *πολιτικά* κατατοπισμένος, ἄν διαθέτει εἰδικά μεγάλη πολιτική πεῖρα. Αὐτά Ἐσεῖς δέν τά ἔχετε. Ἔχετε ἀφοσιωθεῖ ὄχι στήν πολιτική, ὄχι στήν παρατήρηση τῆς *δουλιᾶς* τῆς πολιτικῆς οἰκοδόμησης, ἀλλά σέ μιά ἰδιαίτερη ἀπασχόληση, πού ἔχει σάν συνέπεια νά σᾶς περιβάλλουν χολωμένοι ἀστοί διανοούμενοι, πού δέν κατάλαβαν τίποτε, τίποτε δέν ξέχασαν, τίποτε δέν διδάχτηκαν, καί πού στήν *καλύτερη* — σπάνια στήν πιό καλή περίπτωση — τά ἔχουν χαμένα, εἶναι ἀπελπισμένοι, βογγᾶνε, αναμασοῦν τίς παλιές προκαταλήψεις, πού εἶναι τρομοκρατημένοι καί τρομοκρατοῦνται ἀπό τόν ἑαυτό τους.

Ἄν θέλει κανείς νά *παρατηρεῖ*, πρέπει νά παρατηρεῖ κάτω, ὅπου μπορεῖ μέ μιά ματιά νά ἀγκαλιάσει τήν οἰκοδόμηση μιᾶς νέας ζωῆς, σέ μιά ἐργατική συνοικία τῆς ἐπαρχίας ἤ σέ ἕνα χωριό. Ἐκεῖ δέν χρειάζεται νά ἀγκαλιάζει πολιτικά κανείς τό ἄθροισμα τῶν πολυπλοκότατων στοιχείων, ἐκεῖ μπορεῖ κανείς μόνο νά παρατηρεῖ. Ἀντί γιά αὐτό Ἐσεῖς βάλατε τόν ἑαυτό Σας στή θέση ἑνός ἐπαγγελματία θεωρητῆ μεταφράσεων κτλ., θέση πού δέν ἐπιτρέπει νά παρακολουθεῖ κανείς τή νέα οἰκοδόμηση μιᾶς καινούργιας ζωῆς, θέση στήν ὁποία ὅλες οἱ δυνάμεις σπαταλοῦνται στίς κλάψες τῶν ἀρωστιάρικων διανοουμένων, στό νά παρατηροῦν τήν «πρώην» πρωτεύουσα σέ συνθῆκες ἀνήκουστου στρατιωτικοῦ κινδύνου καί φρικτῆς δυστυχίας.

Τοποθετήσατε τόν ἑαυτό Σας σέ μιά θέση ἀπό τήν ὁποία *δέν μπορεῖτε* νά παρακολουθεῖτε ἄμεσα τό καινούργιο στή ζωή τῶν

ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, δηλ. τῶν $^9/_{10}$ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ρωσίας, ὅπου εἶστε ὑποχρεωμένος νά παρακολουθεῖτε τά ξεσχίδια τῆς ζωῆς τῆς πρώην πρωτεύουσας, πού ὁ ἀνθός τῶν ἐργατῶν της ἔχει πάει στά μέτωπα καί στό χωριό καί ὅπου ἔχει μείνει ἕνας δυσανάλογα μεγάλος ἀριθμός διανοουμένων χωρίς θέσεις καί χωρίς δουλιά, πού *εἰδικά* Σᾶς *«πολιορκοῦν»*. Τίς συμβουλές νά ἀναχωρήσετε Σεῖς ἐπίμονα τίς ἀπορίπτετε.

Εἶναι κατανοητό ὅτι φτάσατε ὥς τό σημεῖο νά ἀρωστήσετε: γράφετε ὅτι ἡ ζωή Σας ἔχει γίνει ὄχι μόνο ὀδυνηρή, ἀλλά καί «πολύ μισητή»!!! Καί βέβαια! Τί ἰδέα, σέ τέτιο καιρό νά καρφωθεῖ κανείς στό πιό ἀσθενικό σημεῖο σάν θεωρητής μεταφραζόμενης λογοτεχνίας (ἡ πιό κατάλληλη ἀπασχόληση γιά ἕναν καλλιτέχνη νά παρατηρεῖ τούς ἀνθρώπους!). Ἐσεῖς *δέν μπορεῖτε* σάν καλλιτέχνης νά παρατηρεῖτε ἐδῶ, νά μελετᾶτε οὔτε τό καινούργιο στό στρατό, οὔτε τό καινούργιο στό χωριό, οὔτε τό καινούργιο στή φάμπρικα. Στερήσατε ἀπό τόν ἑαυτό Σας τή δυνατότητα, νά κάνετε αὐτό πού μπορεῖ νά ἱκανοποιεῖ ἕναν καλλιτέχνη, —στήν Πετρούπολη μπορεῖ νά δουλέψει ἕνας πολιτικός, ὅμως Ἐσεῖς δέν εἶστε πολιτικός. Σήμερα σπασμένα τζάμια χωρίς λόγο, αὔριο πυροβολισμοί καί οὐρλιαχτά ἀπό μιά φυλακή, καί ὕστερα κομμάτια ἀπό λόγους τῶν πιό κουρασμένων μή ἐργατικῶν στοιχείων πού ἔχουν μείνει στήν Πετρούπολη, καί ὕστερα ἕνα ἑκατομμύριο ἐντυπώσεις διανοουμένων, διανοουμένων μιᾶς πρωτεύουσας πού δέν εἶναι πρωτεύουσα, καί ὕστερα ἑκατοντάδες παράπονα ἀπό ἀνθρώπους δυσαρεστημένους. Στόν ἐλεύθερο χρόνο πού μένει ἀπό τή θεώρηση *δέν μπορεῖ* νά δεῖ κανείς τήν οἰκοδόμηση τῆς ζωῆς (αὐτή γίνεται μέ τρόπο ἰδιαίτερο καί πολύ λιγότερο στήν Πετρούπολη), —πῶς νά μή φτάσει κανείς νά βρίσκει τή ζωή πολύ μισητή.

Ἡ χώρα ζεῖ τόν πυρετό τῆς πάλης ἐνάντια στήν παγκόσμια ἀστική τάξη, πού ἐκδικεῖται λυσσαλέα γιά τήν ἧττα της. Εἶναι φυσικό. Γιά τήν πρώτη Σοβιετική Δημοκρατία — τά πρῶτα χτυπήματα *ἀπό ὅλες τίς μεριές*. Εἶναι φυσικό. Ἐδῶ ἤ πρέπει νά ζεῖτε τή ζωή τοῦ δραστήριου πολιτικοῦ, ἤ ἄν ἡ πολιτική δράση δέν Σᾶς λέει τίποτε, τότε νά παρατηρεῖτε σάν καλλιτέχνης τόν καινούργιο τρόπο μέ τόν ὁποῖο χτίζουν τή ζωή ἐκεῖ ὅπου δέν ὑπάρχει τό κέντρο λυσσαλέας ἐπίθεσης ἐνάντια στήν πρωτεύουσα, λυσσαλέας πάλης ἐνάντια στίς συνωμοσίες, λυσσαλέας ὀργῆς τῶν διανοουμένων τῆς πρωτεύουσας, στό χωριό ἤ σέ μιά φάμπρικα τῆς ἐπαρχίας (ἤ στό μέτωπο). Ἐκεῖ εἶναι εὔκολο μέ τήν ἁπλή παρακολούθηση νά ξεχωρίσει κανείς τήν ἀποσύνθεση τοῦ παλιοῦ καί τά φύτρα τοῦ καινούργιου.

Ἡ ζωή Σᾶς ἀηδιάζει, «βαθαίνει ἡ διαφωνία» μέ τόν κομμουνισμό. Εἶναι ἀδύνατο νά καταλάβει κανείς σέ τί συνίσταται αὐτή ἡ διαφωνία.

Οὔτε ἴχνος ἔνδειξης διαφωνίας στήν πολιτική ἤ στίς ἰδέες δέν ὑπάρχει. Ὑπάρχει διαφορά *διάθεσης* ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους πού κάνουν τήν πολιτική ἤ πού εἶναι ἀποροφημένοι ἀπό τήν πιό ἀδυσώπητη πάλη καί σέ ἕναν ἄνθρωπο πού κλείστηκε τεχνητά σέ μιά θέση πού δέν τοῦ ἐπιτρέπει νά παρατηρεῖ τή νέα ζωή, ἐνῶ οἱ ἐντυπώσεις ἀπό τό σάπισμα μιᾶς τεράστιας ἀστικῆς πρωτεύουσας τόν κατακλύζουν.

Σᾶς ἐξέθεσα ἀνοιχτά τίς σκέψεις μου ἀπ' ἀφορμή τό γράμμα Σας. Οἱ συνομιλίες (μέ Σᾶς) ἀπό καιρό μέ εἶχαν ὁδηγήσει σ' αὐτές τίς σκέψεις, ἀλλά τό γράμμα Σας διαμόρφωσε καί ὁλοκλήρωσε, ἀποτέλειωσε τό σύνολο τῶν ἐντυπώσεων πού μοῦ εἶχαν ἀφήσει οἱ συνομιλίες μας. Δέν θέλω νά Σᾶς ἐπιβάλω τίς συστάσεις μου, ἀλλά δέν μπορῶ νά μήν πῶ: ἀλλάξτε δραστικά ἀτμόσφαιρα, περιβάλλον, κατοικία, ἀπασχόληση, γιατί ἀλλιῶς μπορεῖ νά ἀηδιάσετε ὁριστικά ἀπό τή ζωή!

Σᾶς σφίγγω θερμά τό χέρι.

Δικός Σας *Λένιν*

Στάλθηκε στήν Πετρούπολη

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1925 στό περιοδικό «Κράσναγια Λέτοπις», τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

40

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠΕΛΑ ΚΟΥΝ [22]

Ἀγαπητέ σύντροφε Μπέλα Κούν! Σᾶς παρακαλῶ νά μήν ἀνησυχεῖτε πολύ καί νά μή ἀπαγοητεύεστε. Οἱ καταγγελίες Σας καί οἱ ὑπόνοιές Σας σέ βάρος τοῦ Τσιτσέριν καί τοῦ Ρακόβσκι δέν ἔχουν ἀπολύτως καμιά βάση. Ὅλοι μας δουλεύουμε μέ ἀπόλυτη ὁμόνοια. Ξέρουμε τή δύσκολη καί ἐπικίνδυνη κατάσταση τῆς Οὐγγαρίας καί κάνουμε ὅ,τι μποροῦμε. Ἀλλά ἡ γρήγορη βοήθεια μερικές φορές εἶναι φυσιολογικά ἀδύνατη. Φροντίστε νά κρατηθεῖτε ὅσο μπορεῖτε περισσότερο. Κάθε ἑβδομάδα εἶναι πολύτιμη. Προμηθευτεῖτε ἐφό-

δια στή Βουδαπέστη, όχυρῶστε τήν πόλη. Ἐλπίζω ὅτι παίρνετε τά μέτρα πού συνέστησα στούς βαυαρούς *. Τίς καλύτερες εὐχές μου, Σᾶς σφίγγω τό χέρι. Κρατηθεῖτε μέ ὅλες σας τίς δυνάμεις, ἡ νίκη θά εἶναι μαζί μας.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στά τέλη τοῦ Ἰούλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

41

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Π. ΡΟΖΕΝΓΚΟΛΤΣ **

Διεύθυνση:
Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο 7
Στόν Ρόζενγκολτς

ὅλα κρυπτογραφικά ***

Ἔχουν παρθεῖ ὅλα τά μέτρα γιά νά κρατηθεῖ ἡ Πετρούπολη μέ κάθε θυσία; Οἱ ἐνισχύσεις πού Σᾶς ὑποσχεθήκαμε ἀποστέλλονται, ὅμως γιά νά φτάσουν χρειάζεται καιρός. Πραγματοποιεῖστε ἐξαιρετική ἔνταση τῶν δυνάμεων.

Λένιν

Γράφτηκε τήν 1 τοῦ Αὐγούστου 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο πού ἔχει γραφτεῖ ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

---

* Βλ. «Χαιρετισμούς πρός τή Βαυαρική Σοβιετική Δημοκρατία» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 38ος, σελ. 321-322). *Ἡ Σύντ.*

** Στό πίσω μέρος τοῦ τηλεγραφήματος ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Νά τό στείλετε *ἀ μ έ σ ω ς* στόν γραμματέα καί αὐτό καί τό τηλεγράφημα πρός τόν Σμίλγκα». *Ἡ Σύντ.*

*** Τό κείμενο: «Διεύθυνση: Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο 7 στόν Ρόζενγκολτς ὅλα κρυπτογραφικά» εἶναι γραμμένα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

42

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠΟΓΚΝΤΑΤΙΑΝ ΚΑΙ ΤΟΝ Α. ΓΚ. ΣΛΙΧΤΕΡ

Κίεβο, Κεντρική στρατιωτική ἐπιτροπή ὑπολογισμοῦ καί κατανομῆς τοῦ ΣΕΑ Οὐκρανίας, στόν Μπογκντατιάν, στόν ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ Σλίχτερ

Ἀντίγραφο Κίεβο στόν Ρακόβσκι, στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Συγκοινωνιῶν Ζαρκό, στόν ἐξουσιοδοτημένο ἀντιπρόσωπο τοῦ Συμβ. Ἄμυνας Ξάντροφ

Πάρτε μέτρα γιά τήν ἄμεση ἀποστολή τῶν ὑπαρχόντων γιά ξεφόρτωμα στό Κίεβο στή διάθεση τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ Οὐκρανίας 250 βαγονιῶν ὑφασμάτων στό Μπριάνσκ ἤ Ὀριόλ, ὅπως εἶναι πιό βολικό *, στή διεύθυνση τοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ. Γιά τήν ἀποστολή ἀναφέρετε στή Μόσχα, Ἐπιτροπή ἐκκένωσης, Συμβούλιο Ἄμυνας καί Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ.

2 Αὐγούστου 1919. Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβ. Ἄμυνας *Λένιν* **

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στό βιβλίο· Β. Β. Φομίν. «Ὁ Λένιν καί οἱ μεταφορές». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

43

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ [23]

σ. Τσιτσέριν!

Πῆρα τό σημείωμά Σας καί τό ραδιόφωνο. Κατά τή γνώμη μου, δέν ἀξίζει νά τό πάρουμε στά σοβαρά καί νά βιαστοῦμε νά ἀπαντήσουμε. Καλύτερα ἄς περιμένουμε καί θά γελάσουμε. Σήμερα θά δόσουμε στόν τύπο *γιά γέλια* μέ ὁδηγίες στούς συντάκτες: νά χλευάσουν μέ κάθε τρόπο (νά κάνουν ὑπαινιγμό: οἱ τέτιες πληροφορίες τους δέν εἶναι ἀπό τή Βουδαπέστη) καί πάλι καί πάλι νά βρίσουν τούς μενσεβίκους καί τούς ἐσέρους παλιανθρώπους. Θά ἔρθω καί θά μιλήσουμε ἀκόμη.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 3 ἤ στίς 4 τοῦ Αὐγούστου 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Οἱ λέξεις «Μπριάνσκ ἤ Ὀριόλ, ὅπως εἶναι πιό βολικό», στό τηλεγράφημα εἶναι γραμμένες ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

** Τό τηλεγράφημα ὑπογράφεται ἐπίσης ἀπό τόν πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐκκένωσης τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας Β. Α. Ἀβανέσοφ καί τά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Β. Γκ. Γκρόμαν καί Ν. Μπ. Εισμοντ. *Ἡ Σύντ.*

44

ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΕ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΙΒΗΡΙΑΣ

Στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Ἐπειδή δέν εἶναι ἀρκετή ἡ ὑπάρχουσα διαφωτιστική προπαγανδιστική φιλολογία, καί λόγω τῆς ἀκαταλληλότητάς της γιά τή Σιβηρία, ἡ Ἐπιτροπή γιά τίς ὑποθέσεις τῆς Σιβηρίας ἵδρυσε ειδικό λογοτεχνικό τμῆμα, τό ὁποῖο πρέπει σέ σύντομο διάστημα νά προετοιμάσει γιά ἔκδοση μιά σειρά μπροσοῦρες, φυλλάδια καί πλακάτ διαφωτιστικοῦ περιεχομένου...

σ. Βορόβσκι!

Παρακαλῶ νά βοηθήσετε *μέ κάθε* τρόπο.

5/8.

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Αὐγούστου 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

45

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ, ἀφοῦ συζήτησε τά σοβαρότατα ζητήματα [24] πού βάλατε, προτείνει νά ἐκπληρωθοῦν σχετικά μέ τά ζητήματα αὐτά οἱ ὁδηγίες τοῦ Γενικοῦ διοικητῆ πρός τό Νότιο μέτωπο καί τή 12η στρατιά, πού θά διαβιβαστοῦν ἀμέσως.

Ἀπό τήν πλευρά του τό Πολιτικό Γραφεῖο ἐπιμένει ὥστε νά μή παραδοθεῖ ὥς τήν τελευταία δυνατότητα ἡ Ὀδησσός *.

Γιά τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ *Λένιν* **

Γράφτηκε στίς 7 τοῦ Αὐγούστου 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο τό ντοκουμέντο ἀρ. 50. *Ἡ Σύντ.*

** Ἀκολουθεῖ ἡ ὑπογραφή τοῦ Λ. Μπ. Κάμενεφ, γραμμένη ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

46

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

7. VIII. 1919.

Πετρούπολη
Σμόλνι
Στόν Ζηνόβιεφ

Ἐξακριβώθηκε πέρα γιά πέρα ὅτι μόνο ἡ Πετρούπολη μπορεῖ νά δόσει ἐργάτες γιά τά ἐργοστάσια φυσιγγίων. Πρέπει μέ κάθε θυσία νά ὑποχρεώσετε τά ἐργοστασια τοῦ Σεστρορέτσκ καί σωλήνων νά δόσουν ἀμέσως ὅσους τούς ζητήθηκαν. Κάθε κωλυσιεργία εἶναι ἀνεπίτρεπτη, ἐγκληματική, γιατί χωρίς φυσίγγια θά χαθοῦμε. Πιέστε μέ ὅλες Σας τίς δυνάμεις καί παρακολουθεῖστε τήν ἐκπλήρωση.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

47

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

Μέ κόψατε Ἐσεῖς! Εἶτε ὁ *Ἰόνοφ* Σας.

Στήν μπροσούρα δέν δημοσίευσαν τόν πρόλογό μου ἤ τόν ἐπίλογο [25]. Ἐγώ τόν *ἔστειλα σέ Σᾶς*. Διατάξτε αὐστηρότατη ἔρευνα. Νά βρεῖτε ὁπωσδήποτε αὐτό τόν ἐπίλογο. Καί πέστε σ' αὐτόν πού πρέπει νά τά ἀκούσει, ὅτι γι' αὐτό τό λόγο τίποτε ἄλλο δέν στέλνω στήν Πετρούπολη.

7/8. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 7 τοῦ Αὐγούστου 1919
Στάλθηκε στήν Πετρούπολη

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1932 στή 2η-3η ἔκδοση τῶν Ἁπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, τόμ. XXIV

Ὁλόκληρο δημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

48

ΠΡΟΣ ΤΟ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

8/VIII.

Πρός τό ΟΓ τῆς ΚΕ

Τώρα πῆρα ἀκόμη μιά πληροφορία ἀπό *ἀξιόπιστη* πηγή, ὅτι μέλη τοῦ Συμβουλίου *πεινοῦν* (λ.χ. ὁ Μάρκοφ στό ΛΕ Συγκοινωνιῶν κ.ἄ.). Ἐπιμένω κατά τόν πιό ἔντονο τρόπο ὥστε ἡ ΚΕ 1) νά δόσει ἐντολή στήν ΚΕΕ νά χορηγήσει σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Συμβουλίου (καί *σέ ὅσους εἶναι κοντά* στή θέση αὐτή) ἀπό 5000 ρούβλια ἐφάπαξ,

2) νά ὑπαχθοῦν ὅλοι αὐτοί στήν κατηγορία τοῦ *ἀνώτατου* εἰδικοῦ.

Ἀλήθεια, δέν γίνεται ἀλλιῶς: πεινοῦν καί οἱ ἴδιοι καί οἱ οἰκογένειές τους!!

100-200 ἀνθρώπους πρέπει νά τούς ταΐσουμε.

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Αὐγούστου 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

49

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΒΕΤΣΚΙ

Πρός τόν Διευθυντή Ἐφοδιασμοῦ τοῦ Νότιου μετώπου Ἐβέτσκι

Στή διάρκεια τοῦ Ἰούλη στάλθηκε σέ Σᾶς σημαντική ποσότητα ἱματισμοῦ καί ὑπόδησης.

Παρόλα αὐτά σέ ὅλες τίς στρατιές τοῦ Νότιου μετώπου μερικές μονάδες εἶναι γυμνές καί ξυπόλητες.

Προτείνω μέ αὐστηρή προσωπική εὐθύνη νά πάρετε ἀποφασιστικά μέτρα γιά τήν ἄμεση διάθεση ὅσων ἔχετε πάρει στίς μονάδες πού ἔχουν ἀνάγκη *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Αὐγούστου 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

---

* Στό πάνω μέρος τοῦ τηλεγραφήματος ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «σ. Σκλιάνσκι! Στεῖλτε το κρυπτογραφημένο ἤ ἀνοιχτά, ἀνάλογα, πῶς εἶναι καλύτερα. 8/VIII. *Λένιν*». *Ἡ Σύντ.*

50

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ *

Κρυπτογραφημένο

Στόν Τρότσκι

Ἀντίγραφο στόν Ρακόβσκι

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ παρακαλεῖ ν' ἀνακοινωθοῦν σέ ὅλα τά ὑπεύθυνα στελέχη οἱ ὁδηγίες τῆς ΚΕ: νά ἀμυνθοῦμε ὥς τήν τελευταία δυνατότητα, ὑπερασπίζοντας τήν Ὀδησσό καί τό Κίεβο, τή σύνδεσή τους καί τή σύνδεσή τους μέ μᾶς μέχρι τελευταίας ρανίδας αἵματος. Αὐτό τό ζήτημα κρίνει τήν τύχη ὅλης τῆς ἐπανάστασης. Μήν ξεχνᾶτε ὅτι ἡ βοήθειά μας δέν ἀργεῖ.

Γιά τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ *Λένιν* **

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Αὐγούστου 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

51

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

σ. Σκλιάνσκι! Δέν εἶμαι καλά, ὑποχρεώθηκα νά ξαπλώσω.

Γι' αὐτό *άπαντεῖστε μου* μέ *τό σύνδεσμο.*

Ἡ καθυστέρηση τῆς ἐπίθεσης στήν κατεύθυνση Βορόνεζ (ἀπό *1 Αὐγούστου* ὥς *τίς 10!!!)* εἶναι τερατώδης. Οἱ ἐπιτυχίες τοῦ Ντενίκιν εἶναι τεράστιες.

Τί συμβαίνει; Ὁ Σοκόλνικοφ ἔλεγε ὅτι ἐκεῖ (στό Βορόνεζ) οἱ δυνάμεις μας εἶναι *4 φορές* περισσότερες.

Τί συμβαίνει; Πῶς τά καταφέραμε νά χάσουμε τήν εὐκαιρία;

Πέστε στόν γενικό διοικητή, *ὅτι δέν κάνει ἔτσι.* Πρέπει στά *σοβαρά* νά στρέψει τήν προσοχή του.

Μήπως χρειάζεται νά στείλουμε στό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τοῦ Νότιου μετώπου (ἀντίγραφο στόν Σμίλγκα) ἕνα τέτιο τηλεγράφημα;

Κρυπτογραφικά.

Εἶναι πέρα γιά πέρα ἀπαράδεκτο νά ἀργοπορεῖτε τήν ἐπίθεση, γιατί ἡ καθυστέρηση αὐτή θά δόσει ὅλη τήν Οὐκρανία στόν Ντενίκιν καί θά

* Διαβιβάστηκε μέ τήν ἀπευθείας γραμμή. *Ἡ Σύντ.*

** Παρακάτω ἀκολουθοῦν οἱ ὑπογραφές τοῦ Λ. Μπ. Κάμενεφ καί τῆς Ε. Ντ. Στάσοβα, γραμμένες ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

μᾶς καταστρέψει. Ἐσεῖς εὐθύνεστε γιά τήν κάθε περίσσια ἡμέρα καί μάλιστα τήν κάθε ὥρα ἀργοπορίας τῆς ἐπίθεσης. Ἀναφέρετε ἀμέσως ἐξηγήσεις καί τήν προθεσμία, πότε, ἐπιτέλους, θά ἀρχίσετε τήν ἀποφασιστική ἐπίθεση.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Αὐγούστου 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

52

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ, Μ. Μ. ΛΑΣΕΒΙΤΣ, ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ

Κοζλόβ, στούς Σμίλγκα, Λασέβιτς, Σοκόλνικοφ

Ἀναφέρετε ἀμέσως, ἄν γίνεται στό βαθμό πού χρειάζεται δραστήρια ἡ ἀναδιάταξη καί ἡ συγκέντρωση, ἄν πάρθηκαν ὅλα τά ἀπαραίτητα μέτρα γιά τήν ἐπιτάχυνση. Θά διεξαχθεῖ ἡ ἐπιχείρηση ἔγκαιρα ἤ θά ὑπάρξει ἀργοπορία; Πότε ἀρχίζετε; Σχετικά μέ τήν κατάσταση στήν Οὐκρανία ἀνησυχῶ πολύ. Ἀπό τόν Λασέβιτς περιμένω ἀπάντηση στά ἐρωτήματα πού μπῆκαν στή Μόσχα.

13/VIII, ὥρα 0.30′

Λένιν

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Αὐγούστου 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο το 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Ὁλόκληρο δημοσιεύτηκε τό 1956 στό βιβλίο: Β. Ι. Λένιν «Στρατιωτική ἀλληλογραφία. 1917-1920». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

53

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ε. ΝΤ. ΣΤΑΣΟΒΑ[26]

Ἐλένα Ντμίτριεβνα, αὐτή εἶναι παλιό κομματικό στέλεχος. Ἀρκετά πολύτιμος ἄνθρωπος. Γράψτε μου, ποῦ σκέφτεστε νά τή χρησιμοποιήσετε.

13/VIII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Αὐγούστου 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

54

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Κ. ΒΛΑΝΤΙΜΙΡΟΦ

14/VIII. 1919.

'Αγαπητέ σύντρ. Βλαντίμιροφ! Ἡ ἀπαλλαγή Σας ἀπό μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου δέν σημαίνει οὔτε στό ἐλάχιστο ὅτι δέν εἴμαστε ἱκανοποιημένοι ἀπό Σᾶς. Κάθε ἄλλο, ἡ ΚΕ *ἦταν ὑποχρεωμένη* νά τό κάνει αὐτό, γιά νά ἀρχίσει *γενικά* τήν αναδιοργάνωση τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ Νότιου μετώπου. Πιστεύω πώς στή δουλιά Σας σέ στενή ἐπαφή μέ τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο του Νότιου μετώπου *δέν* θά ἀλλάξει *τίποτε*. Γράψτε, παρακαλῶ, γιά τή λήψη τοῦ γράμματος αὐτοῦ, καί γιά τό πῶς τακτοποιήθηκαν οἱ σχέσεις Σας πάνω σέ νέα βάση. Ἄν παρουσιάστηκαν δυσκολίες στή δουλιά Σας καί ἄν ναί, τότε τί εἴδους.

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

55

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ

Στόν Σμίλγκα
καί στήν Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή
τοῦ Βόλσκ ὅπου

Σᾶς ἔστειλα γράμμα καί μετά πῆρα τό δικό Σας ἀπό τίς 16 [27].

Ὁ Τρότσκι εἶναι ἐδῶ καί θά παραμείνει, φαίνεται, μιά ἑβδομάδα. Ἐλπίζω νά τακτοποιήσετε μαζί του φιλικά τή δουλιά. Δέν θά ἦταν καλύτερα νά ἐρχόσασταν καί νά συμφωνούσαμε; Μή νευριάζετε, μήν τό παρακάνετε. Ἐάν δέν ἔρθετε, νά μᾶς πληροφορεῖτε πιό συχνά.

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 16 τοῦ Αὐγούστου 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

56

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΒΟΡΟΝΕΖ

20.VIII.1919.

Βορόνεζ
Πρός τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή κυβερνείου

Παρακαλῶ να στείλετε ὅλα τά μενσεβίκικα περιοδικά πού βγῆκαν στό Βορόνεζ τόν τελευταῖο χρόνο.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

57

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΗΣ 10ης ΚΑΙ 4ης ΣΤΡΑΤΙΑΣ

20. VIII. 1919.

Παραλῆπτες δύο: Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο 10
Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο 4

Ἀντίγραφο Μάρξσταντ, πρώην Αἰκατερίνενσταντ
Πρός τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τῆς γερμανικῆς κομμούνας

Ἡ συγκομιδή τῶν σιτηρῶν ἀπό τούς ἀγρότες ἔχει μεγάλη σημασία γιά τή Δημοκρατία. Διατάξτε μέ κάθε τρόπο νά περιφρουρηθοῦν αὐστηρά οἱ ἀγρότες κατά τή συγκομιδή τῶν σιτηρῶν καί νά τουφεκίζονται ἀλύπητα γιά ἁρπαγές, βιασμούς καί παράνομες φορολογίες ἀπομέρους τῶν στρατευμάτων. Ἀναφέρετε ἐκτέλεση.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

58

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΥΠΟΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΜΟΣΧΑΣ

23 τοῦ Αὐγούστου 1919.

Παίρνοντας τά δείγματα τῶν φρούτων ἀπό τά σοβιετικά νοικοκυριά καί τήν ἀναφορά 4936 (τῆς 28/8. 1919) πού στείλατε, Σᾶς παρακαλῶ πάρα πολύ στό ἑξῆς νά μήν τό ξανακάνετε, φροῦτα κτλ. νά μή στέλνετε, καί νά μοῦ ἀναφέρετε στοιχεῖα γιά τό πῶς διατίθενται γενικά τά φροῦτα κτλ. τῶν σοβιετικῶν νοικοκυριῶν, *δίνονται σέ νοσοκομεῖα, σέ σανατόρια, σέ παιδιά, ποῦ συγκεκριμένα, πόσα συγκεκριμένα. Πόσα σοβιετικά νοικοκυριά ἔχετε, ποιά ἡ σύνθεση τῆς διεύθυνσής τους, πόσους ἀπολογισμούς στέλνουν, πόσους ἔστειλαν καί γιά ποιό χρονικό διάστημα* κτλ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

59

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

26. VIII. 1919.

Πετρούπολη
Σμόλνι
Στόν Ζηνόβιεφ

Παρακαλῶ νά συγκεντρώσετε γρήγορα ὅλο τό ὑλικό σχετικά μέ τίς σαββατιάτικες ἐξορμήσεις καί νά μοῦ τό στείλετε.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

60

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. ΟΣΙΝΣΚΙ

26. VIII. 1919.

Τούλα
Ἐκτελεστική ἐπιτροπή, στόν Ὀσίνσκι
Ἀντίγραφο στόν Ἐπίτροπο τῶν ἐργοστασίων ὅπλων καί φυσιγγίων

Μήν ἐπιβάλετε καμιά καταναγκαστική ἐπιστράτευση γιά ὁποιεσδήποτε δουλιές τῶν ἐργατῶν τῶν ἐργοστασίων ὅπλων καί φυσιγγίων, γιατί τά ὅπλα καί τά φυσίγγια ἔχουν πρωταρχική σημασία. Γιά τήν ἐκπλήρωση ἀναφέρετε.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

61

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

26. VIII. 1919.

Πετρούπολη
Στόν πρόεδρο τῆς Ἔκτακτης ἐπιτροπῆς κυβερνείου

Ἀναφέρετε γιά τό πῶς ἔχει ἡ ὑπόθεση Κουρντινόβσκι, πού τόν συνέλαβαν στό διαμέρισμα τοῦ Καρατέγεφ, ὅπου βρῆκαν συλλογή παλιῶν ὅπλων, πράγμα γιά τό ὁποῖο, λένε, δέν εἶχε ἰδέα [28].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

62

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [29]

Αὔριο μέ εἰδικό ἔγγραφο κοινοποιεῖστε στό *Ἐπιστημονικό* Ἰνστιτοῦτο *Τροφίμων* ὅτι ὕστερα ἀπό τρεῖς μῆνες πρέπει νά ὑποβάλουν

ἀκριβῆ καί *ὁλοκληρωμένα* στοιχεῖα γιά τίς π ρ α κ τ ι κ έ ς ἐπιτυχίες κατασκευῆς ζάχαρης ἀπό πριονίδια.

Γράφτηκε στίς 26 ἤ 27 τοῦ Αὐγούστου 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

63

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΕ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΣΙΜΠΙΡΣΚ

28. VIII. 1919.

Σιμπίρσκ
ΕΕ κυβερνείου

Μή διώχνετε τό γέρο Ἰβάν Γιάκοβλεβιτς Γιάκοβλεφ καί τή γυναίκα του ἀπό τό διαμέρισμα. Γιά τήν ἐκτέλεση ἀναφέρετε.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

64

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Μ. ΛΑΣΕΒΙΤΣ

Στόν Λασέβιτς

Ἀνησυχῶ πολύ μέ τίς ἐπιτυχίες τοῦ Μάμοντοφ [30]. Μπορεῖ μέ τήν καταστροφή τῶν δρόμων καί τῶν ἀποθηκῶν νά μᾶς κάνει φοβερή ζημιά. Παίρνονται ὅλα τά μέτρα; Ἀρκετά δραστήρια καί γρήγορα; Νά ἐνημερώνετε συχνά.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Αὐγούστου 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

65

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ [31]

30. VIII.

σ. Σκλιάνσκι! Ὁ Μάρκοφ μοῦ εἶπε σήμερα ὅτι τώρα θά ἔρχονται 7 ἁμαξοστοιχίες καθημερινά τῆς 21ης μεραρχίας, ὅτι ὅλη θά φτάσει ὕστερα ἀπό 4 μέρες (ἡ καθυστέρηση τῶν ειδήσεων σχετικά μ' αὐτήν ἔγινε λόγω τῆς θύελλας, πού χάλασε γιά δυό μέρες τόν τηλέγραφο), καί μετά χρειάζεται ἀπό μιά ἑβδομάδα γιά κάθε μεραρχία. Γιά τήν ἐπιτάχυνση κάνει τό πᾶν.

Μήπως χρειάζεται νά χρησιμοποιηθεῖ ὅλη ἡ 21η ἤ ἕνα μέρος της (τό μεγαλύτερο) γιά τήν ἀπαραίτητη *ἐξόντωση γενικά* ὅλων τῶν «βαπτιστικῶν τοῦ Λασέβιτς»; Σκεφτεῖτε το αὐτό καλά. Μεγάλη, *τ ε ρ ά σ τ ι α* σημασία ἔχει ἡ σύλληψη τοῦ «βαπτιστικοῦ τοῦ Σοκόλνικοφ» καί ἡ πλήρης ἐξόντωση τῶν «βαπτιστικῶν τοῦ Λασέβιτς».

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Αὐγούστου 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

66

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΤΑΣΚΕΝΤΗΣ

Τασκέντη
Ἐκτελεστική ἐπιτροπή
Ἀντίγραφο σέ ὅλους τούς σιδηροδρομικούς

Λόγω τῆς ἐπικείμενης συνένωσης τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας καί τοῦ Σοβιετικοῦ Τουρκεστάν εἶναι ἀνάγκη νά ἐντείνετε ἀμέσως ὅλες τίς δυνάμεις γιά τήν ἐπισκευή ὅλων τῶν ἀτμομηχανῶν καί τῶν ὀχημάτων. Τό Συμβούλιο Ἄμυνας προτείνει νά κινητοποιήσετε γι' αὐτό ὅλες τίς δυνάμεις τῶν μηχανοστασίων καί τῶν ἐργαστηρίων. Τή νίκη τῆς ἐπανάστασης καί τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ πρέπει

νά τή χρησιμοποιήσουμε γιά τό ἀνέβασμα τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τοῦ Τουρκεστάν καί τῆς Ρωσίας. Χαιρετισμό στό Κόκκινο Τουρκεστάν [32].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Αὐγούστου 1919

Δημοσιεύτηκε στίς 2 τοῦ Σεπτέμβρη 1919 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΚΕ τῆς Δημοκρατίας τοῦ Τουρκεστάν τῆς Ρωσικῆς Σοβιετικῆς Ὁμοσπονδίας καί τοῦ Σοβιέτ Τασκέντης τῶν Ἐργατῶν, Στρατιωτῶν καί Ἀγροτῶν Βουλευτῶν», ἀρ. φύλ. 188

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

67

ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

Ἀπόρρητο. Νά βγάλετε *2 ἀντίγραφα* καί νά στείλετε ἕνα στόν σύντροφο *Σκλιάνσκι* μέ τό σημείωμα αὐτό:

σ. Σκλιάνσκι! Ἀπό δῶ φαίνεται ὅτι φορτώνουν τίς εὐθύνες τους σέ ἄλλους. Κατά τά φαινόμενα, *δέν ὑπάρχει οὔτε μιά* **μαχητική ἱκανή** μονάδα ἐνάντια στόν Μάμοντοφ: αὐτό εἶναι ντροπή πέρα γιά πέρα καί ὁλοκληρωτική ἀδιαφορία τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου ἤ *ὁλοκληρωτική ἀμέλεια.*

Πρέπει νά πάρετε πιό δραστήρια μέτρα!

Λένιν

Πρός τόν Σκλιάνσκι. Ἐπιληφθεῖτε ὁ ἴδιος, ὥστε νά γίνουν ὅλα *ἀπόρρητα* *.

Συμπλήρωση: οἱ σιδηροδρομικοί λένε πώς τά τμήματά μας ἐνάντια στόν Μάμοντοφ *φοβοῦνται νά βγοῦν ἀπό τά βαγόνια.*

Στέλνοντας τέτια τμήματα, τό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας *ντροπιάζει τόν ἑαυτό του.*

Γράφτηκε στά τέλη τοῦ Αὐγούστου 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Τό κείμενο «Πρός τόν Σκλιάνσκι. Ἐπιληφθεῖτε ὁ ἴδιος, ὥστε ὅλα νά γίνουν *ἀπόρρητα*» στό χειρόγραφο ἔχει σβηστεῖ, φαίνεται, ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι. *Ἡ Σύντ.*

68

ΕΝΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. Μ. ΚΙΡΟΦ [33]

Νά ὑπερασπίσετε τό Ἄστραχαν μέχρι τέλους.

Γράφτηκε τόν Αὔγουστο τοῦ 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1940 στό βιβλίο «Σεργκέι Μιρόνοβιτς Κίροφ, 1886-1934. Σύντομη βιογραφική σκιαγραφία»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τοῦ βιβλίου

69

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ ΚΑΙ ΤΟΝ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ

Σύντρ. Σκλιάνσκι καί σύντρ. Σμίλγκα!

Ξέρω ἕναν σύντροφο *πολύ καλά*, σάν ἄνθρωπο **πέρα γιά πέρα ἀπόλυτης** ἀφοσίωσης, *ἀνδρείας* καί δραστηριότητας (σχετικά μέ ἀνατινάξεις καί τολμηρές ἐπιδρομές ἰδιαίτερα) *.

Προτείνω:

(1) νά τοῦ δοθεῖ ἡ δυνατότητα νά διδαχτεῖ τή στρατιωτικοδιοικητική τέχνη (νά πάρετε ὅλα τά μέτρα γιά τήν ἐπιτάχυνση, ἰδιαίτερα τήν ὀργάνωση διαλέξεων κτλ.),

τί μπορεῖ νά γίνει;

(2) νά τοῦ ἀνατεθεῖ ἡ ὀργάνωση εἰδικοῦ τμήματος γιά ἀνατινάξεις etc. *στά μετόπισθεν* τοῦ ἐχθροῦ.

Γράφτηκε τό καλοκαίρι τοῦ 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

70

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Ἐπιτελεῖο Δυτικοῦ μετώπου, στόν Σ τ ά λ ι ν

Τό Πολιτικό Γραφεῖο παρακαλεῖ νά ἐξηγήσετε τά αἴτια τῆς ἀπόφασής Σας σχετικά μέ τόν Μαρχλέβσκι. Παραξενευτήκαμε πού ἀλλάξατε προσωπικά ἀπόφαση τῆς ΚΕ, χωρίς νά μᾶς ἀναφέρετε τίποτε γι' αὐτό [34].

Γιά τό Πολιτικό Γραφεῖο *Λένιν*

1 τοῦ Σεπτέμβρη 1919.

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό ἀποκρυπτογραφημένο κείμενο

---

* Πρόκειται γιά τόν Καμό (Σ. Α. Τέρ-Πετροσιάν). *Ἡ Σύντ.*

71

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ [35]

Δέν πρέπει ἀμέσως νά γίνει δήμευση καί ἐκτός αὐτοῦ, αὐτό δέν εἶναι σχέδιο διατάγματος.

Προτείνω: νά ἀνατεθεῖ σέ *2-3* Λαϊκούς ἐπιτρόπους
εἴτε νά συμφωνήσουν γιά τά μέτρα
εἴτε νά ὑποβάλουν στό ΣΛΕ σχέδιο διατάγματος.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τήν 1 τοῦ Σεπτέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 22 τοῦ Ἀπρίλη 1926 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ 92

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

72

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ [36]

σ. Τσιτσέριν! Γράψτε δυό λόγια: τί εἶναι αὐτό; Σχετικά μέ τί; Ποῦ καί πότε «ἀρνήθηκε» ἡ κυβέρνηση;

Καί πῶς σκέπτεστε νά ἀπαντήσετε;

Καί σχετικά μέ τόν *Κολτάνο:* ἔγιναν προσπάθειες νά διαπιστωθεῖ *ποιός* εἶναι ἐκεῖ κάτοχος τοῦ σταθμοῦ; Δέν μποροῦμε νά τούς ὑποβάλουμε *μιά ὑποβοηθητική* ἐρώτηση;

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 2 τοῦ Σεπτέμβρη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

73

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

4. IX. 1919.

(*Τό ἱππικό,* ὅταν πετάει τό ἀεροπλάνο χαμηλά, δέν μπορεῖ νά τοῦ κάνει τίποτε.)

σ. Σκλιάνσκι! Δέν θά μπορούσατε Ἐσεῖς σέ *ἐπιστήμονα* στρατιωτικό Χ, Υ, Ζ... νά παραγγείλετε ἀπάντηση (γρήγορα): τά ἀεροπλάνα ἐνάντια στό ἱππικό; *Παραδείγματα.* Πτήση *πολύ χαμηλή.*

Παραδείγματα. Γιά νά δόσει όδηγίες μέ βάση τήν «επιστήμη» (κάποτε διάβασα γι' αὐτό, ἐνῶ ἕνας «πρακτικός», ὁ *Ι. Ν. Σμιρνόφ*, γελάει — ξ-ἀνοησίες).

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1927 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 44 καί «Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 44

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

74

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΠΑΣΚΙΡΙΑΣ

Οὐφά
'Επαναστατική ἐπιτροπή Μπασκιρίας
'Αντίγραφο στόν σ. *Βαλίντοφ*

Τώρα πού οἱ ἀποφασιστικές νίκες τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ στήν 'Ανατολή ἐξασφάλισαν τήν ἐλεύθερη ἀνάπτυξη τοῦ λαοῦ τῆς Μπασκιρίας, ἡ ἀπόφαση τοῦ 'Επαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας γιά τή μεταφορά μερικῶν μπασκιριανῶν μονάδων στήν Πετρούπολη ἀποκτᾶ ἐξαιρετική πολιτική σημασία. Οἱ ἅρπαγες ἰμπεριαλιστές θά δοῦν ὅτι οἱ ἀφυπνισμένοι λαοί τῆς 'Ανατολῆς ξεσηκώθηκαν νά ὑπερασπίσουν τά κέντρα τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης. Ταυτόχρονα ἡ στενή ἐπαφή τῶν ἔνοπλων μπασκίρων μέ τούς ἐργάτες τῆς Πετρούπολης θά ἐξασφαλίσει τή στενή σύνδεση καί τήν ἀλληλοεκτίμηση στό πνεῦμα τοῦ κομμουνισμοῦ. 'Εκφράζω τή βαθιά πεποίθηση ὅτι ἡ 'Επαναστατική ἐπιτροπή τῆς Δημοκρατίας τῆς Μπασκιρίας καί ὅλοι οἱ πρωτοπόροι σύντροφοι μπασκίροι θά καταβάλουν ὅλες τίς δυνάμεις τους γιά νά διεξαχθεῖ ἡ μετακίνηση τῶν μπασκιριανῶν μονάδων σέ σύντομο χρονικό διάστημα καί μέ τίς λιγότερες ἐπιβαρύνσεις τῶν σιδηροδρόμων. Παρακαλῶ νά μεταδόσετε ἀδελφικό χαιρετισμό στούς μπασκίρους κόκκινους στρατιῶτες.

'Ο πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Σεπτέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1932 στό βιβλίο «'Ο ἐμφύλιος πόλεμος στή Μπασκιρία 'Αναμνήσεις αὐτῶν πού πῆραν μέρος». Οὐφά

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β Ι Λένιν

75

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ, ΣΤΟΥΣ Λ. Π. ΣΕΡΕΜΠΡΙΑΚΟΦ, Μ. Μ. ΛΑΣΕΒΙΤΣ [37]

Τρότσκι
Σερεμπριακόφ
Λασέβιτς

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ, ἀφοῦ συζήτησε τό τηλεγράφημα τοῦ Τρότσκι, τοῦ Σερεμπριακόφ καί τοῦ Λασέβιτς, ἐπικύρωσε τήν ἀπάντηση τοῦ γενικοῦ διοικητῆ καί ἐκφράζει τήν ἔκπληξή του σχετικά μέ τίς προσπάθειες ἀναθεώρησης τοῦ βασικοῦ στρατηγικοῦ σχεδίου πού ἔχει ἀποφασιστεῖ.

Μέ ἐντολή τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Σεπτέμβρη 1919
Στάλθηκε στό 'Οριόλ

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

76

* ΠΡΟΣ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΛΑΪΚΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΩΝ

Στέλνοντας τήν μπροσούρα «Ἐφαρμόζετε τούς νόμους τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας», ἐφιστῶ τήν προσοχή Σας στό *νόμο* πού ἔχει ἐκδοθεῖ ἀπό τό VI Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ [38] καί ἀναδημοσιεύεται στήν μπροσούρα αὐτή.

Ὑπενθυμίζω τήν ἀπόλυτη ἀνάγκη αὐστηρῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου αὐτοῦ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

6/IX. 1919.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1928 στή
Λενινιστική Συλλογή, τόμ. VIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

77

* ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΒ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΙΧΒΙΝ [39]

Ὑπό τήν ἀπειλή ἄμεσης σύλληψης ὅλης τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς, διατάσσω νά σταματήσετε τήν ἀποπομπή τῶν ἀντιπροσώπων καί τῶν ἐργατῶν τῆς ἑταιρίας οἰκοδομικῶν ὑλικῶν καί τοῦ συνεταιρισμοῦ τοῦ Μαρίινσκ. Δόστε ἐντολή νά μή μπαίνει κανένα ἐμπόδιο στήν προμήθεια ξυλείας τῶν παραπάνω ὀργανώσεων. Ἐπιτροπή γιά τήν ἐξέταση τῆς ὑπόθεσης αὐτῆς ἀναχωρεῖ ἀπό τή Μόσχα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Σεπτέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

78

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ Κ. Φ. ΜΑΡΤΙΝΟΒΙΤΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ, ΤΟΝ Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ, ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

NB ... Τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο δέν ἔδοσε τήν πρέπουσα προσοχή στήν ἀναφορά τῆς ἀνίχνευσης, καί ὁ διοικητής τοῦ Νότιου μετώπου δήλωσε ὅτι αὐτά εἶναι τιποτένια πράγματα, καί ὅτι ἄν ἀκόμη οἱ κοζάκοι διεισδύσουν, τότε θά βρεθοῦν σέ κλοιό.

... Ὅλα αὐτά εἶχαν σάν συνέπεια νά μείνουν στό Κοζλόβ καί νά λεηλατηθοῦν ἀπό τούς κοζάκους καί τόν πληθυσμό 290 βαγόνια μέ περιουσία τῆς ἀποθήκης ἱματισμοῦ.

Γι' αὐτό θεωρῶ ἀναγκαῖο νά ἐπιμένουμε στή λεπτομερειακή καί ἐπισταμένη ἐξέταση τῆς πορείας τῆς ἐκκένωσης τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Νότιου μετώπου καί εἰδικά τῆς ἀποθήκης ἱματισμοῦ τῆς ἐπιμελητείας, ἀναθέτοντας τή διενέργεια τῆς ἔρευνας σέ ἐπιτροπή, ἀποτελούμενη ἀπό τόν πρόεδρο τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Στρατοδικείου τῆς Δημοκρατίας, τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας καί τοῦ Ἐπιτρόπου Κρατικοῦ Ἐλέγχου.

στόν σ. Τρότσκι
στόν σ. Τζερζίνσκι
καί στήν ΚΕ

Κατά τή γνώμη μου, πρέπει νά διαταχθεῖ ἔρευνα μέσω τῆς *ΠΕΕ*[40].

12/IX. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Σεπτέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

79

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΚΑΙ ΤΟΝ Μ. Φ. ΒΛΑΝΤΙΜΙΡΣΚΙ[41]

σ.σ. Στάλιν καί Βλαντίμιρσκι! Εἶναι ἀνάγκη νά διαταχθεῖ ἔλεγχος *πάρα πολύ αὐστηρός*, **ὄχι τοπικός**, τέτιος πού νά μή δεχτεῖ «ἐπιροές» στήν Πετρούπολη, κομματικός, γρήγορος, μέ ἐργάτες.

12/IX. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Σεπτέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

80

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΓΚΟΡΚΙ

15/IX.

Ἀγαπητέ Ἀλεξέι Μαξίμιτς! Δέχτηκα τόν Τονκόφ, ἀλλά καί πρίν ἀκόμη τόν δεχτῶ καί πρίν ἀκόμη πάρω τό γράμμα Σας ἀποφασίσαμε στήν ΚΕ νά ἀναθέσουμε στόν Κάμενεφ καί στόν Μπουχάριν νά ἐρευνήσουν τή σύλληψη τῶν ἀστῶν διανοουμένων φιλοκαντετικοῦ τύπου καί νά ἀφήσουν ἐλεύθερους ὅσους εἶναι δυνατό[42]. Γιατί γιά μᾶς εἶναι φανερό πώς κι' ἐδῶ ἔγιναν λάθη.

Ὅμως εἶναι ξεκάθαρο ὅτι γενικά ἡ ἀπόφαση νά συλληφθοῦν οἱ καντετικοί (οἱ φιλοκαντετικοί) ἦταν ἀναγκαία καί σωστή.

Ὅταν διαβάζω τήν εἰλικρινή Σας γνώμη σχετικά μ' αὐτό, θυμᾶμαι μιά φράση Σας πού μοῦ ἔχει κάνει ἰδιαίτερη ἐντύπωση κατά τή συζήτησή μας (στό Λονδίνο, στό Κάπρι καί μετά):

«Ἐμεῖς, οἱ καλλιτέχνες, εἴμαστε ἀνεύθυνοι ἄνθρωποι».

'Ακριβῶς! Γιά ποιό λόγο λέτε ὀργισμένα λόγια· σέ ἀπίθανο βαθμό; 'Επειδή μερικές δεκάδες (ἤ ἔστω ἑκατοντάδες) ἀπό τούς κυρίους καντέτους ἤ φιλοκαντέτους θά σταλοῦν μερικές μέρες στή φυλακή *γιά νά προληφθοῦν συνωμοσίες σάν τήν παράδοση τῆς Κράσναγια Γκόρκα* [43], συνωμοσίες πού ἀπειλοῦν νά προκαλέσουν τό θάνατο *δεκάδων* χιλιάδων ἐργατῶν καί ἀγροτῶν.

Τί συμφορά! Τί ἀδικία! Στέλνουν στή φυλακή γιά μερικές μέρες διανοούμενους, ἤ ἔστω γιά μερικές ἑβδομάδες, γιά νά ἐμποδίσουν τή σφαγή δεκάδων χιλιάδων ἐργατῶν καί ἀγροτῶν!

«Οἱ καλλιτέχνες εἶναι ἀνεύθυνοι ἄνθρωποι».

Εἶναι λάθος νά συγχέει κανείς τίς «διανοούμενες δυνάμεις» τοῦ λαοῦ μέ τίς «δυνάμεις» τῶν ἀστῶν διανοουμένων. Σάν παράδειγμα ἄς πάρουμε τόν Κορολένκο: δέν εἶναι πολύς καιρός πού διάβασα τήν μπροσούρα του, γραμμένη τόν Αὔγουστο τοῦ 1917 «'Ο πόλεμος, ἡ πατρίδα καί ἡ ἀνθρωπότητα». 'Ο Κορολένκο εἶναι πραγματικά ὁ καλύτερος τῶν «φιλοκαντετικῶν», εἶναι σχεδόν μενσεβίκος. Ὅμως κάτω ἀπό τίς γλυκερές φράσεις τί αἰσχρή, ἄτιμη, ποταπή ὑπεράσπιση τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου! 'Αξιοθρήνητος μικροαστός, αἰχμάλωτος τῶν ἀστικῶν προκαταλήψεων! Γιά τούς κυρίους αὐτούς 10 000 000 νεκροί σέ ἕναν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο εἶναι κάτι πού ἀξίζει τήν ὑποστήριξη *(μέ ἔργα,* χρησιμοποιώντας γλυκερές φράσεις «ἐνάντια» στόν πόλεμο), ὁ θάνατος ὅμως ἑκατοντάδων χιλιάδων σέ ἕναν *δίκαιο* ἐμφύλιο πόλεμο ἐνάντια στούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές προκαλεῖ τό ἄχ καί τό βάχ, τά βογγητά, τίς κρίσεις ὑστερίας.

Ὄχι. Δέν εἶναι ἁμαρτία νά μείνουν τέτιου εἴδους «ταλέντα» μιά βδομαδίτσα στή φυλακή, ἄν αὐτό *χρειάζεται* γιά νά *προληφθοῦν* συνωμοσίες (ὅπως τῆς Κράσναγια Γκόρκα) καί ὁ θάνατος δεκάδων χιλιάδων. Τίς συνωμοσίες αὐτές τῶν καντέτων καί τῶν «φιλοκαντετικῶν» τίς ἀποκαλύψαμε. Καί *ξέρουμε* ὅτι οἱ φιλοκαντετικοί καθηγητές *βοηθοῦν* παντοῦ καί πάντοτε τούς συνωμότες. Αὐτό εἶναι γεγονός.

Οἱ διανοούμενες δυνάμεις τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν μεγαλώνουν καί δυναμώνουν στήν πάλη γιά τήν ἀνατροπή τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν συνενόχων της, τῶν μικροδιανοουμένων, τῶν λακέδων τοῦ κεφαλαίου, πού θεωροῦν τόν ἑαυτό τους ἐγκέφαλο τοῦ ἔθνους. Στήν πραγματικότητα δέν εἶναι ἐγκέφαλος, ἀλλά σκ...

Στίς «διανοούμενες δυνάμεις» πού θέλουν νά φέρουν τήν ἐπιστήμη στό λαό (καί ὄχι νά ὑπηρετοῦν τό κεφάλαιο) ἐξασφαλίζουμε ἀποδοχές *πάνω ἀπό τό μέσο* ὅρο. Αὐτό εἶναι γεγονός. Τίς ὑπερασπι-

ζόμαστε. Αὐτό εἶναι γεγονός. Δεκάδες χιλιάδες ἀξιωματικοί ὑπηρετοῦν στόν Κόκκινο Στρατό καί πετυχαίνουν νίκες παρά τήν ὕπαρξη ἑκατοντάδων προδοτῶν. Αὐτό εἶναι γεγονός.

Ὅσο γιά νά «καταλάβω» τίς διαθέσεις Σας, τίς καταλαβαίνω (μιά πού εἴπατε ἄν Σᾶς καταλαβαίνω). Σᾶς τό εἶπα πολλές φορές καί στό Κάπρι καί ἀργότερα: ἀφήνετε νά Σᾶς περιβάλλουν ἀκριβῶς τά χειρότερα στοιχεῖα τῆς ἀστικῆς διανόησης καί ἐπηρεάζεστε ἀπό τίς κλάψες τους. Ἀκούσατε καί ἀκοῦτε τίς κραυγές ἑκατοντάδων διανοουμένων ἐξαιτίας μιᾶς «φοβερῆς» σύλληψης γιά μερικές ἑβδομάδες, ἀλλά τή φωνή τῶν μαζῶν, τῶν ἑκατομμυρίων ἐργατῶν καί ἀγροτῶν πού ἀπειλοῦν οἱ Ντενίκιν, Κολτσάκ, Λιανόζοφ, Ροντζιάνκο, οἱ συνωμότες τῆς Κράσναγια Γκόρκα (καί ἄλλοι *καντέτοι*), αὐτή τή φωνή δέν τήν ἀκούσατε καί δέν τήν ἀκοῦτε. Καταλαβαίνω πολύ καλά, ναί, καταλαβαίνω πολύ καλά ὅτι εἶναι δυνατό ὄχι μόνο νά ἀφεθεῖ κανείς νά γράφει πώς «οἱ κόκκινοι εἶναι ἐξίσου ἐχθροί τοῦ λαοῦ μέ τούς λευκούς» (αὐτοί πού παλεύουν γιά τήν ἀνατροπή τῶν καπιταλιστῶν καί τῶν τσιφλικάδων εἶναι ἐξίσου ἐχθροί τοῦ λαοῦ, ὅπως εἶναι οἱ τσιφλικάδες μέ τούς καπιταλιστές), ἀλλά καί νά φτάσει νά πιστεύει στό θεούλη ἤ στόν πατερούλη τόν τσάρο. Τό καταλαβαίνω πολύ καλά.

×

Ἀλήθεια, θά καταστραφεῖτε, ἄν δέν ξεκόψετε ἀπ' αὐτό τό περιβάλλον τῶν ἀστῶν διανοουμένων! Ἐπιθυμῶ μέ ὅλη μου τήν ψυχή νά ἀποσπαστεῖτε ἀπ' αὐτό πιό γρήγορα.

Μέ τούς καλύτερους χαιρετισμούς!

Δικός Σας *Λένιν*

× Γιατί πιά οὔτε γράφετε! Δέν εἶναι ντροπή νά χάνετε τόν καιρό Σας, ἀκούγοντας κλάψες σάπιων διανοουμένων καί νά μή γράφετε, δέν εἶναι αὐτό θάνατος γιά ἕναν καλλιτέχνη;

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Σεπτέμβρη 1919
Στάλθηκε στήν Πετρούπολη

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά,
σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

81

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. Ι. ΓΚΟΥΣΕΦ

σ. Γκοῦσεφ! Ἐμβαθύνοντας στό γράμμα τοῦ Σκλιάνσκι (γιά τήν κατάσταση πραγμάτων στίς 15/IX) καί στά συμπεράσματα μέ βάση τά ἀνακοινωθέντα, πείθομαι πώς τό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας μας δέν δουλεύει καλά.

Τό νά καθησυχάζεις συνεχῶς, αὐτό εἶναι ἄσχημη τακτική. Αὐτό εἶναι «παιχνίδι τῆς ἡσυχίας».

Στήν πράξη ὅμως ἔχουμε στασιμότητα — σχεδόν ξεχαρβάλωμα.

Στό μέτωπο τῆς Σιβηρίας ἔβαλαν κάποιον παλιάνθρωπο Ὀλντερόγκε καί τή γυναίκα τοῦ Πόζερν καί «ἡσύχασαν». Ντροπή πραγματικά! Καί ἄρχισαν νά μᾶς χτυποῦν! Ἐμεῖς γι' αὐτό θά καταστήσουμε ὑπεύθυνο τό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας, ἄν δέν ληφθοῦν *δραστήρια* μέτρα. Νά φύγει ἀπό τά χέρια μας ἡ νίκη εἶναι ντροπή.

Μέ τόν Μάμοντοφ στασιμότητα. Ὅπως φαίνεται καθυστέρηση πάνω στήν καθυστέρηση. Καθυστέρησαν τά στρατεύματα πού πήγαιναν ἀπό τό Βορά στό Βορόνεζ. Ἀργοπόρησαν μέ τή μετακίνηση τῆς 21ης μεραρχίας στό Νότο. Ἀργοπόρησαν μέ τά αὐτόματα πολυβόλα. Ἀργοπόρησαν μέ τή σύνδεση. Μόνος του πῆγε ὁ Γενικός διοικητής στό Ὀριόλ ἤ μέ Σᾶς; — τή δουλιά δέν τήν κάνατε. Δέν ἀποκαταστάθηκε σύνδεση μέ τόν Σελιβάτσεφ, δέν ὀργανώσατε τήν ἐπίβλεψή του, παρόλη τήν *προπολλοῦ* καί *ἄμεση* ἀπαίτηση τῆς ΚΕ.

Ἀποτέλεσμα: καί μέ τόν Μάμοντοφ στασιμότητα καί στόν Σελιβάτσεφ στασιμότητα (ἀντί γιά καθημερινές «νίκες» πού ὑποσχεθήκατε στά παιδιακίσια σχεδιάκια σας — θυμᾶστε, τά σχεδιάκια αὐτά μοῦ τά δείχνατε; Κι' ἐγώ εἶπα: ξεχάσατε τόν ἐχθρό!!).

Ἄν ὁ Σελιβάτσεφ φύγει, εἴτε οἱ διοικητές τῶν μεραρχιῶν του προδόσουν, θά φταίει τό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας, γιατί κοιμόταν καί καθησύχαζε, ἐνῶ καμιά δουλιά δέν ἔκανε. Πρέπει νά στείλουμε στό Νότο τούς καλύτερους, τούς πιό *δραστήριους* ἐπιτρόπους, καί ὄχι κοιμισμένους ἀγριόγαλους.

Μέ τή συγκρότηση ἐπίσης ἀργοπορούμε. Ἀφήνουμε νά μᾶς φύγει τό φθινόπωρο — ἀλλά ὁ Ντενίκιν ὅμως θά τριπλασιάσει τίς δυνάμεις, θά πάρει καί τάνκς κτλ., κτλ. Δέν κάνει ἔτσι. Πρέπει τούς *κοιμισμένους* ρυθμούς τῆς δουλιᾶς νά τούς μετατρέψουμε σέ *ζωντανούς*.

Ἀπαντεῖστε μου (μέσω τῆς Λίντια Ἀλεξάντροβνα Φότιεβα).

16/IX. *Λένιν*

Φαίνεται, τό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας μας «διοικεῖ», χωρίς νά ἐνδιαφέρεται, ἤ χωρίς νά ξέρει νά ἐλέγχει τήν *ἐκπλήρωση*. Ἄν αὐτό εἶναι τό κοινό μας ἁμάρτημα, τότε στό στρατιωτικό τομέα αὐτό εἶναι θάνατος.

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Σεπτέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 5 τοῦ Μάρτη 1933 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 63

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

82

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ, Λ. Π. ΣΕΡΕΜΠΡΙΑΚΟΦ, Μ. Μ. ΛΑΣΕΒΙΤΣ

Στούς Τρότσκι, Σερεμπριακόφ, Λασέβιτς

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ θεωρεῖ τελείως ἀπαράδεκτο νά παραμένει ὁ Σελιβάτσεφ ὥς τώρα χωρίς ἰδιαίτερη ἐπίβλεψη, παρά τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ. Ἐπιμένουμε νά ἀποκατασταθεῖ ἡ σύνδεση ἔστω καί μέ ἀεροπλάνο καί νά σταλεῖ σ' αὐτόν ὁ Σερεμπριακόφ ὁπωσδήποτε καί ἀμέσως σάν ἐπίτροπος τοῦ Σελιβάτσεφ [44]. Ἡ συμπεριφορά τῶν διοικητῶν μεραρχιῶν στήν περιοχή τοῦ ρήγματος πού ἔγινε γιά δεύτερη φορά εἶναι πάρα πολύ ὕποπτη. Πάρτε ἡρωικά μέτρα ἀποσόβησης.

Τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀναθέτει στόν σ. Στάλιν νά μιλήσει μέ τόν γενικό διοικητή καί νά τοῦ κάνει παρατήρηση γιά τό ὅτι δέν πῆρε ἐπαρκῆ μέτρα γιά τήν ἀποκατάσταση σύνδεσης μέ τόν Σελιβάτσεφ καί γιά τήν πρόληψη τῆς ὕποπτης ἀμέλειας, ἄν ὄχι προδοσίας, στήν περιοχή πού ἔγινε τό ρῆγμα γιά δεύτερη φορά·

— μετά, νά γίνει παρατήρηση στόν γενικό διοικητή γιά τήν ἐξαιρετικά λειψή δραστηριότητα τοῦ Ὀλντερόγκε καί ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά ληφθοῦν μέτρα, ἤ νά ἀντικατασταθεῖ μέ ἄλλον πιό δραστήριο διοικητή (νά συζητηθεῖ τό ζήτημα γιά τόν Φροῦνζε), ἤ νά σταλοῦν πολύ σίγουροι καί δραστήριοι ἐπίτροποι, ἤ καί τό ἕνα καί τό ἄλλο.

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Σεπτέμβρη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

83

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Μ. Φ. ΑΝΤΡΕΓΕΒΑ

18/IX.

Ἀγαπητή Μ. Φ.! Μέ συγχωρεῖτε γιά τήν καθυστέρηση: ἀπαντῶ ἀμέσως στά δυό γράμματα. Σχετικά μέ τό πρῶτο, ἐλπίζω ὅτι Ἐσεῖς μιλήσατε ἤδη μέ τόν Λουνατσάρσκι στήν Πετρούπολη. Λόγω τῶν ταξιδιῶν μου στό ἐξοχικό σπίτι δέν τόν συνάντησα καί δέν πρόλαβα νά μιλήσω μαζί του. Θά τό κάνω αὐτό ὅσο μπορῶ πιό γρήγορα.

Σχετικά μέ τό δεύτερο (συλλήψεις) γράφω στόν Α. Μ. *.

Μέτρα γιά τήν ἀποφυλάκιση πάρθηκαν. (Δέν μποροῦμε νά μή συλλαμβάνουμε, γιά νά προλαβαίνουμε τίς συνωμοσίες, *ὅλους* τούς καντέτους ἤ τούς φιλοκαντέτους. Αὐτοί εἶναι ἱκανοί, ὅλοι, νά βοηθήσουν τούς συνωμότες. Θα εἶναι ἔγκλημα νά μήν τούς συλλαμβάνουμε. Εἶναι προτιμότερο νά μποῦν στή φυλακή μερικές δεκάδες καί ἑκατοντάδες διανοουμένων γιά μερικές ἡμέρες καί ἑβδομάδες παρά νά σκοτωθοῦν *10 000.* Ἀλήθεια, εἶναι προτιμότερο.)

Μέ τούς καλύτερους χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Σεπτέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

84

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. ΝΤ. ΜΑΛΚΟΦ

18. IX. 1919.

σ. Μαλκόφ!

Παρακαλῶ νά διαθέσετε ζεστό δωμάτιο στό Κρεμλίνο γιά τόν σύντροφο γιατρό *Βέισμπροντ.*

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

85

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΓΚΟΡΚΙ

Ἀλεξέι Μαξίμιτς! Ὁ σύντρ. Ζηνόβιεφ θά Σᾶς ἐκθέσει ἕνα σχέδιο τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν [45]. Πρέπει νά δοκιμάσουμε. Γράψτε, Σᾶς παρακαλῶ, ἕνα σχέδιο ἐπιστολῆς, ἀφοῦ μιλήσετε λεπτομερειακά μέ τόν Ζηνόβιεφ.

Χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 26 τοῦ Σεπτέμβρη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο τό ντοκουμέντο ἀρ. 80. *Ἡ Σύντ.*

86

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΑΣΛΟ

30. IX. 1919.

Πρός τόν σ. Λόμοφ
ἤ τόν Μιλιούτιν
Ἀναπληρωτή τοῦ Προέδρου τοῦ ΑΣΛΟ

σ. Λόμοφ! Παρακαλῶ νά στείλετε στό ἀντίστοιχο τμῆμα

1) τό συνημμένο ἔγγραφο μέ τήν ἐντολή νά μοῦ ἀπαντήσουν *τί ἀκριβῶς ἔγινε* σ' αὐτό τόν τομέα [46]·

2) ἐρώτηση: τί ἔγινε γιά τήν ἀξιοποίηση τοῦ πετρελαίου, πού ὑπάρχει (σύμφωνα μέ τά λόγια τοῦ Καλίνιν) *σέ 70 βέρστια ἀπό τό Ὄρενμπουργκ*.

Μέ συντρ. χαιρετισμούς *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

87

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

σ. Σκλιάνσκι! Πρέπει ἐπειγόντως νά μελετήσετε τό ζήτημα τῆς ἐνίσχυσης τῆς μεραρχίας πού πήρατε ἀπό τό Ἀνατολικό Μέτωπο.

Θά μποροῦσε νά προστεθοῦν σ' αὐτή 20-30% νεοσύλλεκτοι; Ἐπιστρατευμένοι ἐργάτες; μπορεῖ ἴσως, 5% κομμουνιστές, 15% ἐργάτες, 10% ἀγρότες; Τότε θά μεγάλωνε κατά 30%. Μπορεῖ αὐτό νά εἶναι παραδεκτό σύμφωνα μέ τήν ἐπιστήμη (χωρίς νά ἀδυνατίσει ὅλη ἡ μεραρχία ἀπό ἄποψη ἀντοχῆς);

Πρέπει *ἐπειγόντως* νά μελετήσετε καί νά λύσετε τό ζήτημα αὐτό.

Ὕστερα, πρέπει νά *δυναμώσετε τώρα* τήν ἀποστολή τουφεκιῶν στό Ἀνατολικό μέτωπο.

Μπορεῖ νά δοθεῖ ἐντολή στό Ἀνατολικό μέτωπο: νά μετατεθεῖ καί νά κάνει ἀνασύνταξη τῶν στρατιωτῶν ὥστε νά ἐνισχυθοῦν *ὅλες* οἱ μεραρχίες κατά 15-30% καί ἔτσι νά αὐξηθεῖ ὅλη ἡ στρατιά ὥς τήν προηγούμενη σύνθεσή της.

Λένιν

Γράφτηκε τό Σεπτέμβρη τοῦ 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

88

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ *

2. X. 1919.

Πετρούπολη
Σμόλνι
Στόν Ζηνόβιεφ

Πῆρα τό γράμμα. Σᾶς χαιρετῶ ἐγκάρδια. Ἐσᾶς καί ὅλους τούς ἐργάτες τῆς Πετρούπολης γιά τή δραστήρια δουλιά. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ ἐπιστράτευση θά πάρει πολύ μεγάλες διαστάσεις.

Λένιν

«Πετρογκράντσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 223, 3 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο, πού παραβλήθηκε μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πετρογκράντσκαγια Πράβντα»

89

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ

4. X. 1919.

Κρυπτογραφημένο *μέ τήν ἀπευθείας γραμμή*

Πρός τό Ἐπαναστατικό συμβούλιο τοῦ Νοτιοανατολικοῦ μετώπου
Στόν Σμίλγκα

Ὁ Σόριν μᾶς ἐξαπατᾶ, φυλάγοντας τόν Μπουντιόνι μόνο γιά τόν ἑαυτό του καί μή ἐκδηλώνοντας γενικά καμιά ἐνέργεια γιά νά βοηθήσει τά στρατεύματα τοῦ Νότιου μετώπου. Θά εἶστε ὑπεύθυνος ὁλοκληρωτικά γιά τήν ἐξάλειψη τῆς ἀσχήμιας αὐτῆς πού ἰσοδυναμεῖ μέ προδοσία. Τηλεγραφεῖστε λεπτομερειακά τί μέτρα πραγματικά σοβαρῆς βοήθειας καί σοβαροῦ ἐλέγχου παίρνετε καί μέ τί ἐπιτυχία.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Στό τηλεγράφημα ὑπάρχει ἡ σημείωση τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή στό Σμόλνι. Νά μοῦ ἀνακοινωθεῖ ἡ ὥρα, πότε ἔφτασε στό Σμόλνι». *Ἡ Σύντ.*

90

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΟΡΕΝΜΠΟΥΡΓΚ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΕ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ

8. Χ. 1919.

Όρενμπουργκ
Πρός τήν Ἐπιτροπή κυβερνείου τοῦ Κόμματος
Πρός τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή κυβερνείου
Πρός τήν Ὀχυρωμένη περιοχή

Καταβάλετε ὅλες τίς δυνάμεις γιά νά βοηθήσετε τό Νότιο μέτωπο μέ σέλες, ἄλογα, στρατιῶτες. Τηλεγραφεῖστε τί κάνετε καί τί θά κάνετε.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στό βιβλίο: Β. Τρότσκι. «Τό 1919 στήν περιοχή τοῦ Μέσου Βόλγα (Χρονικό τῶν ἐπαναστατικῶν γεγονότων)», ἔκδ. 2η. Μόσχα — Σαμάρα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

91

* ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

10. Χ. 1919.

Σύντροφοι! Ὁ σύντρ. Γιουνόσοφ μοῦ διηγήθηκε τήν ὑπόθεσή σας. Τόν ἄκουσα προσεκτικά καί κατάληξα στό συμπέρασμα ὅτι ἡ ὑπόθεση λύθηκε σωστά καί πρός ὄφελός σας, γιατί αὐτός πού εἶπε τά ἀπερίσκεπτα καί πολύ ἄδικα λόγια τιμωρήθηκε μέ μομφή.

Αὐτό εἶναι ἀρκετό. Μ' αὐτό ἐσεῖς δικαιωθήκατε καί αὐτός κατηγορήθηκε. Παρακαλῶ πολύ καί συνιστῶ τώρα νά ἐξαλείψετε καί νά ξεχάσετε κάθε ἀνάμνηση γιά τό ζήτημα αὐτό.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλοι οἱ ἐργάτες τώρα θά πᾶνε στό μέτωπο. Ὁ Ντενίκιν μᾶς πιέζει, *ὁ κίνδυνος εἶναι σοβαρός*.

Μέ συντροφικούς χαιρετισμούς *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

92

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ ΚΑΙ ΤΟΝ Μ. Β. ΦΡΟΥΝΖΕ

13. Χ. 1919.

Δυό διευθύνσεις
Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο 5ης Στρατιᾶς, στόν Σμιρνόφ
Στόν Διοικητή τοῦ μετώπου Τουρκεστάν Φροῦνζε

Ὁδηγίες τῆς ΚΕ: νά παρθοῦν δυνάμεις ἀπ' ὅλα τά μέτωπα πρός ὄφελος τοῦ Νότιου. Σκεφτεῖτε τή λήψη ἐξαιρετικά ἔκτακτων μέτρων, λογουχάρη, μιά ἐπείγουσα ἐπιστράτευση τοπικῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν γιά νά ἀντικαταστήσουν τά τμήματά σας, πού μποροῦν νά σταλοῦν στό Νότιο μέτωπο. Ἡ κατάσταση ἐκεῖ εἶναι ἀπειλητική *. Τηλεγραφεῖστε λεπτομερειακά κρυπτογραφικά.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

93

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἡ ἐπίθεση τῶν λευκῶν εἶναι ἐλιγμός πού ἔχει σκοπό νά φέρει ἀντιπερισπασμό στήν ἐπίθεσή μας στό Νότο [47]. Ἀποκροῦστε τόν ἐχθρό, χτυπεῖστε τό Γιαμπούργκ καί τό Γκντόφ. Ἐπιστρατεῦστε τά στελέχη γιά τό μέτωπο. Καταργεῖστε τά ἐννέα δέκατα τῶν τμημάτων. Ἐπιστράτευση ὅλων τῶν δυνάμεων γιά τό μέτωπο δέν ἔγινε ἀκόμη πουθενά σέ μᾶς, ἄν καί πολλά γράφτηκαν γι' αὐτό, ὑπάρχει καί ἀπόφαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καί ἐγκύκλιες ἐπιστολές [48]. Πρέπει νά προλάβετε νά τούς διώξετε γιά νά μπορέσετε νά δόσετε πάλι βοήθεια στό Νότο.

Γράφτηκε στίς 14 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Ὀχτώβρη 1924 στήν «Κράσναγια Γκαζέτα», ἀρ. φύλ. 241

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

* Τό κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος «νά παρθοῦν δυνάμεις ἀπ' ὅλα τά μέτωπα... Ἡ κατάσταση ἐκεῖ εἶναι ἀπειλητική» ὁ Β. Ι. Λένιν τό ὑπογράμμισε καί στό περιθώριο ἔγραψε: «Κρυπτογραφημένο». *Ἡ Σύντ.*

94

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΟΛΛΑΝΔΟΥΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΕΣ [49]

14. X. 1919.

Ἀγαπητοί φίλοι! Σᾶς στέλνω τούς καλύτερους χαιρετισμούς μου. Ἡ κατάστασή μας εἶναι πολύ δύσκολη λόγω τῆς ἐπίθεσης 14 κρατῶν. Καταβάλλουμε τεράστιες προσπάθειες. Τό κομμουνιστικό κίνημα ἀναπτύσσεται θαυμάσια σέ ὅλες τίς χῶρες. Τό σοβιετικό καθεστώς παντοῦ ἔγινε γιά τίς ἐργατικές μάζες πρακτικό σύνθημα. Αὐτό εἶναι ἕνα τεράστιο κοσμοϊστορικό βῆμα πρός τά μπρός. Ἡ νίκη τῆς παγκόσμιας προλεταριακῆς ἐπανάστασης παρόλα τά ἐμπόδια εἶναι ἀναπόφευκτη.

Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο ἀντίγραφο
Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά

95

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Β. Α. ΑΒΑΝΕΣΟΦ, Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ, Μ. Ι. ΡΟΓΚΟΦ, Φ. Φ. ΣΙΡΟΜΟΛΟΤΟΦ, Β. Π. ΜΙΛΙΟΥΤΙΝ

15. X. 1919.

Στούς σ.σ. Ἀβανέσοφ, Σκλιάνσκι, Ρόγκοφ,
(Σοβιέτ βουλευτῶν Μόσχας)
Στούς Σιρομόλοτοφ καί Μιλιούτιν

Ἡ ΚΕ ἀνέθεσε σέ ἐπιτροπή ἀπό τούς Λένιν, Τρότσκι, Κρεστίνσκι καί Κάμενεφ

> «νά ἑτοιμάσει ἔκθεση γιά τήν ἐξεύρεση κάθε κατάλληλης γιά στρατιωτικούς σκοπούς καί στρατιωτικό ἐφοδιασμό περιουσίας μέ τήν ἐφαρμογή αὐστηρῶν μέτρων γιά ἀπόκρυψη».

Ἡ ἐπιτροπή αὐτή ἀποφάσισε νά συγκροτήσει ὑποεπιτροπή ἀπό τούς πιό πάνω συντρόφους (ἀπό τό ΑΣΛΟ ὁ Σιρομόλοτοφ, ἤ ὁ

Μιλιούτιν ἤ κάποιος ἀπό τό Τραμότ * κτλ., σέ συμφωνία μέ μᾶς καί τό προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ) καί νά τῆς ἀναθέσει νά ἑτοιμάσει ἕνα *σχέδιο διατάγματος* γιά τό Σάββατο (γιά νά ἐξεταστεῖ στό Συμβούλιο Ἄμυνας) [50].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

P. S. Γιά τά καθήκοντα τοῦ διατάγματος μπορεῖτε, ἄν χρειαστεῖ, νά συνεννοηθεῖτε τηλεφωνικά μέ μένα ἤ μέ τόν Τρότσκι.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

96

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

15. X. 1919.

σ. Σκλιάνσκι!

Χρειάζονται ἀπόλυτα γιά τό Νότιο μέτωπο ἀσύρματοι ἱππικοῦ, καθώς ἐπίσης καί ἐκστρατείας κινητοί ἐλαφροῦ τύπου, πού ὑπάρχουν σέ μεγάλη ποσότητα στίς ἀποθῆκες τῆς Ἀνώτατης στρατιωτικῆς διεύθυνσης μηχανικοῦ. Δόστε ἀμέσως διαταγή γιά ἐπείγουσα παράδοση στό Νότιο μέτωπο 50 συσκευῶν καί τοῦ ἑνός καί τοῦ ἄλλου τύπου. Αὐτό τό ἀπαιτεῖ ὁ Στάλιν, πού παραπονεῖται πολύ ὅτι εἶναι ἀνεπαρκής ἡ σύνδεση.

Γράψτε μου τί ἀκριβῶς κάνατε καί μέ τήν εὐκαιρία δόστε παραγγελία στήν ΑΣΔΜ ** νά ἑτοιμάσει γιά μένα ἕνα σύντομο δελτίο μέ τό γενικό ἀριθμό τῶν ἀσυρμάτων πού ἔχει αὐτή καί ὅσων ἔχουν διανεμηθεῖ στά στρατεύματα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1923 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 53

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Τμῆμα μεταφορῶν καί ὑλικῶν τοῦ ΑΣΛΟ. *Ἡ Σύντ.*

** Ἀνώτατη στρατιωτική διεύθυνση μηχανικοῦ. *Σημ. μετ.*

97

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ, Ν. Α. ΣΕΜΑΣΚΟ ΚΑΙ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

15. X. 1919.

Στούς σ.σ. Σκλιάνσκι
Σεμάσκο
Λ. Μπ. Κάμενεφ

Μέ απόφαση τῆς ΚΕ στούς παραπάνω συντρόφους ἀνατέθηκε νά συγκροτήσουν ὑποεπιτροπή γιά τήν ἐπεξεργασία σχεδίου διατάγματος γιά τήν Ἐπιτροπή παροχῆς βοήθειας στούς τραυματίες, ἡ ὁποία πρέπει νά εἶναι ἐπιτροπή τῆς ΠΚΕΕ [51].

Νά εἶναι ἕτοιμο ὥς τό Σάββατο γιά νά ἐξεταστεῖ στό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ.

Ἡ σπουδαιότητα καί τό ἐξαιρετικά ἐπεῖγον ἐνός τέτιου διατάγματος ἔχει ἀναγνωριστεῖ ἀπό τήν ΚΕ σάν καθοριστικό καί ἀναμφισβήτητο.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

98

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΗ ΣΕ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ [52]

Σύμφωνα μέ τή γνώμη καί τοῦ Οὔνσλιχτ καί τοῦ Στάλιν, ὁ Σεργκό εἶναι σιγουρότατο **στρατιωτικό** στέλεχος. Τό ὅτι αὐτός εἶναι πιστότατος καί *π ο λ ύ π ρ α κ τ ι κ ό ς* ἐπαναστάτης, τόν ξέρω ὁ ἴδιος περισσότερο ἀπό 10 χρόνια.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 15 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 28 τοῦ Ὀχτώβρη 1936 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 298

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

99

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΝΙΖΝΙ ΝΟΒΓΚΟΡΟΝΤ

Νίζνι
Πρός τόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς
τοῦ κυβερνείου

Μέ απόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἐντέλλομαι νά πάρετε τά πιό ἔκτακτα μέτρα γιά τήν αὔξηση τῆς φόρτωσης τῶν σιτηρῶν λόγω τῆς ἀπειλητικῆς πείνας στή Μόσχα.

Τηλεγραφεῖστε ἀμέσως, τί ἀκριβῶς κάνατε ἐσεῖς καί ποιά εἶναι τά ἀποτελέσματα *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν*

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 15 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

100

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ν. ΚΑΜΙΝΣΚΙ

Προκαλεῖ ἀγανάκτηση ἡ βραδύτητα, μέ τήν ὁποία Ἐσεῖς καί τά ἄλλα ὑπεύθυνα στελέχη ἐπιβιβάζετε στό τρένο τό ἱππικό.

Προειδοποιῶ ὅτι τά στρατιωτικά στελέχη τῆς Τούλας εἶναι ὑποχρεωμένα νά παρουσιάζουν τήν πιό μεγάλη δραστηριότητα καί προθυμία γιά ἐκτέλεση, πράγμα πού δέν βλέπω στήν πράξη. Νά μοῦ ὑποβάλετε αἰτιολόγηση τῆς καθυστέρησης πού παρατηρήθηκε. Θά ζητήσω αὐστηρότατη τιμωρία τῶν ὑπαιτίων. Ἀπαιτῶ νά ἐπισπευστεῖ ἡ ἐπιβίβαση μέ ὅλες τίς δυνάμεις.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1960 στό βιβλίο «Ἔτσι ἑδραιώνονταν οἱ κατακτήσεις τοῦ Ὀχτώβρη». Τούλα

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο πού ἔχει γράψει ὁ Γκ. Ν. Καμίνσκι

---

* Ἡ τελευταία φράση εἶναι γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

101

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

17/Χ.

σ. Τρότσκι! Χτές τή νύχτα ψηφίσαμε στό Συμβούλιο Ἄμυνας καί Σᾶς στείλαμε κρυπτογραφημένη (νά στέλνετε καλύτερα μέ τό δικό σας κώδικα, γιατί τοῦ Καραχάνοφ πού χρησιμοποιεῖ ὁ Ζηνόβιεφ προκαλεῖ καθυστέρηση γιά ἀρκετές ὧρες) — ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας.

Ὅπως βλέπετε, ἔγινε δεκτό τό σχέδιό Σας.

Ἡ ἀναχώρηση ὅμως τῶν ἐργατῶν τῆς Πετρούπολης γιά τό Νότο, φυσικά, δέν ἀπορίφθηκε (λένε ὅτι Ἐσεῖς τό ἀναπτύσσατε αὐτό στόν Κράσιν καί στόν Ρίκοφ)· νά μιλᾶμε γι' αὐτό πρίν παρουσιαστεῖ ἀνάγκη θά σήμαινε ὅτι ἀποσποῦμε τήν προσοχή ἀπό τήν πάλη ὥς τό τέλος [53].

Ἡ προσπάθεια παράκαμψης καί ἀποκοπῆς τῆς Πετρούπολης εἶναι εὐνόητο ὅτι θά προκαλέσει τίς ἀντίστοιχες ἀλλαγές, τίς ὁποῖες θά κάνετε ἐπιτόπου.

Ἀναθέστε στό κάθε τμῆμα τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου σέ κάποιον ἀπό τούς ἔμπειστους *νά συγκεντρώσουν τά ἔγγραφα* καί τά ντοκουμέντα τῶν Σοβιέτ, γιά νά ἑτοιμάσουν τή μεταφορά τους.

Ἐπισυνάπτω τήν ἔκκληση πού μοῦ ἀνάθεσε τό Συμβούλιο Ἄμυνας *.

Βιάστηκα — *δέν ἔγινε* καλή.

Καλύτερα νά βάλετε τήν ὑπογραφή μου κάτω ἀπό τή δική Σας.

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Ὀχτώβρη 1919 — *Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο*

102

ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΕ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ [54]

1) Νά δοθοῦν 30 000 στολές.

2) Νά παρθεῖ *ὅλη* ἡ 5η στρατιά στό *Νότο* **ἀμέσως** καί ὄχι μετά τό Ἰσίμ (γιατί τό ποτάμι Τομπόλ εἶναι πολύ πιό μεγάλο καί πιό φαρδύ ἀπό

* Πρόκειται γιά τήν ἔκκληση: «Πρός τούς ἐργάτες καί τούς κόκκινους στρατιῶτες τῆς Πετρούπολης» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 39ος, σελ. 230-231). *Ἡ Σύντ.*

τό ποτάμι Ἰσίμ, ἐνῶ τό μῆκος τοῦ μετώπου κατά τή διάβαση τοῦ ποταμοῦ Ἰσίμ ἐλαττώνεται ἐλάχιστα).

3) Ἡ ἐπίθεση ἐνάντια στό Ἰσίμ νά μετατραπεῖ σέ ἐπίδειξη καί νά ὑποχωρήσουμε (ἀφοῦ τά ἑτοιμάσουμε ὅλα σέ **συντομότατο** χρονικό διάστημα) στό ποτάμι Τομπόλ.

Νά δοθεῖ ἐντολή στόν γενικό διοικητή νά συζητήσει τίς προτάσεις μου 1-3.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

103

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Β. ΦΡΟΥΝΖΕ

Κρυπτογραφικά

Πρός τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο
τοῦ μετώπου τοῦ Τουρκεστάν
Στόν Φροῦνζε

Νά δόσετε ὅλη τήν προσοχή ὄχι στό Τουρκεστάν, ἀλλά στήν πλήρη διάλυση τῶν κοζάκων τῶν Οὐραλίων μέ κάθε τρόπο, ἔστω καί μέ διπλωματικά μέτρα [55]. Ἐπισπεῦστε μέ ὅλες τίς δυνάμεις τήν παροχή βοήθειας στό Νότιο μέτωπο. Θά μπορούσαμε νά στείλουμε τούς κοζάκους τοῦ Ὄρενμπουργκ ἔξω ἀπό τήν Πετρούπολη ἤ σέ ἄλλο μέτωπο; Πληροφορεῖτε μας πιό συχνά κρυπτογραφικά γιά τήν πραγματική ἐκτέλεση.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Γενάρη 1937 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 21 καί Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 19

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

104

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

Κρυπτογραφικά

18/X.

Στόν Τρότσκι

Νομίζω πώς εἶναι ἀδύνατη ἡ συμφωνία μέ τήν Ἐσθονία ἐνάντια στόν Γιουντένιτς, γιατί καί ἄν ἀκόμη τό θελήσει αὐτό ἡ Ἐσθονία εἶναι ἀνίκανη νά κάνει κάτι. Ἐπιπλέον ἡ βάση τοῦ Γιουντένιτς ἴσως

νά μή βρίσκεται στήν Ἐσθονία, ἀλλά ἔξω ἀπ' αὐτή, στήν ἀκτή τῆς θάλασσας μέ τήν κάλυψη τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου. Σᾶς στείλαμε πολλά στρατεύματα, ὅλη ἡ ὑπόθεση βρίσκεται στήν ταχύτητα τῆς ἐπίθεσης ἐνάντια στόν Γιουντένιτς καί στήν κύκλωσή του. Καταβάλετε ὅλες τίς δυνάμεις γιά τήν ἐπιτάχυνση. Ἡ τεράστια ἐξέγερση στά μετόπισθεν τοῦ Ντενίκιν στόν Καύκασο [56], καί οἱ ἐπιτυχίες μας στή Σιβηρία μᾶς ἐπιτρέπουν νά ἐλπίζουμε γιά ὁλοκληρωτική νίκη, ἄν ἐπισπεύσουμε ἐξαιρετικά τήν ἐκμηδένιση τοῦ Γιουντένιτς.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1938 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 53

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

105

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ [57]

18. X. 1919.

Πετρούπολη
Σμόλνι
Στόν Ζηνόβιεφ

Ὁ ἐπίτροπος Ἐπισιτισμοῦ δηλώνει: ἀπό τίς 16 τοῦ Ὀχτώβρη στάλθηκαν στήν Πετρούπολη ἀπό τή Μόσχα καί τό Νίζνι 114 βαγόνια μέ σιτηρά καί σήμερα στέλνονται 85 μέ διάφορα τρόφιμα. Στέλνονται σήμερα 2 000 πούτια φυτικό λάδι καί 300 βούτυρο· αὔριο 5 βαγόνια κονσέρβες κρέατος καί ἕνα στό Μπολογκόγε. Ψάρια σήμερα 7 000 ἀπό τή Μόσχα, καί δίνεται διατακτική ἀκόμη γιά 3 000 καί γιά 10 000 ἀπό τό Νίζνι. Δίνεται διαταγή νά σταλοῦν ἐπειγόντως ἀπό τή Βόλογκντα 5 000 πούτια κρέας σέ σφάγια. Ὁ Μπαντάγεφ ἔχει 1 000 πούτια φυτικό λάδι.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

106

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠ. Ι. ΓΚΟΛΝΤΜΠΕΡΓΚ

19. X. 1919.

Καζάν
Στόν Διοικητή τῆς ἐφεδρικῆς στρατιᾶς
Γκόλντμπεργκ

Ἔχετε πάρει ἀρκετούς ἀνθρώπους γιά τή συγκρότηση; Πάει καλά ἡ δουλιά; Σᾶς βοηθοῦν πρόθυμα ὅλα τά τοπικά * στελέχη; Διαβᾶστε τους αὐτό τό τηλεγράφημα. Ἀπαντεῖστε ὁ ἴδιος καί ἄς ἀπαντήσουν καί αὐτοί ἐπίσης σέ μένα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1938 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 53

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

107

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΝΑΓΚΛΟΒΣΚΙ

19. X. 1919.

Πετρούπολη
Πρός τόν πληρεξούσιο τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας γιά τήν ἐφαρμογή τῆς κατάστασης πολέμου στούς σιδηροδρόμους τοῦ Βόρειου μετώπου
Ναγκλόβσκι

Ἀντίγραφο στούς: Τρότσκι, Ζηνόβιεφ
Μόσχα, στόν Ξάντροφ, Λαϊκό ἐπίτροπο Συγκοινωνιῶν Μάρκοφ, Τζερζίνσκι ΠΕΕ

Μέ σκοπό τή συνένωση στό πιό κοντινό χρονικό διάστημα τῆς ἐπίβλεψης τῆς δουλιᾶς τῶν σιδηροδρόμων τοῦ κόμβου τῆς Πετρούπολης ἀναθέτω στόν Ναγκλόβσκι νά ἐκτελεῖ χρέη εἰδικοῦ πληρεξουσίου τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας γιά τήν ἐφαρμογή τῆς κατάστασης πολέμου στούς σιδηροδρόμους τοῦ κόμβου τῆς Πετρούπολης σέ περιοχή 100 βέρστια ἀπό τήν Πετρούπολη καί προτείνω νά πάρετε ἀμέσως κάτω ἀπό τή διεύθυνσή σας τήν περιοχή αὐτή ἀπό τόν Ξάντροφ. Νά ἀναφέρετε ἐκτέλεση.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Τό κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος «ἀνθρώπους... ὅλα τά τοπικά» ὁ Β. Ι. Λένιν τό σημείωσε καί στό περιθώριο ἔγραψε: «Κρυπτογραφικά». *Ἡ Σύντ.*

108

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΚ. Ν. ΚΑΜΙΝΣΚΙ, ΝΤ. Π. ΟΣΚΙΝ, Β. Ι. ΜΕΖΛΑΟΥΚ

20. X. 1919.

Στήν Τούλα

Πρός τούς συντρόφους Καμίνσκι, Ὄσκιν, Μεζλάουκ

Σύντροφοι! Ἡ σημασία τῆς Τούλας εἶναι τώρα ἐξαιρετικά σπουδαία — μά καί γενικά, ἀκόμη καί ἀνεξάρτητα ἀπό τό ὅτι ὁ ἐχθρός βρίσκεται κοντά, ἡ σημασία τῆς Τούλας γιά τή Δημοκρατία εἶναι τεράστια.

Γι' αὐτό πρέπει νά ἐντείνετε *ὅλες* τίς δυνάμεις γιά μιά *ὁμόθυμη* δουλιά, συγκεντρώνοντάς τα *ὅλα* στή στρατιωτική δουλιά καί στή δουλιά τοῦ στρατιωτικοῦ ἐφοδιασμοῦ.

Λυπᾶμαι πάρα πολύ γιά τίς προστριβές τίς δικές σας καί τοῦ Ζέλικμαν μέ τόν Πέτερσον (αὐτός εἶναι ἕνα στέλεχος μεγάλο καί πολύ ἀφοσιωμένο) καί νομίζω ὅτι ἐδῶ φταίει ὁ Ζέλικμαν, γιατί ἄν εἶχε παρατηρηθεῖ ἀνωμαλία, θά ἔπρεπε νά ἀπομακρυνθεῖ (καί δέν ἦταν δύσκολο νά γίνει αὐτό), χωρίς νά φτάσει ἡ ὑπόθεση ὥς τή σύγκρουση. Στό ἑξῆς τήν παραμικρή *ἀνωμαλία* πρέπει νά τή διευθετοῦμε, φτάνοντας ὥς τό κέντρο, *ἔγκαιρα*, χωρίς νά ἀφήνουμε τή διένεξη νά φουντώνει.

Ἡ δουλιά στήν Τούλα πρέπει νά ἀνεβεῖ μέ ὅλες τίς δυνάμεις καί νά περάσει *ὁλοκληρωτικά* σέ *κατάσταση πολέμου*. Αὐτές τίς μέρες θά ἐκδοθεῖ διάταγμα γιά τήν ἐλάττωση τοῦ διοικητικοῦ προσωπικοῦ τῆς χώρας, τό διάταγμα αὐτό πρέπει ὄχι μόνο να τηρηθεῖ, ἀλλά καί νά ἐφαρμοστεῖ πάρα πολύ συνειδητά καί μέ προθυμία [58]. Στήν Τούλα οἱ *μάζες* ἀπέχουν πολύ ἀπό τό νά εἶναι δικές μας. Ἀπό δῶ προκύπτει ὑποχρεωτικά ὅτι πρέπει νά γίνεται *ἐξαιρετικά* ἐντατική δουλιά ἀνάμεσα στό στράτευμα, ἀνάμεσα στούς ἐφέδρους, ἀνάμεσα στούς ἐργάτες, ἀνάμεσα στίς ἐργάτριες.

Ἄν δέν σᾶς φτάνουν οἱ δυνάμεις, γράψτε — θά σᾶς βοηθήσουμε ἀπό τή Μόσχα.

Νά παρακολουθεῖτε ἀδιάκοπα τήν ἄμυνα: κατασκευάζονται ὀχυρωματικά ἔργα; μήπως ἀδυνατίζει ἡ δουλιά, ὑπάρχουν ὑλικά; ἐργάτες; ἐκπαιδεύονται οἱ κόκκινοι στρατιῶτες; ὁ ἐφοδιασμός τους εἶναι ἐντάξει; Ὅλα αὐτά καί παρόμοια ζητήματα πρέπει *νά δοθοῦν* γιά είδική *παρακολούθηση* σέ πρακτικούς ἀνθρώπους καί κομματικά ἀφοσιωμένους συντρόφους. Ἐσεῖς εὐθύνεστε ὁλοκληρωτικά γιά τήν *ἐπιτυχία* τῆς δουλιᾶς αὐτῆς, γιά τήν ἀδιαφορία (ἄν δέν ἀναφέρετε ἔγκαιρα καί δέν ἀπευθυνθεῖτε στό κέντρο). Ὁ σχηματισμός στρατευμάτων ἔχει *ἐξαιρετική* σημασία.

Ἄν πάρουμε τό Ὀριόλ [59], ἡ δουλιά δέν πρέπει νά ἀδυνατίσει, ἀλλά πρέπει *δέκα φορές* νά δυναμώσει, γιατί χωρίς αὐτό δέν θά νικήσουμε, καί τό σταμάτημα τῆς ἐπίθεσης γιά μᾶς εἶναι θάνατος.

Διαβάστε τό γράμμα αὐτό σέ *ὅλα* τά ὑπεύθυνα στελέχη καί τά μέλη τοῦ Κόμματος καί *τακτικά, πολύ περιληπτικά* νά μοῦ κάνετε γνωστό τί κάνατε *στήν πράξη*.

Μέ κομμουνιστικούς χαιρετισμούς *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στό βιβλίο Ντμ Ὄσκιν «Σημειώσεις στρατιωτικοῦ ἐπιτρόπου». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

109

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ ΚΑΙ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ *

Πετρούπολη
Στούς Τρότσκι, Ζηνόβιεφ

Πάρθηκαν μέτρα γιά τήν ἀποκατάσταση σταθερῆς σύνδεσης μέ ἀσύρματο ἀνάμεσα στήν ὁμάδα τοῦ Χαρλάμοφ καί τό ἐπιτελεῖο τῆς 7ης στρατιᾶς; [60] Ἔχει ἐξασφαλιστεῖ ἐπαρκῶς ἡ σύνδεση αὐτή; Τό ἴδιο καί γιά ὅ,τι ἀφορᾶ ὅλες τίς ὑπόλοιπες ὁμάδες. Ἄν χρειάζεται δική μας βοήθεια, τηλεφωνεῖστε.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι

110

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΣΤΟ ΠΕΡΜ ΚΑΙ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΜΠΟΥΡΓΚ

Πέρμ, τρεῖς διευθύνσεις: πρός τήν ΕΕ κυβερνείου
Πρός τόν ἐπίτροπο Σιδηροδρόμων Πέρμ Ἐμσάνοφ
Πρός τόν ἐπίτροπο τῆς φάμπρικας Γκοζνάκ ** τοῦ Πέρμ Μίνκιν

Αἰκατερινμπούργκ, τέσσερις διευθύνσεις:
Πρός τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή κυβερνείου.
Πρός τό μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τῆς 3ης στρατιᾶς Λοχατσκόφ.
Πρός τό μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ ΛΕ Συγκοινωνιῶν Κοβίλκιν.
Πρός τόν ἐπίτροπο Σιδηροδρόμων Αἰκατερινμπούργκ Ρούντομ

Ἐπειδή εἶναι ἀνάγκη νά ἐφοδιαστεῖ μέ μηχανές καί νά μπεῖ σέ λειτουργία ἡ φάμπρικα Γκοζνάκ [61] στήν πόλη Πέρμ, προτείνουμε σέ ὅλες

---

* Στό ντοκουμέντο ὑπάρχει σημείωση, γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι. «*Κρυπτογραφικά.* Νά μεταδοθεῖ μέ τήν ἀπευθείας γραμμή καί ἀμέσως». *Ἡ Σύντ.*

** Κρατική ὑπηρεσία ἐνσήμων καί χαρτονομίσματος. *Σημ. μετ.*

τίς πολιτικές, στρατιωτικές καί σιδηροδρομικές ὑπηρεσίες νά παράσχουν κάθε δυνατή συνδρομή στόν ἐπίτροπο-διευθυντή τῆς φάμπρικας σύντρ. Μίνκιν. Γιά τήν ἐκτέλεση τηλεγραφεῖστε καί μέ κάθε δυνατή εὐκαιρία στέλνετε ἀκριβεῖς γραπτές πληροφορίες γι' αὐτά πού ἔγιναν στήν πράξη *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*
Ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Οἰκονομικῶν *Κρεστίνσκι*

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Ὀχτώβρη 1912

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ν. Ν. Κρεστίνσκι, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

111

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ

21. X. 1919. **Ὅλο κρυπτογραφικά**

Πρός τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τῆς 5ης στρατιᾶς
Στόν Σμιρνόφ

Ἀντίγραφα στό Ἐπαναστατικό στρ. συμβ. τοῦ Ἀνατολικοῦ μετώπου
Στούς Πόζερν καί Στέρνμπεργκ

Ὁ Φρούμκιν μοῦ διαβίβασε τίς σκέψεις Σας, ὅτι δέν χρειάζεται τό Ἀνατολικό μέτωπο. Ἐπαναλάβετε ἀκριβέστερα. Μᾶς χρειάζεται φοβερά διοικητικό προσωπικό. Μετά, πληροφορεῖστε πόσα στρατεύματα μπορεῖτε νά δόσετε καί πότε στό Νότιο μέτωπο, ἐνῶ ἔχετε ἀρχίσει τήν ἐπίθεση.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

112

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Β. Μ. ΓΚΙΤΤΙΣ ΚΑΙ Α. Ι. ΠΟΤΙΑΓΕΦ

21. X. 1919. *Ὅλο κρυπτογραφικά*

Πρός τό Ἐπαναστατικό στρ. συμβ. τοῦ Δυτικοῦ μετώπου
Πρός τούς Γκίττις, Ποτιάγεφ

Πληροφοροῦν ὅτι ἄρχισε ἡ συναδέλφωση τῶν πολωνῶν στρατιωτῶν μέ τούς δικούς μας [62]. Ἐλέγξτε μέ περισσότερη ἀκρίβεια καί πληροφορεῖστε τί

* Ἡ τελευταία φράση εἶναι γραμμένη ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

μέτρα παίρνετε * γιά νά κάνετε όλοκληρωτικά ακίνδυνους τούς απατεώνες ή τίς πονηριές τοῦ ἐχθροῦ, γιά νά πάρουν μέρος στή συναδέλφωση ἄνθρωποι πέρα γιά πέρα χρήσιμοι ἢ ἐπίτροποι. Πληροφορεῖστε γιά ὅλα ὅσα σᾶς εἶναι γνωστά σχετικά μέ τίς διαθέσεις τῶν πολωνῶν στρατιωτῶν **.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

113

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

22/X. 1919.

σ. Τρότσκι! Ἐμένα κάπως μέ «ἔφερε σέ ἀμηχανία» ἡ χτεσινή ἀπαίτηση τοῦ Ζηνόβιεφ πού ζητάει νέα συντάγματα. Εἶναι σωστά αὐτά πού λένε γιά τούς ἐσθονούς;

Ἐγώ παρόλα αὐτά μεταβίβασα στόν Σκλιάνσκι, καί διαταγή νά σταλοῦν ἀπό τήν Τούλα (ξανά ἀπό τήν Τούλα!) δόθηκε.

Νά πάρουμε ὅμως καί ἄλλα τμήματα ἀπό τίς ἐφεδρεῖες τοῦ Νότιου μετώπου εἶναι ἐπικίνδυνο. Δέν θά ἦταν καλύτερο νά ἀναζητήσουμε σέ ἄλλα μέρη;

Νά τελειώνουμε μέ τόν Γιουντένιτς (νά τελειώνουμε ἀκριβῶς — *νά τόν ἀποτελειώσουμε)* ἔχει γιά μᾶς *τεράστια* σημασία. Ἄν ἡ ἐπίθεση ἄρχισε, δέν θά μπορούσαμε νά ἐπιστρατεύσουμε 20 χιλιάδες ἀκόμη ἐργάτες τῆς Πετρούπολης καί νά πετύχουμε μιά πραγματική μαζική πίεση ἐνάντια στόν Γιουντένιτς;

Ἄν ὑπάρχουν καλά στρατεύματα ἐπίθεσης 5-10 χιλιάδες (αὐτά τά ἔχετε Ἐσεῖς), τότε ἀσφαλῶς μιά πόλη σάν τήν Πετρούπολη μπορεῖ νά προσθέσει σ' αὐτά, σάν βοήθεια *3 0* χιλιάδες. Ὁ Ρίκοφ λέει πώς «βρῆκαν» στήν Πετρούπολη πολλά ὑλικά, σιτηρά ὑπάρχουν, κρέας ἔρχεται.

Πρέπει νά τελειώσουμε μέ τόν Γιουντένιτς *γρήγορα.* Τότε ἐμεῖς θά στρέψουμε *τ ά π ά ν τ α* ἐνάντια στόν Ντενίκιν.

Ἀπό τό Νότιο μέτωπο εἶναι ἐπικίνδυνο, κατά τή γνώμη μου, νά πάρουμε τώρα: ἐκεῖ ἄρχισε ἐπίθεση, πρέπει νά τή διευρύνουμε.

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

---

* Στό χειρόγραφο παραπέρα ἀκολουθοῦν οἱ λέξεις: «γιά τό δυνάμωμα τῆς συναδέλφωσης καί», πού σβήστηκαν ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι. *Ἡ Σύντ.*

** Τό κείμενο «γιά νά πάρουν μέρος στή συναδέλφωση... σχετικά μέ τίς διαθέσεις τῶν πολωνῶν στρατιωτῶν» εἶναι γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι. *Ἡ Σύντ.*

P. S. Τώρα έμαθα άπό τόν Σκλιάνσκι ότι 2 συντάγματα πού προορίζονταν γιά τήν Πετρούπολη πλησίασαν στό Κότλας. Θά έπισπεύσουμε τήν κίνησή τους *.

Νέα πληροφορία: αύτό δέν είναι σωστό.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

114

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

σ. Τρότσκι! Κατά τή γνώμη μου, ό Τσιτσέριν έχει δίκιο [63]. Έχει έξακριβωθεῖ ότι οί έσθονοί πολεμᾶνε; Μήπως ύπάρχει έδῶ άπάτη; Ή μήπως μέ τόν Γιουντένιτς δέν πηγαίνουν *μόνο λευκοί* έσθονοί (άξιωματικοί) πού άποτελοῦν μειοψηφία, καί μάλιστα μηδαμινή, άνάμεσα στούς έσθονούς;

Πρέπει νά σκεφτοῦμε δέκα φορές, δέκα φορές νά έξετάσουμε, γιατί πάρα πολλά στοιχεῖα μαρτυροῦν ότι ή *άγροτιά* τῆς Έσθονίας έπιθυμεῖ είρήνη.

Χαιρετισμούς!

22/Χ. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Όχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

115

ΠΡΟΣ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) [64]

Πρός όλα τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου γιά ύπογραφή

Κατά τή γνώμη μου, πρέπει νά σεβαστοῦμε τήν παράκληση καί νά άποφασίσουμε: ή νά καλοῦμε προσωπικά τόν γενικό διοικητή, ή νά δίνουμε τά σχέδια όδηγιῶν σ' αύτόν γιά νά μᾶς δίνει *έπειγόντως* τή γνώμη του καί γι' αύτό νά ένημερώνουμε έγγράφως τόν γενικό διοικητή.

22/Χ. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Όχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Ή παράγραφος αύτή στό χειρόγραφο σβήστηκε. *Ή Σύντ.*

116

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΡΙΟΛ

Ὀριόλ, στόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς
Ἀντίγραφο στόν πρόεδρο τῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς

Νά στείλετε κατεπειγόντως στή Μόσχα, στό Κρεμλίνο, στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ὅλα τά χειρόγραφα πού πάρθηκαν κατά τήν ἔρευνα στόν συγγραφέα Ἰβάν Βόλνι [65]. Νά τά διαφυλάξετε μέ προσωπική σας εὐθύνη. Ἐκτέλεση τηλεγραφεῖστε *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 13 τοῦ Ἀπρίλη 1960 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 88

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Μπόντς-Μπρουγιέβιτς, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

117

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ **

σ. Σοκόλνικοφ! Νά οἱ πληροφορίες πού πῆρα. Πρέπει νά σκεφτοῦμε τά μέτρα πού πρέπει νά παρθοῦν ἐνάντια στήν καθυστέρηση καί γιά τόν ἔλεγχο αὐτῶν πού ἀποφασίστηκε νά γίνουν [66].

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 22 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

118

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Β. ΒΟΡΟΒΣΚΙ

24. Χ. 1919.

Πρός τόν σύντρ. Β. Β. Βορόβσκι
Στό Κρατικό ἐκδοτικό

Ἀφοῦ κοίταξα τήν μπροσούρα «ΙΙΙ Διεθνής. 6-7 τοῦ Μάρτη 1919», ἔκδ. «Κρατικό ἐκδοτικό», Μόσχα, 1919 (τιμή 8 ρούβλια), σελίδες 99, τιμωρῶ *μέ αὐστηρή μομφή* γιά τήν ἔκδοση αὐτή καί

* Ἡ τελευταία φράση εἶναι γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

** Στό ἐπάνω μέρος τοῦ ντοκουμέντου ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Σύντρ. Σκλιάνσκι, παρακαλῶ νά τό στείλετε στόν σύντροφο Σοκόλνικοφ». *Ἡ Σύντ.*

ἀπαιτῶ ὅπως ὅλα τά μέλη τοῦ συμβουλίου τοῦ Κρατικοῦ ἐκδοτικοῦ διαβάσουν αὐτό τό γράμμα μου καί πάρουν σοβαρά μέτρα πού νά ἀποτελοῦν ἐγγύηση ὅτι δέν θά μπορέσει νά ἐπαναληφθεῖ μιά τέτια ἀσχημία.

Ἡ μπροσούρα ἐκδόθηκε ἀπαίσια. Εἶναι κάτι σάν πασάλειμμα. Δέν ὑπάρχει πίνακας περιεχομένων. Κάποιος ἠλίθιος ἤ τσαπατσούλης, προφανῶς ἀγράμματος, συγκέντρωσε σάν νά εἶναι μεθυσμένα ὅλα τά «ὑλικά», τά ἀρθράκια, τούς λόγους καί τά ἐκτύπωσε *ἀκατάστατα*.

Οὔτε πρόλογος, οὔτε πρακτικά, οὔτε ἀκριβές κείμενο τῶν ἀποφάσεων, οὔτε ξεχωρίζουν οἱ ἀποφάσεις ἀπό τούς λόγους, ἀπό τά ἄρθρα, ἀπό τίς σημειώσεις, τίποτε ἀπολύτως! Πρωτάκουστο αἶσχος!

Ἕνα μεγάλο ἱστορικό γεγονός ἀτιμάστηκε μέ μιά παρόμοια μπροσούρα.

Ἀπαιτῶ:

1) Νά γίνει διόρθωση μέ *παρεμβολή* φύλλων. (Οἱ ὑπαίτιοι νά μποῦν στή φυλακή καί νά ἀναγκαστοῦν *νά κάνουν παρεμβολές* σέ ὅλα τά ἀντίτυπα.)

Νά μέ πληροφορήσετε:

2α) Πόσα ἀντίτυπα τυπώθηκαν;

2β) Πόσα κυκλοφόρησαν;

3) Νά ἐκδοθοῦν ξανά σέ ἀρκετά καλή μορφή. *Νά μοῦ δείξετε τό τυπογραφικό δοκίμιο.*

4) Νά καθιερώσετε τόν κανόνα γιά *κάθε* ἔκδοση νά εὐθύνεται ἕνα *καθορισμένο πρόσωπο* (νά καθιερωθεῖ βιβλίο καταχώρησης τῶν ὑπεύθυνων προσώπων).

5) Ἄλλα μέτρα διακανονισμοῦ νά ἐπεξεργαστεῖτε καί νά μοῦ τά στείλετε.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

119

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ ΚΑΙ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ *

Πετρούπολη
Στούς Τρότσκι, Ζηνόβιεφ

Ὁ γενικός διοικητής στό τηλεγράφημά του ἀπορίπτει τήν παράκληση ἀποστολῆς μιᾶς ταξιαρχίας ἐκτός τοῦ συντάγματος σιδη-

* Μεταδόθηκε μέ τήν ἀπευθείας γραμμή. *Ἡ Σύντ.*

ροδρόμων καί τῶν δυό συνταγμάτων τῆς 6ης στρατιᾶς, ἀπό τά ὁποῖα τό ἕνα ἤδη πηγαίνει. Θεωρῶ ὅτι αὐτό εἶναι σωστό, γιατί δέν μποροῦμε νά πάρουμε ἀπό πουθενά, καί στό Νότο, ἔξω ἀπό τό Ὀριόλ, γίνονται ἀκόμη σφοδρότατες μάχες. Ἐνισχύσεις θά Σᾶς σταλοῦν γιά τήν ὥρα 1 500. Πάρθηκαν μέτρα νά δοθοῦν καί λεττονοί πάνω ἀπ' αὐτούς, ἄν βρεθοῦν φυσικά. Σκοπεύουμε νά Σᾶς δόσουμε 600 ἄτομα ἀπό τή Σοβιετική σχολή [67].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι

120

ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟ ΕΘΝΟΤΗΤΩΝ [68]

Πρόταση: νά διαχωριστεῖ ἡ καθαρά πολωνική περιουσία γιά νά ἐπιστραφεῖ στούς πολωνούς. Λίγη εἶναι.

Ἡ ὑπόλοιπη νά παρθεῖ γιά ἐπωφελή χρησιμοποίηση γιά τούς ἀρώστους πού εἶναι ἐδῶ στά πρόχειρα νοσοκομεῖα.

Ὁ ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐθνοτήτων νά στείλει τή γνώμη του *ἀμέσως*.

25/X. *Λένιν*

Νά μοῦ ἐπιστραφεῖ μέ τή γνώμη τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐθνοτήτων.

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

121

ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ [69]

25. X. 1919.

Πρός τόν σ. Σμίλγκα καί τά ἄλλα μέλη τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ μετώπου καί τῶν στρατιῶν

Πολύ συνιστῶ τόν κομιστή, σύντρ. Στεπάν Ναζάροφ, μπολσεβίκο πού γνωρίζω προσωπικά ἀπό πολύ καιρό.

Μαζί μέ ἄλλους συντρόφους ἀπό τό Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ συγκρότησαν μιά *καλά ὀργανωμένη* ὁμάδα (ἀπό 300 μέχρι 500 ἄτομα)

γιά τήν ολόπλευρη έξυπηρέτηση καί έξυγίανση ολόκληρης στρατιάς.

Συνιστώ θερμά τούς συντρόφους καί παρακαλώ πολύ νά πάρετε όλα τά μέτρα γιά νά μή χαθοῦν, ἀλλά νά τοποθετηθοῦν σωστά καί μέ φροντίδα. Παρακαλῶ πολύ νά μέ πληροφορήσετε γιά τή λήψη τοῦ γράμματος αὐτοῦ καί γιά τό ποῦ καί πῶς τοποθετήθηκαν οἱ σύντροφοι.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

122

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. Α. ΠΕΤΕΡΣΟΝ

Πρός τόν Στρατιωτικό ἐπίτροπο τῆς Λεττονίας
Πέτερσον

Νά μοῦ ἀναφέρετε ἀμέσως:

1) Ἔχετε στείλει τούς ἐπιστρατευμένους στό ἐφεδρικό τάγμα τῆς Λεττονικῆς μεραρχίας; Πόσους στείλατε; Ἔγινε ἀρκετά δραστήρια ἡ ἐπιστράτευση;

2) Ἐκπληρώσατε τήν ἐντολή γιά τήν ἀποστολή ἐνισχύσεων στό λεττονικό σύνταγμα, στήν 7η στρατιά; Καί γιά τή μιά καί γιά τήν ἄλλη ἐντολή δέν χωράει ἀναβολή.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι

123

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

σύντρ. Ζηνόβιεφ!

1) Λένε πώς οἱ σχιστόλιθοι ἔξω ἀπό τή Βεϊμάρν δέν εἶναι βαθιά στή γῆ. Ἄν ἀφαιρεθοῦν 2-3 σαζίνες * γῆ, μετά μπορεῖ νά μπεῖ ὁ ἐκσκαφέας, πού θά σπάσει καί θά δόσει μεγάλη ποσότητα σχιστολίθων.

Πρέπει νά ἐντείνουμε τίς δυνάμεις· νά ἐπιστρατεύσουμε ἐκεῖ τήν ἀστική τάξη (θά ζήσουν σέ ἀμπριά)· θά δουλεύουν 3 βάρδιες ἀπό 8 ὧρες· νά ξεσηκώσουμε τόν ἐνθουσιασμό τῶν ἐργατῶν στήν Πετρούπολη γιά τή δουλιά αὐτή·

* Μιά σαζίνα = 2,13 μ. *Σημ. μετ.*

νά ἐπιστρατεύσουμε τούς ἀγρότες (4 ὧρες τήν ἡμέρα γιά 2 ἑβδομάδες *στήν ἀρχή κτλ.*).

2) Λέγεται ὅτι ὁ Ζούκ (πού σκοτώθηκε) ἔκανε ζάχαρη ἀπό πριονίδια.

Εἶναι ἀλήθεια αὐτό; Ἄν εἶναι ἀλήθεια, πρέπει νά *βρεθοῦν* ὁπωσδήποτε *οἱ βοηθοί του,* γιά νά συνεχίσουν τή δουλιά. Ἔχει *γιγάντια σημασία*.

Χαιρετισμούς!

Λένιν

Γράφτηκε ἀργότερα ἀπό τίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1925 στό βιβλίο «Στήν ἐπέτειο τοῦ θανάτου τοῦ Β. Ι. Λένιν. 1924 — 21 τοῦ Γενάρη — 1925». Μόσχα-Λένινγκραντ

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

124

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗ ΣΥΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥΓΚΑΤΣΙΟΦ [70]

Νά ἀναφέρετε ἀμέσως μέ ἀκρίβεια ποιά ἀκριβῶς χωριά ἤ ἐπαρχίες ἐκπλήρωσαν ὁλοκληρωτικά τό παρακράτημα.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

125

* ΠΡΟΣ ΟΛΑ ΤΑ ΣΟΒΙΕΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

27. X. 1919.

Ὁ κομιστής, σύντρ. Μπορίς Σολομόνοβιτς Βέισμπροντ, εἶναι γιατρός, τόν γνωρίζω προσωπικά. Εἶναι παλιό κομματικό στέλεχος. Παρακαλῶ νά τοῦ φερθεῖτε μέ *πλήρη* ἐμπιστοσύνη καί νά τοῦ δόσετε *κάθε* βοήθεια.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

126

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Α. ΡΟΤΣΤΕΪΝ *

27/Χ. 1919.

σ. Ροτστέιν!

Εἶναι ἀσυγχώρητο πού μᾶς πληροφορεῖτε τόσο ἄσχημα. Νά ἔχετε χρήματα καί νά μήν προσλάβετε ἕναν γραμματέα γιά νά συγκεντρώσει ὅλη τή σοσιαλιστική φιλολογία, μπροσοῦρες, ἀποκόμματα. Νά ἔχετε χρήματα καί νά μήν προμηθευτεῖτε φωτογραφίες γιά νά ἐκτυπωθοῦν σέ σμίκρυνση. Ὅλα αὐτά εἶναι ἀσυγχώρητα. Μπορεῖτε καί πρέπει νά τά ὀργανώσετε ὅλα αὐτά. Διαφορετικά οἱ σχέσεις καί ἡ ἐνημέρωση θά εἶναι κακές καί ψυχρές. Διορθῶστε το αὐτό καί ἀπό καιρό σέ καιρό νά γράφετε. Μέ τούς καλύτερους χαιρετισμούς.

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

127

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Α. ΣΕΜΑΣΚΟ [71]

Σύντρ. Σεμάσκο!

Συζητεῖστε το (ἄν χρειάζεται, μέ τό ΛΕΣ καί μέ τό ΛΕ Στρατ.) καί ἀπαντεῖστε μου *μέ τό τηλέφωνο*, προωθεῖτε τή δουλιά αὐτή, *πῶς καί πότε; Ἐπειγόντως!*

27/Χ. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

128

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΚΟΥΓΚΟΥΣΕΦ [72]

28. Χ. 1919.

Οὐφά

Στόν σύντρ. Βιατσεσλάβ Ἀλεξάντροβιτς Κουγκοῦσεφ

Σύντρ. Κουγκοῦσεφ! Ἐπιτρέψτε μου νά ἀπευθυνθῶ σέ Σᾶς μέ μιά παράκληση. Πηγαίνει στήν Οὐφά ἡ Λίντια Ἀλεξάντροβνα Φότιεβα,

---

*Στό πίσω μέρος τοῦ ντοκουμέντου ὑπάρχει ἡ ἐπισημείωση τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Παρακαλῶ νά σταλεῖ κρυπτογραφικά στόν Ροτστέιν». *Ἡ Σύντ.*

τήν όποία ξέρω πολύ καλά ἀκόμη ἀπό τήν πρίν τό 1905 περίοδο καί μέ τήν όποία δουλεύω πολύ καιρό στό ΣΛΕ.

Ἡ Λ. Α. Φότιεβα εἶναι πολύ ἄρωστη καί εἶναι ἀνάγκη *νά κάνουμε καλά* αὐτή τή «δημόσια περιουσία» (τήν γραμματέα τοῦ ΣΛΕ). Σᾶς παρακαλῶ πολύ νά πάρετε ὅλα τά μέτρα γιά νά βοηθήσετε τήν Λ. Α. Φότιεβα νά μείνει κάπου, νά θεραπευτεῖ καί νά τραφεῖ *πολύ καλά.*

Ὁ σύντρ. Α. Ντ. Τσιουρούπα μοῦ εἶπε ὅτι Ἐσεῖς γνωρίζετε τήν Λ. Α. Φότιεβα καί ὅτι δέν θά ἀρνηθεῖτε νά τή βοηθήσετε.

Σᾶς εὐχαριστῶ ἐκ τῶν προτέρων, παρακαλῶ νά μοῦ γράψετε μέ ἄνθρωπο (στρατιωτικό, λογουχάρη), γιά τή λήψη τοῦ γράμματος αὐτοῦ.

Μέ συντροφικούς χαιρετισμούς
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

129

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΤ. Ν. ΑΒΡΟΦ, Γ. Χ. ΠΕΤΕΡΣ, Β. ΓΚ. ΓΚΡΟΜΑΝ

28 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πετρούπολη, Συμβούλιο τῆς Ὀχυρωμένης περιοχῆς, Στόν *Ἀβρόφ,*
Πρός τήν Ἐπιτροπή καταγραφῆς καί διάθεσης τῶν αὐτοκινήτων
Στόν *Πέτερς*
Πρός τόν είδικό πληρεξούσιο τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Γκρόμαν*

Ἀντίγραφο Μόσχα στόν Τσ. Π. * σύντρ. *Μάρκοφ*
Ἀντίγραφο Σμόλνι, στόν Ζηνόβιεφ **

Τό Συμβούλιο Ἄμυνας μέ μιά σειρά ἀποφάσεις ὑποχρέωσε τόν πληρεξούσιό του Γκρόμαν καί τήν Ἐπιτροπή γιά τήν ἀποσυμφόρηση τῆς Πετρούπολης νά μεταφέρει ἀπό τήν περιοχή Πετρούπολης 100 βαγόνια πολύτιμα φορτία τό εἰκοσιτετράωρο, σύμφωνα μέ τό σχέδιο τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκκένωσης τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας. Προτείνεται νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ Ἐπιτροπή γιά τήν ἀποσυμφόρηση τῆς Πετρούπολης

* Τσ. Π. — εἶναι συνθηματικό τηλεγραφικό σῆμα πού σημαίνει ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Συγκοινωνιῶν. *Ἡ Σύντ.*

** Ἡ φράση αὐτή εἶναι γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

μέ τά άπαραίτητα μεταφορικά μέσα, δίνοντας καθημερινά στή διάθεσή της, άρχίζοντας άπό τίς 28 τοῦ τρέχοντος Ὀχτώβρη, δέκα φορτηγά αὐτοκίνητα. Πληροφορεῖστε μας γιά τήν ἐκτέλεση.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐργατοαγροτικῆς Ἄμυνας
Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

130

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΦΡΟΥΡΑΡΧΟ ΤΟΥ ΚΡΕΜΛΙΝΟΥ

29. Χ. 1919.

Σήμερα πρέπει νά πάρουμε ἕνα ἔγγραφο ἀπό τόν κόκκινο στρατιώτη (ἐδῶ στό Κρεμλίνο στή σχολή)
τόν Γκριγκόρι Ἰβάνοβιτς Νικόλσκι
ἀπό τό κυβερνεῖο Ριαζάν.
Νά τό πάρετε καί νά τό δόσετε σέ μένα προσωπικά σήμερα κιόλας.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

131

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΡΙΑΖΑΝ

Ριαζάν, πρός τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου. Ἀντίγραφο πρός τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή Μιχάηλοφ τοῦ κυβερνείου Ριαζάν

Νά ἐξετάσετε ἀμέσως τήν ὑπόθεση τοῦ μαθητῆ τῆς Στρατιωτικῆς σχολῆς *Γκριγκόρι Νικόλσκι*. Δίνεται ἄραγε στήν οἰκογένειά του ἀπό τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τῆς ἐπαρχίας Πετσέρνικοφ ἡ προβλεπόμενη ἀπό τό νόμο βοήθεια; Ἄν ὑπάρχουν διενέξεις ἀνάμεσα στόν Νικόλσκι καί τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τῆς ἐπαρχίας, ἐπειδή ὁ ἀδελφός του ἱερέας πῆρε τή σοδιά, ἐξετάστε. Νά μοῦ ἀναφέρετε ἐκτέλεση.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

132

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [73]

Νά γίνει ἔλεγχος ἀπό τηλεφώνου στό Γκλαβτραμότ *: τί ἔκαναν; ἄν ἔστειλαν τηλεγράφημα καί ποιό;

Γράφτηκε στίς 31 τοῦ 'Οχτώβρη 1919
Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

133

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ζ. Π. ΣΟΛΟΒΙΟΦ

1. XI. 1919.

Πρός τόν ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου 'Υγιεινῆς

σ. Σολοβιόφ!

1) Κοιτάξτε τίς σημειώσεις μου καί νά τίς ἐπιστρέψετε, παρακαλῶ, μέ τή γνώμη Σας.

2) 'Υπάρχουν στατιστικά στοιχεῖα: πόσοι γιατροί ὑπάρχουν **συνολικά** στή Μόσχα;

3) Ἔχουν δημοσιευτεῖ ἄραγε (ποῦ καί πότε;) οἱ νόρμες τῶν γιατρῶν;

4) — τό ἴδιο: οἱ τρόποι ἐλέγχου τῶν γιατρῶν (ὅτι αὐτοί δέν εἶναι περίσσιοι, ἄν εἶναι καταγραμμένοι ὅλοι);

5) Οἱ νόρμες (καί ὁ ἀριθμός τῶν γιατρῶν) στήν Πετρούπολη;

6) — στίς ἄλλες πόλεις;

7) Δέν θά ἔπρεπε νά δημοσιεύσουμε δοκιμαστική στατιστική γιά τούς γιατρούς καί τίς νόρμες; **σύντομα,** στίς *ἐφημερίδες,* γιά νά μπορούσαν ὅλοι νά ἐλέγξουν;

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Τμῆμα μεταφορῶν καί ὑλικῶν τοῦ ΑΣΛΟ. *Ἡ Σύντ.*

134

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ ΚΑΙ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

1. XI. 1919.

Κρυπτογραφικά μέ τήν άπευθείας γραμμή

Πετρούπολη

Πρός τούς Τρότσκι, Ζηνόβιεφ

Ἡ ὅλη στρατιωτική καί πολιτική κατάσταση ἀπαιτεῖ τή γρήγορη συγκέντρωση ἔξω ἀπό τήν Πετρούπολη πολύ μεγάλων δυνάμεων γιά τήν ὁλοκληρωτική συντριβή τοῦ Γιουντένιτς. Συνιστῶ νά τό κάνετε αὐτό μέ τόν γενικό διοικητή ἤ μέσω τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1941 στό βιβλίο «Ντοκουμέντα γιά τήν ἡρωική ἄμυνα τῆς Πετρούπολης τό 1919»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

135

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ

1. XI. 1919.

Κρυπτογραφικά

Πρός τό Ἐπαναστατικό στρατ. συμβ. τῆς 5ης στρατιᾶς

Στόν Σμιρνόφ

Πληροφορεῖστε μας πόσες καί ποιές μεραρχίες, πότε μποροῦμε νά τίς μεταφέρουμε ἀπό σᾶς. Ρωτεῖστε τά Ἐπαναστατικά στρατιωτικά συμβούλια τῆς 3ης στρατιᾶς καί τοῦ μετώπου. Ἀπαντεῖστε ἀμέσως.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1938 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 53

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

136

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠ. Ι. ΓΚΟΛΝΤΜΠΕΡΓΚ

1. XI. 1919.

Κρυπτογραφικά

Καζάν

Πρός τόν διοικητή τῆς Ἐφεδρικῆς στρατιᾶς Γκόλντμπεργκ

Πληροφορεῖστε μας γιά τήν κατάσταση τῶν σχηματισμῶν μας, ἄν σᾶς ἔδοσε ὅλα ὅσα ὑποσχέθηκε τό Βσεροσγκλαβστάμπ *, πῶς πάει ἡ πάλη

* Πανρωσικό γενικό Ἐπιτελεῖο. *Ἡ Σύντ.*

ἐνάντια στόν ἐξανθηματικό τύφο, γιά τήν ἐξασφάλιση μέ διαμερίσματα καί ἄν ἄρχισε νά ἐκδηλώνεται ἡ βοήθεια τοῦ Κόμματος.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1938 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 53

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

137

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Β. ΦΡΟΥΝΖΕ

Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή
Κρυπτογραφικά

Στόν Φροῦνζε, ἀντίγραφο στούς Σουντουκόφ, Ζούλ

Ἡ πάλη ἐνάντια στούς κοζάκους τῶν Οὐραλίων παρατείνεται. Δέν βλέπω νά παίρνονται μέτρα γιά τήν ἐκκαθάριση τοῦ μετώπου αὐτοῦ τό γρηγορότερο, παρόλο πού ἀπό Σᾶς ἀπαιτοῦσα νά συγκεντρώσετε ὅλη τήν προσοχή Σας σ' αὐτό *. Σᾶς πληροφορῶ ὅτι ὁ ἐχθρός δυναμώνει, ἐκμεταλλευόμενος τήν ἀνάπαυλα πού τοῦ δόσατε, προσπαθώντας νά τελειώσει τήν ὑπόθεση μόνο μέ συμβιβασμό. Ἐνημερῶστε ἀμέσως ποιά μέτρα πήρατε γιά τή συντριβή τοῦ ἐχθροῦ.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Νοέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 24 τοῦ Ἰούλη 1928 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 170

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, πού ἔγραψε ἰδιόχειρα ὁ Ε. Μ. Σκλιάνσκι

138

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

Στόν Τρότσκι

Ἐγώ νόμιζα πώς ὁ Τσιτσέριν Σᾶς πληροφόρησε ὅτι θά κάνει γνωστό στούς ἐσθονούς γιά τήν ἐπίθεσή μας ἐνάντιά τους, ἄν αὐτοί ἐπιτρέψουν στόν Γιουντένιτς νά μπεῖ στήν Ἐσθονία. Κατά τή γνώμη μου, πρέπει νά μποῦμε στήν Ἐσθονία, ἄν αὐτοί ἀφήσουν νά μπεῖ ὁ Γιουντένιτς καί ἄν αὐτό εἶναι ἐπίκαιρο πρέπει νά τό ἐπισπεύσουμε μέ τά πιό δραστικά μέσα [74]. Ὁ Τσιτσέριν εἶναι κατά τῆς πρόσδοσης δημοσιότητας σ' αυτό, γιατί ἡ Ἀντάντ θά πάρει τότε τά μέτρα της.

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 6 τοῦ Νοέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἀπό ἄγνωστο

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, τό ντοκουμέντο 103. *Ἡ Σύντ.*

139

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΣΙΜΠΙΡΣΚ

Σιμπίρσκ, πρός τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή κυβερνείου

Ἀντίγραφο *στό Ἐπισιτιστικό συμβούλιο τοῦ κυβερνείου, πρός τόν Κογκανόβιτς, πρός τό Τμῆμα ἐπισιτισμοῦ τοῦ Βόλγα*

Παρά τό τηλεγράφημά μου τῆς 15 τοῦ Ὀχτώβρη ἀρ. 907 *, ὁ πληρεξούσιος τοῦ Τμήματος ἐπισιτισμοῦ τοῦ Βόλγα Κατσέποφ ἀναφέρει ὅτι στίς 4 τοῦ Νοέμβρη, ὅταν οἱ σιδηρόδρομοι Βόλγα-Μπουγκαλμά ἔδοσαν τά βαγόνια, οἱ φορτοεκφορτωτές δέν βγῆκαν στή δουλιά. Ἀπαιτῶ νά ἐξηγηθοῦν οἱ αἰτίες τῆς ἀδιάφορης αὐτῆς στάσης ἀπέναντι στίς ἀνάγκες τοῦ κέντρου πού πεινάει. Ἐπανάληψη ἄσκοπης καθυστέρησης τῶν βαγονιῶν, μή λήψη μέτρων γιά τήν ὀργάνωση τῶν φορτοεκφορτωτῶν εἶναι τελείως ἀπαράδεκτη καί θά ἔχει σάν συνέπεια τήν αὐστηρή τιμωρία. Καθιστῶ ὑπεύθυνο τόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς κυβερνείου. Νά ἀναφέρετε ἀμέσως γιά τά μέτρα πού πήρατε.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Νοέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

140

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

10. XI. 1919.

Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή
Κατεπειγόντως

Πετρούπολη
Σμόλνι
Στόν Ζηνόβιεφ

Παρακαλῶ νά συγκεντρώσετε ἀμέσως πληροφορίες γιά σίγουρους μπασκίρους κομμουνιστές ἤ τίμιους συμπαθοῦντες στή Μπασκιρία καί νά μοῦ στείλετε τά ὀνόματα καί τίς διευθύνσεις ἐπειγόντως [75].

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, Παραρτήματα, ντοκουμέντο ἀρ. 6. *Ἡ Σύντ.*

141

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΩΝ ΜΕ ΤΟΝ Μ. Ν. ΠΟΚΡΟΒΣΚΙ

11. XI. 1919.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ν. ΠΟΚΡΟΒΣΚΙ

σ. Ποκρόβσκι! Κατά τή γνώμη μου, άπό τό συνημμένο [76] βγαίνει: ὅλα στό ΛΕ Παιδείας. Νά μοῦ τά ἐπιστρέψετε μέ τήν κρίση Σας.

Δικός Σας *Λένιν*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ Μ. Ν. ΠΟΚΡΟΒΣΚΙ

Ἂν ὑπάρχουν κομματικοί σύντροφοι πού ἐνδιαφέρονται γιά τή δουλιά τῶν βιβλιοθηκῶν καί πού τήν καταλαβαίνουν, πρέπει νά τούς προσελκύσουμε στό Τμῆμα μας βιβλιοθηκῶν *, πού ἔχει σοβαρή ἔλλειψη άπό τέτιους ἀνθρώπους, δέν πρέπει ὅμως παράλληλα μέ τίς «σοβιετικές» βιβλιοθῆκες νά κάνουμε καί «κομματικές».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ν. ΠΟΚΡΟΒΣΚΙ

Συμφωνῶ. Δόστε ἕνα ἐπίσημο πόρισμα τοῦ *Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου* (ἤ τοῦ ἀναπληρωτῆ του) γιά τό ζήτημα αὐτό στήν *ΚΕ* (ἀντίγραφο σέ μένα).

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

142

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΜΠΡΙΟΥΧΑΝΟΦ

11. XI. 1919.

Πρός τόν Πρεντοπροντκομβόστ **
Μπριουχάνοφ

Ὁ ἐφοδιασμός τῶν ἐργατῶν πού πεινοῦν στά Οὐράλια εἶναι ἐπιτακτική ἀνάγκη. Πληροφορεῖστε μας τί κάνατε, κατά πόσο ἐξασφαλίσατε, μήπως θά μπορούσαμε νά στείλουμε τούς ἐργάτες αὐ-

* Ὑπογραμμίστηκε άπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

** Πρόεδρος τῆς Εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ἐπισιτισμοῦ τοῦ Ἀνατολικοῦ μετώπου. *Ἡ Σύντ.*

τούς γιά συγκέντρωση σιτηρῶν πέρα ἀπό τό Κουργκάν. Εἶναι λίγο περίεργα τα παράπονά Σας ὅτι δέν ὑπάρχουν ἄνθρωποι.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

143

* ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΔΡΟΤΥΡΦΗΣ [77]

11. XI. 1919.

Σχετικά μέ τήν ἔκθεση πού στάλθηκε γιά τό 1919.

1) Καλά θά ἦταν νά δημοσιευτοῦν τά *συμπεράσματα* στήν «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν» (καί νά μοῦ στείλετε ἕνα ἀντίτυπο).

2) Ἐνῶ ὑπάρχουν ἄφθονοι λεπτομερειακοί πίνακες, *δέν ὑπάρχουν πίνακες μέ συνολικά ἀποτελέσματα:*

— σύγκριση τῆς παραγωγῆς τοῦ 1918, 1919 καί *νωρίτερα* (πόσες μέρες; % τῶν μηχανῶν πού δούλεψαν; κτλ.)

— σύντομος χάρτης; ἤ ἡ ἀπόσταση ἀπό τούς σιδηροδρομικούς σταθμούς;

— ποιές συνθῆκες χρειάζονται γιά νά μποῦν σέ λειτουργία *ὅλες* οἱ μηχανές;

— συγκριτικά στοιχεῖα γιά τήν παραγωγή σέ ἐξάρτηση ἀπό τήν κατανάλωση (τροφή καί ὑφάσματα);

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

144

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Α. Σ. ΕΝΟΥΚΙΤΖΕ, Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ ΚΑΙ Ε. ΝΤ. ΣΤΑΣΟΒΑ

Πρός τούς σ.σ. Ἐνουκίτζε, Λ. Μπ. Κάμενεφ καί Ε. Ντ. Στάσοβα

Παρακαλῶ πολύ νά βοηθήσετε, νά δόσετε | ἐνδυμασία, | *διαμέρισμα, τρόφιμα,* στόν κομιστή,

σύντρ. *Πέτρο Ὀχριμένκο.*

Ἄν συναντήσετε τίποτε δυσκολίες κατά τήν παροχή βοήθειας, παρακαλῶ πολύ νά συνδεθεῖτε μέ μένα τηλεφωνικά [78].

12. XI. 1919. *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1956 στό περιοδικό «Σμένα», τεῦχ 7

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

145

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [79]

Νά βρεῖτε τό διάταγμα γιά τή δωρεάν διατροφή τῶν παιδιῶν.

Ποιός τά τρέφει;

[ὄχι ἡ κοινωνική πρόνοια, ἀλλά τά Σοβιέτ βουλευτῶν;]

Συνεπῶς, πρέπει νά δοθεῖ ἐντολή στό *Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ* (ἐγώ δίνω ἐντολή) νά ἀπαντήσει στήν Τούλα (ἀντίγραφο σέ μένα).

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 17 τοῦ Νοέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

146

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ε. Μ. ΠΟΠΟΒΑ

20. XI. 1919.

Πρός τήν συντρόφισσα Ποπόβα
διευθύντρια τοῦ 1ου σπιτιοῦ τῶν Σοβιέτ

Παρακαλῶ νά δόσετε ἕνα δωμάτιο (στήν ἀρχή ἔστω καί ἕνα, ὕστερα δυό — γιά τόν μεταφραστή)

στόν σύντροφο Κίλι (Keeley), ἀμερικανό μηχανικό, πού ἦρθε νά βοηθήσει τή Σοβιετική Δημοκρατία.

Παρακαλῶ νά δόσετε δωμάτιο ὄχι πάνω ἀπό τό 3ο πάτωμα καί τό πιό ζεστό [80].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

147

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ 3ης ΣΤΡΑΤΙΑΣ, ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΠΙΤΡΟΠΟ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΠΕΡΜ, ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΠΙΤΡΟΠΟ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ ΤΟΥ ΠΕΡΜ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΠΙΤΡΟΠΟ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΜΠΟΥΡΓΚ [81]

Πρός τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τῆς 3ης στρατιᾶς
Πέρμ, πρός τόν ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου
πρός τόν ἐπίτροπο σιδηροδρόμων τοῦ Πέρμ,
Αἰκατερινμπούργκ, πρός τόν ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου

Ἀντίγραφο στό Αἰκατερινμπούργκ, Τμῆμα μετάλλων *

Νά ἐφοδιάσετε ὁπωσδήποτε ὅλους τούς ἐργάτες τῶν Οὐραλίων, ἰδιαίτερα τήν περιοχή τοῦ Αἰκατερινμπούργκ, τό Κίζελ καί τίς ἄλλες ἀνθρακοφόρες περιοχές μέ πλήρη προμήθεια τῶν ἀπαραίτητων τροφίμων. Ὅλες οἱ στρατιωτικές ἀρχές καί οἱ σιδηροδρομικοί εὐθύνονται γιά τήν ἀπόλυτη ἐκπλήρωση. Ἀπαντεῖστε ἀμέσως, πόσα πούτια καί ποῦ δόθηκαν **.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Νοέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

148

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ

σ. Τζερζίνσκι!

Ἡ συντρ. Κολλοντάι μοῦ γράφει γιά τόν Ἀλεξέι Σαπόζνικοφ, ἕναν νέο πού τόν συνέλαβαν στήν Πετρούπολη.

Τόν ἔπιασαν, γιατί ἔφτασε, λέει, στή ζώνη τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων μέ ξένα ντοκουμέντα.

---

* Τό κείμενο «Ἀντίγραφο στό Αἰκατερινμπούργκ, τμῆμα μετάλλων» εἶναι γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι. *Ἡ Σύντ.*

** Οἱ λέξεις «πόσα πούτια καί ποῦ δόθηκαν» εἶναι γραμμένες ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι». *Ἡ Σύντ.*

Τό ἔκανε αὐτό, γιατί «ἔχει ἀρωστιάρικη ἀγάπη γιά τή μάνα του», ἐνῶ οἱ γονεῖς του βρέθηκαν ἀποκομένοι κατά τήν ἐπίθεση τοῦ Γιουντένιτς.

Ἡ Κολλοντάι γράφει ὅτι ξέρει τόν Ἀλεξέι Σαπόζνικοφ σάν «ἄνθρωπο πού ἀδιαφορεῖ ἐντελῶς γιά τήν πολιτική καί ἐπιπλέον σάν ἕναν ἀρωστιάρικα εὐαίσθητο, νευρικό, πού ἔμπλεξε στήν ἱστορία αὐτή ἀπό ἀνοησία».

Ἡ Κολλοντάι φοβᾶται ὅτι *θά τόν τουφεκίσουν.*

1) Μπορεῖτε νά ζητήσετε στοιχεῖα;

2) — νά σταματήσετε τήν ἀπόφαση;

3) — ἤ νά τηλεφωνήσω ἐγώ στόν Ζηνόβιεφ;

21/ΧΙ. Χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Νοέμβρη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

149

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Σ. ΕΝΟΥΚΙΤΖΕ

21. XI. 1919.

σ. Ἐνουκίτζε! Σᾶς παρακαλῶ πολύ νά δόσετε ἐντολή νά ἐξασφαλίσουν μέ *μ ε ρ ι κ ά συμπληρωματικά τρόφιμα γενικά* (καί ἰδιαίτερα μέ αὐτά πού σημειώνονται πιό κάτω) τούς παρακάτω συντρόφους:

Ὁ 1ος ἦρθε *νά βοηθήσει* τή Σοβιετική ἐξουσία. Εἶναι φιλοξενούμενός μας. Νά βοηθηθεῖ ἀπαραίτητα.

Ὁ 2ος εἶναι ὁ ἱδρυτής τῆς σοσιαλδημοκρατίας τῆς Φιλλανδίας. Γέρος. Οἱ φιλλανδοί μᾶς βοηθοῦσαν πολύ ὥς τό 1905. Τώρα χρέος μας εἶναι νά τούς βοηθήσουμε:

1) *Κ ί λ ι* (Keeley), ἀμερικανός μηχανικός, πού ἦρθε νά βοηθήσει τή Σοβιετική ἐξουσία.

(ἰδιαίτερα *ζάχαρη, σοκολάτα, γλυκά).*

πρώην Νατσιονάλ, *ἀρ. 3 2 1* .

2) *Ο ὔ ρ σ ι ν* (ἱδρυτής τῆς σοσιαλδημοκρατίας τῆς Φιλλανδίας).

πρώην Μετροπόλ, ἀρ. *4 7 1* .

(ἰδιαίτερα *βούτυρο)*

Χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

150

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠ. Σ. ΒΕΪΣΜΠΡΟΝΤ *

Σαμάρα, Στόν Βέισμπροντ

Θά μεταδόσω τώρα τήν πληροφορία Σας στόν Σεμάσκο [82]. Θά προσπαθήσουμε νά πάρουμε ὅλα τά μέτρα. Ἐπιστρατεύσαμε τούς ὀδοντογιατρούς σάν ἀρχινοσοκόμους. Εὔχομαι ὅ,τι τό καλύτερο.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Νοέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τοῦ τηλεγραφικοῦ ἔντυπου

151

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Α. ΣΕΜΑΣΚΟ [83]

27. XI. 1919.

σ. Σεμάσκο!

(1) Παρακαλῶ νά μοῦ τό ἐπιστρέψετε μέ τή γνώμη Σας.

(2) Δόστε ἐντολή νά *ἐλέγξουν* τά στοιχεῖα αὐτά πού ὑποδείχνονται (ἔτσι ὥστε *γρήγορα* καί μέ ἀκρίβεια *ὑπεύθυνα πρόσωπα* μέ τήν ὑπογραφή τους νά δόσουν ἔκθεση τῶν στοιχείων *αὐτῶν).*

(3) Τό σχέδιο τοῦ Βέισμπροντ. Ἔχετε νά κάνετε διορθώσεις ἤ ἀντισχέδιο;

Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

152

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Π. ΜΙΛΙΟΥΤΙΝ

ΑΣΛΟ

σ. Μιλιούτιν!

Παρακαλῶ νά συζητήσετε τό ζήτημα γιά τήν ἐπεξεργασία ὁμοιόμορφων, σύντομων, ὅμως οὐσιαστικῶν ζητημάτων (ἤ ἐντύπων), γιά δημοσίευση στήν «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν» περιοδικῶν ἐκθέσεων πού νά ἀφοροῦν τά *ἀποτελέσματα* τῶν ἐργασιῶν σχετικά μέ τήν

* Μεταδόθηκε μέ τήν ἀπευθείας γραμμή. *Ἡ Σύντ.*

ἀνάπτυξη τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων (ἀριθμός τῶν ἀπασχολούμενων ἐργατῶν˙ τῆς παραγωγῆς, ἐξόρυξης˙ παραγωγικότητα ἑνός ἐργάτη κτλ.) γιά ὅλους ἤ τούς κυριότερους κλάδους τῆς οἰκονομίας.

Νά μοῦ κάνετε γνωστή τή γνώμη Σας.

Λένιν

Πρέπει νά χωρίσουμε τίς ἐκθέσεις σέ δυό μέρη:

α) ἕνα μέρος, τό ὁποῖο μποροῦμε μόνο νά ἐκθέσουμε (σχέδιο, συνθῆκες, ἰδιομορφίες κτλ.)˙

β) τό ἄλλο, τό ὁποῖο μπορεῖ καί πρέπει νά ἐκφράσουμε μέ ἀριθμούς.

Νά δημοσιευτοῦν *καί τά δυό.*

Τό δεύτερο, νά διαλέξουμε τό οὐσιαστικό (γιά δελτία καί γιά συγκρίσεις).

(Συγκρ. παράδειγμα ἀσάφειας — ἡ «Γενική διεύθυνση σχιστολίθων», ἔκθεση ὥς τήν 1η τοῦ Ὀχτώβρη 1919). Δημοσιεύεται. Ποῦ. Πόσες φορές.

(Τό ἀπόρρητο μέρος πρέπει νά δημοσιεύεται σέ % %: λογουχάρη: τήν 1 τοῦ Ὀχτώβρη 1919 — 100, ἀριθμός ἐργατῶν˙ τήν 1 τοῦ Νοέμβρη 1919 — 120 κτλ.).

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Νοέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

153

ΠΡΟΣ ΤΟ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Πρός τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ
(ἀντίγραφο στόν Βορόβσκι)

Ἡ ἔκδοση τοῦ «Σχεδίου Καταστατικοῦ τοῦ ΚΚΡ» ἀπαιτεῖ, κατά τή γνώμη μου, νά γίνει ἀνάκριση [84].

Προτείνω νά ὁριστεῖ ἀνάκριση γιά τήν ἐξακρίβωση ὅλων τῶν περιστατικῶν πού συνδέονται μέ τήν ἔκδοση, τόσο ἀνόητη, καί πού ἔγινε τόσο ἀνόητα.

Ποιός ἔδωσε παραγγελία; Πόσες χιλιάδες; Ποιός ἔκανε τήν ἐπιμέλεια, κτλ;

Ἡ ἔκθεση τῆς ἀνάκρισης προτείνω νά ὑποβληθεῖ στό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ.

3/XII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Ὀχτώβρη 1919 *Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο*

154

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Σ. ΕΝΟΥΚΙΤΖΕ

5. XII. 1919.

σ. Ἐνουκίτζε!

Θά μπορούσατε νά δόσετε ἐντολή νά χορηγήσουν τρόφιμα στήν συντρ. Βαλεντίνα Πετρόβνα *Σμιρνόβα,* πού ζεῖ στό Κρεμλίνο, σύζυγο τοῦ Βλαντίμιρ Μιχαήλοβιτς Σμιρνόφ, πού εἶναι στό μέτωπο;

Λένε πώς πεινάει.

Σᾶς παρακαλῶ πολύ νά μοῦ τηλεφωνήσετε γιά νά ἀπαντήσω.

Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

155

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΟΥ VII ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ

Κατά τή γνώμη μου, πρέπει νά ἐκλεγοῦν *καί* ἀπό τό κυβερνεῖο *Κιέβου* [85].

Ὅταν θά ἐκλεγεῖ Πανουκρανική ΚΕΕ (ἀκόμη δέν ὑπάρχει), τότε θά φύγουν. Γιατί νά μήν εἶναι σέ μᾶς, ὡσότου δέν θά ὑπάρχει ΚΕΕ Οὐκρανίας;

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 5, ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 9 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

156

ΠΡΟΣ ΤΟ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

10. XII. 1919.

Πρός τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ

Κατά τή γνώμη μου, ὁ Φροῦνζε ζητάει πάρα πολλά. Στήν ἀρχή νά πάρουμε τήν Οὐκρανία ὁλοκληρωτικά, καί τό Τουρκεστάν θά περιμένει, θά ταλαιπωρηθεῖ [86].

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

157

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Σ. Ζ. ΕΛΙΑΒΑ, Γ. Ε. ΡΟΥΤΖΟΥΤΑΚ, Β. Β. ΚΟΥΪΜΠΙΣΕΦ

11. XII. 1919.

Κρυπτογραφημένο

Τασκέντη
Στούς 'Ελιάβα, Ρουτζουτάκ,
Κούιμπισεφ

Οἱ ἀπαιτήσεις Σας γιά στελέχη εἶναι ὑπέρμετρες. Αὐτό εἶναι ἀστεῖο, ἤ χειρότερα ἀπό ἀστεῖο, ὅταν φαντάζεστε ὅτι τό Τουρκεστάν ἔχει περισσότερη σημασία ἀπό τό Κέντρο καί τήν Οὐκρανία. Δέν θά πάρετε ἄλλους. Πρέπει νά τά βγάλετε πέρα μ' αὐτούς πού ἔχετε, καί νά μήν ἐπινοεῖτε ἀπεριόριστα σχέδια, ἀλλά νά εἶστε μετριόφρονες.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

158

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Γ. ΜΠΕΛΕΝΚΙ

11. XII. 1919.

Πρός τόν σ. Μπελένκι
Λουμπιάνκα, 11, δωμάτιο 27

σ. Μπελένκι! Πολύ Σᾶς συνιστῶ τόν κομιστή, σύντρ. Ρόβιο, φιλλανδό κομμουνιστή, παλιό κομματικό στέλεχος καί παρακαλῶ νά τόν βοηθήσετε, ὅπως μιλήσαμε ἀπό τηλεφώνου.

Χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

159

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. ΝΤ. ΜΑΡΚΟΦ

11. XII. 1919.

σ. Μάρκοφ!

Διαβάστε, παρακαλῶ, τό συνημμένο καί νά μοῦ τό ἐπιστρέψετε μέ τή γνώμη Σας: εἶναι δυνατό νά γίνει αὐτό κτλ.; [87]

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

160

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΕ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ Α. Κ. ΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Ἡ γρήγορη προέλαση τοῦ στρατοῦ ἀπαιτεῖ τήν ἄμεση ὀργάνωση τοπικά σοβιετικῶν ἱδρυμάτων. Οἱ τοπικοί σύντροφοι, πού δέν ἔχουν γνωριστεῖ μέ τήν οἰκοδόμηση καί τήν πολιτική τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, δέν εἶναι ἱκανοί νά τά ὀργανώσουν τώρα. Ὅταν εἶναι ἀδύνατη ἡ ἐπικοινωνία μέ τό Κέντρο, ἡ ἔλλειψη κατάλληλων καθοδηγητῶν στίς περιοχές δημιουργεῖ τόν κίνδυνο νά ἐπαναληφθοῦν τά περασμένα ἤδη σκαλοπάτια καί νά μή χρησιμοποιηθοῦν ὀρθολογιστικά τά πλούτη τῆς Σιβηρίας. Εἶναι ἀπαραίτητο νά σταλοῦν ἀμέσως στήν ἐπαναστατική ἐπιτροπή τῆς Σιβηρίας ἄνθρωποι γιά ὑπεύθυνη πολιτική καθοδήγηση στούς τομεῖς τῆς οἰκοδόμησης τῶν Σοβιέτ καί τῆς οἰκονομίας.

Πάικες

Πρός τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο (Στάσοβα)

Κατά τή γνώμη μου, νά μή δόσουμε ἄλλους στή Σιβηρία, δέν ἔχουμε. Ἡ Σιβηρία *δέν* θά χαθεῖ. *Ὅλα* στήν Οὐκρανία.

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 11, ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 16 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

161

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

15. XII.

σ. Ζηνόβιεφ!

Στέλνω τό συμπέρασμα τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου.

Δυό γράμματα:

1) Θά μπορούσατε νά παραγγείλετε γρήγορα 2 ἕλκηθρα (αὐτοέλκηθρα κεγκρές) βαριά καί 2 ἐλαφριά γιά τό Νότιο μέτωπο;

Ἐπειγόντως. Ἀπαντεῖστε.

2) Δόστε ἐξαιρετική προσοχή στούς πυριτικούς σχιστόλιθους κοντά στό Γιάμπουργκ.

Ἔχει πολύ μεγάλη σημασία νά καταπιαστεῖτε μέ ὅλες τίς δυνάμεις.

3) Ὑλικά (ἀγκαθωτό σύρμα κ.ἄ.) *νά μήν* καταστραφοῦν, νά μήν τά κατακλέψουν.

Θά χρειαστεῖ. Δόστε προσοχή.

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Ἄρθρο γράφω. Ἄν δέν τό τελειώσω σήμερα, μή περιμένετε [88].

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

162

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ

Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή

Ὄμσκ, Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο, στόν *Σμιρνόφ*

Σᾶς συγχαίρω γιά τήν κατάληψη τοῦ Νοβονικολάγεβσκ. Φροντίστε μέ κάθε τρόπο γιά τήν κατάληψη χωρίς ζημιές τῆς περιοχῆς Κουζνιέτσκ καί τοῦ κάρβουνου. Νά θυμᾶστε ὅτι θά εἶναι ἔγκλημα νά χωθεῖτε ὑπερβολικά στήν Ἀνατολή, τή στιγμή πού χρειάζεται μέ λυσσαλέα ἐνέργεια... *

Νά μοῦ ἀνακοινώσετε τήν ὥρα λήψης τοῦ τηλεγραφήματος αὐτοῦ.

15/XII. Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

---

* Πιό κάτω τό τηλεγράφημα δέν ἀποκρυπτογραφήθηκε. *Ἡ Σύντ.*

163

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΙΟΙΚΗΤΕΣ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ 5ης ΚΑΙ 3ης ΣΤΡΑΤΙΑΣ

Στρατιωτικό, κατεπειγόντως
Στόν διοικητή τῶν στρατιωτικῶν συγκοινωνιῶν τῆς 5ης στρατιᾶς
Στόν διοικητή τῶν στρατιωτικῶν συγκοινωνιῶν τῆς 3ης στρατιᾶς
Ἀντίγραφο στήν Τσουπβόσο *

Ἡ σειρά χρησιμοποίησης τῶν σιδηροδρόμων πού καθιέρωσε τό Συμβούλιο Ἄμυνας δέν ἀποκλείει τή μεταφορά τροφίμων στούς ἐργάτες τῶν ἐπιχειρήσεων τῶν Οὐραλίων ἐξίσου μέ τίς ἐπιχειρησιακές. Καθημερινά πρέπει νά παραχωροῦνται γιά τό σκοπό αὐτό ὄχι λιγότερο ἀπό 40 βαγόνια. Νά τηλεγραφεῖτε κάθε ἑβδομάδα, πόσα βαγόνια μέ σιτηρά στέλνετε στούς ἐργάτες **.

16/XII.1919

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν* ***

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική συλλογή, τόμ XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β Ι Λένιν

164

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

16. XII. 1919.

Θά μπορούσατε νά στείλετε κανέναν νά μάθει (ἤ νά ρωτήσετε μέ τό τηλέφωνο) ἄν ὑπάρχει σέ καμιά ἀπό τίς δημόσιες βιβλιοθῆκες τῆς Μόσχας (μουσεῖο Ρουμιάντσεφ κτλ.) *πλῆρες σῶμα* σοβιετικῶν ἐφημερίδων *(«Πράβντα» καί «Ἰζβέστιγια») γιά 6 ἑβδομάδες μετά ἀπό τίς 25/X (7/XI) 1917.*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική συλλογή, τόμ XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Κεντρική διεύθυνση στρατιωτικῶν συγκοινωνιῶν. *Ἡ Σύντ.*

** Ἡ τελευταία φράση τοῦ τηλεγραφήματος εἶναι γραμμένη ἰδόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

*** Παρακάτω στό χειρόγραφο ἀκολουθεῖ ἡ ὑπογραφή: «ἔκτακτος πληρεξούσιος τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας γιά τόν ἐφοδιασμό τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καί τοῦ Στόλου *Ρίκοφ*», γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

165

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ [89]

Νά μοῦ στείλετε αὔριο *ἀπό ἕνα ἀντίτυπο* τῶν ὁδηγιῶν καί κανόνων τῶν ὑποδειγμάτων ἀπολογισμῶν καί τῶν ἄλλων ἐκδόσεων
τοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν
τοῦ Πολιτικοῦ του τμήματος
τῶν τμημάτων του (ἤ διευθύνσεων) ἐκμετάλλευσης
τεχνικοῦ
ἐπισκευῆς
σχῆμα ὀργάνωσης (ἄν ὑπάρχει τέτιο σχῆμα) τοῦ ΛΕ Συγκ.

Γράφτηκε στις 17 τοῦ Δεκέμβρη 1919
Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 24 τοῦ Νοέμβρη 1963 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 328

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

166

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ

Ἡ ἀπάντηση εἶναι χειρότερη ἀπ' αὐτή πού δίνει ὁ Κρατικός ἔλεγχος.
Ὄνομα δέν ὑπάρχει. «Εὐθύνη» χειρότερη ἐκείνης τοῦ ΑΣΛΟ!
Ἄπειρο πλῆθος καί σωρός βαθμοφόρων, ὑπο-, ἐπί-, ἀπό-, γιά- καί ἄλλοι!!
Σέ *ποιόν* τώρα νά ἀπευθυνθῶ; [90]

Γράφτηκε στίς 17 ἤ στίς 24 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

167

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ [91]

1

Στόν Κούρσκι

Κατά τή γνώμη μου, θά πρέπει νά προσθέσουμε

1) τό γράψιμο τοῦ πρακτικοῦ *δέν* ἀποτελεῖ ἀκόμη «παράπονο», ἀλλά εἶναι μόνο ὁ ἀκριβής *καθορισμός* τῆς *ἀρχῆς* τῆς διένεξης. Ὁ καλύτερος τρόπος ἀποφυγῆς παραπόνου εἶναι νά πετύχουμε τήν ἀκριβή ἀπάντηση ἤ ἐκτέλεση ἀμέσως·

2) μέ τόν τρόπο αὐτό μποροῦμε καί πρέπει νά πετύχουμε γρήγορη λύση *ἐπί τῆς οὐσίας*, χωρίς καθυστέρηση, καί συγκεκριμένα: νά προ-

τείνεται σύντομος τρόπος λύσης ἐπιτόπου, νά γίνεται ἡ πρόταση ἐπίσημα («στό τάδε μέρος νά βροῦμε ὑλικά, στό τάδε μέρος προτείνουμε νά γίνει ἡ παραγγελία, παρακαλῶ νά γίνει αὐτό, γιά νά ἀποφύγουμε τήν καθυστέρηση»), μιά τέτια αἴτηση ἤ παράκληση θά διευκολύνει *πολύ* τό Κέντρο στήν πάλη ἐνάντια στήν καθυστέρηση·

3) στό ΣΛΕ καί στό Συμβούλιο Ἄμυνας — στήν ΠανΚΕΕ·

4) μετά τήν ἔγκριση στό ΣΛΕ νά δημοσιευτεῖ *ἄρθρο* (μέ παραδείγματα· νά γραφεῖ λεπτομερειακά) στήν «**Μπεντνοτά**» [92].

Λένιν

2

Στόν Κούρσκι:

(ἡ ζημιά τῆς καθυστέρησης)

1) Πρέπει νά γραφεῖ πιό ἐκλαϊκευμένα,

2) τό κείμενο τοῦ νόμου νά ἀνατυπωθεῖ ὁλόκληρο,

3) νά ἀναφερθοῦν *3-4* συγκεκριμένα παραδείγματα { γιατί; μέ τί; αὐτό *διευκολύνει* τήν πάλη ἐνάντια στήν καθυστέρηση }

4) νά ἀπαιτηθεῖ ὅπως ἡ *κάθε* Ἐκτελεστική ἐπιτροπή κυβερνείου νά τά ἐπανεκδόσει,

5) νά ἐξηγηθεῖ ὅτι θά τιμωρήσουμε *καί γιά ἄγνοια* καί γιά *μή ἐφαρμογή* τοῦ νόμου αὐτοῦ.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 17
— ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 23 τοῦ Δεκέμβρη 1919
Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1928 στή
Λενινιστική Συλλογή, τόμ. VIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

168

ΠΡΟΣ ΤΟ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Πρός τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο

Προτείνω ἤ νά τιμωρηθοῦν μέ μομφή οἱ συντάκτες αὐτοῦ τοῦ ἐγγράφου [93] (τά ὀνόματά τους, 32 ἄτομα, μποροῦμε νά τά μάθουμε ἀπό τό προηγούμενο ἔγγραφό τους)

ἤ

νά τούς γίνει παρατήρηση, ὅτι τά κουτσομπολιά τους σχετικά μέ τήν πολιτική τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ ἀποτελοῦν παραβίαση τῆς πειθαρχίας καί ἐμπόδιο στήν ὀργανωμένη καί ὁμόθυμη δουλιά·

— γιατί οἱ συντάκτες, χωρίς νά ὑποδείχνουν τίποτε τό συγκεκριμένο, χάνουν πολύτιμο χρόνο καί ἀποσποῦν τήν προσοχή ἀπό τή γρηγορότερη ἀναχώρηση γιά τήν Οὐκρανία γιά δουλιά.

Ἡ ΚΕ τούς καλεῖ νά σταματήσουν τά κουτσομπολιά καί τίς φαντασιοκοπίες καί νά καταπιαστοῦν ἀμέσως μέ τή δουλιά, ἐφαρμόζοντας αὐστηρότατα τή γραμμή καί τίς ὁδηγίες τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ.

Λένιν

P. S. Οἱ συντάκτες πρέπει νά βρίσκονται ὑπό ἔλεγχο καί νά τούς κατανέμουμε χωριστά ἀνάμεσα σέ *π ρ α κ τ ι κ ά* στελέχη. Διαφορετικά θά ἔχουμε φαγωμάρες καί ὄχι δουλιά.

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 18 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

169

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΜΠ. ΧΑΛΑΤΟΦ

19. XII. 1919.

Στόν σύντρ. Χαλάτοφ
μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ

Ἐντολή

Ἐντέλλεσθε νά παραμείνετε στό σανατόριο γιά *πλήρη* θεραπεία γιά νά αναλάβετε μετά *μ ι ά π ο λ ύ δ ύ σ κ ο λ η* δουλιά, ἡ ὁποία προορίζεται τότε γιά Σᾶς.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

170

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. Ζ. ΕΛΙΑΒΑ

19. XII. 1919.

σ. Ἐλιάβα!

Σᾶς συνιστῶ τόν κομιστή, σύντρ. Π. Ν. Λεπεσίνσκι [94], τόν ὁποῖο ξέρω ἀπό τό ἐξωτερικό, ἀπό τή Γενεύη τό 1902, ὅπου παλεύαμε μαζί ἐνάντια στούς μενσεβίκους.

Ὁ σύντρ. Λεπεσίνσκι θά βοηθήσει ἀναμφίβολα σέ μιά τέτια ἀκριβῶς δουλιά, πού θά πρέπει νά ἐμπνεύσει στόν αὐτόχθονα πληθυσμό τήν ἀντίληψη καί πεποίθηση ὅτι οἱ σοβιετικοί ἄνθρωποι δέν μπορεῖ νά εἶναι ἰμπεριαλιστές, οὔτε κάν μποροῦν νά ἔχουν ἰμπεριαλιστικούς τρόπους.

Χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

171

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΣΤΟ ΡΙΑΖΑΝ [95]

Κατά προτεραιότητα
Νά δοθεῖ τό τηλεγράφημα στόν ἐφημερεύοντα ἐπίτροπο
γιά τήν ἄμεση διαβίβαση καί γιά τήν παραλαβή
νά εἰδοποιηθεῖ ἡ Μόσχα, Κρεμλίνο
Στό Ριαζάν, 3 διευθύνσεις:
Πρός τήν Ἐπιτροπή κυβερνείου τοῦ Κόμματος,
Πρός τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου,
Πρός τόν ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου

Ἀγαπητοί σύντροφοι! Στή σύσκεψή σας τῆς 19 τοῦ Δεκέμβρη πήρατε ἀπόφαση νά στείλετε μέσα σέ δέκα μέρες στούς ἐργάτες τῆς Μόσχας ὀχτακόσια βαγόνια πατάτες καί χαράξατε μιά σειρά μέτρα γιά τήν ἐφαρμογή της. Θαυμάσια δουλιά, ὅλη ὅμως ἡ δυσκολία τοῦ ζητήματος εἶναι κατά πόσο θά μπορέσετε νά ἐκπληρώσετε μέ ἐπιτυχία καί γρήγορα τό καθῆκον πού βάλατε μπροστά σας. Ἡ ἐργατική τάξη τῆς Μόσχας πνίγεται ἀπό τήν πείνα. Τό ζήτημα τῆς σωτηρίας της εἶναι ζήτημα σωτηρίας τῆς ἐπανάστασης. Στήν ἐργατική τάξη τῆς Μόσχας ἔπεφτε καί πέφτει τό κυριότερο μέρος τῆς πάλης ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση. Ὁ Κόκκινος Στρατός σύντριψε τόν Κολτσάκ καί τόν Γιουντένιτς. Εἶναι ἡ σειρά τοῦ Ντενίκιν. Γιά νά ἐξασφαλίσουμε στόν Κόκκινο Στρατό τή δυνατότητα νά ἐκπληρώσει τό καθῆκον σέ πιό λίγο χρόνο καί μέ πιό λίγες δυνάμεις, καθῆκον πού ἐξασφαλίζει τή δυνατότητα νά τελειώσει ὁ πόλεμος καί νά ἀρχίσουμε τήν εἰρηνική σοσιαλιστική οἰκοδόμηση, ὁ μοσχοβίτης ἐργάτης ἔπρεπε νά κάνει ἀκόμη μιά θυσία. Ἔπρεπε νά διαθέσει γιά τίς ἐπιχειρησιακές ἀνάγκες τά μεταφορικά μέσα πού προορίζονταν γιά τή μεταφορά στή Μόσχα τῶν τροφίμων. Σ' αὐτές τίς συνθῆκες εἶναι

φυσικό ὅτι πρέπει νά βοηθήσουν τό κέντρο τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης οἱ περιοχές πού βρίσκονται γύρω του. Ὅλες οἱ κομματικές, ὅλες οἱ σοβιετικές δυνάμεις πρέπει νά διαποτιστοῦν ἀπό τή σκέψη ὅτι ὁ ἐφοδιασμός τῆς Μόσχας, ἡ σωτηρία τῆς ἐργατικῆς τάξης της ἀποτελεῖ ἱερότατο ἐπαναστατικό καθῆκον τους. Ἀπό τήν ἐνέργεια καί ἀποφασιστικότητά σας ἐξαρτῶνται οἱ ἐπιτυχίες τῆς ἐπανάστασης. Ὅλοι γιά τή συγκέντρωση τροφίμων, ὅλοι στή δουλιά γιά τό φόρτωμα καί τήν παράδοση τῶν βαγονιῶν. Ἡ ἀναχώρηση καί ἡ παράδοση στή Μόσχα τῶν ἁμαξοστοιχιῶν μέ τρόφιμα ἐξασφαλίζεται ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν. Ἀπαιτεῖστε ἐπίμονα ἀπό τά τοπικά ὄργανα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν τήν ἐκπλήρωση αὐτῆς τῆς ὑποχρέωσης. Ἐμπρός, στή δουλιά, σύντροφοι! Γιά γρήγορη ἀποφασιστική ἐπαναστατική βοήθεια στούς ἐργάτες τῆς Μόσχας!

Μέ κομμουνιστικούς χαιρετισμούς

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1953 στό βιβλίο «Ἱστορική συλλογή τῆς περιοχῆς («Ἐπιστημονικές σημειώσεις» ἀρ. τεύχ. 11)». Ριαζάν

Ὁλόκληρο δημοσιεύτηκε τό 1957 στό βιβλίο «Ἡ πάλη γιά τήν ἐγκαθίδρυση καί ἑδραίωση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στό κυβερνεῖο Ριαζάν (1917-1920)». Ριαζάν

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς τηλεγραφικῆς ταινίας

172
ΣΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ [96]

1) Πρέπει νά οριστεῖ *σύντομο* χρονικό διάστημα γιά τίς ὁδηγίες,
2) νά ὑποβληθοῦν στό Μικρό Συμβούλιο, γιατί ἡ ἐγκύκλιος εἶναι ἄσχημα ἐπεξεργασμένη,
3) ὕστερα ἀπό 3 μῆνες νά ὁριστεῖ νά γίνει ἔκθεση γιά τά ἀποτελέσματα τῆς μετατροπῆς τῶν ἐκκλησιῶν σέ σχολειά.

συνθῆκες μετατροπῆς καί ἀπολογισμός;

22/XII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

173

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

23/XII.

σ. Ζηνόβιεφ!

Πῆρα τό γράμμα Σας τῆς 20/XII.

Γιά τήν Πετρούπολη συμφωνεῖστε μέ τόν Τρότσκι γιά ὅλα. Πρέπει, προφανῶς, νά διατηρήσουμε καί νά *άναστηλώσουμε* ὅλα τά ἀμυντικά ἔργα (λένε ὅτι κλέβουν ἤδη τό σύρμα καί ἄλλα) καί νά σκεφτοῦμε ἕνα σύστημα ἐπιστράτευσης *ἑβδομαδιαῖα* (ἤ «συναγερμοῦ» ἤ *συγκέντρωσης)* γιά νά κρατᾶμε τήν Πετρούπολη σέ ἑτοιμότητα. Αὐτό πρέπει νά τό σκεφτοῦμε πάρα πολύ.

Τά τρόφιμα δέν μεταφέρονται ἐξαιτίας ἀποκλειστικά τῶν μεταφορῶν. *Ἐπισκευή* **τῶν ἀτμομηχανῶν** *καί τῶν βαγονιῶν!!*

Σχετικά μέ τούς σχιστόλιθους, ἀφοῦ Ἐσεῖς καταπιαστήκατε, θαυμάσια. Ἐμένα ὅμως μέ ἐξέπληξε τό ὅτι Ἐσεῖς γράφετε γιά τή μεταφορά τῶν σχιστολίθων. Μεταφορές (ἐκτός γιά *ἀέριο:* ἀέριο ὁ σχιστόλιθος δίνει, λέει, περισσότερο ἀπ' ὅ,τι τό κάρβουνο) οἱ σχιστόλιθοι δέν ἀντέχουν, πρέπει, λέει, νά γίνει ἐξηλεκτρισμός ἐπιτόπου καί ἐπιτόπου μάλιστα νά γίνει διϋλιστήριο γιά τήν παραγωγή πετρελαίου ἀπό σχιστόλιθους. Ἔτσι μοῦ εἶπαν ἐδῶ. Κι' ἐγώ νόμισα πώς ἡ Πετρούπολη μέ τά μέσα πού διαθέτει μπορεῖ νά ἐκπληρώσει τό καθῆκον τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ καί τῆς ἀπόσταξης πετρελαίου.

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

ΝΒ. Θά μπορούσαμε νά κατασκευάσουμε στρατιωτικά φρούρια γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς Πετρούπολης; Στέλνω ἔκθεση σέ Σᾶς καί στόν Τρότσκι πάνω στό θέμα αὐτό.

Γιατί δέν ὑπάρχουν ἄλλα κεγκρές; Ταινίες, λένε, ὑπάρχουν πάνω ἀπό 100;

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

174

ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΕ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Α. Β. ΛΟΥΝΑΤΣΑΡΣΚΙ

Ἀγαπητέ Βλαντίμιρ Ἰλίτς!

Σέ μιά συζήτησή μας μοῦ κάνατε τήν παρατήρηση γιατί δέν ἔχουμε ὥς τώρα στή Μόσχα ἕνα καλό μνημεῖο τοῦ Κ. Μάρξ...

Συμφωνῶ ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀρχίσουμε τήν κατασκευή μνημείου τοῦ Μάρξ στή Μόσχα. Ξέρω πώς, ὅταν ἔγινε πρώτη φορά διαγωνισμός, ὑποβλήθηκαν μεγαλοπρεπῆ σχέδια πού πρόβλεπαν τήν ἀναδιαρύθμιση ὁλόκληρων πλατειῶν. Φυσικά, γι' αὐτό τό πράγμα οὔτε νά σκεφτοῦμε τώρα μποροῦμε, καί μπορεῖ νά γίνει λόγος μόνο γιά ἕνα ὡραῖο, μέ πλούσιο περιεχόμενο ἄγαλμα-μνημεῖο τοῦ Μάρξ σέ μιά ἀπό τίς πλατεῖες.

... Στή Μόσχα ὑπάρχει ἕνας γλύπτης, πέρα γιά πέρα κατάλληλος γιά νά δοθεῖ μόνο σ' αὐτόν παραγγελία νά κάνει τό ἄγαλμα τοῦ Μάρξ. Ὁ γλύπτης αὐτός πού ἔκανε τό ὑπέροχο μνημεῖο τοῦ Ντοστογέβσκι ἀπό γρανίτη, πού τό Σοβιέτ Μόσχας τοποθέτησε στό Τσβετνόι βουλεβάρτο, εἶναι ὁ καλλιτέχνης Μερκοῦροφ...

σ. Κάμενεφ! Πέστε τή γνώμη Σας γραπτά ἤ ἀπό τηλεφώνου [97].

Γράφτηκε στίς 24 ἤ στίς 25 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

175

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [98]

Νά μπεῖ στήν ἡμερήσια διάταξη τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας καί νά ἀνατεθεῖ στόν Κράσιν (ἤ στόν Λομονόσοφ) νά ἑτοιμάσει *ἀμέσως κιόλας* σχέδιο ἀπόφασης (γιά τήν ἀνάκληση ἀπό τό στρατό) καί νά συμφωνήσουν μέ τόν Σκλιάνσκι.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 25 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

176

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΛΥΓΡΑΦΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΑΣΛΟ

(Ἀντίγραφο στό προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ)

26. XII. 1919.

Παρακαλῶ νά μέ πληροφορήσετε ἀμέσως

1) πότε ἐθνικοποιήθηκε (ἄν ἐθνικοποιήθηκε) τό τυπογραφεῖο τοῦ Σίτιν στή Μόσχα, τό ὁποῖο ἔμεινε γιά πολύ καιρό ὑπό ἰδιωτική διεύθυνση μετά τίς 25. X. 1917·

2) αἰτίες τῆς ἐθνικοποίησης (μήπως ὑπῆρχαν εἰδικοί ὅροι γι' αὐτό ἤ ὄχι;)·

3) ὑπάρχουν ἄραγε πληροφορίες (καί ποιές) γιά τήν κατάσταση τοῦ τυπογραφείου αὐτοῦ μετά τήν ἐθνικοποίηση;

4) Ποιοί ἀποτελοῦν τή διεύθυνση τοῦ ἐθνικοποιημένου τυπογραφείου; τῆς τοπικῆς ἤ τῆς περιοχῆς;

5) Ποιά μέτρα πῆρε τό Πολυγραφικό τμῆμα γιά τή βελτίωση τῆς κατάστασης; [99]

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

177

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ [100]

26. XII. 1919.

Ὄμσκ καί ὅπου
στό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τῆς 5ης στρατιᾶς
Στόν Σμιρνόφ

Σχετικά μέ τό τηλεγράφημά Σας ἀρ. 4211: διαθέστε ὄχι ἑκατό, ἀλλά διακόσια στρατιωτικά τρένα καί ἀτμομηχανές. Κινεῖστε ὅλες τίς δυνάμεις γιά τήν ἐπιτάχυνση τῆς φόρτωσης τοῦ κάρβουνου καί γιά τήν ἀποσυμφόρηση τῆς γραμμῆς, καθώς καί γιά τήν προστασία τῆς περιουσίας ἀπό διαρπαγές. Νά μᾶς πληροφορεῖτε πιό συχνά γιά τήν ἐκτέλεση.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

178

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΣΤΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ Α. Σ. ΚΙΣΕΛΙΟΦ

Πρός τίς Ἐπιτροπές ἐπισιτισμοῦ τῶν κυβερνείων: Βλαντίμιρ, Ριαζάν, Σαμάρας, Σιμπίρσκ, Κοστρομά, Γιαροσλάβ, Τούλας, Ταμπόφ

Ἀπαντεῖστε ἀμέσως:

1) Πότε πήρατε ἐντολή ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ γιά συγκέντρωση πατάτας στά 1919-1920.
2) Συγκροτήθηκε ἄραγε μηχανισμός γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ διατάγματος γιά τό μονοπώλιο πατάτας;

3) Πότε καί ποιός μηχανισμός συγκροτήθηκε γιά τή συγκέντρωση, πόση πατάτα συγκεντρώθηκε καί φορτώθηκε άπό τήν άρχή τῆς συγκομιδῆς.
4) Γίνεται συγκέντρωση μαζί μέ ἄλλες ὀργανώσεις καί μέ ποιές. Πόσο συγκέντρωσαν καί φόρτωσαν αὐτές;
5) Ἀντιστοιχεῖ τό παρακράτημα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ στά περισσεύματα πού ὑπάρχουν στά κυβερνεῖα; Οἱ πληροφορίες νά σταλοῦν στό Κρεμλίνο, στό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ, δωμάτιο ἀρ. 33.

Ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας
γιά τόν ἔλεγχο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ

Α. Κισελιόφ

Ὑποστηρίζω θερμά τήν παράκληση τοῦ Κισελιόφ, παρακαλῶ νά ἐκτελεστεῖ μέ ἀκρίβεια.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

179

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Τ. Β. ΣΑΠΡΟΝΟΦ

26. XII. 1919.

Χάρκοβο
Στήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή κυβερνείου
ἤ στήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή κυβερνείου
Στόν Σαπρόνοφ *
Ἀντίγραφο στόν πρόεδρο τῆς Εἰδικῆς ἐπιτροπῆς
ἐπισιτισμοῦ τοῦ Νότιου μετώπου Βλαντίμιροφ

Ἡ κατάσταση στίς μεταφορές εἶναι τόσο δύσκολη ἐδῶ πού χρειάζεται ἡρωικές προσπάθειες τόσο γιά τήν παράδοση ἐδῶ κάρβουνου, ὅσο πολύ περισσότερο καί γιά μιά ἐντατική ἐπισκευή τῶν ἀτμομηχανῶν. Στεῖλτε στίς μεταφορές τίς καλύτερες δυνάμεις, κάνετε ἔλεγχο προσωπικά, καθιερῶστε ἐπιπρόσθετη ἀμοιβή μέ σιτηρά γιά κάθε ἀτμομηχανή πού ἐπισκευάστηκε, βάλτε σέ λειτουργία τά καλύτερα ἐργαστήρια, καθιερῶστε δυό καί τρεῖς βάρδιες. Τηλεγραφεῖστε ἐκτέλεση.

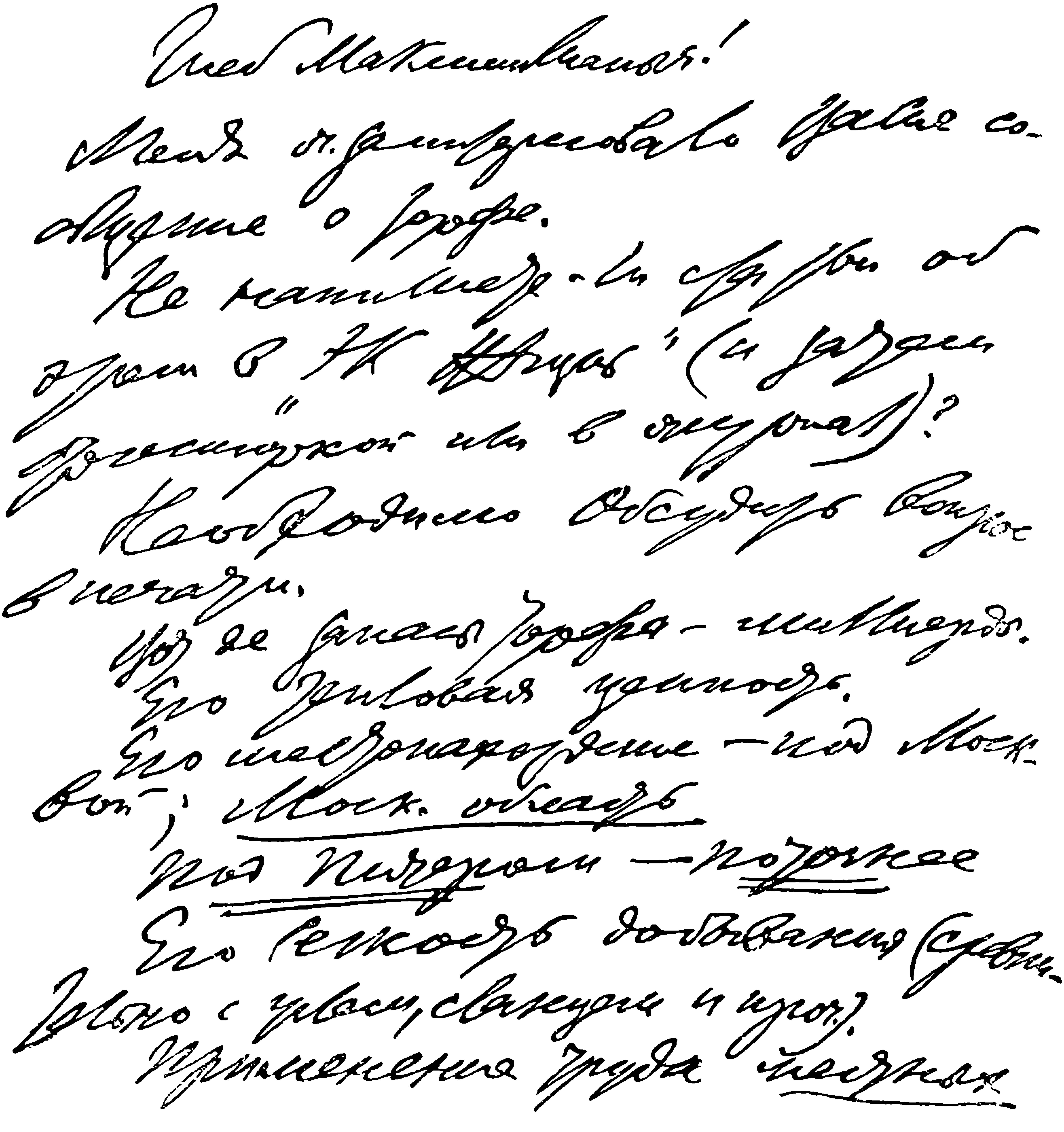
Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Στό ἐπάνω μέρος τοῦ χειρογράφου ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τήν ἐπισημείωση: «κατεπειγόντως μέ τήν ἀπευθείας γραμμή. Νά μέ πληροφορήσουν τήν ὥρα τῆς ἐπίδοσης στούς παραλῆπτες στό Χάρκοβο. Λένιν». *Ἡ Σύντ.*

Глеб Максимилианович!
Меня оч. заинтересовало Ваше сообщение о торфе.
Не напишете-ли статьи об этом в "Эк. Жизнь" (и затем брошюркой или в журнале)?
Необходимо обсуждать вопрос в печати.
Это же запас торфа — миллиарды.
Его громадная ценность.
Его местонахождение — под Москвой; Моск. область
под Питером — тоже
Его легкость добывания (сравнительно с углем, сланцами и проч.)
Применение труда пленных

Τό χειρόγραφο τοῦ γράμματος τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι. — 26 τοῦ Δεκέμβρη 1919

180

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

Γκλέμπ Μαξιμιλιάνοβιτς!

Μοῦ κίνησε πολύ τό ἐνδιαφέρον ἡ πληροφορία Σας γιά τήν τύρφη.

Θά μπορούσατε νά γράψετε ἄρθρα γι' αὐτό στήν «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν» (καί μετά νά βγοῦν σέ μπροσούρα ἤ νά δημοσιευτοῦν σέ περιοδικό); [101]

Εἶναι ἀνάγκη νά συζητηθεῖ τό ζήτημα στόν Τύπο.

Τά ἀποθέματα, λέει, τύρφης — ἀνέρχονται σέ δισεκατομμύρια.

Ἡ θερμική ἀξία της.

Τό μέρος πού βρίσκεται: ἔξω ἀπό τή Μόσχα· *περιοχή Μόσχας.*

Ἀκριβέστερα: ἔξω ἀπό τήν Πετρούπολη.

Ἡ εὐκολία ἐξόρυξής της (σέ σύγκριση μέ τό κάρβουνο, τό σχιστόλιθο καί ἄλλα).

Χρησιμοποίηση τῆς δουλιᾶς τῶν *τοπικῶν* ἐργατῶν καί ἀγροτῶν *(ἔστω καί γιά 4 ὧρες τό εἰκοσιτετράωρο στίς ἀρχές).*

Νά βάση γιά τόν ἐξηλεκτρισμό *τόσες φορές περισσότερο* μέ βάση τούς **σημερινούς** ἠλεκτρικούς σταθμούς.

Νά *μιά πολύ γρήγορη* καί *πολύ σίγουρη* βάση γιά τήν ἀνασυγκρότηση τῆς βιομηχανίας· —

— ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς μέ σοσιαλιστικό τρόπο (γεωργία + βιομηχανία)·

— διέξοδος ἀπό τήν κρίση καυσίμων (θά γλυτώσουμε *τόσα καί τόσα* κυβικά μέτρα ξυλείας γιά τίς μεταφορές).

— Δόστε *τά συμπεράσματα* τῆς ἔκθεσής Σας· — ἐπισυνάψτε χάρτη τῆς τύρφης· — σύντομους ὑπολογισμούς συνοπτικούς. Ἡ δυνατότητα γρήγορης κατασκευῆς μηχανῶν γιά τήν τύρφη κτλ. κτλ. Συντομευμένα ἡ οὐσία τοῦ οἰκονομικοῦ προγράμματος.

Ἀπαραίτητα νά προωθηθεῖ *ἀμέσως* τό ζήτημα στόν Τύπο.

26/XII. Δικός Σας *Λένιν*

P. S. Σέ περίπτωση ἀνάγκης βάλτε νά δουλέψει καί τόν Βίντερ, ὅμως δόστε ἄρθρο τό γρηγορότερο.

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 22 τοῦ Γενάρη 1925 στήν ἐφημερίδα «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν», ἀρ φύλ. 18

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

181

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

27. XII. 1919.

σ. Τσιτσέριν!

Οἱ προτάσεις Σας ἔγιναν σχεδόν ὁλοκληρωτικά δεκτές ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο [102]. Γιά τό ἀκριβές κείμενο τηλεφωνεῖστε στόν γραμματέα τῆς ΚΕ σ. Κρεστίνσκι.

Παρακαλῶ, μή χρησιμοποιεῖτε ποτέ τήν ἔκφραση «Πρόεδρος τῆς ΚΕ»,

γιατί *τέτιο ἀξίωμα δέν ὑπάρχει.*

Χαιρετισμούς! Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

182

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Μ. ΛΙΤΒΙΝΟΦ *

Στόν Λιτβίνοφ ἀπό τόν Λένιν

Γιά μᾶς ἔχουν ἐξαιρετική σπουδαιότητα ὅλα τά ντοκουμέντα, οἱ ἀποφάσεις, οἱ μπροσοῦρες, τά ἄρθρα ἐφημερίδων καί οἱ λόγοι πού ἀφοροῦν τά ἰδεολογικά ρεύματα στόν ἀριστερό σοσιαλισμό καί κομμουνισμό, ἰδιαίτερα οἱ ἀναρχοσυνδικαλιστικές διαστρεβλώσεις τοῦ κομμουνισμοῦ, ἤ οἱ ἐπιθέσεις ἐνάντια στόν κομμουνισμό. Συγκεντρῶστε ὅλα αὐτά πολύ ἐπιμελημένα σέ ὅλες τίς γλῶσσες, κρατεῖστε ἀποκόμματα, στεῖλτε, φέρτε τα σέ 3-4 ἀντίτυπα, ἰδιαίτερα τῶν γερμανῶν «ἀνεξαρτήτων», ἀπό τό συνέδριό τους καί μετά τό συνέδριό τους [103], καθώς καί τῶν γερμανῶν κομμουνιστῶν [104].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Δεκέμβρη 1919
Στάλθηκε στήν Κοπεγχάγη

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Στό ἐπάνω μέρος τοῦ χειρογράφου ὁ Β. Ι. Λένιν ἔκανε τήν ἐπισημείωση: «Σύντρ. Τσιτσέριν! Δέν μπορεῖ νά σταλεῖ κρυπτογραφικά; Παρακαλῶ νά μοῦ τηλεφωνήσετε Λένιν». *Ἡ Σύντ.*

183

ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΖΥΜΩΣΗΣ

30. XII. 1919.

Στό Τσεντραγκίτ [105]

Συνιστῶ τήν κομίστρια, συντρ. Μαρία Μοβσόβιτς, τήν όποία γνωρίζω προσωπικά στή διάρκεια πολλῶν ἐτῶν σάν πολύ ἀφοσιωμένο κομματικό στέλεχος, καί παρακαλῶ πολύ νά τῆς δείξετε τήν πιό μεγάλη ἐμπιστοσύνη καί νά τή συνδράμετε μέ κάθε τρόπο, ἰδιαίτερα νά τῆς δόσετε τώρα ἀμέσως δεκαήμερη ἄδεια γιά νά βελτιώσει τήν ὑγεία της [106].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

1920

184

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Σ. ΜΠ. ΜΠΡΙΤΣΚΙΝΑ [107]

Στήν Μπρίτσκινα: ὄχι ἔτσι. Δέν ἀρκεῖ νά τό στείλετε στόν Τσιουρούπα. Πρέπει νά ἐλέγξετε καί νά *σημειώσετε*, ποιά ἡ ἀπάντηση καί *πότε στάλθηκε*.

Γράφτηκε στίς ἀρχές τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

185

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΕ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Τό λεκανοπέδιο τοῦ Κουζνιέτσκ καταλήφθηκε ὁλόκληρο, στά ἀνθρακωρυχεῖα τοῦ Σοῦτζενσκ καί τοῦ Ἀνζέρ δουλεύουν 8 χιλιάδες ἄτομα. Στήν ἐπιφάνεια
NB ὑπάρχουν 750 χιλιάδες πούτια κάρβουνου, κάθε μέρα ἐξορύσσονται 200 χιλιάδες. Δέν ἐπαρκοῦν οἱ τεχνικοί καθοδηγητές. Αὐτό ἀπειλεῖ νά ὁδηγήσει στήν ἐλάττωση τῆς ἐξόρυξης. Γιά τήν ὁμάδα αὐτή τῶν ὀρυχείων δημιουργήθηκε διοίκηση μέ πρόεδρο τόν σύντρ. Τσουγκούριν. Ἡ δεύτερη ὁμάδα τῶν ὀρυχείων τοῦ Κολτσούγκινο ἔχει στήν ἐπιφάνεια ἕνα ἑκατομμύριο περίπου πούτια κάρβουνου. Οἱ ἐργάτες
NB ἐξασφαλίζονται μέ ὅλα ἀπό τό στρατό, μέ ἐξαίρεση τή μισθοδοσία. Ἡ ἀποσυμφόρηση τῶν σιδηροδρόμων τῆς Σιβηρίας θά πραγματοποιηθεῖ στίς ἐπικείμενες τρεῖς ἑβδομάδες. Τούς ἀντάρτες ἄρχισαν νά τούς ἐνσωματώνουν στά ἐφεδρικά συντάγματα. Ἐλπίζουμε νά τά μετατρέψουμε ὕστερα ἀπό ἕνα μήνα σέ πειθαρχημένα τακτικά στρατεύματα.

Τό μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Συμβουλίου τῆς 5ης στρατιᾶς *Σμιρνόφ*

Ἀκόμη ἕνα ἀντίγραφο στόν Κράσιν, ἐνῶ αὐτό τό ἀντίτυπο νά μπεῖ στήν ἡμερήσια διάταξη τοῦ *Συμβουλίου Ἄμυνας* [108].

1) Ὁ ἐφοδιασμός τῶν ἐργατῶν ἀπό τό στρατό (τηλεγράφημα τοῦ Σμιρνόφ).

Γράφτηκε τήν 1η τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

186

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [109]

Νά σταλοῦν ἀντίγραφα

1) Στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων

2) Στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν καί νά τούς μεταδόσετε ἀπό τηλεφώνου ὅτι σήμερα στό Συμβούλιο Ἄμυνας (2/I. 1920) θά βάλουμε ζήτημα γιά *στρατιωτικό* ἀπολογισμό: ἄς ἑτοιμάζονται.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

187

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΟΝΤΟΛΣΚ

Ποντόλσκ, πρός τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή νομοῦ

Ἀντίγραφο στήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή κυβερνείου Μόσχας

Στό χωριό Ἀλεξάντροβο τοῦ νομοῦ Ποντόλσκ τοῦ κυβερνείου Μόσχας κάποιος *Τεριόχιν* ἐξονόματος τῆς Κομμουνιστικῆς ἕνωσης νεολαίας κατέλαβε, παρά τήν ἄμεση ἐντολή τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας, τή σχολή δαντελοποιΐας, συνέλαβε τή δασκάλα καί πῆρε ἕνα μέρος τῆς περιουσίας. Ἀπελευθερῶστε ἀμέσως τή σχολή, ἐπιστρέψτε τά πράγματα πού πήρατε ἀπό κεῖ, τόσο ἀπό τήν ἴδια τή σχολή, ὅσο καί ἀπό τίς δασκάλες, δόστε τή δυνατότητα στίς δασκάλες νά δουλέψουν ἥσυχα. Ἐξετάστε τίς παράνομες ἐνέργειες τοῦ Τεριόχιν γιά τήν παραπομπή του στό δικαστήριο.

Ἀναφέρετε ἐκτέλεση.

2/I. 20. Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

188

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [110]

Σέ ὅλες τίς γλῶσσες βιβλία καί μπροσοῦρες ὁλοκληρωτικά ἀριστεροσοσιαλιστικῆς καί κομμουνιστικῆς κατεύθυνσης καί τά σπουδαιότερα βιβλία καί μπροσοῦρες γιά τά ἀποτελέσματα τοῦ πολέμου, τήν οἰκονομία, τήν πολιτική κτλ.

Ἐπίσης: λογοτεχνικά ἔργα γιά τόν πόλεμο.

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

189

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

4/І. 1920.

σ. Τσιτσέριν!

Παρακαλῶ νά στείλετε στόν Λιτβίνοφ (ἄν μπορεῖ, νά διαβιβαστεῖ σέ περίληψη μέ τόν τηλέγραφο κρυπτογραφικά):

Πῆρα ἀπ' αὐτόν ἕνα σωρό μπροσοῦρες καί ἐφημερίδες *, καί ἀπογοητεύτηκα πάρα πολύ. Ἡ ἐπιλογή ἔγινε ὅσο δέν παίρνει τυχαῖα καί μέ ἀμέλεια. Ὅπως φαίνεται κανένας δέν ἔδειξε οὔτε ἴχνος φροντίδας γιά μιά τόσο σοβαρή ὑπόθεση, ὅπως εἶναι ὁ ἐφοδιασμός τῆς Ρωσίας μέ δυτική σοσιαλιστική φιλολογία.

Μπροσοῦρες καί βιβλία τῶν ἀρχηγῶν τοῦ σοσιαλισμοῦ δέν ὑπάρχουν (ἄν καί τούς τίτλους τους καί τά ὀνόματα τῶν συγγραφέων μπορεῖ νά τά βρεῖς στίς αὐστριακές, γερμανικές, γαλλικές, ἰταλικές, ἀγγλικές ἐφημερίδες).

Οἱ ἐφημερίδες τόσο πολύ δέν διαλέχτηκαν πού τά ἐννέα δέκατα εἶναι σαβούρα, ἐνῶ, λογουχάρη, ἀπό τό σωρό τῶν φύλλων τῆς «Freiheit» [111] *παραλείφθηκαν* ἀκριβῶς ἐκεῖνα πού εἶναι σπουδαῖα (καί μάλιστα τό *πιό* σπουδαῖο, μᾶλλον: τό μοναδικά σπουδαῖο), καί συγκεκριμένα οἱ ἐκθέσεις γιά τό συνέδριο τῆς Λειψίας καί τό κείμενο τῶν ἀποφάσεων.

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, τό ντοκουμέντο 182. *Ἡ Σύντ.*

Πλήρης ἀδιαφορία, ἀμέλεια ἤ μή κατανόηση καί ἀπροθυμία νά καταλάβουμε τί χρειάζεται.

Πρέπει νά πετύχουμε (καί ἀπό τόν Λιτβίνοφ καί ἀπό *ὅλα* τά μέλη τοῦ ΚΚΡ πού εἶναι στό ἐξωτερικό καί ἀπ' ὅλα τά «γραφεῖα» καί τά πρακτορεῖα), ὥστε νά *προσλαμβάνονται* ἄνθρωποι πού ἔχουν σχέση μέ τή φιλολογία *σέ κάθε* χώρα (στήν ἀρχή εἶναι ἀρκετό στή Δανία, Ὀλλανδία κτλ.) μέ τήν *ὑποχρέωση* νά συγκεντρώνουν ἀπό 4-5 ἀντίτυπα *κάθε* σοσιαλιστικῆς καί ἀναρχικῆς καί κομμουνιστικῆς μπροσούρας ἤ βιβλίου, τῆς *κάθε* ἀπόφασης, *ὅλων τῶν ἐκθέσεων* καί **πρακτικῶν** γιά τά συνέδρια κτλ. κτλ. *σέ ὅλες τίς γλῶσσες*. NB NB

Ὅλα νά παραδίνονται στήν Κοπεγχάγη, στή Στοκχόλμη, στή Βιέννη κτλ. (στό Βερολίνο ἐπίσης). Περιπτώσεις νά σταλοῦν μέ ἀνθρώπους ὑπάρχουν σπάνιες, ὅμως ὑπάρχουν. Πρέπει ἀπό νωρίτερα νά συγκεντρωθοῦν μέσω τῶν *προσληφθέντων* προσώπων (οἱ ρῶσοι εἶναι τσαπατσούληδες καί *ποτέ* δέν θά τό κάνουν αὐτό μέ ἐπιμέλεια).

Νά λυπηθοῦμε γι' αὐτό χρήματα εἶναι κουταμάρα.

Παρακαλέστε τόν Λιτβίνοφ νά τό πεῖ αὐτό στούς

Ἀμπραμόβιτς
Κόππ
Ροῦτγκερς
Μπρόνσκι
Λιουμπάρσκι
Ρέιχ
Στριόμ
Ζ. Χέγκλουντ
Τσίλμπουμ
Ροτστέιν κτλ.

Ἄς εἶναι 3-5 καί περισσότεροι αὐτοί πού θά συγκεντρώνουν, γιατί διαφορετικά ποτέ δέν θά πάρουμε αὐτό πού μᾶς χρειάζεται ἀπόλυτα.

Λένιν

P. S. Ἀντίγραφο αὐτοῦ (ἤ αὐτό τό ἀντίτυπο ἀφοῦ χρησιμοποιηθεῖ) παρακαλῶ νά σταλεῖ στόν Κλίνγκερ.

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1961 στό βιβλίο «Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Β. Ι. Λένιν στό Κρεμλίνο»

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

190

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. ΝΤ. ΜΠΟΝΤΣ-ΜΠΡΟΥΓΕΒΙΤΣ

4. Ι. 1920.

Ἀγαπητέ Β. Ντ.!

#

Τή βιβλιοθήκη μου τήν πληρώνω ἐγώ *προσωπικά*.

Σᾶς παρακαλῶ, *ὅταν θά γίνετε καλά*, νά τά πληρώσετε ὅλα.

3200
+ 500 (Ντάλ)
3700 κτλ.

καί *νά διατηρήσετε τίς ἀποδείξεις παραλαβῆς*.

Δικός Σας *Λένιν*

ἐπισυνάπτω 4000 ρούβλια.

#

Ἄλλη ὑπόθεση εἶναι ἡ βιβλιοθήκη τῆς *Διεύθυνσης* τῶν ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1926 στό περιοδικό «Ὀγκονιόκ», τεῦχ. 13

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

191

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ι. ΜΠΟΚΙ

Κατά προτεραιότητα.
Νάμοῦ ἀνακοινώσετε τήν ὥρα ἐπίδοσης τοῦ τηλεγραφήματος.

Σαμάρα
στό Εἰδικό τμῆμα τοῦ μετώπου τοῦ Τουρκεστάν
Πρός τόν Μπόκι

Πληροφορεῖστε μας, ἄν εἶναι σοβαρά τά ἐπιβαρυντικά στοιχεῖα πού ὑπάρχουν ἐνάντια στόν Λεονίντ Σεργκέγεβιτς Βιβιέν, ἄν εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητο νά σταλεῖ στή Σαμάρα. Μοῦ λένε ὅτι πρόκειται γιά παρεξήγηση, κι' ἐγώ προσωρινά τόν ἀφήνω στή Μόσχα [112].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

192

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΕ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ Β. Μ. ΣΒΕΡΝΤΛΟΦ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΘΡΑΚΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

... στή διάρκεια τεσσάρων μηνῶν, μετά τήν ἐγκατάλειψη τῶν ὀρυχείων ἀπό τούς λευκούς, ὄχι μόνο δέν ἔγινε τίποτε γιά τήν αὔξηση τῶν ἀποθεμάτων τοῦ κάρβουνου στίς ἀνοιχτές καί ὑπόγειες ἐξορύξεις, ἀλλά χάρη στήν ἀπειρία τῶν καθοδηγητῶν τά ἀποθέματα, πού ἀποτελοῦν τίς κύριες πηγές ἐξόρυξης, στούς ἐπικείμενους ἕνα-δύο μῆνες θά ἐξαντληθοῦν τελείως, νά ἐλαττώσουμε ὅμως τίς ὑπόγειες ἐργασίες μέχρι τήν ἀναγκαία παραγωγικότητα τῶν 1500 χιλιάδων τό μήνα τό θεωρῶ ἀδύνατο. Δέν ἔγινε ἐπίσης τίποτε, ἔστω καί γιά ἕνα πρωτόγονο ἐξοπλισμό τῶν ἐργασιῶν στίς ἀνοιχτές ἐξορύξεις, γιά τήν κατασκευή σπιτιῶν γιά τούς ἐργάτες, γιά τόν ἐφοδιασμό τῶν τελευταίων μέ ἐνδυμασία, καθώς ἐπίσης γιά τόν ἐφοδιασμό μέ ζωοτροφές γιά τά ἄλογα, πράγμα πού μπορεῖ ἐδῶ νά πραγματοποιηθεῖ χωρίς ἰδιαίτερες δυσκολίες. Τό τεχνικό καί διοικητικό προσωπικό τῆς περιοχῆς Τσελιάμπινσκ μέχρι τελευταῖα ἀποτελοῦνταν ἀπό τρεῖς νεαρούς ἐπιστάτες ἀνθρακωρυχείων ἀπό τά Οὐράλια μέ πολύ λίγα χρόνια ὑπηρεσίας καί μόνο μέ ἐντολή τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Οὐραλίων-Σιβηρίας στίς 20 τοῦ Δεκέμβρη προστέθηκε σ' αὐτούς ὁ μηχανικός Γιάκοβλεφ, τόν ὁποῖο ἔστειλε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν. Περνώντας τώρα στά στοιχεῖα θά τονίσω: κάρβουνο, σκεπασμένο στίς ὄχι βαθιές ἐξορύξεις, ἔμεινε 3000 χιλιάδες πούτια ...ἡ διοίκηση τῆς περιοχῆς ἔκανε τόν προϋπολογισμό γιά τήν παραγωγή στόν ἐρχόμενο χρόνο μέ ὄχι βαθιές ἐξορύξεις 25 ἑκατομμυρίων πουτιῶν κάρβουνου, πράγμα γιά τό ὁποῖο θά χρειαστεῖ νά ἐξορυχθοῦν 135 χιλιάδες κυβικές σάζινες πετρώματος ἤ καθημερινά 900 κυβικά μέτρα. Ἡ διεξαγωγή αὐτῆς τῆς δουλιᾶς θά ἀπαιτήσει ἐκσκαφεῖς, παραγωγικότητας 150 κυβικῶν σάζινων τό εἰκοσιτετράωρο, μέ μπριγάδες καί μηχανικούς πού ξέρουν καλά τήν ὀργάνωση τῆς ἐκσκαφῆς. Ἐπιτόπου ὑπάρχουν 4 ἐκσκαφεῖς, συνολικῆς παραγωγικότητας 450 κυβικῶν σάζινων τό εἰκοσιτετράωρο, εἶναι ἀπαραίτητος ἀκόμη 1 μηχανικός-οἰκοδόμος, 1 μεταλλειολόγος...

NB στή *Γενική διεύθυνση ἀνθρακοβιομηχανίας*: παρακαλῶ νά μοῦ τό ἐπιστρέψετε μέ τή *γνώμη σας*, τί ἔγινε γιά νά δοθεῖ βοήθεια ἀπό δῶ.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

193

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΣΒΙΝΤΕΡΣΚΙ [113]

Σύντρ. Σβιντέρσκι! Νά δεχτεῖτε *ὁπωσδήποτε* τούς συντρόφους, ἤ παρακαλέστε ἄλλο μέλος τοῦ συμβουλίου νά τούς δεχτεῖ καί νά μέ πληροφορήσετε *ὁπωσδήποτε* τί ἀποφασίσατε.

5/I. 1920 *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

194

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) [114]

Πρός τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου

Ἐγώ ψήφισα ἐνάντια στήν ἀπόφαση αὐτή τοῦ ΣΛΕ, νά τήν ἀκυρώσουμε ὅμως ἀμέσως δέν τό θεωρῶ σωστό.

Προτείνω, χωρίς νά κάνουμε συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου, νά συγκεντρώσουμε τίς ψήφους τῶν μελῶν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου. Ἡ πρότασή μου: νά παρθεῖ ἀμέσως ἀπόφαση ἀπό τό ΣΛΕ ὅτι ἡ Ἐπιτροπή κρατικοῦ ἐλέγχου τοῦ ΣΛΕ ὑποχρεοῦται γιά κάθε τέτια περίπτωση νά εἰδοποιεῖ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ. Ὕστερα ἀπό ἕνα μήνα ἤ περίπου τόσο, θά δοῦμε.

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 5 — ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 23 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

195

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΕ ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΙΠΩΝ ΤΟΥ ΑΣΛΟ

Πρός τόν πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων Β. Ι. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Ἀπαντώντας στό τηλεφωνογράφημα πού πήραμε στίς 10 τοῦ Γενάρη ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τῆς βιομηχανίας παραγωγῆς λιπῶν τοῦ ΑΣΛΟ ἀναφέρει τά παρακάτω:

Ἡ ΚΕΒΠΛ δέν διαχειρίζεται τό ζήτημα τῆς ὠφέλιμης χρησιμοποίησης τῶν ψόφιων ζώων. Στή Μόσχα ἡ δουλιά αὐτή ὑπάγεται στό Τμῆμα ὠφέλιμης χρησιμο-

ποίησης τοῦ Συμβουλίου Λαϊκῆς Οἰκονομίας τῆς πόλης, πού ἔχει εἰδικά ἐξοπλισμένα ἐργοστάσια, ὅμως σύμφωνα μέ τό δελτίο πού πήραμε ἀπό τηλεφώνου στίς 10 τούτου τοῦ Γενάρη, τά ἐργοστάσια αὐτά δέν δουλεύουν λόγω ἔλλειψης καυσίμων, γι' αὐτό τό Συμβούλιο Λαϊκῆς Οἰκονομίας τῆς πόλης Μόσχας ἀπό τά ψόφια ζῶα βγάζει μόνο τά δέρματα, τήν ὁπλή καί τίς οὐρές, τά πτώματα ὅμως θάβονται στή γῆ...

Παραλήφθηκε στίς 10/Ι. 1920.

1) Πόσα τέτια ἐργοστάσια ὑπάρχουν.
2) Πόσα καύσιμα χρειάζονται τό μήνα γιά ἕνα (τό καλύτερο) ἐργοστάσιο
   α) μέ μιά βάρδια,
   β) μέ δουλιά 24 ὧρες τό εἰκοσιτετράωρο.

ὑπογραφή τοῦ εἰδικοῦ

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

196

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ 3ης ΣΤΡΑΤΙΑΣ [115]

12. Ι. 1920.

Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τῆς 3ης στρατιᾶς

Ἐγκρίνω ὁλοκληρωτικά τίς προτάσεις σας. Χαιρετίζω τήν πρωτοβουλία, βάζω τό ζήτημα στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Ἀρχίστε τή δουλιά μέ τόν ὅρο αὐστηρότατου συντονισμοῦ μέ τίς πολιτικές ἀρχές, δίνοντας ὅλες τίς δυνάμεις στή συγκέντρωση ὅλων τῶν περίσσιων τροφίμων καί στήν ἀποκατάσταση τῶν μεταφορῶν.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

197

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ

12. Ι. 1920.

Κατά προτεραιότητα
μέ τήν ἀπευθείας γραμμή

Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τῆς 5ης στρατιᾶς
Στόν Σμιρνόφ

1) Τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τῆς 3ης στρατιᾶς προτείνει νά μετασχηματιστεῖ ἡ 3η στρατιά σέ στρατιά ἐργασίας γιά τήν οἰκονομική ἄνοδο τῶν Οὐραλίων, τῶν κυβερνείων Τσελιάμπινσκ καί Τομπόλσκ. Συμφωνῶ πλήρως μ' αὐτό καί τό βάζω αὔριο στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Παρακαλῶ νά μοῦ γράψετε τή γνώμη Σας.

2) Ἀνησυχῶ πάρα πολύ γιά τήν καθυστέρηση τῆς ἀποστολῆς ἐδῶ 200 ἀτμομηχανῶν μέ ἀμαξοστοιχίες τροφίμων. Πρέπει νά ἐπισπευστεῖ μέ τά πιό γρήγορα ἐπαναστατικά μέτρα. Προσπαθεῖστε νά πετύχετε ὁπωσδήποτε κατηγορηματική καί γρήγορη ἐκτέλεση.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

198

* ΠΡΟΣ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΛΕ

Τό ζήτημα πού ἔβαλε τό ΕΣΣ τῆς 3ης στρατιᾶς ἔχει τεράστια σημασία. Τό βάζω στό ΣΛΕ γιά τίς 13. Ι. 1920 καί παρακαλῶ τίς ἐνδιαφερόμενες ὑπηρεσίες νά ἑτοιμάσουν ὥς τό διάστημα αὐτό τά πορίσματά τους.

Κατά τή γνώμη μου, στίς 13. Ι. πρέπει στό ΣΛΕ

πρῶτο, νά τό ἐγκρίνουμε καταρχήν,

δεύτερο, νά δοθεῖ δημοσιότητα στήν πρόταση γιά τήν παρότρυνση καί ἄλλων,

τρίτο, νά ἐγκρίνουμε τίς *βασικές θέσεις* τῆς ὀργάνωσης τῆς ὑπόθεσης αὐτῆς ἤ, ἄν αὐτό δέν εἶναι δυνατό ἀμέσως, νά ἐκλέξουμε μιά πρακτική ἐπιτροπή γιά τήν ἐπείγουσα ἐπεξεργασία τῶν θέσεων αὐτῶν.

12. Ι. 1920. *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

199

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΕ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ Σ. Ι. ΣΙΡΤΣΟΦ

Πρός τόν πρόεδρο τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Στόν τομέα τῶν τροφίμων στό Ντόν ἡ κατάσταση εἶναι ἀνυπόφορη. Τά ἐπισιτιστικά ὄργανα τοῦ Ντόν ἔχουν συγκροτηθεῖ στά χαρτιά, ἐνῶ οἱ διορισμένοι ἐπισιτιστές δουλεύουν στά κυβερνεῖα Ταμπόφ καί Σαράτοφ καί ὄχι ἐκεῖ πού πρέπει. Δέν εἶναι συνδεμένα μέ τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ Ντόν τά ἐπισιτιστικά ὄργανα τῆς περιοχῆς, πού δημιουργήθηκαν μέ πρόχειρο τρόπο, δέν παίρνουν καμιά ὑπόδειξη καί ὁδηγία καί γι' αὐτό δέν εἶναι ἱκανά γιά δουλιά, δέν μποροῦν νά ἀντιδράσουν στούς πληρεξούσιους ἐπισιτισμοῦ τοῦ στρατοῦ, πού συχνά ἀσχημονοῦν ἀνυπόφορα.

Ὁ ἀναπληρωτής τοῦ προέδρου τῆς ΕΕ τοῦ Ντόν *Σιρτσόφ*

Στόν Τσιουρούπα καί Σερεντά:
Ἡ γνώμη Σας;
NB ‖ Σπόροι γιά τή σπορά μᾶς χρειάζονται πάρα πολύ!! [116]

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 13 — ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 15 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

200

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. ΝΤ. ΜΑΡΚΟΦ

14. I. 1920.

Σύντρ. Μάρκοφ!

Ὁ κομιστής, σύντρ. Μανουήλσκι, εἶναι ἐπίτροπος Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ, γιά τόν ὁποῖο μιλήσαμε ἀπό τηλεφώνου. Παρακαλῶ νά τόν δεχτεῖτε [117].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε (πανομοιότυπο) τό 1924 στό περιοδικό «Κράσνι Τκάτς» (Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ) τεῦχ. 13

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

201

* ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΘΡΑΚΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ [118]

Γιά *έπείγουσα* άπάντηση: 1) Ξέρουν ἄραγε γι' αὐτό;
2) τί ἀκριβῶς εἶναι γνωστό;
3) ὑπάρχει ἄραγε φιλολογία γιά τό κάρβουνο αὐτό;
4) *τί ἔγινε;*
5) τί γίνεται;

14/I. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 14 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

202

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ν. ΠΟΚΡΟΒΣΚΙ

15. I. 1920.

Πρός τόν ἀναπληρωτή
τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Παιδείας

Παρακαλῶ νά ἐκδόσετε διαταγή πού νά ὑποχρεώνει τίς κρατικές βιβλιοθῆκες μας (μουσεῖο Ρουμιάντσεφ, ἡ Δημόσια τῆς Πετρούπολης κ.ἄ.) νά ἀρχίσουν ἀμέσως νά συγκεντρώνουν καί νά φυλάγουν *ὅλες τίς λευκοφρουρίτικες* ἐφημερίδες (ρωσικές καί τοῦ ἐξωτερικοῦ). Παρακαλῶ νά μοῦ δόσετε σχέδιο διαταγῆς, πού νά ὑποχρεώνει ὅλες τίς *σ τ ρ α τ ι ω τ ι κ έ ς* καί πολιτικές ἀρχές νά συγκεντρώνουν καί νά δίνουν αὐτές τίς ἐφημερίδες στίς κρατικές βιβλιοθῆκες [119].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

P. S. Ἴσως θά τό βρεῖτε κατάλληλο στήν ἴδια τή διαταγή (ἤ καλύτερα ξεχωριστά;) νά διαταχθεῖ καί νά ἐλεγχθεῖ ἡ συγκέντρωση *πλήρων σωμάτων* τῶν δικῶν μας ἐφημερίδων ἀπό τό 1917.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

203

* ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΤΟΥ ΑΣΛΟ

Στέλνοντας ἀπόκομμα ἀπό τήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 8 (855) τῆς 14/I.20, παρακαλῶ νά μέ πληροφορήσετε, ἄν σᾶς εἶναι γνωστά τά στοιχεῖα πού ἀναφέρονται στό σημείωμα [120] καί κατά πόσο μποροῦν νά θεωρηθοῦν ἀξιόπιστοι οἱ ἀριθμοί πού ὑποδείχνονται σ' αὐτό. Ποιά πρακτικά μέτρα σέ σχέση μ' αὐτό παίρνονται; *

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Γενάρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

204

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. ΓΚ. ΜΙΑΣΚΟΦ

Σαμάρα
Πρός τόν ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου Μιασκόφ
Ἀντίγραφο στό Τμῆμα συνεταιρισμοῦ στόν Μούς
Ἀντίγραφο στήν Ἐπ. κυβερνείου τοῦ Κόμματος τῶν κομμουνιστῶν

Ὡς πρός τόν ἀριθμό τῶν προστριβῶν καί τῶν παρεξηγήσεων μέ τό συνεταιρισμό ἡ Σαμάρα κατέχει τήν πρώτη θέση. Παραξενεύομαι πού δέν ἐφαρμόσατε ὥς τώρα τό διάταγμα τῆς 20 τοῦ Μάρτη [121]. Προτείνω νά ἐφαρμόζετε μέ ἀκρίβεια τίς ὁδηγίες τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ. Πληροφορεῖστε μας τί φρενάριζε τή δουλιά σας, ποιός δημιούργησε τήν ἐπιτροπή πού ἀπομάκρυνε τόν πρόεδρο Μιχάηλοφ καί τούς ἄλλους συνεταιριστές καί πάνω σέ ποιά βάση δουλεύει. Ἀντί τῆς πάλης ἐνάντια σέ ὁρισμένα πρόσωπα, πού ἐρεθίζει τό συνεταιρισμό, συγκεντρῶστε τίς προσπάθειες στήν πολιτική προετοιμασία τῶν ἐπαναληπτικῶν ἐκλογῶν.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

* Ἡ φράση αὐτή εἶναι γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

205

ΣΤΟ ΠΚΣΣ [122]

16.I.1920.

Πρός τόν σύντροφο Τόμσκι
μέ τήν παράκληση νά τό ὑποβάλει στό ΠΚΣΣ
καί στήν ὁμάδα τῶν κομμουνιστῶν τοῦ ΠΚΣΣ

Ἀγαπητοί σύντροφοι! Σᾶς στέλνω τήν πληροφορία γιά τήν ἐκπληκτική *κωλυσιεργία,* ἀδιαφορία, γραφειοκρατία, ἀνικανότητα, πού ἐκδηλώθηκαν σέ μιά πολύ σπουδαία *πρακτική* δουλιά.

Ἐγώ ποτέ δέν ἀμφέβαλλα ὅτι στά Ἐπιτροπάτα μας, σέ ὅλα, ὑπάρχει ἀκόμη πολύ γραφειοκρατία.

Μά τό νά ὑπάρχει καί στά συνδικάτα *ὄχι λιγότερη* γραφειοκρατία, δέν τό περίμενα.

Αὐτό εἶναι αἶσχος ἀπό τά μεγαλύτερα. Παρακαλῶ πολύ νά διαβάσετε ὅλα αὐτά τά ντοκουμέντα στήν ὁμάδα τῶν κομμουνιστῶν στό ΠΚΣΣ καί νά ἐπεξεργαστεῖτε *πρακτικά* μέτρα πάλης ἐνάντια στή γραφειοκρατία, τήν κωλυσιεργία, τήν τεμπελιά καί τήν ἀνικανότητα.

Γιά τά ἀποτελέσματα παρακαλῶ νά μήν ἀρνηθεῖτε νά μέ πληροφορήσετε.

Ὁ Μελνιτσάνσκι *ὁ ἴδιος* μοῦ τηλεφώνησε γι' αὐτούς τούς 10 000 ἐργάτες μετάλλου. Ἐγώ ξεσήκωσα θόρυβο στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν (ΛΕΣ) καί τώρα ὁ σύντρ. Μελνιτσάνσκι μέ ἔφερε σέ δύσκολη θέση...

Μέ κομμουνιστικούς χαιρετισμούς

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 22 τοῦ Γενάρη 1925 στήν ἐφημερίδα «Τρούντ», ἀρ. φύλ. 18

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

206

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΚΑΖΑΝ

Ἀπευθείας γραμμή

Καζάν, ΕΕ κυβερνείου. Ἀντίγραφο: *ἐπιτροπή Ἐπισιτισμοῦ Βόλγα, ἐπιτροπή Ἐπισιτισμοῦ κυβερνείου,* Ἐπιτροπή συγκέντρωσης καί κατεργασίας ξύλου, Ἐπιτροπή καυσίμων, Ἔκτακτη ἐπιτροπή γιά τήν πάλη ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση καί τό σαμποτάζ (γκουμπτσεκά) *

Σέ σᾶς ἀνατίθεται τό καθῆκον νά ἐξασφαλίσετε ὁπωσδήποτε τή μεταφορά στούς πέρα ἀπό τό Βόλγα μύλους γιά ἄλεσμα ὅλης τῆς βρίζας

* Ἡ λέξη «γκουμπτσεκά» εἶναι γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

καί τοῦ σταριοῦ ἀπό τούς κολπίσκους 'Αράκτσινο καί Παρότι καί τή μεταφορά τους γιά φόρτωμα στό σταθμό Γιούντινο. Ἐξασφαλίστε ὁπωσδήποτε μέ καύσιμα ἀπό ξύλα τό ἄλεσμα ὅλων τῶν σιτηρῶν μέχρι τό λιώσιμο τῶν πάγων. Ἐπιστρατεῦστε τούς ἀγρότες γιά νά σᾶς ἐφοδιάσουν μέ ξύλα. Γιά τήν ἐκτέλεση νά τηλεγραφεῖτε τακτικά *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο διορθωμένο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

207

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΗ ΣΕ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ [123]

Παρακαλῶ τόν σύντροφο Φροῦνζε νά ἀναπτύξει σύμφωνα μέ τίς ὑποδείξεις τοῦ Τρότσκι ἐπαναστατική δράση γιά νά ἐπιταχυνθεῖ στόν ἀνώτατο βαθμό ἡ κατασκευή τοῦ δρόμου καί ἡ μεταφορά τοῦ πετρελαίου. Νά εἰδοποιήσετε ἄν πήρατε τό τηλεγράφημα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

208

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Β. ΛΟΥΝΑΤΣΑΡΣΚΙ

18. Ι. 1920.

Σύντρ. Λουνατσάρσκι!

Τελευταῖα μοῦ ἔτυχε — πρός μεγάλη μου λύπη καί ντροπή, γιά πρώτη φορά — νά γνωριστῶ μέ τό περίφημο λεξικό τοῦ Ντάλ [124].

---

* Τό κείμενο «Ἐπιστρατεῦστε τούς ἀγρότες... τακτικά» εἶναι γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

Θαυμάσιο ἔργο, ὡστόσο εἶναι ἕνα λεξικό *τοπικῶν λέξεων* καί ἔχει παλιώσει. Δέν εἶναι μήπως καιρός νά κάνουμε ἕνα λεξικό τῆς *πραγματικῆς* ρωσικῆς γλώσσας, λογουχάρη, ἕνα λεξικό λέξεων πού ἔχουν χρησιμοποιηθεῖ *τώρα* καί ἀπό τούς *κλασικούς*, ἀπό τόν Πούσκιν ὥς τόν Γκόρκι.

Τί θά λέγατε, ἄν ἀναθέταμε σέ 30 ἐπιστήμονες νά δουλέψουν γι' αὐτό, χορηγώντας τους σιτηρέσιο τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ;

Πῶς βλέπετε αὐτή τήν ἰδέα;

Λεξικό τῆς κλασικῆς ρωσικῆς γλώσσας;

Χωρίς νά κάνετε θόρυβο, μιλεῖστε μέ τούς εἰδικούς, ἄν δέν Σᾶς δυσκολεύει, καί πέστε μου τή γνώμη Σας.

Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Γενάρη 1940 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 21

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

209

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Παρακαλῶ νά πάρετε στό τηλέφωνο τόν Μάρκοφ καί νά τοῦ πεῖτε ὅτι ὑποστηρίζω **ἔντονα** τήν παράκληση τοῦ Σεμάσκο [125].

18/Ι. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1935 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

210

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

Ἐφόσον ἔτσι μπαίνει τό ζήτημα, ὑπογράψτε στόν γραμματέα Σας ἕνα ἔγγραφο: διαμαρτυρία ἐνάντια στό Μικρό Συμβούλιο καί σχέδιο ἀπόφασης γιά τό Μεγάλο Συμβούλιο (ὅτι τό Μικρό Συμβούλιο δέν ἀνακατεύεται χωρίς ἰδιαίτερους λόγους σέ τοπικές ὑποθέσεις καί εἶναι ὑποχρεωμένο νά *ρωτάει* **πάντα** τά τοπικά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν, ἐκτός ἀπό τίς πολύ ἐξαιρετικές περιπτώσεις) [126].

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

211

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Σ. ΜΠ. ΜΠΡΙΤΣΚΙΝΑ

Στήν Μπρίτσκινα:

παρακαλῶ νά πρωτοκολληθεῖ καί νά σταλεῖ ἀμέσως γιά πόρισμα *(κατεπειγόντως)* στόν σύντροφο Τζερζίνσκι μέ τήν παράκληση νά τό ἐπιστρέψει γρήγορα μέ τή γνώμη του [127].

21/Ι. 1920. *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

212

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ

Νά ἀπαγορεύσετε στόν Λάριν νά φαντασιοκοπεῖ. Στόν *Ρίκοφ* νά κάνετε *προειδοποίηση:* χαλιναχωγεῖστε τόν Λάριν, γιατί ἀλλιῶς θά *Σᾶς* κατσαδιάσουμε [128].

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 23 τοῦ Γενάρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

213

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Ὁ γραμματέας τῶν «Βιομηχανικῶν ἐργατῶν τοῦ κόσμου» *Χάρντυ* ζητάει συνάντηση.

Νά τόν πάρετε στό τηλέφωνο καί νά μάθετε **ἀκριβῶς**, πότε ἀναχωρεῖ. *«Λούξ»* *.

Ἡ συνάντηση εἶναι ἀπαραίτητη. Δέν γίνεται νά ἀναβληθεῖ ὥς τήν Τετάρτη τό βράδυ;

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Ὀνομασία τοῦ ξενοδοχείου, ὅπου κατέλυσε ὁ Τζώρτζ Χάρντυ. *Ἡ Σύντ.*

214

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ 1ης ΣΤΡΑΤΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ἐπαναστατικό συμβούλιο τῆς 1ης Στρατιᾶς Ἐργασίας, ἀντίγραφο στόν *πληρεξούσιο τῆς Εἰδικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας* *
Ἐρμακόφ Αἰκατερινμπούργκ

Ἀπαντώντας στό ὑπ. ἀριθμ. 25 τηλεγράφημα τοῦ Ἐρμακόφ γιά τήν ὕπαρξη τεράστιου ἀριθμοῦ παντοειδῶν ἐπιτροπῶν, ὀργανώσεων καί διαφόρων πληρεξουσίων, πού ἀσχολοῦνται μέ τήν ὀργάνωση ἐξόρυξης καυσίμων — στρατιωτικές μόνο ἐπιτροπές ὑπάρχουν δώδεκα σύν τίς νεοδημιουργημένες σύμφωνα μέ διαταγή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας, ὅπως εἶναι τῆς στρατιωτικῆς περιοχῆς Αἰκατερινμπούργκ, τοῦ μετώπου στήν Οὐφά κτλ., — τό Συμβούλιο Ἄμυνας ἀποφάσισε: νά ἀναθέσει στό Ἐπαναστατικό συμβούλιο τῆς Στρατιᾶς Ἐργασίας νά δόσει λύση στά ζητήματα πού βάζει τό τηλεγράφημα στό πνεῦμα τῆς ἀποκατάστασης τῆς πιό μεγάλης ἑνότητας καί τοῦ συντονισμοῦ τῶν ἐργασιῶν γιά τήν προμήθεια, τό πριόνισμα, τή μεταφορά ξυλείας διά ξηρᾶς καί ποταμοῦ μέ τόν ὅρο νά διατηρηθεῖ ὁ καθοδηγητικός ρόλος τῆς Δασικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου καί τῆς Σιδηροδρομικῆς δασικῆς ἐπιτροπῆς [129].

Νά μᾶς γνωστοποιήσετε τίς ἀποφάσεις καί τά μέτρα πού πήρατε **.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

215

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

Διοικητῆ στρατιᾶς Πετρούπολης, Διευθυντῆ στρατιωτικῶν συγκοινωνιῶν Πετρούπολης, Βόρειο ΣΛΟ, Στρατιωτική Περιοχή, ΕΕ τοῦ κυβερνείου Ρούζοβσκαγια, 9, Πέτορελ

Οἱ κατασκευαστές τῆς διακλάδωσης Ἰζόρα, τά φυλάκια τοῦ φρουρίου Κράσναγια Γκόρκα, οἱ στρατιωτικές οἰκοδομές, τά τάγματα μηχα-

---

* Πληρεξούσιος τῆς Εἰδικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας γιά τήν ἐφαρμογή τῆς κατάστασης πολέμου στούς σιδηροδρόμους καί τή βοήθεια ἐφοδιασμοῦ μέ καύσιμα. *Ἡ Σύντ.*

** Ἡ τελευταία λέξη εἶναι γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

νικοῦ, οἱ λόχοιγεφυροποιῶν, οἱ ἐπαρχιακές ἐπαναστατικές ἐπιτροπές καταστρέφουν, ἁρπάζουν καί κατακλέβουν τήν περιουσία τοῦ κατασκευαζόμενου σιδηροδρόμου Κοπόργε, χωρίς μάλιστα νά εἰδοποιοῦν τή διεύθυνσή του. Προτείνω, τονίζοντας ὅτι θά ὑπάρξουν αὐστηρότατες εὐθύνες, νά σταματήσει ἀμέσως ἡ αὐθαιρεσία, νά ἐπιστραφοῦν τά ἁρπαγμένα, νά ἀποζημιωθοῦν τά κλεμένα καί χαμένα. Στό ἑξῆς νά μήν ἐπιτρέπεται σέ καμιά περίπτωση ἡ αὐθαίρετη διάθεση τῆς περιουσίας τῶν ἄλλων ὑπηρεσιῶν χωρίς τήν προηγούμενη συγκατάθεση τῶν τελευταίων σχετικά μ' αὐτό τό ζήτημα. Οἱ ὑπεύθυνοι γιά τή μή ἐκπλήρωση αὐτῆς τῆς ἐντολῆς νά ὑπόκεινται σέ αὐστηρότατη τιμωρία. Νά ἀναφέρετε τήν ἐκπλήρωση τῆς ἐντολῆς *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 23 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

216

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟΥ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ [130]

Ἔχω τήν τιμή νά παρακαλέσω θερμά τά μέλη τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ καί τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν νά ἀπαντήσουν γραπτά στά παρακάτω ἐρωτήματα:

1. Πόσα σιτηρά (σέ % κατά προσέγγιση)

κάνουν προμήθειες

Οἱ συνεταιρισμοί (Λεζάβα)	χωρίς τούς συνεταιρισμούς τά ὄργανα τοῦ ΛΕ Ἐπισιτισμοῦ
Σμίντ: τό ἴδιο, ὅπως ὁ Λεζάβα	

* Ἡ τελευταία φράση εἶναι γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

2. Ἄλλα τρόφιμα
ἐκτός ἀπό σιτηρά

Οἱ συνεταιρισμοί	μέ συμμετοχή τῶν συνεταιρισμῶν	χωρίς συμμετοχή τῶν συνεταιρισμῶν τά ὄργανα τοῦ ΛΕ Ἐπισιτισμοῦ

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

217

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [131]

Αὔριο στήν ἡμερήσια διάταξη τοῦ ΣΛΕ.

Νά πολλαπλασιαστεῖ ἀμέσως καί νά μοιραστεῖ σέ ὅλους τούς ἐνδιαφερόμενους (βλ. § 11) Λαϊκούς ἐπιτρόπους.

Ἄν ὑπάρξουν διαφωνίες, παρακαλῶ τούς Λαϊκούς ἐπιτρόπους νά συνεννοηθοῦν αὔριο τό ἀπόγευμα τηλεφωνικά μέ τόν Ζηνόβιεφ.

26/Ι. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

218

ΠΡΟΣ ΤΟ ΡΩΣΙΚΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ [132]

Νά ἀποσταλεῖ στό ΡΤΠ:

1) νά παρθεῖ ὑπόψη καί νά ἐκπληρωθεῖ·

2) νά ἐξεταστεῖ, ποιός ἔδοσε τήν ἀνοησία τοῦ «Ζατόνσκι», καί νά καθοριστεῖ τό μέτρο τιμωρίας αὐτοῦ τοῦ ἀτόμου·

3) νά μοῦ γνωστοποιηθεῖ ἡ ἐκπλήρωση καί

4) τά μέτρα πού παίρνονται γιά τήν ἀποτροπή τέτιων «ἀτυχημάτων» ἀπό δῶ καί πέρα.

27/Ι. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

219

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ ΚΑΙ ΤΟΝ Μ. Ι. ΦΡΟΥΜΚΙΝ *

Ὄμσκ
Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Σιβηρίας
Στόν *Σμιρνόφ* ΕΣΣ 5
Φρούμκιν
Ἀντίγραφο στόν Σβερντλόφ

29/Ι. 1920.

Ὁ Πάικες εἰδοποιεῖ ὅτι τό σαμποτάζ τῶν σιδηροδρομικῶν στούς σιδηροδρόμους Σιβηρίας καί ἀπό κεῖ πρός τή Δύση εἶναι φανερό. Ἔχει σημειώσει παραδείγματα πού προκαλοῦν ἀγανάκτηση.

Ἀνάμεσα στ' ἄλλα:

στά ἐργαστήρια σιδηροδρόμων τοῦ Ὄμσκ εἶναι περίπου *3 000* ἐργάτες. Ἐπισκευάζουν *3-4* περίπου βαγόνια τό μήνα, ἀτμομηχανές 0. Τά ἐργαστήρια δέν ἔχουν καταστραφεῖ, ἡ καθυστέρηση καυσίμων ἦταν μηδαμινή. Ὑποπτεύονται σαμποτάζ τῶν πρώην ἐργατῶν τοῦ Ἰζέβσκ, πού μεταφέρθηκαν σ' αὐτά τά ἐργαστήρια. Μέ τή μεταφορά τῶν ἀτμομηχανῶν πρός τά ἐδῶ ὑπάρχει φανερή καθυστέρηση.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

220

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΛΟΜΟΦ [133]

σ. Λόμοφ! Πρέπει νά ἀναθέσετε στήν ΕΚΕ * νά κάνει αὔριο ἔκθεση καί νά ἀναφέρετε στό ΣΛΕ στίς 31/Ι.

Ἐπειγόντως.

Λένιν

Νά τή δείξετε καί στόν Κράσιν.

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Στό ἐπάνω μέρος τοῦ χειρογράφου ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «29/Ι. 1920 στάλθηκε τηλεγράφημα στόν Τρότσκι. *Νά κρατηθεῖ* **στό ἀρχεῖο**» *Ἡ Σύντ.*

** Ἐπιτροπή κρατικῶν ἔργων. *Ἡ Σύντ.*

221

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. ΝΤ. ΜΠΟΝΤΣ-ΜΠΡΟΥΓΕΒΙΤΣ *

σ. Β. Ντ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς!

Ἴσως νά κακοφανεῖ στό Κρατικό ἐκδοτικό, πού ἔδοσα χωρίς τή μεσολάβησή του τήν μπροσούρα τοῦ Κρζιζανόβσκι [134] κατευθείαν στό τυπογραφεῖο γιά ἔκδοση. Ἴσως νά παραβίασα τούς κανόνες; Βιαζόμουν πολύ.

Ἄν δέν Σᾶς βολεύει νά διαλευκάνετε διαφορετικά τήν ὑπόθεση, στείλετε τό σημείωμά μου αὐτό στόν σ. Βορόβσκι (τόν παρακαλῶ νά δόσει ἕνα σημείωμα ἀπό τό Κρατικό ἐκδοτικό γιά νά ἐκδοθεῖ πιό γρήγορα, κατά τήν Κυριακή 1.II, ἡ μπροσούρα τοῦ Κρζιζανόβσκι στό 17ο τυπογραφεῖο, πρώην Κουσνεριόφ καί ζητῶ συγνώμη πού ἔστειλα τήν μπροσούρα κατευθείαν στό τυπογραφεῖο, ἐπειδή βιαζόμουν πολύ).

Ἴσως ἔγινε ἤδη αὐτό; Ἄν ὄχι, *πρέπει νά γίνει*. Ἀπαντεῖστε μου.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στά τέλη τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1930 στό βιβλίο: Βλαντ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς. «Στίς ἐπάλξεις τῆς Φεβρουαριανῆς καί Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

222

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΚ. Ι. ΠΕΤΡΟΒΣΚΙ ΚΑΙ Λ. Π. ΣΕΡΕΜΠΡΙΑΚΟΦ

Χάρκοβο, Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Οὐκρανίας
στούς Πετρόβσκι, Σερεμπριακόφ

Ἀντίγραφο Αἰκατερινοσλάβ, Ἐπαναστατική ἐπιτροπή κυβερνείου

Παρακαλῶ νά μᾶς εἰδοποιήσετε, ἄν ἔχετε πληροφορίες γιά τόν Σεργκέι Γιάκοβλεβιτς Ἀλληλούγεφ, πού στάλθηκε ἀπό τό Χάρκοβο ἐκμέρους τοῦ ΑΣΛΟ τῆς Οὐκρανίας σάν μέλος τῆς Εἰδικῆς ἐπιτροπῆς γιά τόν ἔλεγχο τῶν ὀρυχείων τοῦ λεκανοπεδίου Κριβόιρογκ καί δούλευε ἐκεῖ ἀπό τόν Ἀπρίλη ὥς τά τέλη τοῦ Ἰούνη. Μέ τήν ἐπίθεση

* Στό φάκελλο ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Στόν Β. Ντ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς. ((Ἄν εἶναι στό σπίτι νά περιμένετε ἀπάντηση.)) (ἀπό τόν Λένιν) (μέ ἀπόδειξη)». *Ἡ Σύντ.*

τῶν λευκῶν μεταφέρθηκε μαζί μέ τήν ἐπιτροπή στό Κίεβο. Ξαναγύρισε στό Κριβόιρογκ στά τέλη τοῦ Ἰούλη ἀπό τήν ΠΟΥΚΕΕ * γιά νά πληρώσει τούς ἐργάτες τῶν ὀρυχείων. Περισσότερες πληροφορίες γι' αὐτόν ἀπό τότε δέν ὑπάρχουν. Παρακαλῶ νά ρωτήσετε τό Κριβόιρογκ καί νά μοῦ ἀπαντήσετε τηλεγραφικά.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς τηλεγραφικῆς ταινίας

223

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΝΙΖΝΙ ΝΟΒΓΚΟΡΟΝΤ

Νίζνι Νόβγκοροντ, στόν πρόεδρο τῆς ΕΕ κυβερνείου
Ἀντίγραφο Ἐργαστήριο ραδιοτεχνίας, στόν ὑποδιευθυντή

Λόγω τῆς ἰδιαίτερης σημασίας τῶν καθηκόντων πού μπῆκαν στό ἐργαστήριο ραδιοτεχνίας καί τῶν σημαντικῶν ἐπιτυχιῶν πού αὐτό σημείωσε, πρέπει νά τοῦ παρέχετε τήν πιό ἐνεργό βοήθεια καί ὑποστήριξη γιά τή διευκόλυνση τῶν συνθηκῶν ἐργασίας καί τήν ἄρση τῶν ἐμποδίων.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

224

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΝΙΖΝΙ ΝΟΒΓΚΟΡΟΝΤ

Νίζνι Νόβγκοροντ, στόν πρόεδρο τῆς Ἔκτακτης ἐπιτροπῆς
Ἀντίγραφο πρός τόν ὑποδιευθυντή τοῦ ἐργαστηρίου ραδιοτεχνίας
Ἀντίγραφο Μόσχα, ΠΕΕ **, Τζερζίνσκι

Λόγω τῶν ἐπειγόντων καί ἰδιαίτερης σπουδαιότητας ἐργασιῶν τοῦ ἐργαστηρίου ραδιοτεχνίας νά ἀπελευθερώσετε ἀμέσως τόν Σό-

---

* Πανουκρανική Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή. *Σημ. μετ.*

** Πανρωσική Ἔκτακτη Ἐπιτροπή γιά τήν καταπολέμηση τῆς ἀντεπανάστασης καί τῶν δολιοφθοριῶν. *Σημ. μετ.*

ριν μέ ἐγγύηση τοῦ συμβουλίου καί τῆς ἐπιτροπῆς του, χωρίς νά σταματήσετε τήν ἀνάκριση γιά τήν ὑπόθεση τοῦ Σόριν [135].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν* *

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι Λένιν

225

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Α. ΜΠΟΝΤΣ - ΜΠΡΟΥΓΕΒΙΤΣ **

5. II. 1920.

Μιχαήλ Ἀλεξάντροβιτς!

Ὁ σύντρ. Νικολάγεφ μοῦ διαβίβασε τό γράμμα Σας καί μοῦ ἀφηγήθηκε τήν οὐσία τῆς ὑπόθεσης. Πῆρα πληροφορίες ἀπό τόν Τζερζίνσκι καί ἔστειλα ἀμέσως κιόλας τά δυό τηλεγραφήματα πού ζητᾶτε ***.

Ἐπωφελοῦμαι τῆς εὐκαιρίας γιά νά Σᾶς ἐκφράσω τίς βαθιές μου εὐχαριστίες καί τή συμπάθειά μου γιά τή σοβαρή δουλιά τῶν ἐφευρέσεων στόν τομέα τῆς ραδιοτεχνίας πού κάνετε. Ἡ ἐφημερίδα χωρίς χαρτί καί «χωρίς ἀποστάσεις» πού δημιουργεῖτε, θά εἶναι μεγάλη ὑπόθεση, Σᾶς ὑπόσχομαι νά προσφέρω σ' αὐτή καί σέ παρόμοιες ἐργασίες κάθε λογῆς καί ὁλόπλευρη βοήθεια.

Μέ τίς καλύτερες εὐχές μου

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό περιοδικό «Ἡ τηλεγραφία καί ἡ τηλεφωνία χωρίς σύρματα» (Νίζνι Νόβγκοροντ), τεῦχος 23

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Οἱ λέξεις «Ἀντίγραφο Μόσχα, ΠΕΕ, Τζερζίνσκι», «νά ἀπελευθερώσετε ἀμέσως», «χωρίς νά σταματήσετε τήν ἀνάκριση γιά τήν ὑπόθεση τοῦ Σόριν» καί ἡ ὑπογραφή εἶναι γραμμένα ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

** Στό φάκελλο ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: *«Νίζνι Νόβγκοροντ*, πρός τόν Μιχαήλ Ἀλεξάντροβιτς *Μπόντς-Μπρουγέβιτς* (ἀπό τόν Λένιν)». *Ἡ Σύντ.*

*** Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα ἀρ. 223 καί 224. *Ἡ Σύντ.*

226

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. Τ. ΚΟΒΙΛΚΙΝ

7. II. 1920.

Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή

Σαράτοφ
στόν Κοβίλκιν

Ἡ παραίτησή Σας ἀπαράδεκτη. Πρέπει ὁπωσδήποτε νά πετύχετε ἀπόλυτη συνεννόηση μέ τόν Ἀρζάνοφ. Αὐτό μπορεῖ νά γίνει, ἄν δέν εἶστε πεισματάρης. Γιά τήν παραμικρή προστριβή νά μέ πληροφορεῖτε. Ὁ Ἀρζάνοφ διορίστηκε προσωρινά [136].

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

227

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

10. II. 1920.

Αἰκατερινμπούργκ
Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τῆς Στρατιᾶς ἐργασίας

Τά ζητήματά σας τά βάζω στό Συμβούλιο Ἄμυνας. Ὁ Τρότσκι ἀναχώρησε γιά σᾶς. Φοβᾶμαι πολύ ὅτι πέφτετε σέ φαντασιοκοπία, ἐνῶ ἡ ἀντιπολίτευση τοῦ Μπουμάζνι καί τοῦ Μαξίμοφ καταντάει ὑπηρεσιακό παιχνίδι. Σᾶς συμβουλεύω νά μήν ἀσχολεῖστε μέ καυγαδίσματα, ἀλλά νά ρίξετε ὅλες τίς δυνάμεις στό κύριο, συγκεκριμένα: 1) Ἀποκατάσταση τῶν σιδηροδρόμων, 2) συγκομιδή καί μεταφορά τῶν τροφίμων, 3) συγκέντρωση καυσόξυλων, ξυλείας, φορτηγίδων στίς ἀποβάθρες. Εἰδοποιεῖστε ἄν μπορεῖτε νά κάνετε αὐτή τή δουλιά μονοιασμένα, δραστήρια, γρήγορα [137].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

228

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Νά ἐπιδοθεῖ στόν ἐφημερεύοντα ἐπίτροπο
γιά νά τό μεταβιβάσει ἀμέσως, κατά προτεραιότητα
Γιά τήν ἐπίδοση νά εἰδοποιηθεῖ ἡ Μόσχα, τό Κρεμλίνο

Χάρκοβο, Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Οὐκρανίας, στόν Στάλιν

Δέν χάνω τίς ἐλπίδες ὅτι ὕστερα ἀπό τίς διαπραγματεύσεις Σας μέ τόν Τουχατσέβσκι καί τήν ἀπομάκρυνση τοῦ Σοκόλνικοφ, θά διευθετηθεῖ ὅλη ἡ δουλιά χωρίς τή δική Σας μετακίνηση, γι' αὐτό προσωρινά δέν εἰδοποιοῦμε τόν Σμίλγκα. Ἐσεῖς ὅμως νά μέ εἰδοποιήσετε ἔγκαιρα καί λεπτομερειακά μέ κρυπτογράφημα εἴτε τηλεφωνικά ἀπό τό Χάρκοβο. Θεωρῶ πολύ σπουδαῖο τά στρατεύματα πού εἶναι ἐλεύθερα ὕστερα ἀπό τήν κατάληψη τῆς Ὀδησσοῦ νά μήν κρατηθοῦν στόν Δνείστερο, ἀλλά νά κινηθοῦν πρός τό Δυτικό μέτωπο, γιά νά ἐξασφαλιστοῦμε ἀπό τούς πολωνούς. Νά ἀναφέρετε τή γνώμη Σας.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1929 στό βιβλίο: Κ. Ε. Βοροσίλοφ. «Ὁ Στάλιν καί ὁ Κόκκινος Στρατός». Μόσχα — Λένινγκραντ

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κρυπτογραφημένο κείμενο τῆς τηλεγραφικῆς ταινίας

229

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠ. Ι. ΓΚΟΛΝΤΜΠΕΡΓΚ

Καζάν, στόν σ. Γκόλντμπεργκ, διοικητή τῆς
*Ἐφεδρικῆς στρατιᾶς καί ΝΚ * τοῦ τμήματος Καζάν*

Μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας ἀπό 7/2 τ.ἔ. Σᾶς ἔχει ἀνατεθεῖ νά παράσχετε πλήρη βοήθεια στήν κατασκευή ἀποβάθρας στό σταθμό Γιούντινο, πού εἶναι ἀπαραίτητη λόγω τοῦ ἀλέσματος τῶν σιτηρῶν στά λιμάνια τῆς ἄλλης ὄχθης τοῦ Βόλγα. Γιά τήν ὑπόθεση αὐτή τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν μέ τό ἀπό 10/2 τ.ἔ. καί ἀρ. 1 288 τηλεγράφημα ἔχει δόσει ἐντολή στό διευθυντή τῶν σιδηροδρόμων τοῦ Καζάν.

Ἐκπληρῶστε τήν ἐντολή μέ τή μεγαλύτερη δραστηριότητα καί τηλεγραφεῖστε γιά τήν ἐκπλήρωση **.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

* Ν Κ — Συνθηματικό τηλεγραφικό σῆμα: ἐπίτροπος σιδηροδρόμων. *Ἡ Σύντ.*
** Ἡ τελευταία φράση εἶναι γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

230

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Σ. Π. ΣΕΡΕΝΤΑ ΚΑΙ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

14. II. 1920.

στούς σ.σ.	Σερεντά
καί	Τσιουρούπα
Ἀντίγραφο	ΠΚΣΣ
	ΛΕΚΕ
	ΛΕΕ
	ΑΣΛΟ

Ἐφιστῶ τήν ἰδιαίτερή Σας προσοχή στό ἐξαιρετικά σοβαρό ἄρθρο τοῦ σ. Ε. Πρεομπραζένσκι στήν «Πράβντα» τῆς 11.II «Μή χάνετε καιρό».

Εἶναι ἀπαραίτητο νά δεχτεῖτε τήν πρότασή του [138] καί ἀμέσως

1) νά καταρτίσετε σχέδιο διατάγματος
   α) γιά τήν *ὑποχρεωτική* ὀργάνωση τοῦ γεωργικοῦ νοικοκυριοῦ τῶν πόλεων (ὅλων)·
   β) γιά τά μέτρα ἐνίσχυσης καί ἀνάπτυξής του·
   γ) νά ἀναθέσετε *ἀποστολές* (λεπτομερειακές) στόν τομέα αὐτό γιά τό 1920 κ.ο.κ·

2) νά ἐνισχυθεῖ ἡ ἀγορά σπόρων στή Δανία καί *στό ἐξωτερικό* γενικά·

3) νά ἐντείνετε τήν προπαγάνδα καί τόν *ἐργατικό ἔλεγχο* τῶν μέτρων τῆς § 1.

Παρακαλῶ νά μοῦ στείλετε ἕνα *σύντομο* δελτίο τοῦ τί *γίνεται ἤδη* (κατά τό δυνατό τέτιο πού νά κάνει καί γιά τόν Τύπο — στήν *«Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν»* θά τό βάλουμε, ἄν δέν μπορέσουμε στήν *«Πράβντα»* εἴτε στήν *«Ἰζβέστιγια»).*

Σχετικά μ' αὐτό πρέπει νά ἀρχίσετε ἐντατικό καί πιό συστηματικό ἀγώνα ἐνάντια στό μαυραγοριτισμό τῶν προαστίων, τραβῶντας τούς ἐργάτες τῶν πόλεων στήν ἀπογραφή (λεπτομερειακή) τῶν σπαρτῶν, τῶν ἀποθεμάτων, τῶν πλεονασμάτων, τῆς συγκέντρωσης ἐπισιτιστικῶν προϊόντων στίς περιοχές τῶν προαστίων καί βοηθῶντας τά ὄργανα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ νά τά πάρει. Παρακαλῶ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ νά μοῦ γνωστοποιήσει ποιά μέτρα παίρνονται.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

231

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

16. II. 1920.

Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή
κατεπειγόντως

Χάρκοβο
Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τοῦ Νοτιο-δυτικοῦ μετώπου
στόν Στάλιν

Σήμερα ἄκουσα καί Σᾶς καί ὅλους τούς ἄλλους θαυμάσια, κάθε λέξη. Ἀπειλεῖστε μέ τουφεκισμό ἐκεῖνον τόν τσαπατσούλη πού, ὄντας ὑπεύθυνος γιά τίς διαβιβάσεις, δέν εἶναι σέ θέση νά Σᾶς ἐφοδιάσει μέ ἕνα καλό ἐνισχυτή καί νά πετύχει τήν πλήρη καλή λειτουργία τῆς τηλεφωνικῆς σύνδεσης μαζί μου. Ἐγκρίνω τό μειωμένο παρακράτημα καί τήν ὑποχρεωτική διανομή ἑνός μέρους τῆς σοδιᾶς σιτηρῶν στή φτωχολογιά σέ πρώτη σειρά. Πρέπει νά προκαλέσουμε τό ἐνδιαφέρον πρῶτα ἀπ' ὅλα τῆς φτωχολογιᾶς.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1938 στό περιοδικό «Μπολσεβίκ», τεῦχ. 2

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

232

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ

Ὅλο κρυπτογραφημένο

Στόν Σμίλγκα καί τόν Ὀρτζονικίτζε

Ἀνησυχῶ σοβαρά ἀπό τήν κατάσταση τῶν στρατευμάτων μας στό μέτωπο τοῦ Καυκάσου, τήν ὁλοκληρωτική ἀποσύνθεση στή στρατιά τοῦ Μπουντιόνι, τήν ἐξασθένιση ὅλων τῶν στρατευμάτων μας, τήν ἀδυναμία τῆς γενικῆς διοίκησης, τίς διενέξεις ἀνάμεσα στίς στρατιές μας, τό δυνάμωμα τοῦ ἐχθροῦ [139]. Εἶναι ἀπαραίτητο νά ἐντείνετε ὅλες Σας τίς δυνάμεις καί νά πάρετε μιά σειρά ἔκτακτα μέτρα μέ ἐπαναστατική δραστηριότητα. Τηλεγραφεῖστε λεπτομερειακά κρυπτογραφικά τί συγκεκριμένα μέτρα παίρνετε.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

233

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΜΠΡΙΟΥΧΑΝΟΦ

17. II. 1920.

στόν σ. Μπριουχάνοφ

Ὁ Γκόρκι μοῦ ἔδοσε αὐτά τά χαρτιά, διαβεβαιώνοντάς με ὅτι ὁ Γκόλντιν εἶναι τάχα ἕνα ἄπειρο ἀγοράκι.

Οἱ κουλάκοι εἶναι τάχα αὐτοί πού μέ κ α κ ε ν τ ρ έ χ ε ι α βάζουν χιόνι στά σιτηρά: οὔτε γιά μᾶς, οὔτε γιά σᾶς. Γιά νά ἀνάψουν.

Τηλεφωνεῖστε μου, παρακαλῶ, τό πόρισμά Σας: τί πρέπει νά γίνει καί τί κάνατε Ἐσεῖς; [140]

Μέ κομμουνιστικούς χαιρετισμούς *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

234

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Χάρκοβο
Συμβούλιο τῆς Στρατιᾶς ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας
στόν Στάλιν

Ἀντίγραφο στήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Οὐκρανίας

Χαίρομαι πολύ πού πήρατε μέτριο παρακράτημα — 158 [ἑκατομ. πούτια] καί 10% ἀφήνετε στή φτωχολογιά καί πού παραχωρήσατε ἤδη τρία συντάγματα καί 4 ἶλες (ἱππικοῦ) στό Συμβούλιο τῆς Στρατιᾶς ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας. Σᾶς συνιστῶ: 1) νά φυλάξετε τό ἕτοιμο κάρβουνο καί νά προωθήσετε ἐπειγόντως ἐνισχύσεις στό μέτωπο τοῦ Καυκάσου. Αὐτό εἶναι τό πιό, τό πιό κύριο· 2) νά φυλάξετε τό ἁλάτι καί κατέχοντας ἀπό μιά ἐπαρχία γύρω ἀπό τό λεκανοπέδιο τοῦ Ντονιέτσκ μέ τά συντάγματα καί τίς ἶλες, νά συγκεντρώνετε τό παρακράτημα ὁλοκληρωτικά, ἀνταμείβοντας τή φτωχολογιά μέ σιτηρά καί ἁλάτι· 3) νά ἐπιστρατεύσετε ἀμέσως ἕνα μέρος τῶν ἐργατῶν τοῦ Χαρκόβου καί τοῦ Ντονιέτσκ γιά νά δουλέψουν σάν ἐπισιτιστικός στρατός μαζί μέ τά συντάγματα καί τίς ἶλες· 4) νά μετρᾶτε τή δουλιά τοῦ Συμβουλίου τῆς Στρατιᾶς ἐργασίας τῆς Οὐκρανίας καθημερινά μέ τό πόσα σιτηρά καί κάρβουνο ἔχουν μεταφερθεῖ, πόσες ἀτμομηχανές ἔχουν ἐπισκευαστεῖ.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

235

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [141]

Νά τηλεφωνήσετε
1) Στόν Μιλιούτιν,
2) Στόν Βλαντίμιρσκι.

Κατά τή γνώμη μου, πρέπει νά άκυρωθεῖ ἡ ἀπόφαση τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νομοῦ καί νά ἀφήσετε τό σταθμό στήν ἐπαρχία.

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 18 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

236

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Λ. ΒΟΛΛΕΝΜΠΕΡΓΚ

19. II. 1920.

Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ταχυδρομείων καί τηλεγραφείων
στόν προϊστάμενο τῆς τηλεφωνικῆς ἐπικοινωνίας
μέλος τοῦ συμβουλίου Βόλλενμπεργκ
Ἀντίγραφο στόν ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου
Ταχυδρομείων καί τηλεγραφείων Νικολάγεφ.

Στή διάρκεια μερικῶν ἑβδομάδων ζήτησα ἐπανειλημμένα νά γίνει τό γρηγορότερο ἐπισκευή τοῦ τηλεφώνου μου μέ τό Χάρκοβο, γιατί τό τηλέφωνο αὐτό μοῦ εἶναι ἐξαιρετικά ἀπαραίτητο.

Ἀποδείχτηκε ὅτι ὕστερα ἀπό τήν πλήρη ἐπιδιόρθωση τῆς γραμμῆς μίλησα στίς 15.II καί ἄκουγα *θαυμάσια* τό Χάρκοβο (ἐπομένως ἡ γραμμή βρίσκεται σέ καλή κατάσταση), ἐμένα ὅμως δέν μέ ἄκουγαν ἀπό τό Χάρκοβο (τό ἐκστρατευτικό ἐπιτελεῖο στό Χάρκοβο τό ἄκουγαν). Ἐπομένως φταίει εἴτε τό ἀκουστικό, εἴτε ἡ γραμμή ἀπό μένα στό ἐκστρατευτικό ἐπιτελεῖο. Μηδαμινή ἐπιδιόρθωση, καί ὅμως τήν παρατράβηξαν!

Στίς 15. II. 1920 ἀνακοίνωσα στόν Νικολάγεφ γι' αὐτή τήν ἀσχημία.

Μόλις στίς *18. II* ἐμφανίστηκε ὁ ἐφαρμοστής, εἶπε ὅτι στό ἀκουστικό ὑπάρχει λεπτή σκόνη (καί χρειάζεται τάχα χοντρή), καί κάτι ἐπιδιόρθωσε.

Στίς 18. II τό απόγευμα μίλησα μέ τό Χάρκοβο. Ἐγώ ἄκουγα τό Χάρκοβο (ὅμως χειρότερα ἀπό τήν προηγούμενη φορά: ὑπῆρχαν *θόρυβοι)*, ἐμένα δέν μέ ἄκουγαν στό Χάρκοβο.

Στίς 18. II στίς 11-12 ἡ ὥρα τή νύχτα τηλεφώνησα στόν σύντρ. Νικολάγεφ καί ἀπαίτησα νά γίνει ἐπισκευή (εἴτε ἀντικατάσταση τοῦ ἀκουστικοῦ) ὥς τίς 12 ἡ ὥρα τῆς 19. II, γιατί μοῦ εἶναι ἀπαραίτητο νά μιλήσω σήμερα.

Σήμερα, 19. II, 11 ἡ ὥρα καί 45 λεπτά το πρωί ὁ ἐφαρμοστής δέν εἶχε ἔρθει ἀκόμη!

Γιά τήν ἀπόλυτη αὐτή ἀδιαφορία πού ἔδειξε στή μικρή, ἀλλά σπουδαία δουλιά, τιμωρῶ

τόν σ. Βόλλενμπεργκ

μέ μομφή, μέ τήν προειδοποίηση ὅτι ἄλλη φορά θά τόν

παραπέμψω στό δικαστήριο.

Ἀπαιτῶ τό διορισμό ὑπεύθυνου ἐπιτηρητῆ γιά τό τηλέφωνό μου. Νά μοῦ ἀνακοινώσετε τό ὄνομα, τή διεύθυνση, τό τηλέφωνο αὐτοῦ τοῦ ἐπιτηρητῆ καί νά μοῦ τόν στείλετε προσωπικά.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ Β. Οὐλιάνοφ *(Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

237

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

Κρυπτογραφικά

Στόν Τρότσκι

Ἀντίγραφο στό ΕΣΣ 5, *στόν Σμιρνόφ*

ἐπίσης *κρυπτογραφικά*

Συμμερίζομαι ἀπόλυτα τήν ἀπάντησή Σας πρός τόν Σμιρνόφ. Πρέπει λυσσαλέα νά περιλούσουμε μέ βρισιές τούς ἀντιπάλους τοῦ κράτους-συγκρουστήρα [142] (τέτιος ἀντίπαλος, φαίνεται, εἶναι ὁ Φρούμκιν),νά τούς ἀπειλήσουμε μέ κομματικό δικαστήριο καί νά ἀπαιτήσουμε νά πραγματοποιήσουν ὅλοι στή Σιβηρία τό σύνθημα: «οὔτε βῆμα στήν Ἀνατολή παραπέρα, νά ἐντείνουμε ὅλες τίς δυνάμεις γιά νά ἐπιταχύνουμε τήν κίνηση τῶν στρατευμάτων καί τῶν ἀτμομηχανῶν πρός τή Δύση στή Ρωσία». Θά φανοῦμε ἠλίθιοι, ἄν ἐπιτρέψουμε στόν ἑαυτό μας νά παρασυρθεῖ ἀπό τήν ἀνόητη κίνηση στά βάθη τῆς Σιβηρίας, ἐνῶ στό διάστημα αὐτό ὁ Ντενίκιν θά ξαναζωντανέψει καί οἱ πολωνοί θά χτυπήσουν. Αὐτό θά εἶναι ἔγκλημα.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

238

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) [143]

στούς Κρεστίνσκι
καί Λ. Μπ. Κάμενεφ

Στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου:

εἶμαι ἐνάντια στήν πρόσκληση τοῦ Στάλιν. Δέν ἔχει δίκιο. Ὁ ἀνώτατος διοικητής ἔχει ἀπόλυτα δίκιο: πρῶτα πρέπει νά νικήσουμε τόν Ντενίκιν καί ὕστερα νά περάσουμε σέ εἰρηνική κατάσταση.

Προτείνω νά ἀπαντήσουμε στόν Στάλιν: «Τό Πολιτικό Γραφεῖο δέν μπορεῖ νά Σᾶς καλέσει τώρα, γιατί θεωρεῖ σπουδαιότατο καί κατεπεῖγον καθῆκον νά συντριβεῖ μέχρι τέλους ὁ Ντενίκιν, γι' αὐτό πρέπει νά ἐπιταχύνετε τήν ἀποστολή ἐνισχύσεων στό μέτωπο τοῦ Καυκάσου μέ ὅλες Σας τίς δυνάμεις».

Λένιν

Γράφτηκε στί 19 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

239

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. ΝΤ. ΜΑΛΚΟΦ

Στόν φρούραρχο τοῦ Κρεμλίνου σ. Μαλκόφ

Ὕστερα ἀπό συμφωνία τοῦ κεντρικοῦ Τμήματος κατοικιῶν καί οἰκοπέδων μέ τή Διεύθυνση σπιτιῶν τῆς ΠΚΕΕ καί τό Κρεμλίνο ἀποφασίστηκε ὅλες οἱ τραβέρσες πού ὑπάρχουν στό Κρεμλίνο καί χρησιμοποιοῦνται σάν καύσιμα, νά χρησιμοποιηθοῦν γιά τούς βοηθητικούς δρόμους γιά τήν οἰκοδόμηση ἐργατικῶν συνοικισμῶν καί ὑδραγωγείου. Στό ὑποτμῆμα κατασκευῶν τοῦ κεντρικοῦ Τμήματος κατοικιῶν και οἰκοπέδων ἀνατέθηκε ἀντί γιά τραβέρσες νά κάνει προμήθειες ὑλικοῦ, κατεδαφίζοντας τά παλιά κτίρια. Σέ Σᾶς προτείνεται νά ὀργανώσετε τή διαφύλαξη καί τή μεταφορά τοῦ ὑλικοῦ. Πάρτε ὅλα τά μέτρα γιά τή γρηγορότερη ἀντικατάσταση τῶν τραβερσῶν μέ τό παραπάνω καύσιμο ὑλικό, ἐνημερώνοντάς με γιά τήν

πορεία τῆς δουλιᾶς. Ἐνημερώνετε σύντομα γραπτά κάθε βδομάδα, πόσα ξύλα πήρατε, πόσες τραβέρσες παραδόσατε *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

19. II. 1920.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, πού συμπληρώθηκε καί ὑπογράφηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

240

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Ὅλο κρυπτογραφημένο
Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή

Στόν σ. Στάλιν, μέλος τοῦ ΕΣΣ τοῦ Νοτιοδυτικοῦ μετώπου
Μόσχα, 20 τοῦ Φλεβάρη.

Ἡ κατάσταση στό μέτωπο τοῦ Καυκάσου ἀποκτᾶ ὅλο καί σοβαρότερο χαρακτήρα. Σύμφωνα μέ τίς σημερινές συνθῆκες, δέν ἀποκλείεται ἡ δυνατότητα νά χάσουμε τό Ροστόβ καί τό Νοβοτσερκάσκ, καί ὁ ἐχθρός νά ἐπιχειρήσει ἐπίσης νά ἀναπτύξει τήν ἐπιτυχία του παραπέρα στό Βορά, ἀπειλώντας τήν περιοχή τοῦ Ντονιέτσκ [144]. Πάρτε ἐξαιρετικά μέτρα γιά τήν ἐπίσπευση τῆς μεταφορᾶς τῆς τεσσαρακοστῆς δεύτερης καί τῆς λεττονικῆς μεραρχίας καί γιά τό δυνάμωμα τῆς μαχητικῆς τους ἱκανότητας. Ὑπολογίζω ὅτι, ἐκτιμώντας τή γενική κατάσταση, θά ἀναπτύξετε ὅλη τή δραστηριότητά Σας καί θά πετύχετε σοβαρά ἀποτελέσματα.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Γενάρη 1935 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 21

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τοῦ τηλεγραφικοῦ ἐντύπου ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

241

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ **

Σέ Σᾶς ἐναπόκειται ἡ φροντίδα νά ἐπισπεύσετε τήν ἄφιξη τῶν ἐνισχύσεων ἀπό τό Νοτιοδυτικό μέτωπο στό μέτωπο τοῦ Καυκάσου.

---

* Ἡ τελευταία φράση εἶναι γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

** Μεταδόθηκε κρυπτογραφικά ἀπό τήν ἀπευθείας γραμμή. *Ἡ Σύντ.*

Γενικά πρέπει νά βοηθήσετε μέ κάθε τρόπο καί νά μή φιλονικεῖτε γιά τίς διοικητικές άρμοδιότητες [145].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Φλεβάρη 1920

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

242

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Β. ΖΑΧΑΡΟΦ ΚΑΙ ΤΟΝ Α. Β. ΜΠΟΥΝΤΑΣΣΙ

Σαράτοφ, Μοσκόβσκαγια, 30
στόν ἐπίτροπο Ζαχάροφ, στόν ἀρχιμηχανικό Μπουντασσί
'Αντίγραφο Μόσχα, 'Επιτροπή δημόσιων ἔργων τοῦ ΑΣΛΟ

Προτείνω νά διπλασιάσετε τίς προσπάθειες γιά τήν κατασκευή τῆς γραμμῆς 'Αλεξάντροφ-Γκάι—"Εμπα. Γιά ὅλα τά ἐμπόδια σᾶς δίνω ἐντολή * νά ἀναφέρετε μέ ἐπείγοντα τηλεγραφήματα κατευθείαν στόν πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, ὑποδείχνοντας ἐπακριβῶς τά ἀπαραίτητα μέτρα. Γιά τήν πορεία τῶν ἐργασιῶν νά ἀναφέρετε κάθε δυό ἑβδομάδες.

'Ο πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, διορθωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

243

ΣΤΟ ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟ ΕΡΓΑΤΟΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

Στό Λαϊκό 'Επιτροπάτο Κρατικοῦ 'Ελέγχου [146]
'Αντίγραφο στή Γενική ἐπιτροπή
δημόσιων ἔργων τοῦ ΑΣΛΟ

Προτείνω νά μή δυσκολευτεῖτε ἀπό τούς τύπους σχετικά μέ τή χορήγηση χρημάτων γιά τόν ἐφοδιασμό καί τίς προμήθειες τῆς Γενικῆς ἐπιτροπῆς δημόσιων ἔργων γιά τή γραμμή 'Αλεξάντροφ—

* 'Η λέξη αὐτή εἶναι γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *'Η Σύντ.*

Γκάι-Ἔμπα. Ἂν χρειάζεται ἰδιαίτερος ἔλεγχος, ψάξτε νά βρεῖτε μορφές πού νά μήν καθυστεροῦν τούς ἐφοδιασμούς καί τίς προμήθειες *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

244

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ζ. ΜΑΝΟΥΗΛΣΚΙ

Χάρκοβο, στόν Μανουήλσκι
Ἐπιτελεῖο τοῦ Νοτιοδυτικοῦ μετώπου

Ὁ Σαπρόνοφ δέν ἔχει δίκιο, γιατί πρίν ρίξουμε τό κέντρο βάρους στόν μεσαῖο ἀγρότη πρέπει πρῶτα, δηλ. νωρίτερα ἀπ' αὐτό, νά ὀργανώσουμε τή φτωχολογιά. Αὐτό εἶναι ὁπωσδήποτε ἀπαραίτητο νά γίνει καί θά ἦταν καλύτερα ἀπό κάθε ἄλλο νά γίνει ὄχι μέ τή μορφή Ἐπιτροπῶν φτωχολογιᾶς [147], μά μέ τή μορφή Σοβιέτ, πού νά ἀποτελοῦνται ἀποκλειστικά ἀπό τή φτωχολογιά καί τούς μεσαίους ἀγρότες, ἀφοῦ ληφθοῦν ειδικά μέτρα ἀπό τήν πλευρά μας γιά τή διαφύλαξη τῶν συμφερόντων τῆς φτωχολογιᾶς καί τή συγκομιδή τῶν σιτηρῶν. Σᾶς ρωτοῦσα γιά τά μεταφορικά μέσα, γιατί τό κύριο καθῆκον τώρα εἶναι νά ἐπισπεύσουμε τή μεταφορά τῶν στρατευμάτων καί νά ἀποτελειώσουμε τόν Ντενίκιν. Πρέπει νά κινητοποιήσουμε γι' αὐτό τό σκοπό τούς ἐργάτες καί νά μεταφέρουμε ὁπωσδήποτε γρήγορα πολλά στρατεύματα καί νά πάρουμε πίσω τό Ροστόβ. Παρακαλῶ τόν Στάλιν νά μοῦ ἀπαντήσει, ἄν παίρνει ὅλα τά μέτρα.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1957 στό βιβλίο: Β. Ι. Λένιν. «Γιά τήν Οὐκρανία». Κίεβο

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τοῦ τηλεγραφικοῦ ἐντύπου

245

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Χάρκοβο, στόν Στάλιν

Εἶναι ἀπαραίτητο νά πάρετε ἀμέσως μεταφραστές σέ ὅλα τά ἐπιτελεῖα καί τά στρατιωτικά ἱδρύματα, ὑποχρεώνοντας ὁπωσδήποτε

* Ἡ τελευταία φράση εἶναι γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

ὅλους νά δέχονται αἰτήσεις καί ἔγγραφα στήν οὐκρανική γλώσσα. Αὐτό εἶναι ὁπωσδήποτε ἀπαραίτητο — σχετικά μέ τή γλώσσα νά γίνουν ὅλες οἱ ὑποχωρήσεις καί τό μάξιμουμ ἰσοτιμίας. Ὅσο γιά τίς ἀποδοχές τῶν σιδηροδρομικῶν τώρα θά πῶ. Σᾶς ἀκούω καλά, ὅταν μιλᾶτε καθαρά, καί γι' αὐτό ἀπαντεῖστε τηλεφωνικά καί στά δυό τηλεγραφήματά μου.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

246

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Χ. ΓΚ. ΡΑΚΟΒΣΚΙ

23. II. 1920.

Χάρκοβο
Στόν πρόεδρο τοῦ ΣΛΕ Οὐκρανίας Ρακόβσκι

Ἡ ἀπόφαση τῆς III Διεθνοῦς * διατυπώνεται τελικά αὔριο τό ἀπόγευμα καί στέλνεται σέ Σᾶς τήν Τετάρτη. Γιά τή νόρμα τῶν τριῶν ντεσιατίνων μίλησα τώρα μέ τόν Τσιουρούπα, γιά τήν ὥρα δέν πείσαμε ὁ ἕνας τόν ἄλλον, αὔριο ἐλπίζω νά πάρουμε ἀπόφαση.

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

247

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [148]

1) Νά σταλοῦν ἀντίγραφα στά τέσσερα ὑποδειχθέντα Λαϊκά Ἐπιτροπάτα.

2) Νά προστεθεῖ: τά παρακαλῶ νά συγκαλέσουν ἀμέσως σύσκεψη γι' αὐτό τό ζήτημα καί νά μοῦ τηλεφωνήσουν γιά τή γνώμη τῆς σύσκεψης.

23. II. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Ὅπως φαίνεται, πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τῆς ΕΕΚΔ σχετικά μέ τό ζήτημα τῶν μποροτμπιστῶν (βλ. Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 40ός, σελ. 159). *Ἡ Σύντ.*

248

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Β. ΦΡΟΥΝΖΕ

Τασκέντη, μέτωπο τοῦ Τουρκεστάν, Φροῦνζε

Συμπληρῶστε ἀμέσως κατεπειγόντως δυό ἁμαξοστοιχίες, φορτωμένες κατά τό μισό μέ πετρέλαιο καί κατά τό ἄλλο μισό μέ βενζίνη, γιά ἀποστολή στή Μόσχα. Πάρτε δραστήρια μέτρα γιά τήν ἐπείγουσα ἀναχώρηση τῶν τρένων μέ δική Σας φρουρά καί γιά τήν ἔκτακτη κατεύθυνσή τους πρός τή Μόσχα. Τηλεγραφεῖστε ἐκπλήρωση. Ἐνημερῶστε πῶς πᾶνε οἱ δουλιές μέ τό πετρέλαιο τοῦ Τσελεκέν καί τό πετρέλαιο γενικά *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν* **

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

249

ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΕ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ ΖΑΛΙΓΚΙΝ

Στόν πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
σύντροφο Λένιν
Μόσχα. Ἐπεῖγον

Ὁ πρόεδρος τῆς νομαρχιακῆς ἐπιτροπῆς Μπόλχοβ τοῦ Κόμματος Σιμακόφ συνῆψε ἐκκλησιαστικό γάμο μέ τήν κόρη ἑνός ὁμήρου-καπιταλιστῆ. Στή γενική συνέλευση τῶν κομμουνιστῶν τῆς ὀργάνωσης τοῦ Μπόλχοβ ἐγώ πρότεινα νά διαγραφεῖ ἀπό τό Κόμμα ὁ πρόεδρος Σιμακόφ γιά ὑπονόμευση τῶν ἀρχῶν τοῦ Κόμματος. Ἡ πρόταση ἔγινε δεκτή καί ὁ Σιμακόφ διαγράφηκε ἀπό μέλος τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος. Ἕνα μέρος ἀπό τά μέλη τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος διατήρησε τή γνώμη του καί κάλεσαν τόν ἐξουσιοδοτημένο ἀπό τήν ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου Ὀριόλ σύντροφο Πακούν. Ἡ ἀπόφαση τῆς συνέλευσης ἀκυρώθηκε. Γιά τήν πρόταση πού ὑπόβαλα πιάστηκα ὕστερα ἀπό μερικές μέρες καί τώρα βρίσκομαι στή φυλακή. Ζητῶ τή βοήθειά Σας.

Ὁ προϊστάμενος τοῦ Τμήματος λαϊκῆς ἐκπαίδευσης νομοῦ, *Ζαλίγκιν*

---

* Ἡ τελευταία φράση εἶναι γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

** Τό τηλεγράφημα εἶναι ὑπογραμμένο ἐπίσης ἀπό τόν Ἔκτακτο πληρεξούσιο τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας γιά τόν ἐφοδιασμό τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καί τοῦ Στόλου Α. Ι. Ρίκοφ. *Ἡ Σύντ.*

Ὁ κρατούμενος νά ἀφεθεῖ ἀμέσως ἐλεύθερος. Γιά τίς αἰτίες τῆς σύλληψής του νά δοθοῦν ἐξηγήσεις τηλεγραφικά καί ὕστερα νά σταλοῦν γραπτῶς στήν ΚΕ ὅλα τά ὑλικά γι' αὐτή τήν ὑπόθεση.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 24 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

250

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΚΟΜΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ ΣΑΜΑΡΑΣ ΚΑΙ ΣΑΡΑΤΟΦ

Σαμάρα

Κομματική ἐπιτροπή τοῦ ΚΚΡ τοῦ κυβερνείου
Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου
Ἀναπληρωτή τοῦ διοικητῆ στρατευμάτων τοῦ μετώπου τοῦ Τουρκεστάν Αὐξεντιέβσκι

Σαράτοφ

Κομματική ἐπιτροπή τοῦ ΚΚΡ τοῦ κυβερνείου
Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου
Κατασκευαστή τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἔμπα Μπουντασσί

Ἡ κατασκευή τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς καί τοῦ πετρελαιαγωγοῦ πρός τήν Ἔμπα ἔχει σπουδαιότατη σημασία. Πρέπει νά βοηθήσετε μέ ὅλες τίς δυνάμεις καί νά ἐπισπεύσετε τή δουλιά μέ κάθε τρόπο. Ὀργανῶστε τήν προπαγάνδα, συγκροτεῖστε μόνιμη ἐπιτροπή βοήθειας, ἐφαρμόστε τήν ὑποχρεωτική ἐργασία· ὅλα σέ συμφωνία μέ τόν Μπουντασσί, πού κατασκευάζει αὐτή τή γραμμή. Νά τηλεγραφεῖτε τακτικά γιά τήν ἐκπλήρωση [149].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

251

* ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟΥ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ

25. II. 1920.

Τό ἐργοστάσιο τῆς Οὐχτόμσκι (Λιούμπερτσι) τοῦ κυβερνείου Μόσχας τοῦ νομοῦ Μόσχας, ἐργοστάσιο ἀγροτικῶν μηχανῶν, ἔχει

κάρβουνο καί ὑλικά, οἱ ἐργάτες (1 300 ἐργάτες) *δέν σκόρπισαν*. Θά εἶχε *ἰδιαίτερη* σημασία νά δόσουμε βοήθεια σέ ἕνα τέτιο ἐργοστάσιο.

Παρακαλῶ νά ἐξετάσετε ἐσπευσμένα, ἄν μπορεῖ ἔστω καί ἔκτακτα νά δοθεῖ στούς ἐργάτες αὐτοῦ τοῦ ἐργοστασίου βοήθεια σέ τρόφιμα.

Παρακαλῶ νά μοῦ τηλεφωνήσετε τήν ἀπάντησή Σας [150].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

252

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Β. Ν. ΛΟΜΠΟΒΑ, ΤΟΝ Α. Ε. ΜΙΝΚΙΝ, ΤΟΝ Ε. Μ. ΓΙΑΡΟΣΛΑΒΣΚΙ [151]

26. II. 1920.

Στούς συντρ. Λόμποβα
Μίνκιν
Ἐμ. Γιαροσλάβσκι,
κι' ἄν αὐτοί δέν βρίσκονται στό Πέρμ, τότε καί στά ἄλλα μέλη τῆς κομματικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΡ τοῦ κυβερνείου Πέρμ

Οἱ κομιστές — σύντροφοι

Φιόντορ Σαμσόνοβιτς Σάννικοφ,
Γκριγκόρι Ἰβάνοβιτς Μιχαλιόφ,
Πλατόν Πάβλοβιτς Μοσκαλιόφ

ἦρθαν σέ μένα ἀπό τόν Καλίνιν.

Εἶναι ἐξωκομματικοί, ὅμως προξενοῦν ἐντύπωση θαυμάσιας εὐσυνειδησίας.

Ζητοῦν νά γίνει ἀνακαταγραφή καί ἔλεγχος τοῦ προσωπικοῦ τῆς κομματικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ νομοῦ (εἶναι τοῦ κυβερνείου Πέρμ, τοῦ νομοῦ Οὐσόλιε, τῆς ἐπαρχίας Πολοβόντοβο). Λένε πώς στό τοπικό Κόμμα ὑπάρχουν πολλά *ἄσχημα* στοιχεῖα.

Πολύ Σᾶς παρακαλῶ νά ἐκπληρώσετε τήν παρακλησή τους.

— Νά μέ ἐνημερώσετε γιά τά ἀποτελέσματα τοῦ ἐλέγχου.

— Νά μοῦ ἀνακοινώσετε τά ὀνόματα τῶν μελῶν τῆς κομματικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νομοῦ (στήν Οὐσόλιε καί στίς ἐπαρχίες τοῦ νομοῦ Οὐσόλιε), πού Σᾶς εἶναι *προσωπικά* γνωστοί καί τῆς ἀπόλυτης ἐμπιστοσύνης.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Στάλθηκε στό Πέρμ

Πρωτοδημοσιεύτηκε (πανομοιότυπο) στίς 24 τοῦ Νοέμβρη 1929 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 274

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

253

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΝΙΚΟΛΑΓΕΦ [152]

Στόν Νικολάγεφ

Νά κάνετε μήνυση ἐνάντια στούς κομιστές γιά τήν ἀποστολή τοῦ χαιρετιστήριου τηλεγραφήματος.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 26 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

254

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

27. II. 1920

Ὅλο κρυπτογραφικά

Στόν Τρότσκι

Τό Συμβούλιο Ἄμυνας δέν πρόκειται, βέβαια, νά φέρει ἀντιρήσεις [153] ἐνάντια στή διάλυση τῶν στρατιωτικῶν μηχανισμῶν. Ὅλα τά σημεῖα δείχνουν ὅτι ἡ Πολωνία θά μᾶς προβάλει ὅρους ἐντελῶς ἀπραγματοποίητους, μάλιστα ξετσίπωτους. Πρέπει νά στρέψουμε ὅλη τήν προσοχή μας στήν προετοιμασία, στό δυνάμωμα τοῦ Δυτικοῦ μετώπου. Θεωρῶ ἀπαραίτητα τά ἔκτακτα μέτρα γιά νά μεταφερθεῖ γρήγορα ὅ,τι εἶναι δυνατό νά μεταφερθεῖ ἀπό τή Σιβηρία καί ἀπό τά Οὐράλια στό Δυτικό μέτωπο. Φοβᾶμαι ὅτι βιαστήκαμε κάπως μέ τίς στρατιές ἐργασίας, ἐφόσον δέν τίς χρησιμοποιοῦμε ὁλοκληρωτικά γιά τήν ἐπίσπευση τῶν μεταφορῶν στό

Δυτικό μέτωπο. Πρέπει νά δόσουμε τό σύνθημα τῆς προετοιμασίας γιά πόλεμο μέ τήν Πολωνία.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε όχι ολόκληρο τό 1934 στό περιοδικό «Πόλεμος καί Ἐπανάσταση», τεῦχ. 1

Ὁλόκληρο δημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

255

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Φ. ΡΑΣΚΟΛΝΙΚΟΦ

27. II. 1920.

Ἄστραχαν
Στόν διοικητή τοῦ Στόλου Ρασκόλνικοφ
Ἀντίγραφο στό ΕΣΣ 11, Κίροφ
Ἀντίγραφο στήν κομματική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΚΡ
τοῦ κυβερνείου Ἄστραχαν

Πρέπει νά έντείνετε ὅλες τίς δυνάμεις γιά νά μεταφέρετε, χωρίς νά χάσετε οὔτε μιά ὥρα, μέ τίς μεγαλύτερες προφυλάξεις ὅλο τό πετρέλαιο ἀπό τό Γκούριεφ ἀμέσως μέ τήν ἔναρξη τῆς ναυσιπλοΐας. Ἀπαντεῖστε ἀμέσως, ἄν πάρθηκαν ὅλα τά μέτρα, τί προετοιμασία ἔχει γίνει, ποιές μορφές, ἄν ὁρίστηκαν οἱ καλύτεροι ἄνθρωποι, ποιός φέρει τήν εὐθύνη γιά τήν πραγματοποίηση τῆς ἀσφαλοῦς μεταφορᾶς διά θαλάσσης.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

256

* ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟΥ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ

27. II. 1920.

Ὁ σύντροφος Βινογκράντοφ, πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ διδασκαλικοῦ συλλόγου Βεσιεγκόνσκ, ὑπόβαλε τή συνημμένη αἴτηση [154].

Οὐσία τῆς ὑπόθεσης — *νά δοθεῖ ἐντολή* στήν Ἐπιτροπή ἐπισιτισμοῦ τοῦ νομοῦ Βεσιεγκόνσκ νά χορηγήσει στούς δασκάλους (περίπου 500 στό νομό) αὐξημένη μερίδα ψωμιοῦ καί πατάτας σύν παπούτσια εἴτε δέρμα.

Καί τό ἕνα καί τό ἄλλο ἀπό τίς ἐπιτόπιες ἐφεδρεῖες: *ὑπάρχουν στόν νομό* περισσεύματα.

Παρακαλῶ νά ζητήσετε *σήμερα κιόλας* τίς ἀπαραίτητες πληροφορίες (ὁ σύντροφος αὔριο πρέπει νά φύγει) καί νά μοῦ ἀπαντήσετε τηλεφωνικά (*θά ἀποφασίσουμε* τό βράδυ στό Συμβούλιο Ἄμυνας).

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό βιβλίο: Α. Βινογκράντοφ. «Ἀπό τίς ἀναμνήσεις γιά τόν Β. Ι. Λένιν». Βεσιεγκόνσκ

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

257

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. Α. ΑΛΦΕΡΟΦ

σ. Ἀλφέροφ!

Ὁ Λομονόσοφ πρίν ἀκόμη ἀναχωρήσει μοῦ εἶπε ὅτι *ὅλα* ἔγιναν γιά τόν πετρελαιαγωγό.

Εἶναι φανερό ὅτι ἐδῶ πρόκειται γιά σαμποτάζ εἴτε γιά τσαπατσουλιά, γιατί ἡ ἀνακοίνωσή Σας εἶναι *πολύ-πολύ μπερδεμένη*.

Νά μοῦ στείλετε ὁπωσδήποτε *ὄχι ἀργότερα ἀπό τήν Τρίτη κατά τίς 11 ἡ ὥρα τό πρωί* 1) μιά σύντομη, πολύ σύντομη ἀνακοίνωση γιά τό τί παραγγελία δόθηκε (α) — καί (β) τί ἔγινε.

2) Τό ὄνομα, τό πατρώνυμο, τό ἐπίθετο *κάθε* ὑπεύθυνου προσώπου.

27. ΙΙ. *Λένιν*

(P. S. Σέ ἀπάντηση τοῦ σημειώματός Σας τῆς 27. ΙΙ.) [155]

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Φλεβάρη 1920
Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 22 τοῦ Ἀπρίλη 1926 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ φύλ. 92

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο, πού παραβλήθηκε μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο καί συμπληρωμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

258

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

28. II. 1920.

Πετρούπολη
Στόν Ζηνόβιεφ

Ὁ Ποκρόβσκι μέ είδοποιεῖ ὅτι λεηλατοῦν τή βιβλιοθήκη τῆς πρώην Ἐλεύθερης οἰκονομικῆς ἑταιρίας [156] καί μάλιστα καῖνε τά βιβλία. Σᾶς παρακαλῶ πολύ νά κάνετε ἔλεγχο, νά σταματήσει ἡ ἀσχήμια, νά μοῦ ἀνακοινώσετε τό ὄνομα τοῦ τοπικοῦ ὑπεύθυνου ἐλεγκτῆ. Νά μοῦ στείλει ἀμέσως ἐπίσημο τηλεγράφημα γιά τήν ἐκτέλεση.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

259

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Στόν Στάλιν,
μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατ. συμβουλίου τοῦ Νοτιοδυτικοῦ μετώπου

Ἡ ΚΕ ἐπιβεβαιώνει τήν ἀπόφασή της ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νά σταλοῦν σέ ἀποστολή γιά δουλιά στίς μεταφορές ὑπεύθυνα πολιτικά στελέχη ἀπό τίς στρατιές τοῦ Νοτιοδυτικοῦ μετώπου. Ἡ ΚΕ θεωρεῖ τήν ἀποστολή στελεχῶν ἀπό τίς στρατιές στούς σιδηροδρόμους σάν τήν κυριότερη ἐγγύηση γιά τή σωτηρία τῶν μεταφορῶν. Ἀκόμη καί τό μέτωπο τοῦ Καυκάσου ἔδοσε γιά δουλιά στούς σιδηροδρόμους τῶν νοτιοανατολικῶν περιοχῶν ὅλο τό μηχανισμό τῆς 2ης στρατιᾶς καί 100 πολιτικά στελέχη. Νά τηλεγραφήσετε πόσοι εἶναι καί τί ἀξιώματα ἔχουν ὅσοι στάλθηκαν σέ ἀποστολή.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τοῦ τηλεγραφικοῦ ἐντύπου, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

260

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ [157]

Κατά τή γνώμη μου, πρέπει «νά τούς κουράσετε» μέ *πρακτικές* ἐντολές:

Ντάν — *ὑγειονομικά τμήματα*,

Μάρτοφ — ἔλεγχος στά *ἑστιατόρια*.

Γράφτηκε στά τέλη τοῦ Φλεβάρη — ἀρχές τοῦ Μάρτη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

261

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΚΑΖΑΝ

1. III. 1920.

Καζάν
Ἔκτακτη ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου
Ἀντίγραφο στήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου
Ἀντίγραφο στήν Κομματική ἐπιτροπή τοῦ ΚΚΡ τοῦ κυβερνείου

Ἡ Σόφια Μιχάηλοβνα Ἰβανόβα, χήρα τοῦ προέδρου τῆς Ἑταιρίας Τολστόι, παραπονεῖται ὅτι τήν προσβάλλουν, ἐξεγείρουν ἐναντίον της τόν ὄχλο. Ἐλέγξετε. Σταματεῖστε ἀμέσως τίς ἀσχημίες. Τηλεγραφεῖστε μου γιά τήν ἐκπλήρωση καί τό ὄνομα ἐκείνου πού ἄσκησε τόν ἔλεγχο, τίς λεπτομέρειες μέ τό ταχυδρομεῖο.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

262

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ

Δέν θά Σᾶς εἶναι δύσκολο νά παραγγείλετε γιά μένα ἕναν παρόμοιο χάρτη μέχρι τήν 1. III. 1920.

μέ τήν ἔνδειξη

τῶν δρόμων πού κατασκευάζονται

\+ α) τίς γραμμές πού στρώθηκαν

β) τά ἄλλα στάδια τῆς ἔναρξης

(ἤ τῆς προώθησης) τοῦ ἔργου.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα
ἀπό τήν 1 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο στίς 18
τοῦ 'Απρίλη 1963 στήν ἐφημερίδα
«Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 93

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά,
σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

263

* ΓΙΑ ΤΟΝ ΛΕΝΣΜΠΕΡΙ

Στή συζήτησή μου μέ τόν σ. Λένσμπερι τοῦ ὑποσχέθηκα νά γράψω γιά τή σχέση μας μέ τή θρησκεία [158]. Αὐτό τό ἔκανε ὁ σ. Κράσικοφ πολύ καλύτερα ἀπ' ὅ,τι θά μποροῦσα νά τό κάνω ἐγώ, πολύ περισσότερο πού ὁ σ. Κράσικοφ χειρίζεται εἰδικά αὐτές τίς ὑποθέσεις.

2/III. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Μάρτη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά,
σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

264

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ι. ΦΡΟΥΜΚΙΝ

Ἐπεῖγον. Στρατιωτικό

Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Σιβηρίας,
στόν σύντροφο Φρούμκιν
Ἀντίγραφο στόν Σβερντλόφ, ὅπου

Ἕνα ἀπό τά βασικά καθήκοντα τῆς Δημοκρατίας εἶναι ἡ ἀποκατάσταση τῶν σιδηροδρομικῶν καί ὑδάτινων μεταφορῶν τῆς Σιβηρίας. Συνάμα μέ δική Σας ἐντολή ἔχουν ἀποδεσμευτεῖ διακόσια

έκατομμύρια ρούβλια πού στάλθηκαν στή διάθεση τοῦ Σβερντλόφ γιά τήν κάλυψη τῶν ἔκτακτων καί κατεπειγόντων ἀναγκῶν τῶν δρόμων τῆς Σιβηρίας. Παρόμοιες ἐντολές ὑποσκάπτουν ριζικά τή δουλιά γιά τήν ἀποκατάσταση τῶν μεταφορῶν, κάνουν ἀκατόρθωτη τήν ἀποκατάσταση τῆς ἐπικοινωνίας τοῦ κέντρου μέ τή Σιβηρία. Προτείνω νά καταλήξετε ὁπωσδήποτε σέ συμφωνία μέ τόν Σβερντλόφ, νά ἐπιστρέψετε στούς σιδηροδρόμους τά χρήματα πού τούς πήρατε. Τήν ἐκτέλεση νά τηλεγραφήσετε *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

265

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ ΚΑΙ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ

3. III. 1920.

Κρυπτογραφικά

ΕΣΣ τοῦ μετώπου τοῦ Καυκάσου
Στούς Σμίλγκα καί
Ὀρτζονικίτζε

Ἔχει ἐξαιρετική σημασία νά ἐργάζεστε μέ σύμπνοια μέ τόν Ξάντροφ, πού στάλθηκε στό λεκανοπέδιο τοῦ Ντονιέτς μέ εἰδική ἐξουσιοδότηση. Σχετικά μέ τό κάρβουνο τηλεγραφεῖστε πῶς πάει ἡ δουλιά. Ἀληθεύει ἡ φήμη γιά τή δολοφονία τοῦ Πέτερς στό Ροστόβ ἀπό ὀπαδούς τοῦ Ντενίκιν; Ποιά εἶναι γενικά ἡ στρατιωτική κατάσταση;

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Ἡ τελευταία φράση εἶναι γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

266

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΟΥΖΜΙΝ

Κρυπτογραφικά
Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή

Πρός τόν σ. Κουζμίν
μέλος τοῦ ΕΣΣ 6

Στό τηλεγράφημα ἀρ. 95.

Νά εἶστε πολύ προσεκτικοί καί δύσπιστοι σ' αὐτή τήν ὑπόθεση [159]. Κοιτάξτε μή Σᾶς κοροϊδέψουν οἱ ἀξιωματικοί, πού θέλουν νά εἰσχωρήσουν ἀνάμεσά μας γιά νά διαλύσουν τό στρατό. Γιά τόν καθένα πού θέλει νά γυρίσει ζητεῖστε λεπτομερεῖς πληροφορίες καί ἄν εἶστε βέβαιοι γιά τή χρησιμότητα τῆς ἐπιστροφῆς του, ζητεῖστε τήν ἄδεια τῆς Μόσχας. Τό ἴδιο αὐτό ζήτημα νά τό συζητήσετε μέ τήν ἐπιτροπή Λόμοφ [160] πού ἀναχώρησε γιά τό 'Αρχάνγκελσκ. Νά μοῦ ἐκθέσετε τή σκέψη Σας μετά τή συζήτηση.

Στό τηλεγράφημα ἀρ. 82.

'Η δήλωση τοῦ Τσιτσέριν γιά ἀναχώρηση στό ἐξωτερικό ἔβαλε ὅρο τήν παράδοση τῆς λευκῆς κυβέρνησης, ὅμως αὐτή ἔφυγε. Γιά τήν ὥρα μήν ἐπιτρέπετε ἀναχωρήσεις στό ἐξωτερικό. Τούς κρατούμενους ἀξιωματικούς νά τούς χρησιμοποιεῖτε γιά δουλιά. Ὅσοι παραμένουν ἐλεύθεροι νά χρησιμοποιοῦνται γιά τόν ἴδιο ἀκριβῶς σκοπό. Τό τηλεγράφημα τοῦ Σκλιάνσκι ἀρ. 49 κρυπτ. γιά ἀποστολή ἑνός τμήματός τους στό κέντρο παραμένει σέ ἰσχύ. Συζητεῖστε τό ζήτημα μέ τήν ἐπιτροπή Λόμοφ.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι

267

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. Ε. ΤΣΟΥΤΣΚΑΓΕΦ

5/III.

σ. Τσουτσκάγεφ!

Πρέπει νά πάρετε *ἰδιαίτερα* ἐπείγοντα μέτρα γιά τήν *ἐπίσπευση* τῆς ἐπιλογῆς τῶν πολύτιμων ἀντικειμένων [161]. Ἄν καθυστερήσουμε, τότε δέν θά δόσουν τίποτε γι' αὐτά στήν Εὐρώπη καί στήν 'Αμερική.

Στή Μόσχα θά μπορούσαμε (*καί πρέπει*) νά ἐπιστρατεύσουμε γι' αὐτή τή δουλιά *χιλιάδες* μέλη τοῦ Κόμματος κτλ. μέ εἰδικό ἔλεγχο.

Ὅπως φαίνεται, ὅλη αὐτή ἡ δουλιά πού κάνετε προχωρεῖ *πάρα πολύ χαλαρά*.

Γράψτε, τί **ἔκτακτα** μέτρα παίρνετε γιά τήν ἐπίσπευση.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Μάρτη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

268

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΣΕΚΑ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΚΑΖΑΝ

6. III. 1920.

Καζάν
Στήν Ἔκτακτη ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου,
ἀντίγραφο στήν Κομ. ἐπιτροπή τοῦ ΚΚΡ τοῦ κυβερνείου

Ἀντίγραφο στήν Περβούσινα-Ζαλέσκαγια, Κράσναγια, 36

Ἐνημερῶστε με τηλεγραφικῶς γιά τίς αἰτίες σύλληψης τοῦ Νικολάι Βσεβολόντοβιτς Περβούσιν, καθηγητῆ τῆς Σχολῆς κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, καί γιά τό πόρισμά σας [162]: δέν μπορεῖ ἄραγε νά ἀφεθεῖ ἐλεύθερος μέ ἐγγύηση ὁρισμένων κομμουνιστῶν, πού θά ὑποδείξει ἡ μητέρα του Ζαλέσκαγια-Περβούσινα;

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

269

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ [163]

Κρυπτογραφικά *

Πρός τόν Τρότσκι

Ἐφόσον οἱ προμήθειες ψωμιοῦ καί ξυλείας αὐξήθηκαν, πρέπει νά καταπιαστεῖτε κυρίως μέ τίς φορτηγίδες καί τήν προετοιμασία τῆς μεταφορᾶς ξυλείας ποταμοπλοϊκῶς, ἰδιαίτερα μέ τίς φορτηγίδες γιά τό πετρέλαιο. Ὕστερα μέ τήν οἰκοδόμηση κατοικιῶν γιά τούς ἀνθρακωρύχους τοῦ Τσελιάμπινσκ καί ἄλλους ἀνθρακωρύχους.

* Μεταδόθηκε μέ τήν ἀπευθείας γραμμή. *Ἡ Σύντ.*

Δέν μπορεῖ ἄραγε νά φέρουμε τούς σιβηριανούς αἰχμαλώτους καί ἀξιωματικούς στά Οὐράλια καί νά τούς βάλουμε νά δουλεύουν στά κάρβουνα καί στά ξύλα;

Γιά τήν ἐπίσπευση τῶν ἀπαντήσεων τοῦ κέντρου ἐπιδιῶξτε τήν ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση μέσω τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

Ὁ Κρεστίνσκι Σᾶς ἀπάντησε. Ἐπαναλαμβάνω σύντομα: τό Ἰσίμ παραμένει στό κυβερνεῖο Τιουμέν. Τόν Μπρουνόβσκι μπορεῖτε νά τόν κρατήσετε. Γιά τό κρέας δόθηκε διαταγή νά ὀργανωθοῦν σταθμοί γιά πάστωμα.

Ὅσο γιά τά κέντρα περιοχῶν πρέπει ξανά νά τό καλοσκεφτοῦμε προσεκτικότερα, γιά νά μήν πέσουμε στόν τοπικισμό.

Ἄν στή Σιβηρία αὐξήθηκαν ὑπερβολικά οἱ σχηματισμοί, πρέπει Ἐσεῖς ὁ ἴδιος νά ἐλέγξετε τά ρεαλιστικά μέτρα πάλης ἐνάντια σ' αὐτό, καλώντας μέ τήν ἀπευθείας γραμμή ὅποιον θέλετε.

Τόν Σμιρνόφ πρέπει νά τόν ἐπαναφέρετε στήν εἰρηνική ἀνοικοδόμηση, ἀποσπώντας τον ἀπό τίς διπλωματικές, συνοριακές καί στρατιωτικές δουλιές.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 7 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

270

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

Μέσω τῶν *στρατιωτικῶν*
μέ τή στρατιωτική τηλεφωνική γραμμή

Στόν Τρότσκι

Μέ τόν κώδικα τῆς ΚΕ

Οἱ πολωνοί προωθοῦνται παραπέρα, ἐμεῖς ἐκκενώσαμε τή Ρέτσιτσα. Τό Γκόμελ θεωρεῖται ὅτι βρίσκεται σέ κίνδυνο, γι' αὐτό ἐγώ, παρά τήν αἰσιοδοξία τοῦ Στάλιν, θεωρῶ ὅτι ὅλα τά ἔκτακτα μέτρα πού Ἐσεῖς προτείνατε εἶναι ἀπαραίτητα καί ἐπειγόντως ἀναγκαῖα. Σχετικά μέ τό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν τό ΠΓ ἀποφάσισε νά Σᾶς προτείνει νά γίνετε Λαϊκός ἐπίτροπος Συγκοινωνιῶν, γιατί ὁ Κράσιν ἀναχωρεῖ μετά μιά ἑβδομάδα γιά τό ἐξωτερικό, ἐνῶ ὁ Λομονόσοφ μετά τόν ἐξανθηματικό τύφο θά γίνει καλά μόλις ὕστερα ἀπό ἔξι ἑβδομάδες [164]. Ἀπαντεῖστε ἀμέσως.

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 8 — ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 20 τοῦ Μάρτη τοῦ 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

271

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ [165]

Κανέναν ὅρο μέ τούς ἐσέρους καί τούς μενσεβίκους: εἴτε ὑποτάσσονται σέ μᾶς χωρίς κανέναν ὅρο, εἴτε θά συλληφθοῦν *.

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1938 στό περιοδικό «Μπολσεβίκ», τεῦχ. 2

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

272

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΛΟΜΟΦ

9. III. 1920.

Ἀρχάνγκελσκ
Πρός τόν Λόμοφ, μέλος τοῦ προεδρείου τοῦ ΑΣΛΟ

Προσπαθεῖστε νά βρεῖτε εἴτε δόστε ἐντολή νά βροῦν στό μουσεῖο τῆς ἑταιρίας μελέτης τῆς Βόρειας περιοχῆς καί στή διεύθυνση τῶν Κρατικῶν περιουσιῶν τά ἔντυπα ὑλικά καί τά πρακτικά γιά τήν πετρελαιοφόρα περιοχή τοῦ ποταμοῦ Οὐχτά.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

273

ΕΝΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΛΑΪΚΑ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΑ [166]

10. II. 1920.

Λόγω τῆς καταστροφικά δύσκολης Ἐπισιτιστικῆς κατάστασης τῶν ἐργατῶν τοῦ κυβερνείου Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ παρα-

* Στό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο τοῦ τηλεγραφήματος σέ συνέχεια ἀκολουθεῖ: «Μέ ἐντολή τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου Λένιν». *Ἡ Σύντ.*

καλῶ νά ὀργανώσετε σήμερα κιόλας σύσκεψη ἀπό ἀντιπροσώπους
τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ
τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας
τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν
τῆς Γενικῆς διεύθυνσης ὑδάτων
τῆς Κεντρικῆς διεύθυνσης ὑφαντουργίας
τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐργασίας

Τή σύγκληση τῆς ἐπιτροπῆς συμφώνησε νά τήν ἀναλάβει τό μέλος τοῦ Προεδρείου τῆς ΠΚΕΕ σ. *Κισελιόφ.*

Ἀποστολή τῆς ἐπιτροπῆς: συζήτηση τῶν προτάσεων τῆς Κομματικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ τῆς 6/ΙΙ καί ἐπεξεργασία *ἔκτακτων* μέτρων βοήθειας. Ἔκθεση γιά τήν ἐκτέλεση τό Σάββατο στό ΣΛΕ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

274

ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) [167]

Στό *Πολιτικό Γραφεῖο* (εἶτε στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο): πρέπει νά **πιαστοῦμε** ἀπ' αὐτή τήν περίπτωση, νά ἐρευνήσουμε τήν ὑπόθεση μέχρι τέλους, νά καλέσουμε σέ βοήθεια τόν **Τζερζίνσκι,** νά βροῦμε τήν «ἀδελφή», γιά τήν ὁποία γράφει ὁ μενσεβίκος καί νά **κάνουμε ἐκκαθάριση** τῶν καλαμαράδων τοῦ Καραχάν.

11/III. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Μάρτη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

275

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

Κρυπτογραφικά

Στόν Τρότσκι

Ὁ Τσιτσέριν μοῦ γράφει:

«Στήν Πολωνία ἔφτασαν 5000 γάλλοι ἀξιωματικοί, ἀναμένεται ὁ Φός, καί λίγες ἐλπίδες ὑπάρχουν νά ἀποφύγουμε τόν πόλεμο. *Ἡ συστηματική εἰρηνοφιλία μας ἀποδείχνει στίς μάζες τῆς Πολωνίας ὅτι δέν ὑπάρχει λόγος νά μᾶς φοβοῦνται,* οἱ

ἰμπεριαλιστές ὅμως θά χρησιμοποιήσουν τίς ἀπειλές, γιά νά χαλάσουν τίς εὐνοϊκές γιά μᾶς διαθέσεις τῶν μαζῶν. Ὡστόσο εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητες οἱ ἐπαρκεῖς στρατιωτικές προετοιμασίες. Πρέπει νά εἴμαστε ἕτοιμοι γιά τό χειρότερο.

Στή Φιλλανδία ξέσπασε ὁ σωβινισμός, γιατί ὕστερα ἀπό τήν ἀποτυχία τῶν λευκοφρουριτῶν ἡ κατάληψη ἀπομέρους μας ὁλόκληρου τοῦ Βορᾶ *θάβει τά μεγαλοφιλλανδικά ὀνειροπολήματα.* Γιά τά στελέχη τῆς Φιλλανδίας «ἢ τώρα, ἢ ποτέ». Ἡ κυβέρνηση Βεννόλα, δειλή καί μετριοπαθής, παραιτήθηκε. *Μέ τίς ἀπειλές δέν μπορεῖς νά ἐντυπωσιάσεις σοβαρά τά στελέχη.* Ἀντίθετα, αὐτά χρησιμοποιοῦν τίς ἀπειλές μας γιά νά ἀνεβάσουν τίς διαθέσεις τῶν δικῶν τους μαζῶν. Πάντως εἶναι ἀπαραίτητο νά εἴμαστε ἕτοιμοι ἀπό στρατιωτική ἄποψη. Στό φιλλανδικό μέτωπο ἡ ἑτοιμότητα γιά ἄμυνα εἶναι ἀπαραίτητη.

Ὁ Χανχόισκι, παρόλο πού κάνει πολεμική, ὡστόσο ἐπιδιώκει ἐπίμονα νά ἔρθει σέ διαπραγματεύσεις. Ἄν ἀναγκαστοῦμε νά συγκεντρώσουμε ὅλες τίς δυνάμεις μας ἐνάντια στήν Πολωνία καί τή Φιλλανδία, καί ἄν μπορούσαμε νά πάρουμε πετρέλαιο μέ εἰρηνικό δρόμο, δέν θά ἔπρεπε ἄραγε νά ἀναβάλουμε ἐκεῖ τόν πόλεμο...».

Ὁ Λιτβίνοφ προειδοποιεῖ ἐπίσης ὅτι ἡ Πολωνία θά πολεμήσει, ὅτι τίς εἰρηνικές προτάσεις μας τίς θεωροῦν ἀδυναμία.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

276

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ *

11. III. 1920.

Κρυπτογραφικά

ΕΣΣ Δυτικοῦ μετώπου
Οὖνσλιχτ

Οἱ πολωνοί, φαίνεται, θά πολεμήσουν. Ἐμεῖς κάνουμε ὅ,τι μποροῦμε γιά νά δυναμώσουμε τήν ἄμυνα. Πρέπει ἐπίσης νά ἐντείνουμε ἐξαιρετικά τήν προπαγάνδα στήν πολωνική γλώσσα. Ἄν χρειάζεται, θά Σᾶς βοηθήσουμε μέ ἀνθρώπους, μέ χρήματα, μέ χαρτί.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε (πανομοιότυπο) τό 1930 στό βιβλίο «Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος. 1918-1921», τόμ. III

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Μεταδόθηκε μέ τήν ἀπευθείας γραμμή. *Ἡ Σύντ.*

277

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ ΚΑΙ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ

11. III. 1920.

Ὅλο κρυπτογραφημένο

ΕΣΣ τοῦ μετώπου Καυκάσου
Στούς Σμίλγκα
καί Ὀρτζονικίτζε
Ἀντίγραφο στό ΕΣΣ τοῦ Νοτιοδυτικοῦ μετώπου
στόν Στάλιν

Χαίρομαι πολύ γιά τήν ἀνακοίνωσή Σας ὅτι γρήγορα ἀναμένετε τήν τέλεια συντριβή τοῦ Ντενίκιν, φοβᾶμαι ὅμως τήν ἐξαιρετική αἰσιοδοξία σας. Οἱ πολωνοί, φαίνεται, θά κάνουν τόν πόλεμο μ' αὐτούς ἀναπόφευκτο. Γι' αὐτό, τό κύριο καθῆκον σήμερα δέν εἶναι ἡ στρατιά ἐργασίας τοῦ Καυκάσου, ἀλλά ἡ προετοιμασία τῆς γρηγορότερης μεταφορᾶς τοῦ μεγαλύτερου δυνατοῦ ἀριθμοῦ στρατευμάτων στό Δυτικό μέτωπο. Συγκεντρῶστε ὅλες τίς προσπάθειές σας σ' αὐτό τό καθῆκον. Χρησιμοποιεῖστε τούς αἰχμαλώτους μέ τή μεγαλύτερη δραστηριότητα γι' αὐτό ἀκριβῶς.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1934 στό περιοδικό «Πόλεμος καί Ἐπανάσταση», τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

278

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

14. III.

Γκλέμπ Μαξιμιλιάνοβιτς!

Ἀφοῦ ἐξέτασα τή δήλωση τῆς *ΓΚΟΕΛΡΟ* [168] καί σκέφτηκα πάνω στή χθεσινή συζήτηση, κατέληξα στό συμπέρασμα ὅτι ἡ δήλωση εἶναι *ξερή*.

Αὐτό εἶναι λίγο.

Δέν γίνεται μήπως νά γράψετε εἴτε νά παραγγείλετε στόν Κρούγκ (εἴτε ἀκόμη σέ κανέναν ἄλλο) ἕνα ἀρθράκι τέτιο πού νά

ἀποδείξει
εἴτε ἔστω καί νά ἐξηγήσει
α) τήν τεράστια χρησιμότητα,
β) *τήν ἀναγκαιότητα* τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ.
Λογουχάρη:
Ι. Μεταφορές. Νά ἀνασυγκροτηθοῦν σύμφωνα μέ τόν παλιό τρόπο —
χρειάζεται α ἑκατομμύρια (μέ προπολεμικές τιμές)
εἴτε α καύσιμα + β μέρες ἐργασίας.
Ἐνῶ γιά τήν ἀνασυγκρότηση πάνω στή βάση τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ
α — χ ἑκατομ. ρούβλια
α — ψ καύσιμα + (β — z) μέρες ἐργασίας.

Εἴτε *τό ἴδιο* $\frac{\alpha}{\alpha+\beta'}$ ὅμως μέ ἀποδοτικότητα τόσες φορές περισσότερη ἀπό τήν προηγούμενη.

ΙΙ. Ἀτμοκίνητες δυνάμεις. Ἄν ἀνασυγκροτηθεῖ ἡ βιομηχανία σύμφωνα μέ τόν παλιό τρόπο, χρειάζεται νά ξοδέψουμε **περισσότερα** ἀπ' ὅ,τι γιά τήν ἀνασυγκρότηση πάνω στή βάση τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ.

ΙΙΙ. Γεωργία.

Νά ἀποκαταστήσουμε, λογουχάρη, + 5 ἑκατομ. ἀλέτρια καί ἱπποσκευές.

Τό κόστος αὐτῆς τῆς δουλιᾶς μέ βάση τόν παλιό τρόπο καί μέ τόν ἐξηλεκτρισμό;

Αὐτό — *κατά προσέγγιση*. Ἐγώ νομίζω ὅτι ἕνας ἔξυπνος εἰδικός μπορεῖ μέσα σέ δυό μέρες νά κάνει μιά τέτια δουλιά, (ἄν θέλει νά τήν ἐκπληρώσει εὐσυνείδητα), παίρνοντας εἴτε τούς ἀριθμούς τῆς προπολεμικῆς στατιστικῆς (λίγους, πολύ λίγους συνολικούς ἀριθμούς), εἴτε ἕναν ὑπολογισμό *χονδρικά κατά προσέγγιση* («σάν πρώτη προσέγγιση» [169] *στήν πρώτη προσέγγιση).*

Παραγγεῖλτε το αὐτό. Μπορεῖ νά παραγγείλετε γιά τόν ἑαυτό Σας *ὑλικά* καί νά γράψετε ὁ ἴδιος εἴτε *νά δόσετε συνέντευξη*, ἐγώ θά στείλω δημοσιογράφο γιά νά πάρει τή συνέντευξη. Τότε θά πάρουμε τόν *καμβά* γιά τήν προπαγάνδα. Κι' αὐτό εἶναι σπουδαῖο.

Ἀφοῦ τό διαβάσετε, τηλεφωνεῖστε μου.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 14 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 22 τοῦ Γενάρη 1925 στήν ἐφημερίδα «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν», ἀρ. φύλ. 18

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

279

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Φ. Φ. ΡΑΣΚΟΛΝΙΚΟΦ ΚΑΙ Σ. Μ. ΚΙΡΟΦ *

14. III. 1920.

Κρυπτογραφικά

Ἄστραχαν

Πρός τόν διοικητή τοῦ Στόλου Ρασκόλνικοφ καί τόν Κίροφ

Τά σχέδιά σας βασίζονται στή μεταφορά ἀπό μεγάλα βάθη, ἐνῶ ὁ Μπάμπκιν προτείνει νά μεταφέρουμε τό πετρέλαιο ἀπό μικρά βάθη στό ὀπτικό πεδίο τῶν ἀκτῶν, ἀπό Μπελίνσκι, γιά νά μήν μπορεῖ ὁ στόλος τοῦ ἀντιπάλου οὔτε νά αἰχμαλωτίσει, οὔτε νά βουλιάξει τά καράβια μας. Κατάλληλα βαπόρια μέ βύθισμα ἀπό 4 ὥς 5 τέταρτα θεωρεῖ τά βαπόρια «Τζαμπάι», «Οὔκνο», «Ρατμίρ», «Λιέβ», «Νιεβά», «Λιουμπίμι», «Κιργίζ», «Ἀλεξάντρ» καί τίς φορτηγίδες «Πλουτόν», «Ἀπολλόν», «Μεντούζα», «Ρουσάλκα», «Βαλέριγια», «Στεφανίγια» καί ἄλλα. Ἡ μεταφορά στό Μπελίνσκι. Ὑπολογίζει ὅτι ἔτσι μποροῦμε νά μεταφέρουμε 320 χιλιάδες σέ μιά διαδρομή καί 1600 χιλιάδες σ' ἕνα μήνα. Κάνετέ μου γνωστό τό πόρισμά σας.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

280

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

15. III. 1920.

σ. Σκλιάνσκι!

Χρειάζεται ἀπόφαση τοῦ ΕΣΣ:

νά ἐφιστᾶτε ἐξαιρετική προσοχή στό καταφανές **λάθος** *πού ἔγινε* στήν Κριμαία (δέν μετέφεραν ἔγκαιρα ἀρκετές δυνάμεις) [170]·

— ὅλες οἱ προσπάθειες στήν ἐπανόρθωση τοῦ λάθους (τά γεγονότα στή Γερμανία [171] ὀξύνουν **ἐξαιρετικά** τό ζήτημα τῆς **ἐπίσπευσης** τῆς ὁριστικῆς συντριβῆς τοῦ Ντενίκιν)·

* Στό ἐπάνω μέρος τοῦ χειρογράφου ὑπάρχει ἡ σημείωση τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Ὕστερα ἀπό τήν κρυπτογράφηση νά μοῦ ἐπιστραφεῖ. *Λένιν*». *Ἡ Σύντ.*

— νά ἑτοιμαστοῦν, ἰδιαίτερα, ναυτικά μέσα (νάρκες, μέσα μεταφορᾶς κτλ.) καί πιθανή ἐπίθεση στήν Κριμαία ἀπό τό Ταμάν (ἄν θυμᾶμαι καλά, ὁ Μιχαήλ Ντμίτριεβιτς Μπόντς-Μπρουγέβιτς μοῦ ἔλεγε ὅτι αὐτό εἶναι εὔκολο).

Γι' αὐτό *εἶναι ἀπαραίτητο* νά παρθοῦν *ἀμέσως* μιά σειρά πολύ ἀκριβεῖς καί δραστικότατες ἀποφάσεις ἀπό τό ΕΣΣ.

Νά μοῦ στείλετε ἀντίγραφο.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε (πανομοιότυπο) τό 1930 στό βιβλίο «Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος. 1918-1921», τόμ. ΙΙΙ

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

281

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΣΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΗΣ ΠΑΝΟΥΚΡΑΝΙΚΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ ΤΩΝ ΜΠΟΡΟΤΜΠΙΣΤΩΝ [172]

16. III. 1920.

Χάρκοβο
Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στόν Ρακόβσκι
γιά τόν Μπλακίτνι στό προεδρεῖο τῆς Πανουκρανικῆς
συνδιάσκεψης τῶν μποροτμπιστῶν

Σᾶς εὐχαριστῶ μέ ὅλη μου τήν καρδιά γιά τούς χαιρετισμούς. Εὔχομαι θερμά ἐπιτυχία στίς ἐργασίες τῆς συνδιάσκεψης, ἰδιαίτερα ἐπιτυχία τοῦ ἔργου πού ἄρχισε τῆς συγχώνευσης μέ τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

282

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ [173]

Γιατί Ἐσεῖς ἰδιαίτερα νά μήν καταθέσετε διάταγμα γιά τήν πρόσκληση *ἐμπειρογνωμόνων* (ἠλεκτροτεχνιτῶν) ἀπό τό ἐξωτερικό καί γιά τήν ἐπιχορήγηση γι' αὐτό 500 000 ρουβλιῶν; ***Θά προκαλοῦσε ἐντύπωση*** (καί πολιτικά θά ἦταν *ὠφέλιμο).*

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

283

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ [174]

Κάνετε λάθος *«νά προετοιμάζεστε»* γιά «μεγάλες δουλιές» καί νά ἀφήνετε νά Σᾶς ξεφεύγουν οἱ μικρές. Πρέπει νά τσακώσουμε τό πουλάκι. Ὑπάρχουν μικρές ἐπιχειρήσεις ἔξω ἀπό τά τράστ. Οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτές μποροῦν νά κάνουν (κάποτε νά πουλήσουν) ἀνταλλακτικά καί τά λοιπά.

Γράφτηκε ἀργότερα ἀπό τίς 16 τοῦ Μάρτη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

284

ΠΡΟΣ ΑΝΕΞΑΚΡΙΒΩΤΟ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ

Μέ τήν ἐπισκευή τῶν ἀτμομηχανῶν κάτι δέν κάναμε ὅπως πρέπει.

Δέν γίνεται νά συγκροτηθεῖ μιά ἐπιτροπή ἀπό μέλη τῆς ΚΕ, γιά νά παρενοχλεῖ καί νά ἐλέγχει;

Εἴτε νά καθιερωθοῦν ἀπολογισμοί μιά φορά τήν ἑβδομάδα;

Εἴτε κάτι ἄλλο;

Ποιός παρακολουθεῖ; Ποιός πιέζει; *Κανένας*.

Ποιός διάλεξε τά καλύτερα ἐργαστήρια; Τί βγαίνει ἀπό τά βραβεῖα τῶν 200 πουτιῶν γιά κάθε ἀτμομηχανή;

Δέν μπορεῖ νά ἀνατεθεῖ αὐτό *εἰδικά στόν Ρόζενγκολτς*, ἴσως ἀκόμη καί σέ κανέναν ἄλλον;

Βγάλατε διάταγμα καί ἀποκοιμηθήκατε... [175]

Γράφτηκε ἀργότερα ἀπό τίς 16 τοῦ Μάρτη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

285

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ ΚΑΙ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ [176]

17. III. 1920.

Κρυπτογραφικά

ΕΣΣ τοῦ μετώπου Καυκάσου
Στούς Σμίλγκα
καί Ὀρτζονικίτζε

Εἶναι ἐξαιρετικά, ἐξαιρετικά ἀπαραίτητο νά πάρουμε τό Μπακού. Συγκεντρῶστε ὅλες τίς προσπάθειες σ' αὐτό, συνάμα νά εἶστε οπωσ-

δήποτε έξαιρετικά διπλωματικοί στίς δηλώσεις σας καί νά εἶστε ἀπόλυτα πεισμένοι γιά τήν προετοιμασία σταθερῆς τοπικῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Τό ἴδιο ἀφορᾶ καί τή Γεωργία, μολονότι σᾶς συμβουλεύω νά φέρεστε σ' αὐτήν ἀκόμη πιό προσεκτικά. Γιά τίς μεταφορές συνεννοηθεῖτε μέ τόν 'Ανώτατο διοικητή.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

286

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ε. ΚΟΤΛΙΑΚΟΦ

Πετρούπολη
Πρός τόν πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου
λαϊκῆς οἰκονομίας τῆς Βόρειας περιοχῆς
Κοτλιακόφ

Προτείνω νά παράσχετε κάθε δυνατή βοήθεια γιά τήν ἐπείγουσα παραλαβή τῶν ὑλικῶν, τῶν διατακτικῶν, πού εἶναι ἀπαραίτητα στήν ὁμάδα τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων τῆς Πετρούπολης γιά τόν ἐξηλεκτρισμό τῆς Ρωσίας.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1934 στό περιοδικό «Κράσνι 'Αρχίβ», τεῦχ. 4

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

287

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΓΚΟΡΚΙ [177]

Πετρούπολη
Στόν Γκόρκι

Στό γράμμα Σας τῆς 5/III Σᾶς κοινοποιῶ ἀντίγραφο τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ Λαϊκοῦ 'Επιτροπάτου 'Επισιτισμοῦ πρός τόν Μπαντάγεφ: «Σᾶς προτείνουμε, ὥστε νά λυθεῖ ὁριστικά τό ζήτημα τῆς

βελτίωσης τῆς κατάστασης τῶν ἐπιστημόνων ἀπό είδική ἐπιτροπή τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, νά συνεχίσετε τόν ἐφοδιασμό σύμφωνα μέ τό σχέδιο πού προηγούμενα ἔχετε καταρτίσει, δηλαδή, χωρίς νά τόν περικόψετε, σύμφωνα μέ τήν τελευταία ἐντολή τοῦ Λαϊκοῦ 'Επιτροπάτου 'Επισιτισμοῦ». 'Η ἐπιτροπή Ποκρόβσκι προσβάλλει τόν κατάλογο τῆς Πετρούπολης σάν ἄδικο. 'Ο Σαπόζνικοφ ἀφέθηκε ἐλεύθερος στίς 9/ΙΙΙ. 'Ο Μανούχιν πρέπει νά ὑποβάλει στόν Λαϊκό ἐπίτροπο 'Υγιεινῆς Σεμάσκο ἔκθεση γιά τόν τρόπο τῶν ὑποτιθέμενων ἐρευνῶν, πού ἀπό τά ἀποτελέσματα τῆς ἐξέτασής του ἐξαρτᾶται ἡ λύση τοῦ ζητήματος.

'Ο πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

288

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ ΚΑΙ ΤΟΝ Ι. Ε. ΚΟΤΛΙΑΚΟΦ [178]

Πετρούπολη, Σμόλνι, στόν Ζηνόβιεφ
καί τόν πρόεδρο τοῦ ΣΛΟ τῆς Βόρειας περιοχῆς Κοτλιακόφ

'Αντίγραφο Πετρούπολη, 'Αλεξάντροφ-Γκάι — Ἔμπα

Λόγω τῆς ἐξαιρετικῆς κρατικῆς σημασίας τοῦ στρατιωτικο-ἐπιχειρησιακοῦ σιδηροδρόμου 'Αλεξάντροφ-Γκάι — Ἔμπα πού κατασκευάζεται ἐπειγόντως, παρακαλῶ νά δόσετε κατηγορηματική ἐντολή σέ ὅλα τά ἱδρύματα πού ὑπάγονται στήν ὑπηρεσία Σας καί στίς ὀργανώσεις πολιτικῆς διεύθυνσης, τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας καί τοῦ Συμβουλίου λαϊκῆς οἰκονομίας νά βοηθήσουν ὁλόπλευρα τούς ἐκπροσώπους τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Πετρούπολης πού ὑπάρχει στόν παραπάνω σιδηρόδρομο γιά τήν πετυχημένη ἐκπλήρωση τῶν ὑπεύθυνων καθηκόντων πού τούς ἀνατέθηκαν.

'Ο πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, διορθωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

289

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠ. Ι. ΓΚΟΛΝΤΜΠΕΡΓΚ

Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τῆς Ἐφεδρικῆς στρατιᾶς
σύντρ. *Γκόλντμπεργκ*

Τό Συμβούλιο τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἄμυνας στέλνει συντροφικές εὐχαριστίες ἐξονόματος τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας σέ ὅλους τούς ἐργάτες, τούς μαχητές τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, τό τεχνικό καί διοικητικό προσωπικό, πού ἐργάστηκαν γιά τήν ἐπιδιόρθωση τῆς γέφυρας πάνω ἀπό τόν ποταμό Κάμα κοντά στήν πόλη Σαράπουλ, τήν τέλειωσαν ἕνα μήνα πρίν τήν προθεσμία καί ἔδοσαν μ' αὐτό νέα ἀπόδειξη τό τί μπορεῖ νά πετύχει τό προλεταριάτο μέ τήν ὀργάνωση, τή δραστηριότητα, τήν πειθαρχία στή δουλιά, ὅταν εἶναι τόσο ἀπαραίτητη σήμερα ἡ συνειδητή σχέση πρός τά γενικά καθήκοντα, πού ἀντιμετωπίζει ἡ Ρωσική Σοβιετική Δημοκρατία στήν πάλη ἐνάντια στήν καταστροφή πού τή βρῆκε.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

290

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

22. III. 1920.

σ. Σκλιάνσκι!

Σᾶς παρακαλῶ νά δόσετε ἐντολή νά χορηγηθεῖ μακρόχρονη ἄδεια (γιά θεραπεία) καί νά μετατεθεῖ στή συνέχεια στό μέτωπο τοῦ Καυκάσου (γιά ἀνάπαυση στό Νότο σέ ἐφεδρεία)
ὁ μαχητής τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ
Πάβελ Σεργκέγεβιτς
Ἀλληλοῦγεφ

(6 στρατιά, 1η μεραρχία πεζικοῦ, 159 σύνταγμα πεζικοῦ, τμῆμα διαβιβάσεων· βοηθός τοῦ διοικητῆ τοῦ τμήματος διαβιβάσεων Π. Σ. Ἀλληλοῦγεφ).

Μέ κομ. χαιρετισμούς *Ν. Λένιν*

P. S. Ὁ Π. Σ. Ἀλληλοῦγεφ πέρασε ἐξανθηματικό τύφο, ὑποφέρει ἀπό ἀδυναμία τῶν πνευμόνων. Παρακαλῶ τίς ἁρμόδιες ἀρχές νά μέ ἐνημερώσουν ἄν τοῦ δόθηκε ἄδεια καί ἄν στάλθηκε στή Μόσχα στή μητέρα του [179].

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

291

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. ΜΠ. ΡΑΝΤΕΚ [180]

σ. Ράντεκ!

Ἡ γνώμη Σας; Νά τό ἐπιστρέψτε, γράφοντας δυό λόγια. Ξέρετε *ἀκριβῶς* ποιά εἶναι ἡ κατάσταση τῆς οἰκογένειας Κ. Λῆμπκνεχτ; Ἔχει ἀνάγκη ἀπό βοήθεια καί σέ ποιά ἔκταση;

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 23 τοῦ Μάρτη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

292

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Πρός τόν σύντρ. Στάλιν
Ἀντίγραφο στόν σύντρ. Ρακόβσκι

Ἐπειδή στό συνέδριο ἐκλέχτηκαν 13 ἀντιπρόσωποι ἀπό κάθε ρεῦμα, ἐπειδή 105 ἀντιπρόσωποι δέν πῆραν μέρος στίς ἐκλογές τῆς ΚΕ καί 8 ἔκαναν ἀποχή, τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ ἀποφάσισε νά δημιουργήσει ἕνα προσωρινό γραφεῖο ἀπό ἀντιπροσώπους τῆς παλιᾶς ΚΕ καί ἀπό τούς νέους ἀνά 2 ἀντιπροσώπους γιά νά δοθεῖ διέξοδος ἀπό τήν ἀνώμαλη κατάσταση. Πέμπτο μέλος τοῦ Γραφείου νά διοριστεῖ ὁ πρώην μποροτμπιστής σύντρ. Σούμσκι [181].

Μέ ἐντολή τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Μάρτη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό ἀντίγραφο τοῦ χειρογράφου

293

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Γ. ΣΟΥΜΣΚΙ

Χάρκοβο, στόν Σούμσκι
Ἀντίγραφο στή νέα ΚΕ τοῦ ΚΚ Οὐκρανίας
Ἀντίγραφο στόν Ρακόβσκι

Κρυπτογραφικά

Ἐπιβεβαιώνοντας τό τηλεφωνογράφημα πού ὁ Λένιν ἔστειλε χθές τή νύχτα στόν Ρακόβσκι, κάνουμε γνωστό ὅτι τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ, λόγω τῆς ἀπαράδεκτης κατάστασης πού δημιουργήθηκε ἀπό τό γεγονός ὅτι οἱ 105 ἀντιπρόσωποι μαζί μέ τούς 8 πού ἔκαναν ἀποχή, ἀρνήθηκαν νά πάρουν μέρος στίς ἐκλογές τῆς ΚΕ καί πρόσβαλαν αὐτές τίς ἐκλογές σάν παράνομες, ἀποφάσισε νά δημιουργήσει ἕνα προσωρινό ὄργανο ὡσότου διευθετηθεῖ αὐτή ἡ διαφορά. Σ' αὐτή τήν προσωρινή ΚΕ πρέπει νά εἶναι καί ὁ Σούμσκι, πρώην μποροτμπιστής, τώρα μέλος τοῦ Κόμματος, πού δέν πῆρε μέρος στή φραξιονιστική πάλη στή συνδιάσκεψη τῆς Οὐκρανίας, ὕστερα 2 μέλη τῆς νέας ΚΕ καί 2 μέλη τῆς παλιᾶς.

Μέ ἐντολή τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Μάρτη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

294

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΚΕΕ [182]

24. III. 1920.

Τό ΣΛΕ ὑποβάλλει γιά ἐπικύρωση τῆς ΠΚΕΕ κατάλογο τῶν ἐπιχειρήσεων πού ὑπόκεινται στήν ἄμεση ἁρμοδιότητα τῶν κεντρικῶν ὀργάνων τοῦ ΑΣΛΟ καί συγκαταλέχθηκαν στήν «Ι ὁμάδα» σύμφωνα μέ τίς ὁδηγίες τῆς ΠΚΕΕ.

Ὁ κατάλογος αὐτός ψηφίστηκε ὁμόφωνα ἀπό τήν ἐπιτροπή πού δημιούργησε τό ΣΛΕ καί ἐπικυρώθηκε ἀπό τό ΣΛΕ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

295

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Σ. Ζ. ΕΛΙΑΒΑ ΚΑΙ Γ. Ε. ΡΟΥΤΖΟΥΤΑΚ [183]

Στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου:

Προτείνω νά σταλεῖ κρυπτογράφημα στόν 'Ελιάβα καί στόν Ρουτζουτάκ: «'Επιμένουμε στήν πιστότατη ἐφαρμογή τῶν ἀποφάσεων τῆς ΚΕ ὅσοναφορᾶ τήν ἐξωτερική πολιτική. Νά ἀπομακρύνετε τελείως χωρίς καθυστέρηση τόν Γκέλλερ καί τόν Μπρόιντο, ὅλες τίς δυνάμεις νά τίς ἀναθέσετε μόνο στούς Γκόλουμπ, Μασίτσκι καί Γκόπνερ. Νά ἐφαρμόσετε ἀμέσως ὅλες τίς ὑπόλοιπες ἐντολές τῆς ΚΕ καί νά ἀναφέρετε γιά τήν πιστή ἐκπλήρωσή τους. Προειδοποιοῦμε ὅτι οἱ παραπέρα χρονοτριβές καί ἀρνήσεις νά ὑποταχθεῖτε στήν ΚΕ τοῦ Κόμματος θά ἔχουν σάν συνέπεια τήν τιμωρία σας».

Λένιν

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Μάρτη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

296

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [184]

1) Νά ἀπαντήσετε στόν Γκούμπκιν: δέν πείστηκα ἀπό τά ἐπιχειρήματά του, γιατί *ἡ βιομηχανία σχιστόλιθου τοῦ κυβερνείου* Πετρούπολης παραμένει σέ *ἔμ*μεση σύνδεση μέ τήν Κεντρική Διεύθυνση βιομηχανίας σχιστόλιθου.

Τό διϋλιστήριο πρέπει νά κατασκευαστεῖ στό Βόλγα, γιατί ὁ σταθμός Βεϊμάρν εἶναι πολύ κοντά στά σύνορα.

2) Νά ρωτηθεῖ ὁ Ρίκοφ.

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

297

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΣΒΙΝΤΕΡΣΚΙ

σ. Σβιντέρσκι!

Πληροφορήθηκα ὅτι ὑπάρχει ἡ παρακάτω ἀπελπιστική κατάσταση στίς φάμπρικες:

Διεύθυνση ἐργοστασίων Νο 6 τοῦ κυβερνείου Καλούγκας, φάμπρικες Τρόιτσκο-Κόντροβο καί Πολοτνιάνι, πρώην ἑταιρία Β. Γκόβαρντ καί Γκοντσαρόφ.

Σταθμός Γκοβάρντοβο τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Σιζράν-Βιάσμα καί σταθμός Πολοτνιάνι ζαβόντ.

Ἐργάτες περίπου.................................... 2500-3000
Ὑπάλληλοι.. 200 ἄτομα
Μέλη οἰκογενειῶν.................................. 12000 »
στίς 28 τοῦ Φλεβάρη αὐτοῦ τοῦ χρόνου στρατιωτικοποιήθηκαν.
Τό Δεκέμβρη πέρασαν σέ σιτηρέσιο τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Δέν παίρνουν τίποτε *.

Παρακαλῶ νά σκεφτεῖτε τό μέτρο τῆς ἔκτακτης ἐντολῆς γιά τή χορήγηση τροφίμων σ' αὐτούς καί νά μοῦ γνωστοποιήσετε τήν ἀπάντησή Σας.

Λένιν

Γράφτηκε όχι νωρίτερα άπό τίς 24 τοῦ Μάρτη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

298

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ «ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΑΙΔΙΩΝ» [185]

Νά ρωτηθεῖ ὁ σύντρ. *Τζερζίνσκι*. Παρακαλῶ νά δοθεῖ ἀπάντηση. (Νομίζω πώς αὐτό εἶναι κακοήθεια.)

Λένιν

Γράφτηκε όχι νωρίτερα άπό τίς 24 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

299

ΣΤΟ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) [186]

Στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ

Νομίζω ὅτι, ὡσότου δέν ἀποκατασταθοῦν *τελείως* οἱ σιδηροδρομικές μεταφορές, αὐτό οὔτε κάν νά τό σκέπτεστε.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Ὑπογραμμισμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

300

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

στόν σ. Ρίκοφ

Ἡ κατάληψη τοῦ Γκρόζνι μέ τά 15 ἑκατ. πούτια βενζίνης [187] μᾶς ὑποχρεώνει νά πάρουμε μιά σειρά ἐπείγοντα καί σοβαρά μέτρα, ὅπως εἶναι:

1. Ἰδιαίτερα αὐστηρή φρούρηση τῆς βενζίνης.
   Στρατιωτικά μέτρα. Εἰδική εὐθύνη τῶν στρατιωτικῶν.
2. Ὑπολογισμός: πόσο μᾶς χρειάζεται (*maximum*).
   Τό ὑπόλοιπο — στό ἐξωτερικό γιά ἀτμομηχανές.
3. Συγκέντρωση τῶν φορτηγῶν αὐτοκινήτων (*ἀπό παντοῦ*, ἰδιαίτερα ἀπό τό στρατό) καί ἐπισκευή τους *γιά τή μεταφορά τῶν σιτηρῶν στούς σταθμούς*.
4. Ἐπιστράτευση τῶν φορτηγῶν αὐτοκινήτων καί τῶν ὁδηγῶν γι' αὐτό τό σκοπό.
5. Μεταφορά τῆς βενζίνης στίς κεντρικές ἀποθῆκες.

Ἴσως γι' αὐτό τό ζήτημα νά κάνετε σύσκεψη (ἀπό τό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ καί τή στρατιωτική ὑπηρεσία) καί νά ὑποβάλετε τήν πρόταση τῆς σύσκεψης στό Συμβούλιο Ἄμυνας;

Σᾶς παρακαλῶ νά τό κάνετε *ἐπειγόντως*.

28/III. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

301

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

στόν σ. Τρότσκι!

Γιά ἐνημέρωση

Γιά τούς νότιους σιδηροδρόμους:

Ζαμπάροφ, ξέρει θαυμάσια τούς νότιους σιδηροδρόμους. Πολύ, πάρα πολύ πιστό μέλος τοῦ Κόμματος, σιδηροδρομικός τό ἐπάγγελμα.

Μπλιζνιτσένκο — γιά τούς σιδηροδρόμους τοῦ Βόρειου Ντονιέτσκ. Ἐπίσης πολύ, πάρα πολύ πιστό μέλος τοῦ Κόμματος. Κατασκεύασε βαρύ θωρακισμένο τρένο. Σιδηροδρομικός.

Ὁ Ἰβανόφ Ἀλεξέι εἶναι ἐντελῶς ἀκατάλληλος, τεμπέλης (διορίστηκε στούς νότιους σιδηροδρόμους ἀπό τή «νέα» ΚΕ τῆς Οὐκρανίας) [188].

Τή σύσταση τήν κάνει ὁ Σβάρτς («Σεμιόν»), παλιός μπολσεβίκος, πιστό μέλος τοῦ Κόμματος, ἀγανακτισμένος μέ τόν κατατρεγμό τοῦ Ρακόβσκι ἀπό τούς οὐκρανούς μισομαχνοφικούς.

28/III. 1920. *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

302

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ι. Ι. ΣΒΑΡΤΣ, Γ. Α. ΓΙΑΚΟΒΛΕΦ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥΣ [189]

Ὅλοι οἱ ἐργάτες τοῦ Ντονιέτσκ μέ τόν Σαπρόνοφ!!
Δέν πιστεύω. Στοιχεῖα;
Στόν Σβάρτς
Στόν Γιάκοβλεφ καί τούς ἄλλους.

Γράφτηκε στίς 31 τοῦ Μάρτη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

303

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ

σ. Κρεστίνσκι! Πρέπει νά τηρεῖτε τό *νόμο.*

Σύμφωνα μέ τό νόμο τελευταία ἀπόφαση εἶναι ἡ ἀπόφαση τοῦ *Ὀργανωτικοῦ Γραφείου,* πού ἀπόριψε ἤδη τή *διαμαρτυρία* τῆς ΚΕ Οὐκρανίας.

Ὁ Γιάκοβλεφ (καί ἡ ΚΕ Οὐκρανίας) *εἶναι ὑποχρεωμένοι* νά ἐκπληρώσουν **ἀμέσως** αὐτή τήν ἀπόφαση [190].

Εἶμαι σύμφωνος νά *ζητηθεῖ ἡ γνώμη* χωρίς νά ἀναγνωρίζω σ' αὐτή τήν ἐνέργεια τό δικαίωμα νά καθυστερήσει τήν ἀπόφαση, γιατί τό δικαίωμα αὐτό τό ἔχει *μόνο* ἡ ὁλομέλεια, καί ζητῶ τό δικαίωμα τῆς διαφώτισης.

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τό Μάρτη τοῦ 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

304

* ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ε. ΝΤ. ΣΤΑΣΟΒΑ

Ὁ Τσιτσέριν εἶναι ἄρωστος, δέν τόν περιποιεῖται κανένας, δέν θέλει νά κάνει θεραπεία, καταστρέφει τόν ἑαυτό του.

Εἶναι ἀνάγκη νά τοῦ στείλετε ἀπομέρους τῆς ΚΕ γράμμα *γεμάτο ἀβροφροσύνη* (γιά νά μήν προσβληθεῖ) μέ *ἀπόφαση* τῆς ΚΕ, ὅτι ἡ ΚΕ ἀπαιτεῖ νά μή διασπαθίζεται ἡ δημόσια περιουσία, νά κληθεῖ ὁ καλύτερος γιατρός (μέσω τοῦ Καραχάν τουλάχιστο), νά *ἀκολουθήσει* τίς ὁδηγίες του, ἐφόσον ὁ γιατρός τόν συμβουλεύσει νά πάρει ἄδεια καί νά *παραμείνει σέ σανατόριο ὅσον* καιρό *πρέπει*.

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τό Μάρτη τοῦ 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

305

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

σ. Τσιουρούπα!

Στό Πολιτικό Γραφεῖο γινόταν λόγος ὅτι οἱ στρατιωτικές μεταφορές ἀπό τή Σιβηρία πρέπει νά *ἀντικατασταθοῦν ἀπό μεταφορές τροφίμων* (λόγω τῶν νικῶν στό Νότο).

Ἡ ἀπόφαση δέν γράφτηκε, γιατί ὁ Τρότσκι συμφώνησε ἀπόλυτα καί *ἔδοσε ἤδη ἐντολή*.

Το μέλος τοῦ ΑΣΜ (Ἀνώτατου Συμβουλίου γιά τίς μεταφορές) ἀπό τό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ πρέπει *νά ἔχει τά μάτια του τέσσερα*.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τό Μάρτη τοῦ 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

306

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΝΙΚΟΛΑΓΕΦ [191]

Νά μοῦ στέλνετε:

1) **μηνιαῖα** δελτία πού θά καθιερώσετε,
2) γιά *ὅλους* τούς μεγάλους σταθμούς,
3) μέ τήν ὑπόδειξη, πόσες λέξεις γιά
   τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν,
   τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Στρατιωτικῶν,
   τό Ρωσικό τηλεγραφικό πρακτορεῖο κ.τ.λ.

Γράφτηκε τό Μάρτη τοῦ 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1934 στό βιβλίο: Α. Μ. Νικολάγεφ. «Ὁ Λένιν καί τό ραδιόφωνο». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

307

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Β. ΛΟΥΝΑΤΣΑΡΣΚΙ [192]

Νά πάρετε μερικά μοναστήρια κοντά στήν Πετρούπολη γιά τήν ἐγκατάσταση τῶν ἐλαττωματικῶν καί τῶν *ἐγκαταλειμένων* παιδιῶν καί ἀνηλίκων.

Λένιν

Γράφτηκε τό Μάρτη τοῦ 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

308

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Σ. Μ. ΜΑΝΟΥΤΣΑΡΙΑΝΤΣ

Βιβλιοθηκάρισσα

Δέν γίνεται

1) νά μαζέψουμε *ὅλες* τίς ἐκδόσεις κάθε *Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου* σέ ξεχωριστούς φακέλλους εἴτε σέ ράφια;
2) Ἐπίσης: τίς ἐκδόσεις τῆς *ΚΕ* τοῦ ΚΚΡ καί τῶν τοπικῶν *κομματικῶν ἐπιτροπῶν;*

Γράφτηκε ἀργότερα ἀπό τό Μάρτη τοῦ 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Γενάρη 1927 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 17

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

309

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

2/IV. 1920.

Ἐντελῶς ἀπόρρητο
Κρυπτογραφικά

Στό ΕΣΣ τοῦ μετώπου Καυκάσου, Ὀρτζονικίτζε

Παρακαλῶ ἀκόμη μιά φορά νά ἐνεργήσετε μέ προσοχή καί νά ἐπιδείξετε ὁπωσδήποτε τή μεγαλύτερη εὐμενή διάθεση πρός τούς μουσουλμάνους, ἰδιαίτερα κατά τήν εἴσοδό Σας στό Νταγκεστάν. Νά ἐκδηλώσετε μέ ὅλα τά μέσα καί μάλιστα μέ τόν πιό πανηγυρικό τρόπο τίς συμπάθειές Σας πρός τούς μουσουλμάνους, τήν αὐτονομία τους, τήν ἀνεξαρτησία καί τά λοιπά. Γιά τήν πορεία τῆς δουλιᾶς νά μᾶς ἐνημερώνετε ἀκριβέστερα καί συχνότερα.

Λένιν

Σύντρ. *Τρότσκι*, ἄν συμφωνεῖτε, στεῖλτε το κρυπτογραφικά καί μέ τήν ἀπευθείας γραμμή, τό συντάξαμε μέ τόν Στάλιν.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

310

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ι. ΧΟΝΤΟΡΟΒΣΚΙ

Στό Καζάν βρίσκεται (στό Πανεπιστήμιο, ὑφηγητής, εἴτε καθηγητής κ.ο.κ.)

ὁ Ἀντοράτσκι.

Τόν ξέρω παραπάνω ἀπό 10 χρόνια. Πολύ ἔμπιστος ἄνθρωπος. Μαρξιστής καλά μορφωμένος.

Τοῦ ἔδοσα ἐντολή νά γράψει δικίμιο τῆς ἱστορίας τῆς ἐπανάστασης.

Παρακαλῶ

1) νά τόν χρησιμοποιήσετε ἐντατικά γιά διαλέξεις κ.ο.κ.,

2) νά τόν βοηθήσετε μέ σιτηρέσιο (*ένισχυμένο*), κι' αὐτόν καί τήν οἰκογένειά του, μέ καυσόξυλα καί λοιπά,
3) νά μοῦ στείλετε τηλεγραφικά τή διεύθυνσή του (καί τί κάνατε γι' αὐτόν).

6/IV. 1920.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

311

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Β. ΑΝΤΟΡΑΤΣΚΙ

6/IV. 1920.

σ. 'Αντοράτσκι!

Παρακάλεσα τόν σ. Χοντορόβσκι νά Σᾶς βοηθήσει μέ σιτηρέσιο, καυσόξυλα καί λοιπά.

'Υποσχέθηκε πώς θά τό κάνει.

Γράψτε μου μέ τήν πρώτη εὐκαιρία (καλύτερα μέσω τῶν στρατιωτικῶν)

1) ἔγινε τίποτε γιά βοήθειά Σας; Σιτηρέσιο; Καυσόξυλα;

2) χρειάζεται καί τίποτε ἄλλο;

3) μπορεῖτε νά συγκεντρώσετε ὑλικό γιά τήν *ἱστορία τοῦ ἐμφυλίου πολέμου*

καί τήν *ἱστορία τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας;*

Μπορεῖ γενικά νά συγκεντρωθεῖ αὐτό τό ὑλικό στό Καζάν; Μπορῶ καί ἐγώ νά βοηθήσω;

Σώματα τῆς *«Ἰζβέστιγια»* καί τῆς *«Πράβντα»;* Λείπουν πολλά;

Μπορῶ νά βοηθήσω γιά νά βρεθεῖ ὅ,τι δέν ἐπαρκεῖ;

Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ γράψετε, *νά μοῦ δόσετε τή διεύθυνσή Σας.*

Τούς καλύτερους χαιρετισμούς μου!

Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 3

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

312

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΕΦΕΔΡΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

6. IV. 1920.

Παρακαλῶ τόν διοικητή τῆς Ἐφεδρικῆς στρατιᾶς, καθώς καί ὅλες γενικά τίς στρατιωτικές, σιδηροδρομικές καί ἄλλες ἀρχές νά δέχονται ἀπό τόν κομιστή, σύντρ. *Ἀντοράτσκι*, τά γράμματα πού ἀπευθύνονται *σέ μένα* καί νά μοῦ τά παραδίνουν ὅσο τό δυνατό γρηγορότερα καί σιγουρότερα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

313

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΣΑΜΑΡΑΣ

6. IV. 1920.

Σαμάρα
Πρός τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου
Ἀντίγραφο στό ΕΣ Συμβούλιο

Παίρνετε ἐπαρκῆ ριζικά μέτρα γιά τό καθάρισμα τῆς πόλης; Παρακαλῶ νά καταπιαστεῖτε δραστήρια μ' αὐτό καί νά ἐλέγχετε συχνότερα τήν πραγματική ἐκπλήρωση. Μήπως ἀποφεύγουν τήν ὑποχρεωτική ἐργασία οἱ μπουρζουάδες καί οἱ μικροαστοί; Εἶναι ἀπαραίτητο νά τούς τραβήξετε μέ ὅλες σας τίς δυνάμεις.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

314

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ι. ΛΑΤΣΙΣ

6. IV. 1920.

σ. Λάτσις! Τό γράμμα τοῦ «ἀριστεροῦ» ἐσέρου «Σένια» εἶναι *πολύ σπουδαῖο*. Δέν κάνει νά τό δημοσιεύσουμε; [193]

Δέν γίνεται αὐτό ἀμέσως. Γράψτε μου, πότε μπορεῖ καί *πῶς* (εἶναι ἀπαραίτητο νά πάρουμε **μιά σειρά** προφυλακτικά μέτρα κατά τή δημοσίευση).

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

315

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ *

Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή

Στό Ροστόβ τοῦ Ντόν, ΕΣΣ τοῦ μετώπου τοῦ Καυκάσου
Στόν *Ὀρτζονικίτζε*

Σᾶς ἐξουσιοδοτῶ νά ἀνακοινώσετε στούς ὀρεσίβιους, ὅτι ὑπόσχομαι νά πετύχω τήν ἐπιψήφιση ἀπό τό ΣΛΕ χρηματικῆς βοήθειας σ' αὐτούς. Δόστε τους ἀπό τό λογαριασμό τοῦ Συμβουλίου μέχρι ** 200 ἑκατομμύρια. Ὁ Ναριμάνοφ ἀναχωρεῖ αὐτές τίς μέρες γιά τό Πετρόβσκ σύμφωνα μέ τήν πρότασή Σας. Μπορεῖτε νά ἀνακοινώσετε ἐκμέρους μου στόν κ. Οὐρατάτζε ὅτι ἡ κυβέρνηση δέν ἔχει ἀντιρήσεις γιά τόν ἐρχομό του στή Μόσχα, συνάμα εἶμαι ἀπόλυτα σύμφωνος μαζί Σας ὅτι δέν πρέπει νά βιαστοῦμε μέ τήν ἀναχώρησή του ἀπό τό Ροστόβ στή Μόσχα, καί γι' αὐτό Σᾶς ἀφήνω νά καθορίσετε τή μέρα τῆς ἀναχώρησής του κατά τήν κρίση Σας [194]. Ὅσοναφορᾶ τό ζήτημα τῶν ἐγγείων σχέσεων μπορεῖτε νά ἐνεργήσετε μόνος Σας, ἐνημερώνοντάς μας ὡστόσο γιά τά μέτρα πού παίρνετε σ' αὐτό τόν τομέα. Παρακαλῶ νά μᾶς ἐνημερώνετε πιό συχνά. Παρακαλῶ νά ἐπισπεύσετε τή μεταφορά τμημάτων στό Νοτιο-Δυτικό μέτωπο.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Ἀπρίλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

---

* Στό κάτω μέρος τοῦ τηλεγραφήματος ὑπάρχει ἡ ἐπισημείωση τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Παρακαλῶ νά μεταδοθεῖ σήμερα τό βράδυ μέ τήν ἀπευθείας γραμμή στό Ροστόβ τοῦ Ντόν. *Λένιν*». *Ἡ Σύντ.*

** Ὁ ὑπότιτλος καί οἱ λέξεις «ὑπόσχομαι νά πετύχω τήν ἐπιψήφιση... ἀπό τό λογαριασμό τοῦ Συμβουλίου μέχρι» εἶναι γραμμένα ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

316

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΣΑΡΑΤΟΦ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ

Σημείωμα μέ τήν άπευθείας γραμμή

Σαράτοφ, στόν πρόεδρο τῆς ΕΕ κυβερνείου
Σαράτοφ, στήν Ἔκτακτη ἐπιτροπή κυβερνείου
Ἀντίγραφο Σαράτοφ, Ἐπιτροπή ἐπισιτισμοῦ
Ἀντίγραφο Καμίσιν, στήν ΕΕ νομοῦ

Ἐπικυρώνοντας τό ὑπ. ἀρ. 1111 τηλεγράφημα [195] τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ *Τσιουρούπα* καί προτείνοντάς το γιά ἀπαρέγκλιτη ἐκτέλεση, δίνω ἐντολή στόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου νά ἐξακριβώσει τήν πληροφορία τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου. Σέ περίπτωση πού ἡ πληροφορία τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου Σαράτοφ ἀνταποκρίνεται στήν πραγματικότητα νά τεθεῖ ὑπό κράτηση γιά τρία εἰκοσιτετράωρα ὁ πρόεδρος τῆς Νομαρχιακῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Καμίσιν γιά τήν ἀπαράδεκτη ἐπέμβασή του στήν πορεία τῆς ἐπισιτιστικῆς δουλιᾶς, ἐπέμβαση πού ἔρχεται σέ ἀντίθεση μέ τά συμφέροντα ὅλης τῆς χώρας καί τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ.

15/IV. 1920. Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά,
σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

317

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ

16. IV. 1920.

σ. Τζερζίνσκι!

Δόστε ἐντολή, παρακαλῶ, νά γίνει ἐξέταση *μέ μεγαλύτερη αὐστηρότητα*. Δέν μπορεῖ νά διοριστοῦν γιά τήν ἐξέταση ἄνθρωποι ἀμερόληπτοι πού νά μήν εἶναι κάτοικοι τῆς Πετρούπολης;

Ἄκουσα ἀπό μιά ἀκόμη πηγή (ἐκτός ἀπό τά στοιχεῖα τῶν γραμμάτων + ἀπό τήν Καλμικόβα) ὅτι ἡ τοπική Τσεκά ἔκανε ἀσχημίες σ' αὐτή τήν ὑπόθεση.

Πρέπει νά γίνει ἐξέταση ὁλοκληρωμένα καί γρήγορα.

Ἔχετε τήν καλοσύνη, μετά τήν ἀποπεράτωση τῆς ὑπόθεσης, νά μοῦ ἐπιστρέψετε τά συνημμένα ντοκουμέντα καί νά φροντίσετε νά μοῦ στείλει ὁ γραμματέας Σας τηλεφωνογράφημα γιά τό πόρισμα [196].

Χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

318

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. ΝΤ. ΜΠΟΝΤΣ-ΜΠΡΟΥΓΕΒΙΤΣ

16. IV. 1920.

σ. Βλαντίμιρ Ντμίτριεβιτς!

Σᾶς παρακαλῶ, *ἄν ἤδη* ἀναρώσατε (ὅταν ἀναρώσετε *τελείως*),

1) νά ἐξετάσετε τήν ὑπόθεση μέ μάρτυρες *χωρίς νά μαθευτεῖ*·

2) νά καλέσετε τόν Γκίλ καί σάν πρώτη φορά νά τοῦ προσάψετε *μομφή (ἐλαφρά)*, προειδοποιώντας τον ὅτι λόγω τῆς ὥς τώρα καλῆς του διαγωγῆς περιορίζεστε στό κατώτερο μέτρο τιμωρίας χωρίς νά τήν καταχωρήσετε στό βιβλιάριό του καί ὅτι σέ περίπτωση ἐπανάληψης θά τάχει ἄσχημα [197].

Χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1958 στό βιβλίο: Α. Α. Στρουτσκόφ «Ὁ Λένιν καί ὁ λαός», Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

319

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Β. Μ. ΑΝΤΕΡΣΟΝ

... Ἡ ρωσική ἐπαναστατική φιλολογία εἶναι πολύτιμη σέ ἀφάνταστο βαθμό, ἰδιαίτερα τή στιγμή πού ἡ ἀνάλογη, ἀλλά μικρότερη συλλογή τῆς Ἀκαδημίας ἐπιστημῶν δέν ἔχει ἐπιστραφεῖ ὥς τώρα ὕστερα ἀπό τήν ἐκκένωση καί ἡ Δημόσια βιβλιοθήκη εἶναι ἡ μοναδική ἀποθήκη γιά τή διαφύλαξη αὐτῶν τῶν «χάρτινων διαμαντιῶν» στήν Πετρούπολη. Κι' ἄν τό ἀπόθεμά της πάθει ζημιά, θά συμβοῦν πράγματα πού δέν θά εἶναι γιά ἀνταμοιβή.

Μέ δυό λόγια Σᾶς παρακαλῶ — σωστότερα, Σᾶς ἐκλιπαρῶ — νά μήν ἀρνηθεῖτε, ἄν νομίζετε ὅτι μπορεῖ αὐτό νά γίνει, νά μοῦ στείλετε μιά τυπική ἀπαγόρευ-

ση νά δίνω έπαναστατική φιλολογία στό σπίτι σέ άτομα, όποια καί άν είναι αύτά. Σέ μερικές περιπτώσεις χωρίς τή μοσχοβίτικη, προσωπικά τή δική Σας, ύποστήριξη έγώ δέν μπορώ νά κάνω τίποτε. Όλες αύτές οί άπαιτήσεις ξεκινάνε πολύ συχνά άπό λόγους έξασφάλισης άνετων συνθηκών στό διάβασμα. Τό μοτίβο νά μή χορηγοϋνται βιβλία στό σπίτι είναι άπλό — παρόμοιες έκδόσεις είναι «σπάνιες καί πολύτιμες»...

σ. Λουνατσάρσκι! Δόστε άμέσως αύτή τήν άπαγόρευση! *Έγώ θά ύπογράψω* [198].

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 16 ή στίς 17 τοϋ Άπρίλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

320

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Α. Β. ΛΟΥΝΑΤΣΑΡΣΚΙ

Πρός τόν πρόεδρο τοϋ Συμβουλίου τών Λαϊκών Έπιτρόπων
σύντρ. Β. Ι. Λένιν

Μοϋ στείλατε ένα τηλεγράφημα άπό τό Καζάν μέ τό παράπονο ότι δέν ύπάρχουν χαρτονομίσματα. Παρόμοια τηλεγραφήματα πήρα καί άπό τά κυβερνεία τής Βιάτκα καί τής Βόλογκντα. Σέ όλα αύτά τά μέρη οί δάσκαλοι δέν παίρνουν μισθούς έδώ καί τρεϊς μήνες, γιατί δέν ύπάρχουν χρήματα.

Έτσι, λοιπόν, άποδείχνεται ότι σέ κυβερνεία πού είναι τελείως άγονα οί δάσκαλοι πεινοϋν λόγω έλλειψης τροφίμων, ένώ σέ κυβερνεία πού παράγουν προϊόντα, όπως τοϋ Καζάν, τής Βόλογκντα καί τής Βιάτκα, όπου οί δάσκαλοι μπορούν πραγματικά νά συντηρούνται, αύτοί πεινοϋν, λόγω έλλειψης χρημάτων.

Σάς παρακαλώ πολύ, Βλαντίμιρ Ίλίτς, νά δοθεί κάποια έντολή είτε νά ύποβληθεί αύτό γιά έξέταση στό Συμβούλιο τών Λαϊκών Έπιτρόπων, γιά νά κατανέμονται τά χαρτονομίσματα πού χορηγοϋνται γιά τίς άνάγκες τών κυβερνείων άνάλογα, δηλαδή: όταν ύπάρχει άνεπάρκεια 10-20%, αύτή ή άνεπάρκεια νά κατανέμεται άνάμεσα σέ όλες τίς ύπηρεσίες. Διαφορετικά στήν πράξη όλοι άνεξαιρέτως παίρνουν μισθό, έκτός άπό τούς ύπαλλήλους τής παιδείας...

Στό Μικρό Συμβούλιο: παρακαλώ νά έκπληρωθεί αύτή ή παράκληση. Μάλιστα κάτι περισσότερο: πρέπει νά *προτιμοϋνται* οί δάσκαλοι.

17/IV. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 17 τοϋ Άπρίλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

321

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Β. ΛΟΥΝΑΤΣΑΡΣΚΙ ΚΑΙ ΣΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

. 19. IV. 1920.

πρός τόν σ. Λουνατσάρσκι
καί
στό Μικρό Συμβούλιο

Ὁ γλύπτης Σ. Μερκούροφ θεωρεῖ πολύ ἄδικο καί λαθεμένο τό ὅτι ἡ ἀκύρωση τῆς παραγγελίας πού τοῦ ἔδοσε τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων (30. XII. 1919) ἔγινε

(1) χωρίς νά κληθεῖ προσωπικά,

(2) χωρίς νά εἰδοποιηθεῖ γραπτά καί χωρίς νά τοῦ παρουσιαστεῖ ἀντίγραφο τῆς ἀπόφασης τοῦ ΣΛΕ πού νά ἀκυρώνει τήν παραγγελία.

Γι' αὐτό ὁ Μερκούροφ ἐπιμένει νά τοῦ δοθεῖ τό δικαίωμα μέχρι τίς 15. IV. 1920 (προθεσμία πού ἔδινε ἡ ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ τῆς 23. II. 1920 στόν Ἀλιόσιν μέ τήν ὁμάδα του) νά παρουσιάσει ἀκόμη μιά φορά νέο σχέδιο [199].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

322

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Λ. ΠΙΑΤΑΚΟΦ

1

Αἰκατερινμπούργκ, Συμβούλιο τῆς 1ης Στρατιᾶς ἐργασίας, στόν Πιατακόφ

Τό ΣΛΕ, ἐπικυρώνοντας τό τηλεγράφημα τοῦ συντρόφου Βλαντίμιρσκι, δίνει ἐντολή σέ ὅλα τά τοπικά ἱδρύματα τῆς Πριουράλιε * νά εἶναι ἐξαιρετικά μετριοπαθῆ καί προσεκτικά στό ζήτημα τῆς νέας διοικητικῆς διαίρεσης τῶν κυβερνείων, συνάμα προτείνει τίς ὁδηγίες αὐτές νά τίς ἔχει σάν γνώμονα καί τό Συμβούλιο τῆς 1ης Στρατιᾶς ἐργασίας καί ἰδίως νά μή συγκροτήσει καμιά εἰδική ἐπιτροπή γι' αὐτό τό ζήτημα [200].

20/IV. 20. Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

---

* Ἀπόκεντρο τμῆμα τῆς Ἀνατολικοευρωπαϊκῆς πεδιάδας, κοντά στίς δυτικές πλαγιές τῶν Οὐραλίων, κυρίως τήν πεδιάδα τῶν ποταμῶν Κάμα καί Πετσόρα. *(Σημ. μετ.)*.

2

Αἰκατερινμπούργκ, Συμβούλιο τῆς 1ης Στρατιᾶς ἐργασίας, στόν Πιατακόφ

Τό ΣΛΕ στή συνεδρίαση τῆς 20/IV. 1920 ἀποφάσισε: νά προσάψει μομφή στό Συμβούλιο τῆς 1ης Στρατιᾶς ἐργασίας γιά τή σοβαρή ἀνεπάρκεια πού ἔδειξε στήν ἀντιμετώπιση τοῦ ζητήματος τῆς νέας διαίρεσης τῶν κυβερνείων καί νά ἀπαιτήσει στό μέλλον πιό σοβαρή προετοιμασία τοῦ ἔργου αὐτοῦ, γιά νά μήν ὑπάρχουν ἀντιφατικές δηλώσεις ἀπό τίς τοπικές ὑπηρεσίες.

20/IV. 1920. Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τά δακτυλογραφημένα κείμενα, ὑπογραμμένα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

323

* ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΒΙΒΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ, ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ, ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ 4ης ΣΤΡΑΤΙΑΣ, ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΕΙΩΝ

Ἀντίγραφο στήν Ἐπιτροπή κρατικῶν ἔργων *, σ. *Ἀλφέροφ*
Ἀντίγραφο Νοβοουζένσκ, Ἀλγκέμπα, στόν *Μπουντασσί*
Ἀντίγραφο Μόσχα, Ἀλγκέμπα, Σαντόβαγια Κουντρίνσκαγια, 13

Γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῆς κατασκευῆς τῆς γραμμῆς Ἀλεξάντροφ-Γκάι — Ἔμπα δίνω ἐντολή νά κατασκευαστεῖ ἀμέσως εἰδική τηλεγραφική γραμμή Σαράτοφ—Νοβοουζένσκ, χρησιμοποιώντας γιά τό σκοπό αὐτό τά ὑλικά πού εἶναι στή διάθεση τοῦ μετώπου τοῦ Τουρκεστάν. Γιά τήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν νά μοῦ ἀναφέρετε.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Ἀπρίλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 24 τοῦ Ἰούλη 1928 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 170

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

* Ἐπιτροπή κρατικῶν ἔργων τοῦ ΑΣΛΟ. *Ἡ Σύντ.*

324

ΣΤΟ ΣΟΒΙΕΤ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ [201]

Σύντροφοι! Σᾶς παρακαλῶ πολύ σέ ὅλες τίς περιπτώσεις πού ὁ σ. Γκόρκι θά ἀπευθύνεται σέ σᾶς γιά παρόμοια ζητήματα, νά τοῦ παρέχεται *κάθε* βοήθεια, ἄν ὅμως παρουσιαστοῦν ἐμπόδια, δυσκολίες καί ἀντιρήσεις κάθε εἴδους, ἔχετε τήν καλοσύνη νά μέ εἰδοποιήσετε σέ τί συνίστανται αὐτές.

22/IV. 1920.

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1925 στό βιβλίο «Στήν ἐπέτειο τοῦ θανάτου τοῦ Β Ι Λένιν 1924 — 21 τοῦ Γενάρη — 1925» Μόσχα — Λένινγκραντ

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

325

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. Μ. ΚΑΡΑΧΑΝ ΚΑΙ ΤΟΝ Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ

22. IV. 1920.

πρός τούς σ.σ. Καραχάν
καί
Τζερζίνσκι

Ἡ Μ. Φ. Ἀντρέγεβα ἔχει τόν τρόπο ἐπικοινωνίας γιά τήν παραλαβή τῶν ἐφημερίδων καί τοῦ ταχυδρομείου (γιά τήν παραλαβή καί τήν ἀποστολή, γιά τήν ἀνταλλαγή).

Παρακαλῶ νά τῆς παράσχετε κάθε βοήθεια γιά τή σωστή ὀργάνωση αὐτῆς τῆς δουλιᾶς.

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

326

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Π. ΜΙΛΙΟΥΤΙΝ [202]

1

Δέν εἶναι δυνατό νά ἀνεχόμαστε αὐτή τήν ἀοριστία *οὔτε μιά μέρα.* Ἄν κανένας διαμαρτύρεται, βάλτε *ἀμέσως τό ζήτημα στό ΣΛΕ* (διαφορετικά ὑπεύθυνος θά εἶστε Σεῖς).

Πήρατε ἀπό τούς γερμανούς ἀντιπροσώπους *ἀπόδειξη παραλαβῆς* τῆς ἀνακοίνωσης πού τούς κάναμε ὅτι *δέν τούς ἐξασφαλίζουμε* μέ τρόφιμα, φορέματα καί κατοικίες καλύτερα ἀπό τούς ἄλλους *καί ἀπό τούς ἁπλούς* ἐργάτες τῆς Ρωσίας;

2

1) Νά μιλήσετε *ὁπωσδήποτε* μέ τόν Τσιτσέριν.

2) Πρέπει νά ἐξακριβώσετε, ἄν ἔχει ληφθεῖ ἀπόδειξη (νά τήν πάρετε ὁπωσδήποτε, ἤ νά καταχωρήσετε *ὅλο τό περιεχόμενό της* στό συμφωνητικό).

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Ἀπρίλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό περιοδικό «Προζέκτορ», τεῦχ. 4

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

327

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. Α. ΤΙΜΙΡΙΑΖΕΦ

27. IV. 1920.

Ἀγαπητέ Κλιμέντι Ἀρκάντιεβιτς! Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ γιά τό βιβλίο Σας καί τά καλά λόγια [203]. Ἔμεινα πραγματικά κατενθουσιασμένος, διαβάζοντας τίς παρατηρήσεις Σας κατά τῆς ἀστικῆς τάξης καί ὑπέρ τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Σᾶς σφίγγω θερμά, θερμά τό χέρι καί μέ ὅλη μου τήν καρδιά Σᾶς εὔχομαι ὑγεία, ὑγεία καί πάλι ὑγεία!

Δικός Σας *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1923 στό περιοδικό «Ὀγκονιόκ», τεῦχ 35

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

328

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ

Πρέπει νά ἀπαγορεύσετε στήν «Οἰκονομική Ζωή» νά δημοσιεύει λεπτομερεῖς εἰδήσεις γιά τά καύσιμα. Εἶναι πολύ πιθανό ἡ ἐπίθεση τῶν πολωνῶν νά προκλήθηκε ἐνμέρει ἀπό τή δική μας ἔλλειψη πειθαρχίας στό ζήτημα αὐτό. Εἴμαστε δεξιοτέχνες στό νά ἀποδείχνουμε μέ ἀριθμούς στίς ἐφημερίδες μας ὅτι εἶναι ἀναπόφευκτος ὁ θάνατός μας γιά διάφορους λόγους.

Στόν *Ρίκοφ*: νομίζω ὅτι αὐτό εἶναι σωστό. Ἡ γνώμη Σας; [204]

Γράφτηκε νωρίτερα ἀπό τίς 28 τοῦ Ἀπρίλη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

329

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [205]

Ὁ Βλαντίμιρσκι εἶναι ἄρωστος.

Τηλεφωνηθεῖτε μέ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐσωτερικῶν (μέ τόν Βασίλιεφ;) καί ἐπιδιῶξτε νά *πάρει μέτρα* τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐσωτερικῶν.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Ἀπρίλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

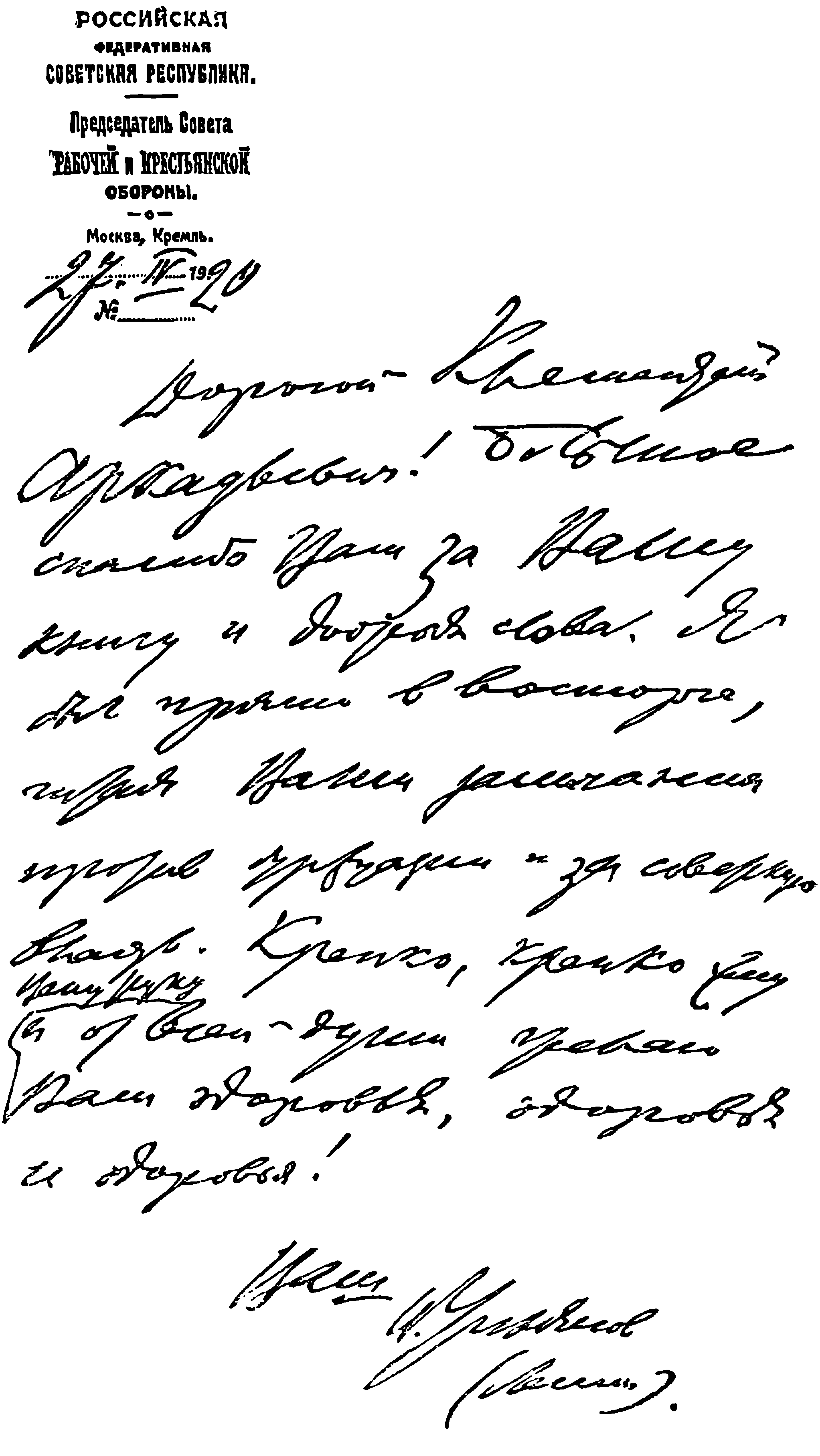
330

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

στόν σ. *Τσιτσέριν*

Σύντρ. *Τσιτσέριν!* Σᾶς παρακαλῶ καί Σᾶς καί τόν Φάινμπεργκ (κι' ἄν Ἐσεῖς εἶστε ἀπασχολημένος, ἕναν σύντροφο πού Ἐσεῖς θά ὑποδείξετε καί πού νά ξέρει θαυμάσια τό ἀγγλικό σοσιαλιστικό κίνημα) νά δεῖ τήν μπροσούρα μου *εἴτε τό κεφάλαιο γιά τήν Ἀγγλία* *

* Βλ. Β. Ι. Λένιν «Ὁ «ἀριστερισμός» παιδική ἀρώστια τοῦ κομμουνισμοῦ» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 1-104). *Ἡ Σύντ.*

РОССИЙСКАЯ
ФЕДЕРАТИВНАЯ
СОВЕТСКАЯ РЕСПУБЛИКА.
Председатель Совета
РАБОЧЕЙ и КРЕСТЬЯНСКОЙ
ОБОРОНЫ.
Москва, Кремль.
27.IV.1920
№

Дорогой Климентий Аркадьевич! Большое спасибо Вам за Вашу книгу и добрые слова. Я был прямо в восторге, читая Ваши замечания против буржуазии и за Советскую власть. Крепко, крепко жму Вашу руку и от всей души желаю Вам здоровья, здоровья и здоровья!

Ваш В. Ульянов
(Ленин).

Τό χειρόγραφο τοῦ γράμματος τοῦ Β. Ι. Λένιν
πρός τόν Κ. Α. Τιμιριάζεφ — 27 τοῦ Ἀπρίλη 1920

καί νά μοῦ δόσει συμβουλή, ἄν ἔχει λάθη ἤ ἔλλειψη τάκτ. Ἄν δέν Σᾶς εἶναι δύσκολο, παρακαλῶ πολύ νά σημειώσετε ξεχωριστά μέ μολύβι τίς πρακτικές διορθώσεις Σας.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς άρχές τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

331

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Α. ΣΕΜΑΣΚΟ

3. V. 1920.

Ἄν δέν εἶναι ὁ Σεμάσκο, τότε γιά τόν σ. *Σολοβιόφ*

Σύντρ. Σεμάσκο!

Σᾶς παρακαλῶ νά δεχτεῖτε τόν κομιστή, σύντρ. Ντμίτρι Νικίτιτς *Γεροσένκοφ,* βοηθό γιατροῦ. Μοῦ τόν συνέστησε ἕνας πολύ ἔμπιστος σύντροφος. Ὁ σύντρ. Γεροσένκοφ ἔχει μερικές ἑβδομάδες ἐλεύθερες (μέχρι πού νά τοῦ δόσουμε ειδική ἐντολή) καί στό διάστημα αὐτό θέλει νά διδαχτεῖ ἰατρική, ἀπό τή μιά μεριά, καί ἀπό τήν ἄλλη, νά διαθέσει τίς δυνάμεις του σ' αὐτή. Σᾶς παρακαλῶ πολύ νά τόν βοηθήσετε.

Δικός Σας *Λένιν*

P. S. Ὁ σύντροφος ἔχει ἐφεύρει μιά πολύ *π ρ α κ τ ι κ ή ἀπολυμαντική* συσκευή. Πρέπει νά τή δοκιμάσετε καί νά τή χρησιμοποιήσετε.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

332

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ

Ἐξαιρετικά ἐπεῖγον

Σημείωμα μέ τήν ἀπευθείας γραμμή

(μέ εὐθύνη τῶν ἐφημερευόντων ἐπιτρόπων τοῦ τηλεγραφείου)

Στό *Μπακού* μέσω *Ροστόβ*
Στόν σ. *Ὀρτζονικίτζε* ὅπου

Σᾶς παρακαλῶ γιά δεύτερη φορά νά μᾶς κάνετε γνωστούς *ἐπειγόντως*, χωρίς νά χάσετε οὔτε ἕνα λεπτό, τούς λόγους τοῦ τηλέγραφήματός Σας γιά ἀναβολή [206].

3/V. *Λένιν* *

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

333

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Γ. ΚΟΝ **

Πρός τόν Φέλιξ Κόν
Κίεβο

Ἀντίγραφο στόν Ρακόβσκι
Χάρκοβο

Ὁσοναφορᾶ τόν Βιννιτσένκο καταρχήν εἴμαστε σύμφωνοι. Συνεννοηθεῖτε μέ τόν Ρακόβσκι γιά τίς λεπτομέρειες [207]. Ἐνημερῶστε μας μέ λίγα λόγια γιά τή στρατιωτική κατάσταση καί τίς προοπτικές.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Μάη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Τό τηλεγράφημα εἶναι ὑπογραμμένο ἐπίσης ἀπό τόν Ι. Β. Στάλιν. *Ἡ Σύντ.*

** Μεταδόθηκε μέ τήν ἀπευθείας γραμμή. *Ἡ Σύντ.*

334

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ [208]

Μπακού μέσω Ροστόβ
Πρός τό μέλος ΕΣΣ τοῦ μετώπου τοῦ Καυκάσου Ὀρτζονικίτζε

Νά δοθεῖ μέσω ὑπεύθυνων προσώπων καί μετά τήν ἐπίδοσή του νά γνωστοποιηθεῖ στό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας, στόν Σκλιάνσκι.

Ἡ ΚΕ Σᾶς ὑποχρεώνει νά ἀποσύρετε τά τμήματα ἀπό τά ἐδάφη τῆς Γεωργίας πρός τά σύνορα καί νά ἀποφύγετε τήν ἐπίθεση ἐνάντια στή Γεωργία.

Μετά τίς διαπραγματεύσεις μέ τήν Τιφλίδα εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι δέν ἀποκλείεται εἰρήνη μέ τή Γεωργία.

Ἀναφέρετε ἀμέσως ὅλα τά ἐντελῶς ἐξακριβωμένα στοιχεῖα πού ἔχετε γιά τούς ἀντάρτες [209].

Μέ ἐντολή τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ

Λένιν *

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἀπό ἄγνωστο

335

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ [210]

σ. Τρότσκι! Κατά τή γνώμη μου, ὁ Τσιτσέριν ἔχει δίκιο: νά ἀπαντήσουμε ἀμέσως ὅτι συμφωνοῦμε 1) νά σταματήσουν οἱ στρατιωτικές ἐπιχειρήσεις, (α) στήν Κριμαία καί (β) στόν Καύκασο (ἀφοῦ σκεφτοῦμε κάθε λέξη μέ ἀκρίβεια) καί 2) νά γίνουν διαπραγματεύσεις γιά τούς ὅρους ἐκκαθάρισης τῆς Κριμαίας *πάνω στήν ἀρχή* (ὄχι περισσότερο) τῆς γενικῆς ἀμνηστίας τῶν λευκῶν καί 3) νά πάρει μέρος ἄγγλος ἀξιωματικός στίς διαπραγματεύσεις μέ τόν Βράνγκελ. Τό κείμενο τῆς ἀπάντησης στόν Τσιτσέριν νά συζητηθεῖ σήμερα κιόλας στό Πολιτικό Γραφεῖο, γιά νά ἀπαντήσουμε ἀπόψε τή νύχτα.

Λένιν

Θά συγκεντρώσουμε τίς ψήφους μέ τό τηλέφωνο:

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Μάη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Τό τηλεγράφημα ὑπογράφει ἐπίσης ὁ Ι. Β. Στάλιν. *Ἡ Σύντ.*

336

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Π. Ι. ΠΟΠΟΦ, Α. Λ. ΣΕΪΝΜΑΝ, Κ. Μ. ΣΒΕΝΤΣΙΚΟΦ

5. V. 1920.

Διορίζω ἐπιτροπή ἀπό τούς σ.σ. Ποπόφ, Σέινμαν καί Σβέντσικοφ μέ τήν ἐντολή νά πετύχουν πρακτικά ἀποτελέσματα στό ἔργο τῆς πλήρους ἐξασφάλισης μέ χαρτί τῆς Κεντρικῆς Διεύθυνσης Στατιστικῆς γιά τήν ἀπογραφή. Προθεσμία ἀποπεράτωσης τῶν ἐργασιῶν τρεῖς μέρες.

Γιά τήν ἐκτέλεση (ἤ ἀντίγραφο τῆς συμφωνίας) παρακαλῶ νά τά στείλετε μέ τήν ὑπογραφή καί τῶν τριῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

337

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ν. ΠΟΚΡΟΒΣΚΙ

5. V. 1920.

σ. Ποκρόβσκι!

Μοῦ ἔτυχε κάποτε νά συζητήσω μέ τόν σ. Λουνατσάρσκι ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά ἐκδοθεῖ ἕνα καλό λεξικό τῆς ρωσικῆς γλώσσας *. Ὄχι σάν τοῦ Ντάλ, ἀλλά ἕνα λεξικό πού νά τό χρησιμοποιοῦν (καί νά μαθαίνουν) ὅλοι, ἕνα λεξικό, ἄς ποῦμε, τῆς κλασικῆς, τῆς σύγχρονης ρωσικῆς γλώσσας (ἀπό τόν Πούσκιν ὥς τόν Γκόρκι, ἄς ποῦμε, περίπου). Νά ὑποχρεώσουμε καμιά 30αριά ἐπιστήμονες ἤ ὅσους χρειάζεται, ἀφοῦ τούς ἐξασφαλίσουμε τήν τροφή, καί νά πάρουμε φυσικά ἀνθρώπους πού δέν εἶναι κατάλληλοι γιά ἄλλη δουλιά καί ἄς τό κάνουν.

Ὁ Λουνατσάρσκι εἶπε ὅτι γι' αὐτό σκέφτηκε ἤδη καί ὅτι ἤ γίνεται ἤ θά γίνει.

Ἔχετε τήν καλοσύνη νά ἐλέγξετε ἄν γίνεται καί νά μοῦ γράψετε.

Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του στό γράμμα του πρός τόν Α. Β. Λουνατσάρσκι τῆς 18 τοῦ Γενάρη 1920 (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο τό ντοκουμέντο 208). *Ἡ Σύντ.*

338

ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) [211]

Προτείνω όδηγίες: ὅλα τά ἄρθρα γιά τήν Πολωνία καί γιά τόν πολωνικό πόλεμο νά τά ἐπιμελοῦνται ὑπεύθυνοι *συντάκτες* μέ *προσωπική* τους εὐθύνη. Νά μήν τό παρακάνουμε, δηλαδή νά μήν πέφτουμε στό σωβινισμό, πάντα νά ξεχωρίζουμε τούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές ἀπό τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῆς Πολωνίας.

Λένιν

Γράφτηκε όχι ἀργότερα ἀπό τίς 5 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

339

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Π. ΜΙΛΙΟΥΤΙΝ

Συμφωνῶ ἀπόλυτα μέ τή δήλωση αὐτή, καθώς καί μέ τήν ἐκπομπή τῆς 16. III. 1920, τήν ὁποία ἔστειλε ὁ σύντρ. Μιλιούτιν [212]. Παρακαλῶ νά ἐκδόσετε ἐντολή πού νά ἀναφέρει ὅτι *κάθε* ἀντιπροσωπεία ἐργατῶν ἀπό τό ἐξωτερικό πού ἔρχεται στή Ρωσία πρέπει νά δίνει ὑποχρεωτικά μιά ἀπόδειξη, ἡ ὁποία νά ὑπογραμμίζει ὅτι τό περιεχόμενο τῶν ἐκπομπῶν αὐτῶν τοῦ ραδιοφώνου καί αὐτῆς τῆς δικῆς μου ἐπισημείωσης *γιά κατατόπιση* τῶν ἐργατῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ *τῆς ἔχει ἀνακοινωθεῖ.* Οἱ ἐργάτες τοῦ ἐξωτερικοῦ πρέπει νά ξέρουν τήν ἀλήθεια ὅτι μεταναστεύοντες σέ μᾶς θά συναντήσουν στερήσεις.

6. V. 1920. Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή 2η—3η ἔκδοση τῶν Ἀπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, τόμ XXIX

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

340

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Α. ΠΡΕΟΜΠΡΑΖΕΝΣΚΙ

6. V. 1920.

σ. Πρεομπραζένσκι!

Ὁ σ. Γκανέτσκι βάζει ζήτημα νά γίνει μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου [213].

Πρέπει νά μπεῖ στό Πολιτικό Γραφεῖο *καί νά συγκεντρωθοῦν οἱ γνῶμες ὅλων*, ἰδιαίτερα τοῦ Κρεστίνσκι, ἄν ἡ θεραπεία ἐπιτρέπει νά τόν ἀποσπάσουμε.

Ὁ Γκανέτσκι δέν εἶναι ἱκανοποιημένος ἀπό τή δουλιά του στήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν, τή θεωρεῖ ὄχι σημαντική.

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

341

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ Ι. Ε. ΓΚΟΥΚΟΒΣΚΙ

Σύμφωνα μέ ἐντελῶς ἔγκυρες πληροφορίες πού πῆρα τυχαῖα, τίς τελευταῖες μέρες ἡ Φιλλανδία κάνει ἐντατικές στρατιωτικές προετοιμασίες, ἑτοιμαζόμενη, προφανῶς, γιά ἐπίθεση.

5 τοῦ Μάη 1920. *Γκουκόβσκι*

Νά σταλεῖ κρυπτογραφημένο στούς στρατιωτικούς στήν Πετρούπολη καί στόν Ζηνόβιεφ καί νά μή τό διαβάσουν γιά τήν ὥρα.

Νά προστεθεῖ ὅτι ὁ Λιτβίνοφ στέλνει προειδοποίηση στό ἴδιο πνεῦμα.

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

342

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Πρός τά μέλη τοῦ Ὀργ. Γραφείου:

Νά πάρουμε ἄραγε μιά τέτια ἀπόφαση:

Ὁδηγίες τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ γιά τήν ΚΕ τῆς Οὐκρανίας: νά αὐξηθεῖ *δυό φορές* ὁ ἀριθμός αὐτῶν πού δουλεύουν στόν ἐπισιτισμό, παίρνοντας **ἀλύπητα** κόσμο γιά τή δουλιά αὐτή ἀπό **ὅλα** τά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα ἐκτός τοῦ Ἐπιτροπάτου Στρατιωτικῶν.

7/V. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 7 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

343

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠΑΣΙΝ

7. V. 1920.

Σύντρ. Μπάσιν!

Σᾶς παρακαλῶ νά διαβιβάσετε τίς εὐχαριστίες μου στό τριακοστό σύνταγμα τῶν κομμουνάρων τοῦ μετώπου τοῦ Τουρκεστάν γιά τά μακαρόνια καί τό ἀλεύρι πού ἔστειλαν, τά ὁποῖα ἔδοσα στά παιδιά τῆς Μόσχας.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

344

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ [214]

Αὐτό ἔρχεται σέ ριζική ἀντίθεση μέ τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ. Μπορεῖ νά ἔχει ὀλέθριες συνέπειες. Δέν τό ἐπιτρέπει σέ καμιά περίπτωση ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή. Ἀπαιτοῦμε κατηγορηματικά νά ἀνασταλεῖ ἡ ἐκτέλεση καί νά ἀκυρωθεῖ ἡ ἀπόφαση.

Λένιν *

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 7 — ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 12 τοῦ Μάη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

345

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ

Κρυπτογραφικά

Πρός τόν σύντροφο Κράσιν

Τό νόημα τῆς ἀπόφασης τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου πού Σᾶς ἀνακοινώθηκε ἦταν ὅτι ὅλες οἱ συμφωνίες πού κλείνετε σέ χρυσό

* Τό τηλεγράφημα ὑπογράφει ἐπίσης ὁ Λ. Ντ. Τρότσκι. *Ἡ Σύντ.*

συνάλλαγμα πρέπει νά μπαίνουν προκαταβολικά γιά ἔγκριση στό Πολιτικό Γραφεῖο. Εἶναι ἀπόλυτη ἀνάγκη νά κάνουμε οἰκονομία στό χρυσό ὅσο μποροῦμε. Τό Πολιτικό Γραφεῖο δέν βλέπει νά ὑπάρχουν πραγματικοί λόγοι γιά τήν ἀκύρωση τῆς ἀπόφασής του.

Μέ ἐντολή τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου

11 τοῦ Μάη 1920. *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

346

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ

(μέ τήν ἀπευθείας γραμμή)
Κρυπτογραφικά

Πρός τόν Σμίλγκα

Οἱ μεραρχίες πού διέταξε ὁ ἀρχιστράτηγος νά σταλοῦν στή Δύση πρέπει νά πᾶνε χωρίς καθυστέρηση. Νά τό παρακολουθήσετε αὐτό προσωπικά. Πάρτε μέτρα ὥστε νά μήν ἐλαττωθοῦν ἀριθμητικά οἱ μεραρχίες στό δρόμο καί νά μήν τίς ἁρπάξει τό μέτωπο πρίν τήν ἀναχώρησή τους. Ἐάν θεωρεῖτε δυνατό νά διατεθοῦν συμπληρωματικά τμήματα, βάλτε τό ζήτημα στόν Γενικό διοικητή. Πρέπει νά βοηθήσουμε πιό δραστήρια τό Δυτικό μέτωπο. Τηλεγραφεῖστε πιό λεπτομερειακά τήν ἀπάντησή Σας.

12/V. 1920. *Λένιν* *

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1934 στό περιοδικό «Βαϊνά ἰ Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

---

* Τό κείμενο «(μέ τήν ἀπευθείας γραμμή). **Κρυπτογραφικά**» καί «Τηλεγραφεῖστε πιό λεπτομερειακά τήν ἀπάντησή Σας. 12/V. 1920. *Λένιν*» εἶναι γραμμένα ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

347

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ [215]

σ. Στάλιν!

Ἄν βρεῖτε ἀπόλυτα σίγουρο γνώστη, είδικό πάνω στό ζήτημα αὐτό, ζητεῖστε τή γνώμη του καί παρακαλῶ νά μέ ἐνημερώσετε.

Δικός Σας *Λένιν*

13/V.

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

348

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΤΑ ΛΑΪΚΑ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΑ

Στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐσωτερικῶν γιά τήν ὑποδοχή τῆς ἀγγλικῆς ἀντιπροσωπείας ἑτοιμάστηκαν διαγράμματα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἐπιτροπάτου, σύντομες ἐκθέσεις μέ ἀριθμητικά στοιχεῖα. Ἄν στά ἄλλα Ἐπιτροπάτα δέν πάρθηκαν μέτρα, προτείνω νά παρθοῦν ἐπειγόντως μέτρα. Σχετικά μέ τή δημοσίευση τῶν σύντομων ἐκθέσεων μέ ἀριθμητικά στοιχεῖα νά ἔρθετε σέ ἐπαφή μέ τόν Βορόβσκι [216].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

349

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ε. ΜΠΑΝΤΑΓΕΦ

16. V. 1920.

Πετρούπολη
Πρός τόν σύντρ. Μπαντάγεφ
ἤ στόν ἀναπληρωτή του

Παρακαλῶ νά δόσετε στήν ὁμάδα Πετρούπολης τῆς Κρατικῆς ἐπιτροπῆς γιά τόν ἐξηλεκτρισμό (ὑπεύθυνος καθοδηγητής Σατελέν) *5 0* σιτηρέσια κόκκινων στρατιωτῶν τῶν μετόπισθεν καί *9* οἰκογενειακά σιτηρέσια τροφῆς, χωρίς νά ἀφαιρεθοῦν τά δελτία τῶν σιτηρεσίων γιά τούς πολίτες.

Παρακαλῶ νά μέ πληροφορήσετε μέ τηλεφωνογράφημα πότε ἀκριβῶς καί πόσα δόθηκαν.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή. τόμ XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

350

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Σ. ΣΕΡΑΦΙΜΟΒΙΤΣ [217]

Πρός τόν σύντροφο Σεραφιμόβιτς!

21/V. 1920.

Ἀγαπητέ σύντροφε!

Ἡ ἀδελφή μου μόλις μοῦ εἶπε γιά τή φοβερή δυστυχία πού Σᾶς βρῆκε. Ἐπιτρέψτε μου νά Σᾶς σφίξω θερμά, θερμά τό χέρι καί νά εὐχηθῶ ἠθική δύναμη καί σταθερό κουράγιο. Πολύ λυπᾶμαι πού δέν κατόρθωσα νά πραγματοποιήσω τήν ἐπιθυμία μου νά βλεπόμαστε τακτικότερα καί νά γνωριστοῦμε πιό κοντά. Τά ἔργα Σας ὅμως καί οἱ ἀφηγήσεις τῆς ἀδελφῆς μου προκάλεσαν τή βαθιά μου συμπάθεια ἀπέναντί Σας, καί θέλω πολύ νά Σᾶς πῶ πόσο *χρειάζεται* στούς ἐργάτες καί σέ ὅλους μας ἡ δουλιά Σας καί πόσο ἀπαραίτητο εἶναι σέ Σᾶς τό κουράγιο τώρα γιά νά ὑπερνικήσετε τή βαριά ψυχική Σας

κατάσταση καί νά *άναγκάσετε* τόν έαυτό Σας νά γυρίσετε στή δουλιά. Μέ συγχωρεῖτε πού γράφω βιαστικά. Ἀκόμη μιά φορά θερμά, θερμά Σᾶς σφίγγω τό χέρι.

Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό βιβλίο: Β. Βέσνιεφ «Ὁ Α. Σεραφιμόβιτς σάν καλλιτέχνης τοῦ λόγου»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

351

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

Πρός τούς συντρόφους τῆς Πετρούπολης πού ἐκδίδουν τήν μπροσούρα μου γιά τούς «άριστερούς» *:

1) Παρακαλῶ νά κάνετε παραβολή τοῦ *τελευταίου* τυπογραφικοῦ δοκιμίου μέ τίς διορθώσεις πού ἔγιναν ἐδῶ *στό τυπογραφικό δοκίμιο.*

2) Παρακαλῶ νά μοῦ στείλετε *πίσω* αὐτό, τό ἐπισυναπτόμενο ἐδῶ τυπογραφικό δοκίμιο.

3) Στήν «προσθήκη» παρακαλῶ *ίδιαίτερα* νά διορθώσετε τά μέρη στή σελ. *3,* πού σημειώνονται στά *περιθώρια* μέ σημεῖα:

1)))

καί 2))) (μετά τόν ἔλεγχο νά μοῦ τό ἐπιστρέψετε)·

4) παρακαλῶ νά μέ πληροφορήσετε μέ τηλεφωνογράφημα γιά τό *ὄνομα* τοῦ συντρόφου *πού εἶναι ὑπεύθυνος* γιά τόν ἔλεγχο καί τήν τελική ἔκδοση. (Καί ἐπίσης, *πότε* θά τό ἐκδόσετε.)

5) *Μήν* περιμένετε ἄλλες διορθώσεις ἀπό μένα.

23/V. 1920. *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

352

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ

Λόγω τῆς μεγάλης αὐστηρότητας στό Πολιτικό Γραφεῖο, πρέπει νά τηρεῖται αὐτό, ἰδιαίτερα στίς γιορτές [218]. Κατά τή γνώμη μου,

---

* Πρόκειται γιά τό βιβλίο τοῦ Β. Ι. Λένιν «Ὁ «ἀριστερισμός» παιδική ἀρώστια τοῦ κομμουνισμοῦ», πού ἐκδόθηκε ἀπό τό Κρατικό ἐκδοτικό στήν Πετρούπολη τόν Ἰούνη τοῦ 1920 (βλ. Ἅπαντα 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 1-104). *Ἡ Σύντ.*

ὅταν φεύγετε (δηλαδή, ἄν χρειαστεῖ σέ εἰδικές περιπτώσεις νά φύγετε, νά *συνεννοηθεῖτε μέ τίς τηλεφωνήτριες*, γιά νά ἔχουν τό τηλέφωνο τοῦ *διαμερίσματος* καί σέ ἔσχατη ἀνάγκη νά μπορέσουν νά σᾶς συνδέσουν (τηλεφωνικά) μέ τό διαμέρισμα: τότε **ὁ ἔλεγχος δέν θά πεῖ ὅτι δέν βρῆκα τήν γραμματέα.**

Ἐπαναλαμβάνω: ἀφοῦ σκέφτηκα (καί ἐκδηλώνοντας φροντίδα), μπορεῖ νά γίνει ἔτσι πού *ὁ ἔλεγχος δέν θά μπορεῖ* νά πεῖ: «δέν βρῆκα τήν γραμματέα».

Μά νυχτερινή ὑπηρεσία τῶν γραμματέων δέν ἔχει καθιερωθεῖ σέ μᾶς; Ἀφοῦ εἶναι ἔτσι, πρέπει νά *προσαρμόσουμε* τίς νυχτερινές τηλεφωνήτριες.

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 25 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

353

* ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ

25. V. 1920.

Σχετικά μέ τίς ὁδηγίες τῆς ΚΕ πρέπει νά συμμορφωθοῦμε μέ κάθε τρόπο καί ἰδιαίτερα οἱ ἐφημερεύοντες τίς Κυριακές καί τίς γιορτές.

Σᾶς παρακαλῶ νά ἐπεξεργαστεῖτε ἀμέσως καί νά μοῦ δόσετε γιά ὑπογραφή κανονισμό

γιά τούς *ὑπεύθυνους* (Γκλιάσσερ, Βολοντίτσεβα, Κίζας καί ἄλλοι) ἐφημερεύοντες στή γραμματεία τοῦ ΣΛΕ καί τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας τίς *Κυριακές* καί τίς *γιορτές* εἰδικά (ἐπίσης καί τίς καθημερινές). *Ὧρες* καί λοιπά.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

354

ΡΑΔΙΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Β. ΦΡΟΥΝΖΕ

Μέ τόν ἀσύρματο

Τασκέντη
Εἰδική ἐπιτροπή γιά τίς ὑποθέσεις
τοῦ Τουρκεστάν
Ἐλιάβα
γιά τόν Φροῦνζε

Τί γίνεται μέ τό πετρέλαιο, τί ἀποθέματα ὑπάρχουν, εἶναι ἄθικτες οἱ πηγές, ποιό εἶναι τό μέγεθος τῆς παραγωγῆς, ποιά μέτρα παίρνονται γιά τήν αὔξησή της, ποιά κατανομή ἔγινε γιά τή μεταφορά καί ποιές εἶναι οἱ ἀνάγκες τῶν τοπικῶν σιδηροδρόμων; *

Λένιν

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

355

* ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΛΑΪΚΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥΣ [219]

ἰδιαίτερα στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Γεωργίας
Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ
καί Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐργασίας

26. V. 1920.

Παρακαλῶ νά παράσχετε κάθε βοήθεια γιά τόν πιό γρήγορο σχηματισμό τῆς ἁμαξοστοιχίας «Βόρειος Καύκασος» καί γιά τήν στελέχωσή της μέ ἱκανά πολιτικά στελέχη καί ὀργανωτές.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Στό τέλος τοῦ ραδιογραφήματος ὑπάρχει ἡ ἐπισημείωση τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Νά ζητήσετε ἀπόδειξη ἀπό τό ραδιοσταθμό». *Ἡ Σύντ.*

356

ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Θά μποροῦσα νά παραγγείλω χάρτη τοῦ Δυτικοῦ μετώπου μέ τή γραμμή τοῦ μετώπου:

1) πρίν τήν ἐπίθεση τῆς Πολωνίας (1 ἤ 15 ἤ 30. IV;;)·
2) τό μάξιμουμ τῆς προέλασης τῶν πολωνῶν (10, 15. V;)·
3) τώρα (25, 24, 26. V);

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

357

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ

Στά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν Μόσχας καί Πετρούπολης νά προστεθεῖ (ὅταν τούς ἀνακοινώσετε τή σημερινή ἀπόφαση γιά τούς λαχανόκηπους) [220] ὅτι περιμένουμε ἐπίσης μέτρα γιά τήν καταγραφή καί τό παρακράτημα τῶν περισσευμάτων τῶν λαχανόκηπων τῶν προαστίων *.

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

358

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΤΟΥ ΚΑΥΚΑΣΟΥ [221]

Νά ἐπιτραπεῖ αὐτό μόνο μέ τόν ὅρο:

1) Εἰδικῆς εὐθύνης *ὁρισμένων* τοπικῶν συντρόφων.
2) *Εἰδικῶν* μέτρων γιά τόν ἀφοπλισμό.
3) Νά μήν ἀφεθοῦν ἐλεύθεροι οἱ πολύ ἐπικίνδυνοι (οἱ κατάλογοι νά περάσουν ἀπό τήν ΠΕΕ).

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 27 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Στό ντοκουμέντο ὑπάρχει ἡ σημείωση τῆς Λ. Α. Φότιεβα: «στό πρωτόκολλο ἤ μόνο στό τηλεφωνογράφημα;», στό ὁποῖο ὁ Β. Ι. Λένιν ὑπογράμμισε τρεῖς φορές τίς λέξεις «μόνο στό τηλεφωνογράφημα». *Ἡ Σύντ.*

359

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

σ. Τσιτσέριν!

Σᾶς στέλνω τό γράμμα μου πρός τούς ἄγγλους ἐργάτες *.

Δέν εἶμαι εὐχαριστημένος ἀπ' αὐτό: κουράστηκα καί δέν μπορούσα ἐντελῶς νά δουλέψω. Ἄν συμβουλεύετε νά μή σταλεῖ, γράψτε μου μέ αὐτόν πού ἔστειλα (αὐτός θά γυρίσει ἀμέσως πίσω) καί *ἐπιπρόσθετα* θά προσπαθήσουμε νά μιλήσουμε μέ τό τηλέφωνο [222].

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

360

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

σ. Τσιτσέριν!

Ἐκμεταλλευτεῖτε ὁπωσδήποτε τήν παραμονή τοῦ σ. Στάλιν στή Μόσχα (2-3 μέρες), γιά νά μιλήσετε *προσωπικά* μέ αὐτόν καί νά συγκεντρώσετε (ἀμέσως καί *μετά* τήν ἀναχώρησή του, δηλαδή ὅταν θά στείλει ἀκόμη ἀπό τό μέτωπο) *ὅλο* τό ὑλικό γιά τή βοήθεια τῆς Ἀγγλίας στόν Βράνγκελ.

Νά συγκεντρωθοῦν ὅλα προσεκτικά καί ὕστερα ἀπό 1-2 ἑβδομάδες *νά ἀνακοινωθοῦν* μέ μιά ἤρεμη (χωρίς βρισιές) διακοίνωση διαμαρτυρίας, ἀφοῦ ἀποδείξουμε ὅτι ἡ Ἀγγλία *ἀπόφυγε νά πεῖ τήν ἀλήθεια* [223].

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

P. S. Ἔστειλα στόν Μπουχάριν (καί *γιά Σᾶς*) τό γράμμα μου πρός τούς ἄγγλους ἐργάτες. *Συνεννοηθεῖτε τηλεφωνικά μέ τόν Μπουχάριν.*

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 124-128. *Ἡ Σύντ.*

361

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΤΗΣ ΜΑΥΡΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Ἐξονόματος τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας ἐπικυρώνω τό τηλεγράφημα τοῦ μέλους τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας Ρίκοφ [224]. «Σέ περίπτωση εἰσόδου στά λιμάνια τῆς Μαύρης θάλασσας ἐμπορικῶν ἀτμοπλοίων ξένων Δυνάμεων προτείνεται (καί οἱ παραβάτες θά παραπεμφθοῦν στό Ἐπαναστατικό δικαστήριο) νά μή γίνει καμιά ἐπίταξη ἤ κατάσχεση ἐμπορευμάτων. Ἐνημερῶστε ἀμέσως τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου στή Μόσχα».

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 31 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1932 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XX

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τοῦ τηλεγραφικοῦ ἐντύπου

362

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΝΙΖΝΙ ΝΟΒΓΚΟΡΟΝΤ

Νίζνι, στόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου

Σύμφωνα μέ πληροφορίες πού πήραμε μέ ἀπόφαση τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Νίζνι Νόβγκοροντ δέν φορτώθηκαν σιτηρά τήν Κυριακή 30 τοῦ Μάη. Παίρνοντας ὑπόψη ὅτι ὁ ἐφοδιασμός τοῦ Δυτικοῦ μετώπου, τῆς Πετρούπολης καί τῆς Μόσχας γίνεται ἀποκλειστικά σχεδόν μέ μεταφορικά μέσα πού κινοῦνται στό νερό, τό σταμάτημα τῆς φόρτωσης ἔστω καί γιά μιά μέρα εἶναι ἀπαράδεκτο καί ἐγκληματικό. Προτείνω νά πάρετε μέτρα ὥστε νά μήν ἐπαναληφθοῦν στό ἑξῆς παρόμοια γεγονότα καί νά μοῦ ἀναφέρετε ἐπειγόντως τήν ἐκτέλεση.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 31 τοῦ Μάη ἤ τήν 1η τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

363

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Κρεμεντσούγκ, στόν σύντροφο *Στάλιν*
Νά ἐπιδοθεῖ μόνο προσωπικά στόν *Στάλιν*
γιά προσωπική ἀποκρυπτογράφηση

Στό Δυτικό μέτωπο ἡ κατάσταση εἶναι χειρότερη ἀπ' ὅ,τι νόμιζαν ὁ Τουχατσέβσκι καί ὁ Γενικός διοικητής, γι' αὐτό πρέπει νά δοθοῦν ἐκεῖ οἱ μεραρχίες πού Ἐσεῖς ζητᾶτε, καί ἀπό τό μέτωπο τοῦ Καυκάσου δέν πρέπει νά πάρουμε ἄλλους, γιατί ἐκεῖ ἔχουμε ἐξεγέρσεις καί ἡ κατάσταση εἶναι πάρα πολύ ἀνησυχητική. Ὁ Τρότσκι ἀσχολεῖται μέ τήν ἀποστολή σέ Σᾶς ἐνισχύσεων ἀπό τίς μεραρχίες τῆς Κριμαίας, πράγμα πού ἴσως δόσει τή δυνατότητα σέ Σᾶς νά πάρετε δυό-τρεῖς ἀπ' αὐτές γιά τήν κατεύθυνση τοῦ Κιέβου. Προσπαθεῖστε νά ἀνεβάσετε τή μαχητικότητα τῶν τμημάτων καί συνεχίστε ὁπωσδήποτε πιό δραστήρια τήν ἐπίθεση πού ἀρχίσατε. Θυμᾶστε, φυσικά, ὅτι μέ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου ἡ ἐπίθεση στήν Κριμαία σταμάτησε μέχρι νά παρθεῖ νέα ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου [225].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

364

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Παρακαλῶ νά ρωτήσετε ὅλα τά μέλη τοῦ ΣΛΕ *(καί τόν σ. Κάμενεφ)* μέ τό τηλέφωνο,

ἄν συμφωνοῦν νά προστεθεῖ στό «Σύνταγμα» τοῦ Μικροῦ Συμβουλίου [226] (πού ἐγκρίθηκε χθές) ἡ προσθήκη ὅτι οἱ ὑποθέσεις μποροῦν ἐπίσης νά μπαίνουν γιά ἐξέταση στό Μικρό Συμβούλιο *μέ πρόταση τοῦ προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων*.

Νά γραφοῦν ἐδῶ στό ἴδιο οἱ ἀπαντήσεις ὅλων.

2/VI. *Λένιν*

Συμφωνοῦμε: *Δέν συμφωνοῦμε:*

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Ἰούνη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

365

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ

Εἶναι ἀπαραίτητες οἱ πιό γρήγορες καί ἀμείλικτα ἀποφασιστικές ἐνέργειες γιά τόν πλήρη ἀφοπλισμό τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν ἀγροτῶν, καθώς ἐπίσης καί τῶν ὄχι σίγουρων στοιχείων. Πληροφορεῖστε μας μέ ἀκρίβεια τί γίνεται καί μέ ποιά ἐπιτυχία.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἀπό ἄγνωστο

366

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ [227]

ΕΣΣ τοῦ μετώπου τοῦ Καυκάσου, Ὀρτζονικίτζε

Πῆρα τό γράμμα Σας, ἀπό τό ὁποῖο φαίνεται ὅτι θιχτήκατε. Ἄδικα θεωρεῖτε τήν ὑποχρεωτική γιά μένα ἐρώτησή μου σάν ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης. Ἐλπίζω ὅτι πρίν ἀκόμη συναντηθοῦμε προσωπικά θά ἀποβάλετε τό ὕφος τοῦ προσβεβλημένου πού δέν ἁρμόζει.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

367

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ [228]

Αὐτό εἶναι ὁλοφάνερη οὐτοπία. Δέν θά μᾶς στοιχίσει αὐτό ἄραγε πολλά θύματα; Θά χάσουμε πάρα πολλούς στρατιῶτες μας.

Πρέπει δέκα φορές νά τό σκεφτοῦμε καί νά ὑπολογίσουμε. Ἐγώ προτείνω νά ἀπαντήσουμε στόν Στάλιν: «Ἡ πρότασή Σας γιά ἐπίθεση στήν Κριμαία εἶναι τόση σοβαρή, πού πρέπει νά ρωτήσουμε καί νά σκεφτοῦμε πάρα πολύ προσεκτικά. Περιμένετε τήν ἀπάντησή μας. *Λένιν. Τρότσκι»* *.

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1960 στό βιβλίο: «Ἡ ἱστορία τοῦ ἐμφυλίου πολέμου στήν ΕΣΣΔ. 1917-1922», τόμ. 5ος

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά. σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

368

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ

Πρός τόν Κρεστίνσκι. Ἐπεῖγον.

(Νά ἐπισυναφθεῖ τό τηλεγράφημα τῆς Σιβηρίας γιά τήν ἀπογραφή καί ἡ γνώμη τοῦ Ποπόφ.)

Προτείνω σήμερα κιόλας νά συγκεντρώσουμε τηλεφωνικά τίς ψήφους τῶν μελῶν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου γιά τήν ἑξῆς ἀπόφαση:

> ἡ ἀπογραφή στή Σιβηρία νά γίνει ὁπωσδήποτε, ταυτόχρονα μέ τή Ρωσία, συνάμα ἀντί τῶν τοπικῶν προσώπων πού εἶναι ἀμφίβολα καί τά ὑποπτευόμαστε σάν ὀπαδούς τοῦ Κολτσάκ νά καλέσουμε ἐργάτες ἀπό τά κυβερνεῖα τῆς Ρωσίας πού πεινοῦν.

Ἄν δέν συμφωνεῖτε, χρειάζεται νά κάνουμε συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου αὔριο, στίς 5.VI, τό πρωί. Ἐργάτες θά χρειαστοῦν λιγότεροι ἀπό 1000. Μποροῦμε νά τούς μεταφέρουμε εὔκολα καί τό κέρδος θά εἶναι μεγάλο.

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Στό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο στή συνέχεια ἀκολουθεῖ: «Εἶναι γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Λένιν». *Ἡ Σύντ.*

369

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Β. ΒΟΡΟΒΣΚΙ ΚΑΙ ΤΟΝ Β. Π. ΜΙΛΙΟΥΤΙΝ

Πρός τόν σύντρ. Βορόβσκι
(Κρατικό ἐκδοτικό)
καί τόν σύντρ. Μιλιούτιν (ΑΣΛΟ)

Οἱ σύντροφοι τῆς Κιργιζίας ζητοῦν βοήθεια γιά νά προμηθευτοῦν
λινοτυπική μηχανή
τυπογραφεῖο
καί χαρτί.

Παρακαλῶ πολύ νά τούς δεχτεῖτε καί νά τούς δόσετε κάθε βοήθεια.

4/VI. 1920. *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

370

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ [229]

1

σύντρ. Τρότσκι!

Πρέπει νά πληροφορήσετε τόν Γενικό διοικητή καί νά ζητήσετε τή γνώμη του. Ὅταν πάρετε τή γνώμη του νά μοῦ στείλετε τό συμπέρασμά Σας στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας, ἤ θά μιλήσουμε (ἄν δέν τελειώσει ἀργά) μέ τό τηλέφωνο.

Λένιν

2

Χωρίς καπρίτσια ἐδῶ, παρακαλῶ. Ὅμως πρέπει νά συζητήσουμε ἐπειγόντως. Καί ποιά ἔκτακτα μέτρα;

Λένιν

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Ἰούνη 1920

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

371

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΩΝ ΜΕ ΤΟΝ Κ. Α. ΑΛΦΕΡΟΦ [230]

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. Α. ΑΛΦΕΡΟΦ

σ. 'Αλφέροφ! Σέ Σᾶς ὑπηρετεῖ ὁ Ταχτάμισεφ; *Ἄσχημα τόν ταΐζετε;* Γιατί εἶναι τόσο ἀδύνατος καί χλωμός;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ Κ. Α. ΑΛΦΕΡΟΦ

Ὁ Ταχτάμισεφ εἶναι μέλος τοῦ 'Ανωτάτου Συμβουλίου, ζεῖ μέ τό σοβιετικό σιτηρέσιο, δουλεύει χωρίς κανένα περιορισμό σέ χρόνο. *'Αλφέροφ.*

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. Α. ΑΛΦΕΡΟΦ

Πρέπει νά τοῦ δοθεῖ *μεγαλύτερο* σιτηρέσιο ἔτσι ἤ ἀλλιῶς.

Εἶναι ἀδύνατο νά συμβιβαστοῦμε μέ τήν κατάσταση αὐτή. Πρέπει νά κάνουμε ἐξαίρεση.

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ 'Ιούνη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

372

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. Ι. ΜΠΟΤΙΝ

4/VI. 1920.

σ. Μπότιν! 'Εσεῖς εἴπατε στόν σ. Μπελένκι ὅτι οἱ δοκιμές μποροῦν νά γίνουν τήν Παρασκευή (δηλαδή σήμερα) [231]. Συνέβη ἕνα *ἰδιαίτερο,* στρατιωτικο-πολιτικό περιστατικό τέτιου εἴδους, πού μποροῦμε νά χάσουμε *πολλές χιλιάδες παραπανίσιους* κόκκινους στρατιῶτες αὐτές τίς μέρες. Γι' αὐτό εἶναι ὁπωσδήποτε καθῆκον μου νά Σᾶς παρακαλέσω νά ἐπισπεύσετε τή δοκιμή *καί νά τήν κάνετε σήμερα* ὁπωσδήποτε, ἄν ὑπάρχει ἔστω καί ἡ ἐλάχιστη δυνατότητα (ὅλη τή

χοντροδουλιά, ὅπως π.χ. ἡ ρύθμιση τοῦ κινητήρα, νά τή δόσετε σέ *ἄλλους* καί νά μήν ἀσχολεῖστε ὁ ἴδιος μέ ψιλοπράγματα).

Παρακαλῶ πολύ νά μοῦ ἀπαντήσετε ἀμέσως μέ τόν ἄνθρωπο πού Σᾶς στέλνω καί ὅσο τό δυνατό ἀκριβέστερα, πιό λεπτομερειακά· δέν θά Σᾶς πίεζα, ἄν δέν ἀπαιτοῦνταν *ἄμεση* πολιτικοστρατηγική ἀπόφαση ἐξαιρετικά σπουδαία.

Ἀπαντεῖστε λεπτομερειακά,

(1) μπορεῖτε νά τήν ἐπισπεύσετε στόν ἀνώτατο δυνατό βαθμό·

(2) πότε θά κάνετε τήν πρώτη δοκιμή καί πότε θά τήν τελειώσετε (περίπου);

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

373

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. Ι. ΜΠΟΤΙΝ *

4/VI. 11½ ἡ ὥρα τό βράδυ.

σ. Μπότιν! Ὅταν εἴσασταν σήμερα σέ μένα, εἶχα στή διάθεσή μου μόνο 2 λεπτά, γιατί ἀποσπάστηκα ἀπό πολύ σπουδαία συνεδρίαση.

Τώρα ἔχω ἐλεύθερο ἕνα τέταρτο καί γι' αὐτό μπορῶ (καί πρέπει) νά Σᾶς πῶ πιό λεπτομερειακά καί πιό καθαρά ὅτι εἶναι ὁλοφάνερο πώς ἔγιναν λάθη καί ὅτι πρέπει ἀνοιχτά, τίμια, ἀποφασιστικά νά ἀποφύγουμε τά λάθη αὐτά. Διαφορετικά μιά πολύ σοβαρή δουλιά θά καταστραφεῖ.

Ἦταν λάθος, πρῶτο, ὅτι ὑπῆρχε δυσπιστία πρός τόν «εἰδικό» [232], πού τόν ἐμπόδισε ἀμέσως νά τά πεῖ *ὅλα* καί νά ὀργανώσει τή *δοκιμή* γρήγορα· δεύτερο, ὅτι ἡ «χοντρή», προπαρασκευαστική δουλιά γινόταν ἀπό Σᾶς προσωπικά καί Σᾶς ἀποσποῦσε ἀπό τήν *πραγματική* δουλιά, ἐνῶ ὅλο τόν ὄγκο τῆς «χοντρῆς», δηλαδή τῆς προπαρασκευαστικῆς δουλιᾶς νά τόν δόσετε *ὁπωσδήποτε* στούς μηχανικούς, στούς ἐφαρμοστές, στούς ἠλεκτροτεχνίτες καί ἄλλους, ἀπό τούς ὁποίους μποροῦμε νά βροῦμε *δωδεκάδες*. Καί γιά τόν ξεχωρισμό τῆς δικῆς Σας *πραγματικῆς* δουλιᾶς ἀπό τήν προπαρασκευαστική ἤ τή βοηθητική χρειάζεται νά Σᾶς δίνει *διαρκῶς* συμβουλή ὁ «εἰδικός».

* Στό φάκελλο ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «στόν σ. Μπελένκι γιά νά τό δόσει στόν σύντροφο *Μπότιν* (καί νά πάρει ἀπ' αὐτόν ἀπάντηση)». *Ἡ Σύντ.*

Τώρα Ἐσεῖς ὑποσχεθήκατε σέ μένα ὅτι θά ἔχετε πλήρη ἐμπιστοσύνη στόν «εἰδικό» καί πιστεύω ὅτι πειστήκατε ἐντελῶς γιά τήν κομματικότητα καί τήν ἀπόλυτη ἀφοσίωσή του στήν ἐπανάσταση. Γι' αὐτό πρέπει νά Σᾶς ρωτήσω: θά ἐκπληρώσετε *πλήρως* τήν ὑπόσχεση πού δόσατε σέ μένα (διαφορετικά τά λάθη θά *ἐπαναληφθοῦν* ἀναπόφευκτα). Αὔριο κιόλας, ἀπό τό πρωί *δεῖξτε καί ἀφηγηθεῖτε ὅ λ α στόν «εἰδικό»* (ὡσότου οἱ *βοηθοί* φέρνουν τά βαγόνια καί κάνουν προπαρασκευαστική δουλιά). Τότε μαζί μέ τόν «εἰδικό» οἱ *δοκιμές* θά γίνουν χωρίς καθυστέρηση.

Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ ἀπαντήσετε ὅτι τό ὑπόσχεστε αὐτό.

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Γενάρη 1921 στήν ἐφημερίδα «Κράσναγια Γκαζέτα» ἀρ. φύλ. 17

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

374

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΟΜΠΟΥΧ

5/VI. 1920.

Ἀγαπητέ Βλαντίμιρ Ἀλεξάντροβιτς! Μόλις τώρα ἔμαθα ἀπό τήν Μαρία Ἰλίνιτσνα γιά τό θάνατο τοῦ γιοῦ Σας. Καί τούς δυό μας ἡ εἴδηση αὐτή μᾶς χτύπησε σάν κεραυνός! Πρέπει νά εἶχε ἀρώστια τῆς καρδιᾶς. Ἐπιτρέψτε μου γιά τόν ἑαυτό μου, καί γιά τήν Ναντέζντα Κονσταντίνοβνα, καί γιά τήν Μαρία Ἰλίνιτσνα νά σφίξω πολύ θερμά τό χέρι τό δικό Σας καί τῆς γυναίκας Σας τήν ὁποία, δυστυχῶς, δέν ἔτυχε νά γνωρίσω. Χρειάζεται πολύ κουράγιο γιά νά μπορέσετε καί οἱ δυό νά ἀντέξετε τό χτύπημα αὐτό, ὅπως εἶστε διαβολικά κουρασμένοι ἀπό τήν ὑπερβολική δουλιά. Καί πρέπει νά τό ἀντέξετε, γιατί στελέχη ἔχουμε πολύ λίγα. Ἀκόμη μιά φορά Σᾶς σφίγγω θερμά τό χέρι.

Ὅλος δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1960 στό περιοδικό «Βοπρόσι Ἰστόριι ΚΠΣΣ», τεῦχ. 2

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

375

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ

Πρός τόν πρόεδρο τῆς Ἐπαν. ἐπιτροπῆς Σιβηρίας Σμιρνόφ

Σέ συμφωνία μέ τό Π. Γ. Σᾶς πληροφορῶ σχετικά μέ τό τηλεγράφημά Σας 4451/c ἡ ἀπογραφή στή Σιβηρία πρέπει νά γίνει φέτος ταυτόχρονα μέ τήν ἀπογραφή στή Ρωσία. Αὔριο ἀναχωρεῖ ὁ Πάικες.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

376

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Λ. ΒΟΛΛΕΝΜΠΕΡΓΚ

8. VI. 1920.

Μέλος τοῦ συμβ. τοῦ ΛΕ Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων
σύντρ. Βόλλενμπεργκ
Ἀντίγραφο στόν σύντρ. Λιουμπόβιτς

Σύντρ. Βόλλενμπεργκ!

Πρίν ἀπό μιά βδομάδα περίπου ἔδοσα στόν σύντρ. Μπελένκι (ΠΕΕ) παράκληση πού ἀπευθυνόταν σέ Σᾶς γιά νά διορθώσετε τήν τηλεφωνική γραμμή πού θά Σᾶς ὑποδείξει ὁ σύντρ. Μπελένκι.

Ἡ γραμμή δουλεύει ὥς τώρα πολύ ἄσχημα: 50 βέρστια χειρότερα ἀπό 600-750, Πετρούπολη καί Χάρκοβο!!

Φαίνεται ὅτι ἡ ὀργάνωση καί ἡ πειθαρχία στό ἔργο τῆς τηλεφωνικῆς σύνδεσης εἶναι πολύ ἄσχημη.

Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ στείλετε:

1) ἀντίγραφο τῆς πρώτης διαταγῆς Σας γιά τήν ἐπιδιόρθωση αὐτῆς τῆς τηλεφωνικῆς γραμμῆς (καί τή σύνδεσή της ἀπευθείας μέ τό ρυθμιστή τοῦ τηλεφωνικοῦ κέντρου τοῦ 3ου ὀρόφου στό Κρεμλίνο, στό ΣΛΕ)·

2) ἀντίγραφο νέας διαταγῆς, τήν ὁποία Σᾶς παρακαλῶ νά κάνετε ἀμέσως·

3) τά ὀνόματα καί ἐπίθετα (καθώς καί τή θέση πού κατέχουν) τῶν ὑπεύθυνων προσώπων γιά τήν ἐκτέλεση τῆς διαταγῆς, καθώς καί γιά τή *διαρκή* ἐπίβλεψη ἄν βρίσκεται σέ καλή κατάσταση ἡ τηλεφωνική

σύνδεση. Παρακαλῶ νά τονίσετε σέ ὅλα αὐτά τά πρόσωπα ὅτι γιά τή μή καλή κατάσταση θά ζητήσω εὐθύνες μέ βάση τούς νόμους τῆς κατάστασης πολέμου.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

377

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Ι. ΠΟΠΟΦ

Στήν Κρατική Διεύθυνση Στατιστικῆς
σύντρ. Ποπόφ

Παρακαλῶ νά μοῦ στείλετε γιά σύντομο χρονικό διάστημα:

1) τό συνοπτικό τόμο τῆς ἀπογραφῆς τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας τῆς Γερμανίας γιά τό 1907 (ἀποτελέσματα γιά ὅλη τή Γερμανία, στοιχεῖα γιά τή μισθωτή ἐργασία, γιά τούς μισθωτούς ἐργάτες)·

2) τό συνοπτικό τόμο τῆς ἀπογραφῆς τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας τῆς Αὐστρίας, τά ἀποτελέσματα γιά τήν Αὐστρία, μοῦ φαίνεται, γιά τό 1902.

Εἶναι ἀκόμη σέ μένα... *

Ἄν χρειάζονται νά τούς γυρίσω ἀμέσως.

Μέ κομμουνιστικούς χαιρετισμούς *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Ἰούνη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

378

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. Μ. ΚΑΡΑΧΑΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Μ. Μ. ΛΙΤΒΙΝΟΦ ΚΑΙ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ

σ. Καραχάν!

Παρακαλῶ νά στείλετε

στόν Λιτβίνοφ καί στόν Κράσιν ἕνα κρυπτογράφημα τοῦ ἑξῆς περιεχομένου:

Στό Παρίσι, arrondissement XIV, στήν ὁδό Victor Considerant, 5 ζεῖ ὁ κύριος Weisbein, ὁ ὁποῖος ἔχει τή βαλίτσα μέ τό κομματικό καί

* Στό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο ἡ φράση διακόπτεται σ' αὐτό τό σημεῖο. *Ἡ Σύντ*

τό προσωπικό μου ἀρχεῖο [233]. Προσπαθεῖστε πάρα πολύ συνωμοτικά νά τήν πάρετε. Ὑπηρετεῖ ὁ Weisbein στήν ἐπιχείρηση «Florence», βουλεβάρτο Σέν-Μισέλ, 40.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

379

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Ἤ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΙΡΚΟΥΤΣΚ

10. VI. 1920.

1) *Ἰρκούτσκ*
Πρός τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου
ἤ πρός τήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου
2) Ἀντίγραφο στό *Ὄμσκ*, στόν πρόεδρο τῆς Ἐπαν. ἐπιτροπῆς
τῆς Σιβηρίας Σμιρνόφ

Παρακαλῶ νά δόσετε κάθε βοήθεια στόν σύντροφό μου ἀπό τήν ἐξορία στή Σιβηρία Ἰβάν Λουκίτς Προμίνσκι, λαδωτή βαγονιῶν στό μηχανοστάσιο Ἰννοκέντιεφ. Ἡ διεύθυνσή του: Ἰννοκέντιεβσκαγια, τσετβιόρταγια Τοργκόβαγια, οἰκία Λουκιάνοφ, ἀρ. 195. Μετά παρακαλῶ νά τοῦ μεταδόσετε μέ τόν τηλέγραφο τούς χαιρετισμούς μου, καί τέλος παρακαλῶ νά τόν μεταθέσετε στούς σιδηροδρόμους τοῦ Ἀλτάι σέ καλύτερη θέση. Εἶναι πιά γέρος. Τηλεγραφεῖστε τί κάνατε.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε (πανομοιότυπο τοῦ ἀντιγράφου) τό 1924 στό περιοδικό «Ὀγκονιόκ», τεῦχ 34

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

380

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ [234]

Ἐπειδή αὐτό εἶναι ὁλοφάνερη ψευτιά καί ἐξαπάτηση τῶν ἀνόητων.

Ἔδοσαν ὅπλα, δίνουν κάρβουνο *καί στόλο* — καί δηλώνουν **μέσω** τοῦ «Οὐάιζ» (= τοῦ Μπούλλιτ;).

Συμβουλεύω: 1) Νά μεταδοθεῖ κρυπτογραφικά στόν Κράσιν: «ὁ παλιάνθρωπος ὁ Λόυντ Τζώρτζ Σᾶς κοροϊδεύει ἀθεόφοβα καί ξεδιάντροπα, μή πιστεύετε οὔτε μιά λέξη του καί κοροϊδέψτε τον καί Σεῖς τριπλάσια».

2) Στόν Κῶρζον: νά στείλουμε, κατά τή γνώμη μου, χλευαστικό τηλεγράφημα (φυσικά, ἀφοῦ *ἤδη* δόσατε ὅπλα, τότε **αὐτός** ἄρχισε τήν ἐπίθεση καί ὄχι *ἐσεῖς* καί ἀφοῦ δόσατε *κάρβουνο*, τότε *αὐτός* ὁδήγησε τά πλοῖα καί ὄχι ἐσεῖς, καί πάνω σ' αὐτό τό πνεῦμα).

Λένιν

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Ἰούνη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

381

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Πεῖτε στόν Νικολάγεφ καί στόν Μπελένκι ὅτι αὐτοί μοῦ βάζουν ἕνα ζήτημα πού πρέπει νά λύσουν οἱ ἴδιοι. Εἶναι παράλογο νά ἀπαιτοῦν ἀπό μένα τή λύση, ὅταν ἐγώ δέν μπορῶ νά ρωτήσω *ὅλους* καί νά ἐξετάσω ἐπιτόπου τήν ὑπόθεση [235]. Ἐγώ ὑπόδειξα ποιό συμβούλιο πρέπει νά κρίνει μόνο του, νά συγκεντρώσει πληροφορίες καί νά ἀποφασίσει τυπικά μέ συγκεκριμένη ψηφοφορία. Προτείνω ἔτσι ἀκριβῶς νά γίνει, ἀφοῦ σταθμίσουν ὅλα τά στοιχεῖα καί πληροφορίες, νά ἀποφασίσουν οἱ ἴδιοι, ἐμένα νά μέ ἐνημερώσουν μέ τήν ἀπόφαση πού θά ὑπογράψουν ὅλοι.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Ἰούνη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

382

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΛΕΣΤΣΕΝΚΟ

Λόγω τῆς ἐξαιρετικῆς σημασίας καί τῆς ἐπικαιρότητας τῶν φωτογραφιῶν καί τῶν ντοκουμέντων τῆς δίκης τῶν ὑπουργῶν τοῦ Κολτσάκ, τίς ὁποῖες ἔφερε ὁ σύντρ. Γκόιχμπαργκ, ἐντέλλομαι: νά

βγοῦν *ἀμέσως* ἀντίγραφα αὐτῶν τῶν φωτογραφιῶν καί τῶν ντοκουμέντων παράλληλα μέ σύντομα σχόλια τοῦ σύντρ. Γκόιχμπαργκ, γιά νά γίνουν μιά σειρά ταινίες γιά προβολή στούς *κινηματογράφους* μέ σκοπό τήν πλατύτατη κυκλοφορία τους.

Γιά τήν ἐκτέλεση νά μέ πληροφορεῖτε δυό φορές τήν ἑβδομάδα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1925 στό βιβλίο· Γκ Μπολτιάνσκι «Ὁ Λένιν καί ὁ κινηματογράφος» Μόσχα — Λένινγκραντ

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τοῦ βιβλίου

383

* ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤ ΜΟΣΧΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΟΚΚΙΝΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

16. VI. 1920.

Ἀγαπητοί σύντροφοι! Ἐπισυνάπτοντας τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας τῆς 11. VI [236], *συμπληρωματικά* Σᾶς παρακαλῶ νά δόσετε *σοβαρότατη* προσοχή στό ζήτημα αὐτό.

Μποροῦμε καί πρέπει νά κινητοποιήσουμε ὅλο τόν πληθυσμό τῆς Μόσχας *καί μέ τά χέρια* νά κουβαλήσει ἀπό τά δάση μιά ἀρκετή ποσότητα καυσόξυλων (ἀπό ἕνα κυβικό μέτρο, ἄς ποῦμε, ὁ κάθε ἐνήλικος ἄνδρας μέσα σέ τρεῖς μῆνες — ἀκριβέστερα οἱ εἰδικοί θά ὑπολογίσουν, ἐγώ λέω γιά παράδειγμα) στούς σταθμούς τῶν σιδηροδρόμων καί τῶν ντεκωβίλ.

Ἄν δέν παρθοῦν *ἠρωικά* μέτρα ἐγώ προσωπικά θά βάλω ζήτημα νά παρθεῖ ἀπόφαση στό Συμβούλιο Ἄμυνας καί στήν ΚΕ ὄχι μόνο νά συλλαμβάνονται ὅλα τά ὑπεύθυνα πρόσωπα, ἀλλά καί νά ἐκτελοῦνται. Εἶναι ἀνυπόφορη ἡ ἀδράνεια καί ἡ ἀδιαφορία.

Μέ κομμουνιστικούς χαιρετισμούς *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 26 τοῦ Σεπτέμβρη 1942 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 269

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

384

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ [237]

στόν σ. Ρίκοφ ἤ στόν σ. Μιλιούτιν μέ τήν παράκληση νά μοῦ στείλετε τή γνώμη *ειδικοῦ* καί τή δική Σας.

16/VI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1932 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XX

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

385

ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΝ Γ. Ε. ΡΟΥΤΖΟΥΤΑΚ

18. VI. 1920.

Ἀναθέτω στόν σύντρ. Ρουτζουτάκ νά συγκαλέσει σύσκεψη τῶν ἐνδιαφερόμενων ὑπηρεσιῶν γιά τό ζήτημα τῆς ἑνοποίησης τῶν ἐργασιῶν γιά τόν ὑπολογισμό καί κατανομή τῆς ἐργατικῆς δύναμης (ΑΣΛΟ, ΠΚΣΣ, Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐργασίας, καί τοῦ Γενικοῦ ἐπιτρόπου Ἐργασίας).

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

386

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΓΚΕΛΛΕΡ [238]

18. VI. 1920.

Σύντρ. Γκέλλερ!

Σᾶς στέλνω *ὅλα* (ὅσα ὑπάρχουν σέ μένα) τά ὑλικά.

Κάντε *ἀκριβή* κατάλογό τους ἀμέσως.

«Ἀβάντι!» θά βρῶ καί θά Σᾶς στείλω.

Κάντε κατάλογο *τῶν πιό σπουδαίων* καί μετάφραση τῶν *ἐξαιρετικά* σπουδαίων ντοκουμέντων, πού *ἀποδείχνουν* τήν ὑποχώρηση τῶν ρεφορμιστῶν (καί τοῦ Τουράτι καί Σία ἰδιαίτερα) ἀπό τήν πειθαρχία καί τίς ἀποφάσεις.

(Κατά τό πρότυπο τοῦ Serrati, «Comunismo N. 10, 15-29. II. 1920, p. 693:

«Simile opera di epurazione — di *«purificazione»* ha scritto Francesco Misiano nello stesso *«Soviet»* — può essere veramente

NB opportuna ed utile, sopratutto se si tratti di chi risolutamente si opponga alla
× propaganda per la realizzazione dei principî fissati a Bologna [239] come mèta del nostrò movimento» *.)

× Αὐτό ἀκριβῶς νά **βρεῖτε ὀνομαστικά** καί μέ ἀκρίβεια.

Δικός Σας *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

387

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΦΡΟΥΡΑΡΧΟ ΤΟΥ 2ου ΜΕΓΑΡΟΥ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ

Ἀντίγραφο στόν σύντρ. Σότμαν

19 τοῦ Ἰούνη 1920.

Τό διαμέρισμα τοῦ 2ου Μεγάρου τῶν Σοβιέτ, ἀρ. 439, πού τό κατέχει ὁ σύντρ. Σότμαν, κατά τήν ἀπουσία του βρίσκεται στή διάθεση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος Φιλλανδίας καί χωρίς εἰδική ἄδεια τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων δέν μπορεῖ κανένας νά τό καταλάβει.

Προτείνω νά παρέχεται κάθε βοήθεια στούς συντρόφους φιλλανδούς πού ἔρχονται ἐδῶ καί νά ἐφοδιάζονται μέ τρόφιμα ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι. Καλύτερα ὅμως νά παίρνουν περισσότερα σάν φιλοξενούμενοι.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

388

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠ. ΓΚ. ΚΑΠΛΟΥΝ

Σύντρ. Καπλούν!

Σᾶς παρακαλῶ νά παράσχετε κάθε βοήθεια στόν Γκόρκι γιά τήν ἐγκατάσταση στό κτίριο τῆς Ἐπιτροπῆς ἐμπειρογνωμόνων πυρασφαλιστικῶν μέσων [240].

* Σερράτι, «Comunismo» No 10, 15-29. II. 1920, σελ. 693:

«Παρόμοια δουλιά γιά τήν ἐκκαθάριση — γιά τό *«λαμπικάρισμα»*, — ἔγραφε ὁ Φραντζέσκο Μιζιάνο στήν ἴδια τήν *«Soviet»* — ἴσως νά εἶναι πραγματικά ἐπίκαιρη καί ὠφέλιμη, ἰδιαίτερα ἄν πρόκειται γιά ἐκείνους πού διαφωνοῦν κατηγορηματικά νά γίνεται προπαγάνδα γιά τήν πραγματοποίηση τῶν ἀρχῶν πού καθιερώθηκαν στή Βολωνία σάν σκοπός τοῦ κινήματός μας» (ὑπογραμμίστηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν). *Ἡ Σύντ.*

Ἔχετε τήν καλοσύνη νά μέ πληροφορήσετε τί ἔγινε καί πότε. Κωλυσιεργία, λένε, τρομερή.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

20/VI. 1920.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

389

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ν. ΠΟΚΡΟΒΣΚΙ [241]

Σύντρ. Ποκρόβσκι! Σύμφωνα μέ τή γνώμη τοῦ Γκόρκι, εἶναι ἀνάγκη νά δοθεῖ βοήθεια. Πεῖτε, Σᾶς παρακαλῶ, τή γνώμη Σας.

20/VI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

390

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ν. ΜΕΡΕΖΙΝ [242]

Πρός τόν σύντρ. Μερέζιν!

Θά πρέπει (μέ βάση τά στοιχεῖα τοῦ Ράφες καί ἄλλα) νά διατυπωθεῖ μιά συμπληρωματική παράγραφος περίπου ὡς ἑξῆς:

Ἡ πείρα τῆς προλεταριακῆς δικτατορίας στήν Οὐκρανία στίς περιοχές της ἐκεῖνες ὅπου ἰδιαίτερα παρατηρεῖται μικτός πληθυσμός, καθώς καί στή Λευκορωσία (καί + ; + ; στήν Οὐγγαρία;), ἔδειξε ὅτι ἐξαφανίζεται ἡ ἐθνική πάλη ὄχι μόνο μέ τή μορφή τῶν πογκρόμ, ἀπό τά ὁποῖα δέν εἶναι ἀπαλλαγμένο ἀκόμη καί τό πιό δημοκρατικό ἀστικό πολίτευμα, ἀλλά καί μέ τή μορφή τῶν συνεχῶν μικροκαυγάδων. Αἰτίες τῆς ἐξαφάνισης: 1) τό ἐνδιαφέρον, ἡ προσοχή, ὅλες οἱ ψυχικές δυνάμεις τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἐργαζόμενων ἀγροτῶν εἶναι ἀπορροφημένες ὁλοκληρωτικά ἀπό τή μεγάλη πάλη

ἐνάντια στήν ἀστική τάξη, πάλη πού συσπειρώνει τούς ἐργαζόμενους ὅλων τῶν ἐθνῶν· 2) ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου καταπνίγει τήν «ἐλευθερία» δράσης τῆς ἀστικῆς τάξης, τῶν μικροαστῶν, τῆς ἀστικῆς διανόησης, ἐλευθερία πού σημαίνει χρησιμοποίηση τῶν δυνάμεων, τῆς ἐπιροῆς, τῶν γνώσεων τῆς ἀστικῆς τάξης γιά τήν ὑποδαύλιση τῆς ταξικῆς πάλης.

Δέν μποροῦμε νά προσθέσουμε συγκεκριμένα στοιχεῖα 2 — — ;

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 21 τοῦ Ἰούνη καί στίς 26 τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

391

ΣΤΟ ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΟ ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ

22. VI. 1920.

Προτείνω νά καλύψετε τίς ἀνάγκες τοῦ πολίτη *Τίρκοφ*, ἑνός ἀπό τούς τελευταίους τῶν μοϊκανῶν τῆς ἡρωικῆς ὁμάδας τῶν ναροντοβόλτσι, πού πῆρε μέρος στή δίκη τοῦ Μάρτη γιά τή δολοφονία τοῦ Ἀλεξάνδρου Β΄, — τώρα ὁ πολίτης Τίρκοφ εἶναι σέ πολύ προχωρημένη ἡλικία —

μέ δυό-τρεῖς ντεσιατίνες γῆς ἀπό τό πρώην κτῆμα του καί μέ δυό ἀγελάδες γιά τήν οἰκογένειά του.

Νά ἐκδόσει γρήγορα διαταγή ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Γεωργίας σύντρ. Σερεντά

καί ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Ἐπισιτισμοῦ σ. Τσιουρούπα (ἤ ὁ ἀντικαταστάτης του) σέ συμφωνία, *μέ τόν τηλέγραφο*, μέ τήν τοπική Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Παρακαλῶ τούς Λαϊκούς ἐπιτρόπους νά ὑπογράψουν: συμφωνοῦν ἤ ὄχι;

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Στό ἐπάνω μέρος τοῦ ντοκουμέντου ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Νά μοῦ ὑπενθυμίσετε νά πληροφορηθοῦμε γιά τήν **ἐκπλήρωση** ἀπό τό **Λ Ε Γ ε ω ρ γ ί α ς** [243]. *Ἡ Σύντ.*

392

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. Σ. ΓΚΑΝΕΤΣΚΙ

22/VI.

σ. Γκανέτσκι! Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων πῆρε σήμερα ἀπόφαση νά Σᾶς κάνει μέλος τοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ἄδεια εἶναι ὑποχρεωτική: κατά τή γνώμη μου, αὐτό εἶναι τό νόημα τῆς ἀπόφασης τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου [244]. Τήν κρατική περιουσία πρέπει νά τή διαφυλάξουμε. Ὅλοι μίλησαν καί ἀνάφεραν γεγονότα πού δείχνουν ὅτι ἔχετε *παρακουραστεῖ*.

Γιατί νά μήν ξεκουραστεῖτε;

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 13 τοῦ Φλεβάρη 1924 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 35

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

393

* ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΟΝΤΟΛΣΚ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΜΟΣΧΑΣ

22. VI. 1920.

Ἀφοῦ ἐξέτασα ἀκόμη μιά φορά τήν ἀπόφασή μου γιά τόν σ. Βέβερ [245] μέ τήν εὐκαιρία τῶν συμπληρωματικῶν του ἐξηγήσεων, κάνω γνωστό ὅτι ἄφησα σέ ἰσχύ τήν ἀπόφασή μου καί πρέπει νά ἐκτελεστεῖ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

394

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ [246]

Ἐδῶ φταίει ὁ σ. Καραχάν.

Δέν ξέρει *τί* πρέπει νά κάνει στή Σοβιετική Δημοκρατία:

1) νά πάρει ἀντίγραφο ἀπό τά πρακτικά τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου,
2) μέ βάση αὐτό νά πάρει *ἀπόφαση* τοῦ Μικροῦ Συμβουλίου (μέ τήν ὑπογραφή μου), ἤ τοῦ ἀντίστοιχου Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου,

3) γιά τή μή ἐκτέλεση νά ἀναφέρει σέ μένα *ὕστερα ἀπό 24* ὧρες τυπικά,
4) νά τό ἐπαναλάβει αὐτό πολλές φορές.
Εἶναι ἀφελής ἐκεῖνος πού δέν τό ξέρει αὐτό.

24/ VI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Ἰούνη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

395

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

Πρός τόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς Πετρούπολης σ. Ζηνόβιεφ

Ὁ διάσημος φυσιολόγος Πάβλοφ ζητάει νά φύγει στό ἐξωτερικό λόγω τῆς ἐξαιρετικά δύσκολης ἀπό οἰκονομική ἄποψη κατάστασής του. Εἶναι ζήτημα ἄν θά εἶναι σκόπιμο νά ἀφήσουμε νά πάει στό ἐξωτερικό ὁ Πάβλοφ, ἀφοῦ πρίν ἔλεγε ὅτι, σάν εἰλικρινής ἄνθρωπος πού εἶναι, δέν θά μπορέσει, σέ περίπτωση πού θά δημιουργηθοῦν ἀνάλογες συζητήσεις, νά μήν ἐκφραστεῖ κατά τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί τοῦ κομμουνισμοῦ στή Ρωσία.

Ὁ ἐπιστήμονας ὅμως αὐτός εἶναι μιά τόσο μεγάλη πολιτιστική ἀξία, πού εἶναι ἀδύνατο νά τόν κρατήσουμε μέ τή βία στή Ρωσία σέ συνθῆκες ὑλικῆς ἀνέχειας.

Γι' αὐτό καλό θά ἦταν, σάν ἐξαίρεση, νά τοῦ χορηγηθεῖ σιτηρέσιο μεγαλύτερο ἀπό τό κανονικό καί γενικά νά φροντίσουμε νά τοῦ ἐξασφαλιστοῦν λίγο-πολύ πιό ἄνετες συνθῆκες ὄχι ὅπως σέ ἄλλους.

Ἄκουσα ὅτι στά σπίτια ἀνάπαυσης τῆς Πετρούπολης ἡ ζωή γιά ὅσους ζοῦν ἐκεῖ ἔχει ρυθμιστεῖ πολύ καλά. Κάτι τό παρόμοιο θά μποροῦσε νά γίνει καί γιά τόν καθηγητή Πάβλοφ στό διαμέρισμά του.

Ὁ σύντρ. Λουνατσάρσκι θά ἀπευθυνθεῖ μέ ἀντίστοιχη πρόταση στόν σ. Μπαντάγεφ. Σᾶς παρακαλῶ νά τόν ὑποστηρίξετε στό ζήτημα αὐτό [247].

Λένιν

25/VI.

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

396

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ 2ης ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΙΑΣ

Σαράτοφ
Πρός τό Συμβούλιο τῆς 2ης Ἐργατικῆς στρατιᾶς

Σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας τῆς 25 τοῦ Ἰούνη [248] προτείνω νά πάρετε ἀποφασιστικά μέτρα γιά τήν πιό γρήγορη ἀποπεράτωση τῶν ἐργασιῶν κατασκευῆς τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἀλγκέμπα * καί τοῦ πετρελαιαγωγοῦ. Ἐπιβεβαιῶστε τήν ἐκτέλεση.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

397

* ΠΡΟΣ ΤΑ ΣΟΒΙΕΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΙΒΗΡΙΑΣ

26. VI. 1920.

Παρακαλῶ νά παρασχεθεῖ κάθε βοήθεια στόν κομιστή
σύντρ. *Πουτίντσεφ*
Ἰλιά Ντανίλοβιτς

γιά τήν ὀργάνωση παιδικοῦ σταθμοῦ καί ἄλλων παρόμοιων ἱδρυμάτων στήν περιφέρειά του, στό κυβερνεῖο Σεμιπαλάτινσκ, στό νομό Παβλοντάρ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

398

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [249]

Νά ἐλέγξετε *πότε* τά ζητήσαμε **.

Νά τούς γίνει παρατήρηση γιά τήν ἀπαράδεκτη κωλυσιεργία. Σύντομη ἀπάντηση εἶναι ὑποχρεωμένοι νά δόσουν *ἀμέσως*, ἀναβολή

* Βλ. τή σημ. 248 — πρόκειται γιά τή σιδηροδρομική γραμμή Ἀλεξάντροφ-Γκάι — Ἔμπα. *Σημ. μετ.*

** Βλ. τό ἑπόμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

(πρέπει νά ζητήσουν: γιά *πόσες* μέρες) θά δόσουμε μέ τόν ὅρο ὅτι θά ὑποβάλουν πιό λεπτομερή ἔκθεση.

Δόστε μου τό κείμενο τῆς τηλεγραφικῆς ἀπάντησης σ' αὐτούς.

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

399

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ε. ΜΠΑΝΤΑΓΕΦ ΚΑΙ ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ

Πετρούπολη
Ἐκτελεστική ἐπιτροπή, στόν Μπαντάγεφ
Ἀντίγραφο στή Διεύθυνση Γεωργίας τοῦ κυβερνείου

Παρουσιάσατε ἀπαράδεκτη κωλυσιεργία στό ζήτημα τῆς ὑποβολῆς τῶν στοιχείων γιά τήν παρακράτηση προϊόντων τῶν λαχανόκηπων. Τό πρῶτο τηλεφωνογράφημα Σᾶς μεταδόθηκε στίς 28 τοῦ Μάη, τό δεύτερο στίς 22 τοῦ Ἰούνη καί μόνο ὕστερα ἀπό τό τηλεγράφημα τῆς 26 τοῦ Ἰούνη μέ τήν ὑπογραφή τοῦ γραμματέα Τρίλισσερ ἀκολούθησε ἡ ἀπάντησή Σας. Σύντομη ἔκθεση πρέπει νά ὑποβάλλετε ἀμέσως. Νά ἀναφέρετε μέ ἀκρίβεια πόσες μέρες ἀναβολῆς Σᾶς χρειάζονται γιά μιά πιό λεπτομερειακή ἔκθεση. Σέ περίπτωση πού δέν ὑποβάλετε ἀμέσως σύντομη ἔκθεση καί σέ σύντομο χρονικό διάστημα δέν ὑποβάλετε πιό λεπτομερειακή, ἀπό τούς ὑπαίτιους θά ζητηθοῦν αὐστηρές εὐθύνες.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν*

Ἀντίγραφο στόν σ. Κούρσκι: παραπέμψετε στό δικαστήριο γιά κωλυσιεργία.

Ἀναφέρετε ἐκτέλεση *.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

* Τό κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος ἀπό τίς λέξεις «Ἀντίγραφο στόν σ. Κούρσκι», μέχρι τό τέλος εἶναι γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

400

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΝΙΚΟΛΑΓΕΦ

29. VI. 1920.

σύντρ. Νικολάγεφ!

Πρέπει *ὁριστικά* νά χρησιμοποιήσουμε τά πρακτικά αὐτά καί τήν προσέλκυσή Σας (μά *ἐπιτέλους* ἄρχισε νά καταλαβαίνει καί ὁ καπριτσιάρης μας [250] ὅτι δέν μποροῦμε χωρίς τόν εἰδικό) γιά νά ἀλλάξουμε *ἀποφασιστικά* τήν ὀργάνωση ὅλης τῆς δουλιᾶς.

1) Μελετεῖστε ἐπισταμένα τά πρακτικά καί ἐξετάστε τό μηχανικό τοῦ ἠλεκτρικοῦ σταθμοῦ.

2) Μέ βάση αὐτό ἀποφασίστε Σεῖς, ἄν ἀξίζει νά *συνεχιστοῦν* οἱ δοκιμές·

3) ἄν ἀξίζει, κατά τή γνώμη σας, θά καταρτίσουμε ἕναν *γραπτό* συγκεκριμένο κανονισμό πού θά δίνει *ὅλα* τά δικαιώματα στόν εἰδικό (δηλαδή σέ Σᾶς) — μέ ἐγγύηση *ἀπό μένα* στόν ἐφευρέτη ὅτι θά διαφυλάξουμε τό *μυστικό*.

Καί τότε νά ἀρχίσει νά δουλεύει στά σοβαρά, δηλαδή νά προσελκύσει εἰδικούς σέ μιά σειρά βοηθητικές εἰδικές δουλιές καί *μέ τή συμμετοχή ἑνός εἰδικοῦ* ('Εσᾶς) σέ **ὅλα** τά μυστικά.

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

401

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Α. ΠΡΕΟΜΠΡΑΖΕΝΣΚΙ

Στόν σύντρ. *Πρεομπραζένσκι*

1) Ὑποχρεῶστε τό Κρατικό ἐκδοτικό νά ἐκδόσει γρήγορα (μέ συντομεύσεις) τό βιβλίο

Keynes: «The economic consequences of the peace» *·

2) νά βάλουμε *μιά σειρά* καθηγητές ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων νά καταπιαστοῦν μέ τή μετάφραση καί τή συλλογή περικοπῶν διαφόρων κειμένων τῶν *καλύτερων* (μέ τήν ὑπόδειξη τῶν Ράντεκ, Μπουχάριν) καί ἄλλων *νέων* οἰκονομικῶν ἔργων·

---

* — *Κέινς:* «Οἱ οἰκονομικές συνέπειες τῆς εἰρήνης» [251]. *Ἡ Σύντ.*

3) νά προσελκύσουμε τήν 'Αξελροντίχα (Λιουμπόφ 'Αξελρόντ) στήν ἐπιμέλεια τοῦ *φιλοσοφικοῦ* τμήματος·

4) νά ἐκδόσουμε *μιά σειρά* μεταφράσεις ὑλιστῶν (τοῦ 17ου καί 18ου αἰώνα) καί *μιά σειρά* περικοπές ἀπό τά ἔργα τους.

29/VI. 1920. *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

402

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤ ΜΟΣΧΑΣ

Ἐπισυνάπτοντας ἀπόσπασμα ἀπό τήν μπροσούρα «Μαγείρεμα χωρίς φωτιά» (σελ. 43, τεῦχ. 1 «Μικρή βιβλιοθήκη τῆς νοικοκυρᾶς», ἐκδ. τοῦ ΑΣΛΟ, Μόσχα, 1918), παρακαλῶ νά μοῦ ἀναφέρετε τά ἀποτελέσματα τοῦ διαγωνισμοῦ γιά τά θέρμος [252] πού προκήρυξε ἡ Διεύθυνση Ἐπισιτισμοῦ τοῦ Σοβιέτ Μόσχας.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

403

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ

μέσω τῆς 'Αλληλούγεβα

Ὅλο κρυπτογραφικά καί ἀμέσως

σ. Ὀρτζονικίτζε

Ὁ Ζηνόβιεφ Σᾶς διαβιβάζει τώρα μιά σπουδαία διεθνιστική ἀποστολή [253]. Ἐκτός ἀπ' αὐτό διευκρίνισα τήν ὑπόθεση καί βλέπω ὅτι μέσω τοῦ μετώπου καί μέσω τοῦ ἀνωτάτου τοπικοῦ κομματικοῦ ὀργάνου Ἐσεῖς διατηρεῖτε ὅλα τά δικαιώματα καί τίς πληρεξουσιότητες. Ἀκόμη μιά φορά παρακαλῶ νά μή νευριάζετε καί νά κάνετε λίγο ὑπομονή.

Ἐπιπλέον ἀνατίθεται σέ Σᾶς ἡ καθοδήγηση ὅλης τῆς ἐξωτερικῆς καί ἐσωτερικῆς πολιτικῆς τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν καί ἡ παρακολούθηση τῆς ἐκτέλεσης τῶν ὁδηγιῶν τῆς ΚΕ καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν σέ σχέση μέ τήν Περσία, τήν Ἀρμενία καί τή Γεωργία [254].

Ἀπαντεῖστε.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 29 ἤ 30 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

404

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

30. VI. 1920.

Στό Μικρό Συμβούλιο
Ἀντίγραφο 1) στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν
2) στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐθνοτήτων

Ὁ σ. Μαρχλέβσκι μέ πληροφορεῖ ὅτι καθυστερεῖ πάρα πολύ ἡ μεταφορά ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐθνοτήτων στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν

τῆς Ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐκκαθάριση τῶν ὑποθέσεων τοῦ πρώην Βασιλείου τῆς Πολωνίας.

Παρακαλῶ νά *ἐπισπεύσετε* τήν ἐξέταση τῆς ὑπόθεσης αὐτῆς (ὁριστική) καί νά μοῦ ἀναφέρετε μέ ἀκρίβεια πότε θά λυθεῖ τό ζήτημα αὐτό.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

405

ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΑΓΗ ΤΟΥ ΝΟΒΙΚΟΦ

Πρός τόν κατώτερο μηχανικό Καλίνκιν

Σύμφωνα μέ ἐντολή τοῦ σύντρ. Λένιν πρέπει νά γίνει ἡ παρακάτω ἀλλαγή στήν τηλεφωνική ἐγκατάσταση στό γραφεῖο του: 1) ἡ ἀπευθείας σύνδεσης γραμμή πού τελειώνει στήν κλείδα Ν° 2 τοῦ ἐπιτραπέζιου μεταλλακτικοῦ πίνακα νά συνδεθεῖ ξανά μέ τόν

σύντρ. Σκλιάνσκι. 2) Τό τηλεφωνικό μηχάνημα τῆς νεοτοποθετημένης γραμμῆς σύνδεσης μέ τό Ἐπιτελεῖο ἐκστρατείας νά τό ἀποσυν-

#

δέσετε προσωρινά, ὅμως νά παραμείνει στή θέση του, γιατί μπορεῖ νά ἐπαναληφθεῖ ἡ σύνδεση μέ τό Ἐπιτελεῖο ἐκστρατείας μ' αὐτή τήν ἀπευθείας σύνδεσης γραμμή. Ἔλεγχο τῶν τηλεφώνων πού εἶναι ἐγκατεστημένα στό γραφεῖο νά κάνετε κάθε μέρα τό πρωί, ἀπό τίς 9 ὥς τίς 10 π.μ., καί τό βράδυ ἀπό τίς 5 ὥς τίς 6 μ.μ. Γι' αὐτό πού ἀναφέρεται στά πρῶτα δυό σημεῖα νά πάρετε τήν ἄδεια τοῦ σύντρ. Λένιν, ἐνῶ τό τελευταῖο νά τό ἐκτελεῖτε ἀπαρέγκλιτα.

μόνο σ' αὐτές τίς ὧρες:

Μηχανικός *Νόβικοφ*

Ἄν αὐτό μπορεῖ νά συμβάλλει στό δυνάμωμα (ὅπως ἀκούγεται τώρα ἀπό τό Χάρκοβο), τότε νά μήν ἀποσυνδεθεῖ, ὅμως ὁπωσδήποτε νά κάνετε ἔτσι, ὥστε νά **μήν κουδουνίζει** μέ ὁποιονδήποτε ἔλεγχο (γενικά νά μήν κουδουνίζει).

Δέν θά ἀκούγεται ἄραγε καλύτερα ἀπό τό Χάρκοβο, ἄν ὁ μεταλλάκτης (τοῦ 3-ου πατώματος, Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων) ἑνωθεῖ ὄχι μέσω τοῦ Ἐπιτελείου ἐκστρατείας (ὅπως τώρα), ἀλλά ἀπευθείας μέ τό ὑπεραστικό κέντρο;

+ Νά προστεθεῖ: ὁ ἐνισχυτής πού ὑπάρχει στό τραπέζι μου (μέ τό κρεμαστό ἀκουστικό), ὁ ὁποῖος εἶναι συνδεμένος τώρα μέ τό δικό μου μικρό μεταλλακτικό πίνακα γιά 10 νούμερα, νά συνδεθεῖ μέ τό τηλέφωνό μου πού συνδέει τό γραφεῖο μου μέ τό μεγάλο μεταλλακτικό πίνακα (3-ο πάτωμα, Κρεμλίνο, Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων).

Γράφτηκε τόν Ἰούνη τοῦ 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

406

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

Πετρούπολη, στόν Ζηνόβιεφ

Θά Σᾶς στείλω ὄχι ἀργότερα ἀπό τή Δευτέρα, πρῶτο, τίς θέσεις γιά τά καθήκοντα τοῦ συνεδρίου *, δεύτερο, τό ἄρθρο ἤ τήν κριτική

* Πρόκειται γιά τίς «Θέσεις γιά τά βασικά καθήκοντα τοῦ Δεύτερου συνεδρίου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς» (βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 183-201). *Ἡ Σύντ.*

γιά τό νέο βιβλίο τοῦ Ὄττο Μπάουερ, ἐνάντια στόν μπολσεβικισμό [255]. Ἐλπίζω ὅτι προλαβαίνετε νά τό δημοσιεύσετε. Νά μέ πληροφορήσετε ἄν συμφωνεῖτε.

Λένιν

Μόσχα, Κρεμλίνο,
3. VI. 20.

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίτυπο

407

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ

Λίντια Ἀλεξάντροβνα!

Εὐχαριστῶ πολύ. Ὅλες τίς δουλιές τίς ἀλλάξατε θαυμάσια.

Γιά τήν Τετάρτη συμφωνῶ	
ἀκριβῶς 6—7 οἱ γάλλοι [256]	Καθορίστε καί νά μοῦ θυμίσετε τήν Τρίτη.
(Θά ἀρχίσουν στίς 6 διατ.)	
7—9 Συμβούλιο Ἄμυνας	
ἀκριβῶς 9—10 Μέρφι	

Παρακαλῶ νά μοῦ στείλετε

1) Ἕνα σῶμα τοῦ περιοδικοῦ «Κομμουνιστίτσεσκι Ἰντερνατσιονάλ» στό γραφεῖο μου, κοντά στό τραπέζι· στήν περιστρεφόμενη ἐταζέρα εἶναι ὁ δεμένος κόκκινος τόμος, ἀρ. τευχῶν 1-8 τοῦ περιοδικοῦ «Κομμουνιστίτσεσκι Ἰντερνατσιονάλ» καί τό δεμένο τεῦχος *9* + τεῦχος *1 0*.

Αὐτά καί ἀποτελοῦν τό σῶμα.

2) «Ἰμπεριαλισμός» (τήν 1-η ἤ καλύτερα τή 2-η ἔκδοση), ποῦ εἶναι δέν ξέρω. Προσπαθεῖστε νά πάρετε ἀπό τόν Μπόντς, τόν Στεπάνοφ, τόν Νιέβσκι, τόν Πρεομπραζένσκι γιά 2-3 μέρες.

Ὁ Ντμίτρι Ἰλίτς ἔρχεται, καί αὐτός θά κοιτάξει στό διαμέρισμά μου καί στή βιβλιοθήκη στό γραφεῖο.

[Οἱ ἐκθέσεις γιά τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης μέ τή Φιλλανδία δέν χρειάζονται.]

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

408

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ

Βλαντίμιρ 'Ιλίτς!

Σᾶς στέλνω ἐντελῶς *ἀκριβεῖς, ἐλεγμένες ἐπιτόπου ἀπό ἀνθρώπους μας*, πληροφορίες γιά τά ἐμπορεύματα πού βρίσκονται στίς ἀποβάθρες, τά ὁποῖα προορίζονται νά σταλοῦν στό ἐξωτερικό. Ὅλα τά ἐμπορεύματα εἶναι *συσκευασμένα* καί ὕστερα ἀπό δυό ἑβδομάδες θά φτάσουν στήν ἐκβολή τοῦ ποταμοῦ Ὀμπ.

Ἐμεῖς κάνουμε τή δουλιά μας, φοβᾶμαι ὅτι ἡ ἀξία αὐτῶν τῶν ἐμπορευμάτων θά ξεπεράσει 2-3 φορές τήν ἀξία τῶν ἐμπορευμάτων πού θά μᾶς φέρουν ἀπό τή Σουηδία.

Ἀσκεῖστε πίεση στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου γιά νά μπορέσει νά χρησιμοποιήσει αὐτό τό περίσσευμα ἐμπορευμάτων.

Σμιρνόφ

Πρός τόν Κράσιν

1) Νά μοῦ τό ἐπιστρέψετε *μέ τή γνώμη Σας*.
2) Νά *ἀσκήσετε πίεση* ἐξαιρετική.
3) Νά μοῦ δόσετε ἀντίγραφο τῶν **μέτρων** [257].

Λένιν

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 3 καί 13 τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

409

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ [258]

Νά μοῦ στείλετε *μόνο* τά πιό νεότερα ἀρ. 10-12 φύλλα.
«L' Humanité»
«Rote Fahne» Βερολίνο
» » Βιέννη
«Daily Herald»
«Avanti!»

καί νά στέλνετε μόνο αὐτές τίς ἐφημερίδες, μόνο καινούργια φύλλα.

Γράφτηκε ἀργότερα ἀπό τίς 3 τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

410

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

Νά ἐπιδοθεῖ στόν ἐφημερεύοντα ἐπίτροπο

Πετρούπολη

Πρός τόν Ζηνόβιεφ

Σύντροφε Ζηνόβιεφ! Τίς θέσεις τίς στέλνω αὔριο *, τή Δευτέρα. Κανονίστε, ὥστε νά τίς πάρουν· χωρίς καθυστέρηση. Πρέπει νά δόσετε ἐντολή στόν Κομπέτσκι καί στόν Βορόβσκι νά ἑτοιμάσουν ὁπωσδήποτε ὥς τό συνέδριο [259] «πρακτική» κριτική τοῦ νορβηγικοῦ καί σουηδικοῦ ἀριστεροῦ Κόμματος. Πρέπει νά ἔχουμε ἀκριβές καί πλῆρες ὑλικό. Πρέπει νωρίτερα νά ὀργανώσουμε τή δουλιά σχετικά μέ τίς μεταφράσεις στό ἴδιο τό συνέδριο: πρέπει ἔτσι νά τοποθετήσουμε ὅλους κατά γλῶσσες, ὥστε ἀμέσως τόν ἴδιο καιρό νά μποροῦμε νά μεταφράσουμε καί στούς γερμανούς, καί στούς γάλλους, καί στούς ἄγγλους. Τότε θά μειωθεῖ ὁ χρόνος. Ἡ ρωσική, προφανῶς, χρειάζεται, γιατί εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι θά ἀπαιτήσουν συνεδρίαση στά θέατρα. Σᾶς χαιρετῶ!

Λένιν

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Ἰούλη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο τοῦ τηλεγραφικοῦ ἐντύπου

411

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ [260]

Πάρθηκαν ἄραγε μέτρα γιά τήν *ἄ μ ε σ η* (1) δημιουργία *Σοβιετικῆς ἐξουσίας* στίς περιοχές πού ἀπελευθερώνονται· (2) γιά τή σύγκληση τῶν *σ υ ν ε δ ρ ί ω ν* τῶν Σοβιέτ· (3) γιά τήν ἐκδίωξη τῶν *τσιφλικάδων*, γιά τή διανομή **μέρους** τῆς γῆς τους στήν ἀγροτική φτωχολογιά, καί τοῦ ὑπόλοιπου μέρους στά *Σοβιέτ* τῶν ἐργατῶν γῆς;

Γράφτηκε όχι νωρίτερα ἀπό τίς 4— όχι ἀργότερα ἀπό τίς 11 τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Πρόκειται γιά τίς «Θέσεις γιά τά βασικά καθήκοντα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς» (βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 183-201). *Ἡ Σύντ.*

412

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

1

Θά πρέπει νά ἐκδόσουμε στά γερμανικά (καί στίς ἄλλες γλῶσσες) τό βιβλιαράκι μου γιά τόν *ἰμπεριαλισμό*, γιατί διαρκῶς *ἀντιμετωπίζουμε* τό βασικό ζήτημα *.

Ποιά εἶναι ἡ γνώμη Σας;

Ἄν συμφωνεῖτε, σέ *ποιόν* νά ἀναθέσουμε;

2

Θά ἤθελα νά γράψω καινούργιο πρόλογο.

Ποιά εἶναι ἡ *τελευταία* προθεσμία;

3

Νά ἀναθέσετε σέ 1-2 καθηγητές ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων: στίς καλύτερες βιβλιοθῆκες νά βροῦν τίς πηγές.

Θά τίς βροῦν [261].

Γράφτηκε νωρίτερα ἀπό τίς 6 τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

413

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

σ. Ζηνόβιεφ!

Στέλνω τόν πρόλογο γιά τόν «Ἰμπεριαλισμό» **.

Δόστε ἐντολή, Σᾶς παρακαλῶ, νά δημοσιευτεῖ σάν *παράρτημα ἡ Διακήρυξη τῆς Βασιλείας* τοῦ 1912. (Δέν εἶναι δύσκολο νά βρεθεῖ τό γερμανικό κείμενο: μά Ἐσεῖς ἔχετε τό «Ἀρχεῖο» τοῦ Γκρίνμπεργκ κτλ.)

Τίς θέσεις Σας γιά τά Σοβιέτ καί τίς συνθῆκες δημιουργίας τους τίς πῆρα, πρόλαβα ὅμως νά ρίξω μιά ματιά μόνο στά πεταχτά. Δέν ἔχω ἀντίρηση.

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

7/VII.

Τί θά γίνει μέ τούς λόγους καί τίς εἰσηγήσεις μου στό συνέδριο; [262] Πρέπει νά τά ἑτοιμάσω στά γερμανικά ἤ στά γαλλικά;

* Πρόκειται γιά τό βιβλίο τοῦ Β. Ι. Λένιν «Ὁ ἰμπεριαλισμός, ἀνώτατο στάδιο τοῦ καπιταλισμοῦ» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 27ος, σελ. 309-433). *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 27ος, σελ. 309-314. *Ἡ Σύντ.*

Νομίζω ὅτι τόν ἐναρκτήριο λόγο (καί ἄλλα) νά τά ἑτοιμάσω στά *ρωσικά* (γιατί, σίγουρα σχεδόν, θά γίνουν σέ θέατρα μέ ρωσικό κοινό). Θά τά μεταφράσουν. Καί ἀφοῦ ὑπάρχουν θέσεις, θά μιλήσω, ἀναφερόμενος σ' αὐτές, πάρα πολύ σύντομα. Ἡ γνώμη Σας; (Τό ἀγροτικό νά τό ἔχει ὁ Μαρχλέβσκι, ἐγώ *τό ἐθνικό* καί *τόν ἐναρκτήριο,* μόνο;)

Γράφτηκε στίς 7 τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

414

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ [263]

Ἀντίγραφο στό *Χάρκοβο, στόν Ξάντροφ*

Διατάσσω ἐξονόματος τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας * νά κυκλοφορήσει τηλεγράφημα — ἐγκύκλιος σέ ὅλο τό δίκτυο πού νά ἀπαγορεύει κατηγορηματικά νά γίνεται ἐπίταξη τοῦ καύσιμου κάρβουνου χωρίς τήν ἀντίστοιχη ἄδεια τοῦ ἐπίσημου ἀντιπροσώπου τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης καυσίμων ἤ τοῦ πληρεξουσίου τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας Ξάντροφ καί ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτό θά ἀπαγορευτεῖ σέ ὁποιονδήποτε κάθε ἐπίταξη, ἀλλαγή διεύθυνσης καί κατακράτηση στό δρόμο ὅλων τῶν φορτίων τοῦ κόκ καί τοῦ κάρβουνου τοῦ Κουζνιέτσκ γιά ὁποιονδήποτε σκοπό καί ἄν ὑποτίθεται νά γίνει αὐτό καί σέ ὁποιεσδήποτε διευθύνσεις καί ἄν κατευθύνονταν.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 7 τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, διορθωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

415

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΝΙΚΟΛΑΓΕΦ

σ. Νικολάγεφ! Πῆρα τό γράμμα Σας τῆς 7/VII.

Χάρηκα πολύ πού ἀρχίσατε τώρα σωστά.

Συνιστῶ (1) ἐπίσημα καί πιό ἐπίμονα νά ἀπαιτεῖτε νά Σᾶς ἀποκαλύψουν *ἀμέσως ὅ λ α* τά μυστικά.

* Οἱ λέξεις «Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας» εἶναι γραμμένες ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

(2) Ἡ ἐγκατάσταση νά γίνει, ἄν μπορεῖ, σέ εἰδικά ξύλινα ὑποστηρίγματα, γιά νά μπορεῖ νά ἀφαιρεθεῖ ἀκαριαῖα ἀπό τό βαγόνι (καλύτερα) καί νά τοποθετηθεῖ σέ φορτηγό αὐτοκίνητο *στή γῆ* κτλ. (γιατί ὁ ἐφευρέτης ἔκανε πετυχημένη, σύμφωνα μέ τά λόγια του, δοκιμή *ὄχι* στό βαγόνι).

(3) Ἄν δεῖτε ὅτι «ἀξίζει τόν κόπο», νά μή λυπηθεῖτε οὔτε χρήματα, οὔτε ἀνθρώπους γιά τήν *ἐπίσπευση* τῶν ἐργασιῶν.

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 7 τοῦ Ἰούλη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

416

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Μ. ΓΚΡΟΥΖΕΝΜΠΕΡΓΚ

σ. Γκρούζενμπεργκ!

Ὁ σ. Μέρφι μοῦ εἶπε ὅτι στή μετάφραση τῶν *θέσεων* ὑπάρχουν τερατώδεις παραμορφώσεις τῆς γλώσσας.

Πρέπει νά ἀναλάβετε Ἐσεῖς (ἤ νά ὀργανώσετε ἀμέσως *μιά ὁμάδα* γιά βοήθεια) νά κάνετε καλή θεώρηση τῆς μετάφρασης *ὅλων* τῶν θέσεων.

Συνεννοηθεῖτε γι' αὐτό μέ τούς ἄγγλους.

Σχετικά μέ τόν Βάινκοπ: τή δήλωσή του (ὁ *Βάινκοπ* τήν ἔγραψε στά ἀγγλικά) τήν ἔστειλα στόν Ράντεκ. Εἶναι ἄραγε καλά γραμμένη στά ἀγγλικά, δέν ξέρω. Πάρτε *ἀπό τόν Ράντεκ ὅλα ὅσα τοῦ ἔστειλα* (ἄν χρειαστεῖ, στεῖλτε τό γράμμα αὐτό στόν Ράντεκ) καί κάνετε ἔλεγχο, Σᾶς παρακαλῶ, ἄν εἶναι γραμμένα καλά στά ἀγγλικά. (Τό περιεχόμενο τῆς δήλωσης: ὅτι τό ὀλλανδικό *Κόμμα* δέν εὐθύνεται γιά τόν «ἀριστερισμό», ὅτι αὐτό εἶναι δῆθεν *ἔργο μερικῶν* ὀλλανδῶν.)

(Νά δημοσιευτεῖ μόνο ἡ δήλωση αὐτή καί ἡ δική μου δήλωση, ὅτι ἐγώ κάνω διορθώσεις στό κείμενο [264].)

Σχετικά μέ τήν ποιότητα τῶν μεταφράσεων στά ἀγγλικά πρέπει νά φροντίσετε Ἐσεῖς πάρα πολύ καί νά δημιουργήσετε μιά ὁμάδα *ὑπευθύνων* στά ἀγγλικά (νά δηλώσουν *ἐγγράφως* ὅτι φέρνουν εὐθύνη), γιατί διαφορετικά θά λένε πολλά σέ βάρος μας (καί σέ βάρος Σας).

8/VII. Χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1960 στό περιοδικό «Βοπρόσι Ἰστόριι ΚΠΣΣ», τεῦχ. 3

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

417

* ΣΤΟ ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ [265]

Σύμφωνα μέ πληροφορίες πού ἔχω σέ σᾶς φυλάγεται χωρίς νά χρησιμοποιεῖται ταινία γιά φωτοκινηματογραφικές ἐργασίες.

Λόγω τῆς μεγάλης ἀνάγκης πού ἔχει ἡ Διεύθυνση φωτοκινηματογραφίας τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας καί λόγω τοῦ ὅτι ὑπάρχουν μιά σειρά ἐπείγουσες ἐργασίες πού ἔχουν μεγάλη προπαγανδιστική σημασία, παρακαλῶ νά δόσετε ἔστω καί ἕνα μέρος τῶν ἀποθεμάτων σας στή Διεύθυνση φωτοκινηματογραφίας τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

418

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Πρός ὅλα τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου:

Προτείνω νά δόσουμε στόν Κράσιν καί σέ ὅλη τήν ἀντιπροσωπεία τήν ὁδηγία:

«Νά εἶναι πιό σταθεροί καί νά μή φοβοῦνται τήν προσωρινή διακοπή τῶν διαπραγματεύσεων» [266].

9/VII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Ἰούλη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Στό ντοκουμέντο ὑπάρχει ἡ ἐπισημείωση τῆς Λ. Α. Φότιεβα: «Μέ ἐντολή τοῦ Β. Ι. παρακαλῶ νά ἀναφέρετε γιά τήν ἐκτέλεση. *Λ. Φότιεβα*». *Ἡ Σύντ.*

419

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ ΚΑΙ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

Στόν Κάμενεφ καί
στόν Τσιτσέριν

Τό σχέδιο τοῦ συντρόφου Κάμενεφ εἶναι πέρα γιά πέρα λαθεμένο [267]. Μέ τήν 'Αγγλία θά ἔχουμε *μόνο* ἐμπόριο. 'Ο Τσιτσέριν δέν ἔχει δίκιο. Στήν 'Αγγλία πρέπει νά στείλουμε *μόνο* «ἔμπορο»: δίνουν γιά 2¼ καπ., κάνε παζάρεμα γιά 1¾ καπ.

Τά ξεσκεπάσματα εἶναι ἐδῶ ἐπιζήμια. Τώρα δέν εἶναι 1918. Ὑπάρχει γι' αὐτό ἡ Διεθνής. Ὅλα τά ἐπιχειρήματα τοῦ Κάμενεφ = ἐπιχειρήματα *κατά* τῆς ἀποστολῆς του.

10/ VII. *Λένιν*

P. S. Θά ορίσουμε γιά τήν ὥρα τόν Κράσιν, τόν Βορόβσκι καί ἀκόμη 2-3 βοηθούς [268].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ 'Ιούλη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

420

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ

Μόσχα, *Κρεμλίνο, πρός τόν Λένιν,* ἀντίγραφο στό Λαϊκό 'Επιτροπάτο 'Επισιτισμοῦ, *στόν Τσιουρούπα*

Ὄμσκ, 9 τοῦ 'Ιούλη. Τό μισό τῶν κυβερνείων 'Αλτάι καί Τόμσκ τό ἔχει ἀγκαλιάσει κουλάκικο κίνημα, τό ὁποῖο καταστέλλουμε μέ ἔνοπλη δύναμη. Αἰτία τῆς ἐξέγερσης εἶναι ἡ ἔλλειψη ἐμπορευμάτων. 'Από τούς στασιαστές κουλάκους κατάσχουμε τά σιτηρά πού δέν ἔχουν ὅλα ἀλωνιστεῖ. Εἶναι ἀπαραίτητο νά σταλοῦν ἐδῶ ἐπειγόντως ἐργατικά χέρια γιά ἀλώνισμα καί φόρτωμα. Ἄν δέν στείλετε ἐργάτες, δέν μπορουμε να παρουμε τά σιτηρά. Χρειάζονται ἀμέσως κιόλας τό ἐλάχιστο 7 χιλιάδες μόνο γιά τό 'Αλτάι. Ἄν ἀργοπορήσετε, θά χάσουμε τήν εὐκαιρία. 'Εξακριβῶστε ἄν ὑπάρχει δυνατότητα καί πληροφορεῖστε μας· ἄν δέν μπορεῖτε νά στείλετε, θά ἀκυρώσουμε τή διαταγή γιά κατάσχεση ἀμέσως κιόλας, γιατί τά σιτηρά δέν εἶναι ἀλωνισμένα καί δέν τά φυλάει κανένας — θά τά κάψουν οἱ κουλάκοι.

'Ο πρόεδρος τῆς 'Επαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Σιβηρίας *Σμιρνόφ*

Ἐπιμένω: νά βοηθήσουμε μέ ὅλες τίς δυνάμεις. Ὁδηγίες τῆς ΚΕ: βιαστεῖτε μέ κάθε τρόπο. Ἀνθρώπους στέλνουμε.

Πρός τόν Τσιουρούπα, Σμίντ (Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐργασίας) καί Γενική Διεύθυνση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐργασίας·

νά στείλουμε ἀμέσως, πάρα πολύ γρήγορα, νά καταβάλουμε ὅλες τίς δυνάμεις.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

421

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

Σύντρ. Σκλιάνσκι!

Παρακαλῶ νά μοῦ ἐπιστρέψετε αὐτό [269] μέ τίς δικές Σας σημειώσεις, *τί ἤδη ἔγινε*, τί καί *πότε ἀκριβῶς* ἐκτελεῖται.

Λένιν

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 11 καί στίς 15 τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

422

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ [270]

Μέ τό τηλέφωνο πρός τόν *Στάλιν* στό *Χάρκοβο:*

Πήραμε διακοίνωση ἀπό τόν Κῶρζον. Ὁ Κῶρζον προτείνει ἀνακωχή μέ τήν Πολωνία μέ τόν ὅρο ἀπομάκρυνσης τοῦ πολωνικοῦ στρατοῦ πέρα ἀπό τή γραμμή πού καθόρισε γιά τήν Πολωνία ἡ συνδιάσκεψη εἰρήνης τόν περασμένο χρόνο [271]: Γκρόντνο, Γιάλοβκα, Νεμίροφ, Μπρέστ-Λιτόβσκ, Ντορογκούσκ, Οὐστιλούγκ, Κριλόφ. Ἡ γραμμή αὐτή διασχίζει τή Γαλικία ἀνάμεσα στό Περεμίσλ καί τή Ράβα-Ρούσκαγια μέχρι τά Καρπάθια ὄρη. Ὅλα ἀνατολικά ἀφήνονται γιά μᾶς. Ὁ δικός μας στρατός πρέπει νά ἀποσυρθεῖ κατά 50 χιλιόμετρα ἀνατολικά τῆς γραμμῆς *αὐτῆς*. Στό Λονδίνο θά γίνει συνδιάσκεψη ἀντιπροσώπων τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, τῆς Πολωνίας, τῆς

Λεττονίας, τῆς Λιθουανίας καί τῆς Φιλλανδίας ὑπό τήν αἰγίδα τῆς συνδιάσκεψης εἰρήνης. Στή συνδιάσκεψη θά γίνουν δεκτοί ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀνατολικῆς Γαλικίας. Ἐμεῖς μποροῦμε νά στείλουμε ὁποιονδήποτε σάν δικούς μας ἀντιπροσώπους. Μᾶς προτείνουν νά συνάψουμε ἀνακωχή μέ τόν Βράνγκελ μέ τόν ὅρο ἀποχώρησης τοῦ Βράνγκελ στήν Κριμαία. Ὁ Βράνγκελ πάει στό Λονδίνο γιά νά συζητήσει τήν τύχη τοῦ στρατοῦ του καί ὄχι σάν μέλος τῆς συνδιάσκεψης. Μᾶς δίνουν μιά ἑβδομάδα προθεσμία νά ἀπαντήσουμε. Παράλληλα, στή διακοίνωση τοῦ Κῶρζον ἀναφέρεται ὅτι ἡ πολωνική κυβέρνηση ἔδοσε τή συγκατάθεσή της γιά σύναψη εἰρήνης μέ τή Ρωσία μέ βάση αὐτούς τούς ὅρους.

Αὐτή εἶναι ἡ διακοίνωση τοῦ Κῶρζον. Παρακαλῶ τόν Στάλιν:

1) νά ἐπισπεύσει τή διαταγή γιά ἐξαιρετικό δυνάμωμα τῆς ἐπίθεσης·

2) νά μοῦ ἀνακοινώσει ὁ Στάλιν τή γνώμη του.

Ἐγώ ὅμως προσωπικά θεωρῶ ὅτι αὐτό εἶναι μιά ὁλοκληρωτική ἀπάτη πού ἔχει σάν σκοπό τήν προσάρτηση τῆς Κριμαίας, πού προβάλλεται μέ θρασύτητα στή διακοίνωση. Θέλουν νά ἀποσπάσουν ἀπό τά χέρια τή νίκη μέ ἀπατεωνίστικες ὑποσχέσεις.

Λένιν

Νά γράψετε τήν *ἀπάντηση* τοῦ Στάλιν καί νά μοῦ μεταδόσετε τήν ἀπάντηση αὐτή *μέ τό τηλέφωνο.*

Λένιν

Γράφτηκε στίς 12 ἤ 13 τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1950 στήν 4η ρωσ. ἔκδ. τῶν Ἁπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, τόμ. 31ος

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἀπό ἄγνωστο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

423

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

σ. Σκλιάνσκι! Ἡ διεθνής κατάσταση, ἰδιαίτερα ἡ πρόταση τοῦ Κῶρζον (προσάρτηση τῆς Κριμαίας γιά τήν ἀνακωχή μέ τήν Πολωνία, γραμμή Γκρόντνο—Μπελοστόκ) [272] ἀπαιτεῖ *τρομερή* ἐπίσπευση τῆς ἐπίθεσης κατά τῆς Πολωνίας.

Γίνεται ἄραγε; Ὅλα γίνονται ἄραγε; Δραστήρια ἄραγε;

Λένιν

Γράφτηκε στίς 12 ἤ στίς 13 τοῦ Ἰούλη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα με τό χειρόγραφο

424

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Α. ΡΟΤΣΤΕΪΝ

15/VII. 1920.

Ἀγαπητέ σύντροφε! Εὐχαριστῶ πολύ γιά τά γράμματα, τά ὁποῖα δίνουν πάντα ἐξαιρετικά πολύτιμες πληροφορίες. Ἐπισυνάπτω γράμμα ἀπό τή γυναίκα μου καί Σᾶς παρακαλῶ νά δόσετε ἀπό μένα χαιρετισμούς στή γυναίκα Σας καί τήν οἰκογένειά Σας, τήν ὁποία εἶχα δεῖ σέ Σᾶς στό Λονδίνο.

Σχετικά μέ τό ταξίδι Σας στή Ρωσία ταλαντεύομαι. Ἔχει πάρα πολύ μεγάλη σημασία γιά τή δουλιά μας ἡ παραμονή Σας στό Λονδίνο. Ἄς Σᾶς ἀπελάσουν: θά δοῦμε, θά ἀποφασίσουν ἄραγε; Μά πρέπει νά Σᾶς πιάσουν σέ κάτι, διαφορετικά θά γίνει σκάνδαλο. Δέν διαφωνῶ νά ἔρθετε νά «δεῖτε» τή Ρωσία, φοβᾶμαι ὅμως ὅτι εἶναι ζημιά γιά τή δουλιά μας νά ἐγκαταλείψετε τήν Ἀγγλία.

Σχετικά μέ τήν ἀντιπροσωπεία θά τό συζητήσουμε ὁλόπλευρα αὐτές τίς μέρες. Τό ἴδιο καί γιά τήν ἀπάντηση στόν Κῶρζον [273] πού, κατά τή γνώμη μου, θέλει νά μᾶς γελάσει ὠμά. Δέν θά τό καταφέρει.

Σχετικά μέ τήν ἀποστολή σέ Σᾶς φιλολογίας πῆρα ἰδιαίτερα μέτρα. Πρέπει νά ξέρετε ὅτι τούς ρώσους πρέπει 20 φορές νά τούς κατσαδιάσεις καί 30 φορές νά τούς ἐλέγξεις γιά νά κάνουν ὅπως πρέπει ἕνα ἁπλό πράγμα. Νά παρακολουθεῖτε καί νά ἀπευθύνεστε πιό συχνά (ἔστω καμιά φορά καί σέ μένα) — τότε ἐγώ θά ἀσκῶ πίεση γιά νά παίρνετε πιό τακτικά αὐτό πού δέν ἔχετε πάρει.

Νομίζω ὅτι εἶναι ἰδιαίτερα πολύτιμη ἡ δική Σας καθοδηγητική συμμετοχή (αὐτό εἶναι δυνατό μέ τήν πένα καί μυστικά) στό ἀγγλοσαξωνικό κίνημα. Ἐξαιρετική σημασία ἐδῶ ἔχει ἡ διόρθωση τῆς γραμμῆς. Θά πάρετε τήν μπροσούρα μου ἐνάντια στούς «ἀριστερούς» * καί τίς ἀποφάσεις (σχέδια) γιά τό ΙΙ συνέδριο τῆς ΙΙΙ Διεθνοῦς, καί πολύ θέλω νά ξέρω τή γνώμη Σας.

Σᾶς σφίγγω θερμά τό χέρι καί στέλνω τίς καλύτερες εὐχές.

Δικός Σας *Λένιν*

Στάλθηκε στό Λονδίνο

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Πρόκειται γιά τό βιβλίο τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Ὁ «ἀριστερισμός», παιδική ἀρώστια τοῦ κομμουνισμοῦ» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἐκδ., τόμ. 41ος, σελ. 1-104). *Ἡ Σύντ.*

425

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Ἀρνήθηκα νά ὑπογράψω, γιατί εἶναι γραμμένο τσαπατσούλικα καί ὄχι καθαρά.

Προτείνω νά τροποποιηθεῖ καί νά γίνει πιό ἀκριβέστερο (τί ἀκριβῶς, τί *συγκεκριμένα* σημαίνει «νά συμπεριληφθοῦν *στό δίκτυο»;)* καί *μαζί* μέ τίς ὁδηγίες νά ὑποβληθεῖ γιά δεύτερη φορά [274].

15/VII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

426

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ ΚΑΙ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

17. VII. 1920.

Κρυπτογραφικά ὅλο

Σμολένσκ, Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τοῦ Δυτικοῦ μετώπου, στόν Σμίλγκα ἐπεῖγον

Χάρκοβο, Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τοῦ Νοτιοδυτικοῦ μετώπου, στόν Στάλιν ἐπεῖγον

Ἡ ὁλομέλεια τῆς ΚΕ ψήφισε ὁλοκληρωτικά σχεδόν τίς προτάσεις πού ὑπόδειξα [275]. Τό πλῆρες κείμενο θά τό πάρετε. Νά μᾶς ἀναφέρετε κρυπτογραφικά ὁπωσδήποτε δυό φορές τήν ἑβδομάδα πιό λεπτομερειακά γιά τήν ἐξέλιξη τῆς ἐπιχείρησης καί τήν πορεία τῶν πραγμάτων.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1938 στό περιοδικό «Μπολσεβίκ», τεῦχ. 2

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

427

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

Στόν Κάμενεφ

1. Πρέπει νά δόσετε πάρα πολύ μεγάλη προσοχή στή συγκέντρωση ἀγγλικῆς φιλολογίας, ἀφιερωμένης στήν ἀπόδειξη ὅτι στήν

ἀγγλική ἀστική τάξη εἶναι πιό συμφέρουσες οἱ ἐμπορικές συμφωνίες μέ τίς Σοβιετικές Δημοκρατίες, παρά οἱ μή ἐπικερδεῖς καί μάλιστα πολυδάπανες προσπάθειες νά τίς καταπνίξουν. Πρέπει νά συγκεντρώσετε τέτια φιλολογία γιά μᾶς καί, ἐκτός ἀπ' αὐτό, νά συζητήσετε μέ ἔμπειρους ἀνθρώπους μήπως θά ἔπρεπε νά πληρώσουμε συμπληρωματικά γιά τήν ὀργάνωση ἑνός εἴδους φιλολογικοῦ γραφείου, ἤ ἀντιπροσώπους γιά τήν ἔκδοση παρόμοιων μπροσούρων, γιά τήν ὀργάνωση διαλέξεων, τήν ἀποστολή τους κτλ. Ἐσεῖς, φυσικά, ξέρετε ποιόν πρέπει κατά κύριο λόγο νά συμβουλευτεῖτε γι' αὐτό.

2. Μέσω εἰδικῶν ἀνθρώπων πρέπει, χωρίς νά λυπηθεῖτε χρήματα, νά ὀργανώσετε συστηματική συγκέντρωση, ἀγορά, καί ἀποστολή σέ μᾶς σέ 5 ἀντίτυπα βιβλίων, ἄρθρων, μπροσούρων, ἀποκομμάτων ἐφημερίδων, ἰδιαίτερα στήν ἀγγλική γλώσσα, ὅμως ἐπίσης καί στίς ἄλλες γλῶσσες γιά τά ζητήματα τῆς νεότερης οἰκονομίας. Σάν πρότυπο μπορεῖ νά χρησιμεύσει τό βιβλίο τοῦ Κέινς οἱ «Οἰκονομικές συνέπειες τῆς εἰρήνης». Νά, τέτιου εἴδους ἐκδόσεις πρέπει νά συγκεντρώσουμε συστηματικά.

3) Νά κάνετε τό ἴδιο, ὅμως μέσω εἰδικῶν ἀνθρώπων γιά τή συγκέντρωση καί ἀποστολή σέ μᾶς σέ 20 ἀντίτυπα περιοδικῶν ἐκδόσεων κάθε εἴδους, ἰδιαίτερα μπροσοῦρες καί πρακτικά τῶν 4 παρακάτω τάσεων: 1 — κομμουνιστικῆς, 2 — κεντριστικῆς (ὅπως, λογουχάρη, τό Ἀνεξάρτητο κόμμα τῆς Ἀγγλίας), 3 — ἀναρχικῆς ἤ παραπλήσιας μ' αὐτή, 4 — συνδικαλιστικῆς κτλ.

4. Ὅλα αὐτά πρέπει νά ὀργανωθοῦν σωστά μέ βάση ἕνα συμβόλαιο, πού θά ὑπογραφεῖ ὁπωσδήποτε μέ κάποιο πρόσωπο πού πρέπει νά εἶναι ἄγγλος ὑπήκοος καί ὄχι κομμουνιστής.

5. Παρακαλῶ νά στείλετε σέ μένα προσωπικά: 1 — καλούς νεότατους ὁδηγούς καί συνοπτικές στατιστικές ἐκδόσεις, γεωγραφικές, πολιτικές καί οἰκονομικές, ἰδιαίτερα στήν ἀγγλική καί γαλλική γλώσσα, πού εὐκολότερα μποροῦμε νά τίς ἀγοράσουμε στό Λονδίνο, καί 2 — δυό καλά θέρμος.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 17 τοῦ Ἰούλη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

428

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ, Μ. Μ. ΓΚΡΟΥΖΕΝΜΠΕΡΓΚ, Κ. ΜΠ. ΡΑΝΤΕΚ

Στήν ἀγγλική ἔκδοση τῆς μπροσούρας μου γιά τήν «παιδική ἀρώστια» * διέφυγε τό παρακάτω λάθος. Ὁ μεταφραστής μετάφραζε ἀπό τό χειρόγραφο, ἐνῶ ὁ συγγραφέας στή ρωσική ἔκδοση ἔχει κάνει ὁρισμένες διορθώσεις καί τροποποιήσεις στό κείμενο. Παρακαλῶ τόν σ. Κάμενεφ νά πάρει μαζί του ὁπωσδήποτε καί τό ἀγγλικό καί τό ρωσικό ἀντίτυπο καί νά παρακαλέσει τόν σ. Ροτστέιν νά κάνει στήν ἀγγλική ἔκδοση τίς διορθώσεις σύμφωνα μέ τό ρωσικό κείμενο.

Παρακαλῶ τόν σ. Γκρούζενμπεργκ νά παραβάλει τό ρωσικό κείμενο μέ τό ἀγγλικό καί νά τυπώσει τίς ἀπαραίτητες ἀλλαγές σέ ξεχωριστά φύλλα γιά νά παρεμβληθοῦν στήν ἀγγλική ἔκδοση.

Παρακαλῶ τόν Ράντεκ νά κάνει τό ἴδιο σχετικά μέ τό ἀγγλικό καί γερμανικό κείμενο, τό ὁποῖο ἐγώ δέν εἶδα.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 17 τοῦ Ἰούλη 1920, ὥρα 5.30

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

429

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

22. VII. 1920.

Πρός τόν σ. Τσιτσέριν

Ἡ πρότασή μου:

1) Στόν Κόππ νά δοθοῦν ὁδηγίες μέσω τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν στό πνεῦμα τῆς πρότασης τοῦ σ. Τσιτσέριν (μόνο ἐμπορικές διαπραγματεύσεις).

2) Νά ἀπαντήσουμε στόν Γκουκόβσκι.

3) Στόν Κῶρζον νά ἀπαντήσουμε *ὕστερα ἀπό 2 μέρες*, (ὄχι νωρίτερα· γιατί νά τούς κακομάθουμε), ἀφοῦ ζητήσουμε ἀκόμη μιά φορά ἀπό τόν Κάμενεφ καί τόν πρόξενο: γιατί δέν ἔχουμε ἐμεῖς τό πρωτότυπο στά ἀγγλικά; [276]

---

* Πρόκειται γιά τό βιβλίο τοῦ Β. Ι. Λένιν «Ὁ «ἀριστερισμός», παιδική ἀρώστια τοῦ κομμουνισμοῦ» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 1-104). *Ἡ Σύντ.*

Νά ἀπαντήσουμε πάρα πολύ εὐγενικά ὡς ἑξῆς

ἄν ἡ *Ἀγγλία* (+ Γαλλία + ; + ;) θέλει γενική, δηλαδή *πραγματική* εἰρήνη, *ἐμεῖς εἴμαστε ὑπέρ* ἀπό καιρό ἤδη. Τότε *πάρτε τόν Βράνγκελ*, γιατί αὐτός εἶναι *δικός Σας*, Ἐσεῖς τόν συντηρεῖτε, καί ἀμέσως θά ἀρχίσουμε διαπραγματεύσεις.

Ἄν ἡ Πολωνία θέλει εἰρήνη, ἐμεῖς *εἴμαστε ὑπέρ*· τό εἴπαμε αὐτό ξεκάθαρα καί τό ἐπαναλαμβάνουμε, ἄς προτείνει αὐτή.

Ἄν Ἐσεῖς διακόπτετε τίς *ἐμπορικές* διαπραγματεύσεις, λυπούμαστε πολύ, ὅμως Ἐσεῖς ξεσκεπάζετε τόν *ἑαυτό Σας* ὅτι ἀποφεύγετε τήν ἀλήθεια, γιατί ἀρχίσατε τίς διαπραγματεύσεις αὐτές Ἐσεῖς *στή διάρκεια* τοῦ πολέμου τῆς Πολωνίας καί *ὑποσχεθήκατε ἀνακωχή*. Ἤρεμα, μέ ἀκρίβεια νά ἀποκαλύψουμε τίς ἀντιφάσεις τους.

Τό σχέδιο ἀπάντησης νά ἐγκριθεῖ τηλεφωνικά ἀπό τά μέλη τοῦ ΠΓ τήν Παρασκευή ἤ τό Σάββατο στίς 23 ἤ στίς 24/VII. [277]

Λένιν

σ. Τσιτσέριν!

Ἄν συμφωνεῖτε, πληροφορεῖστε τόν σ. Κρεστίνσκι (αὐτός καταρχήν συμφώνησε) καί τότε συντάξετε τό σχέδιο ἀπάντησης.

Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1950 στήν 4η ἔκδοση τῶν Ἀπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, τόμ. 35ος

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

430

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ

22. VII. 1920.

Ἐπεῖγον
κατά προτεραιότητα
μέ τήν ἀπευθείας γραμμή

Μπακοῦ
Πρός τόν Ὀρτζονικίτζε

Ἀφοῦ συνεννοήθηκα μέ τόν Ζηνόβιεφ καί τόν Κρεστίνσκι, ἀπαντῶ: ἐλᾶτε γιά μιά μέρα, χάνετε ἐλάχιστο χρόνο, φέρτε ὅσο μπορεῖτε περισσότερα ὑλικά καί πληροφορίες γιά τήν ἐπανάσταση στήν Περσία.

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

431

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ.-Μ. ΣΕΡΡΑΤΙ [278]

Πρός τόν σύντροφο Σερράτι
ἤ ἄλλον ἰταλό

Γιατί δέν παραβρίσκεται οὔτε ἕνας ἰταλός σύντροφος στήν ἀποικιακή ἐπιτροπή γιά νά προασπίζει τήν ἰδέα Σας ὅτι *δέν πρέπει νά ὑποστηρίζουμε τό ἀστικό δημοκρατικό κίνημα;*

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Ἰούλη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο
Μετάφραση ἀπό τά γαλλικά

432

* ΣΤΟ ΠΟΛΩΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

28. VII. 1920.

Συνιστῶ τόν κομιστή, σύντρ. Ἰβάν Λουκίτς
Προμίνσκι,
πολωνό ἐργάτη, σοσιαλδημοκράτη ἀπό τό 1894.

Τόν ξέρω καλά ἀπό τήν ἐξορία στά 1897-1900. Παρακαλῶ νά τοῦ ἔχετε ἐμπιστοσύνη καί νά τόν βοηθήσετε.

Τό μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Δημοσιεύται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

433

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑΣ

Ἡ πρόταση εἰρήνης ἀπό τούς πολωνούς μᾶς δίνει τήν εὐκαιρία νά χρησιμοποιήσουμε πιό συστηματικά τά στρατεύματα πού προορίζονται γιά μετακίνηση ἀπό τό μέτωπο τοῦ Καυκάσου πρός τό Δυτικό μέτωπο. Γι' αὐτό προτείνω στό Συμβούλιο Ἄμυνας νά ἐπεξεργαστεῖ τήν παρακάτω ἀπόφαση:

1. Τά στρατεύματα τοῦ μετώπου τοῦ Καυκάσου νά διασχίσουν μέ τά πόδια ὅλη τήν Οὐκρανία, ὑπολογίζοντας ἔτσι τήν πορεία, ὥστε στήν *κάθε* ἐπαρχία (ἀπό τίς 1900 περίπου ἐπαρχίες τῆς Οὐκρανίας) νά περάσουν *δυό φορές* ὕστερα ἀπό ἕνα ὁρισμένο χρονικό διάστημα, στήν ἀρχή ἕνα τμῆμα ἱππικοῦ, μετά ἕνα τμῆμα πεζικοῦ γιά νά ἐκπληρωθοῦν (καί μετά νά *ἐλεγχθεῖ* ἡ ἐκπλήρωση) τά παρακάτω καθήκοντα:

(α) συγκέντρωση τροφίμων (μέ βάση τό παρακράτημα)·

(β) δημιουργία ἐπιτόπου, δηλαδή στό κάθε χωριό, μέ τή φρούρηση τῶν ντόπιων ἀγροτῶν καί μέ εὐθύνη τους, ἑνός *διπλοῦ* (σέ σχέση μέ τό παρακράτημα) ἀποθέματος τροφίμων (ἀποθηκευμένου στό ἀμπάρι, στό σπίτι τοῦ παπᾶ, τοῦ τσιφλικᾶ, τοῦ πλούσιου κτλ.).

Προορισμός αὐτοῦ τοῦ διπλοῦ ἀποθέματος εἶναι ἕνα κεφάλαιο γιά *ἀνταλλαγές ἐμπορευμάτων:* ἀπό τό ἀπόθεμα αὐτό τῶν ἀγροτῶν θά παίρνονται σιτηρά, *ἀφοῦ* χορηγηθοῦν στούς ντόπιους ἀγρότες *ἐμπορεύματα,* ρωσικά καί τοῦ *ἐξωτερικοῦ, σέ συμφωνία* μέ τούς κατά τόπους ἀγρότες·

(γ) κατάρτιση (καί ἔλεγχος) ἑνός πίνακα τῶν *«ὑπεύθυνων»* ἀγροτῶν (ἀπό τούς ντόπιους *πλούσιους·* ἀπό τά πάνω, δηλαδή ἀνάλογα μέ τό βαθμό τοῦ πλούτου μας, ξεχωρίζεται 5-20% κτλ. τῶν νοικοκυρέων στό κάθε χωριό, ἀνάλογα μέ τό μέγεθός τους).

Οἱ «ὑπεύθυνοι» ἀγρότες εὐθύνονται *προσωπικά* γιά τήν ἐκτέλεση τῶν ἐπισιτιστικῶν καί τῶν ἄλλων καθηκόντων τῆς ἐξουσίας.

Μετά τήν ἀποχώρηση τῶν στρατευμάτων εἰδικό καθῆκον τῆς τοπικῆς ἐξουσίας (γιά τή μή ἐκπλήρωση τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ — *ἐκτέλεση)* εἶναι ἡ ἐπιμελημένη ἐφαρμογή καί τήρηση αὐτοῦ τοῦ πίνακα·

(δ) ἀφοπλισμός τῶν πλουσιοχωρικῶν.

Πλήρης συγκέντρωση τῶν ὅπλων. Ὁ διοικητής τοῦ στρατιωτικοῦ τμήματος θά φέρνει τήν εὐθύνη γιά τά ὅπλα πού δέν θά βρεθοῦν: σέ ὅποιον βρεθεῖ ἀδήλωτο ὅπλο (ἐκτέλεση), *καί σέ ὅλη τήν ὁμάδα τῶν «ὑπεύθυνων» ἀγροτῶν* (πρόστιμο, ὄχι ὅμως σέ χρήματα, ἀλλά σέ σιτηρά καί πράγματα· κατάσχεση περιουσίας, σύλληψη· δουλιά στά ὀρυχεῖα)·

(ε) βοήθεια στή σπορά τῶν χωραφιῶν, στήν ἐπισκευή τῶν ἀγροτικῶν ἐργαλείων καί σέ ἄλλες ἀπαραίτητες δουλιές (στήν περιφρούρηση τῶν ἀποθηκῶν ἤ τόν ἔλεγχο τῆς φρουρᾶς

σέ σιδηροδρομικές ἐργασίες κτλ.) (περιφρούρηση τῶν ἀποθηκῶν ἁλατιοῦ κτλ.).

2. Γιά τούς σκοπούς αὐτούς νά μπεῖ σέ κάθε στρατιωτική μονάδα (στόν κομμουνιστικό πυρήνα της) ἐπίτροπος ἤ ὀργανωτής (συγκέντρωση 1000 ἀτόμων, ἐργατῶν, ἄν χρειάζεται, ἀπό τήν Πετρούπολη, τή Μόσχα, τό Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ) γιά τήν καθοδήγηση τῆς ἐκπλήρωσης τῶν παραπάνω καθηκόντων.

3. Στίς «δύσκολες» ἐπαρχίες ἤ χωριά τά στρατιωτικά τμήματα ἤ θά ὀργανώσουν «τρίτη ἐπίσκεψη» (στρατιωτικές ἐπιτροπές), ἤ θά *ἐπισταθμεύσουν* γιά περισσότερο χρόνο (μέχρι δυό ἑβδομάδες) γιά τιμωρία καί διόρθωση.

4. Ἕνα μέρος τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν νά ψηφιστεῖ ἀπό τό Συμβούλιο Ἄμυνας, ἕνα μέρος ἀπό τά Συμβούλια τῶν στρατιῶν ἐργασίας καί τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς Οὐκρανίας.

5. Νά ἐκδοθεῖ ἕνα *ἐκλαϊκευτικότατο* φυλλάδιο γιά τούς ἀγρότες ὅπου νά ἐξηγεῖται ἡ ὑπόθεση γενικά καί *γιά τά ἀποθεματικά μαγαζιά μέ σκοπό τήν ἀνταλλαγή ἐμπορευμάτων* ἰδιαίτερα *μέ ἐμπορεύματα ἀπό τό ἐξωτερικό.*

Νά συγκροτηθεῖ μιά ἐπιτροπή ἀμέσως γιά τήν ἔκδοση αὐτοῦ τοῦ φυλλαδίου καί μιᾶς σειρᾶς ἄλλων, καθώς καί μιᾶς σειρᾶς ὁδηγιῶν.

Γιά τήν ἐπεξεργασία αὐτῶν τῶν προτάσεων νά συγκροτηθεῖ ἀμέσως μιά ἐπιτροπή ἀπό τούς συντρόφους Μπριουχάνοφ καί Σκλιάνσκι, πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς νά παρακαλέσουμε νά εἶναι ὁ σ. Στάλιν.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στά τέλη τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

434

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ

Κρυπτογραφικά
μέ τήν ἀπευθείας γραμμή

Πρός τόν πρόεδρο τῆς Ἐπαν. ἐπιτροπῆς Σιβηρίας Σμιρνόφ
Ὄμσκ

Ὁ Γενικός διοικητής ζήτησε ἀπό τή Σιβηρία φυσίγγια καί τουφέκια. Ἡ ἀπαίτηση αὐτή πρέπει ἀμέσως, χωρίς καμιά καθυστέ-

ρηση, νά ἐκπληρωθεῖ, νά σταλοῦν ἔτσι, ὥστε νά φτάσουν μέ τήν πιό μεγάλη ταχύτητα. Διευκρινίστε, ἄν μποροῦν νά δοθοῦν περισσότερα ἀπό τά ἀντικείμενα αὐτά, δόστε. Παρακολουθεῖστε τήν ἐκτέλεση.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι

435

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

Ἐπεῖγον

Κρυπτογραφικά

στόν Στάλιν

Τώρα μόλις ἀποφασίσαμε στό Πολιτικό Γραφεῖο τό χωρισμό τῶν μετώπων [279] γιά νά ἀπασχοληθεῖτε Ἐσεῖς ἀποκλειστικά μέ τόν Βράνγκελ. Λόγω τῶν ἐξεγέρσεων ἰδιαίτερα στό Κουμπάν, καί μετά καί στή Σιβηρία, ὁ κίνδυνος τοῦ Βράνγκελ γίνεται τεράστιος καί μέσα στήν ΚΕ μεγαλώνει ἡ τάση γιά ἄμεση ὑπογραφή εἰρήνης μέ τήν ἀστική Πολωνία.

Σᾶς παρακαλῶ πολύ νά μελετήσετε προσεκτικά τήν κατάσταση μέ τόν Βράνγκελ καί νά ἀποφανθεῖτε. Μέ τόν Γενικό διοικητή συνεννοήθηκα νά Σᾶς δόσει περισσότερα φυσίγγια, ἐνισχύσεις καί ἀεροπλάνα. Ὁ Τζερζίνσκι μαζί μέ τούς φίλους του ἵδρυσε πολωνική ἐπαναστατική ἐπιτροπή καί κυκλοφόρησε διακήρυξη.

Λένιν

Στόν σύντροφο Σκλιάνσκι

Παρακαλῶ νά διαβιβάσετε, ὅπως συνεννοηθήκαμε, τό κρυπτογράφημα αὐτό στόν σ. Στάλιν, ἀφοῦ συνομιλήσετε μ' αὐτόν μέ τήν ἀπευθείας γραμμή.

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Αὐγούστου 1920

Τό τηλεγράφημα πρός τόν Ι. Β. Στάλιν πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1929 στό βιβλίο: Κ. Ε. Βοροσίλοφ «Ὁ Στάλιν καί ὁ Κόκκινος Στρατός»

Ὁλόκληρο δημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται: τό τηλεγράφημα — σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο, τό σημείωμα — γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

436

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ [280]

Κρυπτογραφικά

Στόν Στάλιν:

Δέν καταλαβαίνω καλά γιατί δέν εἶστε ἱκανοποιημένος ἀπό τό χωρισμό τῶν μετώπων. Ἀναφέρετε τούς λόγους Σας. Ἐμένα μοῦ φαινόταν ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο, ἀφοῦ ὁ κίνδυνος τοῦ Βράνγκελ μεγαλώνει. Σχετικά μέ τόν ἀναπληρωτή πέστε τή γνώμη Σας γιά τόν ὑποψήφιο. Παρακαλῶ ἐπίσης νά ἀναφέρετε ποιές ὑποσχέσεις καθυστερεῖ ὁ Γενικός διοικητής. Ἡ διπλωματία μας ὑποτάσσεται στήν ΚΕ καί ποτέ δέν θά ματαιώσει τίς ἐπιτυχίες μας, ἄν ὁ κίνδυνος τοῦ Βράνγκελ δέν προκαλέσει ταλαντεύσεις μέσα στήν ΚΕ. Ἀπό τό Κουμπάν καί τήν περιοχή τοῦ Ντόν παίρνουμε ἀνησυχητικά, μάλιστα ἀπεγνωσμένα τηλεγραφήματα γιά τήν ἀπειλητική ἀνάπτυξη τοῦ κινήματος τῶν στασιαστῶν. Ἐπιμένουν στήν ἐπιτάχυνση τῆς διάλυσης τοῦ Βράνγκελ.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Αὐγούστου 1920
Στάλθηκε στή Λοζοβάγια

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

437

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ ΚΑΙ Μ. Ν. ΤΟΥΧΑΤΣΕΒΣΚΙ

3. VIII. 1920.

Κρυπτογραφικά
μέ τήν ἀπευθείας γραμμή

στόν σ. Σμίλγκα
καί τόν σ. Τουχατσέβσκι

Εἶναι ἀνάγκη νά πάρετε ὅλα τά μέτρα γιά τή διάδοση στήν Πολωνία τῆς Διακήρυξης τῆς Ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Πολωνίας. Νά χρησιμοποιηθεῖ γι' αὐτό ἀκόμη καί ἡ ἀεροπορία μας. Νά μᾶς ἀναφέρετε γιά ὅ,τι κάνετε.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι

438

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

στόν Στάλιν

Αὔριο στίς ἕξι τό βράδυ ὁρίστηκε ὁλομέλεια τῆς ΚΕ. Προσπαθεῖστε νά στείλετε ὥς τότε τό πόρισμά Σας γιά τό χαρακτήρα τῶν ἐμποδίων πού συνάντησε ὁ Μπουντιόνι [281], καί γιά τό μέτωπο τοῦ Βράνγκελ, καθώς καί γιά τίς στρατιωτικές προοπτικές μας καί στά δυό αὐτά μέτωπα. Ἀπό τό πόρισμά Σας μπορεῖ νά ἐξαρτηθεῖ ἡ λήψη σπουδαιότατων πολιτικῶν ἀποφάσεων.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

439

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

Πρέπει νά πεῖτε (σχετικά μέ τά σύνορα) θά δόσουμε *περισσότερα* (ἡ γραμμή θά εἶναι *ἀνατολικότερα)* [282],

ὅμως *νά μήν* πεῖτε: **«πολύ»** περισσότερα, *πολύ* ἀνατολικότερα.

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 5 τοῦ Αὐγούστου 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

440

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ [283]

σ. Κρεστίνσκι!

Ἔγιναν ἄραγε ὅλα γιά τό Κουμπάν; Γιά τή συντριβή τῶν ἐξεγέρσεων;

Μήπως χρειάζεται νά συγκαλέσουμε καί ἄλλη σύσκεψη

1) ΠΕΕ
2) Βλαντίμιρσκι
\+ 3) Σκλιάνσκι
4) Κρεστίνσκι;

Λένιν

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Αὐγούστου 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

441

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Στόν Στάλιν

Μέ συγχωρεῖτε γιατί ἄργησα νά Σᾶς ἀπαντήσω: ἦμουν ἀπασχολημένος μέ τή λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Διεθνοῦς. Ἡ ὁλομέλεια τῆς ΚΕ δέν πῆρε καμιά ἀπόφαση * πού νά ἀλλάζει τήν πολιτική πού ἔχει καθιερωθεῖ. Ἡ Ἀγγλία ἀπειλεῖ μέ πόλεμο, δέν θέλει νά περιμένει περισσότερο ἀπό τή Δευτέρα 9 τοῦ Αὐγούστου. Ἐγώ δέν πολυπιστεύω στίς ἀπειλές. Ὁ Κάμενεφ στό Λονδίνο ἐπίσης κρατιέται γιά τήν ὥρα σταθερά, καί εἶμαι βέβαιος ὅτι οἱ ἐπιτυχίες Σας ἐνάντια στόν Βράνγκελ θά βοηθήσουν στήν ἐξάλειψη τῶν ταλαντεύσεων μέσα στήν ΚΕ. Γενικά ὅμως πολλά ἀκόμη ἐξαρτῶνται ἀπό τή Βαρσοβία καί τήν τύχη της [284].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 7 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

442

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [285]

1) Νά γίνουν ἀντίγραφα *2*,
2) νά σταλεῖ ἀμέσως στόν Μπριουχάνοφ γιά τή λήψη μέτρων
καί 3) νά μπεῖ στήν ἡμερήσια διάταξη τοῦ ΣΛΕ τήν Τρίτη,
4) νά είδοποιήσετε γι' αὐτό (σημεῖο 3) τόν Μπριουχάνοφ.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 7 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Τό παρακάτω κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος ὁ Β. Ι. Λένιν τό σημείωσε καί στά περιθώρια ἔγραψε: «Νά κρυπτογραφηθεῖ». *Ἡ Σύντ.*

443

ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΡΑΤΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ Ε. Α. ΠΡΕΟΜΠΡΑΖΕΝΣΚΙ ΚΑΙ Ν. Ι. ΜΠΟΥΧΑΡΙΝ

Κρατικό ἐκδοτικό
καί στούς σσ. *Πρεομπραζένσκι,*
Μπουχάριν

Τόσο στίς δικές μας ἐφημερίδες, ὅσο καί στίς ξένες (ὄχι μόνο στίς κομμουνιστικές, ἀλλά καί στίς *ἀστικές* ἐφημερίδες *διαφόρων* χωρῶν) συσσωρεύεται *καθημερινά* τεράστιο ὑλικό, *ἰδιαίτερα γιά τήν ἐξωτερική πολιτική* τῆς Ἀντάντ.

Τό ὑλικό αὐτό (βλέπε ἐπίσης τό *«Δελτίο τοῦ ΛΕ Ἐξωτερικῶν»)* χάνεται γιά τή διεθνή κομμουνιστική ζύμωση, ἐνῶ εἶναι ἐξαιρετικά πολύτιμο.

Προτείνω νά δημιουργηθεῖ ἐπιτροπή γιά τή συγκέντρωση τοῦ ὑλικοῦ αὐτοῦ καί τήν ἔκδοση *κάθε μήνα* μικρῶν μπροσούρων.

Περιεχόμενο: τά *στοιχεῖα* τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Ἀντάντ (ληστεία· πόλεμοι· ἐξεγέρσεις· *οἰκονομικός* στραγγαλισμός).

Νά βγοῦν πολύ λίγα ἀντίτυπα, γιατί ὁ κύριος σκοπός εἶναι ἡ μετάφραση σέ *ἄλλες γλῶσσες.*

Μιά ὑποεπιτροπή ἀπό μερικούς καθηγητές πρέπει (κάτω ἀπό αὐστηρό ἔλεγχο) νά συγκεντρώσει *ὅ,τι* πολύτιμο, *ἰδιαίτερα ἀπό τίς ἀστικές ἐφημερίδες* (οἱ ὁποῖες καλύτερα ἀπό κάθε ἄλλον *ἀποκαλύπτουν* τούς «ἀντιπάλους» τους).

Ἐπιτροπή ἀπό *κομματικούς* συντρόφους θά διαβάζει τά χειρόγραφα τῶν καθηγητῶν καί θά τά διορθώνει καί θά *τούς ἀναγκάζει* νά τά διορθώνουν.

Οἱ ἐφημερίδες χάνονται· οἱ μπροσουρίτσες θά διατηρηθοῦν *καί θά βοηθοῦν τούς συντρόφους τοῦ ἐξωτερικοῦ.*

Παρακαλῶ τή γνώμη Σας.

8. VIII. 1920.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό περιοδικό «Βιβλίο γιά τά βιβλία», τεῦχ. 3

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

444

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ, Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ ΚΑΙ Γ. Γ. ΜΑΡΧΛΕΒΣΚΙ

Κρυπτογραφικά

Στούς Σμίλγκα
Τζερζίνσκι
Μαρχλέβσκι

Οἱ πληροφορίες Σας εἶναι πάρα πολύ λακωνικές. Χρειάζονται ἐξαιρετικά ἐπειγόντως οἱ λεπτομερεῖς πληροφορίες γιά τίς διαθέσεις τῶν ἐργατῶν γῆς καί τῶν ἐργατῶν τῆς Βαρσοβίας, καθώς καί γιά τίς πολιτικές προοπτικές γενικά. Παρακαλῶ πολύ νά ἀπαντήσετε, ἄν εἶναι δυνατό σήμερα κιόλας.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

445

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [286]

1) Νά σταλεῖ στόν Λομπατσιόφ (ΛΕ *Ἐπισιτισμοῦ)* γιά τή λήψη μέτρων
2) καί γιά νά στείλει τή γνώμη του σέ μένα,
3) νά ζητηθοῦν ἐξηγήσεις ἀπό τό *ΛΕ Συγκοινωνιῶν* γιά τήν περίπτωση (250 βέρστια σέ 12 μέρες),
4) νά ἐπισπευστεῖ ἡ κίνηση στό σημεῖο *3*,
5) νά μπεῖ στήν ἡμερήσια διάταξη τοῦ ΣΛΕ τήν Τρίτη.

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

446

ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΟΒΙΕΤ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ [287]

10. VIII. 1920.

Παρακαλῶ νά ἐκδόσετε ἄτλαντα,

παρόμοιο μέ τό βιβλίο

«Σιδηρόδρομοι τῆς Ρωσίας» (ἔκδοση τοῦ χαρτογραφικοῦ ἱδρύματος τοῦ Α. Ἰλίν. Πετρούπολη, 1 τοῦ Σεπτέμβρη 1918),

1) δηλαδή σέ ἕνα βιβλίο μικροῦ σχήματος·
2) χάρτες μεγέθους δυό σελίδων κατά τό δυνατό *χωρίς νά διπλώνονται* τά φύλλα·
3) στόν κάθε χάρτη νά εἶναι τά *καινούργια* σύνορα τῶν κυβερνείων (μέ τά ἴδια χρώματα γιά τό κάθε κυβερνεῖο, ὅπως στοῦ Ἰλίν). *Ὅλες* οἱ πρωτεύουσες τῶν νομῶν·
5) τά *καινούργια* κρατικά σύνορα·
6) εἰδικά: οἱ περιοχές καί τά ἐδάφη πού ἀποσπάστηκαν ἀπό τήν πρώην Ρωσική αὐτοκρατορία (σέ εἰδικό χάρτη)·
7) νά ἐπισυναφθοῦν *μερικοί* ἱστορικοί χάρτες, στούς ὁποίους νά ὑποδείχνεται ἡ *γραμμή τῶν μετώπων* (τοῦ ἐμφυλίου πολέμου), στίς διάφορες περιόδους τοῦ 1917-1920.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

447

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ [288]

στόν Στάλιν

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Πολωνίας πέρασαν ἤδη τό δικό μας μέτωπο. Ἡ πρώτη συνάντηση τῶν ἀντιπροσώπων πρέπει νά γίνει αὔριο καί γι' αὐτό ἡ συμμετοχή τοῦ Μπαράν ἀπό τήν ἀρχή εἶναι ἀδύνατη.

Τώρα θά ζητήσουμε τή γνώμη τοῦ Τσιτσέριν γιά τήν παραπέρα συμμετοχή του καί θά Σᾶς είδοποιήσουμε *.

Λένιν, Κρεστίνσκι

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ν. Ν Κρεστίνσκι

448

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΓΚ. ΜΠΕΛΟΜΠΟΡΟΝΤΟΦ

10. VIII. 1920.

Ροστόβ τοῦ Ντόν
ἤ ὅπου
'Αρμαβίρ κτλ.
στό Συμβούλιο τῆς ἐργασιακῆς στρατιᾶς
τοῦ Καυκάσου, στόν Μπελομπορόντοφ

Κρυπτογραφικά

Παρακαλῶ νά μᾶς ἀναφέρετε μέ τόν τηλέγραφο πῶς ἔχουν τά πράγματα μέ τίς ἐξεγέρσεις στόν Καύκασο καί στό Κουμπάν, μεγαλώνουν ἤ ἀδυνατίζουν, ἔχουν παρθεῖ ὅλα τά μέτρα, εἶναι αἰσθητός ὁ ἐρχομός νέων στρατευμάτων, ἄν εἶναι αὐτά ἀρκετά καί ἄλλες λεπτομέρειες [289].

'Ο πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου των Λαϊκῶν 'Επιτρόπων *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

449

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

στόν Στάλιν

Κρυπτογραφικά

Μόλις τώρα πήραμε τηλεγράφημα τοῦ Κάμενεφ. 'Η 'Αγγλία φοβήθηκε τή γενική ἀπεργία, καί ὁ Λόυντ Τζώρζ δήλωσε ὅτι συμ-

* Στό ντοκουμέντο ὑπάρχει ὑστερόγραφο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ν. Ν. Κρεστίνσκι: «σ. 'Αλληλούγεβα! Διαβιβάστε στόν Στάλιν αὐτή τήν ἀπάντηση καί μετά ζητεῖστε ἀπό τόν Τσιτσέριν τή γνώμη του γιά τό τηλεγράφημα τοῦ Στάλιν». *Ἡ Σύντ.*

βουλεύει τήν Πολωνία νά δεχτεῖ τούς ὅρους μας ἀνακωχῆς, πού συμπεριλαμβάνουν καί τόν ἀφοπλισμό, καί τήν παράδοση τῶν ὅπλων στούς ἐργάτες, καί τή γῆ καί ἄλλα. Ἡ νίκη μας εἶναι μεγάλη καί θά εἶναι πιό ὁλοκληρωμένη, ἄν συντρίψουμε τόν Βράνγκελ. Ἐδῶ παίρνουμε ὅλα τά μέτρα. Καταβάλετε ὅλες τίς προσπάθειες καί σεῖς γιά νά πάρουμε ὅλη τήν Κριμαία μέ τό τωρινό χτύπημα ὁπωσδήποτε. Ἀπ' αὐτό τώρα ἐξαρτῶνται ὅλα. Οἱ πολωνοί καθυστεροῦν καί δέν ἦρθαν στήν προθεσμία. Αὐτό ἐμᾶς μᾶς συμφέρει ἐξαιρετικά.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

450

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. Χ. ΝΤΑΝΙΣΕΒΣΚΙ *

στόν Ντανισέβσκι

Ἀπό τόν Τσιτσέριν θά μάθετε γιά τή μεγάλη μας διπλωματική ἐπιτυχία στήν Ἀγγλία σχετικά μέ τήν Πολωνία. Ἐλπίζω ὅτι θά τό λάβετε αὐτό ὑπόψη Σας καί θά συμπεριλάβετε στούς ὅρους ἔξυπνα καί τή Βαρσοβία, ὅπως μιλήσαμε μαζί Σας, καί θά ἐξασφαλίσετε σταθερότατα ὅλα τά ἄλλα.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1934 στό βιβλίο: Κ. Ντανισέβσκι, Σ. Κάμενεφ — «Ἀναμνήσεις γιά τόν Λένιν». Μόσχα

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

451

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ

11. VIII. 1920.

Στόν σύντρ. Κρεστίνσκι

Ὁ σύντροφος Σαποβάλοφ (Ἀλεξάντρ Ἰσιντόροβιτς) εἶναι ἀπό τούς παλιούς κομματικούς συντρόφους. Ἐργάτης τῆς Πετρούπολης.

Τόν ἤξερα καλά μέσα στό Κόμμα ἀκόμη ἀπό τό ἐξωτερικό, ὅπου δούλευε πάντα χωρίς ξεκούραση.

* Διαβιβάστηκε μέ τήν ἀπευθείας γραμμή κρυπτογραφικά. *Ἡ Σύντ.*

Τώρα *εἶναι ἄρωστος. Ἔχει πολλή ἀνάγκη* ἀπό συμπληρωματική τροφή.

Δέν θά μπορούσαμε νά τόν τακτοποιήσουμε στό ἑστιατόριο τοῦ Κρεμλίνου; Παρακαλῶ πολύ γι' αὐτό καί γιά τό σιτηρέσιό του (ἐνισχυμένο) καί νά τοῦ δοθεῖ κάθε βοήθεια.

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

452

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ [290]

11. VIII. 1920.

Σύντρ. Κρεστίνσκι!

Γιά μιά σειρά ζητήματα ὁ σύντροφος *Λάου*, πρόεδρος τῆς Ἕνωσης τῶν κινέζων ἐργατῶν στή Ρωσία, εἶναι ἀνάγκη νά μιλήσει μέ Σᾶς. Θά παρακαλοῦσα πολύ νά τοῦ δίνατε τή δυνατότητα αὐτή.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

453

* ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ [291]

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀποφάσισε νά σταματήσει στό μέλλον, μέχρι τή λήψη νέας εἰδικῆς ἀπόφασης * καί μέ τούς ὅρους πού ἀναφέρονται παρακάτω, τό κόψιμο ξύλων μέ τήν προσωπική ἐργασία τῶν δασαρχῶν, τῶν βοηθῶν τῶν δασαρχῶν καί τῶν δασοφυλάκων καί νά ἀναθέσει σ' αὐτούς τό καθῆκον νά καταβάλλουν ὅλες τίς δυνάμεις γιά τήν πρόληψη καί τό σβήσιμο τῶν πυρκαγιῶν μέ: 1) τό γενικό δυνάμωμα τοῦ διαρκοῦς ἐλέγχου, ἰδιαίτερα στά ἐπικίνδυνα ἀπό ἄποψη πυρκαγιᾶς μέρη, ὅπως κατά μῆκος τῶν σιδηροδρομικῶν καί τῶν μεγάλων διαβατῶν δρόμων, στά μέρη συγκέ-

* Τίς λέξεις «στό μέλλον μέχρι τή λήψη νέας εἰδικῆς ἀπόφασης» καί τήν τελευταία παράγραφο τοῦ τηλεγραφήματος τίς ἔγραψε ἰδιόχειρα ὁ Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

ντρωσης τῶν κομμένων ξύλων, στά ἀκαθάριστα ὑλοτομεῖα καί στά τυρφώδη ἕλη· 2) τήν ἐγκατάσταση δικτύου παρατηρητηρίων καί τήν τακτική ἐφοδεία τοῦ Δασαρχείου· 3) τήν ἐπείγουσα ὀργάνωση τῆς ἐκκαθάρισης τῶν ὑλοτομείων ἀπό τά ὑπολείμματα τῆς ξύλευσης καί 4) τήν ὑποχρεωτική προσωπική συμμετοχή στό σβήσιμο τῶν πυρκαγιῶν. Γιά ὅλες τίς περιπτώσεις ἀπασχόλησης σέ ἄλλες ἐργασίες, ὅπως: ἡ συμμετοχή στό σβήσιμο τῶν πυρκαγιῶν, ἤ ἡ συμμετοχή στίς ἐργασίες γιά τό σκάψιμο χαντακιῶν κτλ. πρέπει νά γράφονται είδικά ἔγγραφα πού νά πιστοποιοῦν τήν ἐντατική δουλιά τῆς Διεύθυνσης δασῶν. Ἡ εὐθύνη γιά τήν ἐφαρμογή ὅλων τῶν παραπάνω μέτρων ἀνατίθεται στούς δασάρχες. Οἱ Γεωργικές διευθύνσεις τῶν κυβερνείων ὑποχρεοῦνται νά στέλνουν κάθε βδομάδα στήν Κεντρική Διεύθυνση προστασίας δασῶν πληροφορίες γιά τήν πορεία τῶν ἐργασιῶν σχετικά μέ τήν πρόληψη καί τό σβήσιμο τῶν πυρκαγιῶν καί γιά τή συμμετοχή στή δουλιά αὐτή τῆς Διεύθυνσης δασῶν.

Χωρίς ἀκριβῆ καί λεπτομερειακά πρακτικά καί ἔγγραφα ἡ μή ἐκπλήρωση ἀπό τούς δασάρχες τῶν ὑποχρεώσεών τους θά θεωρηθεῖ ἐγκληματική ἄρνηση.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν* *

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 11 — ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 13 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

454

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ [292]

Στό *Μικρό Συμβούλιο:*

Παρακαλῶ νά ἐξετάσετε τήν παράκληση (τήν § β στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο *ἕνα μέρος της)*. Πρέπει νά τήν ἱκανοποιήσουμε *ὥς ἕνα μέρος*, γιατί ἡ πάλη ἐνάντια στήν ἀγραμματοσύνη εἶναι καθῆκον *σπουδαιότερο ἀπό τά ἄλλα*.

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 11 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Τό τηλεγράφημα τό ὑπογράφουν ἐπίσης ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Γεωργίας Σ. Π. Σερεντά καί ὁ Β. Α. Ἀβανέσοφ. *Ἡ Σύντ.*

455

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ

σ. Κούρσκι!

Ποιός κάνει τόσο ἄσχημες ἐκδόσεις; [293]

Χάος. Ἀκόμη καί ἡ ἐπικεφαλίδα δέν εἶναι σαφής.

Συλλογή καί μικροπραγμάτων — καί προκηρύξεων.

Ἀνόητος ἄνθρωπος ἤ σαμποταριστής ἔκανε τήν ἐπιμέλεια τῆς ὕλης;

Θά πρέπει νά ἐκδόσουμε τούς *σπουδαιότερους ἰσχύοντες* (τώρα 1920) νόμους σέ ἕναν τέτιο τόμο.

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 12 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

456

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

Μήπως πρέπει νά ὑποδείξουμε στόν Σμίλγκα ὅτι πρέπει νά πάρουμε στό στρατό *ὅλους χωρίς ἐξαίρεση* (μετά τή συγκέντρωση τῶν σιτηρῶν) τούς ἐνήλικους ἄνδρες;

Πρέπει.

Ἀφοῦ ὁ Μπουντιόνι εἶναι στό Νότο, πρέπει νά *ἐνιχύσουμε* τό Βορά.

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Αὐγούστου 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

457

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ [294]

σ. Κρεστίνσκι!

Δέν μπορεῖ, παρόλα αὐτά, νά κάνει ἔλεγχο μιά *αὐστηρή* ἐπιτροπή; Ὁ Βοζνεσένσκι δούλευε πολύ καλά.

Μήπως ἡ ἀπομάκρυνση δέν ἔγινε σωστά; ἀπό προσωπικά; ἀπό φαγωμάρες;

12/8. 1920. *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

458

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

Πετρούπολη, Σμόλνι,
στόν Ζηνόβιεφ

Ὁ Κρζιζανόβσκι ἀναφέρει: ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς φτωχολογιᾶς τοῦ σπιτιοῦ 15 στή λεωφόρο Ἀλεξάντροφ τῆς Πετρογκράντσκαγια στορονά ἀπειλεῖ μέ ἔρευνες καί ἀφαίρεση τῆς περιουσίας τοῦ καθηγητῆ Γκένριχ Ὄσιποβιτς Γκράφτιο, πού κρατάει τό διαμέρισμα 3.

Ὁ Γκράφτιο — εἶναι ἐπιφανής καθηγητής, δικός μας ἄνθρωπος. Εἶναι ἀνάγκη νά τόν προστατεύσουμε ἀπό τίς αὐθαιρεσίες τοῦ προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς φτωχολογιᾶς τοῦ σπιτιοῦ. Παρακαλῶ νά μοῦ ἀναφέρετε ἐκτέλεση.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Αὐγούστου 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

459

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

14. VIII. 1920.

σ. Τσιτσέριν!

Ἐλπίζω, ὅτι θά πληροφορήσετε πλήρως τόν Κάμενεφ γιά *ὅλα* τά στοιχεῖα, πού ἀποδείχνουν ὅτι ἡ Γαλλία καί ὁ Ντασίνσκι *ματαιώνουν τή συνάντηση* στό Μίνσκ; [295]

Αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο. Πάρα πολύ, πάρα πολύ.

Πρέπει νά είδοποιήσετε τόν Ντανισέβσκι νά ἀρχίσει μέ τήν **ἐπίσημη** δήλωση

(α) γιά ἀνεξαρτησία καί ἀκεραιότητα

(β) γιά καθορισμό τῶν συνόρων **ἀνατολικότερα** τῆς γραμμῆς Κῶρζον [296]

(γ) καμιά ἀποζημίωση. Ἔτσι δέν εἶναι;

Σέ ἀπάντηση στήν παράκληση τοῦ Κάμενεφ στέλνω γιά κρυπτογράφηση:

Στόν Κάμενεφ κρυπτογραφικά

῞Ολη ἡ ὑπόθεση, κατά τή γνώμη μου, συνίσταται στό ὅτι ἡ Γαλλία καί ὁ Ντασίνσκι ματαιώνουν αὐτή τήν ἴδια τή συνάντηση στό Μίνσκ, θά ματαιώσουν ἴσως καί τήν ἀνακωχή. Ἐλπίζω ὅτι ἡ Ἀγγλία δέν θά μπορέσει νά πολεμήσει, καί χωρίς αὐτή ὅλα ἐκπίπτουν. Εἰδήσεις ἀπό τήν Πολωνία σχεδόν λείπουν. Οἱ λίγες πού ὑπάρχουν ἐπιβεβαιώνουν τήν ἀπόφασή μας στήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ: ἐξαιρετική ἐπαγρύπνηση καί μεῖς πρέπει νά κερδίσουμε τήν ἐκστρατεία αὐτή. Τό ὅτι βγάλαμε ἀπό τό μούδιασμα τούς ἐργάτες αὐτό δέν εἶναι μικρό ὄφελος. *Λένιν.*

Μέ κομμουν. χαιρετισμό *Λένιν*

P. S. Ἡ Ἀγγλία προσπαθεῖ νά ἀποδείξει ὅτι *ἐμεῖς* ματαιώνουμε τή συνάντηση. Πρέπει νά στείλουμε στόν Κάμενεφ ἐπειγόντως **ὅλα** τά ντοκουμέντα.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

460

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

Ὁ Γενικός διοικητής δέν θά τολμήσει νά νευριάσει. Ἄν ἡ *στρατιωτική* ὑπηρεσία ἤ ὁ Γενικός διοικητής *δέν ἀρνεῖται* νά καταλάβει τή Βαρσοβία, πρέπει *νά τήν πάρουμε* (ποιά ἔκτακτα μέτρα χρειάζονται γι' αὐτό; πέστε;).

Νά μιλᾶμε γιά *ἐπίσπευση* τῆς ἀνακωχῆς, ὅταν ὁ ἐχθρός *ἐπιτίθεται* αὐτό εἶναι κουταμάρα.

Ἀφοῦ οἱ πολωνοί πέρασαν στήν ἐπίθεση σέ *ὅλη* τή γραμμή δέν πρέπει νά κλαψουρίζουμε (ὅπως ὁ Ντανισέβσκι), γιατί αὐτό προκαλεῖ τά γέλια.

Πρέπει νά σκεφτοῦμε *ἀντενέργεια:* στρατιωτικά μέτρα (παράκαμψη, τραινάρισμα *ὅλων* τῶν διαπραγματεύσεων κτλ.).

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 14 τοῦ Αὐγούστου 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

461

* ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΛΟΥΤΡΩΝ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΩΝ ΤΟΥ ΚΑΥΚΑΣΟΥ

17. VIII. 1920.

Παρακαλῶ νά βοηθήσετε μέ κάθε τρόπο νά τακτοποιηθεῖ ὅσο μπορεῖ καλύτερα καί νά θεραπευτεῖ ἡ κομίστρια,

συντρ. Ἰνέσσα Φιόντοροβνα Ἀρμάντ μέ τόν ἄρωστο γιό της.

Παρακαλῶ νά δείξετε πλήρη ἐμπιστοσύνη καί νά δόσετε κάθε βοήθεια στούς κομματικούς αὐτούς συντρόφους, πού τούς γνωρίζω προσωπικά.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

462

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. Χ. ΝΤΑΝΙΣΕΒΣΚΙ

Κρυπτογραφικά

στόν Ντανισέβσκι

Νά κάνουμε παράπονα γιά τήν ὑπουλότητα τοῦ ἐχθροῦ, ὡσότου δέν ὑπάρχει ἀνακωχή, εἶναι ἀστεῖο. Δεῖξτε ψυχραιμία καί ἐξαιρετική σταθερότητα καί νά μή κάνετε ὑποχώρηση οὔτε κατά ἕνα γιώτα, ὡσότου οἱ πολωνοί δέν ἀποδείξουν ὅτι θέλουν σοβαρά τήν εἰρήνη.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Αὐγούστου 1920 Στάλθηκε στό Μίνσκ

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

463

* ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΛΑΪΚΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ [297]

17. VIII. 1920.

Στόν σύντροφο *Λούι Φρέιν*, ἀμερικανό κομμουνιστή, πού ἔμεινε γιά λίγο καιρό στή Μόσχα καί ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ συγγραφέας πάρα πολύ

ὠφέλιμων φιλολογικῶν ἔργων (γιά τόν μπολσεβικισμό, τήν ἱστορία καί τήν τακτική του) στήν ἀγγλική γλώσσα,

χρειάζονται *μερικοί* σύντροφοι *μεταφραστές* ἀπό τά ρωσικά στά ἀγγλικά γιά μόνιμη δουλιά μαζί μ' αὐτόν [298].

Μπορεῖ καί νά μήν εἶναι μέλη τοῦ Κόμματος.

Παρακαλῶ νά βρεῖτε κατάλληλους πού νά ξέρουν στήν *ἐντέλεια* τήν ἀγγλική γλώσσα καί νά ἀναφέρετε στή *Γραμματεία μας*.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1957 στό περιοδικό «Ἰνοστράνναγια Λιτερατούρα», τεῦχ. 11

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

464

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ

18. VIII. 1920.

σ. Σεργκό! Ἡ Ἰνέσσα Ἀρμάντ ἀναχωρεῖ σήμερα. Σᾶς παρακαλῶ νά μήν ξεχάσετε τήν ὑπόσχεσή Σας. Πρέπει νά τηλεγραφήσετε στό Κισλοβόντσκ, νά δόσετε ἐντολή νά τακτοποιήσουν αὐτή καί τό γιό της ὅπως πρέπει καί νά παρακολουθήσετε τήν ἐκτέλεση. Χωρίς ἔλεγχο τῆς ἐκτέλεσης τίποτε ἀπολύτως δέν θά κάνουν.

Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ ἀπαντήσετε μέ γράμμα καί ἄν μπορεῖ καί μέ τηλεγράφημα: «πῆρα τό γράμμα, ὅλα θά γίνουν, θά ὀργανώσω καλά τόν ἔλεγχο».

Πολύ Σᾶς παρακαλῶ, λόγω τῆς ἐπικίνδυνης κατάστασης στό Κουμπάν, νά ἔχετε ἐπαφή μέ τήν Ἰνέσσα Ἀρμάντ, γιά νά μεταφέρετε αὐτή καί τό γιό της σέ περίπτωση ἀνάγκης στό Πετρόβσκ καί τό Ἄστραχαν, ἤ νά τούς τακτοποιήσετε (ὁ γιός εἶναι ἄρωστος) στά βουνά κοντά στίς ἀκτές τῆς Κασπίας καί γενικά νά πάρετε ὅλα τά μέτρα.

Σχετικά μέ τήν Περσία κτλ. νά γράφετε ἀπό καιρό σέ καιρό.

Μᾶς πληροφορεῖτε ἀραιά.

Χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

465

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ

Κρυπτογραφικά

στόν Σμίλγκα

Λόγω τῆς ἐπίθεσης τῶν πολωνῶν εἶναι πολύ σημαντικό γιά μᾶς νά δυναμώσουμε τήν πίεσή μας ἔστω καί γιά μερικές μέρες. Κάνετε ὅ,τι εἶναι δυνατό. Ἐκδόσετε, ἄν τό θεωρεῖτε ὠφέλιμο, διαταγή στά στρατεύματα ὅτι, δεκαπλασιάζοντας τίς προσπάθειες τώρα, θά ἐξασφαλίσουν στή Ρωσία συμφέρουσες συνθῆκες εἰρήνης γιά πολλά χρόνια.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

466

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Παρακαλῶ τό Μικρό Συμβούλιο νά ἐξετάσει τήν ὑπόθεση τό γρηγορότερο καί κατά τό δυνατό νά δόσετε ἱκανοποιητική λύση [299].

18/VIII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

467

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ

19/VIII.

στόν Σμίλγκα στό Μίνσκ

Τή λεπτομερή ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου [300] θά Σᾶς τήν ἀνακοινώσει ὁ σ. Τρότσκι, ἀπ' ὅπου θά μάθετε ὅτι συμμεριζόμαστε πλήρως τήν ἄποψή Σας. Εἶναι ἀνάγκη νά καταβάλετε ὅλες Σας τίς δυνάμεις ὥστε οἱ λευκορῶσοι ἐργάτες καί ἀγρότες νά Σᾶς δόσουν ἐνίσχυση τριπλή καί τετραπλή, ἄς εἶναι καί μέ τά τσαρού-

χια, ἤ τά κοστούμια τοῦ μπάνιου, ὅμως μέ ἄμεση καί ἐπαναστατική γρηγοράδα.

Μετά νά δεκαπλασιάσετε τήν προπαγάνδα ἀπό τά ἀεροπλάνα ἀνάμεσα στούς πολωνούς ἐργάτες καί ἀγρότες, τονίζοντας ὅτι οἱ καπιταλιστές ματαιώνουν τήν εἰρήνη καί ὅτι τούς καταδικάζουν σέ ἄσκοπη αἱματοχυσία.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

468

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. ΜΠ. ΡΑΝΤΕΚ

Παρακαλῶ νά σταλεῖ **κρυπτογραφικά**
στόν Σμίλγκα *γιά τόν Ράντεκ*

Παίρνουμε ὑπόψη τίς σκέψεις Σας. Σᾶς παρακαλῶ, μιά πού πᾶτε στόν Τζερζίνσκι, νά ἐπιμείνετε νά συντριβοῦν ἀλύπητα οἱ τσιφλικάδες καί οἱ κουλάκοι πιό γρήγορα καί πιό δραστήρια, ἐπίσης νά δοθεῖ πραγματική βοήθεια στούς ἀγρότες ἀπό τή γῆ καί τά δάση τῶν τσιφλικάδων. Νά μᾶς πληροφορεῖτε πιό λεπτομερειακά, νά ἐλέγχετε ἐπιτόπου.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Αὐγούστου 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

469

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Π. ΖΑΤΟΝΣΚΙ

Παρακαλῶ νά σταλεῖ
κρυπτογραφικά
στόν *Ζατόνσκι*
(ὁ Σκλιάνσκι ξέρει τή διεύθυνση καί τόν κρυπτογραφικό κώδικα)

Ἀναφέρετε πιό λεπτομερειακά τί γίνεται γιά τό ξεσήκωμα τῶν ἀγροτῶν τῆς Γαλικίας. Ὁπλισμό σᾶς στείλαμε. Εἶναι ἀρκετός; Συντρίβετε ἀλύπητα τούς τσιφλικάδες καί τούς κουλάκους γιά νά αἰσθαν-

θοῦν οἱ ἐργάτες γῆς καί ἡ μάζα τῶν ἀγροτῶν τήν ἀπότομη ἀλλαγή πρός ὄφελός τους. Κάνετε προπαγάνδα μέ τά ἀεροπλάνα; [301]

Λένιν

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Αὐγούστου 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

470

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ν. ΠΟΚΡΟΒΣΚΙ

στόν σ. *Π ο κ ρ ό β σ κ ι*

1) Ποιά εἶναι ἡ *νομική* θέση τῆς Προλετκούλτ; [302]

2) *Ποιό* εἶναι καί 3) *ἀπό ποιόν* ὁρίστηκε τό καθοδηγητικό της κέντρο;

4) Πόσα οἰκονομικά δίνετε σ' αὐτή ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Παιδείας;

5) Τί ὑπάρχει ἀκόμη *σ π ο υ δ α ῖ ο* γιά τή θέση, τό ρόλο καί τά ἀποτελέσματα τῆς δουλιᾶς τῆς Προλετκούλτ.

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 20 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

471

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ

Ὅλο κρυπτογραφικά

στόν Ὀρτζονικίτζε

Σήμερα ἀποφασίσαμε στό Πολιτικό Γραφεῖο νά ἀναχωρήσετε ὁπωσδήποτε γιά τό Ροστόβ γιά νά πάρετε ἄμεσα μέρος στή συντριβή τῶν ἀγημάτων στό Κουμπάν καί στήν παραλία τῆς Μαύρης Θάλασσας [303]. Ἐπισπεύσετε τήν ἀναχώρηση καί δόστε ὅλες τίς δυνάμεις γιά τή συντριβή τους, νά μέ πληροφορεῖτε τακτικά. Ἀφῆστε κάποιον ἀντικαταστάτη Σας στό Μπακού. Ἀκόμη μιά παράκληση: μή ξεχάσετε τήν ὑπόσχεση πού μοῦ δόσατε νά τακτοποιήσετε γιά θεραπεία τήν Ἰνέσσα Ἀρμάντ καί τόν ἄρωστο γιό της, πού ἀναχώρησαν στίς 18 τοῦ Αὐγούστου, αὐτοί ἀσφαλῶς θά εἶναι ἤδη στό Ροστόβ.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

472

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Κ. ΜΠ. ΡΑΝΤΕΚ, Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΚΗΣ ΚΕ

Κρυπτογραφικά

Στόν *Σμίλγκα* γιά τούς Ράντεκ, Τζερζίνσκι
καί ὅλα τά μέλη τῆς Πολωνικῆς ΚΕ

Ἄν στό κυβερνεῖο Σεντλέτς οἱ ἀγρότες μέ μικρό κλῆρο ἄρχισαν νά καταλαμβάνουν τά τσιφλίκια, εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκαῖο νά ἐκδοθεῖ ἀπόφαση τῆς Πολωνικῆς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς γιά νά δίνει ὑποχρεωτικά ἕνα μέρος τῶν τσιφλικάδικων γαιῶν στούς ἀγρότες καί νά συμφιλιώσετε ὁπωσδήποτε τούς ἀγρότες μέ μικρό κλῆρο μέ τούς ἐργάτες γῆς. Παρακαλῶ νά ἀπαντήσετε.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1938 στό περιοδικό «Μπολσεβίκ», τεῦχ. 2

Ὁλόκληρο δημοσιεύτηκε (πανομοιότυπο) τό 1951 στό βιβλίο: «Φέλιξ Ἐντμούντοβιτς Τζερζίνσκι. 1877-1926». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

473

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

Στόν *Κάμενεφ κρυπτογραφικά*

Εἶναι ζήτημα ἄν πάρουμε τή Βαρσοβία γρήγορα*. Ὁ ἐχθρός ἐνισχύθηκε ἐκεῖ καί ἐπιτίθεται. Εἶναι φανερό ὅτι ὁ Λόυντ Τζώρτζ συνειδητά μοιράζει τούς ρόλους μέ τόν Τσώρτσιλ, καλύπτοντας μέ πασιφιστικές φράσεις τήν πραγματική πολιτική τῶν γάλλων καί τοῦ Τσώρτσιλ καί κοροϊδεύοντας τούς κουτούς Χέντερσον καί συντροφία. Ἐξηγεῖστε αὐτό μέ ὅλες τίς δυνάμεις στούς ἄγγλους ἐργάτες, γράψτε ὁ ἴδιος ἄρθρα γι' αὐτούς, θέσεις, νά τούς μάθετε τό μαρξισμό συγκεκρι-

* Τή λέξη «γρήγορα» τήν ἔγραψε ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν. *Ἡ Σύντ.*

μένα, νά τούς μάθετε νά κάνουν ζύμωση στίς μάζες — σ' αὐτό συνίσταται τό κύριο καθῆκον μας. Ὁ Λόυντ Τζώρτζ μᾶς γέλασε μέ τόν πασιφισμό του καί βοήθησε τόν Τσώρτσιλ νά ἀποβιβάσει βοήθεια γιά τούς πολωνούς στό Ντάντσιγκ. Σ' αὐτό βρίσκεται ἡ οὐσία. Μέ τόν ρουμάνο πρεσβευτή διατηρεῖστε ἐπαφή.

Λένιν *

σ. Τσιτσέριν! Στεῖλτε το, ἄν δέν ἔχετε ἀντίρηση. Ἄν ἔχετε ἀντίρηση, θά μιλήσουμε μέ τό τηλέφωνο.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Αὐγούστου 1920
Στάλθηκε στό Λονδίνο

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

474

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

20. VIII. 1920.

στόν σ. Ζηνόβιεφ
Γιά τήν ἐπιτροπή τοῦ 1ου Κρατικοῦ χαρτογραφικοῦ ἱδρύματος (πρώην Α. Ἰλίν)
Πριάζκα, 5

Εὐχαριστῶ πολύ γιά τήν ἀποστολή ἀκόμη ἑνός ἀντίτυπου τοῦ ἄτλαντα «Σιδηρόδρομοι τῆς Ρωσίας» καί παρακαλῶ νά μή ξεχάσετε ὅτι, ἄν ἐκδόσετε καινούργιο ἄτλαντα μέ τίς *καινούργιες* διοικητικές διαιρέσεις, νά συγκεντρώσετε ἀπαραίτητα καί πολύ *ἐπισταμένα* πληροφορίες ἀπό τά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα γιά τά σύνορα τόσο τῶν καινούργιων κυβερνείων, ὅσο καί τῆς Ταταρίας, τῆς Μπασκιρίας καί τῶν ἄλλων Δημοκρατιῶν, τῶν περιοχῶν καί κομμούνων (τῆς Γερμανικῆς, τῆς Τσουβάσικης) καί ἄλλων.

Εἶναι ζήτημα ἄν μπορεῖ νά γίνει ἡ δουλιά αὐτή χωρίς τήν ἐπιτροπή τοῦ ΣΛΕ.

Μέ κομμουν. χαιρετισμό *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Στάλθηκε στήν Πετρούπολη

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Τό τηλεγράφημα ὑπόγραψε ἐπίσης ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν. *Ἡ Σύντ.*

475

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Πέστε στόν Τσιτσέριν

1) Κατά τή γνώμη μου, ὁ Κάμενεφ ἔχει δίκιο· πρέπει νά ἀπαντήσουμε *μέσω τοῦ Κάμενεφ* (καί ἀρνητικά).

2) Μέ τόν Βάντερλιπ νά ἀρχίσουμε διαπραγματεύσεις *μέσω τοῦ Κράσιν*, νά ἐξακριβώσουμε τούς *ὅ ρ ο υ ς* μέ ἀκρίβεια, χωρίς νά καλέσουμε ἐδῶ τόν Βάντερλιπ [304].

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 21 τοῦ Αὐγούστου 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

476

ΣΤΟ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

στόν Κρεστίνσκι
γιά τό *'Ο ρ γ α ν ω τ ι κ ό Γ ρ α φ ε ῖ ο*

Συμφωνῶ μέ τόν Κρεστίνσκι: «δέν τά κατάφερε» ὁ Πρεομπραζένσκι.

Πρέπει νά γίνει πιό λεπτομερειακό, *νά εἶναι πιό καλό ἀπό ἄποψη ζύμωσης*, πιό συγκινητικό — καί πιό καθαρό, πιό πρακτικό.

Ἄς τό γράψει ὁ *Ζηνόβιεφ* (αὔριο, 25/8, θά εἶναι *ἐδῶ)*, καί τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο θά τό διορθώσει [305].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Αὐγούστου 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

477

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ Ε Ε ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΝΙΖΝΙ ΝΟΒΓΚΟΡΟΝΤ

Νίζνι Νόβγκοροντ, στόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου
Ἀντίγραφο στό ἐργαστήριο ραδιοφωνίας

Ἀμέσως μόλις πάρετε τό τηλεγράφημα αὐτό νά πάρετε ὅλα τά μέτρα πού ἐξαρτῶνται ἀπό Σᾶς γιά νά δόσετε ὁλοκληρωμένη βοήθεια στόν Μπότιν, πού στάλθηκε μέ ἀποστολή στό Νίζνι Νόβγκοροντ μέ σκοπό νά

ἐκπληρώσει στρατιωτικοκρατικές ἐργασίες, καθώς ἐπίσης νά ἐξασφαλίσετε μέ διαμέρισμα καί τρόφιμα τό στρατιωτικό ἀπόσπασμα τοῦ στρατιωτικοῦ ραδιοσταθμοῦ ἀρ. 605, πού ὑπάγεται στόν Μπότιν. Νά διαθέσετε στόν Μπότιν τά ἀπαραίτητα μέσα μετακίνησης, σιτηρέσιο τοῦ κόκκινου στρατιώτη τοῦ μετώπου καί διαμέρισμα γι' αὐτόν, τή γυναίκα του καί τή θυγατέρα του.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

24/VIII. 1920.

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

478

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ

σ. Σεργκό! Σᾶς στέλνω τίς πληροφορίες πού πῆρα. Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ τίς ἐπιστρέψετε μέ τίς σημειώσεις Σας σχετικά μέ τά στοιχεῖα: ποιά ἀπ' αὐτά εἶναι σωστά καί ποιά ὄχι [306].

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἐξάπτεστε πάρα πολύ ὅταν τύχει;

Θά πρέπει ἴσως νά πάρετε βοηθούς καί νά κατευθύνετε τή δουλιά πιό συστηματικά.

Ἐλπίζω ὅτι δέν θά Σᾶς θίξουν οἱ παρατηρήσεις μου καί θά ἀπαντήσετε εἰλικρινά τί καί πῶς σκέπτεστε νά διορθώσετε καί νά ἐξαλείψετε τά παραπάνω.

Χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 27 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

479

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΝΤΡΟΦΟ ΕΝΤΟΥΑΡΝΤ ΜΑΡΤΙΝ

27. VIII. 1920.

Ἀγαπητέ σύντροφε!

Καταλαβαίνω ὅτι εἶστε ἄρωστος ὕστερα ἀπό τήν πολύ έντατική δουλιά γιά τήν Κομμουνιστική Διεθνή. Ὁ σύντροφος Τζών Ρίντ μοῦ μίλησε γι' αὐτό.

Παρακαλῶ νά δεχτεῖτε τίς καλύτερες εὐχές μου, τίς πιό εἰλικρινεῖς εὐχαριστίες μου καί τή διαβεβαίωσή μου ὅτι εἶμαι πρόθυμος νά κάνω ὅ,τι μπορῶ γιά νά Σᾶς βοηθήσω.

Μέ τίς καλύτερες εὐχές Δικός Σας

Βλ. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1957 στό περιοδικό «Ἰνοστράνναγια Λιτερατούρα», τεῦχ. 11

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο
Μετάφραση ἀπό τά ἀγγλικά

480

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

27. 8. 1920.

Στό Μικρό Συμβούλιο

Λόγω τῆς *ἐξαιρετικά βαριᾶς* καί ἐπικίνδυνης ἀρώστιας τοῦ σ. *Βορόβσκι* (κοιλιακός τύφος, πνευμονία καί ἄλλα), παρακαλῶ νά ἐπιτραπεῖ ἡ ἄμεση χορήγηση μεγάλου βοηθήματος γιά θεραπεία καί ἐνισχυμένη τροφή.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

481

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ [307]

Συμφωνῶ, καί νά προστεθεῖ ὁπωσδήποτε σ' αὐτό τό συμπέρασμα («νά γίνει παρατήρηση»): *νά μή τολμήσει κανείς* νά κάνει κριτική στίς ὑπηρεσίες, νά μή τολμήσει νά σηκώσει κεφάλι ἐνάντια στό *ΑΣΛΟ*, ἐνάντια στό *Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ* καί στά ἄλλα Λαϊκά Ἐπιτροπάτα.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Αὐγούστου 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

482

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ

Σύντρ. Τζερζίνσκι! Σᾶς στέλνω συνημμένα τό κρυπτογράφημα τοῦ σ. Μπελομπορόντοφ [308].

Ὁ κίνδυνος, κατά τή γνώμη μου, εἶναι τεράστιος.

Προτείνω:

τό Πολιτικό Γραφεῖο νά ψηφίσει τίς ὁδηγίες:

νά παρακαλέσουμε τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο σέ συνεννόηση μέ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Στρατιωτικῶν καί τήν Πανρωσική Ἔκτακτη Ἐπιτροπή (Βετσεκά) νά ἐπεξεργαστεῖ ἔκτακτα μέτρα πάλης ἐνάντια στόν κίνδυνο ἐξέγερσης καί νά κινητοποιηθεῖ ἕνας ἀρκετός ἀριθμός στρατιωτικῶν, τσεκιστικῶν καί κομματικῶν δυνάμεων.

Διαβιβάστε, Σᾶς παρακαλῶ, ὅλα αὐτά ἀμέσως στόν σ. *Κρεστίνσκι* (ἀναχωρεῖ σήμερα μόνο γιά μερικές ὧρες) καί ἀπό τήν πλευρά Σας πάρτε *ἀμέσως ὅλα* τά μέτρα.

Ἄν ἔχουμε ἐξέγερση στό Κουμπάν, *ὅλη ἡ πολιτική μας* (γιά τήν ὁποία μιλήσαμε στήν ΚΕ) θά *χρεοκοπήσει.* Πρέπει ὁπωσδήποτε νά μήν ἐπιτρέψουμε νά γίνει ἐξέγερση, νά μή λυπηθοῦμε γι' αὐτό οὔτε ἀνθρώπους, οὔτε δυνάμεις. Μήπως στέλναμε ἐκεῖ τόν Μάντσεφ;

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε όχι νωρίτερα ἀπό τίς 28 τοῦ Αὐγούστου 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

483

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ [309]

Στό **Μικρό Συμβούλιο**

Εἶναι ἀπαραίτητο νά συγκεντροποιήσουμε καί νά ἑνοποιήσουμε τή βοήθεια, κατανέμοντάς την *σωστά.*

Λένιν

31/8.

Γράφτηκε στίς 31 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

484

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ι. ΜΠΟΥΧΑΡΙΝ

σ. Μπουχάριν!

Κατά τή γνώμη μου, *πρέπει* νά ἐκδόσουμε στά ρωσικά τίς «Two pages etc.» * τοῦ Ντέ Λεόν μέ τίς σημειώσεις καί τόν πρόλογο τοῦ Φρέιν [310]. Ἐγώ θά γράψω ἐπίσης μερικές λέξεις.

Ἄν συμφωνεῖτε, *δόστε ἐντολή* μέσω τοῦ Κρατικοῦ ἐκδοτικοῦ.

Ἄν δέν συμφωνεῖτε, θά μιλήσουμε.

Λένιν

Γράφτηκε στά τέλη τοῦ καλοκαιριοῦ 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό περιοδικό «Ζίζν», τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

485

ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΡΟΥΜΙΑΝΤΣΕΦ [311]

Ἄν σύμφωνα μέ τόν κανονισμό οἱ ἐκδόσεις-ὁδηγοί δέν δίνονται στό σπίτι, θά μποροῦσα νά τίς πάρω γιά ἕνα βράδυ, γιά μιά νύχτα, ὅταν ἡ βιβλιοθήκη εἶναι κλειστή. **Θά τούς ἐπιστρέψω τό πρωί.**

Νά κοιτάξω γιά 1 μέρα:

I. Δύο *τά πιό καλά*, τά πιό πλήρη λεξικά τῆς *ἑλληνικῆς* γλώσσας, *ἀπό* τήν ἑλληνική στή *γερμανική*, στή γαλλική, στή ρωσική ἤ στήν ἀγγλική.

II. Τά καλύτερα *φιλοσοφικά* λεξικά, λεξικά φιλοσοφικῶν ὅρων: τό γερμανικό, μοῦ φαίνεται, τοῦ Ἄισλερ· τό ἀγγλικό, μοῦ φαίνεται, τοῦ Μπάλντουιν (Baldwin)· τό γαλλικό, μοῦ φαίνεται, τοῦ Φράνκ (ἄν δέν ὑπάρχει ἄλλο πιό νεότερο)· τό ρωσικό, ὅποιο ὑπάρχει ἀπό τά νεότερα.

III. Ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας

1) *Τσέλλερ*, πλήρη καί τήν πιό καινούργια ἔκδοση.

2) *Γκόμπερτς* (βιεννέζος φιλόσοφος): «Griechische Denker» **.

Γράφτηκε τήν 1η τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στό περιοδικό «Ὀγκονιόκ», τεῦχ. 3

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* — «Δυό σελίδες κτλ.». *Ἡ Σύντ.*

** — «Ἕλληνες στοχαστές». *Ἡ Σύντ.*

486

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ

2/IX. 1920.

Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο
τοῦ μετώπου τοῦ Καυκάσου
στόν Ὀρτζονικίτζε

Πῆρα τό τηλεγράφημά Σας. Δέν ἀξίζει νά ἀγανακτεῖτε. Ἂν οἱ πληροφορίες τοῦ Ἴξ εἶναι ψεύτικες [312], γράψτε ἤρεμα σέ δέκα γραμμές μιά διάψευση καί στεῖλτε την σέ μένα μέ γράμμα. Παρακαλῶ νά προσθέσετε περισσότερες λεπτομέρειες γιά τήν πορεία τῆς πάλης ἐνάντια στό συμμοριτισμό καί γιά τήν τακτοποίηση ἀπό Σᾶς στό Κισλοβόντσκ τῶν σοβιετικῶν ἐκείνων στελεχῶν γιά τά ὁποῖα Σᾶς μίλησα ἐδῶ προσωπικά *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

487

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ

σ. Κρεστίνσκι! Κατά τή γνώμη μου, πρέπει νά παραπέμψουμε στό δικαστήριο γιά αὐτό τό ξόδεμα πολυτελοῦς χαρτιοῦ καί τυπογραφικῶν μέσων, νά διώξουμε ἀπό τήν ὑπηρεσία καί νά συλλάβουμε ὅποιον πρέπει [313].

Λένιν

2/IX.

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 464. *Ἡ Σύντ.*

488

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ

Παρακαλῶ νά σταλεῖ κρυπτογραφικά στόν Κράσιν

Ἡ Μαρία Φιόντοροβνα Ἀντρέγεβα παρακαλεῖ νά τή διορίσουμε ἐκμέρους τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου στήν Ἀμερική ἤ στίς Σκανδιναβικές χῶρες [314].

2/IX. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1958 στό περιοδικό «Τεάτρ», τεῦχ. 4

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

489

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ Ν. Ε. ΝΙΚΟΥΛΙΝΑ

Πολυσέβαστε Βλαντίμιρ Ἰλίτς!

Μόνο ἡ κατάσταση ἀδιεξόδου, στήν ὁποία βρίσκομαι, μέ ἀναγκάζει νά Σᾶς ἀνησυχήσω μέ μιά ταπεινότατη παράκληση. Εἶμαι 74 χρονῶν, ἀπ' αὐτά τά 51 χρόνια, ὅσο μοῦ ἐπέτρεπαν οἱ δυνάμεις καί οἱ ἱκανότητες, τά ἔδοσα στήν ὑπηρεσία τῆς ἀγαπημένης μου Μόσχας... Ξέροντας πόσο στενόχωρα ζεῖ ὁ πληθυσμός, ἐγώ μόνη μου συμφώνησα καί ἔδοσα μερικά δωμάτια στό σπιτάκι μου. Ἔμειναν μόνο τά ἀπαραίτητα γιά μένα ἤ ἀκατάλληλα γιά κατοικία δωμάτια πού ἐπικοινωνοῦν μεταξύ τους. Τώρα μέ ἀπειλοῦν ὅτι θά μοῦ πάρουν καί αὐτά τά δωμάτια. Σᾶς ἱκετεύω, βοηθεῖστε με... Μερικά λόγια πού θά γραφοῦν μέ τήν ἐντολή Σας εἶναι ἀρκετή ἐγγύηση γιά μένα.

Μέ εἰλικρινή σεβασμό, ἡ διακεκριμένη ἠθοποιός τοῦ Κρατικοῦ Μικροῦ Θεάτρου

Ν. Νικούλινα

Ἐλέγξτε καί τηλεφωνεῖστε: νά τήν ἀφήσετε ἥσυχη.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 3 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

490

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΟΝΤΟΛΣΚ

Στήν Ἐπισιτιστική ἐπιτροπή τοῦ νομοῦ Ποντόλσκ

Ἀντίγραφο στήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ νομοῦ Ποντόλσκ

Μοῦ ἔδοσαν ἄμεσα τήν παρακάτω αἴτηση [315].

Ἐγώ μπορῶ νά βεβαιώσω τή δύσκολη ἐπισιτιστική κατάσταση τοῦ χωριοῦ Μπογκντάνοβο (Μπογκντανίχα, στήν ἁπλή λαϊκή γλώσσα). Γι' αὐτό παρακαλῶ νά ἐξετάσετε ἀμέσως τήν αἴτησή τους καί κατά τό δυνατό νά ἐλαφρύνετε τήν κατάστασή τους, δηλαδή νά ἐλαττώσετε κατά δύναμη τό παρακράτημα ἀπ' αὐτούς.

Παρακαλῶ νά μοῦ ἀναφέρετε τήν ἀπόφασή Σας καί ἐγγράφως καί μέ τηλεφωνογράφημα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

6/IX. 1920.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

491

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ [316]

στήν Λίντια Ἀλεξάντροβνα

Νά τό διαβάσετε, νά τό στείλετε στό Ἐπιστημονικο-τεχνικό τμῆμα καί νά *ἐλέγξετε* τί ἔγινε (τό γράμμα σ' αὐτόν;).

6/IX.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

492

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. ΝΤ. ΜΠΟΝΤΣ-ΜΠΡΟΥΓΕΒΙΤΣ

Σήμερα ὑπόγραψα ἀπόφαση τοῦ Μικροῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων γιά τήν παραχώρηση ἀκόμη μιᾶς αἴθουσας (μοῦ φαίνεται, ἀρ. 12 στήν πάροδο Στάτνι) στό *Ἐξωσχολικό τμῆμα* (πάροδος Στάτνι, 13).

Μπορῶ νά Σᾶς παρακαλέσω

1) νά κοιτάξετε αὐτή τήν αἴθουσα,

2) νά πεῖτε, ἄν μπορεῖ καί *σέ πόσον καιρό* νά ἐπισκευαστεῖ πλήρως;

3) εἶναι κατάλληλη;

Γράφτηκε στίς 7 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

493

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

σ. Τρότσκι!

Αὐτό τό πῆρα σήμερα σέ ἀπάντηση στή νυκτερινή μου ἐρώτηση γιά τόν «ψεβντονίμ» (τόν καλέσαμε ἐδῶ σέ μᾶς καί ὁ Γκοῦσεφ ρωτήθηκε [317]... * Ὁ Γκοῦσεφ δέν ἔχει ἀντίρηση.

Ἡ πληροφορία του ὅμως γιά μεγάλη ἧττα τῆς 13ης στρατιᾶς εἶναι ἐξαιρετικά ἀνησυχητική καί πάρα πολύ σπουδαία.

Κατά τή γνώμη μου, πρέπει νά ἀντιμετωπίσουμε τό ζήτημα πάρα πολύ σοβαρά ἐξαιτίας τῆς ὅλης κατάστασης καί 1) νά ρωτήσουμε ἀμέσως τόν Γενικό διοικητή, 2) νά τό βάλουμε σήμερα τό βράδυ στήν ΚΕ... *

...*, μήπως διορίζαμε τόν Φροῦνζε διοικητή τοῦ μετώπου ἐνάντια στόν Βράνγκελ καί νά τοποθετήσουμε τόν Φροῦνζε ἀμέσως [318]. Ἐγώ παρακάλεσα τόν Φροῦνζε νά μιλήσει μαζί Σας τό γρηγορότερο. Ὁ Φροῦνζε λέει ὅτι ἔχει μελετήσει τό μέτωπο Βράνγκελ, ἑτοιμαζόταν γιά τό μέτωπο αὐτό, ξέρει (ἀπό τήν περιοχή τῶν Οὐραλίων) τίς μεθόδους πάλης ἐνάντια στούς κοζάκους.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1960 στό βιβλίο «Ἱστορία τοῦ ἐμφυλίου πολέμου στήν ΕΣΣΔ. 1917-1922», τόμ. 5ος

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

---

* Στό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο τό κείμενο λείπει, ἀπό χέρι ἀγνώστου εἶναι γραμμένο: «(κομμένο — ἡ ἀποκατάσταση εἶναι ἀδύνατη)». *Ἡ Σύντ.*

494

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

9. IX. 1920.

Κρυπτογραφικά

Στόν Τρότσκι

Θεωρῶ ἐξαιρετικά σπουδαία τήν πρόταση τοῦ Γιάκοβλεφ, πού Σᾶς διαβίβασε ὁ Γκοῦσεφ σχετικά μέ τή στρατιά τῆς Κριμαίας. Συνιστῶ νά δεχτοῦμε τήν πρόταση καί νά ὁρίσουμε εἰδικό ἔλεγχο, ὅμως ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτό νά ἑτοιμάσουμε ἀμέσως κιόλας μιά ἔκκληση-διακήρυξη πού νά ὑπογράφεται: ἀπό Ἐσᾶς, τόν Καλίνιν, ἐμένα, τόν Γενικό διοικητή, τόν Μπρουσίλοφ καί μιά σειρά ἄλλους πρώην στρατηγούς μέ συγκεκριμένες προτάσεις καί ἐγγυήσεις, καθώς ἐπίσης νά ἀναφέρεται στίς τύχες τῆς Ἀνατολικῆς Γαλικίας καί στό μεγάλωμα τῆς θρασύτητας τῶν πολωνῶν. Παρακαλῶ νά μοῦ στείλετε τό ταχύτερο τή δική Σας τελική γνώμη, ἤ μᾶλλον νά στέλνατε τό δικό Σας σχέδιο διακήρυξης [319].

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

495

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ

9. IX. 1920.

Κρυπτογραφικά

ΕΣΣ τοῦ μετώπου τοῦ Καυκάσου
στόν Ὀρτζονικίτζε

Ἡ ταχύτερη καί πλήρης διάλυση ὅλων τῶν συμμοριῶν καί τῶν ὑπολειμμάτων τῶν λευκοφρουριτῶν στόν Καύκασο καί στό Κουμπάν εἶναι ἔργο τεράστιας, γενικῆς κρατικῆς σημασίας. Νά μέ πληροφορεῖτε πιό τακτικά καί ἀκριβέστερα γιά τήν κατάσταση.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 28 τοῦ Ὀχτώβρη 1936 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 298

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

496

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΓΚ. ΣΛΙΧΤΕΡ *

9. IX. 1920.

Σύντρ. Σλίχτερ!

Ἔχω μιά παράκληση νά Σᾶς κάνω: Ἡ Ναντέζντα Κονσταντίνοβνα ἔχει στό Ταμπόφ γνωστούς της συντρόφους, τή γερόντισα Ἀζαντσέβσκαγια καί τή θυγατέρα της:

Ἐλιζαβέτα Νικολάγεβνα καί Ἄννα Βασίλιεβνα Ἀζαντσέβσκαγια.

Διεύθυνση: *Ταμπόφ*, ξενοδοχεῖο Νικολάγεβσκαγια, δωμάτιο, **μοῦ φαίνεται,** ἀριθ. 1.

Παρακαλῶ πολύ νά πάρετε μέτρα γιά νά τίς τακτοποιήσετε *έντελῶς καλά* ἀπό ἐπισιτιστική ἄποψη. Τό *ἀξίζει* αὐτό ἡ γερόντισα πέρα γιά πέρα.

Ἔχετε τήν καλοσύνη νά μοῦ γράψετε τί κάνατε καί ἄν πήρατε μέτρα γιά νά μή τίς ξεχάσουν *καί χωρίς* Ἐσᾶς (ὅταν *πᾶτε πουθενά κτλ.)*.

Πῶς πᾶνε οἱ δουλιές στό κυβερνεῖο Ταμπόφ;

Πείνα;

Δέν θά τούς θρέψετε; (μέ τά τοπικά μέσα).

Τί μέτρα παίρνετε;

Τούς καλύτερους χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Στάλθηκε στό Ταμπόφ

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

497

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ ΚΑΙ ΤΟΝ Α. Μ. ΛΕΖΑΒΑ

ΑΣΛΟ, στόν Ρίκοφ

Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, στόν Λεζάβα

Μιά σειρά μεγάλες ἐμπορικές συμφωνίες γιά ἐξαγωγή ξυλείας, πού ἔκλεισε ἡ ἐμπορική μας ἀντιπροσωπεία τοῦ Λονδίνου, ἔχουν

* Στό φάκελλο τοῦ γράμματος ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Στήν πόλη *Ταμπόφ*. Στόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου σύντρ. *Σλίχτερ* (ἀπό τόν Λένιν)». *Ἡ Σύντ.*

μεγάλη πολιτική καί οἰκονομική σημασία: διασποῦν στήν οὐσία τόν ἀποκλεισμό. Γι' αὐτό πρέπει ἀπαραίτητα νά δόσουμε τήν πιό σοβαρή προσοχή στό γεγονός, γιά νά γίνει ἡ ἐκπλήρωση τῶν συμφωνιῶν αὐτῶν μέ ἀκρίβεια καί ἐπιμέλεια ἀνάλογα μέ τούς ὅρους πού συμφωνήσαμε. Παρακαλῶ νά δόσετε ὅλες τίς ἀπαραίτητες ἐντολές πρός τήν κατεύθυνση αὐτή καί νά καθιερώσετε τόν πιό ἀποτελεσματικό ἔλεγχο γιά τήν ἐκπλήρωσή τους.

Παράλληλα εἶναι ὁλοφάνερη ἡ ἀνάγκη νά αὐξήσουμε μέ κάθε τρόπο τά ἀποθέματα γιά ἐξαγωγή καί στήν πρώτη γραμμή νά αὐξήσουμε τήν ποσότητα ξυλείας πού ἑτοιμάζουμε γιά ἐξαγωγή. Γιά νά προσδόσουμε στό τελευταῖο χαρακτήρα καθήκοντος πού ἐπείγει, παρακαλῶ σέ συντομότατο χρονικό διάστημα νά ἐπεξεργαστεῖτε καί νά ὑποβάλετε στό ΣΛΕ σχέδιο διατάγματος γιά τά μέτρα πού πρέπει νά παρθοῦν, ὑποδείχνοντας παράλληλα καί τήν ὀργάνωση τοῦ ἐλέγχου τῶν ἱδρυμάτων, τά ὁποῖα διευθύνουν τήν ἑτοιμασία τῶν πρώτων ὑλῶν πού προορίζονται γιά ἐξαγωγή [320].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Δημοσιεύτηκε στίς 18 τοῦ Σεπτέμβρη 1920 στήν ἐφημερίδα «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν», ἀρ. φύλ. 207

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό ἄγνωστο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

498

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. ΓΚ. ΡΟΥΝΤΑΚΟΦ

Πετρούπολη
στόν σύντρ. *Ρουντακόφ*, διευθυντή τοῦ Τμήματος καυσίμων τῆς κομμούνας Πετρούπολης

Ἀντίγραφο στήν ΕΕ τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης

Σᾶς παρακαλῶ νά ἐφοδιάσετε μέ καυσόξυλα τήν Ἐπιτροπή γιά τή βελτίωση τῶν συνθηκῶν ζωῆς τῶν ἐπιστημόνων.

Ἄν ὑπάρχουν ὁποιεσδήποτε διαφωνίες σχετικά μέ τήν ποσότητα πού πρέπει νά παίρνουν, ἤ ἄν ὑπάρχουν ὁποιεσδήποτε ἀντιρήσεις παρακαλῶ νά μοῦ γράψετε δυό λέξεις.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

499

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

σ. Τσιτσέριν!

Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ γιά τίς πληροφορίες [321]. Ἡ ἀπάντησή Σας εἶναι πολύ καλύτερη: ὑπογράψτε, Σᾶς παρακαλῶ, καί στεῖλτε την στούς γάλλους μέ τήν ὑπογραφή Σας (μπορεῖτε νά προσθέσετε: παρακάλεσε ὁ Λένιν).

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 11 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

500

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΓΚ. ΜΠΕΛΟΜΠΟΡΟΝΤΟΦ

Στόν πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐργασιακῆς στρατιᾶς τοῦ Νοτιο-ανατολικοῦ μετώπου Μπελομπορόντοφ

Τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας στή συνεδρίασή του στίς 10/IX ἀποφάσισε νά κάνει παρατήρηση στό Συμβούλιο τῆς ἐργασιακῆς στρατιᾶς τοῦ Νοτιο-ανατολικοῦ μετώπου, γιατί δέν ἔκανε καλά πού καθυστέρησε στό Μπατάισκ τήν ἁμαξοστοιχία τοῦ δρομολογίου μέ ὑλικά γιά τήν κατασκευή τῆς γραμμῆς Κιζλιάρ—Σταροτερέτσναγια, καί τό ὑποχρεώνει νά πάρει ὅλα τά μέτρα γιά τήν προστασία αὐτῆς τῆς περιουσίας ἀπό τή διαρπαγή καί τήν προώθησή της στόν προορισμό της.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 13 ἤ 14 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

501

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Β. Γ. ΤΣΟΥΜΠΑΡ ΚΑΙ Β. Ν. ΞΑΝΤΡΟΦ

Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή

Στό Γραφεῖο βιομηχανίας τῆς Οὐκρανίας, στόν Τσουμπάρ καί στήν Κεντρική διεύθυνση τῶν ἀνθρακωρυχείων τοῦ Ντονιέτσκ, στόν Ξάντροφ

Τό Συμβούλιο Ἄμυνας στίς 10/IX ἀποφάσισε νά τιμωρήσει μέ αὐστηρή μομφή τό Γραφεῖο βιομηχανίας τῆς Οὐκρανίας καί τήν ΚΔ

τῶν ἀνθρακωρυχείων τοῦ Ντονιέτσκ, γιατί δέν ὑπόβαλαν πληροφορίες: 1) πού ζήτησε ἡ Γενική διεύθυνση τῆς βιομηχανίας γαιάνθρακος στίς 20/VIII, 2) πού ζήτησε τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας στίς 4/IX καί προειδοποιεῖ ὅτι, ἄν δέν δόσουν ἀμέσως ἱκανοποιητική ἀπάντηση, τότε ὅλα τά μέλη αὐτῶν τῶν ἱδρυμάτων θά ὑποστοῦν τίς πιό αὐστηρές τιμωρίες.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 13 ἤ 14 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Λ. Α. Φότιεβα καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

502

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΤΟΥ ΚΑΥΚΑΣΟΥ

στό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο
τοῦ μετώπου τοῦ Καυκάσου

Τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας ἀποφάσισε νά τιμωρήσει μέ αὐστηρή μομφή τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τοῦ μετώπου τοῦ Καυκάσου, γιατί δέν ἐκτέλεσε τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας τῆς 25/VI καί τή διαταγή τοῦ Ἐπιτελείου Ἐκστρατείας τῆς Δημοκρατίας τῆς 5/VII [322] καί προειδοποιεῖ τά μέλη τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ μετώπου τοῦ Καυκάσου ὅτι, ἄν δέν ἐντείνουν ὅλες τίς δυνάμεις τους γιά τήν ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεων πού ἀναφέρθηκαν, θά συλληφθοῦν καί θά παραπεμφθοῦν στό δικαστήριο.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 13 ἤ 14 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Μ. Ι. Γκλιάσσερ καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

503

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΑΒΑΝΕΣΟΦ [323]

Ὁρίστε ἀνάκριση, ἀφοῦ προσελκύσετε σ' αὐτή, σέ συμφωνία μέ τόν Σκλιάνσκι, καί στρατιωτικούς κομμουνιστές, καί Σεῖς ὁ ἴδιος νά δόσετε κομμουνιστές (καί νά γράψετε δυό λόγια σέ μένα).

Γράφτηκε στίς 14 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν γραμματέα

504

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΑΚΩΡΥΧΟΥΣ ΤΟΥ ΤΣΕΡΕΜΧΟΒΟ [324]

15. IX. 1920.

Στή Γενική διεύθυνση τῶν ἀνθρακωρυχείων
τῆς Ἀνατολικῆς Σιβηρίας, γιά τούς ἐργάτες ὀρυχείων,
καθώς καί γιά τό τεχνικό τους προσωπικό

Ἀγαπητοί σύντροφοι! Σᾶς εὐχαριστῶ μέ ὅλη μου τήν καρδιά γιά τό χαιρετισμό σας τῆς 2 τοῦ Αὐγούστου 1920, πού μοῦ διαβίβασε ὁ σύντρ. Ἰβάν Γιάκοβλεβιτς Ἰλίν *. Ἡ συζήτηση μέ τόν σύντρ. Ἰλίν γιά τή δραστήρια δουλιά στά ὀρυχεῖα τῆς Σιβηρίας καί ἡ πληροφορία του γιά τή βαθμιαία ἀνάπτυξη τῆς συνειδητῆς πειθαρχίας τῶν ἐργαζομένων (πού ἐργάζονται ἀπό σήμερα γιά τόν ἑαυτό τους καί ὄχι γιά τούς καπιταλιστές) μοῦ ἔδοσαν τεράστια χαρά.

Ἰδιαίτερα προσφιλῆ στό χαιρετισμό σας, σύντροφοι, εἶναι τά αἰσθήματα βαθύτατης πίστης στήν πλήρη καί τελική νίκη τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ἐνάντια στούς τσιφλικάδες, τούς καπιταλιστές καί κάθε εἴδους ἐκμεταλλευτές, καθώς ἐπίσης ἡ ἀλύγιστη σταθερότητα καί ἀποφασιστικότητα γιά τήν ὑπερνίκηση ὅλων τῶν ἐμποδίων καί τῶν δυσκολιῶν. Ἀκριβῶς ἀπ' αὐτή τή σταθερότητα τῶν ἐργατῶν, τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν ἀντλῶ καί ἐγώ, καθώς καί κάθε κομμουνιστής, τήν πεποίθηση γιά τήν ἀναπόφευκτη παγκόσμια νίκη τῶν ἐργατῶν καί τῆς ἐργατικῆς ὑπόθεσης.

Μέ κομμουνιστικούς χαιρετισμούς καί μέ τήν εὐχή πιό γρήγορης ἐπιτυχίας, ἀφοσιωμένος θερμά σέ σᾶς.

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

«Πετρογκράντσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 253, 11 τοῦ Νοέμβρη 1920

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

505

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Α. ΙΟΦΦΕ [325]

Παρακαλῶ νά τό στείλετε στόν Ἰόφφε

Ἡ ὁλομέλεια τῆς ΚΕ ὁρίστηκε γιά τίς 20 τοῦ μήνα. Στεῖλτε στίς 19 τή νύχτα τή γνώμη Σας γιά τίς διαθέσεις τῶν πολωνῶν, ἄν

* Παραδρομή: πρόκειται γιά τόν Ἰλιά Γιάκοβλεβιτς Ἰλίν. *Ἡ Σύντ.*

εἶναι δυνατή ἡ εἰρήνη, πόσο γρήγορα καί μέ ποιούς ὅρους, ἰδιαίτερα πῶς ἔχουν τά ζητήματα γιά τή Λιθουανία, τή Λευκορωσία, τήν Ἀνατολική Γαλικία.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

506

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ι. ΚΑΛΙΝΙΝ

16. IX. 1920.

Στόν σύντρ. Καλίνιν

Σύντρ. Καλίνιν!

Ὁ σύντρ. Ἰλίν μέ τήν οἰκογένειά του παρακαλεῖ νά τόν ἀφήσουμε στό *παλιό του διαμέρισμα* στό *πρώην Μετροπόλ* μέχρι τήν ἄνοιξη,

γιατί οἱ γιατροί βεβαιώνουν ὅτι ἡ γυναίκα καί τά παιδιά ἀσθενοῦν βαριά καί ἀπαιτοῦν καλύτερη κατάσταση καί συνθῆκες στή διάρκεια τῆς προσεχοῦς ἐγχείρησης τό χειμώνα.

Ξέροντας τόν σύντρ. Ἰλίν ἀκόμη πρίν τήν ἐπανάσταση, ἀπό τό ἐξωτερικό, Σᾶς παρακαλῶ πολύ νά τόν βοηθήσετε γιά νά τακτοποιηθεῖ τό ζήτημα.

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

507

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Π. ΠΛΑΤΟΝΟΦ

Στόν σύντροφο Πλατόνοφ

Ἐπιμένω κατηγορηματικά νά δοθεῖ ἀμέσως διαμέρισμα στόν σ. Σκβορτσόφ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

508

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΛΕΖΑΒΑ [326]

Στόν σ. Λεζάβα (ἀφοῦ συσκεφθεῖ μέ τόν Σκλιάνσκι πρέπει νά ἀποφασίσει τό γρηγορότερο καί νά πάρει μέτρα).

16/IX. *Λένιν*

P. S. Τέτια ἔγγραφα πρέπει νά στέλνονται *ἀπευθείας* στό ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου γιά νά μή χάνεται χρόνος.

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο στίς 24 τοῦ Νοέμβρη 1963 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 328

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

509

ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Β.-ΜΠ. ΒΑΝΤΕΡΛΙΠ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ Α. Μ. ΛΕΖΑΒΑ [327]

Τό πῆρα στίς 20/IX.

Πρέπει, κατά τή γνώμη μου, νά πάρουμε τήν 3η (σάν βάση) καί νά ἐνεργήσουμε *ἐ ξ α ι ρ ε τ ι κ ά γ ρ ή γ ο ρ α*.

Λένιν

στόν σ. Λ ε ζ ά β α

Νά τό δόσετε ἀμέσως γιά μετάφραση καί νά ἑτοιμάσετε 5-10 ἀντίτυπα γιά τά μέλη τῆς ΚΕ **γ ρ ή γ ο ρ α**.

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

510

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΛΕΖΑΒΑ

20. IX. 1920.

στόν σύντρ. Λεζάβα

Σύντρ. Λεζάβα! Πρέπει νά ἰδωθεῖτε *ἐπειγόντως* μέ τόν Τσίμμερμαν καί νά ὑποβάλετε στό Πολιτικό Γραφεῖο:

ὁ Πλάττεν μέσω τοῦ ἀγγελιαφόρου του (τοῦ Τσίμμερμαν (ἀναχωρεῖ *α ὔ ρ ι ο* στίς 21/IX): κομμουνιστής ἀπό τήν Ἐλβετία· τώρα εἶναι ἐδῶ) ζητάει

νά διατηρήσουμε καί νά ἐπιβεβαιώσουμε τό πληρεξούσιό του σάν ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου τῆς ΣΟΣΔΡ στήν Ἑλβετία, γιατί αὐτό

1) θά τόν βοηθήσει, τόν Πλάττεν, νά βγεῖ ἀπό τή φυλακή (εἶναι *ἤδη* φυλακή γιά νά ἐκτίσει 6 μῆνες ποινή) *πρίν τήν προθεσμία,*

2) θά δυναμώσει τή θέση του στό κομμουνιστικό κίνημα.

Τόν Πλάττεν πρέπει νά τόν βοηθήσουμε μέ *χρήματα:* εἶναι σέ δύσκολη κατάσταση.

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

511

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ι. ΦΡΟΥΜΚΙΝ [328]

Γιά τήν προστασία τῆς ἁμαξοστοιχίας ἀπό τίς συμμορίες ἔχετε ἀσφαλῶς τό δικαίωμα καί εἶστε ὑποχρεωμένος νά πάρετε ὅλα τά μέτρα μέχρι καί τό προσωρινό της σταμάτημα, γιατί Ἐσεῖς εὐθύνεστε γιά τήν ἀσφάλειά της. Σχετικά μέ τό ζήτημα ἄν χρειάζεται ὁ δρόμος Κιζλιάρ—Σταροτερέτσναγια τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων μετά ἀπό νέα ἐξέταση ἐπιβεβαιώνει ὁριστικά ὅτι χρειάζεται.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

512

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ Σ. Σ. ΚΑΜΕΝΕΦ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

...

2) Ἡ πιό μεγάλη ἐδαφική ὑποχώρηση πού μπορεῖ νά γίνει ἀπό τήν πλευρά μου εἶναι τά σύνορα: ὁ ποταμός Σάρα, τό κανάλι Ὀγκίνσκι, οἱ ποταμοί Γιάσελντα καί Στίρ καί παραπέρα τά κρατικά σύνορα ἀνάμεσα στή Ρωσία καί τήν Ἀνατολική Γαλικία. Ἡ μετατόπιση τῶν συνόρων μας ἀκόμη πιό ἀνατολικά θά δημιουργοῦσε # γιά μᾶς ἐξαιρετικά δύσκολες στρατηγικές συνθῆκες, ἐνῶ θά μᾶς στεροῦσε τούς τόσο σημαντικούς σιδηροδρομικούς κόμβους, ὅπως οἱ κόμβοι Μπαράνοβιτσι, Λου-

νινέτς, Σάρνι καί Ρόβνο. Μά καί ή κατάσταση τῶν στρατιῶν μας καί ή γενική στρατηγική κατάσταση δέν προκαλοῦν μιά τέτια μεγάλη θυσία...

σ. Τσιτσέριν! Νά τά σύνορα — maximum. Ψηφίστηκε στήν ΚΕ. Πρέπει νά ἐπαναληφθοῦν μέ ἀκρίβεια [329].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

513

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Α. ΙΟΦΦΕ

Σήμερα κρυπτογραφικά πρός τόν Ἰόφφε ἐξονόματος τῆς ὁλομέλειας τῆς ΚΕ.

Γιά μᾶς ὅλη ή οὐσία βρίσκεται σέ τοῦτο: πρῶτο, νά ἔχουμε σέ σύντομο χρονικό διάστημα ἀνακωχή, καί δεύτερο, καί τό κυριότερο, εἶναι νά ἔχουμε πραγματική ἐγγύηση γιά μιά πραγματική εἰρήνη, σέ 10-ήμερη προθεσμία. Εἶναι καθῆκον Σας νά τό ἐξασφαλίσετε αὐτό καί νά ἐλέγξετε κατά πόσο εἶναι πραγματικές οἱ ἐγγυήσεις μιᾶς οὐσιαστικῆς ἐκπλήρωσης. Ἄν τό ἐξασφαλίσετε αὐτό, τότε κάνετε τίς πιό μεγάλες παραχωρήσεις μέχρι καί τή γραμμή στόν ποταμό Σάρα, τό κανάλι Ὀγκίνσκι, στούς ποταμούς Γιάσελντα καί Στίρ καί παραπέρα τά κρατικά σύνορα ἀνάμεσα στή Ρωσία καί τήν Ἀνατολική Γαλικία. Ἄν ὅμως αὐτό, παρόλες τίς προσπάθειες καί τίς ὑποχωρήσεις μας, δέν μποροῦμε μέ κανένα τρόπο νά τό ἐξασφαλίσουμε, τότε μοναδικό Σας καθῆκον εἶναι νά ξεσκεπάσετε τό τραινάρισμα τῶν πολωνῶν καί νά μᾶς βεβαιώσετε ὁριστικά ὅτι εἶναι ἀναπόφευκτη ή χειμερινή ἐκστρατεία.

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

514

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ [330]

σ. Τσιτσέριν!

Πρέπει νά δόσετε στήν ΚΕ

1) ἀκόμη μιά φορά ἕνα σχέδιο **ἀκριβολογημένης** ἀπόφασης: ή ΚΕ ἀπαγορεύει νά γίνει ἔτσι, ἀπαιτεῖ νά γίνει ἐκεῖνο.

2) Νά καταγγέλλεται ή **κάθε** παραβίαση συγκεκριμένα.

3) Νά ἀποφασιστεῖ στήν ΚΕ ὁ διορισμός *ὑπεύθυνου* προσώπου (ὄχι καί πολύ «ὑψηλοῦ»).

Διαφορετικά στήν πράξη θά ἔχουμε μόνο γκρίνια.

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 24 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

515

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. Ι. ΓΚΙΛΛΕΡΣΟΝ

Κατεπεῖγον

Πράγα, στόν Γκίλλερσον

Δημοσιεῦστε ἀμέσως στόν Τύπο καί διαβιβάστε στό συνέδριο τοῦ Τσεχοσλοβακικοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος [331] ὅτι ἡ αναφερόμενη ἀπό τόν Φράντς Μπένες συζήτηση πού ἔκανε δῆθεν μαζί μου γιά τό ἄν εἶναι δυνατή ἤ ὄχι ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου στήν Τσεχοσλοβακία εἶναι ἀπό τήν ἀρχή ὥς τό τέλος ψευδής καί ὅτι ἐγώ ὄχι μόνο δέν συζήτησα ποτέ μ' αὐτόν, ἀλλά οὔτε κάν τόν εἶδα. Ἐννοεῖται ἡ γνώμη μου γιά τόν Μπέλα Κούν καί γιά τήν Οὐγγρική ἐπανάσταση, πού ἀναφέρει ὁ ἴδιος ὁ Μπένες, εἶναι στόν ἴδιο ἐπίσης βαθμό αἰσχρό ψέμα.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

516

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Α. ΣΕΜΑΣΚΟ

Στόν σύντρ. *Σεμάσκο*

Παρακαλῶ νά ἀφήσετε στό σανατόριο ἀρ. 2 (3η Νεοπαλίμοβσκι πάροδος, οἰκία ἀρ. 5) τήν Λιουμπόβ Ἰσαάκοβνα *Ἀξελρόντ (Ὀρτοντόξ)*, ὅλο τό χειμώνα, παραχωρώντας σ' αὐτήν κατάλληλο δωμάτιο.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

σ. Σεμάσκο! Γράψτε γενικά δυό λόγια γιά τήν τακτοποίησή της. Πρέπει νά τήν βοηθήσετε.

Δικός Σας *Λένιν)* *

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι Λένιν

517

* ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΣΙΒΗΡΙΑΣ

Σύντροφε Ι. Ν. Σμιρνόφ! Σᾶς στέλνω γιά νά σκεφτεῖτε τά παρακάτω σημεῖα [332]. Γράψτε δυό λόγια γι' αὐτά.

Δικός Σας *Λένιν*

1. Νά δοθεῖ προσοχή στήν ἀγροτική φτωχολογιά τῆς Σιβηρίας, νά τήν ἐφοδιάσουμε μέ τρόφιμα ἀπό τό τοπικό παρακράτημα.

2. Νά ὀργανωθεῖ ἡ παραγωγή κατραμιοῦ στή Σιβηρία μέ τήν προσέλκυση τοῦ τοπικοῦ Σοβιέτ καί τοῦ πληθυσμοῦ
(τοπική παραγωγή κατραμιοῦ).

3. Οἱ ἀγρότες παίρνουν ἕνα πούτι σιταριοῦ καί τό ἀλέθουν νά τό κάνουν φαρίνα, παίρνουν 18-20 φούντια ἀλεύρι. Καλύτερα, ἄν ἀλεστεῖ καί γίνει ἁπλό ἀλεύρι, σ' αὐτό οἱ ἀγρότες θά εἶναι σύμφωνοι.

4. Νά δοθεῖ ἰδιαίτερη προσοχή στά ἀγροτικά σιδηρουργεῖα γιά τήν ἐπισκευή τῶν ἀγροτικῶν μηχανῶν, νά ἐφοδιαστοῦν μέ κάρβουνο.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὑπῆρχαν περιπτώσεις στή Σιβηρία πού χρησιμοποιήθηκε βούτυρο ἀγελάδας γιά λάδωμα τῶν κάρων (ἀντί τοῦ κατραμιοῦ);

26. IX. 1920. *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίτυπο

---

* Τό κείμενο «σ. Σεμάσκο... Δικός Σας *Λένιν*» εἶναι γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

518

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΓΚΟΕΛΡΟ

'Αρ. 5 [333]

Στόν σύντροφο *Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι*

Γκλέμπ Μαξιμιλιάνοβιτς! Ἐπιστρέψτε μου αὐτό, Σᾶς παρακαλῶ, μέ δυό Σας λόγια, ἀφοῦ διαβάσετε τίς σελίδες 20-21.

Δικός Σας *Λένιν*

... Ἀναμφίβολα, τόν πρῶτο καιρό, ὅπως κάνουν σήμερα σέ ὅλη τήν Εὐρώπη καί τήν Ἀμερική, ἀναγκαζόμαστε νά δόσουμε ἰδιαίτερη προσοχή στήν ὀρθολογιστική χρησιμοποίηση τῆς ἤδη ὑπάρχουσας ἠλεκτροτεχνικῆς περιουσίας. Εἶναι δύσκολο νά ὑπερεκτιμήσουμε τή σημασία πού μπορεῖ νά ἔχει σήμερα ἡ ταχεία ἔναρξη τῆς λειτουργίας μέ πλήρη φόρτωση τῶν βασικῶν ἠλεκτρικῶν σταθμῶν μας πού ἤδη ὑπάρχουν, ἡ συνδυασμένη λειτουργία τῆς ὁμάδας τῶν σταθμῶν, ἡ ὀρθολογιστική χρησιμοποίηση τῶν ἠλεκτρικῶν δικτύων. NB

Τόν τελευταῖο καιρό βλέπουμε μιά πλατιά ἀναπτυγμένη τάση σέ ὅλη τήν ἐπαρχία μας γιά χτίσιμο καινούργιων μικρῶν σταθμῶν, ἰδιαίτερα στίς περιπτώσεις πού ὑπάρχει δυνατότητα νά χρησιμοποιηθεῖ κάποια ὑδάτινη ἐνέργεια. Ὅσο ζωτικό καί ἄν εἶναι τό ρεῦμα αὐτό, δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι τό ἀποφασιστικό στό ἔργο τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ ἀπό ἄποψη σκοπιμότητας εἶναι μόνο οἱ μεγάλοι περιφερειακοί σταθμοί... NB

... Τώρα ἡ δουλιά κατά τά τρία τέταρτα ἔχει τελειώσει καί ἀπό τά μέσα τοῦ Ἰούλη θά ἀρχίσουμε τήν τελική συνόψιση γιά νά ὑποβάλλουμε ἀντίστοιχη ἔκθεση στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Καί μόνο ὅταν ἡ δουλιά αὐτή θά ἔχει τελειώσει ὁλοκληρωτικά, μπορῶ νά Σᾶς δόσω συγκεκριμένη μελέτη τί ἐννοοῦμε ὅταν μιλᾶμε γιά ἐξηλεκτρισμό τῆς γεωργίας, τῆς βιομηχανίας καί τῶν μεταφορῶν τῆς Ρωσίας, ἔχοντας ὑπόψη μιά ὁρισμένη σειρά προτεραιότητας τῶν ἐργασιῶν, πού ἀγκαλιάζουν περίπου τήν περίοδο τῶν προσεχῶν 10 χρόνων.

Γκ. Κρζιζανόβσκι

Νά ἐδῶ προκύπτει τό ζήτημα: ὥς τώρα σέ ὁλόκληρα πέντε φύλλα τοῦ «Δελτίου» ἔχουμε μόνο «σχήματα» καί «σχέδια» *μακρινά*, ἐνῶ *κοντινά δέν ἔχουμε*.

Τί συγκεκριμένα (**μέ ἀκρίβεια**) δέν φτάνει γιά τήν *«ἐπίσπευση τῆς ἔναρξης τῆς λειτουργίας τῶν ἠλεκτρικῶν σταθμῶν π ο ύ ὑ π ά ρ χ ο υ ν ἤ δ η»;*

Σ' αὐτό βρίσκεται ἡ οὐσία. Καί γι' αὐτό οὔτε λέξη.

Τί δέν φτάνει; Ἐργάτες; Εἰδικευμένοι ἐργάτες; Μηχανές; Μέταλλο; Καύσιμα; Τί ἄλλο;

«Σχέδιο» νά βροῦμε **ὅλα** ὅσα δέν φτάνουν πρέπει νά κάνουμε *ἀμέσως* καί νά τό δημοσιεύσουμε.

26/IX. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκαν: τό σημείωμα στίς 21 τοῦ Γενάρη 1927 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 17· οἱ παρατηρήσεις τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

519

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΜΠΡΙΟΥΧΑΝΟΦ

27. IX. 1920.

σύντρ. Μπριουχάνοφ!

Σᾶς στέλνω δυό ντοκουμέντα, παρακαλῶ νά τά διαβάσετε καί νά *μοῦ* τά ἐπιστρέψετε καί τά *δυό*·

1) γιά τό κυβερνεῖο τοῦ *Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ*

νά τό βάλουμε στό Συμβούλιο Ἄμυνας στίς 29. IX. [334]

Εἶναι ἀνάγκη νά δόσουμε ἐξαιρετική προσοχή καί νά προσπαθήσουμε νά ἱκανοποιήσουμε κατά τό δυνατό τό μεγαλύτερο μέρος τῆς παράκλησής τους.

2) Γιά τό κυβερνεῖο τοῦ *Ταμπόφ.*

Δόστε προσοχή. Εἶναι σωστό ἄραγε τό παρακράτημα τῶν 11 ἑκατομμυρίων πουτιῶν; Ἤ νά τό ἐλαττώσουμε;

Μέ κομ. χαιρετισμό

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

520

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Νά ζητήσουμε νά μάθουμε κάτω άπό ποιές συνθῆκες χάθηκε τό *Πίνσκ*, τά ἐπιτελεῖα καί τά ὑλικά πού χάθηκαν μαζί μ' αὐτό [335].

Ἦταν ἄραγε γνωστός ὁ κίνδυνος νωρίτερα;

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 28 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

521

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ

Σύντρ. Κρεστίνσκι!

Κατά τή γνώμη μου, πρέπει νά ἀποφασίσουμε στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο καί νά δόσουμε ἐντολή στό ΕΣΣ νά θεσπίσει ὅτι οἱ εἰδικοί πληρεξούσιοι τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ *νά παίρνουν μέρος σάν μέλη* στά Ἐπαναστατικά συμβούλια τῶν μετώπων μέ δικαίωμα θετικῆς ψήφου γιά τά ζητήματα πού ἀφοροῦν τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ.

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 29 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

522

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Ὑποστηρίζω τήν παράκληση αὐτή, γιατί ὁ ἴδιος εἶδα τή δύσκολη κατάσταση τοῦ Βορόβσκι καί μοῦ ἔγινε ἡ ἴδια ἐπίσης ὑπόδειξη ἀπό μερικούς συντρόφους [336].

29/IX. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

523

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ [337]

Δέν πρόκειται νά τό διαβάσω. *Έγραψα* στόν Τσιτσέριν ὄχι μιά φορά: φτάνουν οἱ *γκρίνιες* *, ὑποβάλετε στήν ΚΕ *πρακτικές* προτάσεις.

Γράφτηκε στίς 29 ἤ στίς 30 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

524

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ι. ΜΠΟΥΧΑΡΙΝ [338]

Ὁ Μπογκντάνοφ **Σᾶς** γέλασε, ἀφοῦ ἄλλαξε (verkleidet) καί ἀφοῦ προσπάθησε νά *μετατοπίσει* τήν παλιά διαφορά. Καί Σεῖς ὑποχωρεῖτε!

Γράφτηκε τό Σεπτέμβρη-Δεκέμβρη τοῦ 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1930 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

525

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

1/X. 1920.

Ἀπόρρητο

Σύντρ. Τρότσκι!

Ἐπισυνάπτω τήν πληροφορία τοῦ σ. Σκλιάνσκι [339].

Συνεπῶς, ἡ ἐπίθεση ἐνάντια στήν Κριμαία ἀναβλήθηκε μέχρι τίς 27/X!!!

Ὑπάρχει-γι' αὐτό ἀπόφαση τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας;;;

Ὁ Γενικός διοικητής καυχιόταν σέ μένα ὅτι στίς 10 (ἤ στίς 8) τοῦ Ὀχτώβρη θά τά ἔχει *ὅλα* ἕτοιμα γιά ἐπίθεση. Ἐπομένως εἶπε ψέματα;

Πότε ἀποφασίσατε νά δόσετε *ἐκεῖ* τόν Μπουντιόνι; Μά *καί χωρίς τόν Μπουντιόνι ὑποσχεθήκαμε τρεῖς φορές περισσότερες δυνάμεις.*

Τέλος, ἄν *πιά* ἀλλάξουμε τό παλιό σχέδιο, δέν εἶναι ἀρκετό νά δόσουμε μιά μεραρχία;

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 514. *Ἡ Σύντ.*

Συνεπῶς *ὅλοι* οἱ ὑπολογισμοί τοῦ Γενικοῦ διοικητῆ εἶναι γιά τό διάβολο καί *κάθε ἑβδομάδα ἀλλάζουν* σάν νά εἶναι ἀγράμματος! Ἐξαιρετικά ἐπικίνδυνες ταλαντεύσεις!

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίτυπο

526

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΣΒΕΡΝΤΛΟΦ

Στόν σύντρ. *Σβερντλόφ*

Ὁ Ἀλεξέι Ἀντρέγεβιτς Πρεομπραζένσκι εἶναι παλιό κομματικό στέλεχος, δουλεύει πάνω ἀπό 20 χρόνια στούς σιδηροδρόμους. Τώρα κατέχει τό ἀξίωμα τοῦ προϊσταμένου τῆς Διεύθυνσης προσωπικοῦ τῶν σιδηροδρόμων Σαμάρα-Ζλατοούστ. Εἶναι τώρα 57-58 χρονῶν. Εἶναι πάρα πολύ κουρασμένος καί ἄρωστος καί ἔχει ἀνάγκη ἀπό μακρόχρονη ἀνάπαυση καί θεραπεία. Παράκληση: νά τοῦ δόσετε ἄδεια γιά τρεῖς μῆνες μέ ἀποδοχές καί σιτηρέσιο.

Ἡ διεύθυνσή του: Σαμάρα, σιδηροδρομικός σταθμός.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 1 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

527

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

σ. Τρότσκι! Εἶναι ἀπαραίτητο, κατά τή γνώμη μου, νά στείλουμε στό Νότιο μέτωπο καί τόν *Κάμενεφ* καί τόν *Ζηνόβιεφ* *ἀμέσως* (καί ἰδιαίτερα στήν *1η Στρατιά ἱππικοῦ)*. Σκοπός τους θά εἶναι ἡ *ἐπιθεώρηση* τῆς *πολιτικῆς δουλιᾶς, τό δυνάμωμα τῆς πειθαρχίας καί ἡ ἀναζωογόνησή* της, *ἡ ἐπιτάχυνση* ὅλου τοῦ ρυθμοῦ. Διαφορετικά δέν θά ἀλλάξουμε τή νοοτροπία τους.

2/Χ. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

528

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ [340]

Στό *Μικρό Συμβούλιο:* γενικά νά μή δοθεῖ, κατά τή γνώμη μου, γιατί *μπορεῖ* (καί πρέπει) νά ἐγκατασταθεῖ τό ἐπιτελεῖο τοῦ ΕΣΣ τοῦ Δυτικοῦ μετώπου *σέ ἄλλα κτίρια,* ἔστω καί λίγο στριμωγμένα.

Λένιν

3/Χ.

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

529

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

ΕΣΣ τοῦ Δυτικοῦ μετώπου

Δέν πρέπει νά πιάσετε τίς αἴθουσες τοῦ πανεπιστημίου Σμολένσκ μέχρι τή λύση τοῦ ζητήματος ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἤ τό Συμβούλιο Ἄμυνας.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

530

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΜΠΡΙΟΥΧΑΝΟΦ [341]

4/Χ.

σ. Μπριουχάνοφ!

1) Ἡ περιγραφή ἀφορᾶ τόν καιρό τῆς ἀπόβασης τοῦ ἀγήματος. Μετά τήν ἐκμηδένισή του οἱ διαθέσεις καί ἡ κατάσταση τῶν πραγμάτων ἄλλαξε τελείως, ὅπως μοῦ εἶπε χθές, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, ὁ Λάντερ.

2) Ὁ ἴδιος ὁ Λάντερ λέει: ἀκριβῶς τώρα μετά τήν ἐπιτυχή συντριβή μιᾶς σειρᾶς ἐξεγέρσεων (πού συνδέονταν μέ τήν ἀπόβαση τοῦ ἀγήματος), ἡ συγκέντρωση σιτηρῶν (κυρίως στό Κουμπάν, ὅπου ὑπάρχουν πολλά σιτηρά) ἄρχισε καί θά συνεχιστεῖ.

3) Κατά τή γνώμη τοῦ Λάντερ, ἐκεῖ μποροῦμε νά πάρουμε *περισσότερο* παρακράτημα προκαταβολικά.

Ἐφιστήσετε σ' αὐτό τήν προσοχή τοῦ Φρούμκιν μέ ἐμπιστευτικό *γράμμα* (ὄχι μέ τηλεγράφημα) πρός αὐτόν. Πρέπει νά ἐκμεταλλευτοῦμε τή στιγμή, νά μήν ἀφήσουμε καί περάσει ὁ καιρός (μετά θά εἶναι χειρότερα) καί νά ρίξουμε ὅλες τίς δυνάμεις στό Κουμπάν.

Μέ κομ. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ 'Οχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

531

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ 1ης ΣΤΡΑΤΙΑΣ ΙΠΠΙΚΟΥ [342]

Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή (κρυπτογραφικά)

ΕΣΣ τῆς 1ης Στρατιᾶς ἱππικοῦ

Ἐξαιρετική σημασία ἔχει ἡ ἐπίσπευση μέ κάθε τρόπο τῆς μετακίνησης τῆς Στρατιᾶς στό Νότιο μέτωπο. Παρακαλῶ νά πάρετε γι' αὐτό ὅλα τά μέτρα, χωρίς νά σταματήσετε μπροστά στή λήψη ἡρωικῶν μέτρων. Τηλεγραφεῖστε τί ἀκριβῶς κάνετε.

4 τοῦ 'Οχτώβρη. Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ 'Οχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1933 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 53

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο

532

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΝΙΚΟΛΑΓΕΦ

Σύντρ. Νικολάγεφ!

Ἀφοῦ ἐξέτασα τά ὑλικά Σας καί συμβουλεύτηκα καί τόν σ. Στάλιν, ὁ ὁποῖος ἐπίσης τά κοίταξε, Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ ἀνακοινώσετε συμπληρωματικά:

1) Λεπτομέρειες καί γιά τούς τρεῖς ὑποψηφίους Σας σάν μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, συγκεκριμένα:
   (α) τό ἀξίωμα τοῦ καθενός ἀπ' αὐτούς·
   (β) πόσα χρόνια δουλεύει στήν τέχνη (ραδιοτεχνία ἤ μόνο γνώση τῆς ἠλεκτροτεχνικῆς· τά χρόνια ὑπηρεσίας τους)·

(γ) εἶναι κομμουνιστές αὐτοί; Ἄν εἶναι, τότε ἀπό πότε; Ἄν ὄχι, τότε ποιά εἶναι ἡ γνώμη Σας γιά τό πόσο μποροῦμε νά τούς ἐμπιστευτοῦμε;

2) Δόσατε μήπως ἀποστολή στόν Μπότιν νά ἐπαναλάβει τό πείραμα τῆς Τιφλίδας; Ἄν ὄχι, τότε ποιά ἀκριβῶς ἄλλη ἀποστολή; Ἄν ναί, τότε προφορικά ἤ ἐγγράφως; Ἀμέσως ἤ ἀργότερα καί πότε ἀκριβῶς;

3) Σᾶς εἶπε ἄραγε ὁ Μπότιν συγκεκριμένα ὅτι δέν μπορεῖ οὔτε νά ἐξηγήσει θεωρητικά, οὔτε νά διατυπώσει τήν ἐφεύρεσή του, ἀλλά τήν ἔκανε τυχαῖα; (Σᾶς παρακαλῶ νά ἐκθέσετε ἀκριβέστερα τή δήλωσή του στό θέμα αὐτό, γιά τό ὁποῖο μοῦ ἔχετε ἀναφέρει).

4) Τί ποσά; Ἀπό ποιόν καί πότε χορηγήθηκαν στόν Μπότιν γιά ἔξοδα; Ἀπό ποιά κονδύλια; Ἀπό τό κονδύλι γιά τό ραδιοεργαστήριο τοῦ Νίζνι Νόβγκοροντ ἤ ἀπό ἄλλα;

5) Πάνω σέ ποιά βάση μποροῦσε «ὁ ἐπίτροπος τοῦ Μοσχοβίτικου ἰσχυροῦ ραδιοσταθμοῦ τῶν διακυμάνσεων πού δέν σβήνουν» (ἐπίθετο δυσανάγνωστο) νά μιλήσει γιά 500 000 ρούβλια; (τό ἔγγραφό του εἶναι ἀπό τίς 28. IX. 1920)

6/X. *Λένιν*

P. S. Ἔχετε τήν καλοσύνη νά μοῦ ἀπαντήσετε στό ἴδιο αὐτό χαρτί καί νά μοῦ τό ἐπιστρέψετε [343].

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

533

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ [344]

σ. Ρίκοφ! Κατά τή γνώμη μου, πρέπει νά κάνουμε παζάρια, ὅμως τελικά (μέσω τοῦ ΣΛΕ) πρέπει νά ὑποχωρήσουμε. Γιά τό παζάρεμα: ἐξαγορά πρίν τήν προθεσμία ὕστερα ἀπό *30 χρόνια* μέ *ὑψηλότερη ἐκτίμηση* τῶν ἐξόδων τους καί τῶν ἐργασιῶν τους.

6/X. *Λένιν*

· Προθεσμία τῆς ἐκχώρησης 50 χρόνια — νά ὑποχωρήσετε Σεῖς.

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

534

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ

6. X. 1920.

σ. Κρεστίνσκι!

Παρακαλῶ νά μπεῖ ζήτημα στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο. Κατά τή γνώμη μου, εἶναι ἀνάγκη *γιά τούς ἄρωστους* νά δόσουμε ἀκόμη καί γιά τροφή δίαιτας καί νά ἀποφασίσουμε νά τή βελτιώσουμε,

δημιουργώντας ὑγειονομική ἐπιτροπή.

Γιά τούς ἄρωστους ἀπό σκορβοῦτο καί ἄλλους ἀρώστους εἶναι ἀνάγκη, κατά τή γνώμη μου, νά ἐπιτρέψουμε ἀμέσως τήν ἀγορά στήν ἐλεύθερη ἀγορά, τοποθετώντας την μέσα σέ ὁρισμένους κανόνες (ἴσως δημιουργήσουμε ἐπίσης ἐπιτροπή καί νά προσελκύσουμε τά σοβχόζ).

Σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς δημιουργίας τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Πετρούπολης προτείνω νά ψηφίσουμε. Ψηφίζω:

1) τόν Ζηνόβιεφ νά τόν ἐπιστρατεύσουμε,

2) νά καταργήσουμε τή γενική ἐπιστράτευση τῶν ἀνδρῶν.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε όχι ολόκληρο τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται ολόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

535

ΣΤΟ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

8. X. 1920.

Στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο
τῆς ΚΕ

Στήν ἀπόφαση τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου τῆς 7. X (ἀρ. 59, σημεῖο 3)

στήν παράγραφο *β* γίνεται παρατήρηση στόν σ. *Μπόντς-Μπρουγέβιτς* γιά τήν ἀπαράδεκτη συμπεριφορά ἀπέναντι σέ μένα πάνω στό δοσμένο ζήτημα καί γιά «ἀνάλογα μικρά ζητήματα».

Παρακαλῶ νά ἀκυρωθεῖ αὐτή ἡ παράγραφος,

γιατί ἐγώ κατά τήν ἐπίσκεψη τοῦ νοσοκομείου τοῦ Κρεμλίνου ἄκουσα *προσωπικά* ἀπό τούς *γιατρούς* πού τόνιζαν ὅτι δέν εἶναι ἀρκετή

ἡ τροφή τῶν ἀρώστων καί *ὁ ἴδιος* πρότεινα στούς *γιατρούς* μέσω τοῦ Μπόντς-Μπρουγέβιτς νά δόσουν σέ μένα ἔγγραφη πρότασή τους γιά τή βελτίωση τῆς τροφῆς τῶν ἀρώστων κτλ.

Συνεπῶς, ἀπομέρους τοῦ σ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς ἐδῶ δέν ὑπάρχει μάλιστα οὔτε καί ἡ «*σ υ μ π ε ρ ι φ ο ρ ά*» ἀπέναντι σέ μένα.

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

536

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

Κρυπτογραφικά

Μόνο στόν Τρότσκι

Παίρνοντας ὑπόψη τήν ὅλη κατάσταση στό πολωνικό μέτωπο καί σέ σχέση μ' αὐτή, καί ἰδιαίτερα τό ἀποτέλεσμα τῆς νυκτερινῆς συνομιλίας μέ τόν Ἰόφφε, πού μέ ζέση βεβαιώνει τή δική του καί τοῦ στρατιωτικοῦ μας ἐμπειρογνώμονα πεποίθηση ὅτι οἱ πολωνοί δέν μποροῦν οὐσιαστικά νά ματαιώσουν τήν ἀνακωχή (ὁ Ἰόφφε μέ τήν ἀπειλή διακοπῆς ἀνάγκασε τούς πολωνούς νά παραιτηθοῦν ἀπό τήν ἀπαίτηση χρυσοῦ σέ ἕνα ὁρισμένο ποσό. Ὁ Ἰόφφε λέει: οἱ πολωνοί φοβοῦνται τή διακοπή ἀκόμη περισσότερο ἀπό μᾶς), τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ δίνει ἐντολή στίς στρατιωτικές ἀρχές νά ριψοκινδυνεύσουν ὥς ἕνα ὁρισμένο βαθμό καί νά πάρουν μερικά τμήματα ἀπό τό Νοτιοδυτικό μέτωπο γιά τήν πιό γρήγορη καί πιό σίγουρη ἐξόντωση τοῦ Βράνγκελ.

Μέ ἐντολή τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

537

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ι. ΜΠΟΥΧΑΡΙΝ [345]

Γιατί νά θίξουμε *τώρα* τίς διαφωνίες μας (πού ἴσως νά ὑπάρχουν), ἄν *ἐξονόματος ὅ λ η ς τῆς ΚΕ* εἶναι ἀρκετό νά δηλώσουμε (καί νά ἀποδείξουμε):

(1) προλεταριακή κουλτούρα = κομμουνισμός
(2) τήν πραγματοποιεῖ τό ΚΚΡ
(3) ταξική - προλεταριακή = ΚΚΡ = *Σοβιετική ἐξουσία*.
Σ' αὐτό εἴμαστε ὅλοι σύμφωνοι;

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1958 στό περιοδικό «Βοπρόσι Ἱστόρii ΚΠΣΣ», τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

538

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΓΚΕΛΛΕΡ

σ. Γκέλλερ!

Νά βρεῖτε γιά μένα *ὁπωσδήποτε* τό λόγο τοῦ Τρέβες, πού ἀπόσπασμά του ἀναφέρεται ἐδῶ (pagina * 3) [346].

Συγκεντρῶστε *ὅλο* τό ὑλικό καί μεταφράστε ἀπ' αὐτό τό *κύριο* γιά νά *ἀποδείξουμε τήν κάθε* θέση τοῦ Προγράμματος τοῦ Τουρίνου, *νά ἀποδείξουμε*.

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 11 τοῦ Ὀχτώβρη καί τίς 4 τοῦ Νοέμβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

539

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. Ε. ΤΣΟΥΤΣΚΑΓΕΦ

12. X. 1920.

σ. Τσουτσκάγεφ!

1) Πρέπει νά προστεθεῖ, *ποιά* ρούβλια, καί νά μετατραποῦν σέ χρυσά ρούβλια, ἤ νά τά ἐκφράσουμε κατά προσέγγιση σέ *δολάρια*.

2) Τί κάνατε μέ τά πολύτιμα πράγματα πού ἀνοίξατε καί ταξινομήσατε; [347].

3) Πόσα ἄτομα δουλεύουν στή Γκόχραν; **

---

* — σελίδα. *Ἡ Σύντ.*

** Κρατική ἀποθήκη τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν. *Ἡ Σύντ.*

4) Πόσα κιβώτια (ἤ δωμάτια, ἤ δέματα περίπου) ἀνοίχτηκαν ἀπό πόσα συνολικά;

Μέ κομμουν. χαιρετισμό *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

540

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. Π. ΣΕΡΕΝΤΑ [348]

σ. Σερεντά! Μήπως ὀργανώσατε μιά σύσκεψη μέ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐσωτερικῶν + τή Διεύθυνση τῆς ΚΕΕ γιά τούς κοζάκους πάνω στό ζήτημα αὐτό; Κατά τή γνώμη μου, πρέπει.

Γράψτε μου ἤ διαβιβάστε τή γνώμη Σας στό ΣΛΕ.

12/X.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

541

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. ΝΤ. ΜΠΟΝΤΣ-ΜΠΡΟΥΓΕΒΙΤΣ

12. X. 1920.

σ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς!

Σᾶς παρακαλῶ πολύ νά παρακαλέσετε τά ἀντίστοιχα ἱδρύματα καί ἀρχές νά δόσουν διαμέρισμα (ζεστό) καί γεύματα στόν σύντροφο *Τεοντορόβιτς* καί στήν οἰκογένειά του πού ἦρθαν ἀπό τή Σιβηρία.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

542

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ [349]

Στόν Κρεστίνσκι

Προτείνω νά *ὑποχρεωθεῖ* ὁ Μανουήλσκι νά πάει στούς *καλύτερους* γιατρούς (νά τούς στείλετε σ' αὐτόν) γιά διάγνωση καί *σοβαρή* θεραπεία.

Λένιν

Γράφτηκε ἀργότερα ἀπό τίς 12 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

543

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) [350]

Πρός τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου

Κατά τή γνώμη μου, νά συμφωνήσουμε μέ τόν Γενικό διοικητή, συμπληρώνοντας: μέχρι τήν πραγματική ἐπίτευξη τῆς ἀνακωχῆς.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1961 στό βιβλίο «Ἀπό τήν ἱστορία τοῦ ἐμφυλίου πολέμου στήν ΕΣΣΔ», τόμ. 3

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

544

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ [351]

σ. Σκλιάνσκι!

Παρακαλῶ νά ἐκδόσετε διαταγή γιά τήν τοποθέτηση τοῦ αἰτοῦντος σ. Ἐμελιάνοφ σέ διοικητικές σχολές ἱππικοῦ· κατά τό δυνατό πιό κοντά στήν Πετρούπολη.

Τόν σύντρ. Ἐμελιάνοφ τόν γνωρίζω προσωπικά καί τόν συνιστῶ.

14/X. *Λένιν*

Α. Ἐμελιάνοφ.

Ἡ διεύθυνση τοῦ πατέρα *του:* Νικολάι Ἀλεξάντροβιτς *Ἐμελιάνοφ, Σεστρορέτσκ* (Σοβιέτ Βουλευτῶν).

Γράφτηκε στίς 14 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

545

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

14/X.

Γκλέμπ Μαξιμιλιάνοβιτς!

Στέλνω τήν ἀπάντηση τοῦ Νικολάγεφ.

Αὔριο πρόκειται νά ἔρθει ὁ Μπότιν καί θά τόν στείλω σέ Σᾶς.

Εἶναι ἀνάγκη, λόγω τῶν ἀμφιβολιῶν καί τῶν ὑπονοιῶν τοῦ Νικολάγεφ, νά θέσετε τήν ὑπόθεση μέ τόν Μπότιν σέ σωστή καί τυπική βάση: δηλ. εἴτε θά πεῖτε «δέν ἀξίζει νά δοκιμάσουμε». Τότε τά διαλύουμε ὅλα. Εἴτε λέτε: «ἀξίζει νά δοκιμάσουμε ἀκόμη». Τότε ὁ Μπότιν στέλνεται σέ Σᾶς καί Σεῖς τοῦ δίνετε *ἀκριβή* ἀποστολή, *ἀκριβεῖς* συνθῆκες δουλιᾶς, *ἀκριβή ἔλεγχο.* (Δέν γίνεται νά τόν ὑποχρεώσετε νά γράψει λεπτομερειακά, πολύ λεπτομερειακά γιά τήν ἐμπειρία τῆς Τιφλίδας;)

Γράφτηκε στίς 14 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

546

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

Ἤμουν ἕτοιμος νά γράψω στόν «ἐφευρέτη» γράμμα ὅτι *ἔχασε τήν ἐμπιστοσύνη μου*

καί ὅτι ἐάν ἐπιθυμεῖ νά τήν ξαναποκτήσει, ἄς τά πεῖ *ἀμέσως ὅλα* στόν Νικολάγεφ.

Ἐάν δέν ἐπιθυμεῖ, θά τόν ἐπιστρέψω στόν Στάλιν καί θά *καταργήσω* τά «πειράματα».

Ὁ Μπέλενκι μέ συμβούλευσε νά *περιμένω* μέχρι τήν Τρίτη (σήμερα) καί μοῦ ἔδειξε τήν *ὑπογραφή Σας.*

Θά περιμένουμε ἀκόμη μιά-δυό μέρες.

῞Οταν θεωρήσετε ἀναγκαῖο, γράψτε μου (ἐπιχειρήματα γιά τήν κατάργηση).

᾿Από ποιόν μαθαίνετε γιά τήν πορεία τῶν παραγγελιῶν καί λοιπά; Ποῦ εἰπώθηκε ὅτι ᾿Εσεῖς «παραμεριστήκατε»;

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 14 τοῦ ᾿Οχτώβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

547

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) [352]

Πρός *τά μέλη τῆς ΚΕ:* Δέν συμφωνῶ κατηγορηματικά μέ τό σχέδιο αὐτό. ῾Η μετονομασία εἶναι βλαβερό παιχνίδι.

᾿Εφαρμόζοντας τίς ἀποφάσεις τοῦ IX συνεδρίου (τό κείμενο τῆς ἀπόφασης ἐπισυνάπτω), πρέπει, κατά τή γνώμη μου, νά συγκροτήσουμε *μόνιμη διϋπηρεσιακή ἐπιτροπή* τοῦ Συμβουλίου ᾿Εργασίας καί ῎Αμυνας ὑπό τήν προεδρίαν μου (ἐάν δέν φέρουν ἀντίρηση οἱ σύντροφοι). Αὐτό εἶναι ἀρκετό πέρα γιά πέρα.

15/X. *Λένιν*

Παρακαλῶ νά μοῦ τό ἐπιστρέψετε μέ τίς σημειώσεις, ὅσων τό διάβασαν.

15/X. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ ᾿Οχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

548

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ [353]

σ. Σκλιάνσκι! Δόστε ἐντολή στό ΕΣΣΔ * εἴτε, καλύτερα, συγκεκριμένη διαταγή νά *ἐπιτευχθεῖ γρήγορη καί ὁλοκληρωμένη καταστολή.* Γιά τά μέτρα πού θά πάρετε νά μοῦ ἀναφέρετε.

῾Ο πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου ῎Αμυνας *Λένιν*

15/X.

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ ᾿Οχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* ᾿Επαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας. *Σημ. μετ.*

549

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Α. ΧΑΛΕΠΣΚΙ

15 Χ. 1920.

Πρός τόν σ. Χαλέπσκι

Σᾶς κάνω παρατήρηση, γιατί *παρά τή δήλωσή Σας* τό τηλέφωνο Μόσχα—Χάρκοβο, δοκίμαζα ὁ ἴδιος χθές τή νύχτα, δουλεύει ἀπαίσια, ἄκουγα ἄσχημα, δέν μέ ἄκουγαν σχεδόν καθόλου, ἀδύνατο νά συνομιλήσεις.

Ἀπαιτῶ ἄμεση βελτίωση, γιά νά δουλεύει ὄχι χειρότερα ἀπό αὐτό τῆς Πετρούπολης.

Νά μοῦ ἀναφέρετε γιά τά μέτρα.

Ἐάν δέν τακτοποιηθεῖ θά ἀσκήσω δίωξη.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

550

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΛΛΕΚΤΙΒΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΘΜΟ ΣΤΣΟΥΡΟΒΟ

16. Χ. 1920.

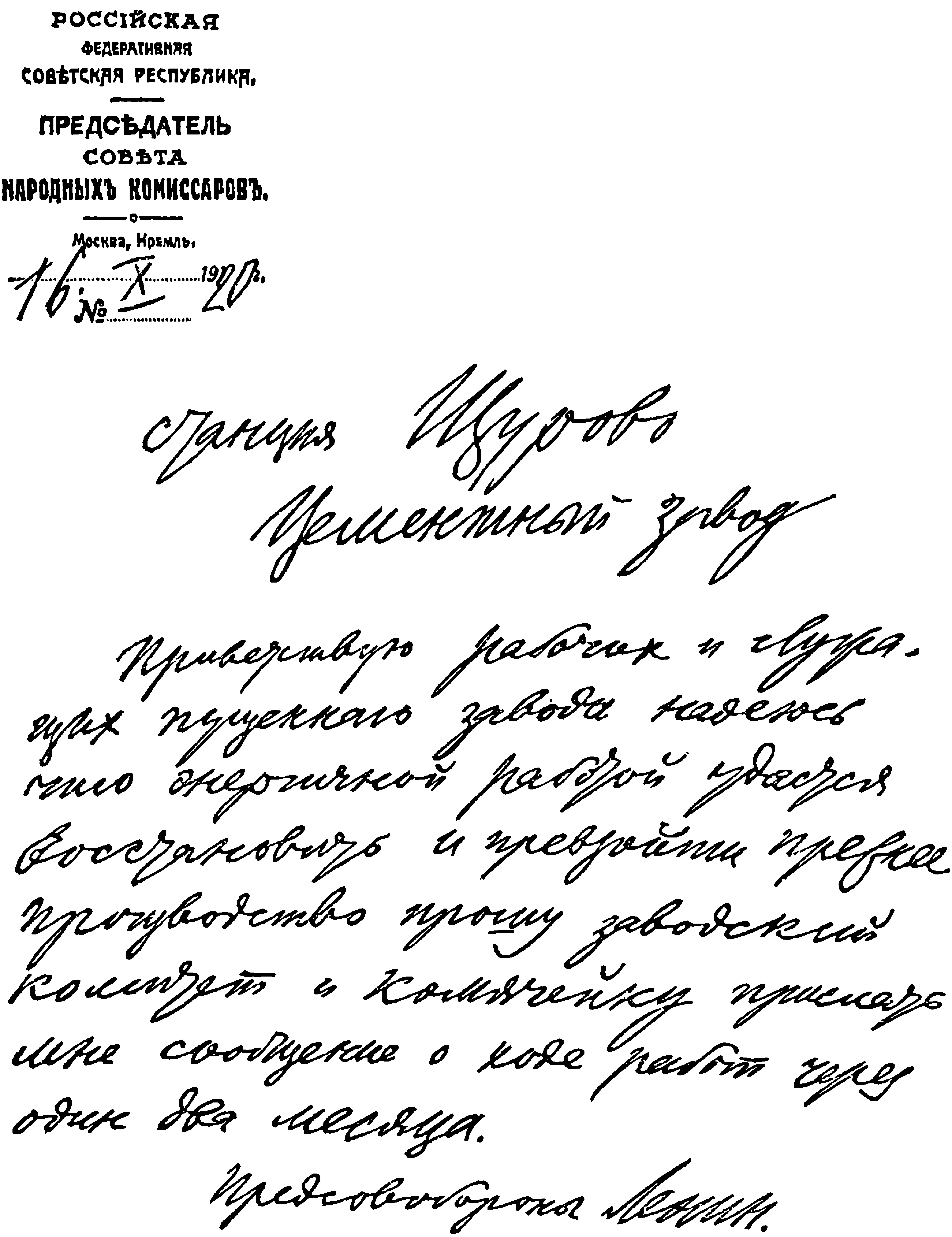
Σταθμός Στσούροβο
Ἐργοστάσιο τσιμέντων

Χαιρετίζω τούς ἐργάτες καί ὑπαλλήλους τοῦ ἐργοστασίου πού ἄρχισε νά λειτουργεῖ. Ἐλπίζω πώς μέ τή δραστήρια δουλιά θά ἐπιτευχθεῖ ἡ ἀποκατάσταση καί τό ξεπέρασμα τῆς προηγούμενης παραγωγῆς. Παρακαλῶ τήν ἐπιτροπή τοῦ ἐργοστασίου καί τόν κομματικό πυρήνα νά μοῦ στείλουν ἀναφορά γιά τήν πορεία τῆς δουλιᾶς ὕστερα ἀπό ἕνα-δυό μῆνες.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

РОССІЙСКАЯ
ФЕДЕРАТИВНАЯ
СОВѢТСКАЯ РЕСПУБЛИКА.

ПРЕДСѢДАТЕЛЬ
СОВѢТА
НАРОДНЫХЪ КОМИССАРОВЪ.

Москва, Кремль.
16.X.1920 г.
№

Станция Щурово
Цементный завод

Приветствую рабочих и служащих цементного завода надеюсь что энергичной работой удастся восстановить и превзойти прежнее производство прошу заводский комитет и комячейку прислать мне сообщение о ходе работ через один два месяца.

Предсовобороны Ленин.

Τό χειρόγραφο τοῦ γράμματος τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τήν κολλεκτίβα τοῦ ἐργοστασίου τσιμέντων στό σταθμό Στσούροβο. — 16 τοῦ Ὀχτώβρη 1920.

551

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΥΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΑΣΛΟ

Ἀντίγραφο στό *τυπογραφεῖο* τῆς «Πράβντα» *

Παρακαλῶ νά ἀναφέρετε πῶς ἐξηγεῖται ἡ τόσο ἄσχημη ἐκτύπωση τῆς «Πράβντα», ὅπως τό ἐπισυναπτόμενο φύλλο 231 τῆς 16/Χ. Ἐπειδή τό ζήτημα αὐτό θά τεθεῖ ἀπό μένα στό ΣΛΕ, προτείνω ἐπειγόντως νά μοῦ δόσετε πληροφορίες γιά τά μέτρα πού παίρνετε καί γιά τό τί ἐγγυήσεις ὑπάρχουν σχετικά μέ τή βελτίωση τῆς κατάστασης πού ἐπικρατεῖ σήμερα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

552

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Β. ΦΡΟΥΝΖΕ

Κρυπτογραφικά
Ἀπόρρητο

Πρός τό *ΕΣΣ τοῦ Νότιου μετώπου, στόν Φροῦνζε*

Παίρνοντας τά ἐνθουσιώδη τηλεγραφήματα τοῦ Γκοῦσεφ καί τό δικό Σας, φοβᾶμαι τήν ὑπερβολική αἰσιοδοξία. Νά θυμᾶστε ὅτι χρειάζεται μέ κάθε θυσία νά μπεῖτε στήν Κριμαία, κυνηγώντας τόν ἐχθρό. Ἑτοιμαστεῖτε ἐπισταμένα, ἐλέγξτε ἄν μελετήθηκαν ὅλα τά περάσματα γιά τήν κατάληψη τῆς Κριμαίας [354].

16/Χ. 20.

Λένιν **

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1935 στό περιοδικό «Κράσνι Ἀρχίβ», τεῦχ. 5

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

---

* Ἡ φράση αὐτή γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν ἰδιόχειρα. *Ἡ Σύντ.*

** Στό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο παρακάτω ἀκολουθεῖ: «Γράφτηκε ἰδιόχειρα ἀπό τόν σ. Λένιν». *Ἡ Σύντ.*

553

ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΤΣΕΣΚΙ ΙΝΤΕΡΝΑΤΣΙΟΝΑΛ»

Στή Συντακτική Ἐπιτροπή τοῦ «Κομιντέρν»

Νά γράψω καινούργιο δέν μπορῶ. Ἄν θέλετε, πάρτε τήν μπροσούρα μου τοῦ 1906 «Ἡ νίκη τῶν καντέτων καί τά καθήκοντα τοῦ ἐργατικοῦ κόμματος» * καί ἀνατυπῶστε ἀπό κεῖ *γιά τή δικτατορία* («Ὑποχώρηση» καί ἀκόμη κάτι ἄλλο).

Θά εἶναι ἐπίκαιρο. Ἐγώ θά γράψω 20 ἀράδες πρόλογο. [355]

16/X. Μέ κομμουν. χαιρετισμό *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXX

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

554

* ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ [356]

Παρακαλῶ νά μοῦ κάνετε γνωστό σέ ποιόν ὑπάγεται ἡ βιβλιοθήκη τῆς Σοσιαλιστικῆς Ἀκαδημίας, ποιός εἶναι βιβλιοθηκάριος καί ὑπεύθυνο πρόσωπο γιά τή διεύθυνση τῆς βιβλιοθήκης.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

P. S. Παρακαλῶ νά συμπληρώσετε τό τηλέφωνο καί, ἄν εἶναι δυνατό, τούς ὅρους χρησιμοποίησης τῆς βιβλιοθήκης (εἶναι γιά ὅλους;) καί τοῦ ἀναγνωστηρίου **.

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

---

* Βλ. Ἄπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 12ος, σελ. 269-352. *Ἡ Σύντ.*

** Τό ὑστερόγραφο γράφτηκε ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

555

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Β. ΚΟΜΠΕΤΣΚΙ

Σύντρ. Κομπέτσκι! 1) Καί ἡ *ἀναφορά Σας* (δηλ. ἡ ἀναφορά τοῦ γιατροῦ πού μοῦ στείλατε) καί τό σημείωμα αὐτό [357] πρέπει νά μεταφραστοῦν στά ἀγγλικά καί νά σταλοῦν στό ἐξωτερικό.

2) Ποιός διευθύνει τό ξενοδοχεῖο «Λούξ», τή μετατροπή του γιά τό «Κομιντέρν»; Τό οἰκονομικό τμῆμα;

18/X. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1957 στό περιοδικό «Ἰνοστράνναγια Λιτερατούρα», τεῦχ. 11

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

556

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. Π. ΣΕΡΕΝΤΑ

σ. Σερεντά! Παρακαλῶ νά μοῦ πεῖτε τή γνώμη Σας [358].

Πρέπει, ἐπειγόντως, νά καταρτιστεῖ τό *πρόγραμμα τῆς ἐκστρατείας γιά τά τρακτέρ*.

1) Ἀγορά ἀπό τό ἐξωτερικό
2) Παραγωγή στή Ρωσία
3) Τεχνικοί —
ἐργάτες κτλ.

Γράψτε μου ὁπωσδήποτε αὐτές τίς μέρες, ὅταν δόσετε προκαταρκτικό σημειωματάκι (μπορεῖ νά συγκαλέσουμε ἀμέσως σύσκεψη;).

19/X. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

557

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Σ. ΚΟΡΝΙΕΦ

Πρός τόν διοικητή τῶν στρατευμάτων
Ἐσωτερικῆς Ἀσφάλειας τῆς Δημοκρατίας
σ. Κόρνιεφ
Ἀντίγραφο στόν σ. Τζερζίνσκι

Ὁ σύντρ. Σλίχτερ μοῦ ἀναφέρει γιά τό δυνάμωμα τῆς ἐξέγερσης στό κυβερνεῖο Ταμπόφ, γιά τήν ἀδυναμία τῶν δυνάμεών μας, ἰδιαίτερα τοῦ ἱππικοῦ.

Ἡ γρηγορότερη (καί παραδειγματική) καταστολή εἶναι ὁπωσδήποτε ἀπαραίτητη *.

Παρακαλῶ νά μοῦ ἀναφέρετε τί μέτρα παίρνονται. Πρέπει νά ἐπιδείξετε περισσότερη δραστηριότητα καί νά δόσετε περισσότερες δυνάμεις.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας
Βλ. Οὑλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

558

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ

Ἐπεῖγον

Πρός τόν σύντρ. **Τζερζίνσκι**

Οἱ φάμπρικες τοῦ *Μπόλντιριεβ* (ἀχτίδα τοῦ Ρασσκάζοβο) (τοῦ κυβερνείου *Ταμπόφ*) καταλήφθηκαν ἀπό τούς συμμορίτες.

Ἀποκορύφωμα τοῦ αἴσχους.

Προτείνω γιά τούς τσεκίστες πού ὀλιγώρησαν (καί τά μέλη τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου) τοῦ κυβερνείου Ταμπόφ

1) νά παραπεμφθοῦν στό στρατοδικεῖο,

---

* Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 548. *Ἡ Σύντ.*

2) αὐστηρή παρατήρηση νά γίνει στόν Κόρνιεφ,
3) νά σταλοῦν πολύ δραστήριοι ἄνθρωποι ἀμέσως,
4) νά γίνει τηλεγραφικῶς ἐπίπληξη καί νά δοθοῦν ὁδηγίες.

Λένιν

Γράφτηκε ἀργότερα ἀπό τίς 19 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορα. σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

559

* ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΤΗΣ ΤΟΥΛΑΣ

Ἀγαπητοί σύντροφοι!

Σχετικά μέ τήν ἔκθεσή *Σας* συμφωνῶ μαζί σας, ὅμως ἐάν θέλετε νά χρησιμοποιήσετε τή γνώμη μου ἐνάντια στήν «ἀντιπολίτευσή» σας, τότε *δόστε* της καί τό δικό σας γράμμα πρός **ἐμένα** καί τήν ἀπάντησή μου [359]. Τότε αὐτοί θά ἐνημερωθοῦν, θα εἶναι σέ θέση νά μοῦ ἐκθέσουν τά *δικά τους*, τότε ἐγώ θά εἶμαι ἐνημερωμένος *ὄχι* μονόπλευρα.

Γιά τήν οὐσία τῆς ὑπόθεσης θά ἐκφραστῶ σύντομα. Ἐφόσον δέν χτυπήσουμε τόν Βράνγκελ *μέχρι τέλους*, δέν πάρουμε ὅλη τήν Κριμαία, τά στρατιωτικά καθήκοντα εἶναι στήν *πρώτη* σειρά. Αὐτό εἶναι ἐντελῶς ἀναμφισβήτητο.

Ἔπειτα, *γιά τήν* Τούλα, λόγω τῶν ἐργοστασίων της ὅπλων καί φυσιγγίων, *εἶναι πολύ πιθανό*, γιά ἕνα ὁρισμένο χρονικό διάστημα *καί ἀφοῦ νικήσουμε* τόν Βράνγκελ, ὅτι θά παραμείνουν πρώτιστα τά καθήκοντα νά ὁλοκληρώσουμε τή δουλιά γιά τήν παραγωγή ὅπλων καί φυσιγγίων, *γιατί πρέπει νά προετοιμάζουμε τό στρατό* ὥς τήν ἄνοιξη.

Μέ συγχωρεῖτε γιά τή συντομία καί παρακαλῶ νά μοῦ ἀναφέρετε ἄν δείξατε στήν «ἀντιπολίτευση» τό γράμμα μου αὐτό καί τό δικό σας γράμμα πρός ἐμένα.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Ὀχτώβρη 1920
Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή. τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

560

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Α. Μ. ΛΕΖΑΒΑ ΚΑΙ Μ. Ν. ΠΟΚΡΟΒΣΚΙ

Πρός τούς σ.σ. Λεζάβα καί Μ. Ν. Ποκρόβσκι

Ἐπιμένω γιά τήν *ἐξαιρετική* ἐπιτάχυνση τῆς ὑπόθεσης αὐτῆς καί γιά τήν ὑποβολή τοῦ σχεδίου ἀπόφασης στό ΣΛΕ τήν *Τρίτη* (26. Χ):

1) νά ἀποφασιστεῖ ἡ πώληση στό ἐξωτερικό τῶν ἔργων αὐτῶν ὅσο τό δυνατό γρηγορότερα·

2) νά ζητήσουμε ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Παιδείας *μέχρι τήν Τρίτη*, 26/Χ, ἐπίσημη ἀπάντηση, μήπως αὐτό ἔχει ἀντίρηση (λένε ὅτι αὐτό διάλεξε *ἤδη* τά ἔργα γιά τά δικά μας μουσεῖα· ἐγώ συμφωνῶ νά τοῦς δοθεῖ ἕνα *αὐστηρά* ἀπαραίτητο μίνιμουμ)·

3) νά σταλεῖ ἀμέσως στό ἐξωτερικό μιά είδική ἐπιτροπή ἀπό ἐμπειρογνώμονες + ἐμπόρους, ἀφοῦ τούς δοθεῖ ὑπόσχεση *καλῆς* ἀμοιβῆς γιά τή γρήγορη καί ἐπικερδή πώληση·

4) βρίσκω ὅτι ἡ δουλιά ἀργοπορεῖ ὑπερβολικά (8 *ἀπό* 33) καί θεωρῶ ἀπολύτως ἀπαραίτητο νά *ἐνισχυθεῖ* ἡ σύνθεση τῆς *ἐπιτροπῆς τῶν ἐμπειρογνωμόνων* (ὁ Γκόρκι ὑποδεικνύει *μέχρι 200* ἄτομα) καί νά τούς δοθεῖ *σιτηρέσιο* μέ ὅρους τή γρήγορη ἀποπεράτωση τῆς δουλιᾶς [360].

21/Χ. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

561

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ [361]

Ἀξιότιμοι σύντροφοι! Κατά τή γνώμη μου, τό νά δοθεῖ στήν Πετρούπολη (πού εἶναι ἐξαιτερικά ἐλεύθερη πόλη, ὡς πρός τά διαμερίσματα) παραπανίσιο δωμάτιο στούς ἐπιστήμονες γιά γραφεῖο καί γιά ἐργαστήριο, μά τήν ἀλήθεια, δέν εἶναι ἁμαρτία. Μάλιστα θά ἔπρεπε μόνοι σας ἐκεῖ νά πάρετε πρωτοβουλία.

Πολύ σᾶς παρακαλῶ νά προωθήσετε τήν ὑπόθεση αὐτή, καί ἐάν δέν συμφωνεῖτε μ' αὐτό, τότε μήν ἀρνηθεῖτε νά μοῦ γράψετε δυό λόγια ἀμέσως, γιά νά δῶ σέ τί συνίσταται τό ἐμπόδιο.

Μέ κομμουν. χαιρετισμό *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

21. Χ.

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 13 τοῦ Σεπτέμβρη 1924 στήν ἐφημερίδα «Λενινγκράντσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 209

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

562

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΜΠΡΙΟΥΧΑΝΟΦ

21. Χ. 1920.

σ. Μ π ρ ι ο υ χ ά ν ο φ

Οἱ ἀγρότες τῆς περιοχῆς Σταυρούπολης (πού ἔφεραν ψωμί στά παιδιά) παραπονοῦνται γιατί δέν τούς δίνουν ἀπό τούς συνεταιρισμούς γράσο (ὑπάρχει στήν ἀποθήκη),
σπίρτα
καί ἄλλα ἐμπορεύματα.

Οἱ ρέγγες *σάπισαν*, ὅμως δέν τίς ἔδοσαν.

Τρομερή δυσαρέσκεια. Ὁ ἐπίτροπος Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου προβάλλει σάν ἐπιχείρημα: ξοφλεῖστε μέ τό παρακράτημα καί τότε μόνο θά σᾶς δόσουμε.

Ἐπιμένουν πώς πρέπει νά *δ ί ν ο ν τ α ι ἀ μ έ σ ω ς*.

Το παρακράτημα 27 ἑκατομμυρίων πουτιῶν είναι ὑπερβολικό, καί παίρνουν τό *σπόρο*. Θά γίνει ἔτσι ὑποχρεωτικά λειψή σπορά.

Το κυβερνεῖο Σταυρούπολης ἔχει μέση σοδιά (27).

Τοῦ Κουμπάν εἶναι καλύτερη ἀπό τῆς Σταυρούπολης (37 ἑκατομμύρια πούτια).

Παρακαλῶ **ἐπειγόντως** νά ἐξετάσετε ἰδιαίτερα τό πρῶτο σημεῖο, καί νά μοῦ πεῖτε τή γνώμη σας ὄχι ἀργότερα ἀπό αὔριο.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Διεύθυνση: (σταθμός) τοῦ Καζάν, ἐμπορικός σταθμός, βαγόνι *ἀριθμός 506955*, φορτηγό βαγόνι μέ θέρμανση στή γραμμή Κριβόι, *Πετρόφ* ἀπό τήν Κομματική ἐπιτροπή κυβερνείου.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

563

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΛΕ [362]

Παρακαλῶ νά ἐξετάσετε τήν ὑπόθεση αὐτή τό *συντομότερο*. Ἀπό τό ἐπισυναπτόμενο φαίνεται ὅτι ἡ ἐντολή τοῦ *ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ* (Κέντρου) δίνει τά τρόφιμα αὐτά *στή διάθεση* τῆς *Ἐπιτροπῆς* γιά τή *βελτίωση* τῶν συνθηκῶν ζωῆς τῶν *ἐπιστημόνων*. Ἑπομένως, *χωρίς τή συγκατάθεση τοῦ Κέντρου* δέν ἔχει δικαίωμα ἡ Πετρούπολη νά κατάσχει καί νά οἰκειοποιεῖται!

21/X. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

564

ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΡΑΤΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ [363]

21/X. 1920.

1) Πρῶτο — πρόχειρη δουλιά. Ὁ Κλάιν — καλό βιβλίο, πρέπει περισσότερα.

2) Δεύτερο (Μπρόντσκι). Δέν χρειάζεται σέ κανέναν καί παράκαιρη ἐπιχείρηση.

Στόν Α. Ι. Ρίκοφ ἀναφέρθηκαν μιά σειρά χειρότερα λάθη κτλ.

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Ὁλόκληρο δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

565

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ 1ης ΣΤΡΑΤΙΑΣ ΙΠΠΙΚΟΥ

ΕΣΣ 1ης Ἱππικοῦ
Ἀντίγραφο στό Νότιο μέτωπο, ἀντίγραφο
στόν Κάμενεφ Λ. Μπ. *

Ὁ Βράνγκελ ὁλοφάνερα ἀποσύρει τά τμήματά του. Εἶναι πιθανό, πώς τώρα πιά προσπαθεῖ νά καλυφθεῖ στήν Κριμαία. Νά τόν ἀφήσουμε θά ἦταν τό μεγαλύτερο ἔγκλημα. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἐπικείμενου χτυπήματος σέ σημαντικό βαθμό ἐξαρτᾶται ἀπό τήν 1η Ἱππικοῦ. Προτείνουμε στό ΕΣΣ τῆς 1ης Ἱππικοῦ νά πάρει τά πιό ἡρωικά μέτρα γιά τήν ἐπιτάχυνση τῆς συγκέντρωσης τῆς 1ης Ἱππικοῦ.

24. Χ. 20. Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν* **

566

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΣΒΕΡΝΤΛΟΦ [364]

Ἐπεῖγον

σ. Σβερντλόφ! Τί συμβαίνει; Μά ἀφοῦ Ἐσεῖς εἶστε στό ΑΣΜ; *** Πῶς μπαίνει τό ζήτημα τυπικά, δηλ. μέ τήν ἔννοια τῆς νόμιμης τάξης καί τοῦ δικαίου;

Εἶναι σωστή ἡ ἐντολή τοῦ Τρότσκι (καί νόμιμη) χωρίς τό Συμβούλιο Ἄμυνας;

24/Χ. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Στήν ἀρχή τοῦ τηλεγραφήματος ὑπάρχει τό παρακάτω κείμενο: «Ἐξαιρετικά ἐπεῖγον μέ προσωπική εὐθύνη τοῦ πολιτικοῦ ἐλέγχου νά ἀναφέρετε πότε ἐπιδόθηκε στό μέλος τοῦ ΕΣΣ καί στόν Κάμενεφ στή σύσταση τοῦ κρυπτογραφικοῦ τμήματος τοῦ σ. Σκλιάνσκι». *Ἡ Σύντ.*

** Τό τηλεγράφημα ὑπογράφηκε ἐπίσης ἀπό τόν πρόεδρο τοῦ ΕΣΣ Λ. Ντ. Τρότσκι. *Ἡ Σύντ.*

*** Ἀνώτατο Συμβούλιο Μεταφορῶν τοῦ ΣΛΕ. *Ἡ Σύντ.*

567

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ [365]

σ. Τσιτσέριν!

Πρέπει *όπωσδήποτε* νά στείλετε *έπίσημη* νότα σχετικά μ' αὐτή καί μέ ὅλες τίς παρόμοιες περιπτώσεις.

Μέ ἐγκύκλιο δόστε ἐντολή σέ ὅλους τούς ἀντιπροσώπους τῆς ΣΟΣΔΡ στό ἐξωτερικό.

25/Χ. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ 'Οχτώβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

568

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΩΝ ΜΕ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

Δέν μπορεῖτε αὔριο νά μέ δεχτεῖτε γιά 30 - 40 λεπτά;

Σχεδόν σίγουρα *ναί*. Θά τηλεφωνηθοῦμε στίς 11 τό πρωί

Τήν Πέμπτη περίπου ὑπολογίζω νά φύγω γιά τό Χάρκοβο γιά 5-7 μέρες.

Σήμερα ξόφλησα μέ τό σανατόριο *.

Μέ τήν ἄδεια τῶν γιατρῶν;

Στό κυβερνεῖο Ταυρίδας πῆραν ἀπό τόν Βράνγκελ *2 ἑκατομμύρια* πούτια σιτηρά.

Πρέπει νά *τά πάρουμε πιό γρήγορα* καί νά ἐξασφαλίσουμε τό *Ντονμπάς*.

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ 'Οχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

569

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Α. ΙΟΦΦΕ

Πετρούπολη, στόν σύντροφο 'Ιόφφε

Ἡ παρουσία Σας στή Ρίγα εἶναι ἀπαραίτητη ὅσο τό δυνατό γρηγορότερα, λόγω τῶν περιπλοκῶν πού δημιουργήθηκαν. Μόλις Σᾶς τό ἐπιτρέψει ἡ ὑγεία, βιαστεῖτε νά ἐπιστρέψετε στή Ρίγα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ 'Οχτώβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

---

* Ὑπογραμμισμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

570

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Α. Μ. ΛΕΖΑΒΑ, Φ. Φ. ΣΙΡΟΜΟΛΟΤΟΦ, Σ. Μ. ΦΡΑΝΚΦΟΥΡΤ

σ.σ. Λεβάζα
Σιρομόλοτοφ
Φράνκφουρτ

Σᾶς παρακαλῶ, μέ τήν εὐκαιρία πού βρίσκεται στή Μόσχα ὁ σ. Φράνκφουρτ, νά ὀργανώσετε σύσκεψη γιά τό ζήτημα σχετικά μέ τήν κατάσταση καί τά μέτρα ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανίας χρυσοῦ στή Σιβηρία.

Τά συμπεράσματα τῆς σύσκεψης παρακαλῶ νά μοῦ τά δόσετε γιά νά τά στείλω στό ΣΛΕ, ἤ γιά τή λύση τοῦ ζητήματος μέσω συμφωνίας τῶν ὑπηρεσιῶν κτλ. [366]

27/Χ. Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

571

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΒΛΑΝΤΙΜΙΡ [367]

27. Χ. 1920.

Πρός τήν Κομματική. ἐπιτρ. τοῦ κυβερνείου
Βλαντίμιρ

Πιστοποιῶ ὅτι οἱ σ.σ. Ράτνικοφ, Ριμπακόφ, Ρομανόφ καί Γκλαζουνόφ ἀπομέρους τῆς κομματικῆς συνδιάσκεψης τοῦ νομοῦ (νομός Ἀλεξάντροφ τοῦ κυβερνείου Βλαντίμιρ) μέ ἐπισκέφθηκαν στίς 27. Χ. 1920 σχετικά μέ τήν ὑπόθεση τῶν ἀπαράδεκτων κομματικῶν καί διοικητικῶν παραβάσεων.

Θεωρῶ πολύ σωστό τό ὅτι ἀπευθύνθηκαν σέ μένα καί ὅτι αὐτό προκλήθηκε ἀπό τήν κατάσταση πραγμάτων καί παρακαλῶ νά μοῦ ἀναφέρετε πῶς ἔχει καθιερωθεῖ γενικά ἡ προσφυγή τῶν μελῶν τῶν νομαρχιακῶν κομματικῶν ὀργανώσεων στή Μόσχα γενικά καί στήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ εἰδικά.

Μέ κομμουν. χαιρετισμό *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

572

* ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Πρός τούς σ.σ. Τζερζίνσκι, Μουράνοφ, Πρεομπραζένσκι κ.ἄ.

Σᾶς παρακαλῶ πολύ νά δεχτεῖτε προσωπικά τούς σ.σ. Ράτνικοφ, Ριμπακόφ, Ρομανόφ καί Γκλαζουνόφ ἀπό τήν κομματική συνδιάσκεψη τοῦ νομοῦ (νομός 'Αλεξάντροφ τοῦ κυβερνείου Βλαντίμιρ) σχετικά μέ τήν ὑπόθεση τῶν *απαράδεκτων*, τῶν ἐξωφρενικῶν καταχρήσεων (καί διοικητικῶν καί κομματικῶν) στό ἐργοστάσιο εἰδῶν στρατιωτικῆς ἐξάρτυσης στό Τρόιτσκι καί ἰδιαίτερα μέ τίς δυσκολίες γιά τά μέλη τοῦ Κόμματος νά προσφύγουν γιά τήν ὑπόθεση στό κέντρο καί νά πετύχουν τουλάχιστο μιά *κομματική* γρήγορη ἐξέταση τῆς ὑπόθεσης. Φαίνεται — τέτια ἐντύπωση ἔχω — καί στήν Κομματική ἐπιτροπή κυβερνείου δέν εἶναι καθαρά τά πράγματα. 'Επισυνάπτω ἀντίγραφο τῆς ἀπόφασης τοῦ 'Οργανωτικοῦ Γραφείου.

Μέ κομμουνιστικό χαιρετισμό

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ 'Οχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

573

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ ΚΑΙ ΤΟΝ Ι. Ι. ΡΑΝΤΣΕΝΚΟ

28. X. 1920.

1) στόν σ. *Ρίκοφ* (ἐάν δέν ἔχει φύγει ἀκόμη, τότε στόν σ. Μιλιούτιν),
2) καί στή *Γενική Διεύθυνση Τύρφης*, σ. *Ι. Ι. Ράντσενκο*

'Αντίγραφο: 3) στόν Ρ. Ε. Κλασσόν (νά βρεθεῖ μέσω τοῦ Ράντσενκο),
4) στόν πρόεδρο τῆς Κρατικῆς 'Επιτροπῆς 'Εξηλεκτρισμοῦ Ρωσίας Κρζιζανόβσκι,
5) στόν Σκλιάνσκι (§4) καί Τρότσκι,
6) στόν Λεζάβα καί Λομονόσοφ,
7) στό Τμῆμα Κινηματογραφίας,
8) στόν Σοσνόβσκι,
9) στόν Σατουνόβσκι (Βασική 'Επιτροπή Μεταφορῶν).

Στίς 27. X. 1920 ἔγινε σέ πολυάριθμο κομματικό κοινό κινηματογραφική προβολή τῆς δουλιᾶς τοῦ νέου ὑδραυλικοῦ τυρφοαπορροφητήρα (τοῦ

μηχανικοῦ Ρ. Ε. Κλασσόν), πού ἐκμηχανίζει τήν ἐξόρυξη τύρφης σέ σύγκριση μέ τόν παλιό τρόπο.

Σχετικά μ' αὐτό ἔγινε ἀνταλλαγή γνωμῶν ἀνάμεσα στόν μηχανικό Κλασσόν, τούς ἀντιπροσώπους Γενικῆς Διεύθυνσης Τύρφης, τούς σ. σ. Ι. Ι. Ράντσενκο καί Μορόζοφ, τόν σ. Σατουνόβσκι (ἀπό τή Βασική Ἐπιτροπή Μεταφορῶν) καί μένα.

Ἡ ἀνταλλαγή αὐτή ἀπόψεων ἔδειξε ὅτι οἱ καθοδηγητές τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης Τύρφης συμφωνοῦν ὁλοκληρωτικά μέ τόν ἐφευρέτη σχετικά μέ τή σπουδαία σημασία τῆς ἐφεύρεσης αὐτῆς. Σέ ὅλη τήν ὑπόθεση τῆς συγκρότησης τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας τῆς ΣΟΣΔΡ καί τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ τῆς χώρας ἡ μηχανοποίηση τῆς ἐξόρυξης τύρφης δίνει τή δυνατότητα νά τραβήξουμε μπροστά ἀσύγκριτα πιό γρήγορα, σταθερά καί μέ πιό πλατύ μέτωπο. Εἶναι ἀνάγκη γι' αὐτό νά παρθοῦν ἀμέσως μιά σειρά μέτρα σέ κρατική κλίμακα γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ὑπόθεσης αὐτῆς.

Παρακαλῶ νά συζητηθεῖ τό ζήτημα αὐτό ἀμέσως καί νά μοῦ δόσετε χωρίς καθυστέρηση τή γνώμη σας (τροποποιήσεις, συμπληρώσεις, ἀντισχέδια κτλ.) σχετικά μέ τίς παρακάτω προτάσεις, πού πηγάζουν ἀπό τή χθεσινή προκαταρκτική ἀνταλλαγή γνωμῶν.

1) Νά ἀναγνωριστεῖ ὅτι ἡ δουλιά γιά τή χρησιμοποίηση τοῦ ὑδραυλικοῦ τρόπου ἐξόρυξης τύρφης ἔχει πρωταρχική κρατική σπουδαιότητα καί γι' αὐτό εἶναι ἰδιαίτερα ἐπείγουσα. Νά γίνει αὐτό τό Σάββατο στίς 30/Χ μέσω τοῦ ΣΛΕ.

2) Νά ἀνατεθεῖ στίς Γενικές Διευθύνσεις ἐκεῖνες (καί ἄλλα ἱδρύματα), ἀπό τή συμβολή τῶν ὁποίων κυρίως ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία τῆς δουλιᾶς τῆς *«Ἐπιτροπῆς* (ἤ συμβουλίου;) *γιά τήν ὑδραυλική ἐξόρυξη τύρφης»* (τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης Τύρφης), νά ἀποστείλουν τούς ἀντιπροσώπους τους (κατά προτίμηση κομμουνιστές ἤ πάντως γνωστούς εὐσυνείδητους καί *ἰδιαίτερα δραστήριους* ἀνθρώπους) γιά μόνιμη συμμετοχή στήν ἐπιτροπή αὐτή. Εἰδικά νά ἀνατεθεῖ σ' αὐτούς ἡ εὐθύνη γιά τήν πιό *γρήγορη* ἐκπλήρωση τῶν παραγγελιῶν καί τῶν αἰτήσεων τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς χωρίς καμιά κωλυσιεργία. Νά δοθοῦν στό ΣΛΕ τά ὀνόματα καί οἱ διευθύνσεις τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν.

3) Ἐπίσης τό ἴδιο — σχετικά μέ μερικά σπουδαιότατα γιά τό ἔργο αὐτό ἐργοστάσια. Νά καταρτιστεῖ κατάλογος αὐτῶν τῶν ἐργοστασίων.

4) Νά ἀνατεθεῖ στήν ὑπηρεσία *Ναυτικοῦ* νά δόσει ἀντιπρόσωπό της στήν ἐπιτροπή αὐτή, πού νά εἶναι ὁλοκληρωτικά γνώστης

ὅλων τῶν ἀποθεμάτων ὑλικῶν καί τεχνικῶν μέσων τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς.

5) Νά χορηγηθεῖ σιτηρέσιο κόκκινου στρατιώτη στά ἄτομα τῆς ὁμάδας αὐτῆς, πού ἀπό τή δουλιά τους ἐξαρτᾶται ἄμεσα ἡ γρήγορη καί πλήρης ἐπιτυχία τῆς ὑπόθεσης, ἀνεβάζοντας παράλληλα μ' αὐτό καί τήν ἀμοιβή τους, ἔτσι ὥστε νά μποροῦν πλήρως καί ὁλοκληρωτικά νά ἀφοσιωθοῦν στό ἔργο τους. Νά ἀνατεθεῖ στήν «Ἐπιτροπή γιά τήν ὑδραυλική ἐξόρυξη τύρφης» νά δόσει ἀμέσως στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ καί στό ΠΚΣΣ *κατάλογο* (ἀκριβή) τῶν ἀτόμων αὐτῶν, ὅπου νά φαίνεται τό μέγεθος τῆς ἀμοιβῆς τους, τῆς *ἐπιβράβευσης* κτλ..

6) Νά συζητηθεῖ ἀμέσως στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου ποιές παραγγελίες πρέπει νά δοθοῦν τώρα σέ σουηδικά καί γερμανικά ἐργοστάσια (ἴσως προσλάβουμε ἐκεῖ ἕναν ἤ ἀρκετούς μεγάλους χημικούς) γιά νά μπορέσουμε κατά τό καλοκαίρι τοῦ 1921 νά πάρουμε τά ἀπαραίτητα μέσα μέ σκοπό πιό γρήγορα καί εὐρύτερα νά ἐφαρμόσουμε τόν ὑδραυλικό τρόπο. Συγκεκριμένα, νά ἐκμεταλλευτοῦμε γιά τό σκοπό αὐτό τήν ἐπικείμενη ἀναχώρηση μέσα σέ λίγες μέρες τοῦ σ. Λομονόσοφ στή Σουηδία καί Γερμανία.

7) Νά ἀνατεθεῖ στό *Τμῆμα Κινηματογραφίας* (τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας;) νά ὀργανώσει *πολύ πλατιά* (ἰδιαίτερα στήν Πετρούπολη, στό Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ, στή Μόσχα καί *στίς περιοχές ἐξόρυξης τύρφης)* τήν κινηματογραφική προβολή τοῦ ὑδραυλικοῦ τρόπου, ἔτσι ὥστε νά διαβάζεται ὑποχρεωτικά κατά τήν προβολή σύντομο καί ἐκλαϊκευτικό φυλλάδιο (νά γίνει παράκληση στόν σ. Σοσνόβσκι νά τό συντάξει), πού θά ἐξηγεῖ τή γιγάντια σημασία τῆς ἐκμηχάνισης τῆς ἐξόρυξης τύρφης καί τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ.

8) Τήν πρώτη ἔκθεση στό ΣΛΕ σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό τῆς *«Ἐπιτροπῆς γιά τόν ὑδραυλικό τρόπο ἐξόρυξης τύρφης»* καθορίζω νά γίνει στίς 30. X. 1920 [368].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

P. S. σ. Ρίκοφ! Μπορεῖ νά βάλουμε ζήτημα γιά τήν πιό *μεγάλη* κυκλοφορία τῶν ὑλικῶν καί τεχνικῶν μέσων τῆς ὑπηρεσίας *Ναυτικοῦ* γιά τίς ἀνάγκες παραγωγῆς μέσων παραγωγῆς; Τί μᾶς χρειάζονται νέα θωρηκτά κτλ; Τί τά θέλουμε τώρα; Ὁ *Σατουνόβσκι* (προσέξτε τον, ἀφοσιωμένος *ἐργάτης*, ἔμαθε στό ἐξωτερικό μαθηματικά, πολύτιμος) λέει (σύμφωνα μέ τά λόγια τοῦ Σοσνόβσκι) ὅτι ὁ Τρότσκι βρῆκε στήν ὑπηρεσία Ναυτικοῦ περίπου *ἕνα ἑκατομμύριο πούτια*

ἀτσάλι πρώτης ποιότητας (γιά θωρηκτά) καί τά πῆρε γιά τή Βασική Ἐπιτροπή Μεταφορῶν. Ἐξετάστε, μελετεῖστε, ἴσως νά τό θέσουμε στό Συμβούλιο Ἄμυνας ἤ στό ΣΛΕ.

Πρωτοδημοσιεύτηκε ἕνα μέρος τό 1925 στό βιβλίο: Γκ. Μπολτιάνσκι «Ὁ Λένιν καί ὁ κινηματογράφος». Μόσχα-Λένινγκραντ

Ὄχι ὁλόκληρο (χωρίς τό ὑστερόγραφο) δημοσιεύτηκε τό 1934 στό βιβλίο «Ὁ Λένιν στό οἰκονομικό μέτωπο. Συλλογή ἀναμνήσεων». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο· τό ὑστερόγραφο γιά πρώτη φορά σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Μ. Ι. Γκλιάσσερ

574

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Β. ΦΡΟΥΝΖΕ [369]

28. X. 1920.

Κρυπτογραφικά

Πρός τόν Διοικητή τοῦ Νότιου μετώπου Φροῦνζε
Ἀντίγραφο στόν Τρότσκι

Ἀπαντῶ στό δικό Σας ὑπ. ἀριθμ. 001. Ἀπορῶ μέ τόν αἰσιόδοξό Σας τόνο, ὅταν Ἐσεῖς ὁ ἴδιος ἀναφέρετε ὅτι μόνο μιά πιθανότητα ἀπό τίς ἑκατό ὑπάρχει γιά ἐπιτυχία τοῦ κύριου καθήκοντος πού ἀπό καιρό ἔχει μπεῖ. Ἐάν τά πράγματα εἶναι τόσο πολύ ἄσχημα, παρακαλῶ νά συζητήσετε τά κατεπείγοντα μέτρα μεταφορᾶς βαριοῦ πυροβολικοῦ, κατασκευῆς τῆς γραμμῆς μεταφορᾶς του, τῆς ἐξασφάλισης σκαπανέων κτλ.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1941 στό βιβλίο: «Ὁ Μ. Β. Φροῦνζε στά μέτωπα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Συλλογή ντοκουμέντων».

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

575

ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΛΕ [370]

Στό *Μικρό Συμβούλιο:* παρακαλῶ νά ἐξετάσετε τήν αἴτηση. Ἐάν δέν εἶναι δυνατό νά βρεῖτε νοσοκόμα μέ ἄλλους ὅρους, θά χρειαστεῖ ἴσως, νά κάνετε κι' ἄλλα ἔξοδα. Πρέπει ὁπωσδήποτε νά *τελειώσει τή θεραπεία* καί νά σταλεῖ στήν Ἰταλία.

28/X. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

576

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ [371]

Κρυπτογραφικά

Στό *Μπακού* καί ὅπου
Στό μέλος τοῦ ΕΣΣ τῆς Δημοκρατίας Στάλιν

29/X.

Θεωρῶ ἀναμφίβολο ὅτι ἡ Γεωργία θά δόσει τό Μπατούμ στήν 'Αντάντ ἴσως, μυστικά καί ὅτι ἡ 'Αντάντ θά τραβήξει γιά τό Μπακού. Μελετεῖστε καί προετοιμᾶστε ἐπειγόντως μέτρα ὀχύρωσης τῶν προσβάσεων τοῦ Μπακοῦ ἀπό ξηρά καί θάλασσα, μεταφορᾶς βαριοῦ πυροβολικοῦ καί λοιπά. 'Αναφέρετε τήν ἀπόφασή Σας.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 29 'Οχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

577

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Ι. ΠΟΠΟΦ [372]

1) 'Αριθμός σοβιετικῶν ὑπαλλήλων.

2) Κατά Λαϊκά 'Επιτροπάτα.

3) 'Εάν εἶναι δυνατό κατά τμήματα.

4) 'Εάν εἶναι δυνατό κατά βασικές κατηγορίες (εἰδικοί, ὑπηρετικό προσωπικό, γραφιάδες κτλ.).

5) ῎Αλλα στοιχεῖα (γένος κτλ.) σέ ἐξάρτηση ἀπό τά ποιά στοιχεῖα ὑπάρχουν στό ἐρωτηματολόγιο.

Παρακαλῶ νά μοιράσετε τή δουλιά σέ δυό μέρη:

1) Τά πιό σύντομα στοιχεῖα (ἡμερομηνίες κτλ.).
῞Οχι περισσότερο ἀπό 4 ἑβδομάδες.

2) Λεπτομερειακά στοιχεῖα — πόσες ἑβδομάδες;

3) Τά πιό λεπτομερειακά — πόσες ἑβδομάδες;

30/X. 1920. *Β. Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

578

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. Ι. ΜΠΟΤΙΝ

Σύντρ. Μπότιν!

Σᾶς παρακαλῶ νά πρωτοκολλεῖτε ὅλα τά πειράματα

1) ἡ ἔνταση τοῦ ρεύματος ἤ τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνέργειας,
2) ποῦ (πόσες σάζινες) * *καί σύμφωνα μέ τό σχέδιο* βρίσκονται τά φυσίγγια, πρίν τό φράγμα καί πίσω ἀπ' αὐτό,
3) στή γῆ, ἐπάνω, κάτω, ὑπόγεια (βάθος),
4) πότε καί ποιά ἔσκασαν,
5) νά ὑπογράφετε τό πρωτόκολλο καί οἱ τρεῖς σας, νά κρατᾶτε τό πρωτόκολλο *Ἐσεῖς* γιά νά τό παραδόσετε σέ μένα.

Γιά κάθε πείραμα χωριστή ἐγγραφή (ἡμέρα, ὥρα κτλ.).

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

579

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Ἐξαιρετικά ἐπεῖγον

Ὁ σύντροφος Γκόρκι μοῦ ἀναφέρει τά ἑξῆς:

«Ἐπιτρέψτε μου νά Σᾶς ὑπενθυμίσω πώς, μεταφέροντας ὁρισμένα ἱδρύματα ἀπό τή Μόσχα στήν Πετρούπολη, θά ἐλευθερώσετε ἐδῶ πολλά διαμερίσματα· ἡ στεγαστική κρίση στή Μόσχα τώρα πού πιάνουν τά κρύα παίρνει τραγικό χαρακτήρα.

Παρακαλῶ ἐπειγόντως νά μελετήσετε τό ζήτημα αὐτό, ἐκμεταλλευόμενοι τήν εὐκαιρία τῆς παραμονῆς τοῦ Ζηνόβιεφ στή Μόσχα.

1. ΧΙ. 1920.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

* Σάζινα — ρωσική μονάδα μέτρησης ἴση μέ 2,134 μ. *Σημ. μετ.*

580

ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ Ν. Α. ΣΕΜΑΣΚΟ

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στή συνεδρίασή του τίς 4 τοῦ Ὀχτώβρη ἀποφάσισε νά προτείνει στό ΕΣΣ τοῦ Δυτικοῦ μετώπου νά ἐκκενώσει τό κτίριο τοῦ Πανεπιστημίου τῆς πόλης Σμολένσκ, νά προτείνει στό ΕΣΣ τῆς Δημοκρατίας νά ἐκπληρώσει τήν ἀπόφαση αὐτή μέσω τηλεγράφου. Γιά τήν ἐκτέλεση τῆς ἀπόφασης αὐτῆς τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ὁ σ. Σκλιάνσκι διαβίβασε τήν ἀπόφαση στό ΕΣΣ γιά ἐκπλήρωση. Παρόλα αὐτά ὅμως τό ἐπιτελεῖο τοῦ Δυτικοῦ μετώπου δέν ἐκκένωσε μέχρι τώρα τό κτίριο τοῦ Πανεπιστημίου. Λόγω τῶν πολύ μεγάλων ἀναγκῶν τοῦ Πανεπιστημίου (τῆς ειδικῆς σχολῆς) σέ χῶρο Σᾶς διαβιβάζω διαμαρτυρία γιά τή μή ἐκπλήρωση τῆς ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί παρακαλῶ νά γίνει κατηγορηματική πρόταση στό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τοῦ Δυτικοῦ μετώπου.

Ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Ὑγιεινῆς *Σεμάσκο*

σ. Σκλιάνσκι

Ἀμέσως νά ἐκπληρωθεῖ. Γιά τήν ἐκτέλεση νά ἀναφέρετε, καί τό ζήτημα σχετικά μέ τήν ἀνυπακοή καί γιά τήν τιμωρία τό βάζω στό Μικρό Συμβούλιο.

2/XI. Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Νοέμβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

581

ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

Τηλεγράφημα *μέ τήν ἀπευθείας γραμμή* *
πρός τό ΕΣΣ τοῦ Δυτικοῦ μετώπου
Ἀντίγραφο στόν Σκλιάνσκι *

Παρά τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων γιά τήν ἐκκένωση τῶν κτιρίων τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Σμολένσκ, σύμφωνα μέ τήν ἀναφορά τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ὑγιεινῆς σ. Σεμάσκο, μέχρι τώρα δέν ἐκκενώσατε τά κτίρια. Προτείνω ἀμέσως νά ἐκπληρώσετε τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ, νά ἐκκενώσετε τά κτίρια τοῦ Πανεπιστημίου καί γιά τήν ἐκπλήρωση νά ἀναφέρετε.

* Ἡ φράση αὐτή γράφτηκε ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

Τό ζήτημα τῆς μή ἐκπλήρωσης τῆς ἀπόφασης τοῦ ΣΛΕ καί τῆς ἐπιβολῆς τιμωρίας τό θέτω στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Νοέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

582

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ρ. Ε. ΚΛΑΣΣΟΝ

2. XI. 1920.

σ. Κλασσόν!

Φοβᾶμαι, μέ συγχωρεῖτε γιά τήν εἰλικρίνεια, πώς δέν θά μπορέσετε νά ἀξιοποιήσετε τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ γιά τήν ὑδραυλική ἐξόρυξη τύρφης [373]. Τό φοβᾶμαι αὐτό, γιατί Ἐσεῖς, φαίνεται, χάσατε πολύ καιρό σέ «ἄσκοπα ὀνειροπολήματα» γιά τήν ἀναστήλωση τοῦ καπιταλισμοῦ καί δέν ἀντιμετωπίσατε ἀρκετά προσεκτικά τίς ἐντελῶς ἰδιόμορφες συνθῆκες τῆς μεταβατικῆς περιόδου ἀπό τόν καπιταλισμό στό σοσιαλισμό. Ὅμως τό λέω αὐτό ὄχι μέ σκοπό μομφῆς καί ὄχι μόνο γιατί θυμήθηκα τίς θεωρητικές συζητήσεις στήν περίοδο 1894-1895 πού κάναμε μέ Σᾶς, ἀλλά μέ σκοπό στενά πρακτικό.

Γιά νά ἐφαρμοστεῖ ὅπως πρέπει ἡ ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ χρειάζεται:

1) νά καταγγέλλετε ἀμείλικτα, αὐστηρά, ἔγκαιρα τήν παραβίασή της, παρακολουθώντας προσεκτικότατα τήν ἐκπλήρωσή της καί, ἐννοεῖται, διαλέγοντας γιά καταγγελία μόνο τίς περιπτώσεις πού ταιριάζουν στόν κανόνα «σπάνια, ἀλλά εὔστοχα»·

2) πού καί πού — πάλι ὅμως τηρώντας τόν ἴδιο κανόνα — νά γράφετε σέ μένα (ΝΒ **στό** φάκελλο: **προσωπικό** ἀπό τόν *τάδε* γιά τήν τάδε ὑπόθεση):

> παρακαλῶ νά στείλετε ὑπόμνηση ἤ ἐπερώτηση
> τέτιου εἴδους (σχέδιο κειμένου σέ χωριστό φύλλο)
> στό τάδε πρόσωπο ἤ ἵδρυμα, γιά τό τάδε ζήτημα, μιά πού κρίνεται ἡ δουλιά τῆς «Ὑδροτύρφης» κρατικῆς σπουδαιότητας.

Ἐάν Ἐσεῖς δέν μέ φέρετε σέ δύσκολη θέση, δηλ. ἄν οἱ ὑπομνήσεις καί οἱ ἐπερωτήσεις θά εἶναι αὐστηρῶς πρακτικές (χωρίς ὑπηρεσιακούς καυγάδες ἤ πολεμική), τότε ἐγώ σέ δυό λεπτά θά ὑπογράφω τίς τέτιες ὑπομνήσεις ἤ ἐπερωτήσεις καί μερικές φορές αὐτές θά ἔχουν πρακτικό ὄφελος.

Μέ εὐχές γιά γρήγορες καί μεγάλες ἐπιτυχίες στήν ἐφεύρεσή Σας καί μέ χαιρετισμούς

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στό περιοδικό «Ἰζομπρετάτελ», τεῦχ. 2

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

583

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ζ. ΓΚΟΛΤΣΜΑΝ

3/XI. 1920, ὥρα 21.25΄.

Ἔκτακτα. Προσωπικό

Στόν *σύντρ. Γκόλτσμαν*
ἀντίγραφο στόν *Ἔισμοντ*
ἀντίγραφο στή *Γενική Διεύθυνση Ἱματισμοῦ*

Ἡ Γενική Διεύθυνση Ἱματισμοῦ πρέπει νά ὑποβάλει στήν κρίση τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπονομῆς βραβείων γιά τό ζήτημα τῆς ἐπιβράβευσης τῆς παραγωγῆς 20 000 ζευγαριῶν κυνηγετικῶν ὑποδημάτων.

Τό ζήτημα ἔχει τεράστια σημασία γιά τή νίκη μας στό Νότο, καί τό πιό σοβαρό εἶναι ἡ ἐπείγουσα κατασκευή τῶν ὑποδημάτων. Σᾶς παρακαλῶ νά ἐξετάσετε πολύ ἐπειγόντως τήν ὑπόθεση αὐτή καί νά πάρετε μέτρα, ὥστε τά ὑποδήματα πραγματικά νά κατασκευαστοῦν στήν προθεσμία πού ἀπαιτεῖ ὁ Γενικός διοικητής σ. Κάμενεφ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

P. S. Στόν σ. Σκλιάνσκι ἀναθέτω τόν ἔλεγχο τῆς ἐκπλήρωσης *.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1961 στό βιβλίο «Οἱ λενινιστικές ἰδέες ζοῦν καί νικοῦν. Συλλογή ἄρθρων»

Ὁλόκληρο δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

* Τό ὑστερόγραφο εἶναι γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΟΡΙΟΛ

'Οριόλ, Περιφερειακή στρατιωτική ἐπιτροπή, ἀντίγραφο στήν ΕΕ ἀντίγραφο στό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τοῦ Νότιου μετώπου

Μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας ἀπό 11/VII ὅλα τά ὑγειονομικά αὐτοκίνητα πού ὑπάρχουν στό Ὀριόλ καί δέν ἐξυπηρετοῦν στρατιωτικές μεταφορές, προτείνω νά παραδοθοῦν ἀμέσως στήν ΠΣΔΜ * γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῶν στρατιωτικῶν ὑγειονομικῶν αναγκῶν. Ἀναφέρετε ἐκπλήρωση.

12/VII. 19. Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1940 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο

2

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. ΟΣΙΝΣΚΙ

Τούλα, πρός τόν πληρεξούσιο κυβερνείου *Ὀσίνσκι*

Ἀντίγραφο στόν διοικητή ἄμυνας τῆς ἀχτίδας *Μιασνίτσκι* **, ἀντίγραφο στόν ἐπίτροπο τῶν ἐργοστασίων Ὀρλόφ ἀντίγραφο στόν Ὄσκιν, ἀντίγρ. στήν Κομ. ἐπ. κυβερνείου, ἀντίγραφο στόν ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ κυβερνείου, ἀντίγραφο στήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή κυβερνείου

Στό τηλεγράφημα τοῦ Ὀσίνσκι. Δέν θά ἐπιτραπεῖ σέ κανέναν σέ καμιά περίπτωση ὁ ἀνεξάρτητος ἐφοδιασμός οὔτε μέ ἐλεύθερες, οὔτε μέ σταθερές τιμές. Ὅλους πού προσπαθοῦν νά ἐνισχύσουν τόν ἐφοδια-

* Περιφερειακή στρατιωτική διεύθυνση μηχανικοῦ. *Ἡ Σύντ.*

** Στό δακτυλογραφημένο κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος ἔγινε λάθος. Πρόκειται γιά τόν Ν. Λ. Μιανόβσκι. *Ἡ Σύντ.*

σμό τούς καλῶ νά ἐνεργήσουν σύμφωνα μέ τό γενικό πλάνο, σέ κοινό μέτωπο, ἐφαρμόζοντας τήν ἀνταλλαγή ἐμπορευμάτων, σέ ἀπόλυτη συμφωνία μέ τίς ὁδηγίες τοῦ κέντρου, κάτω ἀπό τή γενική καθοδήγηση καί εὐθύνη τῆς ἐπιτροπῆς Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου. Ὅλες οἱ χωριστές ἐνέργειες στόν τομέα τοῦ ἐφοδιασμοῦ, ἰδιαίτερα ὅταν παραβιάζουν τίς ἀρχές τῆς ἐπισιτιστικῆς πολιτικῆς, θά θεωροῦνται σάν ἀποδιοργάνωση τοῦ ἐπισιτισμοῦ μέ ὅλες τίς συνέπειες πού ἀπορέουν ἀπ' αὐτό. Παρακαλῶ τόν σ. Ὀσίνσκι, πού εἶναι γιά τό ζήτημα αὐτό ἀρκετά ἐξουσιοδοτημένος, καθώς καί τίς τοπικές ἀρχές νά παλεύουν ὁλόπλευρα καί ἀποφασιστικά ἐνάντια σέ κάθε ἀποδιοργάνωση, χωρίς νά διστάζουν νά ἀπολύουν καί νά συλλαμβάνουν τούς ἀποδιοργανωτές. Μέ ἀπόλυτη πεποίθηση βεβαιώνω ὅτι ἡ σωστή ὀργάνωση τῆς ὑπόθεσης καί ἡ διεξαγόμενη μέ ἐπιμονή καί σταθερότητα δουλιά ὄχι μόνο θά ἱκανοποιήσει τίς τοπικές ἀνάγκες, ἀλλά θά βγάλει καί πλεονάσματα γιά τά λιμοκτονοῦντα κέντρα καί τό στρατό: οἱ δυνατότητες τοῦ κυβερνείου δέν ἐξαντλήθηκαν.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν* *

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Ἰούλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι Λένιν

3

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ 5ης ΣΤΡΑΤΙΑΣ [374]

Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τῆς 5ης Στρατιᾶς

Τό Συμβούλιο τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἄμυνας, μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐπετείου τῆς ἵδρυσης τῆς 5ης στρατιᾶς [375], ἡ ὁποία μέσα σέ ἕνα χρόνο ἀπό μικρή ὁμάδα ἔγινε στρατιά μέ δυνατή ἐπαναστατική ὁρμή, σφυρηλατημένη στίς νικηφόρες μάχες γιά τήν ὑπεράσπιση τοῦ Βόλγα καί τή συντριβή τῶν τμημάτων τοῦ Κολτσάκ, στέλνει στούς κόκκινους ἥρωες συντροφικό χαιρετισμό καί ἐκφράζει τήν εὐγνωμοσύνη του γιά ὅλους τούς κόπους καί στερήσεις πού

* Τό τηλεγράφημα εἶναι ὑπογραμμένο ἐπίσης ἀπό τόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ Α. Ντ. Τσιουρούπα. *Ἡ Σύντ.*

πέρασε ἡ στρατιά, ὑπερασπίζοντας τή Σοσιαλιστική Ἐπανάσταση. Σάν ἀποζημίωση τῶν ὑλικῶν στερήσεων πού δοκίμασε ἡ στρατιά στό βαρύ πολεμικό της ἔργο, νά χορηγηθεῖ σέ ὅλους τούς κόκκινους στρατιῶτες καί στούς ἀξιωματικούς τῆς 5ης στρατιᾶς ἕνας μηνιάτικος μισθός.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν* *

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Αὐγούστου 1919

Δημοσιεύτηκε στίς 24 τοῦ Αὐγούστου 1919 στήν ἐφημερίδα «Κράσνι Στρελόκ» (ὄργανο τοῦ πολιτικοῦ τμήματος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τῆς 5ης στρατιᾶς), ἀρ φύλ. 95

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο

4

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Χ. ΓΚ. ΡΑΚΟΒΣΚΙ, Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ, Σ. Β. ΚΟΣΙΟΡ **

Κίεβο, στούς Ρακόβσκι, Τρότσκι, Κοσιόρ

Συνιστοῦμε ἐπίμονα νά κλείσετε ὅλα τά Ἐπιτροπάτα, ἐκτός ἀπό τά Ἐπιτροπάτα Στρατιωτικῶν, Μεταφορῶν καί Ἐπισιτισμοῦ. Ἐπιστρατεῦστε ὅλους γενικά στή δουλιά τοῦ στρατοῦ καί βάλετε καθῆκον νά κρατηθεῖτε ἔστω καί λίγες ἑβδομάδες, συγχωνεύοντας σέ ἕνα ἵδρυμα τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, τό Συμβούλιο Ἄμυνας, τήν ΚΕΕ καί τήν ΚΕ τοῦ ΚΚ Οὐκρανίας. Παρακαλοῦμε τόν Τρότσκι νά κινητοποιήσει γι' αὐτό ὅλες τίς δυνάμεις [376].

13 τοῦ Αὐγούστου.

Τό Πολιτικό Γραφεῖο *Λένιν, Κάμενεφ, Στάσοβα*

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Αὐγούστου 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Ὁλόκληρο δημοσιεύτηκε τό 1956 στό βιβλίο: Β. Ι Λένιν «Στρατιωτική ἀλληλογραφία. 1917-1920». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Ε. Ντ. Στάσοβα

---

* Τό τηλεγράφημα ὑπογράφεται ἐπίσης καί ἀπό τό μέλος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας Ε. Μ. Σκλιάνσκι. *Ἡ Σύντ.*

** Στό τηλεγράφημα ὑπάρχει ἡ ἐπισημείωση: «Νά σταλεῖ ἀμέσως κρυπτογραφικά. Ἑλένα Στάσοβα. 1919, 13/VIII». *Ἡ Σύντ.*

5

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΗΣ ΟΥΦΑ [377]

Οὐφά, πρός τούς ἐργάτες πού δουλεύουν στήν ἀναστήλωση τῆς γέφυρας στόν ποταμό Μπέλαγια,
ἀντίγραφο Σαμάρα, στόν διευθυντή καί πολιτικό ἐπίτροπο τῆς γραμμῆς Οὐφά, στόν μηχανικό Ὀλσέβσκι, Μόσχα ΖΡ *, στό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο, στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Συγκοινωνιῶν, στή Γενική πολιτική διεύθυνση σιδηροδρόμων

Τή λαμπρή ἀποπεράτωση τῶν ἐργασιῶν τῆς προσωρινῆς ἀναστήλωσης τῆς γέφυρας στόν ποταμό Μπέλαγια κατά τέσσερις μέρες νωρίτερα ἀπό τήν καθορισμένη προθεσμία, σέ συνθῆκες ἐξαιρετικά δύσκολες ἀκόμη καί σέ εἰρηνική περίοδο, τό Συμβούλιο Ἄμυνας τῆς Δημοκρατίας τήν ἀποδίδει πέρα γιά πέρα στήν ὀργανωτικότητα καί στή δυνατή συσπείρωση, πού ἐμπνέονταν ἀπό τήν ἰσχυρή ἐπιδίωξη νά ὑπερασπίσετε τή Σοβιετική Ρωσία ὄχι μόνο μέ τό ὅπλο στό χέρι στό πεδίο τῆς μάχης, ἀλλά ἐπίσης καί στίς εἰρηνικές ἐπιτεύξεις. Ἀπομέρους τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας σᾶς στέλνω συντροφικό χαιρετισμό καί τήν πιό βαθιά εὐγνωμοσύνη.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας τῆς Δημοκρατίας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

6

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΕ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΣΙΜΠΙΡΣΚ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΕ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΣΙΖΡΑΝ [378]

Σημείωμα μέ τήν ἀπευθείας γραμμή
Σιμπίρσκ, Ἐκτελεστική ἐπιτροπή κυβερνείου.
Ἀντίγραφο στή Διεύθυνση Ἐπισιτισμοῦ περιοχῆς Βόλγα
Σίζραν, ΕΕ νομοῦ. Ἀντίγραφο στή Διεύθυνση Ἐπισιτισμοῦ περιοχῆς Βόλγα

Σχετικά μέ τήν ἐπικείμενη φορτοεκφόρτωση φορτίων μέ σιτηρά ἀπό τά πλοῖα σέ βαγόνια στήν Τσασόβνια καί στό Μπατρακί, ἀνατίθεται σέ Σᾶς ἡ ὀργάνωση ἀρκετοῦ προσωπικοῦ φορτοεκφορτωτῶν γιά τό φόρτωμα καί ξεφόρτωμα στό ἕνα καί στό ἄλλο σημεῖο μέ σκοπό τήν ἐξασφάλιση γρήγορης ἐκφόρτωσης τῶν φορτηγίδων, τήν ἀποστολή τους ξανά γιά φορτίο πρός τά κάτω τοῦ Βόλγα καί τήν ὅσο τό δυνατό λιγότερη

* ΖΡ — Συνθηματικός ὅρος — Διευθυντής τῆς Κεντρικῆς διεύθυνσης στρατιωτικῶν μεταφορῶν. *Ἡ Σύντ.*

καθυστέρηση τῶν βαγονιῶν πού δίνονται γιά φόρτωση. Ἀναθέστε τήν εὐθύνη γιά τήν ἐξασφάλιση ἐργατικῆς δύναμης στήν Τσασόβνια σέ ἕνα ὁρισμένο μέλος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Σιμπίρσκ, καί στό Μπατρακί σέ ἕνα ὁρισμένο μέλος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νομοῦ. Γιά τά μέτρα πού πήρατε καί γιά τούς καθοδηγητές πού τοποθετήθηκαν ἐκεῖ νά μοῦ γνωστοποιήσετε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 20 τοῦ Ὀχτώβρη.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

15/X. 19.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1940 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

7

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΠΙΤΡΟΠΟ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΟΡΙΟΛ

Ὀριόλ
στόν ἐπίτρ. Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου

Οἱ ἀγρότες τῆς ἐπαρχίας Λαβρόφ παραπονοῦνται, γιατί εἶναι μεγάλο τό ποσό τῆς ὑποχρεωτικῆς παράδοσης σιτηρῶν. Λένε πώς μπορεῖ νά μήν τούς φτάσουν τά σιτηρά γιά ἀτομική τους χρήση ὥς τά Χριστούγεννα. Ἐξετάστε ἐπισταμένα κατά πόσο εἶναι σωστά τά παράπονά τους. Σέ περίπτωση πού ἐπιβεβαιωθοῦν, διορθῶστε τήν ἀδικία *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 11 Δεκέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Α. Ι. Σβιντέρσκι, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

8

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ

Πρός τό ΛΕΣ, στούς διευθυντές καί ἐπιτρόπους ὅλων τῶν σιδηροδρόμων

Τά ρυθμιστικά στοιχεῖα γιά τήν πορεία τῆς φόρτωσης ξύλων καί πετροκάρβουνου δίνονται πολύ ἀπρόσεκτα. Παρατηροῦνται καθημερινά παραλείψεις σέ μιά σειρά γραμμές, πού φτάνουν συνολικά χιλιάδες

* Στό τέλος τοῦ τηλεγραφήματος ὑπάρχει ἡ ἐπισημείωση, γραμμένη ἰδιόχε ρα ἀπό τόν Α. Ι. Σβιντέρσκι: «Ἀντίγραφο νά κοινοποιηθεῖ στή Διεύθυνση σιτηρῶν, ζωοτρο ρῶν τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ». *Ἡ Σύντ.*

βαγόνια φορτίων. Στή συνέχεια οί παραλείψεις δέν συμπληρώνονται καί ό άπολογισμός τῆς φόρτωσης ἔχει χαώδη χαρακτήρα. Ή άκαταστασία αὐτή εἶναι ἀπαράδεκτη. Ἀμέσως ὀργανῶστε μέ προσωπική σας εὐθύνη τήν καθημερινή ὑποβολή στοιχείων καί τόν ἔλεγχο γιά νά φτάνουν στόν προορισμό τους. Καθιερῶστε στό ΛΕ Συγκοινωνιῶν μέ εὐθύνη τοῦ ΚΡΚ αὐστηρό ἔλεγχο γιά τήν ἔγκαιρη λήψη τῶν πληροφοριῶν καί τή διαβίβασή τους στά ἁρμόδια ὄργανα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

9

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ 5ης ΣΤΡΑΤΙΑΣ

Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο 5

Ἐγκρίνω τήν πρότασή σας σχετικά μέ τό συγκρουστήρα [379]. Χρειάζεται μόνο νά καθορίσετε σταθερά, ὥστε ὁ ἀντιπρόσωπός μας ἤ καλύτερα δυό ἀντιπρόσωποί μας στό Πολιτικό κέντρο νά εἶναι ἐνημερωμένοι μέ ὅλες τίς ἀποφάσεις, νά ἔχουν τό δικαίωμα συμμετοχῆς σέ ὅλες τίς συσκέψεις τοῦ Πολιτικοῦ κέντρου.

Δεύτερο — νά ληφθοῦν σοβαρά μέτρα ἐλέγχου τοῦ ἀφοπλισμοῦ τῶν τσεχοσλοβάκων [380].

Τρίτο — ἡ μετακίνηση τῶν τσεχοσλοβάκων θά μᾶς εἶναι πολύ δύσκολη γιά λόγους μεταφορικούς.

21 τοῦ Γενάρη 1920. Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβ. Ἄμυνας *Λένιν* *

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1958 στό βιβλίο: Β. Τ. Ἀγκαλάκοφ «Ἀπό τήν ἱστορία τῆς οἰκοδόμησης τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν Ἀνατολική Σιβηρία. 1919-1921»

Ὁλόκληρο δημοσιεύτηκε τό 1960 στό βιβλίο «Ἡ Κομματική ὀργάνωση τοῦ Ἰρκούτσκ στήν περίοδο τῆς ἀναστήλωσης (1920-1926)»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

* Τό τηλεγράφημα ὑπογράφεται ἐπίσης ἀπό τόν πρόεδρο τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας Λ. Ντ. Τρότσκι. *Ἡ Σύντ.*

10

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή
(κρυπτογραφικά)

στόν Στάλιν

Ἡ ΚΕ δέν ἐπιμένει γιά τή μετάβασή Σας * μέ τόν ὅρο ὅτι στή διάρκεια μερικῶν ἑβδομάδων ὅλη τήν προσοχή Σας καί ὅλη τή δραστηριότητά Σας θά τή συγκεντρώσετε γιά τήν ἐξυπηρέτηση τοῦ μετώπου τοῦ Καυκάσου, ὑποτάσσοντας σ' αὐτό ὅλα τά συμφέροντα τοῦ Δυτικοῦ μετώπου. Ὁ Ἀρζάνοφ στέλνεται στό Βορόνεζ γιά τήν ἐπιτάχυνση τῶν ἀναγκαίων μεταφορῶν. Παρακαλοῦμε νά δόσετε τήν ἀπαραίτητη βοήθεια καί νά μᾶς ἐνημερώνετε κανονικά γιά τήν πορεία τῶν μεταφορῶν.

4. II. 1920.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν* **

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

11

* ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ ΣΙΜΠΙΡΣΚ, ΣΑΜΑΡΑΣ, ΚΑΖΑΝ, ΠΕΝΖΑ, ΡΙΑΖΑΝ ΚΑΙ ΟΥΦΑ

Ἀντίγραφο στούς διευθυντές καί πολιτικούς ἐπιτρόπους γραμμῶν καί στά πολιτικά τμήματα τῶν γραμμῶν Σαμάρας-Ζλατοούστ, Σίζραν-Βιάζμα, Ριαζάν-Ούράλ καί Μόσχας-Καζάν

Τό Συμβούλιο τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἄμυνας ἐπιβεβαιώνει τήν ἀνάγκη τῆς ὁλόπλευρης συμπαράστασης ὅλων τῶν Ἐκτελεστικῶν ἐπιτροπῶν τῶν κυβερνείων, τῶν νομῶν καί ἐπαρχιῶν, μόλις τή ζητήσουν οἱ σιδηροδρομικές ἀρχές, γιά τή φόρτωση σέ βαγόνια φορτίων τροφίμων,

* Πρόκειται γιά τή μετάβαση τοῦ Ι. Β. Στάλιν στό μέτωπο τοῦ Καυκάσου. *Ἡ Σύντ.*

** Τό τηλεγράφημα ὑπογράφεται ἐπίσης ἀπό τόν πρόεδρο τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου Λ. Ντ. Τρότσκι. *Ἡ Σύντ.*

καθώς ἐπίσης καί γιά τό δυνάμωμα ὅλων τῶν ἐργασιῶν λόγω τῆς προώθησης ἁμαξοστοιχιῶν μέ τρόφιμα, τό δυνάμωμα τῶν ἐπισκευῶν, τῆς τακτοποίησης τῆς κίνησης κτλ. Ἡ συμπαράσταση πρέπει νά ἐκφράζεται μέ τήν ἐπιστράτευση τῶν πιό ὑπεύθυνων στελεχῶν καί τό πέρασμά τους στή διάθεση τῶν σιδηροδρομικῶν ἀρχῶν, μέ τήν ὀργάνωση τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας, μέ τήν παροχή μεταφορικῶν μέσων μέ κάρα κτλ. Γιά τόν ἀριθμό τῶν ἐπιστρατευμένων στελεχῶν, καθώς ἐπίσης καί γιά τά ἄλλα μέτρα πού πήρατε γιά νά βοηθήσετε, νά τηλεγραφήσετε σέ συντομία.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

12

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΚΟΜΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ, ΤΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ

Σημείωμα μέ τήν ἀπευθείας γραμμή

Γιαροσλάβλ, Κοστρομά, Οὐράλσκ, Ριαζάν, Πένζα, Σιμπίρσκ, Ταμπόφ, Νίζνι Νόβγκοροντ, Βλαντίμιρ, Σαμάρα, Σαράτοφ, Σμολένσκ, Γκόμελ, Βίτεμπσκ, Οὐφά, Αἰκατερινμπούργκ, Βορόνεζ, Κούρσκ, Ὀριόλ, Βιάτκα, Μόσχα
πρός τήν Κομματική ἐπιτροπή κυβερνείου,
ΕΕ κυβερνείου, Ἐπιτροπή ἐπισιτισμοῦ κυβερνείου

Γιά τήν ἐλάφρυνση τῆς ἐπισιτιστικῆς κατάστασης τῆς Δημοκρατίας ἡ πατάτα πρέπει, στό χρόνο πού μᾶς ἔρχεται, νά παίξει ἐξαιρετικά σπουδαῖο ρόλο. Γι' αὐτό στή διάρκεια τοῦ ἐρχόμενου μήνα ὅλη ἡ προσοχή μας, ὅλες οἱ ὑπάρχουσες δυνάμεις μας πρέπει νά στραφοῦν στήν ἐξασφάλιση τῆς χώρας μέ πατατόσπορο. Ὁ ἐπαναστατικός ἐνθουσιασμός καί ἡ βαθιά ἀφοσίωση στά συμφέροντα τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας ὅλων τῶν τοπικῶν στελεχῶν θά ξεπεράσουν ὅλα τά ἐμπόδια πού μπορεῖ νά συναντήσουν γιά τήν ἀκριβή καί χωρίς ὅρους ἐκπλήρωση τῶν ἐντολῶν πού ἔχει δόσει τό Λαϊκό

Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ. Γιά τή γρηγορότερη ἐκπλήρωση αὐτοῦ τοῦ καθήκοντος ὀργανῶστε βδομάδα πατατόσπορου καί ρίξτε ὅλα τά καλύτερα κομματικά στελέχη καί στελέχη τοῦ ἐπισιτισμοῦ γιά πλατιά ζύμωση, γραπτή καί προφορική, γιά τή συγκέντρωση τοῦ πατατόσπορου, τή μεταφορά του στούς σταθμούς, στά λιμάνια καί τήν ἔγκαιρη φόρτωσή τους. Ἀναπτύξτε πλατιά καμπάνια γιά τίς πατάτες, δεῖξτε σ' αὐτό τό ζωτικό ζήτημα γιά τή Δημοκρατία τό μάξιμουμ τῆς δραστηριότητάς Σας. Ἡ προθεσμία τῆς ἐβδομάδας τοῦ πατατόσπορου καθορίζεται κατά τόπους. Γιά τήν πορεία τῆς ἐβδομάδας τῆς πατάτας καί γιά τά ἀποτελέσματά της νά μοῦ τηλεγραφεῖτε. Ἀντίγραφο στή Ζαγκατσέλ *.

Λένιν **

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Ἀπρίλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

13

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΤΟΛΟ ΤΗΣ ΒΑΛΤΙΚΗΣ

Πετρούπολη, *στό στόλο τῆς Βαλτικῆς*

Γιά τήν ἄμεση ὀργάνωση ἐξαγωγῆς ξυλείας εἶναι ἀνάγκη ἐπειγόντως, ξεπερνώντας ὅλα τά ἐμπόδια καί τή γραφειοκρατική κωλυσιεργία, νά ἀρχίσετε τήν τακτοποίηση τοῦ λιμανιοῦ τῆς Πετρούπολης καί συγκεκριμένα: τήν ἀπαλλαγή του ἀπό τίς βυθισμένες φορτηγίδες καί τά πλοῖα διαπόρθμευσης. Ὅλα τά πλοῖα διαπόρθμευσης πρέπει ἀμέσως νά ἐπισκευαστοῦν καί νά δοθοῦν στή διάθεση τῆς βιομηχανίας ἐπισκευῶν πλοίων. Γιά τίς δουλιές πού κάνετε νά μοῦ ἀναφέρετε τηλεγραφικῶς κάθε Σάββατο. Ἀντίγραφο στήν Ἐπιτροπή Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου τοῦ ΑΣΛΟ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Ἀπρίλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

---

* Διεύθυνση ἀγροτ. προϊόντων τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ. *Σημ. μετ.*

** Τό τηλεγράφημα εἶναι ὑπογραμμένο ἐπίσης ἀπό τόν Α. Ντ. Τσιουρούπα. *Ἡ Σύντ.*

14

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥΣ ΤΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ

Μέ τήν άπευθείας γραμμή

Πρός τούς *προέδρους τῶν ΕΕ τῶν κυβερνείων Ταμπόφ, Σαράτοφ, Σαμάρα, Οὐφά, Τσελιάμπινσκ, Καζάν, Βιάτκα, Σαράπουλ* (ἐπιτροπή Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου τῆς περιοχῆς τοῦ ποταμοῦ Κάμα), *Πένζα, Ποκρόβσκ, Μπαρόνσκ* (Γερμανική ἐπιτροπή), *Ὄρενμπουργκ* (ΛΕ Ἐπισιτισμοῦ Κιργιζίας), *Ὄμσκ* (Ἐπαν. ἐπιτρ. Σιβηρίας), *Αἰκατερινμπούργκ* (Συμβούλιο Ἐργασιακῆς στρατιᾶς), *Βορόνεζ*

Ἀντίγραφο στίς Στρατιωτικές ἐπιτροπές κυβερνείων
Ἀντίγραφο στίς Ἐπιτροπές ἐργασίας κυβερνείων
Ἀντίγραφο στούς ἐπιτρόπους Ἐπισιτισμοῦ κυβερνείων

Τό Συμβούλιο Ἄμυνας στίς 21 τοῦ Ἀπρίλη ἀποφάσισε νά παρθοῦν ἰδιαίτερα ἐντατικά μέτρα γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ σχεδίου ἐφοδιασμοῦ τῆς Δημοκρατίας μέ σιτηρά καί ζωοτροφές καί γιά τή μεταφορά τῶν φορτίων μέ τρόφιμα ἀπό τούς ἐσωτερικούς τόπους συγκέντρωσης στούς σιδηροδρομικούς σταθμούς καί τά λιμάνια τῶν ποταμῶν, μέ τήν καθιέρωση ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας καί ὑποχρεωτικῆς μεταφορᾶς μέ κάρα καί τή χρησιμοποίηση στρατιωτικῶν δυνάμεων. Σχετικά μ' αὐτό προτείνω σάν στρατιωτική διαταγή μέσα σέ 24 ὧρες ἀπό τή λήψη τοῦ τηλεγραφήματος αὐτοῦ νά δημιουργηθοῦν κατά τόπους, στή διάρκεια τῆς μεταφορᾶς τῶν σιτηρῶν ἀπό τά σημεῖα συγκέντρωσης στούς σιδηροδρομικούς σταθμούς, ἐπιτροπές-τριάδες μέ πρόεδρο προσωπικά τόν ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου, μέ μέλη τόν πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς ἐργασίας τοῦ κυβερνείου καί προσωπικά τόν στρατιωτικό ἐπίτροπο τοῦ κυβερνείου γιά τήν ἐκπλήρωση τῆς παραπάνω ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας. Ὁ ἐπίτροπος Ἐργασίας τοῦ κυβερνείου ὑποχρεοῦται νά ἱκανοποιήσει ἀμέσως τίς ἀνάγκες τοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου σέ ἐργατική δύναμη καί κάρα κατά προτεραιότητα. Ἡ τριάδα ὑποχρεοῦται: 1) νά ἐξακριβώσει ἀμέσως, τί ποσότητα, σέ ποιούς σιδηροδρομικούς σταθμούς πρέπει νά μεταφέρει καί τί συγκεκριμένα εἴδη φορτίων μέ τρόφιμα· 2) νά κηρύξει στίς περιοχές αὐτές τήν ὑποχρεωτική ἐργασία καί τήν ἐργασία μεταφορᾶς μέ κάρα καί νά χρησιμοποιήσει τόν ἀπαιτούμενο ἀριθμό στρατιωτικῶν δυνάμεων καί κάρων· 3) ὅλα τά μεταφερόμενα στούς σταθμούς νά παραδίνονται ἀμέσως στή σιδηροδρομική γραμμή, κατά τόν ἴδιο μαχητικό τρόπο νά ὀργανώνεται ἡ

φόρτωση, ἔχοντας ὑπόψη ὅτι τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν ἔγκαιρα θά ἐξασφαλίζει τά ἄδεια βαγόνια· 4) νά ἐλέγχει ὅλη τήν πορεία τῶν ἐργασιῶν, νά ἀναφέρει κάθε βδομάδα στήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου γιά τά ἀποτελέσματα τῆς δουλιᾶς καί νά ἀναφέρει κάθε Δευτέρα μέ σημείωμα πού θά μεταδίδεται μέ τήν ἀπευθείας γραμμή στόν ἐφημερεύοντα ἀντιπρόσωπο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν* *

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Ἀπρίλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β Ι Λένιν

15

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΕΕ ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ, ΤΙΣ ΕΕ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΜΟΣΧΑΣ ΚΑΙ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ, ΤΙΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ, ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΙΒΗΡΙΑΣ

Πρός ὅλες τίς ΕΕ κυβερνείων, τίς ΕΕ τῶν πόλεων Μόσχας καί Πετρούπολης, τίς Ἐπαναστατικές ἐπιτροπές κυβερνείων, τήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Σιβηρίας,

Ἀντίγραφα στά Τμήματα Γεωργίας, στίς Ἐπιτροπές ἐπισιτισμοῦ κυβερνείων, στά Τμήματα Λαϊκῆς Παιδείας κυβερνείων, στίς Διευθύνσεις κυβερνείων, τίς Ἐπιτροπές ἐργασίας κυβερνείων, στά Στατιστικά γραφεῖα κυβερνείων

Σύμφωνα μέ ἀπόφαση τοῦ VII συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τό ΣΛΕ ἀποφάσισε νά ὁριστεῖ τόν Αὔγουστο τρέχοντος ἔτους ἡ διενέργεια δημογραφικῆς, ἐπαγγελματικῆς καί ἀγροτικῆς ἀπογραφῆς μέ σύντομη καταγραφή τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων [381]. Τά στοιχεῖα τῆς ἀπογραφῆς θά ἔχουν πρωταρχική καί καθοδηγητική σημασία γιά τή σοσιαλιστική οἰκοδόμηση τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας. Σᾶς προτείνω γιά τήν ἀπαρέγκλιτη ἐκπλήρωση νά δίνεται πολύπλευρη βοήθεια τόσο κατά τή διάρκεια τῆς ὀργανωτικῆς δουλιᾶς, ὅσο καί στήν περίοδο τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἀπογραφῶν καί τῆς σύντομης ἐπεξεργασίας τῶν στοιχείων, στήν Κεντρική Διεύθυνση Στατιστικῆς καί στά το-

* Τό τηλεγράφημα ὑπογράφηκε ἐπίσης ἀπό τόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ Α. Ντ. Τσιουρούπα. *Ἡ Σύντ.*

πικά της ὄργανα, στά ὁποῖα ἔχει ἀνατεθεῖ ἡ διενέργεια τῶν παραπάνω ἀπογραφῶν. Ὅλες οἱ ὑπάρχουσες δυνάμεις στό κυβερνεῖο καί τά μέσα πού χρειάζονται γιά τή διενέργεια τῶν ἀπογραφῶν πρέπει νά ἀξιοποιηθοῦν. Νά βοηθήσετε τά Στατιστικά γραφεῖα κυβερνείων νά προσλάβουν συνεργάτες μέ κινητοποίηση καί ὑποχρεωτική ἐργασία τοῦ διδασκαλικοῦ καί ἀγρονομικοῦ προσωπικοῦ καί τῶν ὑπαλλήλων ἄλλων σοβιετικῶν ἱδρυμάτων, σύμφωνα μέ εἰδικό σχέδιο ἐπεξεργασμένο ἀπό τήν Κεντρική Διεύθυνση Στατιστικῆς μέ τίς ἀντίστοιχες ὑπηρεσίες. Διαθέστε γιά τή μεταφορά τῶν ὑλικῶν τῆς ἀπογραφῆς καί τή μετακίνηση τῶν στατιστικῶν τά ἀπαιτούμενα μεταφορικά μέσα καί τά μέσα ἐπαφῆς — ταχυδρομικά καί τηλεγραφικά καί μέ ἀγγελιαφόρους. Δόστε στή διάθεση τῶν Στατιστικῶν γραφείων κυβερνείων, τυπογραφεῖα, χαρτί γιά τήν ἐκτύπωση τῶν ἀπογραφικῶν δελτίων, γραφική ὕλη καί ὑλικά συσκευασίας, ἐξασφαλίστε τα μέ οἰκήματα μέ καλή θέρμανση, φωτισμό καί ἐπίπλωση. Δόστε ἐπείγουσα ἐντολή στά Σοβιετικά ἱδρύματα τῶν πόλεων, τῶν ἐπαρχιῶν καί τῶν χωριῶν γιά τήν ὑποχρεωτική βοήθειά τους πρός τήν Κεντρική Διεύθυνση Στατιστικῆς καί στά ὄργανά της καί σέ ὅλα τά ἄτομα πού προσλήφθηκαν γιά τήν ἀπογραφή. Ὄχι ἀργότερα ἀπό μιά φορά τήν ἑβδομάδα, καί γιά τήν ἐπείγουσα λύση τῶν ζητημάτων καί πιό συχνά, ὁ πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου παίρνει ἀναφορές ἀπό τούς προϊσταμένους τῶν Στατιστικῶν γραφείων κυβερνείων γιά τήν κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στήν ἀπογραφή καί τή λήψη μέτρων γιά τήν ὀργάνωση τῆς διενέργειάς της σύμφωνα μέ τό καθορισμένο σχέδιο. Γιά τή μή ἀρκετά δραστήρια βοήθεια, πού ἔχει πρωταρχική σημασία γιά τήν οἰκοδόμηση τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας, στίς ἐπικείμενες ἀπογραφές οἱ ὑπεύθυνοι θά παραπέμπονται ἐπειγόντως, ἀνεξάρτητα ἀπό τή θέση πού κατέχουν, σέ δίκη στό Ἐπαναστατικό Στρατοδικεῖο.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Λένιν *

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 5 — ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 7 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

* Τό τηλεγράφημα εἶναι ὑπογραμμένο ἐπίσης ἀπό τόν διευθυντή τῆς Κεντρικῆς Διεύθυνσης Στατιστικῆς Π. Ι. Ποπόφ. *Ἡ Σύντ.*

16

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ ΚΑΙ Μ. Μ. ΛΙΤΒΙΝΟΦ

στούς Κράσιν, Λιτβίνοφ, Κοπεγχάγη

Κρυπτογράφημα

Σέ ἀπάντηση τῶν ἀριθμῶν Σας 34, 35, 49, 43 καί 48 κάνουμε γνωστό: 1) Οἱ συμφωνίες μέ τό κονσόρτσιουμ τῶν σουηδικῶν ἐργοστασίων ἐπεξεργασίας μετάλλων καί κατασκευῆς ἀτμομηχανῶν εἶναι ἱκανοποιητικές, ὑπογράψτε. Διευκρινίστε, ἄν ἐπεκτείνεται ὁ συμφωνημένος τρόπος πληρωμῆς μέ τή χορηγούμενη σέ μᾶς πίστωση σέ ὅλα τά σουηδικά μεταλλικά εἴδη πού ἀγοράζουμε, εἴτε ἀποκλειστικά στίς παραγγελίες πού θά κάνουμε στό ἑξῆς. 2) Χρυσός στό Ρεβάλ ἀξίας τριάντα δύο ἑκατομμυρίων κορώνων θά ἀποσταλεῖ ὅταν τό ζητήσετε. 3) Ἔχουμε ἀμφιβολίες ἄν θά μποροῦσε ἡ σκανδιναβική βιομηχανία νά βοηθήσει σημαντικά στήν ἀναστήλωση τῶν μεταφορῶν μας. Ἡ ἀποστολή χιλίων ἀτμομηχανῶν σέ ἑξάχρονο διάστημα τό ἐπιβεβαιώνει αὐτό. Στή συμφωνία πού κλείστηκε δίνουμε σημασία κυρίως μέ σκοπό νά ἐπιδράσουμε στά μεγάλα ἐργοστάσια ἀτμομηχανῶν τῆς Εὐρώπης καί τῆς Ἀμερικῆς. 4) Ἡ κατανάλωση χρυσοῦ στό ἑξῆς πρέπει νά περιοριστεῖ σημαντικά. Θεωροῦμε τήν πολιτική κατάσταση σήμερα ὄχι ὅσο χρειάζεται εὐνοϊκή γιά τήν τοποθέτηση μεγάλου μέρους τῶν ἀποθεμάτων μας στό ἐξωτερικό. Κατάλογο τῶν ἐμπορευμάτων καί σέ τί ποσότητα μπορεῖτε νά ἔχετε τό δικαίωμα νά πληρώνετε μέ χρυσό, θά Σᾶς στείλουμε συμπληρωματικά. 5) Σέ τί κατάσταση βρίσκεται ὁ διακανονισμός τῶν παραγγελιῶν, πού ἔκανε ὁ Βορόβσκι καί ποιά ἡ τύχη τοῦ ρωσικοῦ χρυσοῦ πού ἔχει τοποθετηθεῖ στή Σουηδία ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση;

8 τοῦ Μάη. *Λένιν* *

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Μάη 1920
Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό
δακτυλογραφημένο κείμενο,
ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

* Τό τηλεγράφημα εἶναι ὑπογραμμένο ἐπίσης ἀπό τούς Ι. Β. Στάλιν, Λ. Μπ. Κάμενεφ, Α. Λόμοφ καί Μ. Μ. Σέινμαν. *Ἡ Σύντ.*

17

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΣΟΡΜΟΒΟ

Ἐργοστάσιο Σόρμοβο, γιά τή Διεύθυνση τοῦ ἐργοστασίου
Ἀντίγραφο στήν Κεντρική Διεύθυνση τῶν Κρατικῶν
Ἑνοποιημένων Ἐργοστασίων Μηχανοκατασκευῶν

Γνωρίζοντας τό φόρτο τοῦ ἐργοστασίου τοῦ Σόρμοβο μέ στρατιωτικές παραγγελίες, τό προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ καί ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας παρόλα αὐτά προτείνουν σέ Σᾶς νά δεχτεῖτε νά ἐκπληρώσετε τήν παραγγελία τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης Τύρφης ἀρ. 9 τῆς 17 τοῦ Φλεβάρη γιά τήν κατασκευή ἁλυσοφόρου γερανοῦ τύρφης σύμφωνα μέ τά σχέδια ἀρ. 30821 πού ἐκπονήσατε οἱ ἴδιοι καί νά τόν κατασκευάσετε σέ σύντομο χρονικό διάστημα. Τή λήψη τοῦ παρόντος γιά ἐκτέλεση ἀναφέρετε τηλεγραφικά μέ ἀντίγραφο στή Γενική Διεύθυνση Τύρφης.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας
Λένιν *

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Μάη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

18

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΕ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΝΙΖΝΙ ΝΟΒΓΚΟΡΟΝΤ

*Νίζνι Νόβγκοροντ, στήν ΕΕ κυβερνείου,
ἀντίγραφο στήν ἐπιτροπή Ἐπισιτισμοῦ κυβερνείου,
στήν ἐπιτροπή Ἐργασίας κυβερνείου, στό Τμῆμα μεταφορῶν-ὑλικῶν,
στήν ἐπιτροπή Ἐπισιτισμοῦ Βόλγα, στόν Στρατιωτικό ἐπίτροπο κυβερνείου*

Παίρνοντας ὑπόψη ὅτι τό κέντρο βάρους τοῦ ἐφοδιασμοῦ τοῦ Δυτικοῦ μετώπου, τῆς Μόσχας καί τῆς Πετρούπολης μέ τρόφιμα σήμερα πέφτει στό Νίζνι Νόβγκοροντ, προτείνω νά διατίθεται καθημερινά ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμός ἐργατῶν, νά ἀποστέλλονται οἱ φορτη-

* Τό τηλεγράφημα εἶναι ὑπογραμμένο ἐπίσης ἀπό τό μέλος τοῦ Προεδρείου τοῦ ΑΣΛΟ Α. Λόμοφ καί τόν πρόεδρο τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης Τύρφης Ι. Ι. Ράντσενκο. *Η Σύντ.*

γίδες πού ζητάει ή Διεύθυνση Ἐπισιτισμοῦ τῆς περιοχῆς Βόλγα γιά φόρτωση, νά καταφτάνουν τό 24ωρο στό σταθμό τουλάχιστον 60 βαγόνια μέ φορτία τροφίμων.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν* *

Γράφτηκε τό Μάη τοῦ 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

19

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΙΒΗΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ

Ὄμσκ, Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Σιβηρίας

Σαμάρα
Σαράτοφ
Οὐφά
Ροστόβ τοῦ Ντόν
Οὐράλσκ
Τσελιάμπινσκ

Ἐκτελεστική ἐπιτροπή κυβερνείου, ἀντίγραφο Τμῆμα Γεωργίας κυβερνείου

Μέ σκοπό τήν ὀργανωμένη μετανάστευση ἀγροτῶν στή Σιβηρία καί στά παραγωγικά κυβερνεῖα τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀποφάσισε τώρα ἀμέσως νά ἐπιτραποῦν οἱ περιοδεῖες ἀπεσταλμένων τῶν χωρικῶν γιά νά διαπιστώσουν τούς ὅρους τῆς μετανάστευσης ἐπιτόπου. Διαπιστῶστε ἐπειγόντως τήν ἔκταση τῶν ἐλεύθερων κατάλληλων γιά καλλιέργεια ἀποθεμάτων γῆς. Τηλεγραφεῖστε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας ὥς τίς 10 τοῦ Ἰούλη τά στοιχεῖα αὐτά μέ τήν ὑπόδειξη *1)* πόσες ντεσιατίνες· *2)* ποῦ βρίσκονται· *3)* πόσες ἀποστολές γεωργῶν μποροῦν νά γίνουν δεκτές, μέ πόσα ἄτομα τῶν δύο φύλων σέ κάθε νομό καί ἐπαρχία· *4)* τόπος ἀποβίβασης. Νά δείξετε ἰδιαίτερα τή δυνατότητα ἐγκατάστασης στά σοβχόζ, καθώς ἐπίσης τήν ἀνάγκη γενικά σέ ἐργατικά χέρια. Ὀργανῶστε ἀμέσως τήν προετοιμασία γιά τήν ὑποδοχή τῶν ἀπεσταλμένων τῶν χωρικῶν καί τῶν μεταναστῶν, ὅταν εἶναι ἀνάγκη ζητεῖστε ὁδηγίες

* Τό τηλεγράφημα εἶναι ὑπογραμμένο ἐπίσης ἀπό τόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ Α. Ντ. Τσιουρούπα. *Ἡ Σύντ.*

ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας. Ἐφιστῶ τήν προσοχή Σας γιά τήν ἐξαιρετική σοβαρότητα καί ὑπευθυνότητα αὐτῆς τῆς δουλιᾶς.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν* *

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 25 — ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 29 τοῦ Ἰούνη 1920
Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

20

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΛΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΟΥ ΑΖΕΡΜΠΑΪΤΖΑΝ

Μπακού, Συμβούλιο Λαϊκῆς Οἰκονομίας τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν

ἀντίγραφο Ἄστραχαν, στόν Ἔκτακτο πληρεξούσιο τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Μπάμπκιν*, ἀντίγραφο Ἄστραχαν στό μέλος τοῦ ΣΛΕ Ἐπισιτισμοῦ *Ποτιάγεφ*

Σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα πού ἔχει τό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ ὑπάρχουν στή διάθεσή σας ἕξι χιλιάδες πούτια μαῦρο χαβιάρι, πού τό προορίζετε γιά ἐξαγωγή στό ἐξωτερικό σάν ἀνεξάρτητη ἀνταλλαγή προϊόντων. Θεωροῦμε ἀπαραίτητο νά ἐπιστήσουμε τήν προσοχή σας ὅτι ἀπό ἄποψη παγκρατική δέν εἶναι ἐπιθυμητή ἡ ἐνέργειά σας σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς ἀνταλλαγῆς ἐμπορευμάτων χωρίς τή συγκατάθεσή μας. Σέ περίπτωση πού ὑπάρχει πραγματικά τό πλεόνασμα τῶν ἕξι χιλιάδων πουτιῶν μαύρου χαβιαριοῦ, παρακαλοῦμε νά τό ἀποστείλετε στή *Μόσχα* στή διεύθυνση *τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ* γιά τή διανομή του στά παιδιά καί στούς ἄρωστους προλετάριους τῶν κέντρων πού λιμοκτονοῦν. Γιά τά ἀκόλουθα τηλεγραφεῖστε στό *Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ — κατανομή*.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν* **

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Ἰούνη 1920
Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι Λένιν

* Τό τηλεγράφημα εἶναι ὑπογραμμένο ἐπίσης ἀπό τόν Λαϊκό ἐπίτροπο Γεωργίας Σ. Π. Σερεντά. *Ἡ Σύντ.*

** Τό τηλεγράφημα ἔχει ὑπογραφεῖ ἐπίσης ἀπό τόν ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ Ν. Π. Μπριουχάνοφ. *Ἡ Σύντ.*

21

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Χ. ΓΚ. ΡΑΚΟΒΣΚΙ

Χάρκοβο

Στόν πρόεδρο τοῦ ΣΛΕ Οὐκρανίας Ρακόβσκι

Ἔστειλα|στίς Ἐκτελεστικές ἐπιτροπές κυβερνείων, τίς Στρατιωτικές καί Ἐπαναστατικές ἐπιτροπές κυβερνείων, στό Συμβούλιο τῆς Ἐργασιακῆς στρατιᾶς 1, στήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Σιβηρίας, στήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Ταταρίας, στήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Μπασκιρίας καί στήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Κιργιζίας, ἀντίγραφο στά Στατιστικά γραφεῖα κυβερνείων τηλεγράφημα μέ τό παρακάτω περιεχόμενο.

«Ἡμερομηνία ἔναρξης τῶν ἀπογραφῶν τῆς δημογραφικῆς, ἐπαγγελματικῆς καί ἀγροτικῆς οἰκονομίας ὁρίζεται ἡ 28 Αὐγούστου 1920.

Στίς πόλεις ἡ δημογραφική, ἐπαγγελματική ἀπογραφή συνεχίζεται μιά ἑβδομάδα. Στίς ἀγροτικές περιοχές δυό ἑβδομάδες. Ἡ ἀπογραφή τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας ἑνάμιση μήνα, ἀρχίζοντας ἀπό τίς 28 τοῦ Αὐγούστου. Ἡ ἐπιτυχία τῶν ἀπογραφῶν, πού ἔχουν τεράστια σημασία γιά τήν οἰκοδόμηση τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας, ἐξαρτᾶται ὁλοκληρωτικά ἀπό τόν προγραμματισμό καί τήν προετοιμασία τῆς δουλιᾶς τῶν Στατιστικῶν γραφείων κυβερνείων, τήν ἐξασφάλισή τους μέ ὑπαλλήλους γιά τήν ἀπογραφή μέ ὑποχρεωτική ἐργασία, τήν ὀργάνωση τῆς γρήγορης καί ἔγκαιρης μεταφορᾶς στήν περιοχή τοῦ κυβερνείου τοῦ προσωπικοῦ καί τῶν ὑλικῶν τῶν ἀπογραφῶν, τήν ἐξασφάλιση κατάλληλων χώρων, φωτισμοῦ, ἐπισιτισμοῦ, χρημάτων, καθώς καί ἄλλα μέτρα βοήθειας ἀπομέρους ὅλων τῶν σοβιετικῶν ἱδρυμάτων.

Ἡ Ἐκτελεστική ἐπιτροπή κυβερνείου, τό Τμῆμα Γεωργίας κυβερνείου, ἡ Ἐπιτροπή ἐπισιτισμοῦ κυβερνείου, ἡ Ἔκτακτη ἐπιτροπή κυβερνείου, τό Τμῆμα Παιδείας κυβερνείου, τό Οἰκονομικό τμῆμα κυβερνείου, ἡ Ἐπιτροπή ἐργασίας κυβερνείου, τό τμῆμα Διεύθυνσης, ὑποχρεώνονται νά βοηθήσουν ὁλόπλευρα τήν ΚΔΣ καί τά τοπικά ὄργανά της μέ ὅλα τά μέσα πού ἔχουν στή διάθεσή τους. Ἡ ὑπόθεση τῶν ἀπογραφῶν δέν εἶναι ὑπόθεση ὑπηρεσιακή, ἀλλά ὑπόθεση τῆς Δημοκρατίας, ὑπόθεση ὅλων τῶν σοβιετικῶν ἱδρυμάτων. Ἡ λειψή βοήθεια, ἡ ἀδιαφορία, ἡ ἀκαταστασία, σέ ὅποιον καί ἄν ὀφείλονται, θά διωχτοῦν μέ ὅλη τήν αὐστηρότητα τοῦ ἐπαναστατικοῦ καιροῦ, σάν βαριές ὑπηρεσιακές παραβάσεις.

Στόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς κυβερνείου ἀνατίθεται ἡ ἰδιαίτερη μέριμνα γιά τήν ἐπιτυχή διενέργεια τῶν ἀπογραφῶν.

Τόν ὑποχρεώνω νά στείλει στοιχεῖα στίς 1, 15 καί 25 τοῦ Αὐγούστου τηλεγραφικά στήν Κεντρική Διεύθυνση Στατιστικῆς, γιά νά μοῦ ἀναφέρει τήν κατάσταση σχετικά μέ τή διενέργεια τῶν ἀπογραφῶν, τίς δυσκολίες πού συναντᾶ καί τά μέτρα πού παίρνονται γιά τήν ὑπερνίκησή τους».

Γιά νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ ἔγκαιρη καί πετυχημένη διενέργεια τῶν ἀπογραφῶν στήν περιοχή τῆς ΣΣΔ Οὐκρανίας, στήν προθεσμία πού ἔχει καθοριστεῖ, δέν θά βρίσκατε τή δυνατότητα νά στείλετε ἀνάλογο τηλεγράφημα σέ ὅλες τίς ὑπηρεσίες τῆς ΣΣΔ τῆς Οὐκρανίας;

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Λένιν

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Ἰούλη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

22

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠ. Ι. ΤΡΟΤΣΚΙ

Ὄμσκ, Ἐπιτροπή Ἐπισιτισμοῦ Σιβηρίας, στόν Τρότσκι
ἀντίγραφο στήν ΕΕ κυβερνείου

Γιά τήν ἐξασφάλιση τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καί τοῦ ἐργαζόμενου πληθυσμοῦ τῶν ἐργατικῶν κέντρων τῆς Δημοκρατίας μέ κρέας καί λαρδί προτείνω νά ληφθοῦν δραστικά, ἐπαναστατικά μέτρα γιά τήν ἐπιτυχία τῆς συγκέντρωσης τῶν προϊόντων αὐτῶν. Γιά τήν ἐπιτυχία τῆς καμπάνιας, καθώς ἐπίσης γιά λόγους οἰκονομικοῦ χαρακτήρα πρέπει τό παρακράτημα νά ἀνακοινωθεῖ στόν πληθυσμό ἔγκαιρα, ἐνῶ ἡ συγκέντρωση πρέπει νά γίνει τή φθινοπωρινή περίοδο, ὅταν ὁ γεωργός δέν ἔχει ἀρχίσει ἀκόμη νά καταναλώνει τά ἀποθέματά του σέ κρέας καί ὅταν τό παρακράτημα, ἀφοῦ παρθεῖ ὑπόψη στούς προκαταρκτικούς του ὑπολογισμούς, δέν θά εἶναι τόσο ἐπιβαρυντικό γιά τό νοικοκυριό. Μέ βάση τά παραπάνω προτείνω ἀμέσως νά ἀρχίσει ἡ συγκέντρωση τῶν ἀναφερόμενων προϊόντων, ἀναπτύσσοντας πολύ μεγάλη δραστηριότητα, ὑπολογίζοντας ὅτι τό σχέδιο τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ γιά τά κυβερνεῖα τῆς Σιβηρίας θά ἐκπληρωθεῖ ὁλοκληρωτικά ὄχι ἀργότερα ἀπό τήν 1 τοῦ Γενάρη τοῦ

ἐρχόμενου χρόνου. Ἐφιστῶ τήν προσοχή ὅτι ἡ Ἐργατοαγροτική κυβέρνηση θεωρεῖ τό καθῆκον αὐτό ἐπαναστατικό-μαχητικό καί γιά τό λόγο αὐτό ὁπωσδήποτε ὑποχρεωτικό.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν* *

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Ἰούλη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τοῦ τηλεγραφικοῦ ἐντύπου

23

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΟΥΡΑΛΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΕ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΣΑΡΑΤΟΦ

Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή

Οὐράλσκ, πρός τήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή τῆς περιοχῆς Οὐραλίων
πρός τό προεδρεῖο τῆς ΕΕ, *Σαράτοφ*

Ἀντίγραφο στόν *Αὐξέντιεβσκι,* ἀντίγραφο στό *Οὐράλσκ,*
στήν Κομ. ἐπιτρ. κυβερνείου,
Σαράτοφ, στήν Κομ. ἐπιτρ. κυβερνείου

Ὁ πρώην διοικητής τῆς 2ης μεραρχίας τοῦ Τουρκεστάν Σαποζκόφ ὀργάνωσε ἐξέγερση στήν περιοχή τοῦ Μπουζουλούκ. Ὁ Σαποζκόφ πέτυχε νά παρασύρει μέ τό μέρος του μερικά τμήματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καί ἕνα μέρος τοῦ κουλάκικου πληθυσμοῦ καί τώρα προσπαθεῖ νά εἰσχωρήσει στό Νοβοουζένσκ καί ἀκόμη παραπέρα, ἴσως πρός τίς ἐκβολές τῶν ποταμῶν Βόλγα καί Οὐράλη. Γιά νά διευκολυνθεῖ ἡ πάλη ἐνάντια στόν Σαποζκόφ καί νά παρεμποδιστεῖ ἡ ἀπρόσκοπτη φυγή του προτείνω: 1) νά ὑποχρεωθοῦν ὅλες οἱ Ἐπαναστατικές ἐπιτροπές καί οἱ Ἐκτελεστικές ἐπιτροπές νά παραμείνουν στίς θέσεις τους μέχρι τήν τελευταία δυνατότητα, κάνοντας ἔντονη ζύμωση ἐνάντια στούς προδότες καί μέ κάθε τρόπο παρεμποδίζοντας τήν προπαγάνδα του μέσα στόν πληθυσμό· 2) νά ἀποσταλοῦν στή διάθεση τοῦ Αὐξέντιεβσκι μιά σειρά σοβαρά στελέχη· 3) νά ἀποκατασταθεῖ ἡ πιό στενή ἐπαφή ἀνάμεσα στίς ὑπαγόμενες σέ σᾶς Ἐπαναστατικές ἐπιτροπές καί Ἐκτελεστικές ἐπιτροπές καί στά στρατιωτικά τμήματα, ἐξασφαλίζοντας συντονισμένη δράση, νά

* Τό τηλεγράφημα ὑπογράφεται ἐπίσης ἀπό τόν ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ Ν. Π. Μπριουχάνοφ. *Ἡ Σύντ.*

ληφθοῦν μέτρα γιά τή διαφύλαξη τῆς τεχνικῆς σύνδεσης· 4) νά γίνεται πολύ μεγάλη προσεκτική παρακολούθηση τῶν κινήσεων τῶν τμημάτων τοῦ Σαποζκόφ, χρησιμοποιώντας τόν ντόπιο πληθυσμό, ἀναφέροντας τά ἀποτελέσματα τῶν παρατηρήσεων στούς πλησιέστερους στρατιωτικούς διοικητές· 5) νά τσακίζεται ἀπό τή ρίζα κάθε ἐκδήλωση συμπάθειας καί πολύ περισσότερο κάθε ἐκδήλωση συμπαράστασης τοῦ ντόπιου πληθυσμοῦ πρός τόν Σαποζκόφ, χρησιμοποιώντας ἀπόλυτα τήν ἐπαναστατική ἐξουσία· στίς περιπτώσεις ἐκεῖνες πού σημειώθηκε συνεργασία νά ἀπαιτεῖται ἡ παράδοση τῶν πρωταίτιων· ἀπό τά χωριά τά ὁποῖα βρίσκονται στό δρομολόγιο πού ἀκολουθοῦν τά τμήματα τοῦ Σαποζκόφ νά παρθοῦν ὅμηροι γιά νά ἀποφευχθεῖ ἡ δυνατότητα συνεργασίας. Ἡ παρούσα διαταγή ἀπαιτεῖ τήν πιό ἐπείγουσα καί δραστήρια ἐκπλήρωση μέ προσωπική εὐθύνη ὅλων ὅσους ἀφορᾶ [382].

2 τοῦ Αὐγούστου. Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν* *

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1928 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ φύλ 46 καί «Ἰζβέστιγια», ἀρ φύλ 46

Ὁλόκληρο δημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

24

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ [383]

Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή (Κρυπτογραφικά)

Χάρκοβο, στόν σύντροφο Ρακόβσκι
ΚΕ τοῦ ΚΚ Οὐκρανίας

Ἡ ἐπικείμενη ἐντονότερη πάλη ἐνάντια στό λευκοπολωνικό στρατό καθιστᾶ γιά τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ ἀδύνατη τή συγκέντρωση τῆς ἀπόλυτης προσοχῆς στό μέτωπο τοῦ Βράνγκελ. Εἶναι ἀνάγκη ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚ Οὐκρανίας νά πάρει ἀπό τήν πλευρά της μέτρα γιά νά ἀποστείλει στό μέτωπο τοῦ Βράνγκελ μεγάλο ἀριθμό τῶν καλύτερων στελεχῶν, ἱκανῶν νά ἀνεβάσουν τή μαχητικότητα τῶν μονάδων, νά δυναμώσουν τά μετό-

* Στό τέλος τοῦ τηλεγραφήματος ὑπάρχει τό ὑστερόγραφο: «Νά μεταδοθεῖ μέσω τοῦ Ἐπιτελείου τῆς στρατιωτικῆς περιφέρειας τῆς ἀριστερῆς ὄχθης τοῦ Βόλγα, ἀναθέτοντας τήν εὐθύνη στόν ἐπίτροπο τοῦ Ἐπιτελείου. Ὁ ἀναπληρωτής τοῦ προέδρου τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας *Σκλιάνσκι*». *Ἡ Σύντ.*

πισθεν, νά καταπολεμήσουν τή λιποταξία, τό συμμοριτισμό στά κοντινά μετόπισθεν καί λοιπά. Γιά τά μέτρα πού πήρατε νά ἀναφέρετε στήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ.

19 τοῦ Αὐγούστου. *Λένιν* *

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο

25

ΠΡΟΣ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΑΥΚΑΣΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή (Κρυπτογραφικά)

Στό *Γραφεῖο Καυκάσου τῆς ΚΕ*

Ἀναμένεται σκληρότατη πάλη ἐνάντια στούς λευκοπολωνούς. Ἡ ΚΕ γιά τό λόγο αὐτό μπορεῖ νά διαθέτει στό μέτωπο τοῦ Βράνγκελ μόνο ἕναν περιορισμένο ἀριθμό στελεχῶν. Τό Γραφεῖο Καυκάσου τῆς ΚΕ πρέπει κατά τόν πιό αὐστηρό τρόπο νά ὑπολογίζει καί νά διαθέτει τίς δυνάμεις, ἔχοντας σάν βασικό καθῆκον τό μέτωπο τοῦ Βράνγκελ. Εἶναι ἀνάγκη νά βοηθήσετε νά δυναμώσουν τό πολιτικό τμῆμα, τό εἰδικό τμῆμα, τά στρατοδικεῖα, νά ἀνεβεῖ ἡ μαχητικότητα τῶν μονάδων, δίνοντας τούς καλύτερους κομμουνιστές. Γιά τά μέτρα πού πήρατε νά ἀναφέρετε στήν ΚΕ.

19 τοῦ Αὐγούστου. *Λένιν* *

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

26

ΠΡΟΣ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΙΒΗΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Μέ τήν ἀπευθείας γραμμή (Κρυπτογραφικά)

Στό *Γραφεῖο Σιβηρίας τῆς ΚΕ*

Ἡ πάλη ἐνάντια στή λευκή Πολωνία κάθε ἄλλο παρά τέλειωσε. Τό μέτωπο τοῦ Βράνγκελ ἀπαιτεῖ ἐξαιρετικά μεγάλες θυσίες. Εἶναι ἐνδεχόμενη ἡ χειμερινή ἐκστρατεία. Ἡ ΚΕ περιμένει ἀπό τό

* Τό τηλεγράφημα ὑπογράφεται ἐπίσης ἀπό τούς Ν. Ν. Κρεστίνσκι, Λ. Ντ. Τρότσκι, Ι. Β. Στάλιν, Ν. Ι. Μπουχάριν. *Ἡ Σύντ.*

Γραφεῖο Σιβηρίας καί τήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Σιβηρίας παραπέρα ἔνταση τῆς δουλιᾶς. Χρειάζονται ἐκτός ἀπό τά ὑποχρεωτικά ἀποσπάσματα ἐθελοντικοί σχηματισμοί, ἰδιαίτερα ἱππικοῦ, ἔστω μικρές μονάδες. Χρειάζονται ἄλογα ἱππικοῦ, ἀντικείμενα ἐφοδιοπομπῶν καί λοιπά. Δέν πρέπει σέ καμιά περίπτωση νά ἀδυνατίζει τό ἔργο τοῦ ἐπισιτισμοῦ. Γιά τά μέτρα πού πήρατε νά ἀναφέρετε στήν Κεντρική Ἐπιτροπή.

19 τοῦ Αὐγούστου. *Λένιν* *

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

27

ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΛΕΣ
ΚΔΣΕ

Μόσχα, 28 τοῦ Αὐγούστου 1920.

Σέ συνθῆκες κατάστασης πολέμου χρειάζεται σήμερα ἰδιαίτερα ἐντατική, ἀδιάκοπη δουλιά τῶν σιδηροδρόμων γιά τίς στρατιωτικές μεταφορές. Παρόλο πού ἡ δουλιά τῶν σιδηροδρόμων καί σήμερα πάει σχετικά καλά, ὅμως πρέπει νά ἐντείνουμε ἀκόμη περισσότερο τίς δυνάμεις, γιατί τώρα πιά ἡ ἐπιτυχία τῆς κοινῆς ὑπόθεσης ἐξαρτᾶται ἰδιαίτερα ἀπό τή δουλιά τῶν σιδηροδρόμων. Ἰδιαίτερα χρειάζεται εὐλυγισία καί ἀκρίβεια στά δρομολόγια τῶν ἐπιχειρησιακῶν μεταφορῶν, ὅπου δέν μπορεῖ καθόλου νά γίνει ἀνεκτή καμιά καθυστέρηση καί λανθασμένες ἀποστολές.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν) **

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1942 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 54 καί «Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 45

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

* Τό τηλεγράφημα ὑπογράφεται ἐπίσης ἀπό τούς Ν. Ν. Κρεστίνσκι, Λ. Ντ. Τρότσκι, Ι. Β. Στάλιν, Ν. Ι. Μπουχάριν. *Ἡ Σύντ.*

** Τό «*Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*» εἶναι γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι. *Ἡ Σύντ.*

28

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΒΟΛΓΑ [384]

Στίς Ἐκτελεστικές ἐπιτροπές Ἄστραχαν, Σαράτοφ, Τσαρίτσιν, Νίζνι Νόβγκοροντ, Σαμάρας, Ρίμπινσκ, Καζάν

Ἀντίγραφο στίς Κομ. ἐπιτροπές κυβερνείων Ἄστραχαν, Σαράτοφ, Τσαρίτσιν, Νίζνι Νόβγκοροντ, Σαμάρας, Ρίμπινσκ, Καζάν στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν

Ἡ μεταφορά προϊόντων πετρελαίου ἀπό τό Ἄστραχαν μέσω τοῦ Βόλγα καθυστερεῖ 1) λόγω τῶν πολύ ρηχῶν νερῶν καί 2) λόγω τῆς ἔλλειψης ἀρκετῆς ποσότητας βοηθητικῶν ξύλινων πλοίων μικρῆς χωρητικότητας. Λόγοι κρατικοί ὑπαγορεύουν ἐπιτακτικά τήν ὅσο τό δυνατό πιό ἔγκαιρη μεταφορά προϊόντων πετρελαίου στίς κεντρικές βιομηχανικές περιοχές. Γι' αὐτό προτείνεται μέ ὅλα τά μέτρα καί μέσα νά δοθεῖ βοήθεια στά τοπικά ὄργανα τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν τόσο γιά τήν ἐπισκευή τῶν πλοίων αὐτῶν, ὅσο καί γιά ὅλες τίς ἄλλες ἀνάγκες τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν (γιά τόν ἐφοδιασμό μέ τρόφιμα, ἱματισμό τῆς ἐργατικῆς δύναμης τό φθινόπωρο κτλ.). Ἀναθέτω τήν εὐθύνη στούς προέδρους τῶν Ἐκτελεστικῶν ἐπιτροπῶν κυβερνείων.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Λένιν*

31 τοῦ Αὐγούστου 1920.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

29

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Χ. ΓΚ. ΡΑΚΟΒΣΚΙ

Στόν πρόεδρο τοῦ ΣΛΕ Οὐκρανίας σ. Ρακόβσκι

Ἔχω στείλει πρός ὅλες τίς Ἐκτελεστικές ἐπιτροπές κυβερνείων, πρός τίς Στρατιωτικές καί Ἐπαναστατικές ἐπιτροπές κυβερνείων, πρός τό Συμβούλιο τῆς Ἐργασιακῆς στρατιᾶς 1, τό Συμβούλιο τῆς Ἐργασιακῆς στρατιᾶς Καυκάσου, τήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Σιβηρίας, τήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Τουρκεστάν, τήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Μπασκιρίας, τήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Ταταρίας, τήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Κιργιζίας, ἀντίγραφο στά Στατιστικά γραφεῖα κυβερνείων τό παρακάτω τηλεγράφημα:

«Ἐπιβεβαιώνοντας τά τηλεγραφήματά μου ἀρ. 249, ἀρ. 379 καί ἀρ. 416 προτείνω νά πάρετε ὅλα τά μέτρα γιά τήν ἐπιτάχυνση τῆς πορείας τῶν ἀπογραφῶν τόσο τῆς δημογραφικῆς-ἐπαγγελματικῆς, ὅσο καί τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας μέ ὑπολογισμό τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ ἀπογραφή χρειάζεται στήν Ἐργατοαγροτική κυβέρνηση. Τά στοιχεῖα τῶν ἀπογραφῶν θά μποῦν στή βάση τῆς σοβιετικῆς οἰκοδόμησης. Κάνετε τό πᾶν ὥστε ἡ ἀπογραφή νά γίνει παντοῦ στό κυβερνεῖο σας. Ξεπεράστε κάθε ἐμπόδιο πού θά συναντήσετε μέ ἐπαναστατικό τρόπο. Δημιουργεῖστε συνθῆκες γιά τήν προγραμματισμένη διενέργεια τῆς ἀπογραφῆς. Ἐξασφαλίστε στά Στατιστικά γραφεῖα τῶν κυβερνείων συνεργάτες, οἰκήματα, τρόφιμα, χρήματα, ὀργανῶστε τή μετακίνηση. Ὅλα τά σοβιετικά ἱδρύματα καί οἱ ὀργανώσεις τῶν κυβερνείων πρέπει νά βοηθήσουν δραστήρια τά Στατιστικά γραφεῖα τῶν κυβερνείων καί τούς ἀντιπροσώπους. Ἐπεξεργαστεῖτε μέ τά Στατιστικά γραφεῖα τῶν κυβερνείων πρόγραμμα δημιουργίας συνθηκῶν γιά τήν καλή ἐπεξεργασία τῶν ὑλικῶν τῆς ἀπογραφῆς σύμφωνα μέ τίς ὁδηγίες τῆς Κεντρικῆς Διεύθυνσης στατιστικῆς. Οὔτε μιά μέρα καθυστέρηση στήν ὑπόθεση πού ἔχει τεράστια κρατική σπουδαιότητα. Τά κυβερνεῖα σας πρέπει νά ἐρευνηθοῦν καί μάλιστα ἐμπρόθεσμα. Ὑπενθυμίζω ὅτι ἡ Ἐργατοαγροτική κυβέρνηση ἀπαιτεῖ ἀπό σᾶς νά συγκεντρώσετε τή δραστηριότητά σας στήν ὑπόθεση αὐτή. Τιμωρεῖστε αὐστηρά ἐκείνους πού ἐμποδίζουν τή διενέργεια τῆς ἀπογραφῆς καί νά μήν ξεχνᾶτε ὅτι ἡ Ἐργατοαγροτική κυβέρνηση θά ἀσκήσει δίωξη πρῶτα πρῶτα ἐνάντιά σας γιά λειψή δραστηριότητα κατά τήν ἀπογραφή καί τήν κακή διενέργειά της. Ἀνακοινώνετε στήν Κεντρική Διεύθυνση στατιστικῆς καί νά μοῦ ἀναφέρει ἐμένα σχετικά μέ τήν πορεία τῆς δουλιᾶς σύμφωνα μέ τό τηλεγράφημα ἀρ. 379».

Παρακαλῶ νά στείλετε παρόμοιο τηλεγράφημα πρός ὅλες τίς ὑπηρεσίες τῆς Οὐκρανίας, ὥστε ἡ διενέργεια τῆς ἀπογραφῆς νά διεξαχθεῖ σέ ἀπόλυτα ὅμοιες συνθῆκες στή ΣΟΣΔΡ καί στή ΣΣΔ Οὐκρανίας.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

30

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ

Πρός τούς ἐπιτρόπους Ἐπισιτισμοῦ κυβερνείων, τόν πρόεδρο τῆς ἐπιτροπῆς Ἐπισιτισμοῦ Κογκανόβιτς, πρός τόν πληρεξούσιο τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ Βορείου Καυκάσου Φρούμκιν

Ἀντίγραφο στούς προέδρους τῶν συσκέψεων ἐπισιτισμοῦ
Ἀντίγραφο στούς προέδρους τῶν ΕΕ κυβερνείων

Ἡ κάτω τῆς μέσης ἀπόδοσης σοδιά τῶν σιτηρῶν στό μεγαλύτερο μέρος τῶν ἐκτάσεων τῆς Δημοκρατίας, μᾶς ὁδηγεῖ στήν ἀνάγκη γιά νά μετριάσουμε τήν κρίση τροφίμων, νά ἀνεβάσουμε στό μάξιμουμ τό μέγεθος τῆς συγκέντρωσης τῆς πατάτας, πού μπορεῖ νά ἀντικαταστήσει στήν τροφή τοῦ πληθυσμοῦ τήν ἔλλειψη ψωμιοῦ. Γι' αὐτό προτείνω σάν στρατιωτική διαταγή: 1) νά ἀπαιτήσετε ἀπό τίς Ἐκτελεστικές ἐπιτροπές τῶν Σοβιέτ τῶν ἐπαρχιῶν, ἀμέσως μόλις βγάλουν τήν πατάτα οἱ νοικοκυρέοι, πού τούς δόθηκε ἐντολή γιά τό παρακράτημα, νά παραδόσουν τήν πατάτα στούς κρατικούς τόπους συγκέντρωσης· 2) νά δόσετε προσωπικές ἀποστολές στούς πληρεξούσιους τῶν Ἐπισιτιστικῶν ἐπιτροπῶν κυβερνείων, τῶν νομαρχιακῶν ἐπιτροπῶν Ἐπισιτισμοῦ καί τῶν ἀχτιδικῶν ἐπιτροπῶν Ἐπισιτισμοῦ νά συγκεντρώσουν ἕνα ὁρισμένο ποσοστό τοῦ παρακρατήματος σέ πολύ σύντομο χρονικό διάστημα· 3) πρίν πιάσουν οἱ παγωνιές τό παρακράτημα τῆς πατάτας πρέπει νά ἔχει τελειώσει 100%· 4) ἀπό κοινοῦ μέ τόν ἐπίτροπο Ἐργασίας τοῦ κυβερνείου νά ὀργανωθεῖ ἡ μεταφορά τῆς πατάτας μέ κάρα στούς σιδηροδρόμους καί στίς ἀποθῆκες διαφύλαξης τῆς πατάτας· 5) οἱ τεχνικοί μηχανισμοί τῶν ὀργάνων Ἐπισιτισμοῦ ὑποχρεώνονται μέχρι τήν 1 τοῦ Ὀχτώβρη νά τελειώσουν τίς ἐγκαταστάσεις τῶν ἀποθηκῶν διαφύλαξης τῆς πατάτας· 6) ὅλα τά Συμβούλια Λαϊκῆς Οἰκονομίας τῶν κυβερνείων νά πάρουν ὅλα τά μέτρα γιά τόν ἐφοδιασμό τῶν ὀργάνων Ἐπισιτισμοῦ μέ τά ἀναγκαῖα ὑλικά καί οἰκήματα· 7) καθημερινά νά ἀναφέρετε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ μέ τήν ἀπευθείας γραμμή γιά τήν ποσότητα πατάτας πού ἐναποθηκεύτηκε στά κρατικά σημεῖα συγκέντρωσης.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν* *

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

* Τό τηλεγράφημα ὑπογράφεται ἐπίσης ἀπό τόν ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ Ν. Π. Μπριουχάνοφ. *Ἡ Σύντ.*

31

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ ΚΑΙ Π. Κ. ΚΟΓΚΑΝΟΒΙΤΣ [385]

Όμσκ, στήν Έπαναστατική έπιτροπή Σιβηρίας, στόν Σμιρνόφ έπιτρ. Έπισιτισμοῦ Σιβηρίας, στόν Κογκανόβιτς

Πλησιάζει ή τρίτη έπέτειος τῆς Όχτωβριανῆς Έπανάστασης, τήν όποία πρέπει νά σημειώσουμε μέ τή χορήγηση στόν ήρωικό μας Κόκκινο Στρατό, καθώς έπίσης στόν παιδικό καί έργαζόμενο πληθυσμό ἔστω μιᾶς λιτῆς ποσότητας ένισχυμένης τροφῆς. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ή ἔκκληση αὐτή θά ἔχει ζωηρή άπήχηση σέ σᾶς, καί σᾶς παρακαλῶ τώρα άμέσως, χωρίς νά άναβάλετε οὔτε γιά μιά μέρα τήν όργάνωση καί άποστολή στή διεύθυνση: Μόσχα — Λαϊκό Έπιτροπάτο Έπισιτισμοῦ, γιά τήν Όχτωβριανή έπέτειο, έπτά δρομολογίων ἄσπρου άλευριοῦ, ἕνα δρομολόγιο τό είκοσιτετράωρο, τηλεγραφώντας σέ μένα καί στό Λαϊκό Έπιτροπάτο Έπισιτισμοῦ γιά τήν ήμέρα τῆς άποστολῆς. Ταυτόχρονα μ' αὐτό δίνεται έντολή στό Λαϊκό Έπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν νά έπιτραπεῖ ή κίνηση τῶν δρομολογίων αὐτῶν ὅπως οί στρατιωτικές άμαξοστοιχίες. Λήψη καθώς καί άποστολή ένημερῶστε τό Έπιτροπάτο Έπισιτισμοῦ — κατανομή.

Ό πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Έπιτρόπων *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Όχτώβρη 1920
Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο άπό τόν Β. Ι. Λένιν

32

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Στόν Άρχηγό τοῦ Έπιτελείου τοῦ Έπαναστατικοῦ συμβουλίου, στόν διευθυντή τῆς Κεντρικῆς Διεύθυνσης στρατιωτικῶν μεταφορῶν, στόν διευθυντή στρατιωτικῶν μεταφορῶν μετώπου, στόν προϊστάμενο μετακίνησης στρατευμάτων στρατιᾶς, στόν στρατιωτικό βοηθό τοῦ διευθυντῆ σιδηροδρόμων, Τσ. Κ. ΡΚ *, ΦΚ ΡΚ *, ΚΡΚ *, ΝΟΤ *, στούς άχτιδικούς διευθυντές Συγκοινωνιῶν, στίς Διευθύνσεις όδικῶν δικτύων, άντίγραφο στό Άνώτατο Συμβούλιο μεταφορῶν τοῦ ΣΛΕ

Συνέπεια τῆς μεγάλης ἔλλειψης όχημάτων στό σιδηροδρομικό δίκτυο τῆς ΣΟΣΔΡ καί τῆς άνάγκης γιά τό λόγο αὐτό νά διατίθενται μέ

* Οί συνθηματικοί ὅροι Τσ. Κ. ΡΚ, ΦΚ, ΡΚ. ΚΡΚ, ΝΟΤ δέν ἔχουν άποκρυπτογραφηθεῖ. *Ή Σύντ.*

εἰδική φροντίδα γιά φόρτωση σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας τῆς 13 αὐτοῦ τοῦ Ὀχτώβρη [386], προτείνω γιά τήν ἀκριβή ἐκπλήρωση: 1) ἀμέσως νά πάρετε τά πιό δραστήρια μέτρα γιά τήν ἐκφόρτωση τῶν στρατιωτικῶν φορτίων σέ ὅλες τίς σιδηροδρομικές γραμμές τοῦ μετώπου· 2) νά πάρετε ὅλα τά μέτρα, ὥστε οἱ στρατιωτικές μεταφορές στά ὅρια τοῦ μετώπου ὁπωσδήποτε νά γίνονται σύμφωνα μέ τό ἐγκριμένο πρόγραμμα τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου μεταφορῶν τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, ἐπιτρέποντας τήν αὔξησή τους ἀποκλειστικά μέ βάση τίς ἀπαιτήσεις τῶν πολεμικῶν συνθηκῶν καί μέ ἀπαραίτητο ὅρο τήν προκαταβολική συνεννόηση γιά τήν αὔξηση αὐτή μέ τά ἁρμόδια σιδηροδρομικά ὄργανα. Στό Τσ.Κ ΡΚ προτείνεται νά ὑποβάλλονται καθημερινά ἀναφορές στό Ἀνώτατο Συμβούλιο μεταφορῶν τοῦ *Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων* γιά τήν πορεία τῶν ἐκφορτώσεων τῶν ὀχημάτων.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

33

* ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΩΠΩΝ ΔΥΤΙΚΟΥ, ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΟΥ, ΝΟΤΙΟΥ, ΚΑΥΚΑΣΟΥ [387]

Τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας διατάσσει νά πάρετε ὅλα τά μέτρα γιά τήν πιό ἐπείγουσα ἐκφόρτωση τῶν στρατιωτικῶν φορτίων ἀπό τά βαγόνια. Ἡ καθυστέρηση τῆς κυκλοφορίας τῶν βαγονιῶν καί τό φράξιμο τῶν δρόμων μ' αὐτά στίς συνθῆκες τῆς κρίσης πού περνᾶμε στίς μεταφορές εἶναι ἔγκλημα πού στρέφεται ἐνάντια στά συμφέροντα ὅλης τῆς Δημοκρατίας καί ὑπόκειται στήν πιό αὐστηρή τιμωρία. Γιά τά μέτρα πού πάρθηκαν καί γιά τά ἀποτελέσματα πού ἐπιτεύχθηκαν τά Ἐπαναστατικά συμβούλια τῶν μετώπων νά ἀναφέρουν κάθε βδομάδα τή Δευτέρα στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν καί στό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας, ὅπου θά φαίνεται ὁ ἀριθμός τῶν βαγονιῶν πού

δέν ξεφορτώθηκαν σέ κάθε σιδηροδρομική γραμμή στά ὅρια τῶν μετώπων.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

34

* ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ

Ἐκτός τοῦ Ριαζάν, Τούλας, Ὀριόλ, Βορόνεζ, Κούρσκ, Καλούγκα
Ἀντίγραφο στόν προϊστάμενο τοῦ Τμήματος γεωργίας τῶν κυβερνείων

Στίς 30 τοῦ Αὐγούστου μέ τό ὑπ' ἀρ. 500/Μπ.Α ἔδοσα διαταγή νά ἀνακηρυχθεῖ ὑποχρεωτικά ἡ φθινοπωρινή σπορά ὅλης γενικά τῆς καλλιεργήσιμης ἔκτασης σάν μαχητικό κρατικό καθῆκον ὅλων τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας, ἰδιαίτερα τῶν ἐπαρχιῶν καί τῶν χωριῶν, καί προσωπικά ἔχει ἀνατεθεῖ στούς ἐπιτρόπους Ἐπισιτισμοῦ τῶν κυβερνείων νά ἀναφέρουν στίς 15 τοῦ Ὀχτώβρη γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ πλάνου. Μέ τό παρόν προτείνω μέσα σέ τρεῖς μέρες νά ἀναφέρετε σέ μένα στό Κρεμλίνο γιά τήν ἐκτέλεση τῆς διαταγῆς μέ τήν ἀπευθείας γραμμή. Στήν ἀναφορά νά φαίνεται: 1) τό ποσοστό πού δέν σπάρθηκε σέ σύγκριση μέ τό 1919· 2) τό ποσοστό πού δέν σπάρθηκε σέ σύγκριση μέ τό 1916· 3) οἱ αἰτίες πού δέν σπάρθηκε· 4) οἱ ἐκτάσεις γαιῶν πού πάρθηκαν ἀπό τούς ἀμελεῖς σπορεῖς καί παραδόθηκαν στούς συλλόγους γιά νά σπαρθοῦν. Ὅλα τά ἀριθμητικά στοιχεῖα πρέπει νά ἀναφέρονται σέ κλίμακα νομοῦ. Ἡ εὐθύνη γιά τήν ἔγκαιρη ἀποστολή τῶν ἀπαντήσεων ἀνατίθεται προσωπικά στούς ἐπιτρόπους Ἐπισιτισμοῦ τῶν κυβερνείων καί στούς προϊστάμενους τῶν Τμημάτων γεωργίας τῶν κυβερνείων.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν* *

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

* Τό τηλεγράφημα ὑπογράφεται ἐπίσης ἀπό τόν ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ Ν. Π. Μπριουχάνοφ. *Ἡ Σύντ.*

35

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

Πολυσέβαστε Βλαντίμιρ Ἰλίτς, μή γνωρίζοντας, ἄν διαβάσατε μέσα στόν ὄγκο τῶν ραδιοφωνικῶν είδήσεων σχετικά μέ τό βιβλίο τοῦ Κάουτσκι, Σᾶς στέλνω χωριστά τό ἀπόκομμα αὐτό. Ἐπειδή προλαβαίνω νά διαβάζω τή φιλολογία μας, νομίζω ὅτι δέν φωτίζεται ὅσο χρειάζεται ὁ ρόλος τοῦ κρατικοῦ καπιταλισμοῦ στήν προλεταριακή πολιτική ἐξουσία, πού διαφεύγει ἀπό τόν Κάουτσκι. Ἐμεῖς δέν ἔχουμε ἀκόμη κομμουνισμό, ἀλλά κρατικό

\#

καπιταλισμό μέ ἀνισότητα στήν ἀμοιβή, ἀκόμη καί πληρωμή μέ τό κομμάτι μέ μορφές καταναγκασμοῦ, πού μερικές φορές ξαναθυμίζουν τό παλιό καθεστώς, μέ συγκεντροποιημένη διοίκηση ἀκόμη καί στήν παραγωγή, μέ περιορισμό τῆς αὐτοδιοίκησης στό ἐργοστάσιο. Ἐμεῖς ἔχουμε Κόκκινο Στρατό κρατικοῦ καπιταλισμοῦ μέ μηχανισμό ἀρκετά δυνατοῦ ἐξαναγκασμοῦ καί ὄχι στρατό κομμουνισμοῦ...

[Στό περιθώριο, δεξιά:] Αὐτό δέν εἶναι γνώρισμα τοῦ καπιταλισμοῦ.

Αὐτό εἶναι ἀπό τίς μορφές πάλης τοῦ ἐχθροῦ καί ἀπό τό βαθμό πολιτισμοῦ, καί ὄχι ἀπό τόν καπιταλισμό.

[Στό περιθώριο, ἀριστερά:] Δυστυχῶς, σχεδόν δέν ὑπάρχει πραγματική συγκεντροποίηση.

Αὐτό πιά δέν εἶναι καθόλου σωστό. ;;;

\# Κατά τή γνώμη μου, ὄχι. Σέ μᾶς διεξάγεται πάλη τοῦ πρώτου σταδίου περάσματος στόν κομμουνισμό μέ τίς **ἀγροτικές** καί καπιταλιστικές προσπάθειες νά ὑπερασπίσουν (ἤ νά ἀναγεννήσουν) τήν ἐμπορευματική παραγωγή.

12/X. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

36

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΣΕ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΑΝΡΙ ΓΚΙΛΜΠΟ

Ἀγαπητέ σύντροφε Λένιν!

Δέν ἀξίζει γιά πρόσωπα.

...Ἔχω σκοπό νά γράψω μιά μικρή ἐργασία: *οἱ καθοδηγητές τῆς μπολσεβίκικης ἐπανάστασης καί οἱ οἰκοδόμοι τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας*, ἡ ὁποία θά περιέχει μιά σειρά μορφές τῆς ἐπανάστασης, ἡ δράση τῶν ὁποίων φάνηκε τόσο στήν ἐπανάσταση, ὅσο καί στό ἔργο τῆς σοβιετικῆς οἰκοδόμησης. Ἐλπίζω ὅτι τό σχέδιο αὐτό θά γίνει δεκτό ἀπό τό Γραφεῖο τῆς ΙΙΙ Διεθνοῦς, καί ἰδιαίτερα ἐλπίζω ὅτι μετά τήν ἀποδοχή του θά χρησιμοποιηθεῖ...

Δεχτεῖτε, ἀγαπητέ σύντροφε, τόν ἀδελφικό μου χαιρετισμό.

Ἀνρί Γκιλμπό

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 28 τοῦ Νοέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΦΘΕΙ ΣΕ ΤΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΑΥΤΗΣ ΠΟΥ ΕΚΔΟΘΗΚΑΝ ΝΩΡΙΤΕΡΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΒΡΕΘΗΚΑΝ ΩΣ ΤΩΡΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΕΡΙΛΗΦΘΕΙ ΣΕ ΤΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΑΥΤΗΣ ΠΟΥ ΕΚΔΟΘΗΚΑΝ ΝΩΡΙΤΕΡΑ

(Ἰούλης 1919 - 5 τοῦ Νοέμβρη 1920)

ΟΛΟΙ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΝ ΝΤΕΝΙΚΙΝ! *(Γράμμα τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπολσεβίκων) πρός τίς ὀργανώσεις τοῦ Κόμματος). 9 τοῦ Ἰούλη 1919.*
Τόμ. 39ος, σελ. 44-63.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΣΕΡΡΑΤΙ ΚΑΙ ΛΑΤΖΑΡΙ. *19 τοῦ Αὐγούστου 1919.*
Τόμ. 39ος, σελ. 150.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΛΤΣΑΚ. *24 τοῦ Αὐγούστου 1919.*
Τόμ. 39ος, σελ. 151-159.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΛΒΙΑ ΠΑΝΚΧΕΡΣΤ. *28 τοῦ Αὐγούστου 1919.*
Τόμ. 39ος, σελ. 160-166.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ. *23 τοῦ Σεπτέμβρη 1919.*
Τόμ. 39ος, σελ. 196-197.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟ ΣΤΟΥΣ ΙΤΑΛΟΥΣ, ΓΑΛΛΟΥΣ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΟΥΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΕΣ. *10 τοῦ Ὀχτώβρη 1919.*
Τόμ. 39ος, σελ. 212-223.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΝΤΡΟΦΟ ΛΟΡΙΟ ΚΑΙ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΓΑΛΛΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΑΝ ΣΤΗΝ ΙΙΙ ΔΙΕΘΝΗ. *28 τοῦ Ὀχτώβρη 1919.*
Τόμ. 39ος, σελ. 251-252.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΤΗ ΔΙΑΣΠΑΣΗ. *28 τοῦ Ὀχτώβρη 1919.*
Τόμ. 39ος, σελ. 253-254.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΕΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΑΝ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟ «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ» ΚΑΙ ΠΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΣΑΝ ΤΩΡΑ ΝΕΟ ΚΟΜΜΑ. *28 τοῦ Ὀχτώβρη 1919.*
Τόμ. 39ος, σελ. 255-256.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΝΤΡΟΦΟ ΣΕΡΡΑΤΙ ΚΑΙ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΙΤΑΛΟΥΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΕΣ. *28 τοῦ Ὀχτώβρη 1919.*
Τόμ. 39ος, σελ. 257-258.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ. *7—10 τοῦ Νοέμβρη 1919.*
Τόμ. 39ος, σελ. 304.

ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ. *Ἐγκύκλιος πρός τίς κομματικές ὀργανώσεις. 13 τοῦ Δεκέμβρη 1919.*
Τόμ. 39ος, σελ. 305-308.

ΣΤΗ ΝΕΑ ΓΕΝΙΑ ΜΑΣ. *18 τοῦ Δεκέμβρη 1919.*
Τόμ. 40ός, σελ. 25.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΤΙΣ ΝΙΚΕΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΝ ΝΤΕΝΙΚΙΝ. *28 τοῦ Δεκέμβρη 1919.*
Τόμ. 40ός, σελ. 41-47.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Ι. ΠΟΠΟΦ (Γιά τήν κατανάλωση τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ΣΟΣΔΡ πρίν καί μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση). *Δεύτερο δεκαπενθήμερο τοῦ Δεκέμβρη 1919.*
Τόμ. 40ός, σελ. 340-342.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ. *10 τοῦ Γενάρη 1920.*
Τόμ. 40ός, σελ. 50.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ. *23 τοῦ Γενάρη 1920.*
Τόμ. 40ός, σελ. 62-63.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΚΡ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ. *Ἀνάμεσα στίς 17 καί 26 τοῦ Φλεβάρη 1920.*
Τόμ. 40ός, σελ. 140-144.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΑΖΕΡΜΠΑΪΤΖΑΝ. *5 τοῦ Μάη 1920.*
Τόμ. 41ος, σελ. 119.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΙΝΔΙΚΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ. *20 τοῦ Μάη 1920.*
Τόμ. 41ος, σελ. 122.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΓΓΛΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ. *30 τοῦ Μάη 1920.*
Τόμ. 41ος, σελ. 124-128

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΗΣ ΠΑΝΡΩΣΙΚΗΣ ΣΥΣΚΕΨΗΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΤΗΝ 1 ΤΟΥ ΙΟΥΛΗ 1920. *30 τοῦ Ἰούνη 1920.*
Τόμ. 41ος, σελ. 154-155.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΕΝΩΜΕΝΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ. *8 τοῦ Ἰούλη 1920.*
Τόμ. 41ος, σελ. 157.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΥΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΕΣ. *15 τοῦ Αὐγούστου 1920.*
Τόμ. 41ος, 268-273.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΒΡΕΘΗΚΑΝ ΩΣ ΤΩΡΑ *

('Ιούλης τοῦ 1919 - 5 τοῦ Νοέμβρη 1920)

1919

ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟ ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΚΚΙΝΟΥΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ ΤΗΣ ΜΟΙΡΑΣ ΟΒΙΔΟΒΟΛΩΝ ΠΥΡΟΒΟΛΩΝ

8 τοῦ 'Ιούλη 1919

Στό πρωτόκολλο ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων ** ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή ὑπ' ἀριθμ. 5259: «Πρός τούς κόκκινους στρατιῶτες τῆς μοίρας ὀβιδοβόλων πυροβόλων χαιρετιστήριο γράμμα τοῦ σύντρ. Λένιν» (Κεντρικό κρατικό ἀρχεῖο τῆς 'Οχτωβριανῆς ἐπανάστασης, τῶν ἀνώτατων ὀργάνων τῆς κρατικῆς ἐξουσίας καί τῶν ὀργάνων κρατικῆς διοίκησης τῆς ΕΣΣΔ ***).

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

Στίς 15 τοῦ 'Ιούλη 1919 τό μέλος τοῦ ΕΣΣ τοῦ Νότιου μετώπου Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ ἀνέφερε μέ τηλεγράφημα πρός τήν γραμματέα τοῦ ΣΛΕ Λ. Α. Φότιεβα: «Στίς 15 τοῦ 'Ιούλη, σύμφωνα μέ τό τηλεγράφημα τοῦ Λένιν, στό σταθμό Καστόρναγια βρίσκεται ἀπόσπασμα τῶν ὑφαντουργῶν τοῦ 'Ιβάνοβο-Βοζνεσένσκ...» (ΚΚΑΟΕ ΕΣΣΔ).

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΣΣ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

'Ο οὐγγαρέζος διεθνιστής Μάρκους στίς 20 τοῦ 'Ιούλη 1919 ἔγραφε ἀπό τό Κίεβο στόν Β. Ι. Λένιν: «'Εμεῖς μέ τόν σύντρ. Λιουμπόβιτς εἴμασταν στόν σύντροφο Ρακόβσκι καί μέ βάση τό τηλεγράφημά Σας, «ὅτι οἱ διεθνιστές χρησιμοποιοῦνται

* Στόν κατάλογο συμπεριλαμβάνονται ἐπίσης τά γράμματα καί τηλεγραφήματα τοῦ Β. Ι. Λένιν πού ὑποδείχνονται στούς 40 καί 41 τόμους τῆς 5ης ἔκδοσης τῶν 'Απάντων ἀνάμεσα στίς ἐργασίες τοῦ Β. Ι. Λένιν πού δέν βρέθηκαν.

** Στό ἑξῆς — πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ ΣΛΕ.

*** Στό ἑξῆς — ΚΚΑΟΕ ΕΣΣΔ.

μόνο στή Νοτιο-Δυτική κατεύθυνση «εἴχαμε μαζί του συνομιλία» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ *).

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΣΒΕΡΝΤΛΟΦ

Τό μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν Β. Μ. Σβερντλόφ σέ τηλεγράφημά του πρός τόν Β. Ι. Λένιν, πού στάλθηκε στίς 21 τοῦ Ἰούλη 1919, ἀνέφερε: «Πρίν ἀκόμη πάρω τό τηλεγράφημά Σας, πού ἀφοροῦσε τίς ἀτμομηχανές τῆς Σιβηρίας, εἶχα δόσει ἐντολή στούς σιδηροδρόμους τοῦ Τουρκεστάν...» (ΚΚΑΟΕ ΕΣΣΔ).

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. Σ. ΓΚΑΝΕΤΣΚΙ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Στίς ἀναμνήσεις «Γιά τόν Λένιν» ὁ Γ. Σ. Γκανέτσκι ἔγραφε: «Νά μοῦ στέλνει ὁ Λένιν σέ μία συνεδρίαση ἕνα σημείωμα. (Πρόκειται γιά τή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας τῆς 8 τοῦ Αὐγούστου 1919. *Ἡ Σύντ.)* Τονίζει τήν ἀνάγκη νά στείλει ἕνα σπουδαῖο καί ἐπεῖγον γράμμα στό ἐξωτερικό καί ρωτάει, πότε πρέπει νά ἑτοιμάσει τό γράμμα» («Κράσναγια Πανοράμα», 1930, τεῦχ. 3, σελ. 4).

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΜΠ. ΧΑΛΑΤΟΦ

10 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Τό μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ Α. Μπ. Χαλάτοφ σέ ἕνα ὑπηρεσιακό σημείωμα πρός τόν Β. Ι. Λένιν ἀπό τίς 20 τοῦ Ὀχτώβρη 1919 ἔγραφε: «Ἀπαντώντας σέ σημείωμά Σας ἀπό 10/Χ αὐτοῦ τοῦ χρόνου σχετικά μέ τό ζήτημα παροχῆς βοήθειας σέ τρόφιμα στούς σ.σ. φιλλανδούς κομμουνιστές στήν Πετρούπολη...» (ΚΚΑΟΕ ΕΣΣΔ).

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Ι. ΣΤΟΥΤΣΚΑ

29 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ ΣΛΕ ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 5993: «πρός τόν σ. Στούτσκα στή Διϋπηρεσιακή ἐπιτροπή γράμμα ἀπό τόν Βλ. Ἰλίτς Λένιν» μέ ἐπισημείωση τῆς βοηθοῦ τοῦ γραμματέα τοῦ ΣΛΕ Μ. Ι. Γκλιάσσερ: «χωρίς ἀντίγραφο».

ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΜΟΣΧΑΣ

10 τοῦ Νοέμβρη 1919

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ ΣΛΕ ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθ. 6129: «Πρός τό τμῆμα τροφίμων τῆς πόλης Μόσχας ἀπό τόν σ. Λένιν».

---

* Στό ἑξῆς — ΚΚΑ ΙΜΛ.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Φ. ΒΛΑΝΤΙΜΙΡΣΚΙ

27 τοῦ Νοέμβρη 1919

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ ΣΛΕ ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθ. 6227: «πρός τόν σ. Βλαντίμιρσκι γράμμα ἀπό τόν σ. Λένιν».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΑΜΟΖΟΦ

Ὁ Ι. Β. Ἀμόζοφ θυμόταν τό 1927, ὅτι τό Νοέμβρη τοῦ 1919 ἀπέκτησε γιό, τόν ὁποῖο ὀνόμασε Βλαντίμιρ πρός τιμή τοῦ Λένιν. Γι' αὐτό ἔγραψε στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη γράμμα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. «Πῆρα ἀπάντηση μέ κάμποσα λόγια καί συγχαρητήρια καί εὐχές νά τόν διαπαιδαγωγήσω στό πνεῦμα τοῦ κομμουνισμοῦ» (ΚΚΑ ΙΜΛ).

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΠΑΝΡΩΣΙΚΗΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ Μ. Σ. ΚΕΝΤΡΟΦ

Ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 24 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Τόμ. 40ός, σελ. 357.

1 9 2 0

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Α. ΙΟΦΦΕ

Νωρίτερα ἀπό τίς 26 τοῦ Γενάρη 1920

Τόμ. 40ός, σελ. 357.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ζ. ΛΟΝΓΚΕ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

Ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 15 τοῦ Φλεβάρη 1920

Τόμ. 40ός, σελ. 357-358.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΜΕ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Τή νύχτα τῆς 17 μέ 18 τοῦ Μάρτη 1920

Τόμ. 40ός, σελ. 358.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΟΥ IX ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

5 τοῦ Ἀπρίλη 1920

Τόμ. 40ός, σελ. 358.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ ΚΑΙ Σ. Μ. ΚΙΡΟΦ

Ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 12 τοῦ Μάη 1920

Τόμ. 41ος, σελ. 471.

ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΓΡΑΜΜΗ ΜΕ ΤΟΝ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ Μ. Β. ΦΡΟΥΝΖΕ

25 τοῦ Μάη 1920

Τόμ. 41ος, σελ. 471.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Λ. ΒΟΛΛΕΝΜΠΕΡΓΚ

Ἀρχές τοῦ Ἰούνη 1920

Τόμ. 41ος, σελ. 471.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

7 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτόκολλο ἐγγραφῆς ἐξερχομένων ἐγγράφων ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν * πού φυλάγεται στό ΚΚΑ ΙΜΛ ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 4: «Πρός τόν Σκλιάνσκι αἴτηση γιά ἀπαλλαγή ἀπό στρατιωτική ὑπηρεσία τοῦ Χοντασέβιτς, λόγω ἀσθενείας (μέσω τοῦ Γκόρκι)».

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. Ι. ΓΚΟΥΣΕΦ

Γιά τό τηλεγράφημα αὐτό κάνει μνεία ὁ Β. Ι. Λένιν στό γράμμα του πρός τόν Λ. Ντ. Τρότσκι ἀπό 8 τοῦ Σεπτέμβρη 1920 (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 493).

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΜΠ. ΧΑΛΑΤΟΦ

9 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀρ. 6: «Πρός τόν Χαλάτοφ τηλεφωνογράφημα τοῦ Κρζιζανόβσκι σχετικά μέ τό σιτηρέσιο γιά τό ἐκδοτικό τῆς ΓΚΟΕΛΡΟ».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Λ. ΒΟΛΛΕΝΜΠΕΡΓΚ

9 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 7: «Στόν Βόλλενμπεργκ γιά τό τηλέφωνο τοῦ ἀρχείου τοῦ πρώην Ὑπουργ. Ἐξωτ. (ἀπό τόν Ἀντοράτσκι)».

---

* Στό ἑξῆς πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΡΩΣΙΑΣ

11 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 8: «Ἐπερώτηση στό Τηλεγραφικό Πρακτορεῖο Ρωσίας μέ βάση ποιά ντοκουμέντα δημοσιεύτηκε ἡ εἴδηση ἀπό τό Χάρκοβο γιά τόν Βιννιτσένκο».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ι. ΚΑΛΙΝΙΝ

11 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 9: «Παράκληση στόν Καλίνιν νά δεχτεῖ τόν Πάβλοφ (ἀπό τήν Μπολόγκοβα)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ

14 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 11: «Στόν Κρεστίνσκι γιά τά μέλη τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου καί ἰδιαίτερα γιά τόν Στάλιν γράμμα τοῦ Στοπάνι».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Β. ΚΟΜΠΕΤΣΚΙ

14 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ.' ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή ἀριθμ. 12: «Στόν Κομπέτσκι στό ἀρχεῖο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς γράμμα τοῦ Μασέβιτς (Ἀργεντινή)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Β. ΦΟΜΙΝ

14 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 13: «Στόν Φομίν ἄρθρο τοῦ Λάριν «Τό ζήτημα τῶν ἀτμομηχανῶν» γιά ἐνημέρωση καί νά ἐκφράσει τή γνώμη του γιά τά σημεῖα πού εἶναι ὑπογραμμισμένα».

ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΡΑΤΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ

14 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 15: «Στό Κρατ. ἐκδοτικό μπροσούρα τοῦ Β. Ι. «Ἡ διεθνής κατάσταση» παράκληση νά σταλεῖ τό 2ο δοκίμιο».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Β. ΦΟΜΙΝ

17 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 18: «Στόν Φομίν γιά τήν ἀνέλκυση τῶν βυθισμένων πλοίων (ἀπό τόν πρώην διοικητή

τοῦ ἀποσπάσματος διάσωσης Μπογκατσιόφ) γιά νά ἐκφράσει τή γνώμη του μέ τήν παράκληση νά τό ἐπιστρέψει». Στό ΚΚΑ ΙΜΛ διαφυλάσσεται ἐπίσης ἡ εἰσήγηση τοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης Ὑδάτων πρός τόν πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας Β. Ι. Λένιν, πού εἶχε πάρει ἡ Διεύθυνση Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ στίς 25 τοῦ Σεπτέμβρη 1920· σ' αὐτή ἀναφέρεται: «Σύμφωνα μέ τήν παράκλησή Σας ἀναφέρω τά ἑξῆς στοιχεῖα γιά τήν ἀνέλκυση τῶν πλοίων...».

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

Ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 20 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Τόμ. 41ος, σελ. 472.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Κ. ΞΕΝΟΦΟΝΤΟΦ

20 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Στόν Ξενοφόντοφ μέ τήν παράκληση νά ρωτήσει τήν ΕΕ τοῦ κυβερνείου Τούλας γιά τούς λόγους σύλληψης τῆς μητέρας τοῦ Ἰβανόφ».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΑΒΑΝΕΣΟΦ

20 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Στόν Ἀβανέσοφ γιά τήν ὑπηρεσιακή ἀποστολή τοῦ Καρφοῦνκελ».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

25 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 13: «Στόν σύντρ. Ρίκοφ γιά ἀπόφαση αἴτησης τῆς κυβέρνησης τῆς Οὐκρανίας (τό μέλ. τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου Γιάκοβλεφ, τό μέλ. τοῦ προεδρείου τοῦ Γραφείου βιομηχανίας Οὐκρανίας Β. Σμιρνόφ) γιά τή μή συνετή κατανομή ἀπό τό Κέντρο τοῦ κάρβουνου καί ἄλλων προϊόντων».

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Α. Μ. ΛΕΖΑΒΑ, Α. Ι. ΡΙΚΟΦ ΚΑΙ ΛΙΜΠΕΡΜΑΝ

25 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 24: «Σ. σ. Λεζάβα, Ρίκοφ, Λίμπερμαν σχετικά μέ τίς ἐκχωρήσεις».

ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΥΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΑΣΛΟ

28 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 31: «Στό πολυγραφικό τμῆμα τοῦ ΑΣΛΟ σημείωμα ἀπό τή γενική συνέλευση τοῦ 3ου

Κρατικοῦ τυπογραφείου σχετικά μέ τήν ἐπισκευή τῆς φάμπρικας γιά ἀπόφανση μέ τήν παράκληση νά *ἐπιστραφεῖ*».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ

28 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 32: «Γράμμα τοῦ Β. Ι. σχετικά μέ τό τηλεγράφημα τοῦ Μασίτσκι» μέ τήν ἐπισημείωση: «Διεκπεραιωμένο. Ἀποστάλθηκε στίς 28/IX μέσω τοῦ Ντανισέβσκι. Ὑπάρχει ἀπόδειξη». Στό ΚΚΑ ΙΜΛ διαφυλάσσεται ἐπίσης γράμμα τοῦ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ ἀπό 6 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 ἀπό τήν Τασκέντη, μέ τό ὁποῖο ἀναφέρει στόν Β. Ι. Λένιν: «Ἔλαβα τό τηλεγράφημα τοῦ Μασίτσκι (γιά τήν Μπουχαρά) μέ τίς παρατηρήσεις Σας».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ι. ΦΡΟΥΜΚΙΝ

29 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 33: «Στόν Ντανισέβσκι γιά νά τό ἀποστείλει στόν Φρούμκιν» μέ τήν ἐπισημείωση: «Διεκπεραιωμένο, ὑπάρχει ἀπόδειξη τοῦ Ντανισέβσκι».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. ΟΣΙΝΣΚΙ ΚΑΙ ΤΗΝ Μ. Β. ΜΙΛΙΟΥΤΙΝΑ (ΣΜΙΝΤΟΒΙΤΣ)

29 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 34: «Στόν Ὀσίνσκι καί τή γυναίκα τοῦ Μιλιούτιν γιά ἀπόφανση σχετικά μέ τή σύλληψη τῆς Λεβίτσκαγια». Στο ΚΚΑ ΙΜΛ διαφυλάσσεται ἐπίσης τό γράμμα τοῦ Ν. Ὀσίνσκι σχετικά μέ τήν ὑπόθεση τῆς Σάρρας καί Ἀναστασίας Λεβίτσκαγια, πού συνελήφθηκαν στήν Τούλα· στό συνημμένο ἐπεξηγηματικό σημείωμα τοῦ γράμματος τῆς μητέρας τους Μ. Μ. Λεβίτσκαγια ὑπάρχει ἡ ἐπισημείωση τῆς γραμματέα: «στήν σ. Μιλιούτινα γιά ἀπόφανση μέ ἐντολή τοῦ σ. Λένιν».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΜΠΡΙΟΥΧΑΝΟΦ

29 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 34α: «ἀπό τόν Βουκόλα Σασκόφ στόν Μπριουχάνοφ γιά τό παρακράτημα καί τήν κακή σοδιά (νομός Μπουγκουρουσλάν)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ν. ΒΙΝΟΚΟΥΡΟΦ

30 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 35/2044: «Στόν Βινοκούροφ σχετικά μέ τή σύνταξη τοῦ Πρεομπραζένσκι (ἐάν δέν εἶναι ἱκανοποιητική ἡ σύνταξη, νά δοθεῖ στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

30 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 36: «α) στόν Ρίκοφ γιά τό σημείωμα γιά τίς ἀποθῆκες τῆς Γενικῆς... * β) γιά τόν Γκορμπουνόφ».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Κ. ΞΕΝΟΦΟΝΤΟΦ

30 τοῦ Σεπτέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 37: «στόν σύντρ. Ξενοφόντοφ γιά νά πεῖ τή γνώμη του στό γράμμα ἀπό τήν Μπεζρούκοβα σχετικά μέ τήν ὑπόθεση τῆς σύλληψης τοῦ ἄνδρα της» μέ τήν ἐπισημείωση: «Ἡ ἀπάντηση τοῦ Ξενοφόντοφ δόθηκε στόν Β. Ι. προσωπικά».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Κ. ΞΕΝΟΦΟΝΤΟΦ

5 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 39/2075: «Στόν Ξενοφόντοφ πόρισμα τοῦ Ὀσίνσκι σχετικά μέ τήν ὑπόθεση τοῦ Λεβίτσκι καί τοῦ Βράνγκελ (βλ. ἀρ. 34)». Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ ΣΛΕ ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή ἀπό 6 τοῦ Ὀχτώβρη 1920: «Στόν Ξενοφόντοφ. Μέ ἐντολή τοῦ Βλ. Ἰλ. νά ἀποφανθεῖ γιά τήν ὑπόθεση τῆς σύλληψης τό Μάρτη τοῦ 1920 στό κυβερνεῖο Τούλας τῶν Λεβίτσκι, καί πόρισμα τοῦ σ. Ὀσίνσκι γιά τήν ἀποφυλάκισή τους».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. ΓΚ. ΓΙΑΓΚΟΝΤΑ

5 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Στόν Γιάγκοντα σχετικά μέ τήν ὑπόθεση τῆς σύλληψης τῶν πρώην ἀξιωματικῶν Λαβρόφσκι (ἀπό Νικ. Ἀλ.)».

ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

7 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 41: «Στήν Κομματική ἐπιτρ. Πετρούπολης. Παράκληση τοῦ Γραφείου Σιβηρίας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ νά διατεθοῦν 20 ἐργάτες τῆς Πετρούπολης νά βοηθήσουν τούς σιβηριανούς στή ρύθμιση τῆς λειτουργίας τῶν ἱδρυμάτων δημοσίας σίτισης. Μέ ἐπισημείωση τοῦ Β. Ι., πού ἐπικροτεῖ τήν πρόταση».

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΕΑΚΣ

8 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 45: «Πρός τήν Πολιτική διεύθυνση τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου στόν Ἀλεξάντροφ γιά νά ἀποφανθεῖ σχετικά μέ τήν εἰσήγηση τοῦ Μπαλάκιρεφ».

---

* Ἡ λέξη εἶναι γραμμένη δυσανάγνωστα.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΗΣ ΠΚΕΕ, ΣΤΟΝ Α. Σ. ΕΝΟΥΚΙΤΖΕ

9 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 47: «Προεδρεῖο ΠΚΕΕ, Ἐνουκίτζε σχετικά μέ ἀνεψ. Τσερν... * Ἀφανάσιεφ».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Κ. ΞΕΝΟΦΟΝΤΟΦ

11 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 48: «Στόν Ξενοφόντοφ γιά νά ἐκφράσει γνώμη σχετικά μέ τήν ὑπόθεση τοῦ ἐξερευνητῆ τῶν σιδηροδρόμων Περλόφ».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΑΒΑΝΕΣΟΦ

13 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 50: «Στόν Ἀβανέσοφ γιά γρήγορη ἀπόφανση εἰσήγησης τοῦ διοικητῆ τῆς Ἔκτακτης ἐπιτροπῆς μεταφορῶν τῆς ἐπικίνδυνης περιοχῆς Κουπιάνσκ Μαξίμοφ».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ν. ΒΙΝΟΚΟΥΡΟΦ

15 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 52: «Στόν Βινοκούροφ ἀπό τό Τμῆμα κοινωνικῆς προνοίας καί ἐργασίας τῆς ὑπαχτίδας Σουλίνσκ σχετικά μέ τά ὑφάσματα καί τά παπούτσια γιά τό Σπίτι μητέρας καί βρεφῶν».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Π. ΤΟΜΣΚΙ

15 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 54: «Στόν Τόμσκι γράμμα πρός τούς... * ἐργάτες».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ι. ΦΡΟΥΜΚΙΝ

16 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Στό ἐπιτραπέζιο ἡμερολόγιο πού φυλάγεται στό ΚΚΑ ΙΜΛ στό φύλλο τῆς 16 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «16/X στάλθηκε γράμμα στόν Φρούμκιν». Ἐκεῖ ἐπίσης ὑπάρχει γιά φύλαξη φάκελλος μέ ἐπισημείωση τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Ροστόβ τοῦ Ντόν καί ὅπου βρίσκεται στόν σ. Φρούμκιν (μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ) (ἐπί ἀποδείξει) (ἀπό τόν Λένιν») καί μέ σημείωση τῆς γραμματέα ὅτι τό γράμμα στάλθηκε στίς 17 τοῦ Ὀχτώβρη 1920.

---

* Λέξη δυσανάγνωστη.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΗΣ ΠΚΕΕ

16 τοῦ 'Οχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 59: «Στό προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ γιά τήν ἡμερήσια διάταξη τῆς συνεδρίασης 19/Χ σχετικά μέ τήν ὑποχρεωτική εἰσφορά πού ἐπιβλήθηκε στό χωριό Πάβλοβκα γιά τούς 150 λιποτάκτες».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ν. ΠΟΚΡΟΒΣΚΙ

18 τοῦ 'Οχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 62: «Στόν Ποκρόβσκι νά πεῖ τή γνώμη του καί νά τό στείλει ἐπειγόντως στό Μικρό Συμβούλιο σχετικά μέ τή δύσκολη κατάσταση τῶν ὑπαλλήλων τῆς 'Ακαδημίας 'Επιστημῶν».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Σ. ΕΝΟΥΚΙΤΖΕ

18 τοῦ 'Οχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 64: «Στόν 'Ενουκίτζε γιά ἐξέταση τῆς παράκλησης τοῦ πολίτη Λαριάνοφ γιά τήν ἀπόδοση χάριτος στόν ἀδερφό Ι. Γκ. Λαριόνοφ, πού καταδικάστηκε ἀπό τά στρατεύματα 'Εσωτερικῆς 'Ασφάλειας τῆς Δημοκρατίας γιά κερδοσκοπία».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΜΠ. ΧΑΛΑΤΟΦ

18 τοῦ 'Οχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή ἀριθμ. 65: «Στόν Χαλάτοφ παράκληση τοῦ σ. Λιουμπόβιτς νά ἐφοδιάζει μέ τρόφιμα τή νυχτερινή ὑπηρεσία τοῦ Τηλεγραφείου».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

18 τοῦ 'Οχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 66: *«Στόν Ρίκοφ* γιά ἀπόφανση ἔγγραφο πού ἐλήφθη ἀπό τόν Μπουχάριν γιά τό ζήτημα σχετικά μέ τήν κατάσταση τῆς συλλογῆς «'Η βιομηχανία τῆς Ρωσίας στήν περίοδο τοῦ πολέμου καί τῆς ἐπανάστασης σέ ἀριθμούς καί στοιχεῖα».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ι. ΣΑΦΑΡΟΦ

19 τοῦ 'Οχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 67: «Στήν γραμματέα τοῦ Σκλιάνσκι πακέτο γιά ἀποστολή στήν Τασκέντη στόν Σαφάροφ μέ τήν ἀπαίτηση νά ἀναφέρει 1) ἀπόδειξη τοῦ συνδέσμου, 2) ἡμέρα καί ὥρα ἀποστολῆς, 3) ἀπόδειξη παραλαβῆς τοῦ Σαφάροφ».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Σ. ΕΝΟΥΚΙΤΖΕ

22 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 71: «Στόν Ἐνουκίτζε αἴτηση τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς σχετικά μέ τήν ἄσχημη διατροφή γιά ἀναφορά στόν Β. Ι. σχετικά μέ τά μέτρα πού πάρθηκαν».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ι. ΜΠΟΥΧΑΡΙΝ

23 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 73: «Στόν Μπουχάριν νά πεῖ τή γνώμη του γιά τό πρόγραμμα τῶν στατιστικῶν κύκλων, μέ τήν παράκληση νά ἐπιστραφεῖ».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΑΒΑΝΕΣΟΦ

27 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 75: «Στόν Ἀβανέσοφ γιά ἀπόφαση στό παράπονο τοῦ Μπόντς-Μπρουγέβιτς γιά συνεχεῖς ἐπιθεωρήσεις στό Ὀσκόμ».

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

28 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός ὅλα τά μέλη τῆς ΚΕ σχετικά μέ τήν εἰσήγηση στό συνέδριο μέ συνημμένα τά ὑλικά».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Ρ. ΜΕΝΖΙΝΣΚΙ

30 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 77: «Στόν Μενζίνσκι γιά τόν Φρένι καί Πόστνικοφ».

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΗΣ ΠΚΕΕ

Στό συνοδευτικό σημείωμα πρός τό προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ ἀπό 1 τοῦ Νοέμβρη 1920 στό γράμμα τοῦ Σ. Α. Κορολιόφ ὁ διευθυντής τῆς Διεύθυνσης Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων Β. Ντ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς ἀνέφερε: «Σᾶς διαβιβάζω γιά ἐξέταση τά γράμματα τοῦ Σ. Α. Κορολιόφ πρός τόν Βλαντ. Ἰλίτς καί πρός ἐμένα μέ φωτογραφία. Σέ ἕνα ἀπό τά γράμματα αὐτά ὑπάρχει ἀπόφαση τοῦ προέδρου τοῦ ΣΛΕ Β. Ι. Λένιν πού ἀποστέλλει τήν ἀλληλογραφία αὐτή στήν ΠΚΕΕ» (ΚΚΑΟΕ ΕΣΣΔ).

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ

2 τοῦ Νοέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή μέ ἀριθμ. 80: «Στόν Κούρσκι: 1) εἰσήγηση τοῦ Τσερτκόφ, 2) σημείωμα τοῦ Τσερτκόφ σχετικά μέ τήν παραβίαση τοῦ διατάγματος τοῦ ΣΛΕ γιά τήν ἀπαλλαγή ἀπό τή στρατιωτική θητεία

τῶν αἱρετικῶν μέ ἐγκυκλίους τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Δικαιοσύνης καί 3) ἀπό τόν Λεζάβα σχετικά μέ ἀντικείμενα-κειμήλια (σχετικά μέ τήν κατάσχεση περιουσιῶν τῶν πολιτῶν, πού ἐγκατέλειψαν ἐθελοντικά τή ΣΟΣΔΡ)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΑΒΑΝΕΣΟΦ

5 τοῦ Νοέμβρη 1920

Στό πρωτ. ἐξερχ. ἐγγρ. τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή ἀριθμ. 82: «Στόν Ἀβανέσοφ σχετικά μέ τό κλείσιμο τῆς ἀποθήκης ὑφασμάτων καί σαπουνιοῦ, πού προορίζεται γιά τά παιδιά, γιά ἄμεση ἐξέταση (ἀπό τόν Λουνατσάρσκι)».

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1 Τήν ἴδια κιόλας μέρα ὁ Μ. Β. Φροῦνζε, σέ ἀπαντητικό τηλεγράφημα πρός τόν Β. Ι. Λένιν, ἔγραφε: «Λόγω τοῦ ὁλοφάνερου κινδύνου συνένωσης τοῦ μετώπου Κολτσάκ - Ντενίκιν στό Βόλγα, στίς ἐπιχειρήσεις τοῦ ἐχθροῦ στό μέτωπο τῶν Οὐραλίων, καί ἰδιαίτερα στήν περιοχή Νικολάγεβσκ, ἔδινα καί δίνω πολύ μεγάλη σημασία. Δυστυχῶς, μέχρι σήμερα σ' αὐτό τόν τομέα εἶχα στή διάθεσή μου ἀδύνατα τμήματα, ἐντελῶς ἀγύμναστες καί συχνά ὄχι καλά ἐξοπλισμένες δυνάμεις. Ὅλες οἱ ὑπόλοιπες δυνάμεις ἀποστάλθηκαν ἐνάντια στόν Κολτσάκ, ὅταν ἐπιτέθηκε κατά τῆς Σαμάρας, καί μέχρι τώρα εἶναι ἀπασχολημένες στήν κατεύθυνση τῆς Οὐφά...» («Ἀπό τήν ἱστορία τοῦ ἐμφυλίου πολέμου στήν ΕΣΣΔ», τόμ. 2ος, 1961, σελ. 234). Ὁ Φροῦνζε διαβεβαίωσε τόν Λένιν ὅτι ὄχι ἀργότερα ἀπό 10-14 μέρες ἡ πόλη Οὐράλσκ καί ὁλόκληρο τό βόρειο τμῆμα τῆς περιοχῆς θά ἐκκαθαριστοῦν ἀπό τούς λευκοφρουρούς. Στίς 11 τοῦ Ἰούλη 1919 τά στρατεύματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ ἀπελευθέρωσαν τό Οὐράλσκ. — *4.*

2 Στίς 16 τοῦ Ἰούνη 1919 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων πῆρε τηλεγράφημα τοῦ στρατιωτικοῦ μηχανικοῦ Ε. Α. Μπερκάλοφ, στό ὁποῖο ἀναφερόταν ὅτι τό οἰκονομικό τμῆμα τοῦ Σοβιέτ τῆς ἀχτίδας Πορόχοβο τῆς Πετρούπολης καθόρισε νά εἰσπραχθεῖ ποσό 40 χιλιάδων ρουβλιῶν σάν ἔκτακτος φόρος τῶν 50 χιλιάδων ρουβλιῶν, πού δόθηκαν στόν Μπερκάλοφ σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ τῆς 26 τοῦ Νοέμβρη 1918 σάν ἀμοιβή γιά ἐφεύρεσή του στόν τομέα τοῦ πυροβολικοῦ (ἡ οὐσία τῆς ἐφεύρεσης βρισκόταν στήν ἀναζήτηση τρόπων βολῆς πυροβολικοῦ σέ μεγάλες ἀποστάσεις καί στό δυνάμωμα τῆς ἀρχικῆς ταχύτητας τῆς κίνησης τῶν βλημάτων). Στό ἀντίγραφο αὐτοῦ τοῦ τηλεγραφήματος, τό ὁποῖο ὁ διευθυντής τοῦ ἐπιστημονικοτεχνικοῦ τμήματος τοῦ ΑΣΛΟ Ν. Π. Γκορμπουνόφ ἔστειλε στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Οἰκονομικῶν Ν. Ν. Κρεστίνσκι, ἔγραφε ὅτι ἡ ἀμοιβή πού δόθηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στόν Μπερκάλοφ, πρέπει νά μείνει, γιατί κινδυνεύουμε νά ὑποσκάψουμε τήν ἐμπιστοσύνη τῶν ἐφευρετῶν πρός τό κράτος καί νά τούς ἀποθαρύνουμε, πράγμα πού θά στοιχίσει πολύ ἀκριβά καί θά μετριέται ὄχι μέ δεκάδες χιλιάδες, ἀλλά μέ δεκάδες ἑκατομμύρια» (Κεντρικό κρατικό ἀρχεῖο Ὀχτωβριανῆς Ἐπανάστασης τῆς ΕΣΣΔ).

Ὁ κανονισμός τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων «Σχετικά μέ τούς ἐφευρέτες» τῆς 30 τοῦ Ἰούνη 1919, πού καθόριζε ὅτι οἱ ἀμοιβές γιά τίς ἐφευρέσεις δέν ὑπάγονται σέ φορολογία, δημοσιεύτηκε στίς 4 τοῦ Ἰούλη στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 144. — *4.*

3 Τό σημείωμα πρός τόν Α. Ντ. Τσιουρούπα γράφτηκε ἔπειτα ἀπό παράκλησή του νά συμβουλευτεῖ σχετικά μέ τήν ἐπικείμενη ὁμιλία του γιά τό ἐπισιτιστικό ζήτημα. Τήν ἐπόμενη μέρα, σύμφωνα μέ ἀπόφαση τῆς ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 3 τοῦ Ἰούλη 1919, ἔγινε κοινή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ, τοῦ Σοβιέτ Μόσχας τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν συνδικάτων καί ἀντιπροσώπων τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν τῆς πόλης Μόσχας. Σ' αὐτή τή συνεδρίαση ὁ Β. Ι. Λένιν ἔκανε εἰσήγηση μέ θέμα «Γιά τή σημερινή κατάσταση καί τά ἄμεσα καθήκοντα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας» (βλέπε Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 39ος, σελ. 30-43), καί μίλησε ὁ Α. Ντ. Τσιουρούπα γιά τήν ἐπισιτιστική κατάσταση.

Στό σημείωμα γίνεται λόγος γιά βελτίωση τῆς κατάστασης στό ζήτημα τῆς συγκέντρωσης σιτηρῶν ἀπό τό κράτος: ἀπό 1η τοῦ Αὐγούστου 1917 ὥς τήν 1η τοῦ Αὐγούστου 1918 συγκεντρώθηκαν 30 ἑκατομμύρια πούτια σιτηρῶν, ἀλλά ἀπό τήν 1η τοῦ Αὐγούστου 1918 ὥς τήν 1η τοῦ Μάη 1919 συγκεντρώθηκαν κιόλας 100 ἑκατομμύρια πούτια (βλ. Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 39ος, σελ. 32, 118, 168). — *5.*

4 Γιά τήν ἀνάγκη νά ἀποσταλοῦν στό Δυτικό μέτωπο τρία στρατιωτικά τρένα μέ σιτάρι, ὁ Β. Ι.Λένιν ἔγραψε ἀκόμη σέ τηλεγράφημά του πρός τόν Χ. Γκ. Ρακόβσκι στίς 21 τοῦ Ἰούνη 1919 (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 50ός, ντοκουμέντο 647). — *5.*

5 Ὁ Β. Ι. Λένιν συμβουλεύει τόν Α. Μ. Γκόρκι «νά κάνει ἕναν περίπατο» μέ τό διαφωτιστικό-καθοδηγητικό ἀτμόπλοιο «Κράσναγια Ζβεζντά», πού ταξίδευε στό Βόλγα καί Κάμα. Σ' αὐτό τό ταξίδι πῆρε μέρος, μαζί μέ μιά ὁμάδα ὑπεύθυνων στελεχῶν τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), τῆς ΠΚΕΕ καί μερικῶν Λαϊκῶν Ἐπιτροπάτων καί ἡ Ν. Κ. Κρούπσκαγια. Στίς 10 τοῦ Ἰούλη ὁ Λένιν τηλεγραφοῦσε στήν Κρούπσκαγια: «Σήμερα εἶδα τόν Γκόρκι, προσπάθησα νά τόν πείσω νά ταξιδεύσει μέ τό πλοῖο σας, τηλεγράφησα ἤδη γι' αὐτό στό Νίζνι, ἀλλά ὁ Γκόρκι κατηγορηματικά ἀρνήθηκε» (Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 37ος, σελ. 455). Βλέπε σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 13. — *6.*

6 *Τό Συμβούλιο Ἄμυνας* (Συμβούλιο Ἐργατοαγροτικῆς Ἄμυνας) δημιουργήθηκε ἀπό τήν Πανρωσική Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή στίς 30 τοῦ Νοέμβρη 1918. Τοῦ παραχωρήθηκε πλήρης ἐξουσιοδότηση στό ζήτημα τῆς κινητοποίησης ὅλων τῶν δυνάμεων καί μέσων τῆς χώρας πρός τό συμφέρον τῆς ἄμυνας. Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας ὁρίστηκε ὁ Β. Ι. Λένιν. Στίς ἀρχές τοῦ Ἀπρίλη 1920 τό Συμβούλιο Ἄμυνας ἀναδιοργανώθηκε καί ἄρχισε νά λέγεται Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας (ΣΕΑ). Μέ ἀπόφαση τοῦ VIII Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, τό Δεκέμβρη τοῦ 1920, τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας ἄρχισε νά λειτουργεῖ μέ δικαιώματα Ἐπιτροπῆς τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, κύριο καθῆκον τῆς ὁποίας ἦταν ὁ συντονισμός τῆς δουλιᾶς ὅλων τῶν ὑπηρεσιῶν πού ἀσχολοῦνταν μέ τήν οἰκονομική οἰκοδόμηση. Ὑπῆρχε ὥς τό 1937. — *6.*

7 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τίς ἀντεπαναστατικές συμμορίες πού δροῦσαν στά μετόπισθεν τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων. — *7.*

8 Τό Γραφεῖο τῆς ὀργάνωσης γυναικῶν στό Σόρμοβο ἀπευθύνθηκε στίς 3 τοῦ Ἰούλη 1919 πρός τήν Ν. Κ. Κρούπσκαγια ὅταν ἔφτασε στό Σόρμοβο καί τήν

παρακάλεσε νά βοηθήσει γιά νά παραχωρηθεῖ σέ παιδικό σταθμό ἕνα κτίριο πού βρισκόταν στή δικαιοδοσία τῆς διεύθυνσης ἐργοστασίου τοῦ Σόρμοβο. Ἐργοστασιακά οἰκήματα μποροῦσε νά δοθοῦν σέ ἄλλα ἱδρύματα μόνο μέ ἐντολή τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας καί γι' αὐτό ἡ αἴτηση τῆς γυναικείας ὀργάνωσης τοῦ Σόρμοβο στάλθηκε στόν Λένιν. Ἡ ἐντολή τοῦ Λένιν ἐξετάστηκε στίς 18 τοῦ Ἰούλη σέ συνεδρίαση τοῦ προεδρείου τοῦ Σοβιέτ Σόρμοβο. Γιά τόν τελικό διακανονισμό ἡ ὑπόθεση διαβιβάστηκε στό προεδρεῖο τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Νίζνι Νόβγκοροντ, πού ἀποφάσισε νά ἐκπληρωθεῖ ἡ παράκληση τῆς ὀργάνωσης γυναικῶν τοῦ Σόρμοβο. — *7.*

9 Στίς ἀρχές τοῦ Ἰούλη ἡ διοίκηση τοῦ Νότιου μετώπου ἀπευθύνθηκε στόν Β. Ι. Λένιν μέ τήν παράκληση νά ἐπιτρέψει νά κληθοῦν στό στρατό οἱ ἐργαζόμενοι ἡλικίας 18 χρονῶν τῶν περιοχῶν πού εἶναι κοντά στά μέτωπα. Πρίν θέσει αὐτό τό ζήτημα στό Συμβούλιο Ἄμυνας ὁ Λένιν ζήτησε ἀπό τό Πανρωσικό γενικό ἐπιτελεῖο πληροφορίες γιά τίς ἐνισχύσεις πού στάλθηκαν στό Νότιο μέτωπο. Σέ ἀπάντηση στό τηλεγράφημα τοῦ Λένιν τῆς 8 τοῦ Ἰούλη, τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο ἐπανέλαβε τήν παράκλησή του. Στίς 11 τοῦ Ἰούλη 1919 τό Συμβούλιο Ἄμυνας ἀποφάσισε «νά ἐπιτραπεῖ στό ΕΣΣ τοῦ Νότιου μετώπου νά ἐπιστρατεύσει στίς περιοχές πού ζήτησε τούς 18χρονους» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). Ἐκτός ἀπ' αὐτό, τό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας ἐπιφορτίστηκε νά πάρει μέτρα γιά νά ἀποσταλοῦν ἀμέσως στά μέτωπα, καί σέ πρώτη σειρά στό Νότιο, ἐκπαιδευμένα τμήματα. — *8.*

10 Ὁ στρατιώτης τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ Φ. Στούρμιν μέ γράμμα του ἀπευθύνθηκε στόν Β. Ι. Λένιν καί τόν παρακάλεσε ὅπως δοθεῖ ἐντολή στό Ἐπιτροπάτο τοῦ νομοῦ Νίζνι Νόβγκοροντ νά τοῦ καταβληθοῦν οἱ μισθοί του γιά τό χρόνο πού ἦταν ἄρρωστος. Στό σημείωμα πού στέλνει πρός τόν Σκλιάνσκι ὁ Λένιν ἐπισυνάπτει καί τά ντοκουμέντα πού τοῦ εἶχε στείλει ὁ Στούρμιν. — *8.*

11 Ὁ Σ. Β. Μάλισεφ, σάν πληρεξούσιος τῆς Ἕνωσης Κομμούνων τῆς Βόρειας περιοχῆς, ἦταν ἐπικεφαλῆς μιᾶς ἀποστολῆς φορτηγίδων μέ ἐμπορεύματα στήν περιοχή τοῦ Βόλγα, πού ἔκανε ἀνταλλαγή μέ σιτηρά. Σέ ἀπάντηση τῆς πρώτης ἀνακοίνωσης τοῦ Μάλισεφ ὅτι ἡ ἀγορά σιτηρῶν γινόταν μέ ἐπιτυχία ὁ Β. Ι. Λένιν τοῦ ἔστειλε συγχαρητήριο τηλεγράφημα (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 50ός, ντοκουμέντο 277). Σέ συνέχεια, ὁ Λένιν ἐπανειλημμένα ἐνδιαφέρθηκε γιά τίς ἐπιτυχίες τοῦ Μάλισεφ. Τόν Αὔγουστο τοῦ 1919, σέ τηλεγράφημά του πρός τίς ἐπιτροπές Ἐπισιτισμοῦ τῶν κυβερνείων Σαμάρας καί Σαράτοφ, ὁ Λένιν ἔγραφε: «Μέ εὐθύνη τῶν πληροφοριοδοτῶν σας νά ἀναφέρετε λεπτομερῆ στοιχεῖα γιά τό πόσα σιτηρά καί πότε ἔστειλε ὁ Σεργκέι Μάλισεφ στό Νίζνι καί τό Ρίμπινσκ, στή Διεύθυνση τοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ». (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV, σελ. 149). — *11.*

12 Τό προεδρεῖο τοῦ συνεδρίου τῶν μεταλλουργῶν τοῦ κυβερνείου Τούλας σέ τηλεγράφημά του τῆς 11 τοῦ Ἰούλη 1919 πρός τόν Β. Ι. Λένιν ἀνέφερε ὅτι τό συνέδριο ἀποφάσισε νά δεκαπλασιαστεῖ ἡ κατασκευή ὅπλων (στό ντοκουμέντο αὐτές οἱ λέξεις ἔχουν ὑπογραμμιστεῖ δυό φορές ἀπό τόν Λένιν), νά γίνει γενική στρατιωτική ἐκπαίδευση τῶν ἐργατῶν καί νά σχηματιστοῦν ἐργατικά συντάγματα στά μετόπισθεν, πού θά εἶναι ἕτοιμα στή δοσμένη στιγμή νά διεξάγουν μάχες ἐνάντια στούς λευκοφρουρίτες. Τό προεδρεῖο παρακάλεσε τόν Λένιν νά διαβιβάσει στό ΣΛΕ «τό σοσιαλιστικό ὅρκο τῶν

μεταλλουργῶν ὅτι εἶναι ἀποφασισμένοι νά ἀγωνιστοῦν μέχρι θανάτου γιά νά νικήσουν τούς ντόπιους καί ξένους ἰμπεριαλιστές». — *12.*

[13] Τό μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν Γ. Σ. Γκανέτσκι ἀνέλαβε τήν ὑποχρέωση νά συντάξει τό κείμενο τῆς ἀπάντησης στό τηλεγράφημα πού πῆρε ὁ Λένιν στίς 16 τοῦ Ἰούλη 1919 ἀπό τόν Χ. Γκ. Ρακόβσκι, στό ὁποῖο ἔκφραζε τήν παράκληση νά σταλοῦν τά χρήματα πού τοῦ εἶχαν ὑποσχεθεῖ, λόγω τῆς ὀξείας χρηματικῆς κρίσης πού ὑπῆρχε στήν Οὐκρανία. Ὁ Γκανέτσκι σύνταξε τήν ἑξῆς ἀπάντηση: «Στέλνονται σήμερα 300, ἀπό τά ὁποῖα τά 50 προορίζονται γιά τήν Καλούγκα. Στό μέλλον ἡ ἀποστολή θά εἶναι σχεδιασμένη». Στήν ἀπάντηση τοῦ Γκανέτσκι ὁ Λένιν ἔγραψε δεύτερο σημείωμα καί πάνω στό ντοκουμέντο σημείωσε: «Σέ ἀπάντηση πρός τόν Ρακόβσκι». — *15.*

[14] Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τίς ἀποφασιστικές νίκες στόν ἀγώνα γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν Οὐραλίων ἀπό τά λευκοφρουρίτικα στρατεύματα: κατάληψη ἀπό τήν 5η στρατιά τῆς πόλης Ζλατοούστ (στίς 13 τοῦ Ἰούλη 1919) καί ἀπό τή 2η στρατιά, στίς 14 τοῦ Ἰούλη 1919, τῆς πόλης Αἰκατερινμπούργκ (σήμερα Σβερντλόβσκ).

Διοικητής τῶν στρατευμάτων τοῦ Ἀνατολικοῦ μετώπου στίς 13 τοῦ Ἰούλη 1919 ὁρίστηκε ὁ Μ. Β. Φροῦνζε. — *15.*

[15] Φαίνεται πώς ἔχει ὑπόψη του τήν προσέλκυση μπασκίρων στόν ἀγώνα ἐνάντια στή δικτατορία τοῦ Κολτσάκ, ἰδιαίτερα τό σχηματισμό στρατιωτικῶν τμημάτων ἀπό μπασκίρους. — *16.*

[16] Σέ τηλεγράφημά του πρός τή Σοβιετική κυβέρνηση τῆς Λεττονίας στίς 17 τοῦ Ἰούλη 1919 ὁ Λένιν ἔγραφε: «Σᾶς παρακαλῶ νά ἐπικοινωνήσετε μέ τόν Στάλιν, πού εἶναι μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ Δυτικοῦ μετώπου, σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς μετονομασίας» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV, σελ. 194). Μετονομασία τῆς Λεττονικῆς μεραρχίας δέν ἔγινε. Διατήρησε τήν προηγούμενη ὀνομασία της: λεττονική μεραρχία πεζικοῦ. — *16.*

[17] Γενικός διοικητής τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Δημοκρατίας ἦταν τότε ὁ Σ. Σ. Κάμενεφ. — *18.*

[18] Στή σύσκεψη τοῦ ΣΛΕ τῆς 22 τοῦ Ἰούλη 1919 ἐξετάστηκε τό ζήτημα τοῦ καθορισμοῦ σταθερῶν τιμῶν στά σιτηρά καί στά βιομηχανικά προϊόντα. Ἡ συζήτηση τοῦ θέματος αὐτοῦ συνεχίστηκε κατά τίς συνεδριάσεις τοῦ ΣΛΕ στίς 24 καί 31 τοῦ Ἰούλη. Στήν ἀπόφαση, πού πάρθηκε στίς 31 τοῦ Ἰούλη, τονιζόταν ὅτι οἱ τιμές πώλησης γιά τούς ἐργάτες καί ὑπαλλήλους παραμένουν αὐτές πού ἦταν καί προηγούμενα καί δινόταν ἐντολή στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ καί στό προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ νά ὑπογράψουν καί νά δημοσιεύσουν, ὄχι ἀργότερα ἀπό τήν 1η τοῦ Σεπτέμβρη 1919, τίς σταθερές τιμές τῶν εἰδῶν διατροφῆς καί τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων. — *12.*

[19] Τό σημείωμα γράφτηκε λόγω τῆς καθυστέρησης τῆς ἔγκρισης τῶν ὁδηγιῶν γιά τήν ἀποστολή δεμάτων μέ τρόφιμα ἀπό τό στρατό.

Στήν Κεντρική Ἐπιτροπή ἐφοδιασμοῦ τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ μέ τρόφιμα στίς 24 τοῦ Μάη 1919 δόθηκε ἐντολή νά ἐπεξεργαστεῖ καί ὑποβάλει στό

Συμβούλιο Ἄμυνας, ὄχι ἀργότερα ἀπό τήν 1η τοῦ Ἰούνη, σχέδιο μέ λεπτομερεῖς ὁδηγίες γιά τόν τρόπο ἀποστολῆς δεμάτων μέ τρόφιμα ἀπό τό στρατό. Ὡστόσο οἱ ὁδηγίες αὐτές δέν ὑποβλήθηκαν μέσα στήν καθορισμένη προθεσμία. Στίς 19 τοῦ Ἰούλη ὁ Β. Ι. Λένιν ἔδοσε ἐντολή στή Γραμματεία τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων νά ἐξετάσει τό ζήτημα αὐτό καί νά ὑποβάλει στό ΣΛΕ προτάσεις γιά τά πρακτικά μέτρα πού πρέπει νά ληφθοῦν γιά τήν ἐξάλειψη τῆς κωλυσιεργείας (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 39ος, σελ. 112). Στίς 22 τοῦ Ἰούλη τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, ἀφοῦ ἄκουσε τίς ἐπεξηγήσεις πού ἔδοσε ὁ Λ. Μπ. Κράσιν γιά τό ζήτημα αὐτό, ἐπέκρινε τήν ΚΕΕΚΣΤ καί τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Στρατιωτικῶν γιά τή μή ἔγκυρη ὑποβολή γιά ἔγκριση στό Συμβούλιο Ἄμυνας τῶν ὁδηγιῶν γιά τά δέματα τροφίμων, καί ἔκανε παρατήρηση στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ καί στό Ἐπιτροπάτο Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων. Τήν ἑπομένη, 23 τοῦ Ἰούλη 1919, οἱ ὁδηγίες γιά τά δέματα τροφίμων ἐπικυρώθηκαν ἀπό τό Συμβούλιο Ἄμυνας.

Στό πίσω μέρος τοῦ σημειώματος τοῦ Β. Ι. Λένιν εἶναι γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα: «Οἱ ὁδηγίες βρέθηκαν. Ἀπό τίς 16.VII εἶναι στήν ἡμερήσια διάταξη τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας. Ὑποβλήθηκαν ἀπό τήν ΚΕΕΚΣΤ στίς 14. VII (Δευτέρα)». — *20.*

20 Στό ἀπαντητικό τους τηλεγράφημα τῆς 28 τοῦ Ἰούλη 1919 οἱ Μ. Β. Φροῦνζε καί Μ. Μ. Λασέβιτς ἀνέφεραν στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι ἡ κατάσταση νότια τοῦ Μπουζουλούκ καί στήν περιοχή τοῦ Οὐράλσκ δέν ἐμπνέει ἀνησυχίες. Ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 31 τοῦ Ἰούλη ὁλόκληρη ἡ περιοχή τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Οὐράλη θά ἀπελευθερωθεῖ ἀπό τόν ἐχθρό, ἡ σιδηροδρομική γραμμή μέχρι τό Οὐράλσκ ἐκκαθαρίστηκε καί βιαστικά ἐπιδιορθώνεται. Στό τηλεγράφημα τονιζόταν ἀκόμη ὅτι σοβαρή κατάσταση δημιουργήθηκε βόρεια τοῦ Ἄστραχαν. — *21.*

21 Πρόκειται γιά τό σχέδιο ἀγώνα ἐνάντια στόν Ντενίκιν, πού τό ἐπεξεργάστηκε ὁ Γενικός διοικητής Σ. Σ. Κάμενεφ. Τό κύριο χτύπημα, σύμφωνα μέ τό σχέδιο αὐτό, εἶχε ὁριστεῖ νά γίνει στήν ἀριστερή πτέρυγα τοῦ Νότιου μετώπου διά μέσου τῆς περιοχῆς τοῦ Ντόν. Ἕνα δευτερεῦον χτύπημα καθοριζόταν νά γίνει πρός τήν κατεύθυνση τοῦ Χάρκοβου. Τό σχέδιο ἀναπτυσσόταν στίς ὁδηγίες τῆς γενικῆς διοίκησης τῆς 23 τοῦ Ἰούλη 1919 (βλ. «Ἀπό τήν ἱστορία τοῦ ἐμφυλίου πολέμου στήν ΕΣΣΔ», τόμ. 2ος, 1961, σελ. 499-500). Στίς 27 τοῦ Ἰούλη 1919 ὁ Λ. Ντ. Τρότσκι ἔστειλε τηλεγράφημα στόν ἀντιπρόεδρο τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας Ε. Μ. Σκλιάνσκι, στό ὁποῖο ἀνακοίνωνε ὅτι ὁ διοικητής τοῦ Νότιου μετώπου Ἐγκόριεφ θεωρεῖ ὅτι τό σχέδιο ἐπιχειρήσεων τοῦ Κάμενεφ γιά τό Νότο δέν εἶναι σωστό καί ὅτι, ἐκτελώντας το, δέν ὑπολογίζει σέ ἐπιτυχία». (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). Τέτια ἀκριβῶς, ἔγραφε ὁ Τρότσκι, εἶναι καί ἡ γνώμη τοῦ μέλους τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ μετώπου Σοκόλνικοφ καί τοῦ διοικητῆ τῆς διεύθυνσης ἐπιχειρήσεων τοῦ μετώπου Περεμίτοφ. — *22.*

22 Γράφτηκε σάν ἀπάντηση στήν ἀνακοίνωση τοῦ Μπέλα Κούν γιά τή δύσκολη κατάσταση πού δημιουργήθηκε, λόγω τῆς ἐπέμβασης πού ἄρχισε, στή Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Οὐγγαρίας καί στήν παράκλησή του γιά ἐπείγουσα βοήθεια ἀπό τήν πλευρά τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας. — *27.*

23 Τό σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ ὁποῖος στίς 3 καί 4 Αὐγούστου 1919 ἀναπαύτηκε στό Γκόρκι, γράφτηκε, ὅπως φαίνεται, λόγω τοῦ ὅτι στά τέλη τοῦ Ἰούλη - ἀρχές τοῦ Αὐγούστου 1919 στό δυτικοευρωπαϊκό Τύπο καθώς καί μεταξύ τῶν ρώσων μενσεβίκων καί ἐσέρων διαδίδονταν σέ πλατιά κλίμακα φῆμες γιά ἐπικείμενη δῆθεν ἀντικατάσταση τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης τῆς Ρωσίας μέ ἄλλη συνασπισμοῦ, (μέ τή συμμετοχή μενσεβίκων καί ἐσέρων). Στίς 6 τοῦ Αὐγούστου στήν «Πράβντα» καί στίς 8 στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» δημοσιεύτηκαν ἄρθρα, στά ὁποῖα περιπαίζονταν αὐτές οἱ φῆμες, πού ἀντανακλοῦσαν τίς ἐλπίδες τῶν ἰμπεριαλιστῶν γιά ἀνατροπή τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στή Ρωσία μέ τή βοήθεια τῶν σοσιαλπροδοτῶν, ὅπως εἶχε γίνει στήν Οὐγγαρία. — *29.*

24 Πρόκειται γιά τό τηλεγράφημα τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι πρός τόν Β. Ι. Λένιν, στό ὁποῖο ἀνακοίνωνε ὅτι ἡ σύσκεψη πού ἔγινε στό Κίεβο στίς 6 τοῦ Αὐγούστου 1919 μέ τή συμμετοχή τῶν Λ. Ντ. Τρότσκι, Χ. Γκ. Ρακόβσκι, Α. Ι. Ἐγκόροφ, Σ. Ι. Ἀράλοφ, Ν. Γκ. Σεμιόνοφ καί Β. Π. Ζατόνσκι, ἀποφάσισε νά ἀποσύρει τά σοβιετικά στρατεύματα σέ νέα γραμμή καί νά παραδόσει στόν ἀντίπαλο τήν ἀκτή τῆς Μαύρης θάλασσας μέ τήν Ὀδησσό καί τό Νικολάγεφ. — *30.*

25 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τήν μπροσούρα «Ἐπιτυχίες καί δυσκολίες τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 38ος, σελ. 39-73). Στίς 17 τοῦ Ἀπρίλη 1919 ὁ Λένιν ἔγραψε γι' αὐτή ἐπίλογο καί παρακάλεσε νά δημοσιευτεῖ «ἔστω μέ τά πιό μικρά τυπογραφικά στοιχεῖα». Ὁ ἐπίλογος δέν δημοσιεύτηκε. Τό 1921 στόν «Πρόλογο στήν μπροσούρα «Σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς νέας οἰκονομικῆς πολιτικῆς (Δυό παλιά ἄρθρα καί ἕνας ἀκόμη πιό παλιός ἐπίλογος)»» ὁ Λένιν ἀνατύπωσε ὁλοκληρωτικά αὐτό τόν ἐπίλογο καί γράφει ὅτι «οἱ κάτοικοι τῆς Πετρούπολης» μέ ἐπικεφαλῆς τόν Ζηνόβιεφ τόν «γέλασαν» καί δέν ἐκπλήρωσαν τήν παράκληση τοῦ συγγραφέα (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 246-248). Ὡστόσο καί τό 1921 ὁ ἐπίλογος δέν δημοσιεύτηκε. Ἡ μπροσούρα βγῆκε μέ τόν τίτλο: «Σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς νέας οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Δυό παλιά ἄρθρα». Ὁ ἐπίλογος ἐμφανίστηκε γιά πρώτη φορά στόν Τύπο τό 1922 στήν 1η ἔκδοση τῆς συλλογῆς τῶν Ἀπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, τόμ. XVI. — *31.*

26 Γράφτηκε σέ γράμμα τῆς ἐπαγγελματίας-ἐπαναστάτριας, μέλους τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1898, Τσ. Σ. Μπομπρόβσκαγια. Στό γράμμα ἡ Μπομπρόβσκαγια παρακάλεσε τόν Λένιν νά τή βοηθήσει νά βρεῖ δουλιά. — *34.*

27 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τό γράμμα τοῦ Ι. Τ. Σμίλγκα πρός τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Στό γράμμα ὁ Σμίλγκα ἀνέφερε γιά τή δύσκολη κατάσταση στό Νότιο μέτωπο. «Ἡ κύρια καί βασική αἰτία τῶν ἀποτυχιῶν μας, ἔγραφε, βρίσκεται στήν ἀνικανότητα τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ Νότιου μετώπου νά διοικεῖ καί νά ὁδηγεῖ τά στρατεύματα. Τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο μέ τή σημερινή του σύνθεση δέν εἶναι ἱκανό νά δουλέψει ἀποτελεσματικά. Ἡ ἀμοιβαία ἔλλειψη κατανόησης εἶναι τόσο ἰσχυρή ὥστε οὔτε σκέψη δέν μπορεῖ νά γίνει ὅτι θά μπορέσουν νά δουλέψουν μέ ἀμοιβαία συμφωνία». (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *35.*

28 Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ ὑπάρχει γράμμα τῆς Ν. Γκέρντ-Στροῦβε πρός τήν Ν. Κ. Κρούπ-

σκαγια, στό όποῖο τῆς ἔκανε γνωστό ὅτι ὁ Κουρντινόβσκι, πού ἐγκαταστάθηκε στό διαμέρισμα τῆς συγγενοῦς της, δέν ἤξερε τίποτε γιά τή συλλογή παλιῶν ὅπλων τά ὁποῖα φυλάσσονταν ἐκεῖ. Τά ὅπλα ἀποκαλύφθηκαν δῆθεν κατά τήν ἔρευνα πού ἔγινε σ' αὐτό τό διαμέρισμα. — *38.*

29 Τό σημείωμα γράφτηκε, ὅπως φαίνεται, κατά τή διάρκεια τῆς συνεδρίασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 26 τοῦ Αὐγούστου 1919, στήν ὁποία συζητήθηκε τό ζήτημα τῆς δουλιᾶς τοῦ Ἐπιστημονικο-τεχνικοῦ Ἰνστιτούτου Τροφίμων. Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀποφάσισε: «νά ὁρίσει ἔκθεση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ὑγιεινῆς καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ, σχετικά μέ τά πρακτικά καθήκοντα τοῦ Ἐπιστημονικο-τεχνικοῦ Ἰνστιτούτου Τροφίμων, ὕστερα ἀπό 3 μῆνες. Στήν ἴδια προθεσμία νά ὁρίσει τήν ἔκθεση τοῦ Ἐπιστημονικο-τεχνικοῦ Ἰνστιτούτου Τροφίμων σχετικά μέ τούς τεχνικούς τρόπους παραγωγῆς ζάχαρης ἀπό πριονίδια». Στό σημείωμα ἡ Λ. Α. Φότιεβα ἔχει γράψει: «ἐκπληρώθηκε στίς 28.VIII».

Στήν ἴδια, προφανῶς, συνεδρίαση ὁ Λ. Μπ. Κράσιν ἔγραψε στόν Β. Ι. Λένιν σημείωμα, στό ὁποῖο ἀνάφερε ὅτι ἀπό ἕνα πούτι πριονίδια μπορεῖ νά ληφθοῦν 18 φούντια ζάχαρη. Σέ ἀπαντητικό του σημείωμα ὁ Λένιν ἔγραφε: «Ἀπίστευτο: μέ 1 πούτι 19 φούντια!! 45%;;; Περιεχόμενο ζάχαρης; %;» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV, σελ. 29). Στό ζήτημα τῆς παραγωγῆς ζάχαρης ἀπό πριονίδια ὁ Λένιν ἐπανῆλθε ἐπανειλημμένα (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 123).

Ἡ μέθοδος παραγωγῆς γλυκόζης, μαννόζνης, αἰθυλικοῦ οἰνοπνεύματος κτλ., μέσω τῆς ὑδρόλυσης ξυλείας, πῆρε στή Σοβιετική Ἕνωση στά χρόνια τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, πλατιά διάδοση. — *38.*

30 Ὁ Ντενίκιν ἔδοσε ἀποστολή στό σῶμα ἱππικοῦ τοῦ Μάμοντοφ νά χτυπήσει τά μετόπισθεν τῶν Σοβιετικῶν στρατευμάτων τοῦ Νότιου μετώπου. Στίς 10 τοῦ Αὐγούστου 1919 τό ἱππικό τοῦ Μάμοντοφ διέσπασε τό μέτωπο στήν περιοχή τοῦ Νοβοχοπιόρσκ καί ἔκανε ἐπιδρομή ἐνάντια σέ μιά σειρά κατοικημένα σημεῖα καί πόλεις. Ἡ διείσδυση τοῦ ἱππικοῦ τοῦ Μάμοντοφ δημιούργησε ἀπειλή στά σοβιετικά στρατεύματα, δυσχέρανε τή διεξαγωγή τῆς ἐπιθετικῆς ἐπιχείρησης, δυσκόλεψε τή διοίκηση καί τόν ἐφοδιασμό τῶν στρατευμάτων σέ μιά σειρά χώρους. Ὁ Β. Ι. Λένιν θεωροῦσε κατεπεῖγον τό καθῆκον τῆς ὀργάνωσης τῆς συντριβῆς τοῦ σώματος ἱππικοῦ τοῦ Μάμοντοφ (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 39ος, σελ. 171-171). Τό σῶμα ἱππικοῦ τοῦ Μάμοντοφ συντρίφτηκε τόν Ὀχτώβρη - Νοέμβρη τοῦ 1919. — *39.*

31 Στό σημείωμα γίνεται λόγος γιά τήν 21η Μεραρχία, πού εἶχε σταλεῖ ἀπό τό Ἀνατολικό μέτωπο γιά ἐνίσχυση τῶν στρατευμάτων τοῦ Νότιου μετώπου.

«Οἱ βαφτιστικοί τοῦ Λασέβιτς» εἶναι τό σῶμα ἱππικοῦ τοῦ Μάμοντοφ.

«Ὁ βαφτιστικός τοῦ Σοκόλνικοφ» εἶναι ὁ Φ. Κ. Μιρόνοφ, ὁ ὁποῖος σχημάτισε στήν περιοχή Σαράνσκ τό σῶμα τοῦ Ντόν καί στίς 23 τοῦ Αὐγούστου 1919 ὀργάνωσε ἐξέγερση πού εἶχε ἀντισοβιετικό χαρακτήρα. Τήν ἐξέγερση κατέστειλε τό σῶμα ἱππικοῦ τοῦ Σ. Μ. Μπουντιόνι. — *40.*

32 Τήν 1η τοῦ Σεπτέμβρη 1919 στήν Τασκέντη ἔγινε γενική συνέλευση τῶν συνδικάτων ἡ ὁποία, ἀφοῦ ἔλαβε γνώση τοῦ δοσμένου τηλεγραφήματος τοῦ Β. Ι. Λένιν, ἀνέγραψε στήν ἀπόφασή της: «... ἡ κόκκινη Τασκέντη, ἐξονόματος τοῦ κόκκινου Τουρκεστάν, ὁρκίζεται ὅτι θά ἐκπληρώσει ὅλα τά καθήκοντα,

πού ἀπαιτεῖ ἀπό μᾶς τό κέντρο, καί ὅτι ἡ κόκκινη σημαία, πού ὑπερήφανα κυματίζει στό Τουρκεστάν, δέν πρόκειται νά κλονιστεῖ στά χέρια τῆς κόκκινης Τασκένδης» («Ἀπό τήν ἱστορία τοῦ ἐμφυλίου πολέμου στήν ΕΣΣΔ», τόμ. 2ος, 1961, σελ. 737). — *40.*

[33] Αὐτή ἡ ἐντολή δόθηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν γιά νά καταργηθεῖ ἡ διαταγή τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι γιά ἐκκένωση τοῦ Ἄστραχαν πρός «εὐθυγράμμισή» τοῦ μετώπου. Ὁ Σ. Μ. Κίροφ, πού καθοδηγοῦσε τήν ἄμυνα τοῦ Ἄστραχαν, ζήτησε μέ ἀναφορά του τήν ἀκύρωση αὐτῆς τῆς διαταγῆς καί ἀπευθύνθηκε στόν Β. Ι. Λένιν γιά νά ὑποστηρίξει τήν ἄποψή του.

Ὁ Σ. Μ. Κίροφ στήν εἰσήγησή του στήν κομματική συνδιάσκεψη ὅλης τῆς πόλης τοῦ Ἄστραχαν, πού ἔγινε στίς 3 τοῦ Αὐγούστου 1919, δήλωσε: «Ἐφόσον στήν περιοχή τοῦ Ἄστραχαν θά βρίσκεται ἔστω καί ἕνας κομμουνιστής, οἱ ἐκβολές τοῦ ποταμοῦ Βόλγα ἦταν, εἶναι καί θά εἶναι σοβιετικές» (Σ. Μ. Κίροφ. «Ἄρθρα, ὁμιλίες, ντοκουμέντα», τόμ. Ι, 2η ἔκδοση, 1936, σελ. 87). — *42.*

[34] Στό ἀπαντητικό τηλεγράφημά του πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 2 τοῦ Σεπτέμβρη 1919 ὁ Ι. Β. Στάλιν ἔγραφε ὅτι τήν ἡμέρα τῆς ἄφιξης τοῦ Γ. Μαρχλέβσκι γιά διεξαγωγή συνομιλιῶν μέ τούς λιθουανούς αὐτοί ἄρχισαν αἰφνιδιαστικά ἐπίθεση. Εἶναι φανερό, ἀναφερόταν στό τηλεγράφημα, ὅτι οἱ λιθουανοί καλύπτονταν μέ κουβέντες γιά διαπραγματεύσεις, γιά νά ἀμβλύνουν τήν ἐπαγρύπνησή μας. Ὁ Στάλιν ἀνέφερε στό τηλεγράφημα ὅτι δέν τοῦ γνωστοποιήθηκε καμιά ἀπόφαση τῆς ΚΕ γιά διεξαγωγή τῶν διαπραγματεύσεων. «Σήμερα, ἔγραφε παρακάτω ὁ Στάλιν, ἄρχισε ἡ ἀντεπίθεσή μας. Δόσαμε διαταγή στό μέτωπο νά δυναμώσει ἡ ἐπαγρύπνηση, νά μήν ἐπιτραπεῖ σέ κανέναν ἀπεσταλμένο νά πλησιάσει τή γραμμή τοῦ μετώπου χωρίς νά ἔχει λάβει γνώση καί νά ἔχει ἐγκρίνει ἡ διοίκηση τοῦ μετώπου». — *43.*

[35] Γράφτηκε σχετικά μέ τήν ἐπεξεργασία στό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν σχεδίου διατάγματος γιά μείωση τῆς προθεσμίας παραλαβῆς αἰτήσεων πού σχετίζονται μέ τά ἐνέχυρα τῶν πιστωτικῶν ταμείων. Ὅταν ὁ Β. Ι. Λένιν πῆρε ἀπό τόν Ν. Ν. Κρεστίνσκι αὐτό τό σχέδιο μέ τό συνοδευτικό σημείωμα («Διαβάστε το καί ἄν συμφωνεῖτε, ὑπογράψτε το, ἐγώ θά συγκεντρώσω τίς ὑπογραφές τῶν ἄλλων μελῶν τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας») ἀπάντησε μέ τό σημείωμα αὐτό. Ἡ ἰδιαίτερη προσοχή μέ τήν ὁποία ὁ Λένιν παρακολουθοῦσε τό δοσμένο ζήτημα ὀφειλόταν στούς φόβους του ὅτι μποροῦσε νά παραβιαστοῦν τά συμφέροντα τῶν μικρῶν κατόχων. — *43.*

[36] Τό σημείωμα γράφτηκε στό τηλεγράφημα τοῦ ἀνταποκριτῆ τῶν ἰαπωνικῶν ἐφημερίδων «Ὀσάκα Μαϊνίτι» καί «Τόκιο Νίτι-Νίτι» Κ. Φοῦσε τῆς 2 τοῦ Σεπτέμβρη 1919 πρός τόν Γκ. Β. Τσιτσέριν, στό ὁποῖο ἀπομέρους τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς ἔκφραζε τή λύπη του, γιατί δέν τοῦ δόθηκε ἡ δυνατότητα νά ἐπισκεφτεῖ τή Σοβιετική Ρωσία. Ὁ Κ. Φοῦσε παρακαλοῦσε ἐπίσης νά δοθεῖ ἀπάντηση στά ἐρωτήματά του γιά τό πῶς ἡ Σοβιετική κυβέρνηση ἐκτιμᾶ τήν πολιτική τῆς ἰαπωνικῆς κυβέρνησης σχετικά μέ τή Σοβιετική Ρωσία καί ποιοῦ εἴδους σχέσεις ἐπιθυμεῖ αὐτή νά ἀποκαταστήσει μέ τήν Ἰαπωνία. Τό 1920 ὁ Φοῦσε ἦρθε στή Μόσχα καί στίς 3 καί 4 τοῦ Ἰούνη τόν δέχτηκε ὁ Λένιν καί τοῦ ἔδοσε συνέντευξη (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 132-134). — *43.*

37 Γράφτηκε σέ άπάντηση στό τηλεγράφημα τών Λ. Ντ. Τρότσκι, Λ. Π. Σερεμπριακόφ καί Μ. Μ. Λασέβιτς τής 5 τοΰ Σεπτέμβρη 1919, στό όποιο διατυπωνόταν ή πρόταση νά άλλάξει, ούσιαστικά, τό σχέδιο πάλης ένάντια στόν Ντενίκιν πού είχε προηγούμενα έγκριθεΐ. Στίς 6 τοΰ Σεπτέμβρη 1919 τό Πολιτικό Γραφείο τής ΚΕ τοΰ ΚΚΡ (μπ), άφοΰ συζήτησε τό περιεχόμενο τοΰ τηλεγραφήματος, άποφάσισε «νά έγκρίνει τό σχέδιο άπάντησης τοΰ γενικοΰ διοικητή καί νά άνακοινώσει τηλεγραφικά, ότι τό Πολιτικό Γραφείο έκπλήσσεται μέ τή νέα άνακίνηση αύτοΰ τοΰ ζητήματος (Κεντρικό κομματικό άρχείο τοΰ Ίνστιτούτου μαρξισμοΰ-λενινισμοΰ τής ΚΕ τοΰ ΚΚΣΕ). — *45.*

38 Ή μπροσούρα «Έφαρμόζετε τούς νόμους τής Σοβιετικής Δημοκρατίας!» έκδόθηκε τό 1919. Στίς 11 τοΰ Δεκέμβρη τοΰ 1918 ό Β. Ι. Λένιν έγραφε στόν Β. Ντ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς: «Σάς στέλνω τήν μπροσούρα σχετικά μέ τήν έφαρμογή τών νόμων. Βάλτε ένα *τίτλο* πιό κατανοητό, πιό χτυπητό, πιό ήχηρό. Καί νά τήν έκδόσετε **πιό γρήγορα**» (βλ. Άπαντα, 5η έκδ., τόμ. 50ός, ντοκουμέντο 385). Στήν μπροσούρα αύτή δημοσιευόταν ή άπόφαση τοΰ VI Πανρωσικοΰ έκτακτου συνεδρίου τών Σοβιέτ σχετικά μέ τήν έπαναστατική νομοθεσία, πού πάρθηκε στίς 8 τοΰ Νοέμβρη 1918. Στήν άπόφαση άναφερόταν ότι όλοι οί πολίτες όφείλουν νά τηροΰν αύστηρά τούς νόμους τής Σοβιετικής Δημοκρατίας. Οί παρεκκλίσεις άπό τούς νόμους, άναφερόταν στήν άπόφαση, έπιτρέπονται μόνο στήν περίπτωση πού έπιβαλλόταν άπό τίς συνθήκες τοΰ έμφυλίου πολέμου ή τοΰ άγώνα ένάντια στήν άντεπανάσταση.— *45.*

39 Στίς 6 τοΰ Σεπτέμβρη 1919 στάλθηκε τηλεγράφημα μέ άνάλογο περιεχόμενο στόν πρόεδρο τής Έκτελεστικής έπιτροπής τής έπαρχίας Νεντασίνσκαγια τοΰ νομοΰ Τιχβίνσκ. Στό Τσερεποβέτς, στόν πρόεδρο τής Έκτελεστικής έπιτροπής, στάλθηκε τό παρακάτω τηλεγράφημα, άντίγραφο τοΰ όποίου στάλθηκε καί στήν Έπιτροπή δασών τοΰ κυβερνείου: «Μέ τήν προσωπική Σας εύθύνη καί ύπό τήν άπειλή άμεσης σύλληψης Σάς διατάσσω νά δόσετε έντολή νά μήν μπαίνει κανένα έμπόδιο στήν έταιρία Οίκοδομικών ύλικών καί στό Συνεταιρισμό Μαρίινσκ νά προμηθεύονται ξυλεία. Νά σταματήσει άμέσως τό διώξιμο τών άντιπροσώπων καί τών έργατών τών όργανώσεων αύτών άπό τίς έπαρχίες Βασιλέβσκαγια καί Νεντασίνσκαγια. Άπό τή Μόσχα στέλνεται Έπιτροπή γιά τήν έξέταση αύτής τής ύπόθεσης» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV, σελ. 75-76). — *46.*

40 Γράφτηκε στό συνοδευτικό ύπόμνημα πού έστειλε ό άναπληρωτής τοΰ Λαϊκοΰ έπιτρόπου Κρατικοΰ Έλέγχου Α. Κ. Πάικες στίς 12 τοΰ Σεπτέμβρη 1919 στήν έκθεση τοΰ γενικοΰ έπιθεωρητή τοΰ Νότιου μετώπου Κ. Φ. Μαρτινόβιτς γιά τό ζήτημα τής έκκένωσης τοΰ έπιτελείου τοΰ Νότιου μετώπου άπό τήν πόλη Κοζλόφ. — *47.*

41 Γράφτηκε σχετικά μέ τήν άνακοίνωση τής Έπιτροπής τών έργατών καί ύπαλλήλων τοΰ Σμόλνι γιά πολυάριθμα περιστατικά ύπερβάσεων, κατάχρησης καί σπατάλης χρημάτων, τροφίμων καί είδών πού συγκεντρώθηκαν γιά τόν Κόκκινο Στρατό. Ή Έπιτροπή ζήτησε νά όριστεί άνακριτική Έπιτροπή καί νά άσκηθεί δίωξη κατά τών ένόχων. — *47.*

42 Στή συνεδρίαση τοΰ Πολιτικοΰ Γραφείου τής ΚΕ τοΰ ΚΚΡ (μπ) τής 11 τοΰ Σεπτέμβρη 1919 συζητήθηκε τό ζήτημα τών συλλήψεων τών άστών διανοου-

μένων. Τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀνέθεσε στούς Φ. Ε. Τζερζίνσκι, Ν. Ι. Μπουχάριν καί Λ. Μπ. Κάμενεφ νά ἐπανεξετάσουν τούς φακέλλους τῶν συλληφθέντων. — *47.*

43 Ἡ συνωμοσία στό ὀχυρό Κράσναγια Γκόρκα, πού ἄρχισε τή νύχτα τῆς 13 τοῦ Ἰούνη 1919, προετοιμάστηκε ἀπό τήν ἀντεπαναστατική ὀργάνωση «ἐθνικό κέντρο», ἡ ὁποία συντόνιζε τή δράση μιᾶς σειρᾶς ἀντισοβιετικῶν ὁμάδων καί τῆς κατασκοπευτικῆς παρανομίας. Μέ τήν κατάληψη τῆς Κράσναγια Γκόρκα οἱ στασιαστές ὑπολόγιζαν νά ἐξασθενίσουν τήν ὀχυρωμένη περιοχή τῆς Κρονστάνδης καί, συντονίζοντας τή γενική ἐπίθεση στό μέτωπο μέ τήν ἐξέγερση αὐτή, νά καταλάβουν τήν Πετρούπολη. Τή νύχτα τῆς 15 πρός τῆς 16 τοῦ Ἰούνη ἡ ἐξέγερση ἐκμηδενίστηκε. — *48.*

44 Στίς 18 τοῦ Σεπτέμβρη 1919 στήν κοινή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου καί τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀποφασίστηκε νά μήν πάει ὁ Λ. Π. Σερεμπριακόφ στόν Β. Ι. Σελιβάτσεφ. — *51.*

45 Μέ γράμμα του πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 26 τοῦ Σεπτέμβρη 1919 ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν ζήτησε νά συζητηθεῖ στήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τό ζήτημα σχετικά μέ τή νέα πρόταση εἰρήνης πρός τήν Ἀντάντ. Ὁ Τσιτσέριν ἔγραφε ὅτι μπορεῖ νά γίνει ἐπίσημη πρόταση πρός τήν Ἀντάντ ἐκ μέρους τῆς κυβέρνησης, ἤ νά παρακληθεῖ ὁ Α. Μ. Γκόρκι νά γράψει γράμμα, στό ὁποῖο νά ἐπιβεβαιώνεται ἡ σταθερή μας ἐπιθυμία γιά εἰρήνη. Πάνω στό γράμμα τοῦ Τσιτσέριν ὁ Λένιν ἔγραψε: «... ἀπομέρους τῆς κυβέρνησης νά *μ ή ν* ἀπευθυνθοῦμε... νά περιοριστοῦμε στό γράμμα τοῦ Γκόρκι» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *52.*

46 Πρόκειται γιά τό ὑπόμνημα τοῦ Α. Σ. Σολοβιόφ γιά τά «πετρέλαια τῆς περιοχῆς Οὐχτά», τό ὁποῖο ἀπηύθυνε πρός τόν Β. Ι. Λένιν στίς 23 τοῦ Σεπτέμβρη 1919. Ὁ Σολοβιόφ ἔγραφε στό ὑπόμνημά του γιά τά κοιτάσματα πετρελαίου στά σύνορα τῶν νομῶν Οὖστ-Σισόλσκ τοῦ κυβερνείου Βόλογκντα καί Μεζένι τοῦ κυβερνείου Ἀρχάγγελσκ. «Ἡ ἀκατάπαυστη ἔνταση τῆς ἐκροῆς πετρελαίου, — τόνιζε ὁ Σολοβιόφ, — ... δείχνει ὅτι τά ἀποθέματα πού βρίσκονται στά ἔγκατα τῆς γῆς πρέπει νά εἶναι πάρα πολύ μεγάλα» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV, σελ. 218). Τό πετρέλαιο αὐτῆς τῆς περιοχῆς, ἔγραφε σέ συνέχεια ὁ Σολοβιόφ, μπορεῖ νά μεταφέρεται μέ πλωτά μέσα. Ἐκτός ἀπ' αὐτό, ὅταν ἀρχίσει ἡ ἐκμετάλλευση τῆς πετρελαιοπηγῆς εἶναι ἀπαραίτητο νά κατασκευαστεῖ σιδηροδρομική γραμμή ἤ πετρελαιοαγωγός. — *53.*

47 Πρόκειται γιά τή δεύτερη (φθινοπωρινή) ἐπίθεση τῆς στρατιᾶς τοῦ Γιουντένιτς κατά τῆς Πετρούπολης, πού ἄρχισε στίς 28 τοῦ Σεπτέμβρη 1919. Στίς 10 τοῦ Ὀχτώβρη οἱ λευκοφρουρίτες κατάφεραν τό κύριο χτύπημά τους στό Γιάμπουργκ, Βόλοσοβα, Γκάτσινα. Στίς 11 τοῦ Ὀχτώβρη τά σοβιετικά στρατεύματα ἀναγκάστηκαν νά ἐγκαταλείψουν τό Γιάμπουργκ. — *56.*

48 Ὅπως φαίνεται, πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τῆς ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), πού ἔγινε στίς 21 καί 26 τοῦ Σεπτέμβρη 1919, σχετικά μέ τήν ἐπιστράτευση κομμουνιστῶν καί τήν ἀποστολή τῶν καλύτερων ἐκπροσώπων τοῦ Κόμματος καί τῆς ἐργατικῆς τάξης στό Νότιο μέτωπο, τό ἐγκύκλιο γράμμα τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), πού γράφτηκε σάν ἐπέκταση τῶν ἀποφάσεων τῆς

όλομέλειας τοῦ Σεπτέμβρη, στό όποῖο τονιζόταν ή ἀνάγκη νά πέσει ὅλο τό βάρος τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ καθήκοντος τῆς συντριβῆς τῆς στρατιᾶς τοῦ Ντενίκιν καί τό γράμμα τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) πρός τίς κομματικές ἐπιτροπές τῶν κυβερνείων Μόσχας, Καλούγκας, Τούλας καί Ριαζάν καί στίς κομματικές ἐπιτροπές τῶν νομῶν Σίτσεβσκι, Γκζάτς, Βιάζμα καί Γιούχνοφ. — *56.*

49 Τό γράμμα γράφτηκε ὕστερα ἀπό παράκληση τοῦ Σ. Ροῦτγκερς, πού στελνόταν ἀπό τήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς στήν Ὀλλανδία γιά νά ὀργανώσει ἐκεῖ δυτικοευρωπαϊκό γραφεῖο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. «Μέ ἐπιφόρτισαν μέ τό καθῆκον νά διαβιβάσω στούς συντρόφους τῆς Δύσης όδηγίες σχετικά μέ τό Γραφεῖο καί νά πάρω μέρος στίς ἐργασίες του, — ἀναθυμιόταν ὁ Ροῦτγκερς. Στίς 14 τοῦ Ὀχτώβρη 1919, τήν ἡμέρα τῆς ἀναχώρησής μου, στίς 3 τή νύχτα, μέ κάλεσαν στόν Λένιν γιά τίς τελευταῖες συνεννοήσεις... Κατά τή διάρκεια τῆς συνομιλίας μοῦ ἔδοσε διάφορες όδηγίες καί μέ ἐφοδίασε μέ διάφορες διευθύνσεις στό ἐξωτερικό... Ὕστερα, ἐξακολούθησε νά μιλάει γιά τούς ὀλλανδούς φίλους του, ἀπό τούς ὁποίους περίμενε δραστήρια καί ἀποτελεσματική προπαγάνδα τῶν ἰδεῶν μας... Στό τέλος παρακάλεσα ἀκόμη μιά φορά τόν σύντροφο Λένιν νά γράψει μερικές χαιρετιστήριες λέξεις πρός τούς ὀλλανδούς συντρόφους. Αὐτό τό χαιρετισμό μετέφερα στήν Ὀλλανδία» («Ἰστόρικ-μαρξίστ», τεῦχ. 2-3, 1935, σελ. 90-91). — *57.*

50 Στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας τῆς 17 τοῦ Ὀχτώβρη 1919 ὁ Β. Ι. Λένιν εἰσηγήθηκε τό ζήτημα τῆς ἀναθεώρησης τῶν διατακτικῶν καί ἐντολῶν γιά τή στρατιωτική περιουσία. Τό Συμβούλιο Ἄμυνας ἀποφάσισε νά ἀναθέσει τήν ἐξέταση αὐτοῦ τοῦ ζητήματος σέ ἐπιτροπή, στήν ὁποία μπῆκαν οἱ Σ. Ντ. Μάρκοφ, Α. Ι. Σβιντέρσκι, Α. Ι. Ρίκοφ καί Ε. Μ. Σκλιάνσκι καί ἔδοσε τήν ἐντολή στήν ἐπιτροπή «ἄν ἐπιτευχθεῖ συμφωνία», τή Δευτέρα, 20 τοῦ Ὀχτώβρη, νά τήν ὑποβάλει γιά ὑπογραφή στόν Λένιν. Τό Συμβούλιο Ἄμυνας συζήτησε ἐπίσης τό ζήτημα σχετικά μέ τήν ἀναζήτηση τῆς περιουσίας πού ἦταν κατάλληλη γιά στρατιωτικούς σκοπούς. Στίς 31 τοῦ Ὀχτώβρη 1919 τό Συμβούλιο Ἄμυνας ἐπικύρωσε τήν ἀπόφαση γιά τήν ἀναθεώρηση τῶν διατακτικῶν καί ἐντολῶν γιά τή στρατιωτική περιουσία καί τήν ἀπόφαση γιά τήν ἀναζήτηση τῆς περιουσίας πού ἦταν κατάλληλη γιά στρατιωτικούς σκοπούς. — *58.*

51 Στίς 15 τοῦ Ὀχτώβρη 1919 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀποφάσισε νά ἀναθέσει σέ Ἐπιτροπή νά συζητήσει καί νά ὑποβάλει στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀπομέρους τῆς ΚΕ κανονισμό λειτουργίας τῆς Ἐπιτροπῆς βοήθειας πρός τούς τραυματίες. Στίς 28 τοῦ Ὀχτώβρη τό σχέδιο τοῦ κανονισμοῦ «Σχετικά μέ τήν Ἐπιτροπή βοήθειας πρός τούς τραυματίες καί ἀρώστους μαχητές τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ» ἐξετάστηκε στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ. Στίς 29 τοῦ Ὀχτώβρη ἡ ἀπόφαση «Σχετικά μέ τήν Ἐπιτροπή βοήθειας πρός τούς τραυματίες καί ἀρώστους μαχητές τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ» ἐγκρίθηκε ἀπό τήν ΠΚΕΕ καί δημοσιεύτηκε στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 245 τῆς 1ης τοῦ Νοέμβρη 1919. — *59.*

52 Ἡ ἐπιγραφή ἔγινε στό γράμμα τοῦ Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε τῆς 15 τοῦ Ὀχτώβρη 1919, στόν ὁποῖο ἀναφερόταν ὅτι στά στρατεύματα τοῦ Νότιου μετώπου

ὑπῆρχε ἀκαταστασία καί ἐγκληματική χαλάρωση. Ὁ Ὀρτζονικίτζε ἔγραφε: «Πρόκειται γιά κάτι τό ἀπίστευτο, κάτι πού πλησιάζει τήν προδοσία. Κάποια ἐπιπόλαιη σχέση πρός τή δουλιά, ἀπόλυτη μή κατανόηση τῆς σοβαρότητας τῆς στιγμῆς. Στά ἐπιτελεῖα οὔτε νύξη δέν γίνεται γιά τάξη, τό ἐπιτελεῖο τοῦ μετώπου θυμίζει περιοδεύοντα θίασο... Μά ποῦ εἶναι αὐτή ἡ τάξη, ἡ πειθαρχία καί ὁ τακτικός στρατός τοῦ σ. Τρότσκι;! Καί πῶς ἐπέτρεψε νά φτάσει τό πράγμα σέ ἕνα τέτιο ξεχαρβάλωμα. Αὐτό εἶναι ἐντελῶς ἀκατανόητο» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *59.*

53 Ὁ Λένιν ἔχει ὑπόψη του τήν ἐντολή, πού περιλαμβανόταν στήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας τῆς 16 τοῦ Ὀχτώβρη 1919 γιά ὑπεράσπιση τῆς Πετρούπολης μέχρι τελευταίας ρανίδας τοῦ αἵματος, μή ἐγκαταλείποντας οὔτε σπιθαμή ἐδάφους καί διεξάγοντας ὁδομαχίες μέσα στήν πόλη. Στό σχέδιο πού πρότεινε ὁ Τρότσκι γιά τόν ἀγώνα ἐνάντια στά στρατεύματα τοῦ Γιουντένιτς γινόταν ἐπίσης λόγος γιά τήν ἀνάγκη προπαρασκευῆς γιά τή διεξαγωγή ὁδομαχιῶν στήν πόλη. Ἀλλά ἄν τό Συμβούλιο Ἄμυνας, δίνοντας βασική κατεύθυνση νά κρατηθεῖ ἡ Πετρούπολη ὁπωσδήποτε μέχρι τήν ἄφιξη ἐνισχύσεων, ἐπέτρεπε τή διεξαγωγή ὁδομαχιῶν μόνο στήν περίπτωση πού ὁ ἀντίπαλος θά κατόρθωνε νά διεισδύσει στήν πόλη, ὁ Τρότσκι ὅμως ξεκινοῦσε ἀπό ἄλλο συλλογισμό. Ὑποστήριζε ὅτι δῆθεν «καθαρά ἀπό στρατιωτική ἄποψη» θά ἦταν ὠφέλιμο νά ἐπιτραπεῖ στόν ἐχθρό νά διεισδύσει στήν Πετρούπολη, πού γι' αὐτό τό σκοπό θά πρέπει νά μετατραπεῖ σέ «μεγάλη παγίδα γιά τά λευκοφρουρίτικα στρατεύματα». — *61.*

54 Γράφτηκε πάνω στό τηλεγράφημα τοῦ Ι. Ν. Σμιρνόφ πρός τόν Β. Ι. Λένιν. Στό τηλεγράφημα ἀναφερόταν ὅτι «οἱ διαθέσεις στή Σιβηρία εἶναι σταθερές, σοβιετικές. Ὀργανώνοντας τίς τοπικές δυνάμεις, θά τά βγάλουμε πέρα μέ τόν Κολτσάκ, χρειάζονται μόνο ἱματισμός καί φυσίγγια. Χθές περάσαμε σέ ἐπίθεση σέ ὅλο τό μέτωπο καί ὑπολογίζουμε ὅτι σέ τρεῖς ἑβδομάδες θά φθάσουμε στό Ἰσίμ». Παραπέρα ἐκφράστηκε ἡ ἐπιθυμία τῶν κομμουνιστῶν τῆς 5ης στρατιᾶς γιά μεταφορά τῆς στρατιᾶς στό Νότιο μέτωπο. Ὁ Σμιρνόφ πρότεινε μετά τό Ἰσίμ νά σταλοῦν στό Νότο 3 μεραρχίες αὐτῆς τῆς στρατιᾶς. Ἄν θά δόσετε ἱματισμό γιά 30 000, — ἔγραφε ὁ Σμιρνόφ, — ἐπιστρατεύουμε στό Τσελιάμπινσκ καί ἀμέσως ἐκεῖ πού πηγαίνουμε αὐτό τόν ἀριθμό μαχητῶν. Στεῖλετε μόνο ἱματισμό, ἔμψυχο ὑλικό ὑπάρχει καί θά ὑπάρχει» (ὑπογραμμίστηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν) (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Στό ντοκουμέντο ὑπάρχει σημείωση τοῦ Λένιν γιά νά τοῦ ἐπιστραφεῖ τό τηλεγράφημα. — *61.*

55 Λόγω τῆς πολύ μεγάλης ὀξυνσης τῆς κατάστασης στό Νότιο μέτωπο ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) καί ἡ Σοβιετική κυβέρνηση ἀπαίτησαν ἀπό τή στρατιωτική διοίκηση νά ἐξουδετερώσει σέ πρώτη σειρά ἐκεῖνες τίς λευκοφρουρίτικες δυνάμεις, πού μποροῦσαν νά συνεργάζονται στενά μέ τή στρατιά τοῦ Ντενίκιν. Ἡ λευκοκοζάκικη στρατιά τῶν Οὐραλίων τοῦ στρατηγοῦ Τολστόφ βρισκόταν

στό πλευρό τῆς δεξιᾶς πτέρυγας τοῦ μετώπου τοῦ Ντενίκιν καί εἶχε τή δυνατότητα νά πάρει ἐπαφή μέ τά στρατεύματα τοῦ Ντενίκιν. Ἡ στρατιά αὐτή δροῦσε στή βόρεια περιοχή τῆς Κασπίας καί ἀπασχολοῦσε τά στρατεύματα τοῦ μετώπου τοῦ Τουρκεστάν, καθώς καί ἕνα μέρος τῶν δυνάμεων τῆς 11ης στρατιᾶς τοῦ Νοτιο-Ανατολικοῦ μετώπου. — *62.*

56 Τήν ἄνοιξη τοῦ 1919 τά στρατεύματα τοῦ Ντενίκιν κατέλαβαν τό Νταγκεστάν, τήν Τσετσνία, τήν Ὀσετία καί ἄλλες περιοχές τοῦ Βόρειου Καυκάσου. Σέ ἀπάντηση οἱ ὀρεινοί πληθυσμοί ξεσηκώθηκαν σέ ἱερό πόλεμο ἐνάντια στούς λευκοφρουρίτες. Κατά τή διάρκεια τῆς ἀνάπτυξης τοῦ ἀντάρτικου κινήματος τά ἀστικο-ἐθνικιστικά στοιχεῖα προσπάθησαν νά πάρουν στά χέρια τους τήν ἡγεσία. Ὅμως δέν κατάφεραν νά παρασύρουν τή βασική μάζα τῶν ὀρεινῶν. Κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἀκρινῆς περιοχῆς Καυκάσου τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἔγινε πλατιά διαφωτιστική δουλιά στούς ἐπαναστάτες, στά ἀντάρτικα τμήματα δημιουργήθηκαν κομμουνιστικές ὀργανώσεις. Τό ἀντάρτικο κίνημα ἄρχισε σύντομα νά ἀποκτᾶ μπολσεβίκικο χαρακτήρα. — *63.*

57 Ὅταν ὁ Λένιν πῆρε τηλεγράφημα ἀπό τήν Πετρούπολη γιά ἐπαύξηση τῆς βοήθειας σέ τρόφιμα, ρώτησε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ γιά τήν ποσότητα τροφίμων πού εἶχε σταλεῖ στήν Πετρούπολη. Τά στοιχεῖα πού πῆρε τά χρησιμοποίησε στό τηλεγράφημα αὐτό. Τό ντοκουμέντο μέ τά στοιχεῖα γιά τά φορτία τροφίμων πού στάλθηκαν στήν Πετρούπολη, στό ὁποῖο ὑπάρχουν οἱ σημειώσεις καί οἱ ἀριθμητικοί λογαριασμοί τοῦ Λένιν, βλέπε στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV, σελ. 136. — *63.*

58 Στίς 15 τοῦ Ὀχτώβρη 1919 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἐξέτασε τό ζήτημα γιά τήν κατάσταση στά μέτωπα. Λόγω τοῦ φοβεροῦ στρατιωτικοῦ κινδύνου, τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀποφάσισε νά μετατραπεῖ ἡ Σοβιετική Ρωσία σέ πραγματικό πολεμικό στρατόπεδο, καί νά ἀποσπαστοῦν ἀπό τή γενική δουλιά πού κάνουν στά Σοβιέτ (μέ ἐξαίρεση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν, τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ, καί τῆς ΕΕ) ὅσο τό δυνατό περισσότεροι κομμουνιστές καί συμπαθοῦντες τούς κομμουνιστές. Σέ ἐπιτροπή πού ἀποτελέστηκε ἀπό τούς Β. Ι. Λένιν, Λ. Ντ. Τρότσκι, Λ. Μπ. Κάμενεφ καί Ν. Ν. Κρεστίνσκι, ἀνατέθηκε νά ἑτοιμάσει σχέδιο διατάγματος γιά τήν ἁπλοποίηση τῆς πολιτικῆς διοίκησης, ὥστε νά ἀπελευθερωθεῖ ὅσο τό δυνατό μεγαλύτερος ἀριθμός ἀνθρώπων, κατάλληλων γιά στρατιωτική δουλιά. Τό σχέδιο διατάγματος «Σχετικά μέ τήν ἁπλούστευση τοῦ πολιτικοῦ μηχανισμοῦ τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας» συζητήθηκε στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 21 καί 28 τοῦ Ὀχτώβρη, στίς 4, 21 καί 25 τοῦ Νοέμβρη, καί στίς 15 τοῦ Δεκέμβρη. Τό διάταγμα δημοσιεύτηκε στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 293, τῆς 28 τοῦ Δεκέμβρη 1919. — *65.*

59 Τό Ὀριόλ ἀπελευθερώθηκε ἀπό τά σοβιετικά στρατεύματα τήν ἡμέρα πού ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τό γράμμα αὐτό, δηλαδή στίς 20 τοῦ Ὀχτώβρη 1919. — *65.*

60 Σύμφωνα μέ τήν ἐντολή, πού στίς 17 τοῦ Ὀχτώβρη ἔδοσε ὁ Ἀνώτατος διοικητής Σ. Σ. Κάμενεφ, στήν περιοχή Κόλπινο-Τόσνο δημιουργήθηκε ὁμάδα κρούσης κάτω ἀπό τή διοίκηση τοῦ Σ. Ντ. Χαρλάμοφ. Ἡ ὁμάδα αὐτή εἶχε ἀναλάβει νά χτυπήσει τόν ἐχθρό στήν κατεύθυνση Κράσνογε Σελό - Γκάτσινα. Ταυτόχρονα ἡ διοίκηση τοῦ Δυτικοῦ μετώπου κατάστρωσε σχέδιο γενικῆς

ἀντεπίθεσης τῆς 7ης καί 15ης στρατιᾶς. Ἡ 7η στρατιά ὤφειλε νά συνεχίσει τήν ἐπίθεση πρός τήν κατεύθυνση Γκάτσινα — Βόλοσοβο — Γιάμπουργκ καί ἡ 15η στρατιά πρός τήν κατεύθυνση τῆς περιοχῆς Πσκόφ-Λούζκι. — *66.*

61 *Γκοζνάκ* — διεύθυνση ἐργοστασίων τῆς Κρατικῆς Ὑπηρεσίας ἐνσήμων καί χαρτονομίσματος τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν. Ὀργανώθηκε τό 1918 στή θέση τῆς Ὑπηρεσίας ἔκδοσης κρατικῶν ἐντύπων, πού ὑπῆρχε παλιότερα. — *66.*

62 Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάγεται ἀπόσπασμα τοῦ δελτίου τῆς ἀνίχνευσης τῆς 17 τοῦ Νοέμβρη 1919, στό ὁποῖο ἀναφέρεται ὅτι στήν περιφέρεια τῆς πόλης Ντίσν ἔγινε συναδέλφωση μέ τούς πολωνούς στρατιῶτες καί τούς κατώτερους βαθμούχους τοῦ σώματος τῶν πολωνῶν ἀξιωματικῶν. Στό ντοκουμέντο ὑπάρχει σημείωση τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Αὐτό εἶναι πολύ σπουδαῖο! Νά σταλοῦν ἀντίγραφα στόν Τρότσκι γιά ὅλα τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου». — *67.*

63 Σέ γράμμα του πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 22 τοῦ Ὀχτώβρη 1919 ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν ἔκφραζε τή διαφωνία του στήν πρόταση τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι νά ἀρχίσουμε τόν πόλεμο ἐνάντια στήν Ἐσθονία. Αὐτός ἔγραφε ὅτι τόν Γιουντένιτς πρέπει νά τόν καταδιώξουμε μέσα στό ἔδαφος τῆς Ἐσθονίας μόνο στήν περίπτωση πού θά ὑποχωροῦσε ἐκεῖ. Ὁ Τσιτσέριν ὑπόδειχνε ὅτι ἔπρεπε νά γίνει τό πᾶν γιά νά ἀποφευχθεῖ ἡ εἰσβολή στήν Ἐσθονία. «Αὐτό θά ἄλλαζε ἀπότομα τή νοοτροπία ὅλων τῶν μικρῶν κρατῶν, μέ τά ὁποῖα διεξάγουμε ἤ πρόκειται νά ἀρχίσουμε διαπραγματεύσεις καί θά ματαίωνε αὐτές τίς συμφωνίες, γιατί θά δημιουργοῦνταν παντοῦ ἡ ἐντύπωση γιά τό δῆθεν «ἰμπεριαλισμό» μας. Οἱ διαπραγματεύσεις γιά εἰρήνη ἔπαιξαν τεράστιο ρόλο, γιατί ἔπειθαν τήν ἀγροτιά καί τή μικροαστική τάξη τῆς Ἐσθονίας ὅτι δέν ἔχουμε τήν πρόθεση νά κατακτήσουμε τή χώρα τους... Τό στρατιωτικό κόμμα τῆς Ἐσθονίας θά χαιρόταν ἄν τοῦ δίναμε ἀφορμή νά φουσκώσει καί πάλι ἐναντίον μας τό πατριωτικό πολεμικό μένος τῆς ἀγροτιᾶς καί τῆς μικροαστικῆς τάξης. Δέν πρέπει νά πέσουμε σ' αὐτή τήν παγίδα» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *69.*

64 Γράφτηκε πάνω στήν ἀναφορά τοῦ Γενικοῦ διοικητῆ Σ. Σ. Κάμενεφ, στήν ὁποία διατύπωνε τήν αἴτησή του, τά σχέδια τῶν κυβερνητικῶν ὁδηγιῶν, σχετικά μέ τά θέματα τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐπιχειρήσεων, νά δίνονται προκαταρκτικά στή Γενική διοίκηση γιά νά ἐκφέρει τή γνώμη της. Στό ντοκουμέντο ὑπάρχουν οἱ ἐπισημειώσεις: «Συμφωνῶ. Μόνο ἡ ἐνημέρωση νά μή γίνεται ἐξονόματος τῆς ΚΕ, ἀλλά ἐξονόματος τοῦ προέδρου τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας *Ν. Κρεστίνσκι, Λ. Κάμενεφ,* «μέ τήν αἴτηση τοῦ Γενικοῦ διοικητῆ συμφωνῶ *Μ. Καλίνιν».* — *69.*

65 Τό φθινόπωρο τοῦ 1919 ὁ Ι. Βόλνι κλήθηκε στή Μόσχα καί ἔγινε δεκτός ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. Κατά τή διάρκεια τῆς δίωρης συζήτησης, ὅπως θυμοῦνται ἀργότερα ὁ Β. Ντ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς, ὁ Λένιν ἔδειξε ἐνδιαφέρον γιά τά δημιουργικά σχέδια τοῦ συγγραφέα καί τόν ρωτοῦσε γιά ὅλα ὅσα εἶδε καί παρατήρησε μέ τά ἴδια του τά μάτια. — *70.*

66 Γράφτηκε πάνω σέ ἀναφορά σχετικά μέ τήν ἐνίσχυση τῆς 8ης στρατιᾶς μέ

ἄνδρες καί τόν ἀνεφοδιασμό της μέ ἐξοπλισμό καί ἱματισμό. Στό ντοκουμέντο ὑπάρχει ἡ ἐπισημείωση τοῦ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ: «Ἐκτελέστηκε 12/XI». — *70.*

67 Μέ ἀπόφαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος στό μέτωπο στάλθηκαν περισσότεροι ἀπό τούς μισούς ἀπόφοιτους σπουδαστές-κομμουνιστές τοῦ Πανεπιστημίου Γ. Μ. Σβερντλόφ. Στίς 24 τοῦ Ὀχτώβρη 1919 ὁ Β. Ι. Λένιν ἐκφώνησε λόγο στούς σπουδαστές τοῦ Πανεπιστημίου πού στάλθηκαν στό μέτωπο (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 39ος, σελ. 239-247). — *72.*

68 Τό σημείωμα γράφτηκε πάνω στήν ἀναφορά τοῦ Μ. Σ. Ὀλμίνσκι τῆς 25 τοῦ Ὀχτώβρη 1919 σχετικά μέ τήν περιουσία, τήν ὁποία ἡ τσαρική κυβέρνηση πῆρε ἀπό τό ἀνάκτορο τῆς Βαρσοβίας στή διάρκεια τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου. — *72.*

69 Τό γράμμα γράφτηκε σχετικά μέ τήν ἀποστολή στό μέτωπο τῶν κομμουνιστῶν πού ἐπιστρατεύτηκαν στό Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ. Στίς 3 τοῦ Ὀχτώβρη στό Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ ἔγινε γενική συνέλευση ὅλων τῶν κομμουνιστῶν τῆς πόλης, ἡ ὁποία κάλεσε ὅλα τά μέλη τοῦ Κόμματος νά ἀφιερώσουν ὅλες τους τίς δυνάμεις γιά νά συντριβεῖ ἡ στρατιά τοῦ Ντενίκιν καί ὑποχρέωσε τίς κομματικές ὀργανώσεις νά ἀρχίσουν τήν ἐπιστράτευση τῶν κομμουνιστῶν καί τήν ἀποστολή τους στό μέτωπο. Στίς 22 τοῦ Ὀχτώβρη ἔγινε τό ξεπροβόδισμα στό μέτωπο τοῦ πρώτου τμήματος τῶν ἐπιστρατευθέντων καί στίς 24 τοῦ Ὀχτώβρη οἱ ἐπιστρατευθέντες στό Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ κομμουνιστές ἔφθασαν στή Μόσχα. Στό μέγαρο τῶν συνδικάτων μίλησε πρός αὐτούς ὁ Β. Ι. Λένιν (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 39ος, σελ. 238). 50 ἀπό τούς κομμουνιστές τοῦ Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ στάλθηκαν στό ἐπιτελεῖο καί στό πολιτικό τμῆμα τοῦ Νοτιο-Ανατολικοῦ μετώπου καί οἱ ὑπόλοιποι στάλθηκαν στήν 9η στρατιά. — *74.*

70 Ὁ πρόεδρος τῆς ἐπισιτιστικῆς σύσκεψης τοῦ νομοῦ Πουγκατσιόφ σέ τηλεγράφημά του τῆς 24 τοῦ Ὀχτώβρη 1919 ἀνέφερε ὅτι τό παρακράτημα ἐκπληρώθηκε κατά 50% καί ἀπό μερικές ἐπαρχίες ὁλοκληρωτικά. Στό τηλεγράφημα δηλωνόταν ὅτι τό σχέδιο γιά τό παρακράτημα θά ἐκπληρωθεῖ μέχρι τήν 1η τοῦ Δεκέμβρη 1919. — *74.*

71 Γράφτηκε πάνω στό ὑπόμνημα τοῦ Διευθυντῆ ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων Β. Ντ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς πού ἀπευθυνόταν πρός τόν Β. Ι. Λένιν, στό ὁποῖο τονιζόταν ἡ ἀνάγκη νά κατασκευαστοῦν ἐπειγόντως λουτρά μέ ἀπολυμαντικούς θαλάμους στούς σταθμούς τῆς Μόσχας γιά νά καταπολεμηθεῖ ἡ ἐπερχόμενη ἐπιδημία ἐξανθηματικοῦ τύφου.

Στό ντοκουμέντο ὑπάρχει σημείωση τοῦ Ν. Α. Σεμάσκο: «Πρός τόν Ζ. Π. Σολοβιόφ. Πρέπει νά συσταθεῖ ἐπιτροπή... γιά τήν *ἐπείγουσα* ἐξέταση τοῦ ζητήματος. Ἡ πρωτοβουλία γιά τή σύγκληση τῆς σύσκεψης ἀνατίθεται στό γιατρό Λεβενσόν». — *75.*

72 Ταυτόχρονα μέ τό δοσμένο γράμμα ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε γράμμα μέ ἀνάλογο περιεχόμενο στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου τῆς Οὐφά Κοτόμκιν, καί στίς 11 τοῦ Δεκέμβρη 1919 ὁ Λένιν ἔστειλεστόνάντιπρόσωπο τῆς ΠΚΕΕ Ρέσκε (ἀντίγραφα στήν Φότιεβα καί τόν Κοτόμκιν) τηλεγράφημα:

«'Απαγορεύεται στήν Φότιεβα νά φύγει πρίν άπό τήν 1η τοῦ Γενάρη. 'Αναφέρατε γιά τήν ἐκτέλεση» (βλ. Λενινιστική Συλλογή τόμ. XXIV, σελ. 319). — *75.*

73 Γράφτηκε πάνω στό τηλεγράφημα τοῦ προέδρου τοῦ τμήματος μεταφορῶν καί ὑλικῶν του κυβερνείου Σέβερο-Ντβίνσκ, Βιάτκιν πρός τόν Β. Ι. Λένιν (ἀντίγραφο στόν πρόεδρο τῆς Γενικῆς διεύθυνσης μεταφορῶν καί ὑλικῶν τοῦ ΑΣΛΟ Β. Γκ. Γκρόμαν), πού στάλθηκε στίς 30 τοῦ 'Οχτώβρη 1919 ἀπό τήν πόλη Βελίκι - Οὐστιούγκ. Γνωστοποιώντας ὅτι ἐξαιτίας τῆς ἔλλειψης τῶν ἀπαραίτητων ὑλικῶν καί τῆς μή παροχῆς βοήθειας ἀπό τίς τοπικές ὀργανώσεις ἀπειλεῖται ἡ ἐξυπηρέτηση τοῦ Βόρειου μετώπου καί τῶν μετόπισθεν μέ μεταφορικά κάρα, ὁ Βιάτκιν παρακαλοῦσε νά δοθεῖ ἐντολή στά ἱδρύματα τῆς πόλης Οὐστιούγκ νά παραδόσουν τά ὑλικά πού ἔχουν στό Τμῆμα μεταφορῶν καί ὑλικῶν τοῦ κυβερνείου Σέβερο-Ντβίνσκ. — *78.*

74 Στίς 6 τοῦ Νοέμβρη τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τῆς ΚΚΡ (μπ) ἀναγνώρισε ὅτι εἶναι δυνατό νά περάσει ὁ Κόκκινος Στρατός τά σύνορα τῆς 'Εσθονίας γιά νά ὁλοκληρώσει τή συντριβή τῶν λευκοφρουρίτικων στρατευμάτων τοῦ Γιουντένιτς. "Ομως στίς 14 κιόλας τοῦ Νοέμβρη στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου αὐτή ἡ ἀπόφαση ἀκυρώθηκε. Τό Πολιτικό Γραφεῖο τόνιζε ὅτι ἡ κυβέρνηση τῆς 'Εσθονίας, κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν ἐργαζομένων, συμφωνεῖ νά ἐπαναληφθοῦν οἱ διαπραγματεύσεις εἰρήνης καί, ὅπως φαίνεται, δέν πρόκειται νά βοηθήσει τόν Γιουντένιτς.

Στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη 1919 στήν πόλη Γιούριεφ (Τάρτου) ἄρχισε τίς ἐργασίες της ἡ συνδιάσκεψη εἰρήνης τῆς ΣΟΣΔΡ καί τῆς 'Εσθονίας, στήν ὁποία ἐπιτεύχθηκε συμφωνία γιά τό σταμάτημα τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων μεταξύ τῶν στρατευμάτων τῆς ΣΟΣΔΡ καί τῆς Δημοκρατίας τῆς 'Εσθονίας (31 τοῦ Δεκέμβρη 1919). Στίς 2 τοῦ Φλεβάρη 1920 μεταξύ Σοβιετικῆς Ρωσίας καί 'Εσθονίας κλείστηκε σύμφωνο εἰρήνης. — *80.*

75 Οἱ πληροφορίες χρειάζονταν, ὅπως φαίνεται, στόν Λένιν γιά τό ἐπικείμενο ΙΙ Πανρωσικό συνέδριο τῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων τῶν λαῶν τῆς 'Ανατολῆς. Τό συνέδριο πού συγκάλεσε τό Κεντρικό Γραφεῖο τῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων τῶν λαῶν τῆς 'Ανατολῆς τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), ἔγινε στή Μόσχα ἀπό τίς 22 τοῦ Νοέμβρη ὥς τίς 3 τοῦ Δεκέμβρη 1919. Τήν πρώτη ἡμέρα τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου μίλησε ὁ Β. Ι. Λένιν μέ θέμα τήν τρέχουσα στιγμή (βλ. "Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 39ος, σελ. 318-331). Στό συνέδριο συζητήθηκαν ἐπίσης ἡ ἔκθεση γιά τή δουλιά τοῦ Κεντρικοῦ Γραφείου τῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων τῶν λαῶν τῆς 'Ανατολῆς, τό ζήτημα τῶν ταταρο-μπασκίριων κ.ἄ. — *81.*

76 'Ο Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τό σχέδιο πού τοῦ στάλθηκε ἀπό ἕναν βιβλιοθηκάριο γιά νά λάβει γνώση σχετικά μέ τήν ὀργάνωση στή Μόσχα Κεντρικῆς κομματικῆς βιβλιοθήκης. — *82.*

77 Στό πίσω μέρος αὐτοῦ τοῦ γράμματος ὁ πρόεδρος τῆς 'Ανώτατης 'Επιτροπῆς γιά τήν τύρφη Ι. Ι. Ράντσενκο ἔγραψε: «Στίς 11 τοῦ Νοέμβρη 1919, ὥρα 13, στάλθηκε στόν Λένιν ἔκθεση σχετικά μέ τήν καμπάνια γιά τήν τύρφη τό 1919. Σέ ἀπάντηση στήν ἔκθεση αὐτή τήν ἴδια κιόλας μέρα, ὥρα 11 τό βράδυ, πάρθηκε ἡ κρίση αὐτή τοῦ Λένιν γιά τήν ἔκθεση». — *83.*

78 Ὁ Π. Φ. Ὀχριμένκο ἀφηγεῖται ὡς ἑξῆς τίς συνθῆκες πού πάρθηκε αὐτό τό σημείωμα. Στά τέλη τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1919 ὁ Ὀχριμένκο ἔφθασε στή Μόσχα ἀπό τήν Οὐκρανία, ἀπό τήν πόλη Κάμενκα, πού εἶχε καταληφθεῖ ἀπό τούς λευκοφρουρούς. Αὐτές τίς μέρες ὁ Ὀχριμένκο μετέφρασε ἀπό τήν ἀγγλική γλώσσα ἕνα ἀπό τά ἐπαναστατικά ποιήματα τοῦ Ε. Κάρπεντερ, τό ὁποῖο δημοσιεύτηκε στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 250 τῆς 7 τοῦ Νοέμβρη 1919. Γραμματέας τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς «Πράβντα» ἦταν τότε ἡ Μ. Ι. Οὐλιάνοβα. Ὅταν ὁ Ὀχριμένκο πῆγε στή Συντακτική Ἐπιτροπή γιά νά πάρει τήν ἀμοιβή γιά τό ἄρθρο ἀφηγήθηκε στήν Οὐλιάνοβα τή δύσκολη οἰκονομική του κατάσταση. Ἀφοῦ ἡ Μαρία Ἰλίνιτσνα τόν ἄκουσε προσεκτικά, τόν παρακάλεσε νά ἔρθει ἄλλη μέρα. Ὅταν αὐτός ξανάρθε στή Συντακτική Ἐπιτροπή, ἡ Μαρία Ἰλίνιτσνα τοῦ ἔδοσε αὐτό τό σημείωμα τοῦ Λένιν. Σέ λίγο στόν Ὀχριμένκο ἐξασφαλίστηκαν ὅλα τά ἀπαραίτητα γιά τή ζωή. — *84.*

79 Γράφτηκε πάνω στό τηλεγράφημα τοῦ προέδρου τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Τούλας Γκ. Ν. Κάμενσκι καί τοῦ διευθυντῆ τοῦ Τμήματος κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων τοῦ κυβερνείου Γκοζάνσκι τῆς 17 τοῦ Νοέμβρη 1919, στό ὁποῖο ἀναφερόταν ὅτι μέ ἀπόφαση τοῦ V συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τοῦ κυβερνείου «ἡ Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου παρακαλεῖ τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων νά περάσει τήν Τούλα καί τό κυβερνεῖο στήν κατηγορία τῆς δωρεάν παροχῆς τροφίμων στά παιδιά» (ἡ ὑπογράμμιση τοῦ Β. Ι. Λένιν). Στό τηλεγράφημα ἀναφερόταν ἐπίσης ὅτι τό Τμῆμα κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων τοῦ κυβερνείου τρέφει 8 000 παιδιά, ἐνῶ συνολικά στήν Τούλα ὑπάρχουν — 45 000 παιδιά.

Ἡ ἐρώτηση τοῦ Β. Ι. Λένιν ἀπευθυνόταν πρός τό μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ Α. Ι. Σβιντέρσκι, ὁ ὁποῖος ἀπάντησε ὅτι «τρέφει τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ», πού χορηγεῖ δωρεάν γιά τά παιδιά τρόφιμα μέ βάση τό δελτίο. Ἀνακοίνωσε ἐπίσης ὅτι ἡ παροχή δωρεάν τροφῆς στά παιδιά τῆς Τούλας ἄρχισε ἤδη. Ὅταν ὁ Λένιν πῆρε τήν ἀπάντηση τοῦ Σβιντέρσκι, ἔσβησε τό κείμενο τοῦ δικοῦ του σημειώματος καί ἔγραψε στό ντοκουμέντο τήν ἐπισημείωση: «στό ἀρχεῖο», καί στό πίσω μέρος ἔγραψε ἐντολή πρός τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ.

Τό διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 17 τοῦ Μάη 1919 πού ἀναφέρει ὁ Λένιν, γιά τή δωρεάν παροχή τροφῆς στά παιδιά, δημοσιεύτηκε στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 107, τῆς 20 τοῦ Μάη. — *84.*

80 Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ ὑπάρχει τό δακτυλογραφημένο κείμενο τῆς μετάφρασης στή ρωσική γλώσσα τοῦ παρακάτω γράμματος τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν Ρ. Κίλι, πού βρέθηκε στά ἔγγραφα τοῦ Κίλι, τά ὁποῖα ἔχουν μεταφραστεῖ στή ρωσική τό 1920, ὅταν στάλθηκαν ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν στήν Ἀνακριτική ἐπιτροπή τοῦ στρατοδικείου:

«Μόσχα, 20 τοῦ Νοέμβρη 1919.

Ἀγαπητέ σύντροφε Κίλι!

Ζητῶ συγνώμη γιά τά ἄσχημα ἀγγλικά μου. Σᾶς εἶπα, ὅταν θέλετε νά μέ δεῖτε πρέπει νά ἀπευθυνθεῖτε σέ μένα προσωπικά, γιατί ἐμεῖς ἔχουμε μεγάλες

ἀδυναμίες στήν τάξη καί τή νοικοκυροσύνη καί χωρίς τή δική μου παρέμβαση εἶναι πολύ πιθανό νά μήν ἀποκτήσετε σύντομα καί μέ εὐκολία καθετί πού χρειάζεστε, στήν ἐξαιρετική κατάσταση πού βρίσκεστε. Λοιπόν κατάλαβα ὅτι τό δωμάτιό Σας εἶναι ἄσχημο, εἶναι κρύο, τό φαγητό δέν εἶναι καλό κτλ. Σᾶς παρακαλῶ νά μέ συγχωρήσετε, δίνω τώρα ἐντολή νά Σᾶς ἐξασφαλίσουν καλύτερη κατοικία καί καλύτερο φαγητό. Εἴμαστε σέ πολύ δύσκολη κατάσταση (ὅσοναφορᾶ τά τρόφιμα καί τά καύσιμα), ἀλλά γιά τούς φιλοξενούμενούς μας (εἶναι πολύ λίγοι οἱ φιλοξενούμενοί μας ἀπό τό ἐξωτερικό) μποροῦμε νά βροῦμε *ὅλα*, ὅ,τι χρειάζονται. Γιά μιά ἀκόμη φορά Σᾶς παρακαλῶ νά ἀπευθύνεστε ἀμέσως *καί προσωπικά σέ μένα*. Γράφετε στό φάκελλο προσωπικά στόν Λένιν ἀπό τόν Κίλι» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Σέ ἀπαντητικό γράμμα του τῆς 26 τοῦ Νοέμβρη ὁ Κίλι εὐχαρίστησε τόν Β. Ι. Λένιν γιά τό ἐνδιαφέρον πού ἔδειξε καί τοῦ ἀνακοίνωσε ὅτι πῆρε ἕνα «πάρα πολύ ζεστό καί ἄνετο δωμάτιο», καθώς ἐπίσης καί τρόφιμα (τυρί, ψωμί, βούτυρο, γλυκό τοῦ κουταλιοῦ, σοκολάτα κτλ.).

Βλέπε ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 149. — *84.*

81 Τό τηλεγράφημα γράφτηκε σύμφωνα μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας, πού στή συνεδρίασή του τῆς 20 τοῦ Νοέμβρη 1919, ἐξέτασε τό ζήτημα τοῦ ἐφοδιασμοῦ μέ τρόφιμα τῶν ἐργατῶν τῶν μεταλλείων τῶν Οὐραλίων. Ἀργότερα, στίς 15 τοῦ Δεκέμβρη, ὁ Β. Ι. Λένιν ἔστειλε στήν ἴδια διεύθυνση ἀκόμη ἕνα τηλεγράφημα: «... σχετικά μέ τό ζήτημα τοῦ ἐφοδιασμοῦ μέ τρόφιμα τῶν ἐργατῶν τῶν Οὐραλίων ἀπάντηση ἐλήφθη μόνο μιά φορά, στίς 15 τοῦ Δεκέμβρη. Εἶναι ἀπαραίτητο νά στέλνονται ἐκθέσεις (πόσα πούτια παραδίνονται) δυό φορές τό μήνα» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV, σελ. 245). Στίς 14 τοῦ Γενάρη 1920, μέ τήν ὑπογραφή τῶν Β. Ι. Λένιν καί Α. Ι. Ρίκοφ, στάλθηκε τηλεγράφημα στό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τοῦ Ἀνατολικοῦ μετώπου, στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου τῆς Οὐφά, στόν ἐπίτροπο τῶν σιδηροδρόμων Σαμάρα-Ζλατοούστ καί τόν ειδικό ἐπίτροπο ἐφοδιασμοῦ τῆς 5ης Στρατιᾶς, στό ὁποῖο τονιζόταν ἐπίσης ἡ ἀνάγκη ἐφοδιασμοῦ μέ τρόφιμα ὅλων τῶν ἐργατῶν τῶν ἐργοστασίων τῶν Νότιων Οὐραλίων, τῶν μεταλλείων καί τῶν ὀρυχείων (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV, σελ. 253). — *85.*

82 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τό τηλεγράφημα τοῦ Μπ. Σ. Βέισμπροντ τῆς 20 τοῦ Νοέμβρη 1919. Στό τηλεγράφημα ἀναφερόταν ὅτι λόγω τῆς ἐπιδημίας ἐξανθηματικοῦ τύφου πού ἐνέσκυψε στό Ὄρενμπουργκ δημιουργήθηκε μιά πάρα πολύ δύσκολη κατάσταση. Ἡ ἔλλειψη καυσόξυλων καί ἡ ἀνεπάρκεια ὑγειονομικῶν δυνάμεων δυσχεραίνει τήν καταπολέμηση τῆς ἐπιδημίας. Γιά τήν καταπολέμηση τοῦ ἐξανθηματικοῦ τύφου, ὑπογράμμιζε ὁ Βέισμπροντ, εἶναι ἀνάγκη νά φτάσει ὁ ἀριθμός τῶν θέσεων στό νοσοκομεῖο τοῦ Ὄρενμπουργκ ὥς τίς πέντε χιλιάδες καί νά ἀποσταλοῦν συμπληρωματικά δυό στρατιωτικά νοσοκομεῖα. — *87.*

83 Γράφτηκε σέ σχέση μέ τό ὑπόμνημα τοῦ Μπ. Σ. Βέισμπροντ τῆς 5 τοῦ Νοέμβρη 1919, πού ἀφοροῦσε τήν ἐξασφάλιση στόν Κόκκινο Στρατό μέ ὑγειονομικά στελέχη. Στό ὑπόμνημά του ὁ Βέισμπροντ ὑπόδειχνε ὅτι στά θεραπευτικά ἱδρύματα τῆς Μόσχας ὑπῆρχαν παραπανίσιοι γιατροί καί ὑπογράμμιζε τήν ἀνάγκη νά ἐπιστρατευτοῦν γιατροί καί νά σταλοῦν στό μέτωπο.

Ὁ Β. Ι. Λένιν σημείωσε τό μέρος τοῦ ὑπομνήματος, ὅπου ἀναφερόταν ὅτι μερικά ἱδρύματα, ὅπως παραδείγματος χάρη οἱ κλινικές τοῦ 2ου κρατικοῦ πανεπιστημίου τῆς Μόσχας, κράτησαν περισσότερους γιατρούς, ἀπό ὅσους εἶχαν ὥς τήν ἔναρξη τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, ἔγραψε τήν ἐπισημείωση «Ν Β» καί παραπομπή, καί παρακάτω ἔγραψε: «Νά ἐλεγχθεῖ αὐτό τό στοιχεῖο **μέ ἀκρίβεια** καί ἀμέσως». Στήν ἄλλη σελίδα, στήν ὁποία ὁ Βέισμπροντ ἀνέφερε ὅτι στή Μόσχα ὑπάρχουν θεραπευτικά ἱδρύματα πού δέν χρειάζονται, ὁ Λένιν σημείωσε: «πόσα τέτια;» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *87.*

84 Πρόκειται, ὅπως φαίνεται, γιά τό «Σχέδιο Καταστατικοῦ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Ρωσίας (μπολσεβίκων). Μέ παράρτημα τίς ἐγκυκλίους τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΡ», πού ἐκδόθηκε πάρα πολύ τσαπατσούλικα ἀπό τό Κρατικό ἐκδοτικό. — *88.*

85 Ὁ Β. Ι. Λένιν πρότεινε νά μπεῖ στήν ΠΚΕΕ ἀντιπρόσωπος ἀπό τό κυβερνεῖο Κιέβου. Ἡ πρόταση τοῦ Λένιν ἔγινε δεκτή (ἀντιπρόσωπος στήν ΠΚΕΕ ἀπό τό κυβερνεῖο Κιέβου ἐκλέχτηκε ὁ Κ. Τολκατσιόφ). — *89.*

86 Σέ συνομιλία του μέ τήν ἀπευθείας γραμμή μέ τά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Τουρκεστάν ὁ Μ. Β. Φροῦνζε εἶπε: «Ἡ ἄρνηση ἀποστολῆς ὑπεύθυνων πολιτικῶν στελεχῶν ἐξηγεῖται μέ τίς μεγάλες ἀνάγκες τοῦ Νότιου μετώπου καί τῆς Οὐκρανίας... Χάρη στίς προσπάθειές μας κατορθώσαμε νά προσελκύσουμε... κάποιον τόσο στόν πολιτικό, ὅσο καί στόν τεχνικό τομέα» («Ὁ Μ. Β. Φροῦνζε στά μέτωπα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Συλλογή ντοκουμέντων», Μόσχα, 1941, σελ. 259). — *89.*

87 Στό σημείωμα ἐπισυνάπτεται γράμμα τοῦ μέλους τοῦ προεδρείου τοῦ ΑΣΛΟ Φ. Φ. Σιρομόλοτοφ, μέ ἡμερομηνία ἀποστολῆς 11 τοῦ Δεκέμβρη 1919, στό ὁποῖο ἀναφερόταν στόν Β. Ι. Λένιν γιά τά πειράματα πού διεξάγονταν στό ἐργοστάσιο φωταερίου τῆς Μόσχας γιά παραγωγή καυσίμων ἀπό σχιστόλιθους, πού ἐξορύσσονταν στίς περιοχές Σιμπίρσκ καί Ζίζραν καί προτείνονταν νά ρυθμιστεῖ ἡ κανονική μεταφορά αὐτῶν τῶν σχιστολίθων στή Μόσχα.

Ὁ ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Συγκοινωνιῶν Σ. Ντ. Μάρκοφ ἀπάντησε τήν ἴδια ἀκριβῶς ἡμέρα στόν Β. Ι. Λένιν, ὅτι τό ζήτημα γιά τή δυνατότητα μεταφορᾶς σχιστολίθων στή Μόσχα «θά ἐξεταστεῖ σήμερα κιόλας στό Ἀνώτατο Συμβούλιο μεταφορῶν». Ὡστόσο, ἔγραφε ὁ Μάρκοφ, «ἡ μεταφορά σχιστολίθων ἀπό τό Σιμπίρσκ δέν εἶναι εὔκολη, γιατί πρός αὐτή τήν κατεύθυνση μεταφέρονται σιτηρά μέ τή μεταφορά τῶν ὁποίων μόλις τά καταφέρνουμε». Ὅταν πῆρε τήν ἀπάντηση τοῦ Μάρκοφ, ὁ Λένιν ἔγραψε πάνω σ' αὐτή τή σημείωση: «στό ἀρχεῖο (γιά πληροφορίες) σχετικά μέ **σχιστόλιθο** (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *91.*

88 Πρόκειται γιά τό ἔργο «Οἱ ἐκλογές γιά τή Συντακτική Συνέλευση καί ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 40ός, σελ. 1-24), πού ὁ Λένιν τό τέλειωσε στίς 16 τοῦ Δεκέμβρη 1919. — *92.*

89 Τό σημείωμα, ὅπως φαίνεται, γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τή συζήτηση πού ἔγινε κατά τή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας στίς 17 τοῦ Δεκέμβρη πάνω

στήν εἰσήγηση τοῦ Λ. Μπ. Κράσιν «Σχετικά μέ τήν ἐπεξεργασία ὑποδειγμάτων ἀπολογισμοῦ, πού θά δίνει τή δυνατότητα νά παρακολουθεῖται ἡ πορεία τῆς δουλιᾶς τῶν σιδηροδρόμων». Ἡ τελική λύση τοῦ ζητήματος αὐτοῦ αναβλήθηκε γιά τήν ἐπόμενη συνεδρίαση. Τό Συμβούλιο Ἄμυνας ἔδοσε ἐντολή στό μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν Γ. Β. Λομονόσοφ νά παρουσιάσει τήν εἰσήγηση γιά τά ὑποδείγματα ἀπολογισμοῦ μέ ἀριθμητικά στοιχεῖα (καί συνάμα «τά ὑποδείγματα ἀπολογισμοῦ — ἀναφερόταν στήν ἀπόφαση — πρέπει νά εἶναι πιό σύντομα ἀπ' αὐτά πού παρουσίασε ὁ σ. Κράσιν»). Στίς 24 τοῦ Δεκέμβρη τό Συμβούλιο Ἄμυνας ἐνέκρινε τό πρόγραμμα τῶν μέτρων πού εἰσηγήθηκε ὁ Λομονόσοφ καί ἀνέθεσε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν «νά παρουσιάσει αὔριο γιά ὑπογραφή στόν Β. Ι. Λένιν, μέ τή μορφή σειρᾶς ἀποφάσεων» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Στό ντοκουμέντο ὑπάρχει ἡ ἐπισημείωση, πού ἔχει γραφτεῖ ἀπό ἄγνωστο, «Ἐκπληρώθηκε στίς 19.XII». — *94.*

90 Στό ἀπαντητικό του σημείωμα ὁ Λ. Μπ. Κράσιν ἔγραφε: *«Τά ὀνόματα* μπορῶ αὔριο νά σᾶς τά παρουσιάσω. Ὁ μηχανισμός αὐτός δέν εἶναι μικρός καί τό γεγονός αὐτό, ὅτι δηλαδή τόσο σέ μᾶς, ὅσο καί σέ ὅλες τίς χῶρες αὐτός διευθύνεται ἀπό *ἑκατοντάδες* ἀνθρώπους, δέν εἶναι κάτι τό ἀσυνήθιστο. Αὐτή καθαυτή ἡ ὀργάνωση εἶναι τέτια, ὥστε ὁ Λομονόσοφ, πού, ἀναμφισβήτητα, εἶναι εἰδικός *δέν μπόρεσε νά σοφιστεῖ τίποτε ἄλλο,* ἐκτός ἀπό τήν προσθήκη αὐτῶν τῶν 3 πληρεξουσίων, μά κι' αὐτό γιά δοκιμή. Πρέπει μόνο νά βοηθήσουμε αὐτό τό μηχανισμό γιά νά συνέλθει ἀπό τήν καταστροφική ἐπίδραση τῆς Sturm & Drang (τῆς θύελλας καί τῆς ὁρμῆς. *Ἡ Σύντ.)* τοῦ 1918» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *94.*

91 Στίς 13 τοῦ Δεκέμβρη 1919 στό Συμβούλιο Ἄμυνας στάλθηκε ἀπό τήν Κεντρική Διεύθυνση τῶν ἑνωμένων κρατικῶν ἐργοστασίων μηχανοκατασκευῶν (ΕΚΕΜ) τηλεφωνογράφημα μέ τήν παράκληση νά ἐφοδιάζονται μέ ζωοτροφές τά ἐργοστάσια τῶν πόλεων Κουλεμπάκι καί Βικσούνσκι γιά νά ἐκπληρώσουν τίς παραγγελίες πού ἔχουν ἀναλάβει γιά τήν ἄμυνα τῆς χώρας. Στό τηλεφωνογράφημα ἀναφερόταν ἐπίσης ὅτι τό δικαίωμα πού δόθηκε στήν ΕΚΕΜ γιά ἀνεξάρτητο ἐφοδιασμό μέ ζωοτροφές δέν ἔδοσε ἀποτελέσματα, λόγω τῆς γραφειοκρατίας στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ καί τῶν αὐθαιρεσιῶν τῶν τοπικῶν ἐπιτροπῶν Ἐπισιτισμοῦ τῶν κυβερνείων. Τό Συμβούλιο Ἄμυνας, ἀφοῦ ἐξέτασε τήν παράκληση τῆς ΕΚΕΜ στή συνεδρίασή του τῆς 17 τοῦ Δεκέμβρη 1919, πῆρε ἀπόφαση σχετικά μέ τά μέτρα γιά τόν ἐφοδιασμό μέ ζωοτροφές τῶν ἐργοστασίων αὐτῶν καί ἀνέθεσε στόν Ντ. Ι. Κούρσκι νά συντάξει σχέδιο συμπληρωματικῆς ἐγκυκλίου γιά τήν ἀπαρέγκλιτη ἐφαρμογή στή ζωή τῆς ἀπόφασης τοῦ VI Ἔκτακτου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ σχετικά μέ τήν ἐπαναστατική νομιμότητα.

Αὐτό καί τό ἑπόμενο σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν γράφτηκαν σχετικά μέ τό σχέδιο τῆς ἐγκυκλίου πού σύνταξε ὁ Κούρσκι. Στίς 23 τοῦ Δεκέμβρη 1919 τό ΣΛΕ ἐξέτασε τό σχέδιο, στό ὁποῖο εἶχαν ἤδη ληφθεῖ ὑπόψη οἱ παρατηρήσεις τοῦ Λένιν καί ἀποφάσισε νά σταλεῖ στούς Λαϊκούς ἐπιτρόπους γιά ἀπόφανση. Τό διάταγμα ὑπογράφηκε στίς 30 τοῦ Δεκέμβρη 1919 (βλ. «Συλλογή νομοθετικῶν διαταγμάτων καί ἀποφάσεων τῆς ἐργατοαγροτικῆς κυβέρνησης», τεῦχ. 1-2, 1920). — *94.*

92 *«Μπεντνοτά»* («Φτωχολογιά») — καθημερινή ἐφημερίδα γιά τούς ἀγρότες. Ἔβγαινε στή Μόσχα ἀπό τίς 27 τοῦ Μάρτη 1918 ὥς τίς 31 τοῦ Γενάρη 1931. — *95.*

93 Πρόκειται γιά τή δήλωση πού ὑπόγραψαν οἱ Ποπόφ καί Λάντερ ἐξονόματος 32 οὐκρανῶν στελεχῶν, στήν ὁποία κριτικάρονταν τά μέλη τοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ(μπ) Οὐκρανίας καί οἱ μέθοδοι δουλιᾶς τους καί ἐκφραζόταν ἐπίσης διαμαρτυρία ἐνάντια στήν ἐπιστράτευση κομματικῶν καί σοβιετικῶν στελεχῶν ἀπό τά κυβερνεῖα τῆς Ρωσίας γιά τήν Οὐκρανία.

Τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 18 τοῦ Δεκέμβρη 1919 ἐξέτασε τήν αἴτηση τῶν οὐκρανῶν στελεχῶν καί ἀποφάσισε «νά τούς τιμωρήσει μέ μομφή, γιατί ἀντί γιά μιά θετική δουλιά σύμφωνα μέ τίς ὑποδείξεις τῆς Πανουκρανικῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς καί τοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (μπ) Οὐκρανίας, σπαταλοῦν χρόνο καί δυνάμεις σέ κουτσομπολιά καί σέ ἀνεύθυνη πολιτικολογία, πού ἀποτελοῦν παράβαση τῆς κομματικῆς πειθαρχίας, καί νά τούς προτείνει στό ἑξῆς νά ὑποτάσσονται αὐστηρά στίς ὁδηγίες τοῦ κομματικοῦ κέντρου καί νά ἐκτελοῦν αὐτή τή δουλιά πού ἀνατίθεται στόν καθένα τους». — *95.*

94 Πρόκειται γιά τήν ἀποστολή τοῦ Π. Ν. Λεπεσίνσκι στό Τουρκεστάν. Στό Τουρκεστάν ὁ Λεπεσίνσκι δούλεψε σάν ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Παιδείας. — *96.*

95 Στίς 21 τοῦ Δεκέμβρη 1919 στάλθηκε ἐπίσης γράμμα, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν, στήν Κομματική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου Τούλας καί τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου, στό ὁποῖο ὑποδειχνόταν ἡ ἀνάγκη νά ἀποσταλοῦν, μέσα σέ δέκα ἡμέρες, στούς ἐργαζόμενους τῆς Μόσχας, ὄχι λιγότερο ἀπό τετρακόσια βαγόνια πατάτες. «Ἀπό τίς ἐπιτυχίες σας, —ἀναφερόταν στό γράμμα, — τή δραστηριότητα καί ἀποφασιστικότητά σας ἐξαρτᾶται ἡ σωτηρία τῆς ἐργατικῆς τάξης, ἡ σταθεροποίηση τῶν κατακτήσεων τῆς ἐπανάστασης, οἱ παραπέρα ἐπιτυχίες της καί ὁ τελικός θρίαμβός της» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV, σελ. 146). — *97.*

96 Ὅπως φαίνεται, τό σημείωμα γράφτηκε σχετικά μέ τή συζήτηση στή συνεδρίαση τοῦ Μικροῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 18 τοῦ Δεκέμβρη 1919 τῆς αἴτησης τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Μόσχας γιά ἀκύρωση τῆς ἐγκυκλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐσωτερικῶν σχετικά μέ τή χρησιμοποίηση τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτιρίων γιά νά γίνονται σ' αὐτά σχολικά μαθήματα. Τό Μικρό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀποφάσισε νά ἀπορίψει τήν αἴτηση τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Μόσχας καί νά ἀναθέσει στά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα Παιδείας, Δικαιοσύνης καί Ἐσωτερικῶν νά ἐπεξεργαστοῦν ἀνάλογες ὁδηγίες, τίς ὁποῖες νά ὑποβάλουν στό Μικρό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ὥς τίς 29 τοῦ Δεκέμβρη 1919. — *98.*

97 Στίς 30 τοῦ Δεκέμβρη 1919 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀποφάσισε: «Ἀναγνωρίζοντας ὅτι καταρχήν εἶναι ἀναγκαῖο νά στηθεῖ μνημεῖο τοῦ Μάρξ στήν πλατεία Γ. Μ. Σβερντλόφ ὥς τήν 1η τοῦ Μάη 1920, ἀποφασίζεται νά ἀνατεθεῖ σέ ἐπιτροπή τοῦ ΣΛΕ νά ἐξετάσει λεπτομερῶς τό ζήτημα αὐτό μέσα στήν πιό σύντομη προθεσμία καί νά ὑποβάλει γιά ἔγκριση στό ΣΛΕ τό σχέδιο

τοῦ μνημείου, τό σχέδιο τῶν ἀντίστοιχων μέτρων πού πρέπει νά ληφθοῦν καί τόν προϋπολογισμό».

Ἡ μακέτα τοῦ μνημείου τοῦ Κάρλ Μάρξ, πού παρουσίασε ὁ γλύπτης Σ. Ντ. Μερκούροφ, δέν θεωρήθηκε ἱκανοποιητική καί στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1920 τό Μικρό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἔδοσε τήν παραγγελία γιά τήν κατασκευή τοῦ μνημείου στόν γλύπτη Σ. Σ. Ἀλιόσιν. Ὁ Μερκούροφ, μέ γράμμα του πρός τόν διευθυντή Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ Β. Ντ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς, διαμαρτυρήθηκε κατά τῆς ἀπόφασης αὐτῆς τοῦ Μικροῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Ὅπως ἀναφέρει ὁ Α. Β. Λουνατσάρσκι, «ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς πῆρε κατάκαρδα τό παράπονο τοῦ Μερκούροφ καί μοῦ τηλεφώνησε ειδικά γιά νά συγκληθεῖ νέα κριτική ἐπιτροπή. Εἶπε ὅτι θά ἔρθει καί ὁ ἴδιος νά δεῖ τό σχέδιο τοῦ Ἀλιόσιν καί τό σχέδιο τοῦ γλύπτη Μ. Ἦρθε. Ἔμεινε πολύ ἱκανοποιημένος ἀπό τό σχέδιο τοῦ Ἀλιόσιν καί ἀπόριψε τό σχέδιο τοῦ γλύπτη Μ» (Α. Β. Λουνατσάρσκι. «Γιά τόν Βλαντίμιρ Ἰλίτς. Συλλογή ἄρθρων καί ἀναμνήσεων». Μόσχα, 1933, σελ. 47). Στίς 20 τοῦ Ἀπρίλη τό Μικρό ΣΛΕ ἄκουσε τήν ἔκθεση τοῦ Λουνατσάρσκι σχετικά μέ τήν πορεία τῶν προκαταρκτικῶν ἐργασιῶν γιά τήν κατασκευή τοῦ μνημείου στόν Ἀλιόσιν καί στήν ὁμάδα γλυπτῶν πού συνεργάζονταν μ' αὐτόν. Ὥς τήν 1η τοῦ Μάη 1920 τό μνημεῖο τοῦ Μάρξ δέν ἦταν ἕτοιμο. Τήν ἡμέρα αὐτή ἔγινε ἡ πανηγυρική θεμελίωση τοῦ μνημείου, κατά τήν ὁποία ὁ Β. Ι. Λένιν ἐκφώνησε «σύντομο, μά πολύ περιεκτικό λόγο γιά τή σημασία τοῦ Κάρλ Μάρξ σάν σοσιαλιστῆ ἡγέτη» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 105).

Ἡ ἰδέα τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά νά στηθεῖ στή Μόσχα μνημεῖο τοῦ Κάρλ Μάρξ πραγματοποιήθηκε μόλις τό 1961. Στή διάρκεια τῶν ἐργασιῶν τοῦ XXII συνεδρίου τοῦ ΚΚΣΕ, στήν πλατεία Γ. Μ. Σβερντλόφ, ἔγιναν μέ πανηγυρικό τρόπο τά ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου τοῦ Κάρλ Μάρξ, ἔργου τοῦ γλύπτη Λ. Ε. Κέρμπελ. — *98.*

98 Γράφτηκε πάνω στό τηλεγράφημα τοῦ προέδρου τῆς Εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, πού εἶχε συσταθεῖ γιά νά ἐπιβλέψει τήν ἐφαρμογή τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου στούς σιδηροδρόμους, Γ. Χ. Πέτερς ἀπό τή Ρουζάγεβκα, τό ὁποῖο πάρθηκε ἀργά τό βράδυ τῆς 25 τοῦ Δεκέμβρη 1919 καί περιεῖχε τήν πρόταση νά ἀνακληθοῦν ἀπό τό στρατό οἱ εἰδικευμένοι ἐργάτες τῶν σιδηροδρομικῶν ἐργαστηρίων καί μηχανοστασίων, γιατί περιορίστηκαν σχεδόν παντοῦ οἱ ἐργασίες ἐπιδιόρθωσης τῶν ἀτμομηχανῶν, καί σέ μερικά μέρη ἐλαττώθηκαν ὥς τό καταστροφικό ἐλάχιστο ὅριο.

Στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας στίς 31 τοῦ Δεκέμβρη, ὕστερα ἀπό τή συζήτηση τοῦ σχεδίου ἀπόφασης πού εἰσηγήθηκε ὁ Λ. Μπ. Κράσιν «σχετικά μέ τήν ἀνάκληση ἀπό τό στρατό τῶν εἰδικευμένων μαστόρων καί ἐργατῶν σιδηροδρομικῶν», ἀποφασίστηκε νά θεωρηθεῖ ὅτι τό θέμα ἐξαντλήθηκε, ἔπειτα ἀπό τή δήλωση τοῦ Κράσιν ὅτι τό ζήτημα αὐτό πρακτικά ἔχει ἤδη διευθετηθεῖ. — *100.*

99 Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάγεται τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο τοῦ γράμματος αὐτοῦ, πού ἀπευθύνεται στό προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ. Στό τέλος αὐτοῦ τοῦ ἀντίγραφου ὑπάρχει τό κείμενο: «Ἀπάντηση σέ ὅλα αὐτά τά ζητήματα παρακαλῶ νά σταλεῖ σέ μένα σήμερα κιόλας, ἤ, στήν ἀνάγκη, νά μεταδοθεῖ σήμερα μέ τηλεφωνογράφημα». Προφανῶς, ἡ ἐπισημείωση αὐτή ὑπῆρχε καί στό δα-

κτυλογραφημένο ἀντίτυπο τοῦ ντοκουμέντου αυτοῦ, πού στάλθηκε στό τμῆμα τοῦ ΑΣΛΟ, γιατί στό γράμμα πού ἀπευθυνόταν στό προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ, εἶχε σημειωθεῖ ὅτι τό ἀντίγραφο ἀποστέλλεται μόνο γιά γνωστοποίηση. — *101.*

100 Στάλθηκε σέ ἀπάντηση στό τηλεγράφημα τοῦ Ι. Ν. Σμιρνόφ πρός τόν Β. Ι. Λένιν, στό ὁποῖο δίνονταν πληροφορίες γιά τήν πορεία τῶν ἐργασιῶν ἀποστολῆς κάρβουνου ἀπό τήν πόλη Κολτσούγκινο καί ἀπό τό λεκανοπέδιο τοῦ Κουζνέτσκ.

Στό τηλεγράφημα τοῦ Λένιν γίνεται ὑπόδειξη γιά τή φύλαξη ἀπό τά στρατεύματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ στό Ὄμσκ καί στή γραμμή τῶν σιδηροδρόμων μέχρι τήν πόλη Ἰρκούτσκ, τῆς περιουσίας τῶν στρατευμάτων τοῦ Κολτσάκ πού ὑποχωροῦσαν. — *101.*

101 Τό ἄρθρο τοῦ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 5 τῆς 10 τοῦ Γενάρη 1920 μέ τόν τίτλο «Ἡ τύρφη καί ἡ κρίση τῶν καυσίμων». — *105.*

102 Πρόκειται γιά τή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 27 τοῦ Δεκέμβρη 1919. Στή συνεδρίαση αὐτή συζητήθηκε: ἡ ἐπερώτηση τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν, ἄν μπορεῖ νά στείλει στήν κυβέρνηση τῆς Γεωργίας τήν πρόταση γιά συνδυασμένες πολεμικές ἐπιχειρήσεις ἐνάντια στόν Ντενίκιν, χωρίς νά ἔχει ἀναγνωριστεῖ αὐτή ἡ κυβέρνηση· ἡ ἀνακοίνωση πού ἔκανε ὁ Τσιτσέριν ὅτι οἱ ἐσθονοί εἶναι σύμφωνοι νά δόσουν τίς ἀπαιτούμενες στρατιωτικές ἐγγυήσεις, ὑπό τόν ὅρο ὅτι θά τούς δοθεῖ τό δικαίωμα νά κατασκευάσουν ὀχυρώσεις στήν ἀριστερή ὄχθη τοῦ ποταμοῦ Ναρόβα καί ἡ δήλωση τοῦ Τσιτσέριν σχετικά μέ τό τμῆμα τοῦ Ρωσικοῦ Τηλεγραφικοῦ Πρακτορείου, τό ὁποῖο ἔδοσε στή δημοσιότητα ἀνακοίνωση στρατιωτικοῦ χαρακτήρα, πού θά μποροῦσε νά ἐκληφθεῖ ἀπό τήν Ἀντάντ καί τή Φιλλανδία σάν πρόθεση τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας νά ἀρχίσει ἐπίθεση ἐνάντια στή Φιλλανδία καί ἀλλοῦ. — *106.*

103 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τό Ἀνεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα τῆς Γερμανίας — κεντριστικό κόμμα, πού σχηματίστηκε τόν Ἀπρίλη τοῦ 1917. Ἀπό τίς 30 τοῦ Νοέμβρη μέχρι τίς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1919 στή Λειψία ἔγινε τό Ἔκτακτο συνέδριο τοῦ Κόμματος. Κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν ἀριστερῶν μελῶν τοῦ Κόμματος τό συνέδριο ψήφισε πρόγραμμα δράσης, πού ἀναγνώριζε τήν ἰδέα τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου καί τό σύστημα τῶν Σοβιέτ. Ἡ προλεταριακή πτέρυγα τοῦ Κόμματος πρότεινε στό συνέδριο τήν «ἄμεση καί χωρίς ὅρους προσχώρηση στήν ΙΙΙ Διεθνή» (Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 58). Τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1920 στό συνέδριο τοῦ Ἀνεξάρτητου Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος στή Χάλλη ἔγινε διάσπαση. Ἕνα σημαντικό μέρος του τό Δεκέμβρη τοῦ 1920 συνενώθηκε μέ τό Κομμουνιστικό κόμμα τῆς Γερμανίας. Τά δεξιά στοιχεῖα σχημάτισαν ξεχωριστό κόμμα καί πῆραν τήν παλιά ὀνομασία — Ἀνεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα τῆς Γερμανίας· τό κόμμα αὐτό ὑπῆρχε ὥς τό 1922. — *106.*

104 Τό τηλεγράφημα στάλθηκε μέ τήν ἑξῆς ἐπισημείωση τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν: «Ἄν σᾶς βάλουν περιορισμούς στήν ποσότητα τῶν ἀποσκευῶν κατά τήν ἐπιστροφή στή Ρωσία, νά ἐφαρμόσετε τό σύστημα τῶν ἀποκομμάτων ἤ τῆς

φωτογράφισης. Ἀφῆστε τίς ἀποθῆκες μέ τά βιβλία, γιά νά μᾶς σταλοῦν τμηματικά». — *106.*

105 *Τό Κεντρικό Συμβούλιο τῶν κέντρων ζύμωσης* συγκροτήθηκε σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας τῆς 13 τοῦ Μάη 1919 γιά τήν ὀργάνωση κέντρων ζύμωσης καί διαφώτισης στούς σιδηροδρομικούς κόμβους καί στούς τόπους ἐπιβίβασης τῶν στρατευμάτων. — *107.*

106 Τήν παραμονή, στίς 29 τοῦ Δεκέμβρη 1919, ὁ Β. Ι. Λένιν δέχτηκε στό γραφεῖο του στό Κρεμλίνο τήν Μ. Σ. Μοβσόβιτς, πού ἦρθε στή Μόσχα ἀπό τό μέτωπο γιατί ὁ σύζυγός της ἀρώστησε ἀπό τύφο καί ἡ κόρη της ἔμεινε χωρίς ἐπίβλεψη· συζήτησε μαζί της γιά τή δουλιά της στόν Κόκκινο Στρατό καί γιά τήν κατάσταση στό μέτωπο. Τήν ἑπόμενη μέρα ὁ Λένιν ἐπισκέφτηκε τή Μοβσόβιτς καί τῆς ὑποσχέθηκε ὅτι θά βοηθήσει στήν τακτοποίηση τῶν προσωπικῶν της ζητημάτων. — *107.*

107 Γράφτηκε πάνω στό τηλεγράφημα τοῦ Β. Γιούσιν, ἀπό τό χωριό Ὄστα τοῦ κυβερνείου Ὀλόνετς, ὁ ὁποῖος παραπονιόταν ὅτι οἱ τοπικές ἀρχές τοῦ πῆραν σάν παρακράτημα τή μιά ἀπό τίς τρεῖς ἀγελάδες του. Ὁ Γιούσιν ἀνέφερε ὅτι ἡ οἰκογένειά του ἀποτελεῖται ἀπό 9 ἄτομα καί ὅτι ὁ γιός του ὑπηρετοῦσε στόν Κόκκινο Στρατό. Ἀντίγραφο τοῦ τηλεγραφήματος στάλθηκε στήν Σ. Μπ. Μπρίτσκινα καί στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ Α. Ντ. Τσιουρούπα. — *108.*

108 Στίς 2 τοῦ Γενάρη τό Συμβούλιο Ἄμυνας ἀνέθεσε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ νά ἐκφέρει τή γνώμη του ἄν ἐκτός τοῦ Ἀνατολικοῦ μετώπου θά εἶναι σκόπιμο ν' ἀναλάβει ὁ στρατός τήν τροφοδοσία τῶν ἐργατῶν καί ἄλλων περιοχῶν. Στή συνεδρίασή του τῆς 16 τοῦ Γενάρη τό Συμβούλιο Ἄμυνας πῆρε ὑπόψη του τήν ἀνακοίνωση πού ἔκανε τό μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ Α. Ι. Σβιντέρσκι γιά τή γνώμη τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ. — *109.*

109 Γράφτηκε πάνω στό τηλεφωνογράφημα τῆς Β. Ν. Γιάκοβλεβα, μέλους τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ, πρός τόν Β. Ι. Λένιν, πού παραλήφθηκε τήν 1η τοῦ Γενάρη 1920, ὥρα 16.25' ἀπό τήν γραμματέα τοῦ ΣΛΕ Μ. Ι. Γκλιάσσερ καί ἀφοροῦσε τίς πληροφορίες, πού ἔφθασαν στίς 30 καί 31 τοῦ Δεκέμβρη 1919, σχετικά μέ τήν πορεία τῆς φόρτωσης καί ἀποστολῆς στή Μόσχα ἁμαξοστοιχιῶν μέ τρόφιμα. Ἡ Γιάκοβλεβα ἀνάφερε ἐπίσης ὅτι δέν ὑπῆρχαν πληροφορίες ἀπό τό Καζάν καί τό Σιμπίρσκ, ἐπειδή ἡ ἀπευθείας τηλεφωνική γραμμή δέν λειτουργοῦσε οὔτε στίς 30, οὔτε στίς 31 τοῦ Δεκέμβρη καί ὅτι στή Σαμάρα χορηγοῦνταν πολύ λιγότερα βαγόνια γιά τρόφιμα ἀπ' ὅσα χρειάζονταν.

Στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας τῆς 2 τοῦ Γενάρη 1920 ὁ Β. Ι. Λένιν ἔκανε εἰσήγηση «Γιά τό στρατιωτικό ἀπολογισμό τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν». — *109.*

110 Τό σημείωμα γράφτηκε σέ ἀπάντηση στήν αἴτηση σχετικά μέ τό χαρακτήρα τῆς βιβλιογραφίας πού χρειαζόταν ὁ Β. Ι. Λένιν, προκειμένου νά ἀγοραστεῖ στό ἐξωτερικό. Ἡ αἴτηση ἔγινε πρός τό ΣΛΕ τηλεφωνικά ἀπό ἕναν ἀπό

τούς συνεργάτες τοῦ ΑΣΛΟ πού ἔφευγε μέ ἀποστολή στό ἐξωτερικό. Ἡ τηλεφωνήτρια δέν ἄκουσε καλά τό ἐπώνυμο τοῦ συνεργάτη καί τό ἔγραψε λαθεμένα. Ὅταν ὁ Λένιν διάβασε τό τηλεφωνογράφημα ὑπογράμμισε τό ἐπώνυμο αὐτοῦ πού ἔκανε τήν ἐπερώτηση καί, πάνω ἀπ' αὐτό, ἔβαλε δυό ἐρωτηματικά. — *110.*

111 *«Die Freiheit»* («Ἐλευθερία») — ἡμερήσια ἐφημερίδα, ὄργανο τοῦ Ἀνεξάρτητου Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Γερμανίας· ἐκδιδόταν στό Βερολίνο ἀπό τίς 15 τοῦ Νοέμβρη 1918 μέχρι τίς 30 τοῦ Σεπτέμβρη 1922. — *110.*

112 Ὁ ἠθοποιός Λ. Σ. Βίβιεν πιάστηκε στήν Πετρούπολη μέ τήν κατηγορία ὅτι πῆρε μέρος σέ ἀντεπαναστατική ὀργάνωση καί ἐπρόκειτο νά μεταφερθεῖ στή Σαμάρα. Γιά τήν ἀπελευθέρωση τοῦ Βίβιεν (ὅταν τόν μετέφεραν μέσω Μόσχας) μεσολάβησε ὁ Α. Β. Λουνατσάρσκι πού, ὅπως φαίνεται, δέν εἶχε καλά πληροφορηθεῖ γιά τήν ὑπόθεση τοῦ Βίβιεν. Ὅταν ὁ Λένιν πῆρε λεπτομερεῖς πληροφορίες, ὁ Βίβιεν στάλθηκε στή Σαμάρα. — *112.*

113 Τό σημείωμα πρός τόν Α. Ι. Σβιντέρσκι γράφτηκε πάνω στό γράμμα πού ἔστειλαν στόν Β. Ι. Λένιν οἱ ἐργάτες τῆς φάμπρικας τῆς πόλης Μπαλαχσόφ. Στό γράμμα ἀναφερόταν: «Ἐμεῖς, οἱ ἐργάτες, παίρνουμε τρόφιμα, μόνο ψωμί, κατά χρονικά διαστήματα 5 καί 14 ἡμερῶν καί δέν παίρνουμε καθόλου ἄλλα προϊόντα. Ἄν χορηγηθεῖ ἀπό τό κέντρο πατάτα, μένει κι' αὐτή ξεφόρτωτη στά βαγόνια ἐπί ἕνα περίπου μήνα... Σύντροφε *Λένιν*, Σᾶς παρακαλοῦμε νά βοηθήσετε γιά νά βελτιωθεῖ ἡ κατάστασή μας, γιά νά δυναμώσει ἡ ἱκανότητά μας πρός ἐργασία, γιά τό καλό καί τήν ἄνθηση τῆς ἐπαναστατικῆς μας Ρωσίας». — *114.*

114 Στίς 5 τοῦ Γενάρη 1920 ὁ Α. Ντ. Τσιουρούπα ἀπευθύνθηκε μέ γράμμα του στήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Στό γράμμα ἀναφερόταν ὅτι ἡ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, πού πάρθηκε στίς 3 τοῦ Γενάρη 1920 καί ἐπέτρεπε στά ὄργανα τοῦ ΑΣΛΟ νά ἀγοράζουν ζωοτροφές σέ ἐλεύθερες τιμές στίς περιπτώσεις πού ὁ κρατικός ἔλεγχος διαπιστώσει ὅτι οἱ ὑπηρεσίες τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ ἦταν ἀδύνατο νά ἐφοδιάσουν μέ ζωοτροφές τίς ἐπιχειρήσεις τοῦ ΑΣΛΟ, παραβιάζει τίς βάσεις τῆς ἐπισιτιστικῆς πολιτικῆς τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ καί καταργεῖ τό μονοπώλιο γιά τή συγκέντρωση ζωοτροφῶν. Ὁ Α. Ντ. Τσιουρούπα παρακαλοῦσε νά συζητηθεῖ τό θέμα αὐτό στήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). — *114.*

115 Γράφτηκε σέ ἀπάντηση τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τῆς 3ης στρατιᾶς, πού στάλθηκε στόν Β. Ι. Λένιν στίς 10 τοῦ Γενάρη 1920, στό ὁποῖο διατυπωνόταν ἡ πρόταση νά διατεθοῦν τά τμήματα τῆς στρατιᾶς γιά τήν ἀνασυγκρότηση τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας. Στήν ἀπόφασή του στίς 13 τοῦ Γενάρη 1920, πού πάρθηκε ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ Λένιν γιά τή δημιουργία τῆς 1ης στρατιᾶς Ἐργασίας, τό ΣΛΕ χαιρέτισε τήν πρόταση τοῦ ΕΣΣ τῆς 3ης στρατιᾶς. Γιά τήν ἐπεξεργασία τῶν προτάσεων σχετικά μέ τόν καλύτερο τρόπο χρησιμοποίησης τῆς 3ης στρατιᾶς συγκροτήθηκε ἐπιτροπή ἀπό τούς Β. Ι. Λένιν, Λ. Μπ. Κράσιν, Α. Ι. Ρίκοφ, Μ. Π. Τόμσκι, Λ. Ντ. Τρότσκι καί Α. Ντ. Τσιουρούπα. Τό Συμβούλιο Ἄμυνας, μέ τήν ἀπόφασή του τῆς 15 τοῦ Γενάρη 1920, μετέτρεψε τήν 3η στρατιά σέ 1η στρατιά Ἐργασίας καί συγκρότησε τό Ἐπαναστατικό

συμβούλιο τῆς 1ης ἐργασιακῆς στρατιᾶς ἀπό μέλη τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου καί ἀπό ἀντιπροσώπους τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτροπάτων Ἐπισιτισμοῦ, Γεωργίας, Συγκοινωνιῶν, Ἐργασίας καί τοῦ ΑΣΛΟ. Τό θέμα γιά τή χρησιμοποίηση στρατιωτικῶν τμημάτων στό οἰκονομικό μέτωπο συζητήθηκε στό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 17 καί 18 τοῦ Γενάρη. Τό Πολιτικό Γραφεῖο ἐνέκρινε τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας γιά τή μετατροπή τῆς 3ης στρατιᾶς σέ 1η ἐργασιακή στρατιά καί πῆρε ἀπόφαση νά ἑτοιμαστοῦν τά σχέδια γιά τή δημιουργία ἐργασιακῶν στρατιῶν στό Κουμπάν-Γκρόζνικι, στήν Οὐκρανία, στό Καζάν καί στήν Πετρούπολη. Στίς 21 τοῦ Γενάρη τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς ΣΟΣΔΡ, σέ συμφωνία μέ τήν Πανουκρανική Ἐπαναστατική ἐπιτροπή, πῆρε ἀπόφαση γιά τή δημιουργία τῆς Οὐκρανικῆς ἐργασιακῆς στρατιᾶς στήν περιοχή τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ μετώπου. Στίς 10 τοῦ Φλεβάρη τό Συμβούλιο Ἄμυνας ἀποφάσισε νά μετονομάσει τήν 7η στρατιά σέ ἐπαναστατική στρατιά Ἐργασίας τῆς Πετρούπολης. Στά τέλη τοῦ Γενάρη — ἀρχές τοῦ Φλεβάρη τραβήχτηκαν στόν τομέα τῆς οἰκοδόμησης τῆς οἰκονομίας ἡ Ἐφεδρική στρατιά τῆς Δημοκρατίας καί τμήματα τῆς 2ης στρατιᾶς, τό Μάρτη τά στρατεύματα τῆς 8ης στρατιᾶς, καί, λίγο ἀργότερα, ἄλλες στρατιωτικές μονάδες. Ὁ πόλεμος πού ἄρχισε ἐνάντια στήν ἀστικοτσιφλικάδικη Πολωνία καί τόν Βράνγκελ ἔγινε αἰτία νά περάσουν οἱ ἐργασιακές στρατιές σέ πολεμική κατάσταση. — *115.*

116 Στίς 15 τοῦ Γενάρη 1920 ὁ Α. Ντ. Τσιουρούπα γνωστοποίησε τήν ἀπόφαση τοῦ Λένιν στόν πρόεδρο τῆς Εἰδικῆς ἐπιτροπῆς Ἐπισιτισμοῦ τοῦ Νότιου μετώπου Μ. Κ. Βλαντίμιροφ καί τόν ρώτησε γιά τήν κατάσταση τῆς δουλιᾶς στόν τομέα τοῦ ἐπισιτισμοῦ στήν περιοχή τοῦ Ντόν. — *117.*

117 Ὁ ἐπίτροπος Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ Μ. Ζ. Μανουήλσκι ἔφθασε στή Μόσχα λόγω τῆς καταστροφικά δύσκολης ἐπισιτιστικῆς κατάστασης πού ὑπῆρχε στό κυβερνεῖο. Ἀπευθύνθηκε στόν Β. Ι. Λένιν μέ τήν παράκληση νά παρασχεθεῖ ἄμεση βοήθεια στό Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ καί τοῦ ἐξέθεσε τό ἐπεξεργασμένο ἀπό τήν Κομματική ἐπιτροπή καί τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου σχέδιο γιά τήν ἐπιδιόρθωση τῶν ἀτμομηχανῶν καί βαγονιῶν μέ δικές τους δυνάμεις καί γιά τήν ὀργάνωση δικῶν τους ἀμαξοστοιχιῶν μεταφορᾶς τροφίμων. «...Ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς τηλεφώνησε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν στόν ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου σ. Μάρκοφ, — ἀφηγεῖται ὁ Μανουήλσκι. — «Σύντροφε Μάρκοφ, ἔχετε ἀμαξοστοιχίες μέ σιτηρά στίς πιό κοντινές ἀποθῆκες τροφίμων; Ζητεῖστε πληροφορίες καί τηλεφωνεῖστε μου» («Κράσνι Τκάτς» («Κόκκινος ὑφαντουργός») (Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ), τεῦχ. 13, 1924, σελ. 9). Ὕστερα ἔδοσε ἐντολή νά σταλοῦν μέσα σέ 24 ὧρες ἀπό τό σιδηροδρομικό κόμβο τῆς Μόσχας στό Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ 19 βαγόνια μέ σιτηρά, καί παρακάλεσε τόν Σ. Ντ. Μάρκοφ νά συζητήσει μέ τόν ἐκπρόσωπο τοῦ Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ τό ζήτημα τῆς ἐπιδιόρθωσης τοῦ τροχαίου ὑλικοῦ. Ὁ Μ. Ζ. Μανουήλσκι ἐπέστρεψε στό Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ καί στίς 16 τοῦ Γενάρη 1920 ἔκανε ἔκτακτη ἀνακοίνωση στή X Κομματική συνδιάσκεψη τοῦ κυβερνείου γιά τά ἀποτελέσματα τοῦ ταξιδιοῦ του στή Μόσχα καί γιά τή βοήθεια πού ἔδοσε ὁ Β. Ι. Λένιν. Εἶπε ὅτι ὁ Λένιν «ἔδοσε ἐπίσης ἐντολή νά παρθοῦν ὅλα τά μέτρα γιά νά φθάσουν σέ μᾶς τό συντομότερο 2 ἀμαξοστοι-

χίες, τῶν ὁποίων τήν κίνηση θά παρακολουθεί προσωπικά ὁ Λένιν... Ἔτσι, χάρη στίς δικές μας προσπάθειες καί τή συμπαράσταση τοῦ σ. Λένιν θά ἔχουμε σύντομα σιτηρά» («Στά χρόνια τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Οἱ μπολσεβίκοι τοῦ Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ στήν περίοδο τῆς ἐξωτερικῆς στρατιωτικῆς ἐπέμβασης καί τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Συλλογή ντοκουμέντων καί ὑλικῶν». Ἰβάνοβο, 1957, σελ. 155). — *117*.

118 Γράφτηκε πάνω στήν ἀνακοίνωση τοῦ Π. Ν. Σολόνκο γιά τά κοιτάσματα κάρβουνου, στήν περιοχή τοῦ Μπριάνσκ, θειώδους πυρίτη καί λευκῆς ἄμμου γιά σκεύη ἀπό πορσελάνη. «Ἡ ἔκταση στήν ὁποία ἀνακαλύφθηκε τό κάρβουνο — ἀνέφερε ὁ Σολόνκα — εἶναι ἴση μέ 40 περίπου τετραγωνικά βέρστια. Ἡ ἐξόρυξη κάρβουνου, μέ τά σημερινά μέσα καί τήν τωρινή παραγωγικότητα ἐργασίας, μπορεῖ νά φθάσει μέχρι τά 3 500 000 πούτια τό χρόνο, καί ἄν βελτιώσουμε τήν παραγωγή ἡ ἐξόρυξη μπορεῖ νά φθάσει πάνω ἀπό 10 000 000 πούτια». Πάνω στό φάκελλο μέ τήν ἀνακοίνωση τοῦ Π. Ν. Σολόνκο ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραφε: «**Ἀπό τόν Π. Ν. Σολόνκο,** *γιά τό κάρβουνο* στήν *ἀχτίδα Μάλτσεβο*».

Στίς 15 τοῦ Γενάρη 1920 ὁ Β. Ι. Λένιν πῆρε στοιχεῖα ἀπό τή Γενική Διεύθυνση ἀνθρακοβιομηχανίας γιά τά κοιτάσματα γαιανθράκων κοντά στό Μπριάνσκ. «Σᾶς στέλνω, — ἔγραφε ὁ Α. Λόμοφ, — τά στοιχεῖα αὐτά. Σ' αὐτό τό μέρος ὑποσχέθηκε νά πάει ἕνας ἀπό τούς πιό καλούς γεωλόγους-ἀνθρακωρύχους» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *118*.

119 Στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ στίς 17 τοῦ Γενάρη 1920 ἐγκρίθηκε ἀπόφαση γιά τή συγκέντρωση τῆς λογοτεχνίας τῶν λευκοφρουριτῶν. Ἡ ἀπόφαση δημοσιεύτηκε (ἕνα μέρος της) — στήν «Πράβντα» καί «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 15 τῆς 24 τοῦ Γενάρη 1920. — *118*.

120 Πρόκειται γιά τήν ἀνταπόκριση «Πλοῦτος πετρελαιοπροϊόντων», πού δημοσιεύτηκε στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 8, τῆς 14 τοῦ Γενάρη 1920. Στήν ἀνταπόκριση αὐτή ἀναφερόταν ὅτι κοντά στό Μπερτσογκούρ, στίς πετρελαιοπηγές πού βρίσκονται στά περίχωρα τῆς Ζιλάγια Κασά, ὑπάρχουν ἕτοιμα 20 ἑκατομμύρια πούτια πετρέλαιο, 300 χιλιάδες κεροζίνη, 200 χιλιάδες βενζίνης. Ἐκτός αὐτοῦ, ἀπό 4 τρύπες γεώτρησης ἀναβλύζει πετρέλαιο. — *119*.

121 Πρόκειται γιά τό διάταγμα πού ἀφοροῦσε τίς καταναλωτικές κομμοῦνες, πού ψηφίστηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 16 τοῦ Μάρτη 1919 καί πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 60, τῆς 20 τοῦ Μάρτη 1919. Ὁ Β. Ι. Λένιν πῆρε ἄμεσα μέρος στήν ἐπεξεργασία τοῦ διατάγματος (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII, σελ. 293-298). Μέ τό διάταγμα ὅλοι οἱ συνεταιρισμοί πού ὑπῆρχαν στίς πόλεις καί στά χωριά ἑνώνονταν σέ μιά καταναλωτική κομμούνα. Σ' αὐτή μπῆκε ὅλος ὁ πληθυσμός τῆς δοσμένης περιοχῆς. Κάθε πολίτης ἦταν ὑποχρεωμένος νά γίνει μέλος τῆς κομμούνας καί γραφτεῖ σέ ἕναν ἀπό τά σημεῖα διανομῆς. Οἱ τοπικές καταναλωτικές κομμοῦνες ἑνώνονταν σέ ἑνώσεις τῶν κυβερνείων. Ἑνιαῖο κέντρο ὅλων τῶν ἑνώσεων τῶν καταναλωτικῶν κομμούνων ἦταν ἡ Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν. — *119*.

122 Στά τέλη τοῦ 1919 ὁ Λένιν ἔδοσε ἐντολή νά σταλοῦν 10 χιλιάδες εἰδικευμένοι ἐργάτες μεταλλουργοί γιά ἐπιδιόρθωση τῶν σιδηροδρόμων. Ἡ ἡγεσία τοῦ ΠΚΣΣ καί τοῦ Σοβιέτ τῶν συνδικάτων τῆς Μόσχας καθυστεροῦσε τήν ἐπεξεργασία τῶν ὅρων περάσματος τῶν μεταλλουργῶν γιά δουλιά στό σιδηροδρομικό κόμβο τῆς Μόσχας. Αὐτό τό περιστατικό ἔγινε ἀφορμή νά γράψει ὁ Λένιν αὐτό τό γράμμα. — *120.*

123 Ἡ ἐπισημείωση ἔγινε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν πάνω στό τηλεγράφημα τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι πρός τόν διοικητή τοῦ μετώπου τοῦ Τουρκεστάν Μ. Β. Φροῦνζε καί πρός τόν διοικητή τῆς 4ης στρατιᾶς Βοστάνοφ. Στό τηλεγράφημα δίνονταν ὁδηγίες γιά τή διάταξη τῶν δυνάμεων τῆς 4ης στρατιᾶς, πού σάν ἐργασιακή στρατιά διατέθηκε γιά τήν κατασκευή τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Κράσνι Κούτ - Ἀλεξάντροφ - Γκάι — Ἔμπα καί γιά τή μετατροπή τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Κράσνι - Κούτ - Ἀλεξάντροφ - Γκάι σέ φαρδιά γραμμή.

Ἡ πετρελαιοφόρα περιοχή τῆς Ἔμπα ἀπελευθερώθηκε τό πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Γενάρη 1920. Τήν ἐποχή αὐτή ἦταν ἡ μοναδική πηγή, ἀπό τήν ὁποία ἡ Σοβιετική χώρα μποροῦσε νά πάρει καύσιμα. Ἀκόμη στίς 24 τοῦ Δεκέμβρη 1919 τό Συμβούλιο Ἄμυνας πῆρε ἀπόφαση νά ἀναγνωριστεῖ ἡ κατασκευή τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἀλεξάντροφ - Γκάι — Ἔμπα καί ἡ ἀνακατασκευή τῆς γραμμῆς Κράσνι Κούτ - Ἀλεξάντροφ - Γκάι σέ φαρδιά σάν ἐπιχειρησιακό καθῆκον. Ἡ ἐκπλήρωση τῆς ἐντολῆς τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας ἀνατέθηκε στά στρατιωτικά τμήματα τοῦ μετώπου τοῦ Τουρκεστάν καί συγκεκριμένα στήν 4η στρατιά. Στίς 19 τοῦ Γενάρη ὁ Μ. Β. Φροῦνζε ὑπόγραψε διαταγή γιά τήν κατασκευή τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς στήν περιοχή τῆς Ἔμπα μέ δυνάμεις τῆς 4ης στρατιᾶς. — *121.*

124 Πρόκειται γιά τό «Ἑρμηνευτικό λεξικό τῆς ζωντανῆς μεγαλορωσικῆς γλώσσας» τοῦ Β. Ι. Ντάλ, πού ἐκδόθηκε σέ 4 τόμους τό 1863-1866. Σύμφωνα μέ τήν ἐντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν, τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Παιδείας ἄρχισε τήν ἐργασία γιά τή σύνταξη νέου λεξικοῦ, ἡ ἔκδοσή του ὅμως δέν ἔγινε αὐτή τήν περίοδο. Τό Μάη τοῦ 1921 ὁ Λένιν ἐπανῆλθε πάλι στό θέμα αὐτό (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. 20ός, σελ. 315-316).Προτείνει στόν ἀντικαταστάτη τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Παιδείας Ε. Α. Λίτκενς νά ἐπεξεργαστεῖ τό πλάνο δουλιᾶς καί νά καθορίσει τήν ὁριστική σύνθεση τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς. Γιά τήν προετοιμασία τοῦ λεξικοῦ συγκροτήθηκε ἐπιτροπή ἀπό τούς Ι. Ι. Γκλιβένκο, Ντ. Ι. Οὐσακόφ, Ν. Ν. Ντουρνοβό, Π. Ν. Σακούλιν, Α. Ε. Γκρουζίνσκι καί Α. Α. Μπουσλάγεφ. Ὅταν στίς 5 τοῦ Αὐγούστου ὁ Λένιν πῆρε τό σχέδιο ὀργάνωσης τῆς δουλιᾶς, ἔδοσε ἐντολή στόν γραμματέα νά πληροφορηθεῖ ἀπό τόν Λίτκενς «ποῦ «βρίσκεται» (ἤ *πῶς πάει)* ἡ δουλιά;» καί στίς 9 τοῦ Ὀχτώβρη, ἕνα μήνα μετά ἀπό τήν ἀνακοίνωση τοῦ Λίτκενς ὅτι ἡ δουλιά ἐξελίσσεται ὁμαλά, παρακάλεσε τήν Λ. Α. Φότιεβα νά ζητήσει ἕνα σύντομο σημείωμα γιά τήν πορεία τῆς δουλιᾶς (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII, σελ. 205). Τό τετράτομο «Ἑρμηνευτικό λεξικό τῆς ρωσικῆς γλώσσας» πού συντάχθηκε μέ τήν ἐπιμέλεια τοῦ Ντ. Ι. Οὐσακόφ, ἐκδόθηκε τό 1935-1940. Στόν πρόλογο τοῦ πρώτου τόμου ἀναφερόταν ὅτι οἱ συντάκτες του προσπάθησαν «νά δόσουν στό λεξικό τό χαρακτήρα πού θά ἀνταποκρίνεται στίς ἀπαιτήσεις, τίς ὁποῖες διατύπωσε ὁ Β. Ι. Λένιν γιά ἕνα ὑποδειγματικό ἑρμηνευτικό λεξικό τῆς σύγχρονης ρωσικῆς λογοτεχνικῆς γλώσσας». — *121.*

125 Ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Ὑγιεινῆς Ν. Α. Σεμάσκο μέ τό τηλεφωνογράφημά του

τῆς 18 τοῦ Γενάρη 1920 ἀνακοίνωσε ὅτι τό στρατιωτικό τρένο, στό ὁποῖο ἔχει ἐπιβιβαστεῖ ἡ ὑγειονομική ἐπιτροπή τοῦ Μπ. Σ. Βέισμπροντ, πού κατευθυνόταν στό Νότιο μέτωπο καί στήν Οὐκρανία γιά τήν καταπολέμηση τοῦ ἐξανθηματικοῦ τύφου, προχωρεῖ πολύ ἀργά. «Παρακαλῶ, — ἔγραφε ὁ Σεμάσκο, — 1) νά ἐκδοθεῖ ἄμεσα διαταγή γιά τήν προώθηση τοῦ στρατιωτικοῦ τρένου, 2) τό τρένο νά τεθεῖ κάτω ἀπό ειδική ἐπιτήρηση, 3) νά γίνουν ἀνακρίσεις γιά τούς λόγους τῆς καθυστέρησης καί νά παραπεμφθοῦν στό ἐπαναστατικό δικαστήριο οἱ ἔνοχοι αὐτῆς τῆς καθυστέρησης» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *122.*

126 Σέ σημείωμά του πρός τόν Β. Ι. Λένιν ὁ Λ. Μπ. Κάμενεφ διαμαρτυρόταν ἐνάντια στήν ἀπόφαση τοῦ Μικροῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων γιά τό κλείσιμο τοῦ θεάτρου Νικίτσκι. Κατά τή γνώμη τοῦ Κάμενεφ, τήν ἁρμοδιότητα γιά νά ἀποφασίσουν γιά τό ζήτημα αὐτό δέν εἶχαν οἱ κεντρικές, ἀλλά οἱ τοπικές ἀρχές καί στή συγκεκριμένη περίπτωση τό Τμῆμα λαϊκῆς παιδείας τῆς Μόσχας. Στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ τῆς 20 τοῦ Γενάρη 1920 συζητήθηκε τό ζήτημα γιά τό κλείσιμο τοῦ θεάτρου Νικίτσκι. Τό ΣΛΕ ἐνέκρινε τήν ἀπόφαση τοῦ Μικροῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί ἔδοσε ἐντολή στό Μικρό ΣΛΕ «νά προσκαλεῖ ἐκπροσώπους τοῦ Σοβιέτ βουλευτῶν Μόσχας, ὅταν ἐξετάζονται ζητήματα πού ἀφοροῦν τή Μόσχα». (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *122.*

127 Γράφτηκε πάνω στό γράμμα τοῦ Α. Β. Λουνατσάρσκι, στό ὁποῖο διατυπωνόταν ἡ παράκληση νά διευκρινιστεῖ ἡ ὑπόθεση γιά τή σύλληψη τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς γιά τά ζητήματα ἀνηλίκων.

Στίς 22 τοῦ Γενάρη 1920 ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι ἀπάντησε στήν ἐπερώτηση τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Τό σφράγισμα τοῦ οἰκήματος καί οἱ συλλήψεις τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ἔγιναν ἀπό τήν ἀνακριτική ἐπιτροπή τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου. Κατηγορία: τερατώδεις κλοπές, καταχρήσεις καί συνεργασία μέ τούς λευκοφρουρίτες. Σοβαρά ἀποδεικτικά στοιχεῖα» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *123.*

128 Γράφτηκε στό πίσω μέρος τοῦ σημειώματος πού ἔστειλε ὁ Ν. Ν. Κρεστίνσκι πρός τόν Β. Ι. Λένιν σχετικά μέ τίς θέσεις τῆς ἀπόφασης γιά τά οἰκονομικά, πού γράφτηκαν ἀπό τόν Γ. Λάριν γιά νά ὑποβληθοῦν στό ΙΙΙ Πανρωσικό συνέδριο τῶν Συμβουλίων Λαϊκῆς Οἰκονομίας (23-29 τοῦ Γενάρη 1920). «Τίς θεωρῶ καί ἀπραγματοποίητες, — ἔγραφε ὁ Κρεστίνσκι, — καί πολιτικά ἐπιζήμιες».

Στίς 23 τοῦ Γενάρη τό ΠΓ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), παίρνοντας ὑπόψη τίς ἐπανειλημμένες δηλώσεις τοῦ Λάριν, πού ἦταν ἐνάντια στήν πολιτική τοῦ Κόμματος, ἀποφάσισε νά τόν βγάλει ἀπό τό Προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ. — *123.*

129 Τά ζητήματα πού ἐγείρονται στό τηλεγράφημα τοῦ Β. Σ. Ἐρμακόφ συζητήθηκαν στό Συμβούλιο Ἄμυνας στίς 16 καί 23 τοῦ Γενάρη 1920. Ἡ ἀπόφαση, πού τήν ἀναφέρει ὁ Β. Ι. Λένιν, ἐγκρίθηκε ἀπό τό Συμβούλιο Ἄμυνας στίς 23 τοῦ Γενάρη. — *124.*

130 Στό σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ Α. Μ. Λεζάβα ἔθεσε μιά σειρά ἀριθμούς κάτω ἀπό τά ἀντίστοιχα ἐρωτήματα. Στό πρῶτο ἐρώτημα τοῦ Λένιν ὁ Λεζάβα ἀπάντησε: «μέχρι 40%». Ἡ φράση πού τέθηκε ἀπό τόν Λένιν σέ πλαίσιο

σημαίνει ὅτι ὁ Ο. Γ. Σμίντ, πού ἦταν μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ, ἐπιβεβαίωσε τήν ἀπάντηση τοῦ Λεζάβα. Στό ἐρώτημα τοῦ Λένιν: «Ὄργανα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ, χωρίς συνεταιρισμούς» ὁ Λεζάβα ἀπάντησε: «60%», ἀφοῦ ἔθεσε κάτω ἀπό τά υπόλοιπα ἐρωτήματα: 20, 60, 20. Τήν ἴδια ἡμέρα, στίς 26 τοῦ Γενάρη 1920, ὁ Α. Ι. Σβιντέρσκι ἔγραψε στόν Λένιν σημείωμα, στό ὁποῖο ἀναφερόταν ὅτι ἀπό τόν Αὔγουστο τοῦ 1919 ὥς τήν 1η τοῦ Γενάρη 1920 συγκεντρώθηκαν 90 ἑκατομμύρια πούτια σιτηρά. «Στά κέντρα συγκέντρωσης τῶν συνεταιρισμῶν, — ὑπογράμμιζε ὁ Σβιντέρσκι, — συγκεντρώθηκαν 27 ἑκατομμύρια πούτια σιτηρῶν διαφόρων εἰδῶν» (κάτω ἀπό τό κείμενο αὐτό ὁ Λένιν ἔγραψε: «Αὐτό *ἀπό* τά 90 ἑκατομμύρια πούτια»), «κέντρα συγκέντρωσης τῶν ὀργάνων ἐπισιτισμοῦ — 868. Σέ ὅλους τούς συνεταιρισμούς, κέντρα συγκέντρωσης, πού ἐργάζονται γιά τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ — 770». Τούς ἀριθμούς 868 καί 770 ὁ Λένιν τούς ὑπογράμμισε δυό φορές. Διατηρήθηκε ἐπίσης τό σημείωμα τοῦ Λένιν μέ τήν παράκλησή του νά διευκρινιστεῖ ποιές ποσότητες ἄλλων προϊόντων, ἰδιαίτερα πατάτας, συγκεντρώθηκαν μέσω τῶν συνεταιρισμῶν καί χωρίς τούς συνεταιρισμούς καί ποιός ὁ ρόλος τῶν συνεταιρισμῶν στό ἔργο τῆς συγκέντρωσης. — *125.*

131 Γράφτηκε πάνω στό σχέδιο τοῦ Κανονισμοῦ πού ἀφοροῦσε τήν ἐργασιακή στρατιά τῆς Πετρούπολης (τῆς πρώην 7ης Στρατιᾶς). Σύμφωνα μέ ἐντολή τοῦ Λένιν, ὁ Κανονισμός στάλθηκε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐργασίας, στό ΑΣΛΟ, στά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα Γεωργίας, Συγκοινωνιῶν καί Ἐπισιτισμοῦ, στό Στόλο τῆς Βαλτικῆς καί στό Στρατολογικό Γραφεῖο τῆς περιφέρειας Πετρούπολης. Τό ζήτημα τῆς ἀναδιοργάνωσης τῆς 7ης Στρατιᾶς σέ ἐργασιακή στίς 7 τοῦ Φλεβάρη 1920 μπῆκε γιά συζήτηση στό Συμβούλιο Ἄμυνας, τό ὁποῖο ἀποφάσισε: «... νά ἀναθέσει στόν Σκλιάνσκι αὔριο κιόλας νά στείλει τό σχέδιο ἀπόφασης σέ ὅλα τά μέλη του Συμβουλίου Ἄμυνας καί ἄν δέν ὑπάρχουν ἀντιρήσεις, νά τό ὑποβάλει τή Δευτέρα πρός ὑπογραφή στόν Λένιν» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). Στίς 10 τοῦ Φλεβάρη ἡ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας ὑπογράφηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν καί τήν ἑπόμενη μέρα δημοσιεύτηκε στίς ἐφημερίδες «Πράβντα» καί «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 30. — *126.*

132 Τό σημείωμα γράφτηκε πάνω στήν ἔκθεση τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικῶν Γκ. Β. Τσιτσέριν. Στήν ἔκθεση γινόταν λόγος γιά παραβιάσεις τῆς ἀπόφασης τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), σύμφωνα μέ τήν ὁποία ὅλες οἱ πληροφορίες γιά τά ζητήματα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς πρέπει προηγούμενα νά λογοκρίνονται. Συγκεκριμένα ἀναφερόταν ἡ συνέντευξη τοῦ Β. Π. Ζατόνσκι (βλέπε «Βετσέρναγια Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 450, 26 τοῦ Γενάρη 1920). Στέλνοντας τό ντοκουμέντο στό Ρωσικό Τηλεγραφικό Πρακτορεῖο, ὁ Λένιν σημείωσε: «Αὐτά νά ἐπιστραφοῦν». Τήν ἴδια κιόλας ἡμέρα ὁ ὑπεύθυνος διευθυντής τοῦ Ρωσικοῦ Τηλεγραφικοῦ Πρακτορείου Π. Μ. Κέρζεντσεφ, ἀπάντησε στόν Β. Ι. Λένιν, ὅτι πάρθηκαν μέτρα γιά τήν ἀποστολή τῆς ἀλληλογραφίας, πού ἔχει σχέση μέ τίς ἐξωτερικές ὑποθέσεις, στό ΛΕ Ἐξωτερικῶν πρός ἐξέταση. Στό γράμμα ὁ Β. Ι. Λένιν σημείωσε: «Νά φυλαχτεῖ στό φάκελλο γιά τό Ρωσικό Τηλεγραφικό Πρακτορεῖο». Στίς 21 τοῦ Φλεβάρη ὁ Λένιν ἀπευθύνθηκε ἐκ νέου στόν Κέρζεντσεφ μέ τήν εὐκαιρία πού πῆρε γράμμα τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικῶν σχετικά μέ τήν ἀνεύθυνη δήλωση πού ἔκανε ἕνας ἀπό τούς μοσχοβίτες δημοσιογράφους ραδιοφώνου γιά τά ζητήματα τῆς Σοβιετι-

κῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς: «γιατί δέν τή στείλατε γιά λογοκρισία; ποιός φταίει γι' αὐτό;» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV, σελ. 267). — *126.*

133 Γράφτηκε πάνω στό τηλεγράφημα πού ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν στίς 29 τοῦ Γενάρη 1920 τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τῆς 4ης στρατιᾶς, στό ὁποῖο προβάλλονταν ἀντιρήσεις γιά τήν κατασκευή τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἀλεξάντροφ - Γκάι — Ἔμπα καί ἐκτίθονταν σκέψεις ὑπέρ τῆς κατασκευῆς τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Οὐράλσκ — Ἔμπα κατά μῆκος τοῦ δημόσιου δρόμου τοῦ Γκούριεφ.

Τό θέμα σχετικά μέ τήν πρόταση τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τῆς 4ης στρατιᾶς περιλήφθηκε στή συμπληρωματική ἡμερήσια διάταξη τῆς συνεδρίασης τοῦ ΣΛΕ τῆς 31 τοῦ Γενάρη, ἀλλά συζητήθηκε μόλις στήν ἑπόμενη συνεδρίαση, στίς 5 τοῦ Φλεβάρη, στήν ὁποία ἀποφασίστηκε: νά ἐγκριθεῖ ἡ ἀπόφαση πού εἶχε πάρει τό Συμβούλιο Ἄμυνας γιά τήν κατασκευή τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἀλεξάντροφ - Γκάι — Ἔμπα, νά ἀνατεθεῖ στό ΛΕΣ νά πάρει ἔκτακτα μέτρα γιά τήν ἐπείγουσα προώθηση τῶν ἤδη φορτωμένων φορτίων στήν περιοχή τῶν ἔργων κατασκευῆς τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς καί στούς Σ. Ντ. Μάρκοφ καί Κ. Α. Ἀλφέροφ νά ὑποβάλουν ὕστερα ἀπό δυό βδομάδες στό ΣΛΕ ἔκθεση γιά τήν πορεία τῶν ἐργασιῶν. — *127.*

134 Πρόκειται γιά τήν μπροσούρα τοῦ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι «Τά βασικά προβλήματα τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ τῆς Ρωσίας». Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔστειλε τό χειρόγραφο κατευθείαν στό τυπογραφεῖο γιά νά ἐκδοθεῖ ἐπειγόντως, ὥς τήν πρώτη σύνοδο τῆς ΠΚΕΕ τῆς VII περιόδου. — *128.*

135 Ὁ κατασκευαστής-ἐφευρέτης Α. Φ. Σόριν, πού ἐργαζόταν στό ἐργαστήριο ραδιοτεχνίας τοῦ Νίζνι Νόβγκοροντ, πιάστηκε ἀπό παρεξήγηση καί σύντομα ἀφέθηκε ἐλεύθερος. — *130.*

136 Ὁ Σ. Τ. Κοβίλκιν τήν περίοδο αὐτή ἦταν διευθυντής τῶν Νοτιο-Ανατολικῶν σιδηροδρόμων. Ὁ Μ. Μ. Ἀρζάνοφ, πού ἦταν προϊστάμενος τῆς Κεντρικῆς Διεύθυνσης στρατιωτικῶν συγκοινωνιῶν τοῦ Ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας, στάλθηκε στό Σαράτοφ γιά τήν ἐπίσπευση τῆς προώθησης τῶν στρατευμάτων πρός τό Νότιο μέτωπο. — *131.*

137 Ὁ Ε. Ο. Μπουμάζνι τό 1920 ἦταν γραμματέας τοῦ Γραφείου Οὐραλίων τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος. Ὁ Γ. Γκ. Μαξίμοφ ἦταν πρόεδρος τοῦ Γραφείου τοῦ ΑΣΛΟ γιά τή βιομηχανία τῶν Οὐραλίων καί ἐξουσιοδοτημένος ἀντιπρόσωπος τοῦ ΣΕΑ γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς βιομηχανίας τῶν Οὐραλίων. Οἱ προστριβές μεταξύ τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τῆς ἐργασιακῆς στρατιᾶς καί τῶν ἐκπροσώπων τῶν ὑπηρεσιῶν ἀφοροῦσαν κυρίως στό ζήτημα τῶν ὁρίων τῶν πληρεξουσίων τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου. Τό τηλεγράφημα τοῦ Λένιν, φαίνεται, ὅτι ἦταν ἀπάντηση στήν ἐπερώτηση σχετικά μέ τούς τρόπους ἐπίλυσης ἀπό τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τῶν διαφιλονικούμενων μέ τίς ὑπηρεσίες ζητημάτων. — *131.*

138 Μέ σκοπό τήν καλυτέρευση τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν ἐργατῶν στό ἄρθρο προτεινόταν νά χρησιμοποιηθοῦν οἱ ἐκτάσεις γῆς τῶν προαστίων τῶν πόλεων γιά τήν ἀνάπτυξη κολλεκτιβίστικης κηπουρικῆς καί κτηνοτροφίας καί τήν ὀργάνωση βοηθητικῶν νοικοκυριῶν. — *133.*

139 Στίς ἀρχές τοῦ Φλεβάρη 1920 προετοιμαζόταν νέα ἐπίθεση τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ στό μέτωπο τοῦ Καυκάσου. Ταυτόχρονα μεταξύ τῶν στρατιῶν τοῦ μετώπου δέν ὑπῆρχε πλήρης συντονισμός. Ἡ στρατιά ἱππικοῦ εἶχε ἐξασθενίσει στίς προηγούμενες μάχες, ἦταν πολύ ἔκδηλη ἡ κούραση τῶν στρατευμάτων, ὑπῆρχε ἔλλειψη σέ ὑλικά ἐφοδιασμοῦ. Ἐπειδή ἀδυνάτισε ἡ πολιτικοδιαφωτιστική δουλιά, στά τμήματα ἄρχισαν νά παρουσιάζονται περιπτώσεις παραβίασης τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας.

Σέ δύσκολη θέση βρέθηκε τό μικτό σῶμα ἱππικοῦ, πού ἐνεργοῦσε ἀπό κοινοῦ μέ τήν 1η στρατιά ἱππικοῦ, στό ὁποῖο σημειώθηκαν γεγονότα ἀνοιχτῆς παραβίασης τῆς πειθαρχίας, ἐκδηλώσεις ἀναρχικῶν πράξεων. Τή νύχτα πρός τίς 3 τοῦ Φλεβάρη δολοφονήθηκε ὁ ἐπίτροπος τοῦ Σώματος Β. Ν. Μγκελάτζε. Ὅλα αὐτά τά περιστατικά, παράλληλα μέ τήν ἐξαιρετικά περίπλοκη πολεμική κατάσταση, προκαλοῦσαν ἀνησυχία στόν Β. Ι. Λένιν, γιατί δημιουργοῦσαν κινδύνους γιά τήν ἐπίθεση τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ στό Βόρειο Καύκασο, πού ἀπέβλεπε στήν τελειωτική συντριβή τοῦ ἀντιπάλου. — *134.*

140 Πρόκειται γιά τήν παρακάτω διαταγή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου Ταμπόφ Γκόλτνιν: «Πρός ὅλους τούς παραλῆπτες σιτηρῶν, πρός ὅλους τούς ὑπεύθυνους γιά τήν ὑπογραφή τῶν συμβολαίων. Ὑποχρεῶστε τούς διαχειριστές τῶν κέντρων συγκέντρωσης σιτηρῶν νά παρακολουθοῦν συνεχῶς τούς τρόπους φύλαξης τῶν σιτηρῶν, τήν ποιότητά τους. Στήν πρώτη περίπτωση φθορᾶς τῶν σιτηρῶν, ὁ διαχειριστής τοῦ κέντρου συγκέντρωσης θά τουφεκίζεται καί ὁ παραλήπτης θά μπαίνει στή διάθεση τῆς Τσεκά * τοῦ κυβερνείου». Αὐτή ἡ παράνομη διαταγή προκάλεσε πολλά παράπονα. Ἔπειτα ἀπό σχετική ἐπερώτηση τοῦ Β. Ι. Λένιν, ὁ ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ Ν. Π. Μπριουχάνοφ, μέ σημείωμά του, πού μεταδόθηκε μέ τήν ἀπευθείας τηλεφωνική γραμμή ἔδοσε τήν παρακάτω ἐντολή στόν ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου Ταμπόφ: «Ἀνακοινῶστε ἀμέσως ἄν ἐκτελέστηκε ἔστω καί σέ μιά περίπτωση αὐτή ἡ διαταγή. Μέ τήν ἔκδοσή της ὑπερβήκατε τίς δικαιοδοσίες σας... Ποιά πραγματοποιήσιμα πρακτικά μέτρα πάρθηκαν ἀπό Σᾶς γιά νά ἐλέγχονται τά σιτηρά πού παραλαμβάνονται καί γιά τήν ἀποτροπή περιπτώσεων παράδοσης σιτηρῶν μέ ὑγρασία, ὅπως ἐπίσης, καί γιά τόν ἔλεγχο τοῦ τρόπου φύλαξης τῶν σιτηρῶν καί ἐξασφάλισης τέτιας ποιότητας πού θα ἐγγυᾶται τή μακρόχρονη διατήρησή τους; Ἀπαντεῖστε μου ἀμέσως, μέ ἀντίγραφο στό Συμβούλιο Ἄμυνας, γιά τόν Λένιν» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV, σελ. 261). — *135.*

141 Γράφτηκε πάνω στό τηλεγράφημα τοῦ προέδρου τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐπαρχίας Οὐχόλοβο τοῦ κυβερνείου Ριαζάν, Μπέλικοφ καί τοῦ προέδρου τῆς ἐπαρχιακῆς Κομματικῆς ἐπιτροπῆς Ρουσάνοφ, στό ὁποῖο διατυπωνόταν ἡ παράκληση νά καταργηθεῖ ἡ ἀπόφαση τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νομοῦ Ριάζσκ γιά ἐθνικοποίηση καί μεταφορά στό Ριάζσκ τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ πού βρίσκεται στό χωριό Οὐχόλοβο, γιά τόν ὁποῖο ἡ Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τῆς ἐπαρχίας καί ἡ ἐπαρχιακή Κομματική ἐπιτροπή ἔκαναν πρός τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ νομοῦ «αἴτηση γιά δημοτικοποίηση... τή μετατροπή του μέ ὅλο τό δίκτυο, τά μηχανήματα, τόν ἐξοπλισμό σέ κοινή λαϊκή ἰδιοκτησία». — *136.*

---

* Ἔκτακτη ἐπιτροπή κυβερνείου. *Σημ. μετ.*

142 Πρόκειται γιά τήν ἵδρυση τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς (ΔΑΑ), τοῦ λεγόμενου κράτους συγκρουστήρα. Ἡ ΔΑΑ δημιουργήθηκε τόν Ἀπρίλη τοῦ 1920 στό ἔδαφος τῶν περιοχῶν Ὑπερβαϊκάλης, Ἀμούρ, Πριμόριε, Καμτσάτκας καί τῆς Βόρειας Σαχαλίνης. Ἡ ἵδρυση σάν κράτος τῆς ΔΑΑ, ἀστικοδημοκρατικοῦ στή μορφή, μά πού οὐσιαστικά ἀκολουθοῦσε σοβιετική πολιτική, ἀνταποκρινόταν στά συμφέροντα τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, πού ἐπιδίωκε νά ἐξασφαλίσει μακρόχρονη ἀνάπαυλα στό Ἀνατολικό μέτωπο καί νά ἀποφύγει τόν πόλεμο μέ τήν Ἰαπωνία.

Μετά τήν ἐκκαθάριση τοῦ ἐδάφους τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς (μέ ἐξαίρεση τή Βόρεια Σαχαλίνη) ἀπό τούς ἐπεμβασίες καί τούς λευκοφρουρίτες, ἡ λαϊκή συνέλευση τῆς ΔΑΑ στίς 14 τοῦ Νοέμβρη 1922 πῆρε ἀπόφαση νά συνενωθεῖ μέ τή ΣΟΣΔΡ. Στίς 15 τοῦ Νοέμβρη 1922 ἡ ΠΚΕΕ ἀνακήρυξε τή συνένωση τοῦ ἐδάφους τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς μέ τή ΣΟΣΔΡ. — *137.*

143 Στίς 18 τοῦ Φλεβάρη 1920, σέ τηλεγράφημά του πρός τόν Β. Ι. Λένιν ὁ Στάλιν ἔγραφε ὅτι δέν συμφωνεῖ μέ τή διαταγή τοῦ Ἀνώτατου διοικητῆ νά ἀποσπάσει τμήματα τῆς ἐργασιακῆς στρατιᾶς Οὐκρανίας γιά τήν ἐνίσχυση τοῦ μετώπου, καί ζήτησε νά προσκληθεῖ στή Μόσχα γιά νά διασαφηνιστεῖ τό ζήτημα. Στίς 19 τοῦ Φλεβάρη στάλθηκε στόν Στάλιν ἀπαντητικό τηλεγράφημα τοῦ Λένιν μέ τό κείμενο πού παρατίθεται στό δοσμένο σημείωμα. — *138.*

144 Πρόκειται γιά τήν ἀπόπειρα τοῦ λευκοφρουρίτικου «ἐθελοντικοῦ» σώματος νά καταφέρει ἀντιχτύπημα στά σοβιετικά στρατεύματα πού ἐπιτίθονταν στήν περιοχή τοῦ Ροστόβ τοῦ Ντόν. Ἀποτέλεσμα τῆς αἰφνίδιας ἐπίθεσης, πού ἄρχισε τήν αὐγή τῆς 20 τοῦ Φλεβάρη, ἦταν νά κατορθώσουν οἱ λευκοφρουρίτες νά εἰσβάλουν στήν πόλη στίς 21 τοῦ Φλεβάρη καί νά στριμώξουν τά τμήματα τῆς 8ης στρατιᾶς. Μά ἤδη στίς 23 τοῦ Φλεβάρη ἡ 8η στρατιά ἀνακατέλαβε τό Ροστόβ τοῦ Ντόν καί ἀπώθησε τόν ἀντίπαλο στήν ἀριστερή ὄχθη τοῦ Ντόν. — *139.*

145 Γράφτηκε σέ ἀπάντηση τηλεγραφήματος τοῦ Στάλιν πρός τόν Β. Ι. Λένιν. Στό τηλεγράφημα ὁ Στάλιν ἔγραφε: «Δέν μπορῶ νά καταλάβω, γιατί ἡ φροντίδα γιά τό μέτωπο τοῦ Καυκάσου πέφτει πρῶτ' ἀπόλα σέ μένα... Ἡ φροντίδα γιά τήν ἐνίσχυση τοῦ μετώπου τοῦ Καυκάσου πέφτει ὁλοκληρωτικά στό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας, τά μέλη τοῦ ὁποίου, σύμφωνα μέ τίς πληροφορίες μου, εἶναι ὑγιέστατα καί ὄχι στόν Στάλιν, πού εἶναι τόσο παραφορτωμένος μέ δουλιά» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *140.*

146 Τό *ΛΕΚΕ* — Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Κρατικοῦ Ἐλέγχου τῆς ΣΟΣΔΡ, ἱδρύθηκε σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τῆς ΠΚΕΕ τῆς 2 τοῦ Μάη 1918 καί τοῦ ΣΛΕ τῆς ΣΟΣΔΡ τῆς 11 τοῦ Μάη 1918. Μέ διάταγμα τῆς ΠΚΕΕ τῆς 7 τοῦ Φλεβάρη 1920 τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Κρατικοῦ Ἐλέγχου ἀναδιοργανώθηκε σέ Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης. — *140.*

147 Οἱ *ΕΦ* (Ἐπιτροπές φτωχολογιᾶς) — ἱδρύθηκαν μέ διάταγμα τῆς ΠΚΕΕ τῆς 11 Ἰούνη 1918. Αὐτές ἔπαιξαν τεράστιο ρόλο στήν πάλη ἐνάντια στούς κουλάκους καί στή σταθεροποίηση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στό χωριό. Ἔκαναν αὐστηρότατο ἔλεγχο γιά τή διανομή τῶν σιτηρῶν καί τῶν ἀγροτικῶν ἐργαλείων. Οἱ Ἐπιτροπές φτωχολογιᾶς, πού ἔπαιξαν ἱστορικό ρόλο στή σο-

σιαλιστική έπανάσταση, ήδη τό φθινόπωρο τοῦ 1918, έκπλήρωσαν μέ έπιτυχία τά καθήκοντα πού τούς είχαν άνατεθεῖ. Σχετικά μ' αὐτό καί σέ σχέση άκόμη μέ τήν άνάγκη «νά ὁλοκληρωθεῖ ή Σοβιετική οἰκοδόμηση μέ τή δημιουργία ιδιόμορφης όργάνωσης τῶν Σοβιέτ σέ ὅλο τό ἔδαφος τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας», τό VI Πανρωσικό Έκτακτο συνέδριο τῶν Σοβιέτ, πού συνῆλθε τό Νοέμβρη τοῦ 1918, πρότεινε νά διεξαχθοῦν έπαναληπτικές έκλογές σέ ὅλα τά έπαρχιακά καί άγροτικά Σοβιέτ καί άνέθεσε ἄμεσα τή διεξαγωγή τῶν έπαναληπτικῶν έκλογῶν στίς Ἐπιτροπές φτωχολογιᾶς. Σύμφωνα μέ τίς ὁδηγίες τῆς ΠΚΕΕ τῆς 4 τοῦ Δεκέμβρη 1918 σχετικά μέ τίς έπαναληπτικές έκλογές οί Ἐπιτροπές φτωχολογιᾶς ἔπρεπε, ὕστερα άπό τήν καμπάνια τῶν έπαναληπτικῶν έκλογῶν, νά σταματήσουν τή δραστηριότητά τους, καί νά παραδόσουν ὅλα τά μέσα πού διέθεταν καί τίς ὑποθέσεις πού χειρίζονταν στά νέα Σοβιέτ. — *141*.

148 Γράφτηκε πάνω στό τηλεγράφημα πού ἔστειλε τό μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τῆς 6ης Στρατιᾶς Ν. Ν. Κουζμίν άπό τό Ἀρχάγγελσκ σχετικά μέ τήν ἄφιξη άτμοπλοίων μέ ὑλικά καί τρόφιμα πού άγοράστηκαν άπό τή λευκοφρουρίτικη «κυβέρνηση τοῦ Βορᾶ». «Εἶναι άνάγκη, ἔγραφε ὁ Κουζμίν — νά στείλετε έδῶ άντιπροσώπους τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν, τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐσωτερικῶν... Ἰδιαίτερα εἶναι άπαραίτητος ὁ άντιπρόσωπος τοῦ Συμβουλίου Λαϊκῆς Οἰκονομίας γιατί πρόκειται περί μεγάλης περιουσίας. Καλό θά ἦταν νά άποσταλοῦν ὄχι λιγότερο άπό 20 δοκιμασμένοι προλετάριοι άπό τήν Πετρούπολη» (οί ὑπογραμμίσεις ἔγιναν άπό τόν Β. Ι. Λένιν). — *142*.

149 Στό τηλεγράφημα τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού παραλήφθηκε στό Σαράτοφ, ὑπάρχει ή έπισημείωση: «Ἡ πρώτη άνακοίνωση γιά ὅ,τι ἔγινε, στάλθηκε στόν Λένιν στίς 6/ΙΙΙ». — *144*.

150 Στό πίσω μέρος τοῦ γράμματος τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ Σβιντέρσκι ἔγραψε τά στοιχεῖα σχετικά μέ τόν έφοδιασμό τῶν έργατῶν τοῦ έργοστασίου τοῦ Λιούμπερτσι μέ τρόφιμα. Πάνω άπό τά στοιχεῖα αὐτά ὁ Λένιν ἔγραψε: «νά έλέγξουμε αὔριο τηλεφωνικά καί νά κρατηθεῖ *στό άρχεῖο*». — *145*.

151 Ἀργότερα ὁ Ε. Μ. Γιαροσλάβσκι σχετικά μέ τό δοσμένο γράμμα ἔγραφε: «Αὐτό άπευθυνόταν σέ τρεῖς συντρόφους, πού τότε ἦταν μέλη τῆς Κομματικῆς έπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Πέρμ. Ἡ κατάσταση τότε στό νομό Οὐσόλιε ἦταν άρκετά σοβαρή. Λίγο πρίν εἶχε σχηματιστεῖ τό νέο μέτωπο τοῦ Κάι-Τσερντίν. Τά ὑπολείμματα τῶν στρατευμάτων τοῦ Κολτσάκ καί τῶν έπεμβασιῶν τοῦ Βορᾶ, χρησιμοποιώντας τίς συνδέσεις πού διέθεταν οί κολτσακικοί, πού μόλις εἶχαν διαλυθεῖ, καί έκμεταλλευόμενοι τή δυσαρέσκεια πού προκαλοῦνταν άπό τήν τσαπατσουλιά κανενός άπό τά τοπικά στελέχη τοῦ Κόμματος, πού εἶχαν ὀξύνει τίς σχέσεις τους μέ τούς ζυριανούς*, ὀργάνωσαν συμμορίες στό Τσερντίν. Ἀπ' ὅσο θυμᾶμαι ή Κομματική έπιτροπή τοῦ κυβερνείου

* Ζυριανοί (Κόμι), λαός τῆς ΑΣΣΔ Κόμι. *Σημ. μετ.*

Πέρμ, ὅταν πῆρε τό γράμμα τοῦ Λένιν, ἔστειλε στό Οὐσόλιε ἕναν σύντροφο γιά νά ἐνημερωθεῖ ἐπιτόπου μέ τήν κατάσταση πού ὑπῆρχε ἐκεῖ. Ὕστερα ἀπ' αὐτό σχηματίστηκε ἐπιτροπή, πού ἐπανεξέτασε τή σύνθεση τῶν καθοδηγητικῶν ὀργάνων καί τήν ἄλλαξε, σέ συνδιάσκεψη πού κλήθηκε εἰδικά γι' αὐτό τό ζήτημα» («Πράβντα», ἀρ. φύλ. 274, 24 τοῦ Νοέμβρη 1929). — *145.*

152 Γράφτηκε πάνω στό χαιρετιστήριο τηλεγράφημα ἀπό τό Ἰσίμ, πού στάλθηκε «κατεπειγόντως» στίς 25 τοῦ Φλεβάρη 1920, ἐξονόματος τῆς 1ης νομαρχιακῆς κομματικῆς συνδιάσκεψης τοῦ Ἰσίμ, ἀπό τόν πρόεδρό της Σεσενκόφ καί τόν γραμματέα της Γκουτσκόφ πρός τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) καί τούς Β. Ι. Λένιν, Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ, καί Λ. Ντ. Τρότσκι. — *146.*

153 Στό τηλεγράφημά του στίς 26 τοῦ Φλεβάρη 1920 ὁ Λ. Ντ., Τρότσκι ἔγραφε ὅτι ἡ διατήρηση ὅλου τοῦ μηχανισμοῦ τῆς 3ης Στρατιᾶς πού μετατράπηκε σέ στρατιά ἐργασίας εἶναι ἄσκοπη. Στή διάθεση τῆς στρατιᾶς ἦταν μόνο μιά μεραρχία πεζικοῦ καί μιά ἱππικοῦ. Στό τηλεγράφημα ἀναφερόταν ὅτι τό στρατιωτικό ἐπιτελεῖο συμφωνεῖ νά διαλυθοῦν οἱ στρατιωτικοί μηχανισμοί καί ζητοῦνταν ἡ γνώμη τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας. Ὁ Β. Ι. Λένιν σημείωσε πάνω στό τηλεγράφημα: «Νά ὑποβληθεῖ στό *Συμβούλιο Ἄμυνας»* (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *146.*

154 Πρόκειται γιά τήν «Ἐντολή στόν ἀντιπρόσωπο τοῦ ΙΙ συνεδρίου τῶν στελεχῶν τῆς παιδείας καί σοσιαλιστικῆς κουλτούρας τοῦ νομοῦ Βεσιεγκόνσκ σύντρ. Βινογκράντοφ», στήν ὁποία γινόταν λόγος γιά τή δύσκολη οἰκονομική κατάσταση τῶν δασκάλων. Στίς 27 τοῦ Φλεβάρη 1920 ὁ Α. Α. Βινογκράντοφ ἔγινε δεκτός ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. Στή διάρκεια τῆς συνομιλίας, πού κράτησε 45 λεπτά, ὁ Λένιν ἔγραψε τό δοσμένο γράμμα. Στό ζήτημα τῆς βελτίωσης τῆς οἰκονομικῆς κατάστασης τῶν δασκάλων τοῦ Βεσιεγκόνσκ δόθηκε θετική λύση. — *147.*

155 Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ ὑπάρχει τό σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν Κ. Α. Ἀλφέροφ: «Ὑποσχεθήκατε ὅτι θά ὑποβάλετε τά στοιχεῖα σχετικά μέ τόν πετρελαιοαγωγό καί δέν τά δόσατε!», καθώς καί τό ἀπαντητικό σημείωμα τοῦ Ἀλφέροφ σχετικά μέ τήν κατασκευή τοῦ πετρελαιοαγωγοῦ στήν περιοχή Ἔμπα μέ τήν ἐπισημείωση: «27. ΙΙ. Ἀλφέροφ».

Τό ζήτημα τῆς κατασκευῆς τοῦ πετρελαιοαγωγοῦ στήν περιοχή Ἔμπα συζητήθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας τῆς 5 τοῦ Μάρτη 1920. Τό Συμβούλιο Ἄμυνας ἀποφάσισε νά ἀναθέσει στό Προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ νά ἐξετάσει τό σχέδιο κατασκευῆς τοῦ πετρελαιοαγωγοῦ στήν περιοχή Ἔμπα καί νά τό ὑποβάλει σέ ὁριστική μορφή στό ΣΛΕ· νά διευκρινιστεῖ ἄν ἔγινε στό ἐξωτερικό ἐπερώτηση γιά παραγγελία τῶν ἀπαραίτητων σωλήνων γιά τόν πετρελαιοαγωγό. — *148.*

156 *Ἡ ἐλεύθερη οἰκονομική ἑταιρία* (ΕΟΕ) — ἱδρύθηκε τό 1765 μέ σκοπό, ὅπως ἀναφερόταν στό καταστατικό, «τή διάδοση στό κράτος χρήσιμων γιά τή γεωργία καί βιομηχανία πληροφοριῶν». Ἡ ΕΟΕ ἔκανε ἔρευνες μέ βάση ἐρωτηματολόγια, ὀργάνωνε ἀποστολές γιά τή μελέτη διάφορων τομέων τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας καί περιοχῶν τῆς χώρας. Ἡ ἑταιρία εἶχε δική της μεγάλη

βιβλιοθήκη, πού διέθετε άπόθεμα βιβλίων άπό 200 χιλιάδες τόμους. Μετά τήν Όχτωβριανή έπανάσταση ή βιβλιοθήκη ένσωματώθηκε στήν Κρατική Λαϊκή βιβλιοθήκη Μ. Ε. Σαλτικόφ-Στσεντρίν τοῦ Λένινγκραντ. — *149.*

157 Γράφτηκε σχετικά μέ τήν έκλογή στό Σοβιέτ τῆς Μόσχας τῶν έργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν τῶν μενσεβίκων Φ. Ι. Ντάν καί Λ. Μάρτοφ.

Στίς έκλογές στό Σοβιέτ τῆς Μόσχας, πού έγιναν στό δεύτερο δεκαπενθήμερο τοῦ Φλεβάρη — άρχές τοῦ Μάρτη 1920 έκλέχτηκαν 1566 βουλευτές, μεταξύ τῶν όποίων κομμουνιστές — 1316 (84%), συμπαθοῦντες τούς κομμουνιστές — 52 (4%), καί μενσεβίκοι 46 (3%). — *150.*

158 Στίς 21 τοῦ Φλεβάρη 1920 ό Β. Ι. Λένιν δέχτηκε τόν διευθυντή τῆς άγγλικῆς έφημερίδας «The Daily Herald», («Ήμερήσιος Ταχυδρόμος») Τζώρτζ Λένσμπερι, πού έφθασε στή Σοβιετική Ένωση τό Φλεβάρη καί εἶχε μ' αὐτόν έμπεριστατωμένη συνομιλία, ίδιαίτερα γιά τό ζήτημα τῆς στάσης τῶν μπολσεβίκων άπέναντι στή θρησκεία. Όταν ό Λένσμπερι έπέστρεψε στήν Άγγλία, έστειλε γράμμα στόν Λένιν, στό όποῖο έγραφε: «Εἶμαι εὐγνώμων σέ Σᾶς καί στούς συναδέλφους Σας γιά τή βοήθεια πού μοῦ δόθηκε στίς προσπάθειές μου νά κατανοήσω τήν έπανάστασή Σας». (Κεντρικό κομματικό άρχεῖο τοῦ Ίνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ του ΚΚΣΕ). — *151.*

159 Τό μέλος τοῦ ΕΣΣ τῆς 6ης στρατιᾶς Ν. Ν. Κουζμίν ζήτησε άπό τόν Β. Ι. Λένιν όδηγίες γιά τό τί θά γίνει μέ τούς λευκοφρουρίτες άξιωματικούς πού κατάθεσαν τά ὅπλα καί έκδήλωσαν προθυμία νά δουλέψουν στή Σοβιετική Ρωσία. — *153.*

160 Πρόκειται γιά τήν Έπιτροπή τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Έπιτρόπων έπικεφαλῆς τῆς όποίας ἦταν ό Γκ. Ι. Όππόκοφ (Α. Λόμοφ). Ή Έπιτροπή αὐτή στάλθηκε στό Άρχάγγελσκ γιά νά πάρει μέτρα γιά τήν άποκατάσταση τῆς οίκονομικῆς καί πολιτικῆς ζωῆς στίς βόρειες περιοχές τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, πού άπελευθερώθηκαν άπό τούς λευκοφρουρίτες καί τούς έπεμβασίες, καί γιά τήν άπογραφή καί κατανομή τῆς περιουσίας πού καταλήφθηκε έκεῖ. — *153.*

161 Πρόκειται γιά έθνικοποιημένες άρχαιολογικές άξίες, εἴδη πολυτελείας καί έργα τέχνης. Γιά τήν έπιλογή καί έκτίμηση αὐτῶν τῶν πραγμάτων ό Α. Μ. Γκόρκι τό Φλεβάρη τοῦ 1919 συγκρότησε στήν Πετρούπολη Έπιτροπή έμπειρογνωμόνων. Μέχρι τήν 1η τοῦ Όχτώβρη τοῦ 1920 ή Έπιτροπή έμπειρογνωμόνων, πού άπαρτιζόταν άπό 80 άτομα, έπέλεξε, ὅπως έγραφε ό Γκόρκι, «120 000 διάφορα άντικείμενα, ὅπως: έπιπλα τοῦ παλιοῦ καιροῦ μέ καλλιτεχνική άξία, πίνακες διαφόρων έποχῶν, χωρῶν καί σχολῶν, εἴδη άπό ρωσική, σεβριανή καί σαξωνική πορσελάνη κτλ., μπρούντζινα άντικείμενα, γυάλινα άντικείμενα μέ καλλιτεχνική άξία, πήλινα άντικείμενα, ὅπλα τοῦ παλιοῦ καιροῦ, άντικείμενα άνατολίτικης τέχνης κτλ.

Σύμφωνα μέ έκτίμηση τοῦ 1915 ή άξία αὐτῶν τῶν πραγμάτων ξεπερνᾶ τό δισεκατομμύριο. Έκτός αὐτῶν, στίς άποθῆκες τῆς έπιτροπῆς ύπάρχουν χαλιά, πού πάρθηκαν άπό διαμερίσματα χωρίς νοικοκύρηδες, συνολικῆς άξίας μερικῶν έκατοντάδων έκατομμυρίων (έπίσης σύμφωνα μέ έκτίμηση τοῦ 1915)» (Β. Ι. Λένιν καί Α. Μ. Γκόρκι. «Γράμματα, άναμνήσεις, ντοκουμέντα», 1961, σελ. 164). Ώστόσο ή δουλιά αὐτή γινόταν πολύ άργά. Πάνω στό γράμμα τοῦ Γκόρκι ό Λένιν σημείωσε: «τακτοποιήθηκαν μόνο *8* άποθῆκες άπό τίς *33»* (στό ἴδιο). — *153.*

162 Στίς 11 τοῦ Μάρτη 1920 ὁ πρόεδρος τῆς Τσεκά τοῦ κυβερνείου Καζάν Γκ. Ἰβανόφ ἀνακοίνωσε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι ὁ Ν. Β. Περβούσιν πιάστηκε σάν ὕποπτος συμμετοχῆς σέ λευκοφρουρίτικη ὀργάνωση καί μετά τήν ἐξακρίβωση ὅτι δέν συμμετέσχε σ' αὐτή τήν ὀργάνωση ἀποφυλακίστηκε στίς 3 τοῦ Μάρτη. — *154.*

163 Γράφτηκε σέ ἀπάντηση τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι τῆς 5 τοῦ Μάρτη 1920 ἀπό τό Αἰκατερινμπούργκ, στό ὁποῖο αὐτός ἀνακοίνωνε γιά σημαντική αὔξηση τῶν προμηθειῶν τροφίμων στίς περιοχές τῶν Οὐραλίων καί τῆς Σιβηρίας, παραπονιόταν ὅτι οἱ κεντρικές ὑπηρεσίες δέν ἀπαντοῦν μάλιστα στίς ἐρωτήσεις τῶν ὀργανώσεων τῆς Σιβηρίας καί τῶν Οὐραλίων, καί ἰσχυριζόταν ὅτι μόνο ἡ δημιουργία κέντρων τῶν περιοχῶν με πλατιές πληρεξουσιότητες θά βοηθήσει στή ρύθμιση τῆς δουλιᾶς. Πάνω στό κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος αὐτοῦ ὁ Λένιν ἔγραψε ἐπισημειώσεις σχετικά μέ τήν ἀπόφαση γιά τό νομό Ἰσίμ καί τήν παράκληση νά κρατηθεῖ ὁ Μπρουνόβσκι στήν ἐπισιτιστική δουλιά, καθώς καί γιά τή συγκέντρωση κρέατος στή Σιβηρία: «1) Μένει στό κυβερνεῖο Τιουμέν.

2) Δέν ἔχουν ἀντίρηση γιά τόν Μπρουνόβσκι (γιά τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ).

3) Τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ ἔδοσε ἐντολή νά ὀργανωθοῦν σταθμοί γιά πάστωμα κρέατος» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *154.*

164 Στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 8 τοῦ Μάρτη 1920 ἐξεταζόταν τό ζήτημα σχετικά μέ τόν Λαϊκό ἐπίτροπο Συγκοινωνιῶν λόγω τῆς ἀναχώρησης τοῦ Λ. Μπ. Κράσιν στό ἐξωτερικό. Πάρθηκε ἡ ἀπόφαση: «Νά προταθεῖ στόν σύντρ. Λένιν νά ἐπικοινωνήσει μέ τόν σύντρ. Τρότσκι». (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ)· στίς 20 τοῦ Μάρτη τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀποφάσισε νά ἐγκριθεῖ ὁ διορισμός τοῦ Τρότσκι μέσω τοῦ Προεδρείου τῆς ΠΚΕΕ καί τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, στή θέση τοῦ ἐκτελοῦντος χρέη τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Συγκοινωνιῶν. — *155.*

165 Γράφτηκε σέ ἀπάντηση στό τηλεγράφημα τοῦ προέδρου τῆς Ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Σιβηρίας Ι. Ν. Σμιρνόφ σχετικά μέ τό ὅτι οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι πρόβαλαν σάν ὅρο τῆς συμμετοχῆς τους στήν κυβέρνηση συγκρουστήρα (βλέπε σημείωση 142) τήν ἄρνηση ὁποιωνδήποτε ἐδαφικῶν παραχωρήσεων στήν Ἄπω Ἀνατολή. «Ἀνακοινῶστε τήν ἀπόφασή Σας κατευθείαν στόν Γιανσόν μέ τόν κώδικα τοῦ Καραχάν καί σέ μένα στήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή τῆς Σιβηρίας, — ἔγραφε ὁ Σμιρνόφ. Σ' αὐτό τό τηλεγράφημα ὁ Λένιν ἔγραψε τό σχέδιο ἀπάντησης πρός τόν Σμιρνόφ, στό ὁποῖο ὑπάρχει ἡ ἐπισημείωση: «Σύμφωνοι. *Ν. Κρεστίνσκι, Λ. Κάμενεφ».* Ταυτόχρονα ὁ Λένιν ἔστειλε τηλεγράφημα στό Ἰρκούτσκ στόν Γ. Γιανσόν: «Οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι πρέπει νά μποῦν στήν κυβέρνηση συγκρουστήρα χωρίς κανέναν ὅρο. Ἄν δέν ὑποτάσσονται σέ μᾶς χωρίς κανέναν ὅρο θά συλλαμβάνονται» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *156.*

166 Στίς 10 τοῦ Μάρτη 1920 ὁ Β. Ι. Λένιν δέχτηκε τούς ἐκπροσώπους τοῦ κυβερνείου Ἰβάνοβο - Βοζνεσένσκ Β. Σ. Σμιρνόφ (Μάλκοφ) καί Μ. Ζ. Μανουήλσκι,

καθώς καί τό μέλος τῆς ΠΚΕΕ Α.Σ. Κισελιόφ (παλιότερα ἦταν ἕνα ἀπό τά καθοδηγητικά στελέχη τῆς Κομματικῆς ὀργάνωσης τοῦ Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ). Σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τῆς Κομματικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου τῆς 6 τοῦ Μάρτη αὐτοί παρακάλεσαν τόν Λένιν νά δυναμώσει ὁ ἐφοδιασμός τοῦ κυβερνείου Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ μέ τρόφιμα, νά ἀπομακρυνθοῦν τά τμήματα καταπολέμησης τῆς μαύρης ἀγορᾶς καί τῆς αἰσχροκέρδειας στό νομό Γιοῦργεφ-Πόλσκι τοῦ κυβερνείου Βλαντίμιρ καί νά προσαρτηθεῖ αὐτός ὁ νομός στό κυβερνεῖο Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ καί μέ τήν ἔνταξη τῆς ναυσιπλοΐας, νά ἐξασφαλιστοῦν στό Ἰβάνοβο Βοζνεσένσκ πλοῖα καί φορτηγίδες γιά τή μεταφορά τροφίμων, ὑλικῶν σπορᾶς κτλ. Τήν ἴδια ἀκριβῶς ἡμέρα στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας συζητήθηκε ἡ εἰσήγηση τοῦ μέλους τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ Α. Μπ. Χαλάτοφ σχετικά μέ τόν ἐφοδιασμό μέ τρόφιμα τῶν ἐργατῶν τοῦ Ἰβάνοβο -Βοζνεσένσκ καί τό ζήτημα τῆς προσάρτησης τοῦ νομοῦ Γιοῦργεφ-Πόλσκι στό κυβερνεῖο τοῦ Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ. Τό Συμβούλιο Ἄμυνας ἀποφάσισε: «Νά ἀναθέσει στή Γενική διεύθυνση ὑδάτινων μεταφορῶν νά πάρει τά πιό ἔκτακτα μέτρα γιά νά ἐξασφαλιστεῖ στήν ἐπιτροπή Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ χωρητικότητα πλοίων μέχρι 40 000 πούτια γιά τήν ἐπείγουσα μεταφορά πατατόσπορου ἀπό τά κυβερνεῖα Σιμπίρσκ, Καζάν καί Γιαροσλάβλ» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *156.*

167 Γράφτηκε πάνω στό γράμμα τοῦ Γ. Μπέρζιν τῆς 11 τοῦ Μάρτη 1920 πρός τόν Λένιν, στο ὁποῖο ἀναφερόταν ὅτι ἀπό τή λογοκρισία τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν ἐπιτράπηκε νά περάσει στό ἐξωτερικό γράμμα τοῦ μενσεβίκου Ἀμπραμόβιτς πρός ἕναν ἀπό τούς ὁπορτουνιστές ἡγέτες τῆς Γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας, τόν Ρ. Χίλφερντινγκ. Ὁ Μπέρζιν πρότεινε νά γίνει ἐκκαθάριση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν ἀπό τά ἐχθρικά στοιχεῖα. — *157.*

168 Πρόκειται γιά τό πρόγραμμα ἐργασίας τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς ἐξηλεκτρισμοῦ τῆς Ρωσίας καί γιά τό ἐπεξηγηματικό ὑπόμνημα σχετικά μ' αὐτό, πού ψηφίστηκαν στή συνεδρίαση τῆς ΓΚΟΕΛΡΟ στίς 13 τοῦ Μάρτη 1920. Ὁ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι θυμόταν ὅτι ὁ Β. Ι. Λένιν κατά τίς συζητήσεις πού εἶχαν, ἐπέμενε «νά διεξαχθεῖ ἡ δουλιά αὐτή κατά τέτοιον τρόπο, ὥστε νά προπαγανδίζεται ἡ ἴδια ἡ ἰδέα τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ», καί ὅτι «τό πρῶτο προσχέδιο τῆς δήλωσης σχετικά μέ τίς ἐργασίες τῆς ΓΛΟΕΛΡΟ δέν ἐγκρίθηκε ἀπό τόν Λένιν» («Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν», ἀρ. φύλ. 18 τῆς 22 τοῦ Γενάρη 1925). — *159.*

169 Ἀργότερα ὁ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι ἔγραφε ὅτι ὁ Λένιν μέ τίς λέξεις «σάν πρῶτο πλησίασμα», εἰρωνευόταν τή συνήθειά του νά ἐκφράζει συνεχῶς, γιά λόγους προφύλαξης, ἐπιφυλάξεις γιά τούς ὑπολογισμούς ἤ τά προσχέδια πού ἀνακοίνωνε (βλ. «Ὁ Β. Ι. Λένιν ἐπικεφαλῆς τῆς μεγάλης οἰκοδόμησης. Συλλογή ἀναμνήσεων σχετικά μέ τή δραστηριότητα τοῦ Β. Ι. Λένιν στό οἰκονομικό μέτωπο». Μόσχα, 1960, σελ. 45). — *160.*

170 Τό καθῆκον τῆς κατάληψης τῆς Κριμαίας, ὅπου κατέφυγε γιά νά καλυφτεῖ ἕνα συγκρότημα στρατευμάτων, κάτω ἀπό τή διοίκηση τοῦ στρατηγοῦ Γ. Α. Σλάστσεφ, τῆς στρατιᾶς τοῦ Ντενίκιν, πού εἶχε κατατροπωθεῖ, ἀνατέθηκε στή

13η στρατιά τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ μετώπου. Τό Γενάρη τοῦ 1920 τή μάχη ἐνάντια στά στρατεύματα τοῦ Σλάστσεφ διεξήγαγε μόνο ἡ 46η μεραρχία αὐτῆς τῆς στρατιᾶς, τῆς ὁποίας ὅμως οἱ δυνάμεις ἦταν ἀνεπαρκεῖς γιά νά ἀνοίξουν ρῆγμα καί νά εἰσβάλουν στήν Κριμαία. Νέες ἀπόπειρες γιά τήν κατάληψη τῆς Κριμαίας, πού ἔγιναν τό Φλεβάρη καί μέχρι τίς 15 τοῦ Μάρτη 1920, εἶχαν τήν ἴδια ἀποτυχία. — *161.*

171 Πρόκειται γιά τά γεγονότα πού ἔγιναν στή Γερμανία ἐξαιτίας τοῦ λεγόμενου «πραξικοπήματος τοῦ Κάππ». Στίς 13 τοῦ Μάρτη 1920 τό Βερολίνο κατελήφθη ἀπό ἀντεπαναστάτες ἀξιωματικούς τῆς ράιχσβερ, πού ἀπέβλεπαν στήν ἐπανόρθωση τῆς μοναρχίας καί τήν ἐγκαθίδρυση στή χώρα στρατιωτικο-τρομοκρατικῆς δικτατορίας. Ἡ ἐργατική τάξη ἀπάντησε στήν ἀπόπειρα τοῦ ἀντεπαναστατικοῦ πραξικοπήματος μέ γενική ἀπεργία πού ἀγκάλιασε ὅλη τή χώρα. Οἱ πραξικοπηματίες κατατροπώθηκαν. — *161.*

172 *Τό οὐκρανικό μικροαστικό ἐθνικιστικό κόμμα τῶν μποροτμπιστῶν* ἱδρύθηκε τό Μάη τοῦ 1918 μετά τή διάσπαση τοῦ οὐκρανικοῦ κόμματος τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν. Τήν ὀνομασία αὐτή πῆρε ἀπό τό Κεντρικό ὄργανο τοῦ Κόμματος — τήν ἐφημερίδα «Μποροτμπά» *. Οἱ μποροτμπιστές δυό φορές ἀπευθύνθηκαν στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς μέ τήν παράκληση νά γίνουν δεκτοί στήν Κομμουνιστική Διεθνή. Στίς 26 τοῦ Φλεβάρη 1920 ἡ Κομμουνιστική Διεθνής μέ τήν ειδική ἀπόφασή της γιά τούς μποροτμπιστές τούς κάλεσε νά διαλύσουν τό κόμμα τους καί νά συγχωνευτοῦν στό ΚΚ (μπ) Οὐκρανίας.

Λόγω τῆς αὔξησης τῆς ἐπιροῆς τῶν μπολσεβίκων στίς ἀγροτικές μάζες καί τῶν ἐπιτυχιῶν τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν Οὐκρανία, οἱ μποροτμπιστές ὑποχρεώθηκαν, κατά τή διάρκεια τῆς συνδιάσκεψής τους, πού ἔγινε στά μέσα τοῦ Μάρτη 1920, νά ἀποφασίσουν τήν αὐτοδιάλυσή τους. Ἡ ἀπόφαση γιά πρόσληψη τῶν μποροτμπιστῶν στό ΚΚ (μπ) Οὐκρανίας πάρθηκε στήν IV Πανουκρανική συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚ (μπ) Οὐκρανίας πού συνῆλθε στίς 17-23 τοῦ Μάρτη 1920. — *162.*

173 Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, στή συνεδρίασή του στίς 16 τοῦ Μάρτη 1920, συζήτησε τό σχέδιο ἀπόφασης πού προτάθηκε ἀπό τόν Λ. Μπ. Κράσιν, γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς δυνατότητας παραγγελίας στό ἐξωτερικό σιδηροδρομικῶν ἀτμομηχανῶν καί ἀνταλλακτικῶν γιά τήν ἐπισκευή τῶν σιδηροδρόμων. Γιά τό σκοπό αὐτό διατέθηκαν τριακόσια ἑκατομμύρια ρούβλια σέ χρυσό. Τό σημείωμα αὐτό, προφανῶς, γράφτηκε κατά τή συνεδρίαση αὐτή. — *162.*

174 Τό σημείωμα γράφτηκε πάνω στό γράμμα τοῦ Λ. Μπ. Κράσιν πρός τόν Β. Ι. Λένιν πού τόν πληροφοροῦσε σχετικά μέ τήν ἀγορά ἀτμομηχανῶν ἀπό ἀμερικανικά τράστ. Ὁ Κράσιν ἔγραφε ὅτι στήν Ἀμερική ὑπῆρχαν μόνο 3 τράστ, ἀπό τά ὁποῖα ἦταν δυνατό νά ἀγοραστοῦν οἱ σιδηροδρομικές ἀτμομηχανές. Προϋποτίθονταν ὅτι μ' αὐτά τά τράστ ἔπρεπε ν' ἀρχίσει ἀλληλογραφία μέ τόν ἀσύρματο ἀπό τίς σκανδιναβικές χῶρες ἤ ἀπό τό Λονδίνο. Ὁ Κράσιν, ὡστόσο, ἔκφραζε φόβους ὅτι ἄν δοθεῖ τέτια δημοσιότητα, τότε ἀνάμεσα σ' αὐτόν

* «Ἀγώνας». *Σημ. μετ.*

καί σ' αὐτά τά τράστ, πού εἶναι βασικοί προμηθευτές, θά ἐμφανιστεῖ «ὁλόκληρο σύννεφο» ἀπό μεσάζοντες, οἱ ὁποῖοι ὄχι μόνο θά ἀνεβάσουν τήν τιμή, ἀλλά καί θά παρατείνουν τίς προθεσμίες παράδοσης. — *163.*

175 Ἡ τοποθέτηση ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν τοῦ ζητήματος ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά γίνει καί ἀδιάκοπη δουλιά γιά τήν ἐπιδιόρθωση τῶν ἀτμομηχανῶν συνδεόταν μέ τήν καταστροφική κατάσταση τῶν σιδηροδρομικῶν μεταφορικῶν μέσων, γεγονός πού ἔγινε ἀφορμή νά συζητηθεῖ ἐπανειλημμένα τό ζήτημα αὐτό στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί στό Συμβούλιο Ἄμυνας. Ἔτσι, στίς 5 τοῦ Φλεβάρη 1920, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἄκουσε εἰσήγηση τοῦ Λ. Μπ. Κράσιν σχετικά μέ τά προνόμια πού ἔπρεπε νά παραχωρηθοῦν στούς ἐργάτες πού ἐπισκεύαζαν τίς ἀτμομηχανές καί κατασκεύαζαν τά ἀνταλλακτικά γιά τά μεταφορικά μέσα. Στίς 27 τοῦ Φλεβάρη τό Συμβούλιο Ἄμυνας συζήτησε τό ζήτημα τῆς μή ἐκπλήρωσης ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ τῆς ἀπόφασης γιά τή βράβευση τῶν ἐργατῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπιδιόρθωσαν ἁμαξοστοιχίες πού ἐκτελοῦσαν δρομολόγια, δουλεύοντας ὑπερωρίες. Στίς 16 τοῦ Μάρτη τό ΣΛΕ, ὕστερα ἀπό εἰσήγηση τοῦ Γκ. Ν. Μελνιτσάνσκι (προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῶν Συνδικάτων τοῦ κυβερνείου τῆς Μόσχας) πῆρε ἀπόφαση γιά τήν ὀργάνωση τῆς ἐπιδιόρθωσης τῶν ἀτμομηχανῶν στά καλύτερα ἐργαστήρια, καθιερώνοντας σ' αὐτά 24ωρη ἐργασία, σέ τρεῖς βάρδιες. Στήν ἴδια αὐτή συνεδρίαση τό ΣΛΕ συζήτησε μιά σειρά ἄλλα ζητήματα, τῶν ὁποίων ἡ λύση ἀπόβλεπε στή βελτίωση τῆς κατάστασης τῶν σιδηροδρομικῶν μεταφορῶν. — *163.*

176 Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ, ἐκτός ἀπό τό χειρόγραφο τοῦ Β. Ι. Λένιν, διατηρήθηκε τό ἀντίγραφο αὐτοῦ τοῦ τηλεγραφήματος μέ σημείωση τοῦ Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε μέ τό παρακάτω περιεχόμενο: «Τό τηλεγράφημα ἀναφέρεται στήν περίοδο τῆς προετοιμασίας τῆς ἐπίθεσης στό Μπακού. Ἡ ἐπιχείρηση προετοιμάστηκε καί, κάτω ἀπό τή διοίκηση τοῦ Λεβαντόβσκι, στίς 25-26 τοῦ Ἀπρίλη περάσαμε τά σύνορα τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν καί στίς 28 εἴμασταν κιόλας στό Μπακού». — *163.*

177 Μέ γράμμα του τῆς 5 τοῦ Μάρτη 1920 ὁ Α. Μ. Γκόρκι ἀπευθύνθηκε πρός τόν Β. Ι. Λένιν μέ τήν παράκληση νά ἀφήσει 1800 σιτηρέσια γιά τούς ἐπιστήμονες τῆς Πετρούπολης, νά ἀποφυλακιστεῖ ὅσο τό δυνατό συντομότερα ὁ διάσημος ἐπιστήμονας-χημικός Α. Β. Σαπόζνικοφ, καί νά δοθεῖ ἡ δυνατότητα στόν γιατρό Ι. Ι. Μανούχιν νά ἀσχοληθεῖ μέ τήν ἀναζήτηση ὀροῦ γιά τήν καταπολέμηση τοῦ ἐξανθηματικοῦ τύφου (βλ. «Β. Ι. Λένιν καί Α. Μ. Γκόρκι. Γράμματα, ἀναμνήσεις, ντοκουμέντα». Μόσχα, 1961, σελ. 146-147). — *164.*

178 Στό δακτυλογραφημένο κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος αὐτοῦ ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε νέο παραλήπτη: «καί πρός τόν πρόεδρο τοῦ ΣΛΟ τῆς Βόρειας περιοχῆς Κοτλιακόφ» — καί διέγραψε ὕστερα ἀπό τίς λέξεις «Ἀλεξάντροφ-Γκάι — Ἔμπα» τό παρακάτω κείμενο: «σύμφωνα μέ προηγούμενες ὑποδείξεις τοῦ Συμβουλίου Ἐργατοαγροτικῆς Ἄμυνας τῆς 24 τοῦ Δεκέμβρη τοῦ περασμένου χρόνου». Στό τέλος τοῦ τηλεγραφήματος ὁ Λένιν διέγραψε: «καί, ἰδιαίτερα, γιά τήν κατηγορηματική ἀπαγόρευση κάθε κατάσχεσης περιουσίας, ἔξωσης, ἐποίκησης καί ὑπερπλήρωσης τῶν διαμερισμάτων πού κατοικοῦνται ἀπό σιδηροδρομικούς ὑπαλλήλους. Γιά τήν ἐπείγουσα ἐκτέλεση τοῦ παρόντος καί τῶν διαταγῶν πού ἐκδόθηκαν παρακαλῶ νά ἀναφέρετε». — *165.*

179 Στίς 23 τοῦ Μάρτη 1920 ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας Ε. Μ. Σκλιάνσκι ἔστειλε ἐντολή στό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τῆς 6ης Στρατιᾶς νά χορηγήσει ἄδεια στόν Π. Σ. Ἀλληλούγεφ, βοηθό τοῦ διοικητῆ τοῦ τμήματος διαβιβάσεων τοῦ 159 συντάγματος τυφεκιοφόρων τῆς πρώτης μεραρχίας τυφεκιοφόρων καί νά σταλεῖ στή Μόσχα. — *167.*

180 Τό σημείωμα πρός τόν Κ. Μπ. Ράντεκ γράφτηκε σχετικά μέ τήν πληροφορία ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ Κάρλ Λῆμπκνεχτ βρισκόταν σέ κατάσταση πολύ μεγάλης ταραχῆς μιά ἀπό τίς αἰτίες τῆς ὁποίας ἦταν ἡ μετάθεση στό Βερολίνο τῶν συγγενῶν της μηχανικῶν πού ζοῦσαν στό Ροστόβ, γεγονός πού αὐτή ἀνέφερε σέ γράμμα της πρός τόν Α. Β. Λουνατσάρσκι. — *167.*

181 Πρόκειται γιά τίς ἐκλογές ΚΕ τοῦ ΚΚ(μπ) Οὐκρανίας στήν IV Πανουκρανική συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚ(μπ) Οὐκρανίας πού ἔγινε στό Χάρκοβο ἀπό τίς 17 ὥς τίς 23 τοῦ Μάρτη 1920. Στίς ἐργασίες τῆς συνδιάσκεψης πῆραν μέρος 278 ἀντιπρόσωποι, πού ἀντιπροσώπευαν 25 περίπου χιλιάδες μέλη τοῦ Κόμματος. Ἡ συνδιάσκεψη ἐξέτασε καί συζήτησε τά παρακάτω θέματα: ἡ πολιτική καί ὀργανωτική εἰσήγηση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ(μπ) Οὐκρανίας, οἱ ἀμοιβαῖες σχέσεις τῆς Οὐκρανικῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας καί τῆς ΣΟΣΔΡ, ἡ δουλιά στό χωριό, τό ἐπισιτιστικό πρόβλημα, τά ἄμεσα καθήκοντα τῆς οἰκονομικῆς οἰκοδόμησης, ἡ στάση τοῦ Κόμματος πρός τά ἄλλα πολιτικά κόμματα, ἐκλογές γιά τήν ἀνάδειξη τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ(μπ) Οὐκρανίας καί ἀντιπροσώπων γιά τό IX συνέδριο τοῦ ΚΚΡ(μπ).

Οἱ ἐργασίες τῆς συνδιάσκεψης διεξήχθηκαν σέ ἀτμόσφαιρα σκληρῆς πάλης τῶν λενινιστῶν ἐνάντια στήν ἀντιπολιτευτική ὁμάδα τοῦ «δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ» («ντετσιστῶν»), ἐπικεφαλῆς τῆς ὁποίας ἦταν οἱ Τ. Σαπρόνοφ, Β. Μπογκουσλάβσκι, Γ. Ντρόμπνις, Μ. Φάρμπμαν (Ραφαήλ) καί ἄλλοι. Κατά τίς ἐκλογές γιά τήν ἀνάδειξη τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚ(μπ) Οὐκρανίας οἱ «ντετσιστές» κατάφεραν, χρησιμοποιώντας διάφορα φραξιονιστικά τεχνάσματα (ψηφοφορία μέ καταλόγους κ.ἄ.), νά περάσουν λαθραῖα στή σύνθεση τῆς ΚΕ τήν πλειονότητα τῶν ὀπαδῶν τους, καθώς καί νά στείλουν ἀντιπροσώπους στό IX συνέδριο τοῦ ΚΚΡ(μπ).

105 ἀντιπρόσωποι τῆς συνδιάσκεψης, πού ὑποστήριξαν τή λενινιστική γραμμή, ἀρνήθηκαν νά πάρουν μέρος στίς ἐκλογές γιά τήν ἀνάδειξη τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ(μπ) Οὐκρανίας καί ὑπόβαλαν ἔνσταση, καταγγέλοντάς τες σάν παράνομες. Ἐπειδή ἡ ΚΕ πού ἐκλέχθηκε ἀπό τή συνδιάσκεψη δέν ἀντανακλοῦσε τή θέληση τῆς πλειονότητας τῶν κομμουνιστῶν τῆς Οὐκρανίας, ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚΡ τοῦ ΚΚ(μπ) πῆρε ἀπόφαση γιά τή διάλυσή της καί τή συγκρότηση προσωρινῆς ΚΕ(μπ) Οὐκρανίας ἀπό τούς Β. Π. Ζατόνσκι, Φ. Γ. Κόν, Σ. Β. Κοσιόρ, Ντ. Ζ. Μανουήλσκι, Γκ. Ι. Πετρόβσκι, Φ. Α. Σεργκέγεφ (Ἀρτιόμ), Β. Γ. Τσουμπάρ κ.ἄ. Γιά τή διασαφήνιση τῶν μέτρων πού πάρθηκαν γιά τήν καταστολή τῆς φραξιονιστικῆς δραστηριότητας τῶν «ντετσιστῶν» ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) ἀπευθύνθηκε μέ ἀνοιχτό γράμμα πρός ὅλες τίς κομματικές ὀργανώσεις τῆς Οὐκρανίας, τό ὁποῖο δημοσιεύτηκε στίς 16 τοῦ Ἀπρίλη 1920. Τό γράμμα αὐτό ἐπιδοκιμάστηκε ἀπό τίς κομματικές ὀργανώσεις τῆς Δημοκρατίας. Γιά τήν ἐνίσχυση τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων τῆς Οὐκρανίας ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματος ἔστειλε στήν Οὐκρανία καί ἔθεσε στή διάθεση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ(μπ) Οὐκρανίας μιά μεγάλη ὁμάδα ἔμπειρων κομματικῶν στελεχῶν. Μόνο μέσα

στό Μάη τοῦ 1920 στήν Οὐκρανία στάλθηκαν 674 κομμουνιστές. Μέ ἀπόφαση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) τῆς 5 τοῦ Ἀπρίλη 1920 ἄρχισε νά γίνεται ἀνακαταγραφή τῶν μελῶν τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος Οὐκρανίας. — *167.*

182 Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἄκουσε στή συνεδρίασή του τῆς 23 τοῦ Μάρτη 1920 τήν ἀνακοίνωση τοῦ Β. Π. Μιλιούτιν σχετικά μέ τόν κατάλογο τῶν ἐπιχειρήσεων πού εἶχαν ξεχωριστεῖ στήν 1η ὁμάδα. Ὁ κατάλογος, πού καταρτίστηκε ἀπό τήν ἐπιτροπή, ὑποβλήθηκε, στίς 24 τοῦ Μάρτη 1920, γιά ἔγκριση στήν ΠΚΕΕ. — *168.*

183 Γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν ἐπειδή ἡ Εἰδική ἐπιτροπή γιά τίς ὑποθέσεις τοῦ Τουρκεστάν συστηματικά παραβίαζε τίς ἀποφάσεις τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ), σχετικά μέ τή διεύθυνση ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων τῶν σχέσεων μέ τήν Μπουχαρά, Χιβά, Περσία καί Ἀφγανιστάν. Τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) μέ τήν ἀπόφασή του τῆς 29 τοῦ Σεπτέμβρη 1919 ἀνέθεσε στήν Εἰδική ἐπιτροπή γιά τίς ὑποθέσεις τοῦ Τουρκεστάν (ΕΕΥΤ) τή διεύθυνση τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων σύμφωνα μέ τίς ὁδηγίες, καί κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων. Ὡστόσο ἡ ΕΕΥΤ δέν ἐκπλήρωνε τίς ὁδηγίες τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν (ΛΕΕ). Στήν ἀπαίτηση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν νά ἀπομακρυνθεῖ ἀπό τή διεύθυνση τοῦ τμήματος ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων ὁ Γκ. Ι. Μπρόιντο καί νά δημιουργηθεῖ τμῆμα ἀπό τούς Α. Ν. Γκόλουμπ, Α. Α. Μασίτσκι, Ντ. Γ. Γκόμπνερ καί ἕναν ἀντιπρόσωπο ἀπό τήν ΚΕΕΤ μέ τήν ἔγκριση τοῦ ΛΕΕ ἡ Εἰδική ἐπιτροπή γιά τίς ὑποθέσεις τοῦ Τουρκεστάν ἀπάντησε μέ ἄρνηση καί διόρισε διευθυντή τοῦ τμήματος ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων τόν Γκέλλερ.

Μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) τῆς 17 τοῦ Μάρτη 1920 τά καθήκοντα ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἀφαιρέθηκαν ἀπό τή δικαιοδοσία τῆς ΕΕΥΤ καί τό τμῆμα ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων τέθηκε ἄμεσα κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν. Ὡστόσο, ἡ Εἰδική ἐπιτροπή γιά τίς ὑποθέσεις τοῦ Τουρκεστάν δέν συμφώνησε μέ τήν ἀπομάκρυνσή της ἀπό τόν τομέα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Οἱ Γκόλουμπ, Μασίντσκι καί Γκόπνερ παραμερίστηκαν καί τούς ἀπαγορεύτηκε νά ἔρχονται σέ ἐπαφή μέ τό ΛΕΕ. Οἱ ἐπερωτήσεις τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν ἔμεναν ἀναπάντητες.

Ἡ τελευταία φράση τοῦ χειρογράφου διαγράφηκε καί δέν ὑπάρχει στό τηλεγράφημα πού στάλθηκε στούς παραλῆπτες. — *169.*

184 Ἡ ἐντολή πρός τόν γραμματέα δόθηκε σχετικά μέ τό ὑπόμνημα τοῦ προέδρου τῆς Γενικῆς Ἐπιτροπῆς σχιστολίθων Ι. Μ.Γκούμπκιν, ὁ ὁποῖος ἀπευθύνθηκε στόν Β. Ι. Λένιν μέ δυό παρακλήσεις γιά ὑποθέσεις τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης βιομηχανίας σχιστολίθων (ΓΔΒΣ).

1) «Στήν Ἐπιτροπή τοῦ Προεδρείου τοῦ ΑΣΛΟ γιά τόν καταμερισμό κατά κατηγορίες τῶν ἐπιχειρήσεων πού καθοδηγοῦνται ἀπό τίς γενικές διευθύνσεις τοῦ ΑΣΛΟ, — ἔγραφε ὁ Γκούμπκιν, ἡ ἐξόρυξη τοῦ σχιστολίθου στήν περιοχή Πετρούπολης, κοντά στό σταθμό Βεϊμάρν κατατάχθηκε στίς ἐπιχειρήσεις δεύτερης κατηγορίας καί ἔτσι ἀποκλείστηκε ἀπό τήν ἄμεση διεύθυνση καί καθοδήγηση τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης βιομηχανίας σχιστολίθων καί μπῆκε στή διάθεση τοῦ ΣΛΟ τοῦ κυβερνείου Πετρούπολης... Τό Προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ,

συγκεντρώνοντας στήν άρμοδιότητά του ένός όργάνου — τῆς Διεύθυνσης σχιστολίθων — ὅλες τίς σχετικές μέ τήν ἐπεξεργασία τῶν σχιστολίθων ἐργασίες, εἶχε ἀπόλυτα δίκιο. Γι' αὐτό ή παράβαση αὐτῆς τῆς βασικῆς ὀργανωτικῆς ἀρχῆς μέ τήν ἀφαίρεση τμημάτων τῆς δουλιᾶς αὐτῆς ἀπό τήν ἄμεση διεύθυνση τοῦ ΓΔΒΣ βλάπτει ὅλη τή δουλιά καί, ἰδιαίτερα, τίς ἐργασίες πού διεξάγονται τώρα στή Βεϊμάρν... Πολύ Σᾶς παρακαλῶ... Στό ὄνομα τοῦ γενικοῦ κρατικοῦ συμφέροντος νά ἀφήσετε τήν περιοχή σχιστολίθου τῆς Πετρούπολης στή διεύθυνση καί ἄμεση καθοδήγηση τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης βιομηχανίας σχιστολίθων.

Ἡ δεύτερη πρός Ἐσᾶς παράκλησή μου εἶναι νά βοηθήσετε νά πάρουμε ἀπό τή Διεύθυνση Ὑδάτινων Μεταφορῶν δυό ἐκσκαφεῖς γιά τή *μηχανική* ἐξόρυξη σαπροπηλοῦ στήν περιοχή τοῦ Ὀστάσκοβο τοῦ κυβερνείου Τβέρ,
2) ὅπου τώρα ή ἐξόρυξη γίνεται χειρωνακτικά. Ἡ ὑπόθεση αὐτή τραινάρει ἀπό τόν περασμένο χρόνο. Τό φθινόπωρο ή Διεύθυνση Ὑδάτινων Μεταφορῶν ὑποσχέθηκε νά μᾶς δόσει ἐκσκαφεῖς καί ἀνέβαλε τήν παράδοσή τους μέχρι τήν ἄνοιξη... Ἡ Γενική διεύθυνση βιομηχανίας σχιστολίθων ἀπευθύνθηκε στόν ἔκτακτο πληρεξούσιο γιά τόν ἐφοδιασμό τοῦ Στρατοῦ καί τοῦ Στόλου Α. Ι. Ρίκοφ, ὁ ὁποῖος ὑποστήριξε τήν αἴτησή της. Ὅμως ή Γενική Διεύθυνση Ὑδάτινων Μεταφορῶν, παρ' ὅλα αὐτά δέν μᾶς δίνει ἐκσκαφεῖς καί λέει ὅτι τῆς χρειάζεται ἐντολή
;; ἀπό Σᾶς. Ζητοῦμε μόνο δυό ἐκσκαφεῖς καί μάλιστα ἀπό τόν ἄνω ὑδάτινο χῶρο, ὅπου μποροῦν νά κάνουν καί χωρίς αὐτούς τούς ἐκσκαφεῖς...» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Ἡ ἀρίθμηση ὁρισμένων σημείων τοῦ ὑπομνήματος τοῦ Ι. Μ. Γκούμπκιν, οἱ σημειώσεις στά περιθώρια καί οἱ ὑπογραμμίσεις στό κείμενο ἔγιναν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν μέ μπλέ μολύβι. — *169.*

[185] Τό Διοικητικό Συμβούλιο τῆς λεγόμενης «Ἑταιρίας προστασίας τῶν παιδιῶν», ἀπευθύνθηκε, στίς 24 τοῦ Μάρτη 1920, πρός τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων μέ τήν παράκληση νά ἐπιτραπεῖ νά στείλει στό ἐξωτερικό ἀντιπροσωπεία γιά τή διασαφήνιση τῶν ὅρων ἀγορᾶς ἐμπορευμάτων γιά τά παιδιά καί γιά τή μεταφορά τους στή Ρωσία. Σέ ἐπερώτηση τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι ἔδοσε τήν παρακάτω ἀπάντηση: «Θεωρῶ ὅτι ή χορήγηση ἄδειας ἀναχώρησης στό ἐξωτερικό γι' αὐτό τό σκοπό στήν Κουσκόβα, τοῦ Σαλτικόφ (πρώην ὑφυπουργό) καί σέ ἄλλους θά εἶναι ἐπιζήμια». Χαρακτηρίζοντας τή σύνθεση τῆς ἀντιπροσωπείας αὐτῆς ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι ἔγραφε: «Κανείς ἀπό αὐτούς δέν ἀναγνωρίζει είλικρινά τή Σοβιετική ἐξουσία. Στήν οὐσία θεωρῶ, ἐπίσης, ὅτι ή διατροφή τῶν παιδιῶν μας δέν θά γίνει ἀπό τό ἐξωτερικό» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV, σελ. 113). — *170.*

[186] Τό σημείωμα πρός τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) γράφτηκε πάνω στό γράμμα τοῦ προέδρου τοῦ Πανουκρανικοῦ Συμβουλίου τῶν Συνδικά-

των Β. Β. Κοσιόρ, στό όποιο άναφερόταν ότι έξαιτίας τής έλλειψης άνθρώπων στό Ντονμπάς καί στά μεγάλα βιομηχανικά κέντρα τοῦ Νότου (Χάρκοβο, Αἰκατερινοσλάβ, Ταγκανρόγκ κ.ά.) παρουσιάζονται δυσκολίες. Γιά τήν τόνωση τῶν ἐργασιῶν προτεινόταν νά σταλεῖ στό Ντονμπάς ἕνας ἀριθμός ἀπό πρωτοπόρους ἐργάτες τῆς Πετρούπολης καί Μόσχας, πού ὑπηρετοῦσαν στό στρατό καί στά σοβιετικά ἱδρύματα γιά τήν ἀποκατάσταση τῶν ἀνθρακωρυχείων, μεταλλείων, μεταλλουργικῶν καί μεταποιητικῶν ἐργοστασίων. 300 περίπου προλετάριοι τῆς Ρωσίας ἔγραφε ὁ Κοσιόρ, θά ἀποτελοῦσαν τό στρῶμα ἐκεῖνο, γύρω ἀπό τό ὁποῖο θά ὀργανωνόταν ἡ μάζα. — *170.*

187 Τήν πόλη Γκρόζνι ἀπελευθέρωσε ὁ Κόκκινος Στρατός στίς 25 τοῦ Μάρτη 1920, ταυτόχρονα μέ τήν πόλη Μαϊκόπ. Οἱ πετρελαιοπηγές ἦταν ἄθικτες καί βρίσκονταν ἀπόλυτα σέ καλή κατάσταση. — *171.*

188 Μιλώντας γιά «νέα» Οὐκρανική ΚΕ, ὁ Λένιν ἔχει ὑπόψη του τήν ΚΕ πού ἐκλέχθηκε στήν IV Πανουκρανική συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚ(μπ) Οὐκρανίας (βλ. σημείωση 181). — *172.*

189 Τό σημείωμα πρός τούς Ι. Ι. Σβάρτς, Γ. Α. Γιάκοβλεφ κ.ἄ. γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν, πιθανότατα, στή διάρκεια τοῦ IX συνεδρίου τοῦ ΚΚΡ (μπ), κατά τή συζήτηση τοῦ θέματος γιά τήν οἰκονομική οἰκοδόμηση. Μιλώντας στήν 4η (πρωινή συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου, στίς 31 τοῦ Μάρτη ὁ Λένιν εἶπε: «...οἱ ἐργάτες τοῦ Ντονιέτς καί τοῦ Νικολάγεφ καταδίκασαν ἀνοιχτά τή μισοδημαγωγική συλλογικότητα πού ὑποστήριζε ὁ Σαπρόνοφ» ("Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 40ός, σελ. 274). "Υστερα ἀπ' αὐτό, πιθανό, ὁ Λένιν πῆρε τό παρακάτω σημείωμα ἀπό τόν Σαπρόνοφ: «σύντρ. Λένιν. Ἀπό ποῦ πληροφορηθήκατε ὅτι οἱ ἐργάτες τοῦ Ντονιέτς ἀντιτάχθηκαν σέ μένα πάνω στό οἰκονομικό ζήτημα; Ἀντίθετα, ὅλοι ἀπό τό Ντονιέτς μέ ἐπικεφαλῆς τόν Τσουμπρά, ψήφισαν ὑπέρ τῶν δικῶν μου θέσεων» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *172.*

190 Δέν ἔγινε δυνατό νά ἐξακριβωθεῖ γιά ποιά ἀπόφαση τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου τοῦ ΚΚΡ(μπ) πρόκειται. — *172.*

191 Ὁ Α. Μ. Νικολάγεφ ἔγραφε στά ἀπομνημονεύματά του «Ὁ Λένιν καί τό ραδιόφωνο» ὅτι μέ τήν τακτοποίηση τοῦ ραδιοφωνικοῦ δικτύου στή Σοβιετική Ρωσία, τό ἐνδιαφέρον γιά τίς ραδιοεπικοινωνίες ἀπό τήν πλευρά διαφόρων ὑπηρεσιῶν αὐξήθηκε, οἱ ἀπαιτήσεις ξεπέρασαν τίς δυνατότητες τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων. Στόν Λένιν ἄρχισαν νά φτάνουν παράπονα γιά μή ἱκανοποιητική ἐργασία τοῦ ραδιοφωνικοῦ τμήματος τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων. Ἕνα ἀπ' αὐτά τά παράπονα, ἀπό τόν διευθυντή τοῦ Ρωσικοῦ Τηλεγραφικοῦ Πρακτορείου ΡΟΣΤΑ Π. Μ. Κέρζεντσεφ, ὁ Λένιν ἔστειλε στόν Νικολάγεφ μέ τήν παράκληση νά δόσει ἐξηγήσεις, καί ἀργότερα, ὅταν πῆρε τήν ἀπάντηση ὅτι ἡ συζήτηση ξεπερνάει τήν προσφορά, ἔγραψε σ' αὐτόν σημείωμα μέ τήν ἐντολή νά ὑποβάλλει μηνιαῖα δελτία γιά τή δουλιά τῶν ραδιοφωνικῶν σταθμῶν. «Καί πραγματικά, ὁ Λένιν ἔλεγχε αὐτά τά δελτία», θυμόταν ὁ Νικολάγεφ (Α. Μ. Νικολάγεφ. «Ὁ Λένιν καί τό ραδιόφωνο». Μόσχα, 1958, σελ. 23). — *174.*

192 Τό σημείωμα πρός τόν Α. Β. Λουνατσάρσκι μεταβιβάστηκε μέσω τῆς γραμμα-

τείας τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Στό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο αὐτοῦ τοῦ ντοκουμέντου ὑπάρχει ἐντολή τοῦ Λένιν πρός τόν γραμματέα: «νά λάβει γνώση ὁ Λουνατσάρσκι» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *174.*

193 Στό γράμμα, πού ἀπευθύνεται στήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ οὐκρανικοῦ κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων (ἀκτιβιστῶν), ὁ «Σένια» (Σ. Λαβρόφ) ανακοίνωσε τήν ἀποχώρησή του ἀπ' αὐτό τό κόμμα, τό ὁποῖο, ὅπως ἀναγνώριζε, μετατράπηκε ὁριστικά σέ ἀντεπαναστατική ὀργάνωση. Τό γράμμα αὐτό, μέ τόν τίτλο «Εἰλικρινεῖς ὁμολογίες», δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 81, 17 τοῦ Ἀπρίλη 1920. — *177.*

194 *Ὁ Οὐρατάτζε* — ἐκπρόσωπος τῆς μενσεβίκικης κυβέρνησης τῆς Γεωργίας, πού ἦρθε στό Ροστόβ γιά νά κατευθυνθεῖ ἀπό κεῖ στή Μόσχα γιά διεξαγωγή διαπραγματεύσεων μέ τή Σοβιετική κυβέρνηση — κρατήθηκε στό Ροστόβ μέ ἐντολή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ μετώπου τοῦ Καυκάσου. Τό γεγονός αὐτό ἀνέφερε στόν Β. Ι. Λένιν ὁ Γ. Κ. Ὀρτζονικίτζε. — *178.*

195 Στό τηλεγράφημά του πρός τόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Σαράτοφ καί τῆς ΕΕ τοῦ κυβερνείου ὁ Α. Ντ. Τσιουρούπα γνωστοποιοῦσε τά παράπονα τοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου Σαράτοφ σχετικά μέ τίς ἐνέργειες τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νομοῦ Καμίσιν, ἡ ὁποία ἀπαιτοῦσε, δῆθεν, ἀπό τή νομαρχιακή ἐπιτροπή Ἐπισιτισμοῦ (ΝΕΕ) ὅλα τά σιτηρά πού ἔφθασαν στό νομό νά μένουν ἐπιτόπου, νά μή στέλνονται στό κέντρο καί στό στρατό, ἀλλά νά χρησιμοποιοῦνται μόνο γιά τήν ἱκανοποίηση τῶν τοπικῶν ἀναγκῶν. Στή βάση τῶν ἁρμοδιοτήτων πού τοῦ παραχωρήθηκαν μέ τό διάταγμα τῆς 13 τοῦ Μάρτη 1918, ὁ Τσιουρούπα ἀπαίτησε τήν ἀκύρωση τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νομοῦ Καμίσιν.

Στό ἀπαντητικό τηλεγράφημα τῆς 28 τοῦ Ἀπρίλη 1920 ὁ πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Σαράτοφ Πλάξιν ἔγραφε ὅτι οἱ πληροφορίες τοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου δέν εἶναι σωστές, γιατί αὐθαίρετες ἐνέργειες, χωρίς τήν ἄδεια τῶν ἀντίστοιχων ὀργάνων τῆς ἐργατοαγροτικῆς ἐξουσίας, ἡ Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ νομοῦ Κασίμιν δέν ἔκανε. — *179.*

196 Πρόκειται γιά τήν ἔρευνα τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς σχετικά μέ τήν ὑπόθεση τοῦ ψευτοσυνεταιρισμοῦ τῆς Πετρούπολης. Οἱ πρώην ἰδιοκτῆτες ἑνός ἀπό τά ἐκδοτικά καί ἑνός τυπογραφείου, γιά νά ἀποφύγουν τήν ἐθνικοποίησή τους, ὀργάνωσαν, τό 1918, ψευτοσυνεταιρισμό, ὁ ὁποῖος, ἐξαπατώντας τό κράτος, ἔπαιρνε παραγγελίες ἀπό ἱδρύματα. Σύμφωνα μέ ὑπόδειξη τοῦ Β. Ι. Λένιν ἡ Πανρωσική Ἔκτακτη Ἐπιτροπή ἐρεύνησε τήν ὑπόθεση αὐτή. Ὁ ψευτοσυνεταιρισμός διαλύθηκε. Τό τυπογραφεῖο δόθηκε στό Συμβούλιο Λαϊκῆς Οἰκονομίας τῆς Πετρούπολης, καί τό ἐκδοτικό στό τμῆμα τοῦ Κρατικοῦ ἐκδοτικοῦ στήν Πετρούπολη. — *180.*

197 Τό σημείωμα γράφτηκε σχετικά μέ τήν παραβίαση ἀπό τόν ὁδηγό τοῦ Β. Ι. Λένιν Σ. Κ. Γκίλ τῆς ἐργατικῆς πειθαρχίας. — *180.*

198 Ὁ ἐπίτροπος τῆς Δημόσιας βιβλιοθήκης στήν Πετρούπολη (σήμερα Κρατική

βιβλιοθήκη «Μ. Ε. Σαλτικόφ-Στσεντρίν») Β. Μ. Άντερσον άπευθύνθηκε στόν Λαϊκό έπίτροπο Παιδείας Α. Β. Λουνατσάρσκι μέ τίς παρακλήσεις: 1) νά τοῦ στείλει έκμέρους τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας μιά «τυπική άπαγόρευση» χορήγησης στό σπίτι σπάνιων άντιτύπων τῆς προοχτωβριανῆς έπαναστατικῆς φιλολογίας πού φυλάσσονταν στή βιβλιοθήκη, καί 2) νά προωθήσει τήν αἴτηση τῆς Δημόσιας βιβλιοθήκης γιά τή μετονομασία της σέ Ρωσική κρατική βιβλιοθήκη. — *181.*

199 Βλ. σημείωση 97. — *182.*

200 Γράφτηκε σάν άπάντηση στό τηλεγράφημα πού ἔστειλε τό Σοβιέτ τῆς 1ης Στρατιᾶς έργασίας στίς 17 τοῦ Ἀπρίλη 1920, στό όποῖο άναφερόταν ὅτι «ή συνεχής άλλαγή τῶν συνόρων τῶν κυβερνείων τῶν Οὐραλίων καί τῶν γειτονικῶν κυβερνείων, πού συχνά θίγει άκόμη καί τήν κατάταξη κατά όμάδες τῶν έπαρχιῶν, ἤδη περιέπλεξε σημαντικά τίς σχέσεις». Τό Συμβούλιο τῆς 1ης Στρατιᾶς έργασίας ζητοῦσε νά σταματήσουν οί άλλαγές τῶν συνόρων καί νά τοῦ έπιτραπεῖ νά συντάξει τούς χάρτες τῶν κυβερνείων τῶν Οὐραλίων, τῶν γειτονικῶν κυβερνείων, καί τῶν νομῶν. Μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν τό ζήτημα αὐτό μπῆκε γιά συζήτηση στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 20 τοῦ Ἀπρίλη 1920, μέ άπόφαση τοῦ όποίου στάλθηκε τό δοσμένο τηλεγράφημα στό Σοβιέτ τῆς 1ης Στρατιᾶς έργασίας.

Στήν ἴδια έπίσης συνεδρίαση συζητήθηκε «ή διαμαρτυρία τοῦ Συμβουλίου τῆς 1ης Στρατιᾶς έργασίας σχετικά μέ τό ζήτημα τοῦ νέου διαχωρισμοῦ τῶν κυβερνείων τοῦ Τιουμέν καί Τσελιάμπινσκ». Τό ΣΛΕ πῆρε τήν άπόφαση πού παρατίθεται στό δεύτερο τηλεγράφημα. — *182.*

201 Τό σημείωμα γράφτηκε σέ γράμμα τοῦ καθηγητῆ Σ. Π. Κόστιτσεφ πού άπευθυνόταν στόν Α. Μ. Γκόρκι. Στό γράμμα άναφέρονταν πληροφορίες σχετικά μέ τίς έργασίες τοῦ έργαστηρίου φυσιολογίας τῶν φυτῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πετρούπολης, πού παρουσίαζαν μεγάλο έπιστημονικό καί πρακτικό ένδιαφέρον. Στό γράμμα έπισυναπτόταν κατάλογος τῶν έντελῶς άπαραίτητων άντικειμένων καί ύλικῶν, τῶν όποίων ή ἔλλειψη παρεμπόδιζε σοβαρά τή δουλιά πού γινόταν στό έργαστήριο. Στίς 22 τοῦ Ἀπρίλη 1920 ό Α. Μ. Γκόρκι διαβίβασε τό γράμμα αὐτό στόν Β. Ι. Λένιν μέ τήν παράκληση νά χορηγηθοῦν στόν καθηγητή Κόστιτσεφ τά άπαραίτητα ύλικά γιά τίς πειραματικές του έργασίες.

Στό τέλος τοῦ σημειώματος τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει έπισημείωση τοῦ Λαϊκοῦ έπιτρόπου Ὑγιεινῆς: «Τάσσομαι άνεπιφύλακτα ὑπέρ αὐτῆς τῆς πρότασης τοῦ Β. Ι. Λένιν καί παρακαλῶ κι' έγώ νά παρέχεται κάθε βοήθεια στόν σ. Γκόρκι. *Ν. Σεμάσκο»*. — *184.*

202 Σύμφωνα μέ πληροφορία τοῦ Β. Π. Μιλιούτιν, ή άνταλλαγή τῶν σημειωμάτων ἔγινε στίς 23 τοῦ Ἀπρίλη 1920, τήν ήμέρα τοῦ γιορτασμοῦ τῶν 50χρονων τοῦ Β. Ι. Λένιν, στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, κατά τή συζήτηση τῶν ζητημάτων πού σχετίζονταν μέ τή μετοίκηση γερμανῶν έργατῶν, πού εἶχαν έκφράσει τήν έπιθυμία νά έργαστοῦν στή Σοβιετική Ρωσία.

Στό πρῶτο σημείωμα τοῦ Λένιν ό Μιλιούτιν άπάντησε: «Γιά νά μήν ὑπάρξει χρονοτριβή πρέπει νά άσκηθεῖ πίεση στόν Τσιτσέριν, ό όποῖος μοῦ εἶπε ὅτι δῆθεν ό Τζερζίνσκι ὑπέβαλε αἴτηση στήν ΚΕ. Μπορῶ άκόμη καί *σήμερα* νά μιλήσω μέ τόν Τσιτσέριν. Πάρθηκε ή «άπόδειξη»; — Ἔγινε μ'

αὐτούς συμφωνία, τό κείμενό της μπορῶ νά Σᾶς τό δόσω αὔριο» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII, σελ. 62). Σέ ἀπάντηση στό σημείωμα αὐτό ὁ Μιλιούτιν πῆρε δεύτερο σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν.

Γιά τό ζήτημα τῆς μετοίκησης γερμανῶν ἐργατῶν στή Σοβιετική Ρωσία βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, σημείωση 212. — *185.*

203 Πρόκειται γιά τό βιβλίο τοῦ Κ. Α. Τιμιριάζεφ «Ἐπιστήμη καί Δημοκρατία. Συλλογή ἄρθρων τῆς περιόδου 1904-1919». Μόσχα, 1920.

Στήν IX σελίδα τοῦ βιβλίου ὑπάρχει ἡ δωριτική ἀφιέρωση τοῦ συγγραφέα «Πρός τόν ἀξιότιμο Βλαντίμιρ Ἰλίτς Λένιν, ἀπό τόν Κ. Τιμιριάζεφ πού θεωρεῖ τόν ἑαυτό του εὐτυχή νά εἶναι σύγχρονός του καί μάρτυρας τῆς ἔνδοξης δράσης του». Τό βιβλίο τοῦ Τιμιριάζεφ ἐκτίθεται στό μουσεῖο «Γραφεῖο καί κατοικία τοῦ Β. Ι. Λένιν στό Κρεμλίνο». — *185.*

204 Στό ἀπαντητικό σημείωμά του πρός τόν Β. Ι. Λένιν, ὁ Α. Ι. Ρίκοφ ἔγραφε ὅτι τήν ἑπόμενη ἡμέρα θά δόσει ἐντολή στήν ἐφημερίδα «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν» νά σταματήσει τή δημοσίευση πληροφοριῶν σχετικά μέ τίς φορτοεκφορτώσεις καυσίμων καί νά δημοσιεύει μόνο εἰδήσεις γιά τόν ἀνεφοδιασμό. — *186.*

205 Τό σημείωμα πρός τόν γραμματέα γράφτηκε σέ σχέση μέ τό τηλεγράφημα πού πάρθηκε στίς 25 τοῦ Ἀπρίλη 1920 ἀπό τό Ταγκανρόγκ ἀπομέρους τῆς περιφερειακῆς κομματικῆς συνδιάσκεψης, πού ἀπευθυνόταν στόν Β. Ι. Λένιν μέ τήν παράκληση νά σταματήσει τίς ἀσχημίες καί τήν ἀκαταστασία γύρω ἀπό τό ζήτημα τῶν συνόρων τοῦ κυβερνείου τοῦ Ντονιέτς καί τῆς περιοχῆς τοῦ Ντόν, πού ἀποδιοργανώνουν τή δουλιά τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπιτρόπου τῆς περιφέρειας Ταγκανρόγκ καί τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐπαρχίας. — *186.*

206 Δέν ἔγινε δυνατό νά ἐξακριβωθεῖ γιά ποιό τηλεγράφημα τοῦ Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε πρός τόν Β. Ι. Λένιν πρόκειται. — *190.*

207 Στό χειρόγραφο τοῦ τηλεγραφήματος ἡ λέξη «λεπτομέρειες» διαγράφηκε ἀπό ἄγνωστον καί γράφτηκε: «τή μορφή προσέλκυσης τοῦ Βινιτσένκο στήν κυβερνητική δραστηριότητα».

Τήν ἄνοιξη τοῦ 1920 ὁ Β. Κ. Βινιτσένκο, πού βρισκόταν στή Βιέννη σάν ἐμιγκρές, δήλωσε ὅτι διακόπτει τίς σχέσεις του μέ τούς οὐκρανούς μενσεβίκους καί συμφωνεῖ μέ τήν πλατφόρμα τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Οὐκρανίας. Ὁ Βινιτσένκο ἀπευθύνθηκε στήν κυβέρνηση τῆς ΣΟΣΔΡ μέ τήν παράκληση νά τοῦ ἐπιτρέψει νά ἔρθει στήν Οὐκρανία καί νά τοῦ δοθεῖ ἡ δυνατότητα νά πάρει δραστήριο μέρος στόν ἀγώνα ἐνάντια στούς λευκοπολωνούς καί τόν Βράνγκελ, καθώς καί στήν οἰκοδόμηση τῆς Σοβιετικῆς Οὐκρανίας.

Παίροντας ὑπόψη ὅτι πίσω ἀπό τόν Βινιτσένκο καί τούς ἄλλους ἐθνικιστές ἡγέτες βρίσκονταν μεγάλος ἀριθμός οὐκρανῶν ἐμιγκρέδων καί μέ σκοπό νά ἀποσπαστοῦν ἀπ' αὐτούς τά παραπλανημένα ἐργατικά στοιχεῖα, ἀποφασίστηκε νά προσελκυστεῖ ὁ Βινιτσένκο στή σοβιετική δουλιά. Αὐτό τό ζήτημα συζητήθηκε ἐπανειλημμένα στήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) καί στήν ΚΕ τοῦ ΚΚ(μπ) Οὐκρανίας.

Μέ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ(μπ) Οὐκρανίας πού πάρθηκε στίς 6 τοῦ Σεπτέμβρη, ὁ Βινιτσένκο ἔγινε μέλος τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Οὐκρανίας καί διορίστηκε ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί Λαϊκός ἐπίτροπος Ἐξωτερικῶν τῆς ΣΣΔ Οὐκρα-

νίας. Τήν ἴδια μέρα τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) πῆρε τήν παρακάτω ἀπόφαση γιά τόν Βινιτσένκο: «Τό Πολιτικό Γραφεῖο διαπιστώνει ὅτι ὁ σ. Βινιτσένκο δέν εἶναι σταθερός στίς ἀπόψεις του καί γι' αὐτό, χωρίς νά φέρει ἀντίρηση γιά τήν ἄμεση πρόσληψή του στό Κόμμα, προτείνει, νά μήν τοῦ δοθεῖ κανένα πόστο, ὡσότου δοκιμαστεῖ σέ πρακτική δουλιά» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1920 ὁ Βινιτσένκο ἔφυγε πάλι γιά τό ἐξωτερικό. — *190.*

208 Στίς 3 τοῦ Μάη 1920 ὁ Β. Ι. Λένιν πῆρε τηλεγράφημα ἀπό τό Μπακού, πού εἶχε σταλεῖ ἀπό τόν Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε, στό ὁποῖο ἀναφερόταν ὅτι μέχρι τίς 15 τοῦ Μάη ἐλπίζει νά βρίσκεται στήν Τιφλίδα. Στίς 4 τοῦ Μάη ὁ Λένιν πῆρε δεύτερο τηλεγράφημα τοῦ Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε, στό ὁποῖο ἀναφερόταν ὅτι ὑπῆρχε δυνατότητα νά καταληφθεῖ ἡ Τιφλίδα ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 12 τοῦ Μάη. Τήν ἴδια κιόλας μέρα, 4 τοῦ Μάη, ἔγινε συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ), στήν ὁποία, ἀφοῦ συζητήθηκαν τά τηλεγραφήματα τοῦ Ὀρτζονικίτζε, ἀποφασίστηκε νά σταλεῖ ἀμέσως σ' αὐτόν τηλεγράφημα ὅτι ἀπαγορεύεται «νά αὐτοδιαθέτει τή Γεωργία. Νά συνεχιστοῦν οἱ διαπραγματεύσεις μέ τήν κυβέρνηση τῆς Γεωργίας». — *191.*

209 Στίς 7 τοῦ Μάη 1920 ὁ Λένιν πῆρε ἀπαντητικό τηλεγράφημα τῶν Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε καί Σ. Μ. Κίροφ, οἱ ὁποῖοι ἔγραφαν: «Ἡ ἐντολή Σας θά ἐκτελεστεῖ μέ ἀκρίβεια...

Ἀντάρτικη περιοχή: ἡ Νότια Ὀσέτια, οἱ νομοί Ντουσέτι καί Λαγκόντι, ἡ Ἀμπχάζια καί σχεδόν ὅλο τό κυβερνεῖο τῆς Κουταΐς. Κατά τήν προέλασή μας πρός τά σύνορα ἡ ἐξέγερση στίς περιοχές πού ἀναφέρθηκαν εἶναι ἀναπόφευκτη. Τί διατάσσετε νά κάνουμε; Νά τήν ὑποστηρίξουμε ἤ ὄχι;» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *191.*

210 Τό σημείωμα πρός τόν Λ. Ντ. Τρότσκι γράφτηκε σέ γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 4 τοῦ Μάη 1920, στό ὁποῖο ἀναφερόταν γιά τό ραδιοτηλεγράφημα τοῦ Κῶρζον, πού πρότεινε τή χορήγηση γενικῆς ἀμνηστίας καί διαλλακτική στάση πρός τούς ἡττημένους λευκοφρουρίτες. Γινόταν σ' αὐτό λόγος γιά ἀναστολή τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων στήν Κριμαία καί στόν Καύκασο. Κατά τή γνώμη τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν ἡ πρόταση νά γίνουν ἄμεσες διαπραγματεύσεις, μέ τόν Βράνγκελ μέ συμμετοχή ἄγγλου ἀξιωματικοῦ, θά θεωρηθεῖ προσβλητική ἀπ' ὅλους τούς πραγματικούς λευκοφρουρίτες καί ἀποτελεῖ βῆμα πρός τήν κατεύθυνση τῆς ντέ φάκτο ἀναγνώρισής μας ἀπό τήν Ἀγγλία. Ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν πρότεινε «νά συμφωνήσουμε νά δοθεῖ ἀμνηστία στόν Βράνγκελ καί νά σταματήσει ἡ παραπέρα προέλασή μας πρός τόν Καύκασο, ὅπου καταλάβαμε ἤδη ὅ,τι ἄξιζε, καί μποροῦμε χωρίς νά καθυστεροῦμε οὔτε λεπτό νά ἀπαντήσουμε ὅτι συμφωνοῦμε». — *193.*

211 Γράφτηκε σέ γράμμα τοῦ Ε. Α. Πρεομπραζένσκι πρός τόν Β. Ι. Λένιν στό ὁποῖο προτεινόταν «νά σταματήσουν οἱ ἀπρέπειες μέ τόν «πατριωτισμό»» καί ἐφιστᾶτο ἡ προσοχή σέ μιά ἀπό τις ὁμιλίες τοῦ Κ. Μπ. Ράντεκ «σχετικά μέ τόν «ἐθνικό» πόλεμο» καί στό σωβινιστικό ἄρθρο τοῦ Μπέργκμαν στήν Ἐφημερίδα «Ἀγκιτροστά». Ὁ Πρεομπραζένσκι ζητοῦσε τήν ἄδεια νά κάνει στή Συντακτική ἐπιτροπή τῶν ἐφημερίδων, ἰδιαίτερα τῶν ἐπαρχιακῶν, ἀνάλο-

γες συστάσεις. Στήν παράκληση τοῦ Πρεομπραζένσκι ὁ Β. Ι. Λένιν ἀπάντησε: «συμφωνῶ πλήρως» καί πρότεινε τίς δοσμένες ὁδηγίες. — *193.*

212 Ἀπ' ἀφορμή τίς προτάσεις πού ἔγιναν ἀπό γερμανούς ἐργάτες, μηχανικούς καί τεχνίτες γιά νά μετοικήσουν καί νά ἐργαστοῦν στή Σοβιετική Ρωσία, στίς 16 τοῦ Μάρτη 1920 μεταδόθηκε ἀπό τό ραδιόφωνο δήλωση τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης γιά τήν ἀνάγκη προκαταρκτικῆς ἀποστολῆς στή Σοβιετική Ρωσία εἰδικῶν ἀντιπροσωπειῶν γιά διευκρίνιση ἐπιτόπου τῶν συνθηκῶν δουλιᾶς καί ζωῆς αὐτῶν πού θά ἔρθουν γιά ἐργασία.

Στίς 6 τοῦ Μάη 1920 ἐπειδή ἔφταναν συνεχῶς καί μαζικά προτάσεις ὁμάδων ἐργατῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ, πού ζητοῦσαν νά ἐργαστοῦν στή Σοβιετική Ρωσία, ἡ Σοβιετική κυβέρνηση, ἀφοῦ ἐπιβεβαίωσε τή δήλωσή της τῆς 16 τοῦ Μάρτη 1920, γιά μιά ἀκόμη φορά δήλωσε ἀπό τό ραδιόφωνο γιά τήν ἀνάγκη ἀποστολῆς εἰδικῆς ἀντιπροσωπείας στή Σοβιετική Ἕνωση. Στή δήλωση αὐτή ἀναφερόταν: «Οἱ δύσκολες οἰκονομικές συνθῆκες, πού δημιουργήθηκαν ἐξαιτίας τοῦ μακροχρόνιου πολέμου, κάνουν ἀπαραίτητη τήν προκαταρκτική προσεκτική ἐξακρίβωση τῶν ὑποδεικνυόμενων ὅρων, γιατί οἱ ἐργάτες πού θάρθουν στή Σοβιετική Ρωσία θά παίρνουν ὅ,τι παίρνουν καί οἱ ρῶσοι ἐργάτες, ὄχι ὅμως περισσότερο.

Γιά τήν ἄφιξη ἀντιπροσωπειῶν πρέπει νά γίνεται εἰδοποίηση νωρίτερα ἀπό τό ραδιόφωνο».

Πάνω σ' αὐτή τή δήλωση ἡ Λ. Α. Φότιεβα ἔγραψε πρός τόν Β. Π. Μιλιούτιν τό παρακάτω σημείωμα: «σ. Μιλιούτιν! Ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς Σᾶς παρακαλεῖ νά τοῦ στείλετε ἀντίγραφο τῶν ἐντολῶν Σας, σύμφωνα μέ τήν ἐπισημείωσή του». Καί πάνω στήν ἴδια δήλωση ὁ Β. Π. Μιλιούτιν γράφει τήν παρακάτω ἐντολή: «Νά σταλοῦν ἀντίγραφα τοῦ ραδιοφώνου καί ἡ ἐπισημείωση τοῦ Β. Ι. Λένιν *στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐργασίας* — στούς συντρόφους Σμίντ καί Ἄνιξτ, *στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν* — στούς συντρόφους Τσιτσέριν καί Καραχάν, *στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου* — σύντροφο Σέινμαν καί στά μέλη τοῦ προεδρείου τοῦ ΑΣΛΟ γιά νά καθοδηγοῦνται ὁπωσδήποτε ἀπ' αὐτά κατά τή διεξαγωγή τῶν διαπραγματεύσεων. Οἱ συμφωνίες πού θά γίνονται θά ἔχουν ἰσχύ μόνο, ὅταν ἔχει ληφθεῖ ἡ παραπάνω ἀναφερόμενη ἀπόδειξη παραλαβῆς» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *193.*

213 Μέ ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ τῆς 22 Ἰούνη 1920, ὁ Γ. Σ. Γκανέτσκι διορίστηκε μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου. — *193.*

214 Ὅπως φαίνεται, τό τηλεγράφημα γράφτηκε σέ ἀπάντηση τοῦ τηλεγραφήματος τῶν Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε καί Σ. Μ. Κίροφ, πού πάρθηκε στίς 7 τοῦ Μάη 1920, στό ὁποῖο ἀναφερόταν ὅτι ἡ Γεωργία παίρνει μιά σειρά ἐπιθετικά μέτρα ἐνάντια στό Σοβιετικό Ἀζερμπαϊτζάν καί ὅτι στίς συνθῆκες εἰρήνης πρέπει ἀπαραίτητα νά προωθεῖται τό αἴτημα γιά τήν «ἀνακήρυξη τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στή Γεωργία» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *195.*

215 Γράφτηκε πάνω στό ὑπόμνημα τοῦ Π. Π. Νογκίν γιά τήν ἀνάγκη συγκέντρωσης τῶν λογιστικῶν ἐργασιῶν στή Σοβιετική Ρωσία. Στό ἐπισυναπτόμενο σχέδιο διατάγματος προτεινόταν νά συσταθεῖ γι' αὐτό τό σκοπό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Κρατικοῦ Λογιστηρίου, στό ὁποῖο θά ἀνατίθονταν τά καθήκοντα τῆς

ἑνοποίησης, ὀργάνωσης καί τακτοποίησης τῶν λογιστικῶν ἐργασιῶν ὅλων τῶν ὑπηρεσιῶν· τῆς ἐπεξεργασίας ἑνιαίου σχεδίου ὑπολογισμοῦ τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητας· τῆς καθοδήγησης καί ἐπιτήρησης τῶν ἐργασιῶν σχετικά μέ τήν ἀπογραφή τῆς κρατικῆς περιουσίας· τῆς σύνταξης πλήρων ἐτήσιων παγκρατικῶν λογαριασμῶν καί ἰσοζυγίων γιά ὅλες τίς περιουσιακές, ὑλικές καί οἰκονομικές δοσοληψίες τῆς Δημοκρατίας κτλ.

Στίς 25 τοῦ Μάη 1920 ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὑποβάλλοντας στόν Β. Ι. Λένιν τή γνωμοδότηση τοῦ διευθυντῆ τοῦ οἰκονομικοῦ τμήματος τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης Ἀτσκάσοφ, ἔγραφε ὅτι, κατά τή γνώμη του, τό σχέδιο τοῦ Νογκίν εἶναι καρπός «καριερίστικων ἐπιδιώξεων μιᾶς ὁμάδας καλαμαράδων πού προσπαθοῦν νά δημιουργήσουν νέες ἀργομισθίες», καί πρότεινε νά ἀποριφθεῖ (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV, σελ. 124). — *197.*

216 Στίς 18 Μάη 1920 τό ΣΛΕ πῆρε τήν παρακάτω ἀπόφαση πάνω στήν εἰσήγηση τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐσωτερικῶν Μ. Φ. Βλαντίμιρσκι «Σχετικά μέ τήν τάξη πού πρέπει νά τηρεῖται κατά τήν ἐπίδοση ἐπεξηγηματικῶν ἀπαντήσεων στήν ἀγγλική ἀντιπροσωπεία, στήν περίπτωση πού αὐτή θά ἀπευθυνόταν στό Ἐπιτροπάτο», «Οἱ γραπτές ἐπεξηγηματικές ἀπαντήσεις πρέπει νά ἐκδίδονται μέ τήν ὑπογραφή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου, καί οἱ ἀπαντήσεις στά ἐρωτήματα, πού ἔχουν τεθεῖ μέ ἐρωτηματολόγιο τῆς ἀντιπροσωπείας πρέπει νά στέλνονται, ἄν εἶναι δυνατόν μεταφρασμένες στά ἀγγλικά, στό ΛΕ Ἐσωτερικῶν στόν σ. Βλαντίμιρσκι. Στόν σ. Βλαντίμιρσκι δίνεται ἐντολή νά ἔρθει σέ ἐπαφή μέ τήν ἐπιτροπή τοῦ σ. Ράντεκ, γιατί εἶναι ἀνάγκη νά ἐκδοθεῖ στά ἀγγλικά μπροσούρα στήν ὁποία νά ἐκτίθεται ἡ ἱστορία τῆς ἵδρυσης τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί τῶν σχέσεων μέ τή Σοβιετική ἐξουσία τῶν ἄλλων πολιτικῶν κομμάτων» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV, σελ. 125). — *197.*

217 Τό γράμμα πρός τόν προλεταριακό συγγραφέα Α. Σ. Σεραφιμόβιτς γράφτηκε ὅταν ὁ γυιός του ἔπεσε στό μέτωπο τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. — *198.*

218 Στίς 4 τοῦ Μάη 1920 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) ἐξέτασε τό ζήτημα σχετικά μέ τήν ἀνάγκη νά ὑπάρχει ἀδιάκοπα στή γραμματεία ἐφημερεύων τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) καί πῆρε τήν παρακάτω ἀπόφαση: «Ἀναγνωρίζει ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἡ συνεχής παρουσία ἐφημερεύοντος» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Στό σημείωμα αὐτό γίνεται λόγος γιά τήν καθιέρωση τέτιου ἐφημερεύοντος καί στή γραμματεία τοῦ ΣΛΕ καί ΣΕΑ.

Στό πίσω μέρος τοῦ χειρογράφου τοῦ Β. Ι. Λένιν ἡ Λ. Α. Φότιεβα ἔγραψε: «Αὐτό ἀφορᾶ μόνο τήν ἡμέρα; δηλ. ἀπό τίς 10-10; Ὅμως ἐγώ τή νύχτα εἶμαι στό σπίτι καί, δυστυχῶς, ἔχω τηλέφωνο». — *199.*

219 Στίς 12 τοῦ Ἰούνη 1920 τό Τμῆμα τῶν ὀργανωτικο-διαφωτιστικῶν ἀμαξοστοιχιῶν τῆς ΠΚΕΕ ἔστειλε ἀντίγραφο τοῦ δοσμένου γράμματος τοῦ Β. Ι. Λένιν στήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) μέ τήν παράκληση νά ὁρίσει ἐπειγόντως ἀντιπροσώπους της, τούς πιό πεπειραμένους καί ὑπεύθυνους καθοδηγητές-ὀργανωτές στήν ἀμαξοστοιχία «Σοβιέτσκι Καβκάζ» καί στό ἀμτόπλοιο «Κράσναγια Ζβεζντά». — *201.*

220 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τήν ἀπόφαση πού πῆρε τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 27 τοῦ Μάη 1920 σχετικά μέ τό ζήτημα τῶν ἀποθε-

μάτων σιτηρῶν, στήν ὁποία δινόταν ἐντολή στά Σοβιέτ Μόσχας καί Πετρούπολης «νά δόσουν πολύ μεγάλη προσοχή στήν ἀνάγκη αὔξησης αὐτό τό χρόνο τῆς συγκομιδῆς κηπουρικῶν προϊόντων στά προάστια τῶν πρωτευουσῶν, καί τά σχέδιά τους, σχετικά μέ τά μέτρα πού μποροῦν νά παρθοῦν, νά τά ὑποβάλουν στό ΣΛΕ ὕστερα ἀπό δυό βδομάδες» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *202.*

221 Στό τηλεγράφημα τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ μετώπου τοῦ Καυκάσου (τό ὁποῖο ἐλήφθη ἀπό τό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας στίς 27 τοῦ Μάη 1920) ἔμπαινε τό ζήτημα τῆς ἀπελευθέρωσης ἀπό τά στρατόπεδα τῶν αἰχμαλώτων πολέμου καί τῆς ἀπόλυσης τῶν κοζάκων αἰχμαλώτων — τῶν ἁπλῶν μαχητῶν καί τῶν ὑπαξιωματικῶν τῆς λευκοφρουρίτικης στρατιᾶς τοῦ Κουμπάν. Γιά τούς ἀξιωματικούς προτεινόταν νά σταλοῦν στό ἐπιτελεῖο τοῦ μετώπου καί νά τεθοῦν στή διάθεσή του. — *202.*

222 Σχετικά μέ τήν ἔκκληση πρός τούς ἄγγλους ἐργάτες ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν ἔγραφε στό ἀπαντητικό του γράμμα πρός τόν Β. Ι. Λένιν: «Σᾶς γράφω αὐτό τό γράμμα ὕστερα ἀπό ὁλονύχτια ἐργασία, ὅταν τέλειωσε ἡ μετάφραση τῆς ἔκκλησής Σας στά ἀγγλικά. Παρά τίς μερικές ἀτέλειές της, θά προξενήσει ἐντύπωση βόμβας πού ἐξεράγη...» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *203.*

223 Στίς 11 τοῦ Ἰούνη 1920 ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Ἐξωτερικῶν Γκ. Β. Τσιτσέριν ἐπέδοσε διακοίνωση τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης πρός τήν κυβέρνηση τῆς Μεγάλης Βρετανίας, στό ὄνομα τοῦ ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας Κῶρζον, στήν ὁποία παρέθετε στοιχεῖα γιά τή βοήθεια πού παρεῖχε ἡ ἀγγλική κυβέρνηση στόν λευκοφρουρίτη στρατηγό Βράνγκελ. Στή διακοίνωση ἀναφερόταν ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Βράνγκελ στή διαταγή του πρός τά στρατεύματά του τῆς 6 τοῦ Μάη «ἀνοιχτά καί ξεκάθαρα ἀναφέρεται στή διπλωματική ἀνάμιξη τῆς Μεγάλης Βρετανίας ὑπέρ αὐτοῦ, σάν μέσο ἐξασφάλισης σέ ὄφελός του τῆς Κριμαίας καί προετοιμασίας νέου χτυπήματος ἐνάντια στή Σοβιετική Ἕνωση». Ἡ διακοίνωση αὐτή δημοσιεύτηκε στίς 13 τοῦ Ἰούνη 1920 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 127. Γιά τό ζήτημα αὐτό βλέπε ἐπίσης τό ἀπό τῆς 11 τοῦ Ἰούνη 1920 γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν Γκ. Β. Τσιτσέριν (σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 380). — *203.*

224 Στό τηλεγράφημα τοῦ Α. Ι. Ρίκοφ, πού πάρθηκε στίς 31 τοῦ Μάη 1920, ὑπάρχουν οἱ παρακάτω ἐπισημειώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν: α) ἐντολή πρός τόν γραμματέα: «Δόστε μου γιά ὑπογραφή τό τηλεγράφημα πού εἶναι γιά ἐπικύρωση ἐκμέρους τοῦ *Συμβουλίου Ἄμυνας*» καί β) σημείωμα πρός ὅλα τά μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας καί τοῦ ΣΛΕ: «Παρακαλῶ ὅλα τά μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας καί τοῦ ΣΛΕ νά ὑπογράψουν ἐδῶ, συμφωνοῦν ἤ ὄχι. *Λένιν*».

Παρακάτω στό τηλεγράφημα ὑπάρχουν οἱ ὑπογραφές: «Σύμφωνος. *Β. Ἀβανέσοφ, Α. Σβιντέρσκι, Β. Μιλιούτιν, Μ. Βλαντίμιρσκι, Β. Σμίντ, Μιχ. Ποκρόβσκι, Λιουμπόβιτς, Βινοκούροφ, Β. Κουράγεφ, Ν. Μπριουχάνοφ καί Ντ. Κούρσκι*» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *204.*

225 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) πού πάρθηκε στίς 4 τοῦ Μάη 1920 γιά τό σταμάτημα τῶν στρατιωτικῶν

ἐπιχειρήσεων στήν Κριμαία καί στόν Καύκασο. Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 335. — *205*.

226 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τόν «Κανονισμό γιά τήν ἐπιτροπή τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων (γιά τό Μικρό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων)», πού ἐπικυρώθηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τήν 1η τοῦ Ἰούνη 1920. Ἡ προσθήκη πού ἔκανε ὁ Β. Ι. Λένιν ἀφορᾶ τά πρῶτα 4 ἄρθρα τοῦ «Κανονισμοῦ», στά ὁποῖα καθορίζεται ὅτι «τό Μικρό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἔχει καθῆκον νά προετοιμάζει λεπτομερειακά τά ζητήματα πού βρίσκονται στή δικαιοδοσία τοῦ ΣΛΕ καί πού χρειάζονται προκαταρκτική ἐπεξεργασία. Ἡ κατεύθυνση τῶν ζητημάτων πού φθάνουν στό ΣΛΕ καθορίζεται ἀπό τό Μικρό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, μέ ἐξαίρεση τά ζητήματα πού ἔχουν σχέση μέ τόν προϋπολογισμό — πού κι' αὐτά περνοῦν ὑποχρεωτικά ἀπό τό Μικρό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων — καί τά ζητήματα πού φθάνουν στό Μικρό ΣΛΕ μέ ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Ὁ γραμματέας ἔχει γράψει στό ντοκουμέντο τά παρακάτω ἐπώνυμα τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων πού ρωτήθηκαν, καί ἦταν σύμφωνα μέ τήν προσθήκη πού ἔκανε ὁ Β. Ι. Λένιν: Βλαντίμιρσκι, Ἀβανέσοφ, Κούρσκι, Κάμενεφ, Σεμάσκο, Μιλιούτιν, Ποκρόβσκι, Νικολάγεφ, Σερεντά, Κρεστίνσκι, Σκλιάνσκι. — *205*.

227 Στό περιθώριο τοῦ δακτυλογραφημένου ἀντιγράφου αὐτοῦ τοῦ τηλεγραφήματος, πού φυλάσσεται στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ, ὑπάρχει ἡ ἐπισημείωση τοῦ Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε: «Τό τηλεγράφημα τό παρέλαβα τό καλοκαίρι τοῦ 1920. *Ὀρτζονικίτζε»*. Γιά ποιά ἐπερώτηση τοῦ Λένιν πρόκειται δέν ἔγινε δυνατό νά ἐξακριβωθεῖ. — *206*.

228 Γράφτηκε σέ τηλεγράφημα τοῦ Ι. Β. Στάλιν τῆς 3 τοῦ Ἰούνη 1920 πρός τόν Β. Ι. Λένιν, στό ὁποῖο προτεινόταν ἤ νά γίνει ἀνακωχή μέ τόν Βράνγκελ καί νά δημιουργηθεῖ ἡ δυνατότητα νά παρθοῦν ἀπό τό μέτωπο τῆς Κριμαίας μιά-δυό μεραρχίες, ἤ νά ἐγκαταλειφθοῦν κάθε εἴδους διαπραγματεύσεις μέ τόν Βράνγκελ, νά τοῦ δοθεῖ ἕνα χτύπημα καί, ἀφοῦ συντριβεῖ ὁ Βράνγκελ, νά ἀποδεσμευθοῦν δυνάμεις γιά νά σταλοῦν στό πολωνικό μέτωπο. Ὁ Στάλιν παρακαλοῦσε τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) «νά πάρει ὅλα τά μέτρα γιά νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ ἀνακωχή καί ἡ δυνατότητα μεταφορᾶς τμημάτων ἀπό τό μέτωπο τῆς Κριμαίας, εἴτε, ἄν αὐτό δέν εἶναι δυνατό ἀντικειμενικά, νά ἐγκριθεῖ ἡ ἐπίθεσή μας μέ σκοπό τήν ἐξάλειψη τοῦ Κριμαϊκοῦ ζητήματος μέ στρατιωτικά μέσα». — *206*.

229 Γράφτηκε σέ τηλεγράφημα τοῦ Ι. Β. Στάλιν, πού στάλθηκε στίς 4 τοῦ Ἰούνη 1920 ἀπό τό Κρεμεντσούγκ, τό ὁποῖο ὁ Β. Ι. Λένιν πῆρε, ὅπως φαίνεται, στή διάρκεια τῆς συνεδρίασης τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας. Στό τηλεγράφημα ἀναφερόταν ὅτι ὁ στρατηγός Βράνγκελ ἔχει τήν πρόθεση νά ἐπιτεθεῖ στήν περιοχή Ἀλεσκι-Χερσών μέ μιά ὁμάδα στρατευμάτων καί μέ μιά ἄλλη νά κάνει ἀπόβαση στήν περιοχή τῆς Ὀδησσοῦ, γιά νά τήν ὑπερφαλαγγίσει ἀπό δυό πλευρές.

Ὅταν ὁ Λένιν πῆρε τό ἀπαντητικό σημείωμα τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι, στό ὁποῖο ἀναφερόταν ὅτι ἡ προσφυγή τοῦ Στάλιν κατευθείαν στόν Λένιν παρα-

βιάζει τήν καθιερωμένη τάξη (γιατί παρόμοιες πληροφορίες ὁ διοικητής τῶν στρατευμάτων τοῦ Νοτιοδυτικοῦ μετώπου Α. Ι. Ἐγκόροφ ἔπρεπε νά στείλει στόν ἀνώτατο διοικητή), ἔγραψε δεύτερο σημείωμα πρός τόν Τρότσκι. — *208.*

230 Ἡ ἀνταλλαγή σημειωμάτων τοῦ Β. Ι. Λένιν μέ τόν Κ. Α. Ἀλφέροφ ἔγινε στή διάρκεια τῆς συνεδρίασης τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας τῆς 4 τοῦ Ἰούνη 1920, στήν ὁποία παραβρέθηκε ὁ Ταχταμίσεφ. — *209.*

231 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τά πειράματα πού ἔκανε ὁ Σ. Ι. Μπότιν, ὁ ὁποῖος ἀσχολοῦνταν μέ τό πρόβλημα τῆς πραγματοποίησης ἔκρηξης ἀπό ἀπόσταση μέ τή βοήθεια ἠλεκτρομαγνητικῶν κυμάτων. Ὁ Β. Ι. Λένιν, κατανοώντας τήν τεράστια σημασία αὐτοῦ τοῦ προβλήματος στίς συνθῆκες τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καί τῆς ξένης στρατιωτικῆς ἐπέμβασης, ἔδινε μεγάλη προσοχή καί ἐκδήλωνε μεγάλη φροντίδα γιά τόν ἐφευρέτη. Ὁ Α. Μ. Νικολάγεφ ἀφηγεῖται στά ἀπομνημονεύματά του λεπτομερειακά γι' αὐτό τό ζήτημα (βλ. Α. Μ. Νικολάγεφ. «Ὁ Λένιν καί τό ράδιο». Μόσχα 1958, σελ. 24-26).

Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάσσονται τά σημειώματα πού ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν πρός τόν Λ. Μπ. Κράσιν σχετικά μέ τόν Μπότιν. Ὁ Λένιν γράφει πρός τόν Κράσιν: «Μπότιν; Ἀκούσατε γι' αὐτόν; Λέγεται ὅτι ἐφεῦρε τρόπο πραγματοποίησης ἔκρηξης ἀπό ἀπόσταση;». Καί ὁ Κράσιν ἀπαντάει: «Δέν ἄκουσα. Πιθανῶς, εἶναι κουραφέξαλα». Λένιν: *«Εἶναι ἐδῶ.* Πέστε νά τόν στείλει τό ΑΣΛΟ σέ Σᾶς». Στό ἀρχεῖο ὑπάρχουν ἀρκετά σημειώματα καί γράμματα τοῦ Λένιν σχετικά μέ τό θέμα αὐτό. Ἕνα μέρος τῶν ντοκουμέντων αὐτῶν δημοσιεύεται σέ τοῦτο τόν τόμο (βλ. ντοκουμέντα, 373, 400, 415, 477, 532, 545, καί 578). — *209.*

232 Ὁ Λένιν μιλώντας γιά «είδικό», ἔχει ὑπόψη του τόν Α. Μ. Νικολάγεφ, πού στά 1918-1924 ἦταν μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων, καθώς καί πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ραδιοφωνίας. Τό καλοκαίρι τοῦ 1920 ὁ σύντρ. Νικολάγεφ στάλθηκε μέ ἐντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν στόν Σ. Ι. Μπότιν σάν «είδικός» καί ἔμπιστος γιά ὅλα τά μυστικά τοῦ ἐφευρέτη. — *210.*

233 Πρόκειται γιά τήν περίφημη «βαλίτσα τοῦ Φρέι» (Φρέι ἦταν ψευδώνυμο τοῦ Β. Ι. Λένιν), πού πῆρε ἀπό τό Παρίσι τό 1923 ἡ Ἴστπαρτ (Ἐπιτροπή συλλογῆς, μελέτης καί ἔκδοσης τῶν ὑλικῶν τῆς ἱστορίας τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος καί τῆς Μεγάλης Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης). Στή βαλίτσα ὑπῆρχε μιά μεγάλη ποσότητα ντοκουμέντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, μεταξύ τῶν ὁποίων τό χειρόγραφο τοῦ πρώτου ἀπό τά ἔργα του πού ἔφθασαν μέχρι ἐμᾶς «Νέες οἰκονομικές ἀλλαγές στήν ἀγροτική ζωή» (1893), τά ὑλικά πού ἔχουν σχέση μέ τήν ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου προγράμματος τοῦ ΣΔΕΚΡ, ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Β. Ι. Λένιν μέ τά μέλη τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς «Ἴσκρα», τό ἡμερολόγιο τοῦ Λένιν γιά τό ΙΙ συνέδριο, τά γράμματα πού ἔστειλε σέ διακεκριμένα κομματικά στελέχη-μπολσεβίκους στήν περίοδο ἀνάμεσα στό ΙΙ καί ΙΙΙ συνέδριο, τό χειρόγραφο τοῦ βιβλίου «Ἕνα βῆμα μπρός, δυό βήματα πίσω», καθώς καί ἄλλα ντοκουμέντα. — *214.*

234 Γράφτηκε σέ τηλεγράφημα τοῦ προέδρου τῆς Ρωσικῆς ἐμπορικῆς ἀντιπροσωπείας στό Λονδίνο Λ. Μπ. Κράσιν πρός τόν Γκ. Β. Τσιτσέριν, στό ὁποῖο

ἀναφερόταν ὅτι στίς 10 τοῦ Ἰούνη 1920 τόν ἐπισκέφθηκε ὁ Οὐάιζ καί ἐπίσημα ἀπομέρους τοῦ Λόυντ Τζώρτζ τοῦ δήλωσε ὅτι ἡ ἐπίθεση πού ἄρχισε ὁ Βράνγκελ ἔγινε παρά τή θέληση τῆς ἀγγλικῆς κυβέρνησης καί ὅτι γι' αὐτό τό λόγο ἡ τελευταία ἀπό σήμερα δέν φέρει εὐθύνη γιά τόν Βράνγκελ.

Στήν απαντητική διακοίνωση ἡ κυβέρνηση τῆς ΣΟΣΔΡ πρός τήν κυβέρνηση τῆς Μεγάλης Βρετανίας, πού συντάχθηκε στό πνεῦμα τῶν ὑποδείξεων τοῦ Λένιν καί μεταδόθηκε ἀπό τό ραδιόφωνο στίς 11 τοῦ Ἰούνη, ἀναφερόταν: «Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τώρα ὁ Βράνγκελ μέ τούς λευκοφρουρίτες του καί ὄχι βρετανός στρατηγός ἐπιτίθεται ξανά ἐνάντια στή Ρωσία, ὅμως ὁ ὁπλισμός, καί ἡ στρατιωτική ἐξάρτυση πού χρησιμοποιεῖ δόθηκαν σ' αὐτόν ἀπό τή Βρετανική κυβέρνηση καί τίς ἄλλες συμμαχικές κυβερνήσεις. Οἱ στρατηγικές του μετακινήσεις γίνονταν κάτω ἀπό τήν προστασία βρετανικῶν καί ἄλλων συμμαχικῶν πλοίων, ἐφοδιάστηκε μέ κάρβουνο ἀπό τή Μεγάλη Βρετανία, καί ὁ συμμαχικός στόλος ἐνμέρει τόν βοήθησε καί ἐνμέρει πῆρε ἄμεσα μέρος στίς ἀποβατικές ἐπιχειρήσεις του. Γι' αὐτό ἡ Ρωσική κυβέρνηση δέν μπορεῖ νά συμμεριστεῖ τήν ἄποψη τῆς Βρετανικῆς κυβέρνησης, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἡ τελευταία δέν φέρει εὐθύνη γι' αὐτή τή νέα ἐπίθεση ἐνάντια στή Σοβιετική Ρωσία» (Ντοκουμέντα γιά τήν ἐξωτερική πολιτική τῆς ΕΣΣΔ», τόμ. II, 1958, σελ. 567). — *214.*

235 Προφανῶς, πρόκειται γιά τά πειράματα τοῦ Σ. Ι. Μπότιν. — *215.*

236 Στίς 11 τοῦ Ἰούνη 1920 τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση τῆς Ἐπιτροπῆς σχετικά μέ τά μέτρα πού πρέπει νά παρθοῦν γιά τή μεταφορά τῆς μέγιστης ποσότητας καυσίμων, ἰδιαίτερα στή Μόσχα, ἀποφάσισε: «Νά ἀνατεθεῖ στή Διεύθυνση καυσίμων τῆς Μόσχας καί στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν νά μεταφέρουν μέσα σέ τρεῖς ἑβδομάδες ὅλα τά καυσόξυλα πού ὑπάρχουν στούς σιδηροδρομικούς σταθμούς σέ ζώνη 30 βερστιῶν γύρω ἀπό τή Μόσχα, καί σέ ποσότητα 8000 περίπου κυβικές σάζινες *». (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV, σελ. 321). — *216.*

237 Γράφτηκε στό σχέδιο κατασκευῆς τοῦ πετρελαιοαγωγοῦ Γκρόζνι — Ἀρμαβίρ — Τιχορέτσκαγια, μέ διακλαδώσεις πρός Τσαρίτσιν καί Τουαπσέ, πού προτάθηκε ἀπό ὁμάδα μηχανικῶν. Οἱ δημιουργοί τοῦ σχεδίου ἔγραφαν γιά τίς μεγάλες δυνατότητες τῆς πετρελαιοφόρου περιοχῆς τοῦ Γκρόζνι, τῶν ὁποίων ἡ ἀξιοποίηση δυσχεραινόταν ἐξαιτίας τοῦ ξεχαρβαλώματος τῶν σιδηροδρομικῶν μεταφορῶν καί ἔβλεπαν σάν διέξοδο τήν κατασκευή πετρελαιοαγωγοῦ μέχρι τά σημεῖα, ἀπό τά ὁποῖα τό ἐξορυσσόμενο στό Γκρόζνι πετρέλαιο εὔκολα καί γρήγορα θά μεταφερόταν στούς τόπους κατανάλωσής του. Τό σχέδιο αὐτό πραγματοποιήθηκε τμηματικά τό 1928 μέ τήν κατασκευή τοῦ πετρελαιοαγωγοῦ Γκρόζνι — Τουαπσέ. Τό σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν στάλθηκε στό προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ, στόν Α. Ι. Ρίκοφ ἤ στόν Β. Π. Μιλιούτιν, ἀπό τόν διευθυντή Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων Β. Ντ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς, ὁ ὁποῖος ἔγραφε: «Ἀποστέλλω συνημμένα σημείωμα σχετικά μέ τόν πετρελαιοαγωγό... Ὕστερα ἀπό τή μελέτη τοῦ σημειώματος Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ στείλετε αὐτές τίς κρίσεις γιά νά ἀναφέρω στόν πρόεδρο τοῦ ΣΛΕ» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *217.*

---

* 1 σάζινα = 2, 13, μ. *Σημ. μετ.*

238 Τό σημείωμα γράφτηκε σχετικά μέ τήν προετοιμασία τοῦ ΙΙ συνεδρίου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Στόν Γκέλλερ, πού εἶχε διοριστεῖ σάν ἕνας ἀπό τούς ἀντιπροσώπους τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) στήν ἰταλική ἀντιπροσωπεία, ἀνάθεσε τό ΠΓ τῆς ΚΕ νά «συγκεντρώσει ἀπό τόν ἰταλικό Τύπο ἀποσπάσματα ἐνάντια στόν Τουράτι καί τούς ἄλλους ἀναθεωρητές, καί γενικά νά περισυλλέξει ὅλο τό ἀπαραίτητο ὑλικό» γιά τό ξεσκέπασμα τῶν ἀναθεωρητῶν πού δροῦσαν στίς γραμμές τοῦ Ἰταλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

«Avanti!» («Ἐμπρός!») — καθημερινή ἐφημερίδα, κεντρικό ὄργανο τοῦ ΙΣΚ, ἱδρύθηκε τό Δεκέμβρη 1896 στή Ρώμη. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἡ ἐφημερίδα δέν κρατοῦσε συνεπή διεθνιστική στάση, διατηροῦσε δεσμούς μέ τούς ἀναθεωρητές. Τό 1926 ἡ φασιστική κυβέρνηση τοῦ Μουσολίνι ἔκλεισε τήν ἐφημερίδα, ὅμως συνέχιζε νά βγαίνει στό ἐξωτερικό. Ἀπό τό 1943 βγαίνει ξανά στήν Ἰταλία.

«Comunismo» («Κομμουνισμός») — δεκαπενθήμερο περιοδικό τοῦ Ἰταλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος. Ἔβγαινε στό Μιλάνο ἀπό τό 1919 ὥς τό 1922 μέ διευθυντή τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς τόν Ντ. Μ. Σερράτι.

«Il Soviet» («Τό Σοβιέτ») — ἐφημερίδα τοῦ ΙΣΚ. Ἔβγαινε στή Νεάπολη τό 1918-1922. Ἀπό τό 1920 ἔβγαινε σάν ὄργανο τῆς ὁμάδας τῶν κομμουνιστῶν-ἀμπστενσιανιστῶν * τοῦ ΙΣΚ. — *217.*

239 Πρόκειται γιά τό συνέδριο τοῦ Ἰταλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος πού ἔγινε στή Βολωνία τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1919. Τό συνέδριο πῆρε ἀπόφαση γιά τήν προσχώρηση τοῦ ΙΣΚ στήν Κομμουνιστική Διεθνή. — *218.*

240 Πρόκειται γιά τήν Ἐπιτροπή ἐμπειρογνωμόνων, πού συγκροτήθηκε τό Φλεβάρη τοῦ 1919 ὑπό τήν προεδρεία τοῦ Α. Μ. Γκόρκι γιά τή δημιουργία ἐξαγώγιμου ἀποθέματος ἀντικειμένων πού ἔχουν ἀρχαιολογική ἀξία (βλ. σημείωση 161). — *218.*

241 Τό σημείωμα πρός τόν Μ. Ν. Ποκρόβσκι γράφτηκε σέ γράμμα τοῦ διευθυντῆ τοῦ κυριότερου Ρωσικοῦ ἀστεροσκοπείου στό Πούλκοβο Α. Ἰβανόφ, ὁ ὁποῖος ἀπευθύνθηκε στόν Β. Ι. Λένιν μέ τήν παράκληση νά δημιουργηθοῦν οἱ ἀπαραίτητες συνθῆκες γιά τήν ἐξασφάλιση κανονικῶν συνθηκῶν ἐπιστημονικῆς ἐργασίας στό ἀστεροσκοπεῖο. Τήν ἕβδομη παράγραφο τοῦ γράμματος, στό ὁποῖο γινόταν λόγος γιά τή χορήγηση στούς ὑπαλλήλους τοῦ ἀστεροσκοπείου τοῦ Πούλκοβο ἐνισχυμένης μερίδας τροφίμων, ὁ Λένιν τή διέγραψε καί ἔγραψε: «Θά τίς παίρνουν στόν Οἶκο τῶν ἐπιστημόνων». — *219.*

242 Τό γράμμα πρός τό μέλος τοῦ Κεντρικοῦ Γραφείου τῶν ἑβραϊκῶν τμημάτων τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) Α. Ν. Μερεζίν γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν σέ σχέση μέ τήν προετοιμασία γιά τό ΙΙ συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς τοῦ σχεδίου θέσεων γιά τό ἐθνικό καί ἀποικιακό ζήτημα.

«Τά στοιχεῖα τοῦ Ράφες» εἶναι, προφανῶς, τό γράμμα τοῦ Μ. Γ. Ράφες «Ὑπεράσπιση τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐθνικῶν μειονοτήτων στίς περιοχές μέ μικτό πληθυσμό (Ὑπολογισμός τῆς πείρας τῶν οὐκρανο-ἑβραϊκῶν καί πολω-

* Ὀπαδοί τῆς ἀποχῆς ἀπό τήν ψηφοφορία. *Σημ. μετ.*

νικο-ἑβραϊκῶν σχέσεων)» πού στάλθηκε στόν Β. Ι. Λένιν στίς 21 τοῦ Ἰούνη 1920. — *219.*

243 Στό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἐπισημείωση τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Γεωργίας: «Ἀνάλογη πρόταση ἔστειλα ἤδη στό ἀγροτικό τμῆμα τοῦ κυβερνείου. *Σ. Σερεντά*». — *220.*

244 Τό ΠΓ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) στή συνεδρίασή του τῆς 15 τοῦ Ἰούνη 1920 ἐξέτασε τό ζήτημα πού ἀφοροῦσε τόν Γ. Σ. Γκανέτσκι καί ἀποφάσισε: «Νά διορίσει τόν σ. Γκανέτσκι μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί νά τοῦ χορηγήσει μηνιαία ἄδεια γιά θεραπεία» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *221.*

245 Στίς 14 τοῦ Ἰούνη 1920 ὁ Β. Ι. Λένιν τιμώρησε τόν διευθυντή τοῦ σανατορίου «Γκόρκι» Ε. Γ. Βέβερ μέ κράτηση ἕνα μήνα, ἐπειδή ἔκοψε ἕνα ἐντελῶς γερό ἔλατο στό πάρκο τοῦ σανατορίου. Στή Νομαρχιακή Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ Ποντόλσκ ἀνατέθηκε νά ἐφαρμόσει τήν τιμωρία (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 151). — *221.*

246 Τό σημείωμα γράφτηκε στό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν τῆς 23 τοῦ Ἰούνη 1920, στό ὁποῖο ἐκφράζονταν παράπονα γιά τή μή ἐκπλήρωση τῶν ἀποφάσεων τοῦ ΠΓ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) σχετικά μέ ζητήματα τοῦ ΛΕ Ἐξωτερικῶν. Παρά τίς ἐπανειλημμένες ἀποφάσεις τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος, ἔγραφε ὁ Τσιτσέριν, δέν ἔγινε τίποτε οὔτε γιά τά σιτηρέσια, οὔτε γιά τήν παραχώρηση στό ΛΕ νέου οἰκήματος, οὔτε γιά τήν παραχώρηση αὐτοκινήτων γιά τίς ξένες ἀντιπροσωπεῖες καί γιά ἄλλες ἀνάγκες τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου. — *221.*

247 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἐκτιμοῦσε πολύ τόν μεγάλο ρῶσο ἐπιστήμονα φυσιολόγο, δημιουργό τῆς ὑλιστικῆς διδασκαλίας γιά τήν ἀνώτατη λειτουργία τῶν νεύρων τῶν ζώων καί τοῦ ἀνθρώπου, τόν ἀκαδημαϊκό Ι. Π. Πάβλοφ, ἔδειχνε ἐνδιαφέρον καί μεγάλη φροντίδα γι' αὐτόν, τοῦ παρεῖχε κάθε εἴδους βοήθεια καί ὑποστήριξη.

Ὁ Ι. Π. Πάβλοφ δέν κατάλαβε ἀμέσως τή σημασία τῆς Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Μόνο βαθμιαῖα, παρακολουθώντας τήν ἀνάπτυξη τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης, τήν αὔξηση τῆς δύναμης τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, τήν ἄνθηση τῆς κουλτούρας καί τῆς ἐπιστήμης, ὁ Ι. Π. Πάβλοφ ἐκτίμησε τό μεγάλο ἱστορικό ρόλο τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους, πῆρε δραστήριο μέρος στήν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ καί ἔγινε ἔνθερμος πατριώτης τῆς σοσιαλιστικῆς πατρίδας. «Ὅ,τι κι' ἄν κάνω, ἔγραφε, διαρκῶς σκέφτομαι ὅτι μ' αὐτό ὑπηρετῶ, ὅσο μοῦ ἐπιτρέπουν οἱ δυνάμεις μου, πρίν ἀπ' ὅλα τήν πατρίδα μου, τή ρωσική ἐπιστήμη μας. Καί αὐτό ἀποτελεῖ καί ἰσχυρότατη παρόρμηση καί βαθιά ἱκανοποίηση» (Ι. Π. Πάβλοφ, Ἅπαντα, 2η ἔκδ., τόμ. Ι, 1951, σελ. 12).

Παίρνοντας ὑπόψη τίς ἀναμφισβήτητες ἐξαιρετικές ἐπιστημονικές ὑπηρεσίες τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Ι. Π. Πάβλοφ, πού ἔχουν τεράστια σημασία γιά τούς ἐργαζόμενους ὅλου τοῦ κόσμου, ἡ Σοβιετική κυβέρνηση, μέ πρωτοβουλία τοῦ Β. Ι. Λένιν, στά δύσκολα χρόνια τῆς οἰκονομικῆς ἐρήμωσης καί τῶν τεράστιων δυσκολιῶν πού προκάλεσαν οἱ συνέπειες τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καί τῆς ξένης στρατιωτικῆς ἐπέμβασης, πῆρε εἰδική ἀπόφαση γιά τή δημιουργία εὐνοϊκότατων συνθηκῶν, πού θά ἐξασφαλίζουν τήν ἐπιστημονική ἐργασία τοῦ

ἀκαδημαϊκοῦ Ι. Π. Πάβλοφ καί τῶν συνεργατῶν του (βλ. Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 42ος, σελ. 262-263).

Τονίζοντας τίς τεράστιες δυνατότητες πού παρέχει τό σοβιετικό σοσιαλιστικό σύστημα γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς κουλτούρας καί τῆς ἐπιστήμης, ὁ Ι. Π. Πάβλοφ ἔγραφε, λίγο πρίν πεθάνει, στήν πλατιά γνωστή ἔκκλησή του πρός τή νεολαία: «Ἡ πατρίδα μας ἀνοίγει εὐρύτατους ὁρίζοντες στούς ἐπιστήμονες, καί πρέπει νά ἀναγνωριστεῖ ὅτι στή χώρα μας βοηθοῦν ἁπλόχερα νά εἰσχωρήσει ἡ ἐπιστήμη στή ζωή. Στόν ἀνώτατο βαθμό ἁπλόχερα!

Καί τί νά ποῦμε γιά τή θέση τοῦ νέου ἐπιστήμονα στή χώρα μας; Μά αὐτό εἶναι ὁλοφάνερο. Τοῦ δίνονται πολλά, ἀλλά καί πολλά ζητοῦνται ἀπ' αὐτόν. Καί γιά τή νεολαία, ὅπως καί γιά μᾶς, εἶναι ζήτημα τιμῆς νά δικαιώσουμε τίς μεγάλες ἐλπίδες πού στηρίζει ἡ πατρίδα μας στήν ἐπιστήμη» («Πράβντα», ἀρ. φύλ. 58, 28 τοῦ Φλεβάρη 1936). — *222.*

248 Στίς 25 τοῦ Ἰούνη 1920 τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση τοῦ Κ. Α. Ἀλφέροφ σχετικά μέ τήν πραγματική πορεία τῶν ἐργασιῶν γιά τήν κατασκευή τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἀλγκέμπα, ἀποφάσισε: «Σέ ἐκτέλεση τῆς ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας γιά τήν ἐπείγουσα κατασκευή τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἀλεξάντροφ-Γκάι—Ἔμπα καί τοῦ πετρελαιοαγωγοῦ νά σταλεῖ τηλεγράφημα μέ τήν ὑπογραφή τοῦ σύντρ. Λένιν πρός τό Σοβιέτ τῆς 2ης Στρατιᾶς Ἐργασίας τῆς περιοχῆς πέρα ἀπό τό Βόλγα μέ τήν ἐντολή νά παρθοῦν ἀποφασιστικά μέτρα γιά τόν ταχύτερο τερματισμό αὐτῶν τῶν ἔργων. Ἀντίγραφο τοῦ τηλεγραφήματος νά σταλεῖ στό ΛΕΣ (Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν) γιά νά δοθεῖ ἀπ' αὐτό ἡ ἀντίστοιχη ἐντολή στή διεύθυνση τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ριαζάν-Οὐραλίων.

Νά ἀνατεθεῖ στόν σ. Ρίκοφ νά θέσει ἔγκαιρα στό Ἀνώτατο Συμβούλιο μεταφορῶν τό ζήτημα τοῦ καθορισμοῦ τῶν προθεσμιῶν τῆς παράδοσης τῶν σωλήνων γιά τόν πετρελαιοαγωγό τῆς Ἀλγκέμπα» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *223.*

249 Γράφτηκε σέ τηλεφωνογράφημα τοῦ γραμματέα τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς Πετρούπολης Ντ. Α. Τριλίσερ πρός τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων μέ τήν παράκληση νά παρατεθεῖ ἡ ὑποβολή τῆς ἔκθεσης γιά τήν ἀνάπτυξη τῶν νοικοκυριῶν τῶν προαστίων, καθώς καί τήν καταγραφή καί κατάσχεση τῶν πλεονασμάτων τῶν κηπευτικῶν προϊόντων πού κατεῖχαν οἱ κηπουροί. Μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, στή συνεδρίασή του στίς 29 τοῦ Ἰούνη 1920, τιμώρησε μέ παρατήρηση τό Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί κόκκινων στρατιωτῶν βουλευτῶν «γιά τήν ἀπαράδεκτη κωλυσιεργία του σ' αὐτό τό ζήτημα» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *223.*

250 Πρόκειται γιά τόν Σ. Ι. Μπότιν καί τά πειράματά του γιά τήν ἀνεύρεση τρόπου ἔκρηξης ἀπό ἀπόσταση μέ τή βοήθεια ἠλεκτρομαγνητικῶν κυμάτων (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σημείωση 231). — *225.*

251 Τό 1921 τό Κρατικό Ἐκδοτικό ἔβγαλε τό βιβλίο τοῦ Ν. Λιουμπίμοφ «Ὁ παγκόσμιος πόλεμος καί ἡ ἐπίδρασή του στήν κρατική οἰκονομία τῆς Δύσης. Κριτική ἔκθεση τῆς ἐργασίας τοῦ Κέινς «Οἱ οἰκονομικές συνέπειες τῆς εἰρήνης»», καί τό 1922 τή ρωσική μετάφραση τοῦ βιβλίου τοῦ Κέινς μέ τόν τίτλο «Οἱ οἰκονομικές συνέπειες τῆς συνθήκης εἰρήνης τῶν Βερσαλλιῶν». — *225.*

252 Στό άπόσπασμα γιά τό όποιο κάνει λόγο ό Β. Ι. Λένιν άναφέρεται: «"Οταν ύπάρχει έλλειψη καυσίμων, κάρβουνου καί πετρελαίου καί είναι έπαρκής ό έφοδιασμός σέ καυσόξυλα, τά θέρμος πρέπει νά παίξουν μεγάλο ρόλο. Παίρνοντας ύπόψη τή σημασία τους, τό Τμήμα έπισιτισμού τού Σοβιέτ Μόσχας έργατών καί κόκκινων στρατιωτών βουλευτών προκήρυξε διαγωνισμό γιά θέρμος μεγάλης καί μικρής χωρητικότητας. Καθορίστηκαν τρία βραβεία: γιά συσκευές μεγέθους μισού κουβά 10 000 ρούβλια, 5 000 ρούβλια καί 3 000 ρούβλια, γιά σχέδια συσκευών 5 κουβάδων — 5 000 ρούβλια καί 3 000 ρούβλια. Προθεσμία παρουσίασης τών συσκευών καί τών σχεδίων όρίστηκε ή 20 τού 'Οχτώβρη 1918» (Κεντρικό κομματικό άρχείο τού 'Ινστιτούτου μαρξισμού-λενινισμού τής ΚΕ τού ΚΚΣΕ).

Στό πληροφοριακό δελτίο πού παρουσίασε στόν Β. Ι. Λένιν, στίς 16 τού 'Ιούλη 1920, τό Διοικητικό συμβούλιο τού Καταναλωτικού Συλλόγου άναφερόταν ότι ό διαγωνισμός γιά τά θέρμος τελείωσε τήν 1η τού 'Οχτώβρη 1918. Τά άποτελέσματα τού διαγωνισμού άνακοινώθηκαν άπό τήν έπιτροπή τού διαγωνισμού στό τμήμα 'Επισιτισμού τού Καταναλωτικού Συλλόγου τής Μόσχας (ΚΣΜ) τό Μάη τού 1919. Ταυτόχρονα μέ τήν πορεία τής δουλιάς τής έπιτροπής τού διαγωνισμού τό τμήμα διατροφής άρχισε νά χρησιμοποιεί τά θέρμος πού είχαν κατασκευαστεί άποκλειστικά άπό ξύλο (κόντρα πλακέ καί ροκανίδια άπό ξύλο). Τά θέρμος τέτιας κατασκευής διακρίνονταν γιά τό μικρό βάρος τους — περίπου 32 φούντια γιά δοχείο χωρητικότητας τριών κουβάδων, καί μπορούσε σ' αύτά νά διατηρηθεί ζεστό φαγητό έπί 18-20 ώρες. — *226.*

253 'Ο Β. Ι. Λένιν έχει ύπόψη του τήν άπόφαση τού Πολιτικού Γραφείου τής ΚΕ τού ΚΚΡ(μπ) πού πάρθηκε στίς 29 τού 'Ιούνη 1920 σχετικά μέ τό ζήτημα τής σύγκλησης συνεδρίου τών λαών τής 'Ανατολής στό Μπακού. Στήν άπόφαση τονιζόταν: «Νά άνατεθεί στό σύντρ. 'Ορτζονικίτζε καί στήν συντρ. Στάσοβα νά συγκροτήσουν, μαζί μέ τούς συντρόφους πού οί ίδιοι θά προσλάβουν, 'Οργανωτικό Γραφείο γιά τή σύγκληση συνεδρίου τών λαών τής 'Ανατολής στό Μπακού. Νά άνατεθεί στόν σύντρ. Ζηνόβιεφ νά άνακοινώσει, σήμερα κιόλας, μέ τήν άπευθείας τηλεφωνική γραμμή στόν 'Ορτζονικίτζε τήν άπόφαση αύτή» (Κεντρικό κομματικό άρχείο τού 'Ινστιτούτου μαρξισμού-λενινισμού τής ΚΕ τού ΚΚΣΕ).

'Αναφέροντας ότι ό Γκ. Κ. 'Ορτζονικίτζε διατηρεί «όλα τά δικαιώματα καί τίς πληρεξουσιότητες», ό Β. Ι. Λένιν έχει ύπόψη του τίς άποφάσεις τού Πολιτικού Γραφείου τής ΚΕ τού ΚΚΡ(μπ) πού πάρθηκαν στίς 29 καί 30 τού 'Ιούνη 1920, σύμφωνα μέ τίς όποίες ό 'Ορτζονικίτζε διοριζόταν μέλος τού Συμβουλίου τής Στρατιάς έργασίας τού Καυκάσου άπό τό 'Επαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τού μετώπου τού Καυκάσου. — *226.*

254 'Ο Β. Ι. Λένιν έχει ύπόψη του τήν άπόφαση τού Πολιτικού Γραφείου τής ΚΕ τού ΚΚΡ(μπ) τής 18 τού 'Ιούνη 1920 σχετικά μέ τό ζήτημα τού Βόρειου Καυκάσου, στήν όποία άναφερόταν: «Νά άνατεθεί στό 'Οργανωτικό Γραφείο σέ συνεννόηση μέ τό Γραφείο Καυκάσου τής ΚΕ νά διαλέξει άπό τή σύνθεση τού τελευταίου ένα στενό συμβούλιο πού θά λειτουργεί συνεχώς... μέ τομέα δράσης όλο τόν Καύκασο. "Αν στή σύνθεση τού στενού συμβουλίου δέν μπεί ό σ. 'Ορτζονικίτζε, τότε όλα τά ζητήματα πού άφορούν τή Γεωργία, 'Αζερμπαϊτζάν, 'Αρμενία, Τουρκία κτλ. πρέπει νά λύνονται όπωσδήποτε έπί παρουσία του» (Κεντρικό κομματικό άρχείο τού 'Ινστιτούτου μαρξισμού-λενινισμού τής ΚΕ τού ΚΚΣΕ). — *227.*

255 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τό βιβλίο τοῦ Ὄττο Μπάουερ «Μπολσεβικισμός ἤ σοσιαλδημοκρατία;» πού ἐκδόθηκε τό 1920 στή Βιέννη. Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάσσεται ἀντίτυπο τοῦ βιβλίου τοῦ Μπάουερ πού εἶναι γεμάτο μέ σημειώσεις τοῦ Λένιν. Συντριπτική κριτική στό βιβλίο τοῦ Μπάουερ, σάν ἔργο μέ ὁλοκληρωτικά μενσεβίκικο περιεχόμενο, ἔκανε ὁ Λένιν στήν εἰσήγησή του γιά τή διεθνή κατάσταση καί τά βασικά καθήκοντα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς στό ΙΙ συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 229-231). — *229.*

256 Στίς 7 τοῦ Ἰούλη 1920 ὁ Β. Ι. Λένιν εἶχε συζήτηση μέ ἐκπροσώπους τοῦ Γαλλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος — τόν ἀρχισυντάκτη τῆς ἐφημερίδας «L' Humanité» Μ. Κασέν καί τόν γραμματέα τοῦ Κόμματος Λ. Φροσσάρ. Τήν ἴδια ἡμέρα ὁ Λένιν εἶχε συζήτηση μέ τόν ἄγγλο Ντ.-Τ. Μέρφι, πού πῆρε μέρος στό ΙΙ συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς σάν ἀντιπρόσωπος τῶν «Shop Stewards Committees» («Ἐπιτροπῶν Ἐργοστασιακῶν ἀντιπροσώπων»), καί τόν ρωτοῦσε γιά τό ἐπαναστατικό κίνημα στήν Ἀγγλία καί γιά τήν πάλη τῶν μεταλλωρύχων τῆς Νότιας Οὐαλλίας. — *229.*

257 Ἀπαντώντας στό σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν, ὁ Λ. Μπ. Κράσιν ἀνάφερε γιά τά μέτρα πού πάρθηκαν σχετικά μέ τήν πιό γρήγορη ἀποστολή τῶν ἐμπορευμάτων πού προορίζονταν γιά τό ἐξωτερικό ἐμπόριο, καθώς καί γιά τήν πώλησή τους καί μέ τό ἀντάλλαγμα αὐτό τήν ἀγορά ἐμπορευμάτων, πού ἦταν ἀναγκαῖα στή Σοβιετική Ρωσία. — *230.*

258 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε στίς ἀρχές τοῦ Ἰούλη 1920 σέ σχέση μέ τό σημείωμα-ἐρώτηση τῆς Λ. Α. Φότιεβα πρός τόν Β. Ι. Λένιν: «Νά Σᾶς στέλνουμε ἐφημερίδες τοῦ ἐξωτερικοῦ; Μπορεῖ ὅλες τίς παλιές, τοῦ Δεκέμβρη (ἐφημερίδες τοῦ ἐξωτερικοῦ) νά τίς στείλω στήν Κομμουνιστική Διεθνή;». Οἱ ἐφημερίδες τοῦ ἐξωτερικοῦ πού ἀναφέρει ὁ Β. Ι. Λένιν τοῦ χρειάζονταν, ὅπως φαίνεται, γιά τήν προετοιμασία τοῦ ΙΙ συνεδρίου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, πού ἔγινε στίς 19 τοῦ Ἰούλη — 7 τοῦ Αὐγούστου στή Σοβιετική Ρωσία.

Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάσσεται ὁ φάκελλος αὐτοῦ τοῦ ντοκουμέντου μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Λένιν: «Στή Λ. Α. ***Φότιεβα*** (ἀπό τόν Λένιν)». — *230.*

259 Πρόκειται γιά *τό ΙΙ συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς* πού συνῆλθε στίς 19 τοῦ Ἰούλη — 7 Αὐγούστου 1920.

Ὁ Β. Ι. Λένιν καθοδηγοῦσε ὅλη τήν προπαρασκευαστική δουλιά πού γινόταν γιά τή σύγκληση τοῦ συνεδρίου. Ἔγραψε τίς θέσεις γιά τό ἐθνικό καί τό ἀποικιακό ζήτημα, γιά τό ἀγροτικό ζήτημα, γιά τά βασικά καθήκοντα τοῦ ΙΙ συνεδρίου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, τό σχέδιο τῶν θέσεων γιά τή διεθνή καί οἰκονομική κατάσταση. Μέ τίς ἀρχές πού εἶχε ἐπεξεργαστεῖ ὁ Β. Ι. Λένιν ψηφίστηκαν οἱ 21 ὅροι εἰσδοχῆς στήν Κομμουνιστική Διεθνή. Σ' αὐτούς βρῆκε λαμπρή ἐνσάρκωση ἡ λενινιστική διδασκαλία γιά τό προλεταριακό κόμμα νέου τύπου (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 161-211).

Στό συνέδριο ὁ Β. Ι. Λένιν ἔκανε εἰσήγηση γιά τή διεθνή κατάσταση καί τά βασικά καθήκοντα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, μίλησε γιά τό ρόλο τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος, ἔκανε εἰσήγηση στήν Ἐπιτροπή γιά τό ἐθνικό καί τό ἀποικιακό ζήτημα, μίλησε γιά τούς ὅρους εἰσδοχῆς στήν Κομμουνιστική

Διεθνή, γιά τόν κοινοβουλευτισμό, γιά τήν εἰσδοχή στό Ἐργατικό κόμμα τῆς Μεγάλης Βρετανίας (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 213-267). Οἱ θέσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν ἐγκρίθηκαν σάν ἀποφάσεις τοῦ συνεδρίου. — *231.*

260 Γράφτηκε σέ σημείωμα τοῦ Ντ. Ι. Κούρσκι πρός τόν Β. Ι. Λένιν, στό ὁποῖο ἀναφερόταν ὅτι τό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας πῆρε τό τακτικό δελτίο τοῦ Μ. Ν. Τουχατσέβσκι ἀπό τό Δυτικό μέτωπο, ὅτι «ἡ ἐπίθεση τῆς 15ης στρατιᾶς ἐξελίσσεται μέ ἐπιτυχία, οἱ πολωνοί ὑποχωροῦν (καταλήφθηκαν 5 πυροβόλα, 20 χιλιάδες πούτια χόρτο, βαγόνια μέ αὐτοκινητιστικό ὑλικό καί ἄλλα λάφυρα). Στό κυβερνεῖο τοῦ Μίνσκ ἐξεγέρσεις, οἱ παρτιζάνοι ἀνατίναξαν πέντε ἁμαξοστοιχίες».

Ἡ ἐπίθεση τῶν στρατευμάτων τοῦ Δυτικοῦ μετώπου (μαζί καί τῆς 15ης στρατιᾶς) ἄρχισε στίς 4 τοῦ Ἰούλη 1920 καί στίς πρῶτες κιόλας ἡμέρες σημειώθηκαν λαμπρές ἐπιτυχίες. Στά μέσα τοῦ Ἰούλη τά στρατεύματα τοῦ Δυτικοῦ μετώπου ἀπελευθέρωσαν μεγάλο τμῆμα τῆς Λευκορωσίας. Στίς περιοχές πού ἀπελευθερώνονταν ἀμέσως κιόλας ἀποκαθίσταnταν τά ὄργανα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. — *231.*

261 Στήν ἐρώτηση τοῦ Β. Ι. Λένιν στό πρῶτο σημείωμα, σέ ποιόν νά ἀνατεθεῖ ἡ μετάφραση αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, ὁ Ζηνόβιεφ ἀπαντοῦσε ὅτι τό βιβλίο μεταφράστηκε κιόλας στήν Πετρούπολη στή γερμανική καί γαλλική γλώσσα καί ὅτι τώρα βρίσκεται στό στάδιο τῆς θεώρησης.

Ἡ νέα εἰσαγωγή στό βιβλίο γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στίς 6 τοῦ Ἰούλη 1920 καί δημοσιεύτηκε γιά πρώτη φορά τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1921 μέ τόν τίτλο «Ἰμπεριαλισμός καί καπιταλισμός» στό περιοδικό «Κομμουνιστική Διεθνής», τεῦχ. 18. Ὅταν ὁ Λένιν βρισκόταν στή ζωή κυκλοφόρησαν μερικές ἐκδόσεις τοῦ βιβλίου «Ὁ ἰμπεριαλισμός, ἀνώτατο στάδιο τοῦ καπιταλισμοῦ» στή γερμανική γλώσσα τό 1921 καί στή γαλλική καί ἀγγλική (ὄχι πλήρεις) τό 1923 (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 27ος, σελ. 309-314).

Τό τρίτο σημείωμα τοῦ Λένιν ἦταν ἀπάντηση στό παρακάτω μέρος ἀπό τό σημείωμα τοῦ Ζηνόβιεφ: «κάποια δυσκολία συναντᾶμε μέ τά ἀποσπάσματα (ἀπό τή γερμανική καί τήν ἀγγλική ἔκδοση)» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *232.*

262 Βλ. σημείωση 259. — *232.*

263 Τό κείμενο τοῦ δοσμένου τηλεγραφήματος ἐγκρίθηκε ἀπό τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας στίς 7 τοῦ Ἰούλη 1920. — *233.*

264 Μιλώντας γιά τή δήλωση τοῦ Ντ. Βάινκοπ, ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τό γράμμα τῆς 30 τοῦ Ἰούνη 1920 σέ σχέση μέ τό βιβλίο «Ὁ «ἀριστερισμός», παιδική ἀρώστια τοῦ κομμουνισμοῦ», μέ τό ὁποῖο ἡ ὀλλανδική ἀντιπροσωπεία στό ΙΙ συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς γνωρίστηκε πρίν ἀπό τή δημοσίευσή του σέ μετάφραση σέ ξένες γλῶσσες. Τό γράμμα τοῦ Βάινκοπ καί ἡ ἀπάντηση τοῦ Λένιν σ' αὐτό δημοσιεύτηκαν γιά πρώτη φορά στό βιβλίο «Ὁ «ἀριστερισμός», παιδική ἀρώστια τοῦ κομμουνισμοῦ» στήν ἀγγλική γλώσσα, πού ἐκδόθηκε στή Μόσχα τό 1920 στή ρωσική — τό 1930, στή 2η ἔκδοση τῶν Ἁπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 103-104). — *234.*

265 Γράφτηκε σέ σχέση μέ τό γράμμα τοῦ φωτοκινηματογραφικοῦ Τμήματος τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας στό ὁποῖο ἀναφερόταν ὅτι ἡ παραγγελία τοῦ Β. Ι. Λένιν — τό γύρισμα τῆς κινηματογραφικῆς ταινίας «Ἡ δίκη τῶν ὑπουργῶν τοῦ Κολτσάκ» — καθυστερεῖ ἐξαιτίας τῆς ἀπόλυτης ἔλλειψης κινηματογραφικῆς ταινίας.

Παράλληλα ὅμως μέ τό γράμμα πρός τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ὑγιεινῆς, ὁ Β. Ι. Λένιν ἀπηύθυνε γράμματα μέ ἀνάλογο περιεχόμενο στήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν, στήν Ἔκτακτη ἐπιτροπή τῆς Μόσχας, στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Στρατιωτικῶν καί στήν ΠΕΕ. Στό ὄνομα τῆς γραμματέα τοῦ ΣΛΕ Λ. Α. Φότιεβα στίς 9 τοῦ Ἰούλη ἐλήφθη ἀπό τήν ΠΕΕ ἀπάντηση μέ τό παρακάτω περιεχόμενο: «Ἀξιότιμη σ. Φότιεβα! Εὐαρεστηθεῖτε νά διαβιβάσετε στόν Β. Ἰλίτς ὅτι στήν ΠΕΕ δέν ὑπῆρχαν καί οὔτε ὑπάρχουν κινηματογραφικές *ταινίες*, ἀλλά ὑπάρχουν ἕτοιμες μέ ἀντεπαναστατικό περιεχόμενο, πού δέν μποροῦν νά χρησιμοποιηθοῦν. Εἶναι φανερό πώς κάποιος πού δέν κατεῖχε τό ζήτημα παραπλάνησε τόν Βλαντίμιρ Ἰλίτς» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *235.*

266 Πρόκειται γιά τίς διαπραγματεύσεις τοῦ Λονδίνου πού ἔκανε ἡ ρωσική ἐμπορική ἀντιπροσωπεία, ἐπικεφαλῆς τῆς ὁποίας ἦταν ὁ Λ. Μπ. Κράσιν, μέ μέλη τῆς ἀγγλικῆς κυβέρνησης (βλ. «Ντοκουμέντα ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τόμ. II, Μόσχα, 1958, σελ. 695-705). — *235.*

267 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ Λ. Μπ. Κάμενεφ πού γράφτηκε στίς 9 τοῦ Ἰούλη 1920 σχετικά μέ τό χαρακτήρα τῶν ἀγγλορωσικῶν διαπραγματεύσεων, στό ὁποῖο ἔγραφε ὅτι οἱ πολιτικές διαπραγματεύσεις πρέπει νά διεξαχθοῦν «σέ πνεῦμα πιό πλατιᾶς προπαγάνδας» καί νά ἐκτεθεῖ «πλατιά καί δημόσια ὅλο τό ἱστορικό τῆς ἐπέμβασης, συμπεριλαμβανομένου τοῦ Κολτσάκ, τοῦ Ντενίκιν, τῆς Πολωνίας, τοῦ Βράνγκελ, τῆς Λιθουανίας, τῆς Ἐσθονίας κτλ. καί νά θιγοῦν καί προβληθοῦν ὅλα τά ζητήματα τῆς ἀνατολικῆς πολιτικῆς, ἀπό τήν Τουρκία ὥς τήν Κίνα». Ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν στήν ἐπισημείωσή του στό γράμμα ὑποστήριξε τόν Κάμενεφ, ὁ ὁποῖος μέ τή σειρά του, ἔκανε ξανά τήν πρόταση — «χωρίς νά ματαιώσουμε τίς διαπραγματεύσεις καί σέ μαλακό ὕφος — νά δόσουμε κατάλληλα στόν Λόυντ Τζώρτζ τήν ἱστορία τῆς ἀγγλικῆς ληστείας σέ παγκόσμια κλίμακα». Ὅταν ὁ Β. Ι. Λένιν ἔλαβε γνώση τοῦ γράμματος, ἔγραψε πάνω σ' αὐτό: «Κατ' ἀρχήν δέν συμφωνῶ. 10. VII. *Λένιν»* (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Τό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν ἦταν ἀπάντηση σ' αὐτές τίς προτάσεις. — *236.*

268 Στίς 11 τοῦ Ἰούλη 1920 ὁ γραμματέας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) Ν. Ν. Κρεστίνσκι ἀνέφερε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν ἐπιμένει νά εἶναι ὁ Λ. Μπ. Κάμενεφ καί ὄχι ὁ Λ. Μπ. Κράσιν ἐπικεφαλῆς τῆς σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας πού στέλνονταν στήν Ἀγγλία. Ὁ Λένιν ἔγραψε πάνω στό γράμμα τοῦ Κρεστίνσκι: «Εἶμαι σύμφωνος: ὁ Κάμενεφ πρόεδρος καί ὁ Κράσιν ἀντιπρόεδρος» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *236.*

269 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ Ι. Β. Στάλιν, τῆς 11 τοῦ Ἰούλη 1920, μέ τό ὁποῖο

ἀνάφερε στόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν ὑπόσχεση τοῦ Γενικοῦ διοικητῆ Σ. Σ. Κάμενεφ νά ἐνισχύσει τό μέτωπο τῆς Κριμαίας μέ μιά σειρά στρατιωτικά τμήματα καί μέ πολεμικό ὑλικό.

Στίς 15 τοῦ Ἰούλη ὁ Ε. Μ. Σκλιάνσκι ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν πληροφορίες σχετικά μέ τήν ἔκταση τῆς βοήθειας πού θά στέλνονταν στό Νότιο-Δυτικό μέτωπο. — *237.*

270 Ἡ ἀρχή τοῦ τηλεφωνογραφήματος ἀπό τίς λέξεις «Πήραμε διακοίνωση ἀπό τόν Κῶρζον» καί ὥς τίς λέξεις «Μᾶς δίνουν μιά βδομάδα προθεσμία γιά νά ἀπαντήσουμε» γράφτηκε ἀπό ἄγνωστο ἐξονόματος τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν. Τό κείμενο ἀπό τίς λέξεις «Ἐκτός αὐτοῦ στή διακοίνωση τοῦ Κῶρζον ἀναφέρεται» καί ὥς τό τέλος ἔχει γραφτεῖ ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. Σ' αὐτόν ἐπίσης ἀνήκει καί ἡ ἐπιγραφή τοῦ παραλήπτη: «Μέ τό τηλέφωνο *πρός τόν Στάλιν* στό *Χάρκοβο* καί ἡ διόρθωση στό κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος. Τή γραμμή τῶν ἀνατολικῶν συνόρων τῆς Πολωνίας: «Γκρόντνο — Μπρέστ-Λιτόβσκ ὁ Β. Ι. Λένιν συμπλήρωσε μέ τίς ὀνομασίες ἄλλων πόλεων, πού πάρθηκαν ἀπό τήν ἐπίσημη διακοίνωση τοῦ Κῶρζον: «Γκρόντνο, Γιάλοβκα, Νεμίροφ, Μπρέστ-Λιτόβσκ, Ντορογκούσκ, Οὔστιλούγκ, Κριλόφ». — *237.*

271 Πρόκειται γιά τή συνδιάσκεψη εἰρήνης τοῦ Παρισιοῦ, ἡ ὁποία συγκλήθηκε μετά τή λήξη τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου (1914-1918) ἀπό τίς νικήτριες δυνάμεις γιά τήν ἐπεξεργασία τῶν συνθηκῶν εἰρήνης μέ τίς χῶρες πού ἡττήθηκαν.

Στή συνδιάσκεψη συζητήθηκε καί τό ζήτημα σχετικά μέ τά ἀνατολικά σύνορα τῆς Πολωνίας, συγκροτήθηκε ἐδαφική ἐπιτροπή πού ἐπεξεργάστηκε τή γραμμή τῶν ἀνατολικῶν συνόρων τῆς Πολωνίας, πού εἶχε ἤδη καθοριστεῖ ἀπό τίς χῶρες τῆς Ἀντάντ ὕστερα ἀπό τό κλείσιμο τῆς συνθήκης εἰρήνης τῶν Βερσαλλιῶν. Τό Ἀνώτατο συμβούλιο τῆς Ἀντάντ στίς 8 τοῦ Δεκέμβρη 1919 δημοσίευσε διακήρυξη σχετικά μέ τά προσωρινά ἀνατολικά σύνορα τῆς Πολωνίας. Ἡ γραμμή τῶν ἀνατολικῶν συνόρων τῆς Πολωνίας ἐγκρίθηκε καί ἀπό τή συνδιάσκεψη τῶν δυνάμεων τῆς Ἀντάντ στό Σπά (τοῦ Βελγίου) πού συνῆλθε ἀπό τίς 5-16 τοῦ Ἰούλη 1920. — *237.*

272 Πρόκειται γιά τή διακοίνωση τοῦ ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας Κῶρζον πού στάλθηκε στή Σοβιετική κυβέρνηση στίς 11 τοῦ Ἰούλη 1920 ἀπό τό Σπά (τοῦ Βελγίου), ὅπου τότε γινόταν ἡ συνδιάσκεψη τῶν χωρῶν τῆς Ἀντάντ μαζί μέ τούς ἀντιπροσώπους τῆς Γερμανίας. Στίς ἀποφάσεις πού πάρθηκαν στή συνδιάσκεψη τοῦ Σπᾶ, ὁ Κῶρζον περιέλαβε συμπληρωματικά τήν πρόταση νά ὑπογράψει ἡ Σοβιετική κυβέρνηση ἀνακωχή μέ τόν στρατηγό Βράνγκελ. — *238.*

273 Πρόκειται γιά τήν ἀπάντηση στή διακοίνωση τοῦ Κῶρζον τῆς 11 τοῦ Ἰούλη 1920, πού συζητοῦνταν στήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) τῆς 16 τοῦ Ἰούλη 1920 (βλ. σημείωση 275). Ἡ ἀπάντηση δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 157 τῆς 18 τοῦ Ἰούλη 1920. — *239.*

274 Ἡ σημείωση γράφτηκε πάνω στό σχέδιο διατάγματος σχετικά μέ τή συγκεντροποίηση τῆς δουλιᾶς τῶν βιβλιοθηκῶν πού λειτουργοῦσαν στή Δημοκρατία, πού ἐγκρίθηκε ἀπό τό Μικρό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 22 τοῦ Ἰούνη 1920. Στό σχέδιο προβλεπόταν ὅτι γιά νά ἀποφεύγεται ἡ ἐπανάληψη

τῆς ἴδιας δουλιᾶς καί γιά τή σωστή χρησιμοποίηση ὅλου τοῦ διαθέσιμου πλούτου βιβλίων καί τήν κανονική διάθεσή τους, «οἱ βιβλιοθῆκες ὅλων τῶν κοινωνικῶν ὀργανώσεων καί ἱδρυμάτων συγχωνεύονται σέ ἕνα ἑνιαῖο δίκτυο βιβλιοθηκῶν τῶν τμημάτων λαϊκῆς ἐκπαίδευσης». Ὅλες οἱ βιβλιοθῆκες πού μπαίνουν σέ λειτουργία ἀπό τίς κοινωνικές ὀργανώσεις πρέπει ὑποχρεωτικά νά συμπεριλαμβάνονται «στό ἑνιαῖο δίκτυο τῶν κοινωνικῶν βιβλιοθηκῶν».

Στό σχέδιο διατάγματος ὑπάρχει ἐπίσης σημείωμα τῆς Ν. Κ. Κρούπσκαγια πρός τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Παιδείας: «Ἄν μοῦ στείλετε τό ἄρθρο μου γιά τή συγκεντροποίηση τῆς δουλιᾶς τῶν βιβλιοθηκῶν καί ἐπιστρέψετε αὐτό τό σχέδιο, θά προσπαθήσω νά συντάξω νέο σχέδιο καί νά γράψω ὁδηγίες. Ἀλλά μπορεῖ νά ἔχουν αὐτές ἤδη γραφτεῖ; Τότε στεῖλτε τις καί αὐτές». — *240.*

275 Πρόκειται γιά τίς προτάσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν σχετικά μέ τήν ἀπάντηση στή διακοίνωση τοῦ Κῶρζον τῆς 11 τοῦ Ἰούλη 1920, οἱ ὁποῖες ἐγκρίθηκαν ἀπό τήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) τῆς 16 τοῦ Ἰούλη 1920. Ἡ ὁλομέλεια τῆς ΚΕ ψήφισε ἀπόφαση νά ἀποριφθεῖ ἡ μεσολάβηση τῆς Ἀγγλίας στίς διαπραγματεύσεις τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας μέ τήν Πολωνία, ὑπόδειξε νά συνεχιστεῖ ἡ ἐπίθεση στό πολωνικό μέτωπο καί καθόρισε τά μέτρα γιά τό δυνάμωμα τῆς ἐπίθεσης. Μέ βάση τίς προτάσεις τοῦ Λένιν συντάχθηκε ραδιοτηλεγράφημα τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικῶν, τό ὁποῖο στίς 17 τοῦ Ἰούλη 1920 μεταδόθηκε ἀπό τό ραδιόφωνο στόν ὑπουργό Ἐξωτερικῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας Κῶρζον. (Βλ. «Ντοκουμέντα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τόμ. III, Μόσχα, 1959, σελ. 47-53). — *240.*

276 Πρόκειται γιά τό τηλεγράφημα τοῦ ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας Κῶρζον, πού ἐπιδόθηκε στίς 20 τοῦ Ἰούλη 1920 σέ ἀπάντηση στήν ἀπό 17 τοῦ Ἰούλη διακοίνωση τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης πρός τήν κυβέρνηση τῆς Μεγάλης Βρετανίας σχετικά μέ τήν ἀναστολή τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ἀνάμεσα στήν Πολωνία καί τή Σοβιετική Ρωσία. Ἡ κυβέρνηση τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἀναφερόταν στό τηλεγράφημα τοῦ Κῶρζον, πρότεινε στή διακοίνωσή της πρός τή Σοβιετική κυβέρνηση τῆς 11 τοῦ Ἰούλη νά πραγματοποιηθεῖ συνάντηση σοβιετικῶν καί πολωνῶν ἀντιπροσώπων στό Λονδίνο «ἐπειδή θεώρησε ὅτι αὐτό θά ἐξομαλύνει τίς σχέσεις τῆς Ρωσίας μέ τά κράτη πού παίρνουν μέρος στή συνδιάσκεψη εἰρήνης καί θά ἀνοίξει τό δρόμο γιά καλύτερη κατανόηση ἀνάμεσα στή Ρωσία καί τόν ἐξωτερικό κόσμο». Ὁ Κῶρζον ἰσχυριζόταν ὅτι οἱ σύμμαχοι παρότρυναν τήν κυβέρνηση τῆς Πολωνίας νά ἀρχίσει ἀμέσως διαπραγματεύσεις γιά ἀνακωχή καί εἰρήνη καί ὅτι, παρά τήν αἴτηση τῆς πολωνικῆς κυβέρνησης γιά ἀνακωχή, τά σοβιετικά στρατεύματα συνεχίζουν τήν ἐπίθεση. (Στήν πραγματικότητα ὁ ὑπουργός Ἐξωτερικῶν τῆς Πολωνίας Σαπέγκα μόλις στίς 22 τοῦ Ἰούλη ἔστειλε ραδιογράφημα πρός τή Σοβιετική κυβέρνηση, προτείνοντας ἄμεση ἀνακωχή). Ξεκινώντας ἀπ' αὐτό, δήλωνε σέ συνέχεια ὁ Κῶρζον, ἡ κυβέρνηση τῆς Μεγάλης Βρετανίας «εἶναι ὑποχρεωμένη νά δηλώσει σαφῶς ὅτι οἱ διαπραγματεύσεις γιά τήν ἐπανάληψη τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων ἀνάμεσα στή Ρωσία καί τή Βρετανική αὐτοκρατορία δέν μποροῦν νά συνεχιστοῦν μέ θετικό ἀποτέλεσμα, ἄν ἡ Σοβιετική Ρωσία εἰσβάλει στήν Πολωνία» («Ντοκουμέντα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τόμ. III, Μόσχα, 1959, σελ. 62-63). — *242.*

277 Τό σχέδιο ἀπάντησης πρός τήν κυβέρνηση τῆς Μεγάλης Βρετανίας, πού

συντάχθηκε ἀπό τόν Γκ. Β. Τσιτσέριν, στή βάση τῶν ὑποδείξεων τοῦ Β. Ι. Λένιν, ἐγκρίθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) τῆς 23 τοῦ Ἰούλη 1920. Τήν ἴδια κιόλας ἡμέρα τό κείμενο τῆς ἀπαντητικῆς διακοίνωσης τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης μεταδόθηκε ἀπό τό ραδιόφωνο (βλ. «Ντοκουμέντα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τόμ. ΙΙΙ, Μόσχα, 1959, σελ. 61-62). — *243.*

278 Τό σημείωμα τοῦ Ντ.-Μ. Σερράτι γράφηκε σέ σχέση μέ τήν ἀπουσία τῶν ἰταλῶν συντρόφων στήν Ἐπιτροπή τοῦ ΙΙ συνεδρίου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς γιά τό ἀποικιακό ζήτημα. — *244.*

279 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ), πού πάρθηκε στίς 2 τοῦ Αὐγούστου 1920 σχετικά μέ τό διαχωρισμό τοῦ κριμαϊκοῦ τομέα τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ μετώπου σέ ἀνεξάρτητο Νότιο μέτωπο, ἐξαιτίας τοῦ αὐξανόμενου κινδύνου, πού προερχόταν ἀπό τήν πλευρά τοῦ Βράνγκελ καί ἀπό τίς ἐξεγέρσεις στό Κουμπάν.

Μιλώντας, ὁ Λένιν, γιά τήν Πολωνική Ἐπαναστατική ἐπιτροπή, ἔχει ὑπόψη του τήν Προσωρινή Ἐπαναστατική ἐπιτροπή τῆς Πολωνίας πού συγκροτήθηκε στά τέλη τοῦ Ἰούλη 1920. Στή σύνθεση τῆς Πολωνικῆς Ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς μπῆκαν οἱ ἐξέχοντες παράγοντες τοῦ πολωνικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος Φ. Τζερζίνσκι, Φ. Κόν, Γ. Μαρχλέβσκι, Ε. Προυχνιάκ καί Ι. Οὐνσλιχτ. Στά ἀπελευθερωμένα ἐδάφη ἡ Πολωνική Ἐπαναστατική ἐπιτροπή ἀνέλαβε ὅλη τήν πολιτική ἐξουσία. Στίς 30 τοῦ Ἰούλη ἡ Πολωνική Ἐπαναστατική ἐπιτροπή ἐξέδοσε «Διακήρυξη πρός τόν πολωνικό ἐργαζόμενο λαό τῶν πόλεων καί τῶν χωριῶν», στήν ὁποία ἐξηγοῦνταν οἱ σκοποί καί τά καθήκοντα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ πού μπῆκε στό ἔδαφος τῆς Πολωνίας. Στή «Διακήρυξη» τονιζόταν ὅτι τά Σοβιετικά στρατεύματα προχωροῦν στήν Πολωνία ὄχι γιά τήν κατάκτηση τοῦ ἐδάφους της, ἀλλά γιά τήν ἄμυνα τῆς χώρας τους καί γιά τήν παροχή βοήθειας στόν πολωνικό λαό στήν πάλη του γιά τήν ἀπελευθέρωσή του ἀπό τήν καταπίεση τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν. Στή «Διακήρυξη» λεγόταν ὅτι «τά ἐργοστάσια καί τά μεταλλεῖα πρέπει νά ἀποσπαστοῦν ἀπό τούς καπιταλιστές καί τούς κερδοσκόπους. Αὐτά περνοῦν στήν ἰδιοκτησία τοῦ λαοῦ καί στή δικαιοδοσία τῶν ἐργατικῶν ἐπιτροπῶν. Τά τσιφλίκια καί τά δάση περνοῦν ἐπίσης στήν ἰδιοκτησία καί στή διεύθυνση τοῦ λαοῦ. Οἱ τσιφλικάδες πρέπει νά διώχνονται καί τά τσιφλίκια νά διευθύνονται ἀπό τίς ἐπιτροπές ἐργατῶν γῆς. Ἡ γῆ τῶν ἐργαζόμενων ἀγροτῶν μένει ἀπαραβίαστη. Τή διοίκηση στίς πόλεις ἀναλαμβάνουν οἱ βουλευτές τῶν ἐργατῶν καί στά χωριά συγκροτοῦνται ἀγροτικά Σοβιέτ» («Ἡ ἱστορία τοῦ ἐμφυλίου πολέμου στήν ΕΣΣΔ», τόμ. 5ος, 1960, σελ. 145). — *247.*

280 Τό τηλεγράφημα αὐτό γράφτηκε σάν ἀπάντηση στό παρακάτω τηλεγράφημα τοῦ Β. Ι. Λένιν πού στάλθηκε ἀπό τή Λοζοβάγια στίς 2 τοῦ Αὐγούστου 1920: «Οἱ σκληρές μάχες συνεχίζονται μέ αὐξανόμενη ἔνταση. Πιθανό σήμερα νά χάσουμε τό Ἀλεξάντροβσκ. Πῆρα τό σημείωμά Σας σχετικά μέ τό διαχωρισμό τῶν μετώπων. Δέν θά ἔπρεπε τό Πολιτικό Γραφεῖο νά ἀσχολεῖται μέ ψιλοπράγματα. Μπορῶ νά δουλέψω στό μέτωπο ἀκόμη τό περισσότερο δυό βδομάδες. Μοῦ χρειάζεται ἀνάπαυση. Ἀναζητεῖστε ἀντικαταστάτη. Στίς ὑποσχέσεις τοῦ Γενικοῦ διοικητῆ καθόλου δέν πιστεύω, μέ τίς ὑποσχέσεις του μόνο πού μέ δυσαρεστεῖ. Σχετικά μέ τίς διαθέσεις τῆς ΚΕ ὑπέρ τῆς εἰρήνης μέ τήν Πολωνία δέν μπορῶ νά μήν παρατηρήσω ὅτι ἡ διπλωματία μας πότε-πότε

μέ μεγάλη ἐπιτυχία ματαιώνει τά ἀποτελέσματα τῶν στρατιωτικῶν μας ἐπιτυχιῶν» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *386.*

281 Σχετικά μέ τά αἴτια πού προκάλεσαν τό προσωρινό σκάλωμα τῆς 1ης Στρατιᾶς ἱππικοῦ, ὁ Ι. Β. Στάλιν ἀνέφερε στόν Β. Ι. Λένιν στά τηλεγραφήματά του τῆς 4 καί 5 τοῦ Αὐγούστου 1920. Γιά νά παρεμποδίσουν τόν Κόκκινο Στρατό νά προελάσει πρός τό Λβόφ, οἱ λευκοπολωνοί ἔριξαν στήν περιοχή τῆς Μπρόντα, ἐνάντια στήν 1η Στρατιά ἱππικοῦ, τά στρατιωτικά συγκροτήματα τῆς Λιθουανίας, τοῦ Λούτσκ καί τῆς Γαλικίας. Προσωρινά ἡ 1η Στρατιά ἱππικοῦ πέρασε ἀπό τήν ἐπίθεση στήν ἄμυνα. — *249.*

282 Πρόκειται γιά τά ἀνατολικά σύνορα τῆς Πολωνίας, πού μετά τό τέλος τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ πολέμου 1914-1918, στίς 8 τοῦ Δεκέμβρη 1919, καθορίστηκαν αὐθαίρετα ἀπό τό Ἀνώτατο συμβούλιο τῆς Ἀντάντ. Τά σύνορα αὐτά ἔπρεπε νά περνοῦν πάνω στή γραμμή: Γκρόντνο — Γιάλοβκα — Νεμίροφ — Μπρέστ-Λιτόβσκ — Ντορογκούσκ — Οὐστιλούγκ — Κριλόφ καί νά τέμνουν τή Γαλικία ἀνάμεσα στό Περεμίσλ καί στή Ράβα-Ρούσκαγια ὥς τά Καρπάθια ὄρη (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 422). Ἡ γραμμή αὐτή ἀναφερόταν ἐπίσης καί στή Διακοίνωση τοῦ Κῶρζον τῆς 11 τοῦ Ἰούλη 1920. Ἀργότερα ἡ γραμμή αὐτή ἦταν περισσότερο γνωστή σάν «γραμμή Κῶρζον».

Ἡ Σοβιετική κυβέρνηση, προτείνοντας εἰρήνη στήν Πολωνία, ἦταν πρόθυμη νά ἀναγνωρίσει τά πολωνικο-ρωσικά σύνορα σέ γραμμή ἀνατολικότερα τῆς «γραμμῆς Κῶρζον».

Τό σημείωμα αὐτό εἶναι ἡ ὑπόδειξη τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν πρόεδρο τῆς Σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας πού εἶχε σταλεῖ στό Λονδίνο γιά πολιτικές διαπραγματεύσεις μέ τήν ἀγγλική κυβέρνηση. — *249.*

283 Μαζί μ' αὐτό τό σημείωμα ὁ Β. Ι. Λένιν ἔστειλε στόν Ν. Ν. Κρεστίνσκι τήν παρακάτω ἀπόφαση τῆς ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος, πού πάρθηκε στίς 5 τοῦ Αὐγούστου 1920 σχετικά μέ τό ζήτημα γιά τήν κατάσταση στό μέτωπο τοῦ Βράνγκελ καί τοῦ Κουμπάν: «Νά ἀναγνωριστεῖ ὅτι τό Κουμπάν-βρανγκελικό μέτωπο πρέπει νά προηγεῖται τοῦ Δυτικοῦ μετώπου καί γι' αὐτό τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο καί τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Στρατιωτικῶν πρέπει νά πάρουν τά πιό δραστήρια μέτρα γιά τήν ἀποστολή σ' αὐτό τό μέτωπο στρατιωτικῶν δυνάμεων καί κομμουνιστῶν». Στό φάκελλο αὐτῶν τῶν ντοκουμέντων ὁ Λένιν ἔγραψε τήν ἐπιγραφή: « Ἀπό τόν Λένιν πρός τόν *Κρεστίνσκι*» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *249.*

284 Γιά τό ζήτημα αὐτό βλ. ἐπίσης τό τηλεγράφημα πρός τόν Ι. Β. Στάλιν τῆς 11 τοῦ Αὐγούστου 1920 (σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 449). — *250.*

285 Ἡ ἐντολή πρός τόν γραμματέα γράφτηκε σέ τηλεφωνογράφημα πού περιεῖχε τό ἀντίγραφο τῆς ἀπό 7 Αὐγούστου 1920 ἀπόφασης τοῦ προεδρείου τοῦ Σοβιέτ Μόσχας σχετικά μέ τήν τραγική ἐπισιτιστική κατάσταση τῆς Μόσχας. Στίς 10 τοῦ Αὐγούστου τό ζήτημα αὐτό, μέ πρωτοβουλία τοῦ Λένιν, μπῆκε γιά συζήτηση στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, μέ ἀπόφαση τοῦ ὁποίου συγκροτήθηκε Ἐπιτροπή γιά τόν καθημερινό ἔλεγχο «τῶν πληροφοριῶν γιά

ὅλα τά φορτία πού προορίζονται γιά τή Μόσχα καί κατευθείαν στή Μόσχα, ὥστε ὅταν γίνονται διακοπές στόν ἀνεφοδιασμό της νά συγκαλεῖ αὐτή ἔκτακτες συνεδριάσεις τοῦ ΣΛΕ καί τοῦ ΣΕΑ γιά τή λήψη τῶν ἀναγκαίων συγκεκριμένων μέτρων». Σέ περίπτωση διακοπῆς χορήγησης σιτηρῶν στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ δόθηκε ἐντολή «νά ἀναζητεῖ ἔκτακτα μέτρα γιά τή χορήγηση στόν πληθυσμό ἄλλων προϊόντων πού θά ἀντικαθιστοῦν τό ψωμί». Γιά ὅλα τά φορτία τροφίμων πού κατευθύνονται σέ μή νόμιμους παραλῆπτες, καθώς καί γιά ἐκεῖνα πού στέλνονται μέ τήν πρόφαση τῶν λεγόμενων δώρων, δίνεται ἐντολή στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ «νά τά κατακρατεῖ γιά γενική διανομή στόν πληθυσμό κατά τίς διακοπές τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ τῆς Μόσχας (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *250.*

286 Ἡ ἐντολή πρός τόν γραμματέα γράφτηκε σέ γράμμα τοῦ Β. Β. Ὀμπολένσκι (Ν. Ὀσίνσκι) πρός τόν Β. Ι. Λένιν, στό ὁποῖο ἀναφερόταν γιά τή δύσκολη ἐπισιτιστική κατάσταση τῆς πόλης Τούλα. Στίς 10 τοῦ Αὐγούστου 1920 τό ζήτημα αὐτό, μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν, μπῆκε γιά συζήτηση στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων.

«250 βέρστια σέ 12 ἡμέρες» — πρόκειται γιά τήν ἀνακοίνωση τοῦ Ὀμπολένσκι ὅτι 7 βαγόνια μέ σίκαλη, πού στάλθηκαν στήν Τούλα ἀπό τίς ἀποθῆκες τροφίμων τῆς Κοτσετόβκα στίς 24 τοῦ Ἰούλη 1920 διήνυσαν 250 βέρστια σέ 12 ἡμέρες. Στό γράμμα τοῦ Ὀμπολένσκι οἱ λέξεις «250 βέρστια ἀπό τήν Κοτσετόβκα ὥς τήν Τούλα σέ δώδεκα ἡμέρες» ὑπογραμμίστηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν 6-7 φορές καί, δίπλα σ' αὐτές, γράφτηκε ἡ σημείωση «ΝΒ».

Στό σημεῖο 3 τοῦ γράμματος τοῦ Ὀμπολένσκι ἀναφερόταν ὅτι τό σιδηροδρομικό φορτίο 20 βαγονιῶν μέ σίκαλη, πού ἔστειλε στίς 2 τοῦ Αὐγούστου ὁ Λομπατσιόφ ἀπό τήν Κοτσετόβκα δέν ἔφτασε στόν προορισμό του. — *252.*

287 Στό ζήτημα τῆς ἔκδοσης σχολικοῦ ἄτλαντα ὁ Β. Ι. Λένιν ἔδινε μεγάλη σημασία καί ἐπανῆλθε σ' αὐτό ἐπανειλημμένα. Στά σημειώματά του σχετικά μέ τήν ἔκδοση σχολικοῦ ἄτλαντα ὁ Λένιν ἔγραφε:

«20-24 χάρτες τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας + τοῦ Καυκάσου
4- 6 τῆς Σιβηρίας καί τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας
4- 6 γενικοί: ἱστορία τῶν μετώπων
{ 1918 (εἰρήνη τοῦ Μπρέστ)
1918 τέλος
1919 ἔναρξη
1920 ἔναρξη
1920 τέλος }
1 καταμερισμός τῶν συνδικάτων
1 ἐξηλεκτρισμός
1 Οἰκονομικός χάρτης
═══
39» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI, σελ. 120-121).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 474 καί στίς Λενινιστικές Συλλογές: XX, σελ. 317-322, XXXVI, σελ. 315, 399-400. — *253.*

288 Γράφτηκε σέ ἀπάντηση στό τηλεγράφημα τοῦ Ι. Β. Στάλιν τῆς 10 τοῦ Αὐγούστου 1920, στό ὁποῖο ἐζητεῖτο ἡ συγκατάθεση τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος γιά

ἐνδεχόμενη προσέλκυση στίς διαπραγματεύσεις γιά ἀνακωχή μέ τήν Πολωνία τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Γαλικίας καί ἀνακοινωνόταν ὅτι ἡ Ἐπαναστατική ἐπιτροπή ἐξέλεξε ἐκπρόσωπό της τόν Μ. Λ. Μπαράν.

Σέ ἀπάντηση στήν ἐρώτηση γιά τή σκοπιμότητα συμμετοχῆς στίς διαπραγματεύσεις τοῦ Μ. Λ. Μπαράν, ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν ἔγραφε: «Ἄν οἱ διαπραγματεύσεις τοῦ Μίνσκ θά περιοριστοῦν στήν ἀνάγνωση τοῦ σχεδίου μας καί στή δήλωση τῶν πολωνῶν ὅτι ἀποχωροῦν, ἡ παρουσία τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Γαλικίας εἶναι περιττή, ἀβάσιμη καί μπορεῖ νά ὁδηγήσει σέ περιπλοκές καί τυπικές στρεψοδικίες ἀπό τήν πλευρά τῶν πολωνῶν...». Παρακάτω στό γράμμα ἀναφερόταν ὅτι ἄν οἱ διαπραγματεύσεις συνεχιστοῦν ἐπί τῆς οὐσίας, τότε «ἡ συμμετοχή του μπορεῖ νά χρειαστεῖ...». Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔσβησε τήν πρώτη φράση καί ἔγραψε: «ἐπειδή αὐτό εἶναι πιθανότερο, μπορεῖ *ἐπί τοῦ παρόντος* νά ἀναβληθεῖ», δηλ. νά ἀναβληθεῖ ἡ συμμετοχή τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Γαλικίας Μπαράν στίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *253.*

289 Στό ἀπό τίς 13 Αὐγούστου 1920 ἀπαντητικό του τηλεγράφημα πρός τόν Β. Ι. Λένιν ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῆς Στρατιᾶς ἐργασίας τοῦ Καυκάσου Α. Γκ. Μπελομπορόντοφ ἔγραφε: «Τό τηλεγράφημά Σας μέ ἀρ. 402 τό πήραμε μόλις στίς 13 καί ὥρα 20. Ὁ Βόρειος Καύκασος, μέ ἐξαίρεση τό Κουμπάν, μέ τήν ἔννοια τοῦ ξεσπάσματος ἐξεγέρσεων, ἐπί τοῦ παρόντος δέν προκαλεῖ ἀνησυχίες...» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *254.*

290 Τό σημείωμα αὐτό γράφτηκε στή διάρκεια πού ὁ Β. Ι. Λένιν δέχτηκε τό μέλος τοῦ Κινεζικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος καί πρόεδρο τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συνδέσμου τῶν κινέζων ἐργατῶν στή Ρωσία Λιού-Τζέζούν (Λάου-Σίου-τζάου), μέ τόν ὁποῖο ὁ Β. Ι. Λένιν εἶχε συνομιλίες στίς 11 τοῦ Αὐγούστου 1920. Στό πίσω μέρος τοῦ σημειώματος τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἀπάντηση τοῦ Ν. Ν. Κρεστίνσκι: «αὔριο ὥρα 3½». — *256.*

291 Αἰτία τῆς ἀποστολῆς τοῦ τηλεγραφήματος ἦταν οἱ συχνές περιπτώσεις πυρκαγιῶν σέ δάση καί σέ τυρφώδη ἕλη στήν κεντρική ζώνη τῆς Ρωσίας. — *256.*

292 Τό σημείωμα γράφτηκε σέ γράμμα τῆς 11 τοῦ Αὐγούστου 1920 τοῦ καθοδηγητῆ τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐξάλειψη τῆς ἀγραμματοσύνης Ι. Μπριχνίτσεφ πρός τόν πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων Β. Ι. Λένιν μέ τήν παράκληση νά ἐνισχυθεῖ ἡ Ἐπιτροπή μέ τά ἀπαραίτητα στελέχη, νά παραχωρηθεῖ χῶρος γιά ἐργασία, νά χορηγηθοῦν μεταφορικά μέσα καί σοβιετικό σιτηρέσιο. Στήν παράγραφο «β» τοῦ γράμματος τονιζόταν: «Χρειάζονται ἄνθρωποι, καμιά δεκαπενταριά εἰδικευμένα καί ἀνειδίκευτα στελέχη. Νά ἀνακληθοῦν ἀπό τίς θέσεις τους καί νά κινητοποιηθοῦν στή Μόσχα». — *257.*

293 Πρόκειται γιά τή συλλογή τῶν διαταγμάτων πού ἴσχυσαν τό 1919. Στό ἀπαντητικό του γράμμα ὁ Ντ. Ι. Κούρσκι ἀνέφερε ὅτι ἡ συλλογή αὐτή ἐκδόθηκε μέ ἐπιμέλεια τοῦ Κοζλόβσκι καί εἶναι ἀνατύπωση τῆς «Συλλογῆς νομοθετικῶν διαταγμάτων γιά τό ἔτος 1919», ὅτι ἑτοιμάζεται γιά ἐκτύπωση μιά ἄλλη

συλλογή τῶν βασικότερων διαταγμάτων τῆς ΣΟΣΔΡ γιά τρία χρόνια (ἀπό τό 1917 ὥς τό 1920). Στό φάκελλο τοῦ γράμματος τοῦ Κούρσκι ὁ Λένιν σημείωσε: «Στό ἀρχεῖο (VIII. 1920 Γιά τήν ἔκδοση νόμων)» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *258.*

294 Τό σημείωμα γράφτηκε σχετικά μέ τό γράμμα τοῦ πρώην προϊσταμένου τοῦ τμήματος Ἀνατολῆς τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν Α. Ν. Βοζνεσένσκι, ὁ ὁποῖος θεωροῦσε τήν ἀπαλλαγή ἀπό τά καθήκοντά του ὄχι σωστή. Τό ζήτημα αὐτό στίς 19 Αὐγούστου συζητήθηκε στό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ), τό ὁποῖο ἀνέθεσε στόν Γκ. Β. Τσιτσέριν νά χρησιμοποιήσει τόν Βοζνεσένσκι σέ κάποια ἀπό τίς ὑποεπιτροπές τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν σάν ειδικό γιά τό ἀνατολικό ζήτημα καί ἄνθρωπο πού ξέρει ἀνατολικές γλῶσσες καί τήν ἀγγλική γλώσσα. — *258.*

295 Πρόκειται γιά τή συνδιάσκεψη εἰρήνης σχετικά μέ τό σταμάτημα τοῦ πολέμου καί τήν καθιέρωση εἰρηνικῶν φιλικῶν σχέσεων ἀνάμεσα στή ΣΟΣΔΡ καί τή ΣΣΔ τῆς Οὐκρανίας ἀπό τή μιά μεριά καί τήν Πολωνία ἀπό τήν ἄλλη. Ἡ συνδιάσκεψη εἰρήνης, παρόλες τίς προσπάθειες τῶν ἰμπεριαλιστῶν νά τήν ματαιώσουν, ἄρχισε τίς ἐργασίες της στίς 17 τοῦ Αὐγούστου στό Μίνσκ, ὅπου συνεχίστηκε ὥς τίς 3 τοῦ Σεπτέμβρη. Ἡ Σοβιετική κυβέρνηση ἀποδέχτηκε τήν πρόταση τῆς Πολωνικῆς κυβέρνησης νά συνεχιστοῦν οἱ ἐργασίες τῆς συνδιάσκεψης στή Ρίγα, ἐπειδή τό Μίνσκ βρισκόταν στή ζώνη μετώπου. Ἀπό τίς 21 τοῦ Σεπτέμβρη ἐπαναλήφθηκαν οἱ ἐργασίες τῆς συνδιάσκεψης στή Ρίγα.

Ἡ Σοβιετική κυβέρνηση, πού δέν ἤθελε νά ὑποβάλει τό λαό σέ νέες δοκιμασίες, γιατί σέ περίπτωση πού θά συνεχιζόταν ὁ πόλεμος ἦταν ἀναπόφευκτη ἡ βαριά χειμερινή ἐκστρατεία, ἔκανε σοβαρές ὑποχωρήσεις πρός ὄφελος τῆς Πολωνίας. Ὁ πρόεδρος τῆς ρωσικῆς ἀντιπροσωπείας Κ. Χ. Ντανισέβσκι στήν πρώτη κιόλας γενική σύνοδο τῆς συνδιάσκεψης δήλωσε: «1. Ἡ ΣΟΣΔΡ καί ἡ ΣΣΔ τῆς Οὐκρανίας ἀναγνωρίζουν χωρίς ὅρους τήν ἀνεξαρτησία καί τήν αὐτοτέλεια τῆς Πολωνικῆς δημοκρατίας καί ἐπίσημα ἐπιβεβαιώνουν τό ἀπόλυτο δικαίωμα τοῦ πολωνικοῦ λαοῦ νά ρυθμίζει τή ζωή του καί νά καθιερώνει τή μορφή κρατικῆς ἐξουσίας κατά τήν κρίση του. 2. Ἡ ΣΟΣΔΡ καί ἡ ΣΣΔ τῆς Οὐκρανίας παραιτοῦνται ἀπό κάθε εἴδους ἀποζημιώσεις. 3. Τά τελικά σύνορα τῆς Πολωνικῆς δημοκρατίας βασικά συμπίπτουν μέ τή γραμμή πού χαράζεται στή διακοίνωση τοῦ λόρδου Κῶρζον τῆς 11 τοῦ Ἰούλη μέ ἀπόκλιση πρός ὄφελος τῆς Πολωνικῆς δημοκρατίας πρός ἀνατολάς στήν περιοχή τοῦ Μπελοστόκ καί Χόλμ» («Ντοκουμέντα ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τόμ. III, Μόσχα, 1959, σελ. 137). Οἱ διαπραγματεύσεις εἰρήνης ἔληξαν μέ τήν ὑπογραφή στίς 12 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 στή Ρίγα τοῦ «Συμφώνου ἀνακωχῆς καί τῶν προκαταρκτικῶν ὅρων εἰρήνης» ἀνάμεσα στή Σοβιετική Ρωσία καί τή Σοβιετική Οὐκρανία, ἀπό τή μιά πλευρά, καί τήν Πολωνία, ἀπό τήν ἄλλη (βλ. στό ἴδιο, σελ. 245-258). — *259.*

296 Βλ. σημείωση 282. — *259.*

297 Στό πίσω μέρος τοῦ χειρογράφου τοῦ Λένιν ὑπάρχουν οἱ ὑπογραφές τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων καί τῶν μελῶν τῶν συμβουλίων πού διάβασαν τό γράμμα αὐτό τοῦ Β. Ι. Λένιν — τοῦ Β. Α. Ἀβανέσοφ, τοῦ Γ. Λάριν, τοῦ Α. Μ. Λεζάβα,

τοῦ Α. Ν. Βινοκοῦροφ, τοῦ Α. Μ. Νικολάγεφ, τοῦ Μ. Φ. Βλαντίμιρσκι, τοῦ Β. Π. Νογκίν, τοῦ Σ. Π. Σερεντά, τοῦ Λ. Μ. Χιντσούκ, τοῦ Ν. Π. Μπριουχάνοφ, τοῦ Β. Β. Φομίν, καί τοῦ Α. Ι. Ρίκοφ. — *261.*

298 Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάσσονται κάμποσα σημειώματα τοῦ Β. Ι. Λένιν — ἐντολές πρός τούς γραμματεῖς τοῦ ΣΛΕ σχετικά μέ τούς μεταφραστές γιά τόν Φρέιν. Σέ ἕνα σημείωμα πρός τόν γραμματέα τοῦ ΣΛΕ ὁ Λένιν γράφει: «**NB.** Νά βρεῖτε διερμηνέα γιά τόν *Φρέιν».* Στό πίσω μέρος τοῦ σημειώματος αὐτοῦ ὁ Λένιν ἔγραψε: «Παρακολουθεῖστε τήν ἐξεύρεση μεταφραστῶν (γιά τόν Φρέιν) καί νά *μοῦ ἀναφέρετε». *Ἀπαντώντας στήν ἀναφορά τοῦ γραμματέα τοῦ ΣΛΕ Μ. Ι. Γκλιάσσερ γιά δυό μεταφραστές ἀπό τήν ἀγγλική, ὁ Λένιν δίνει τήν ἐντολή: «Νά συγκεντρώσετε *ὅλους* τούς κατάλληλους μεταφραστές καί νά τούς *ὁρίσετε* γιά κάθε μέρα καί *ὥρα* στόν Φρέιν γιά νά δουλέψουν *σ' αὐτόν».* Σέ τρίτο σημείωμα ὁ Λένιν ἔγραφε: «Δέν ἀνέλαβα νά βοηθήσω τόν Φρέιν μέ *στενογράφους* καί οὔτε ἀναλαμβάνω. Τοῦ χρειάζονται *μεταφραστές* (ἀντίθετα ἀπό αὐτούς πού δέν σᾶς ἐνημέρωσαν *σωστά)* τοῦ χρειάζονται γιά νά τόν *γνωρίσουν* **μέ τή ρώσικη λογοτεχνία.** Ἐπιμένω σ' αὐτό.

Σᾶς παρακαλῶ νά μήν πιστεύετε στό ἑξῆς τόν Ἀξελρόντ, ἀλλά νά **ἐλέγξετε** (ἀπομέρους μου) τόν καταμερισμό τῶν μεταφραστῶν **κατά ὧρες».** — *262.*

299 Σέ γράμμα πρός τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ὁ Α. Μ. Γκόρκι ἀνέφερε σχετικά μέ τήν ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς ἐλέγχου πού συγκρότησε τό Σοβιέτ Πετρούπολης γιά τόν ἔλεγχο τοῦ καταλόγου αὐτῶν πού παίρνουν σιτηρέσιο ἐπιστημόνων στήν Πετρούπολη. Ἡ ἐπιτροπή αὐτή δέν περιορίστηκε μόνο στόν ἔλεγχο τοῦ καταλόγου, ἀλλά πῆρε ἀπόφαση νά διαγράψει ἀπό τόν κατάλογο τούς ἐπιμελητές, τούς καθηγητές καί τούς ἐργαστηριακούς βοηθούς. Ἡ ἐπιτροπή Πετρούπολης γιά τή βελτίωση τῶν βιοτικῶν συνθηκῶν τῶν ἐπιστημόνων ἔκανε ἔφεση τῆς ἀπόφασης καί παρακαλοῦσε τό ΣΛΕ νά διατηρήσει τά 2000 ἀκαδημαϊκά σιτηρέσια πού παραχωροῦνταν γιά τούς ἐπιστήμονες τῆς Πετρούπολης. — *263.*

300 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) τῆς 19 τοῦ Αὐγούστου 1920 σχετικά μέ τίς εἰσηγήσεις τῶν Λ. Ντ. Τρότσκι καί Ι. Β. Στάλιν γιά τήν πολεμική κατάσταση στά μέτωπα Πολωνίας καί Βράνγκελ. Στήν ἀπόφαση ἀναφέρεται: «α) Νά θεωρηθεῖ τό μέτωπο Βράνγκελ βασικό... β) Αὔριο νά συγκληθεῖ τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο γιά νά ἀποφασίσει τό ζήτημα τῆς νέας ἐπιστράτευσης κομμουνιστῶν. γ) Νά ληφθοῦν ἐντατικά μέτρα γιά τήν ἐπιτάχυνση τῆς γενικῆς ἐπιστράτευσης τῶν λευκορώσων. δ) Νά σταλεῖ στό μέτωπο Βράνγκελ ἡ 6η μεραρχία τῆς 1ης Στρατιᾶς ἱππικοῦ... ε) Τό 55% τῶν ἐπιστρατευθέντων κομμουνιστῶν νά σταλοῦν στό μέτωπο Βράνγκελ οἱ ὑπόλοιποι στό Δυτικό μέτωπο» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *263.*

301 Τό καλοκαίρι τοῦ 1920 ἄρχισε ὁ Κόκκινος Στρατός νά ἀπελευθερώνει τά δυτικο-οὐκρανικά ἐδάφη. Στούς 16 νομούς τῆς Ἀνατολικῆς Γαλικίας καταργήθηκε ἡ ἐξουσία τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν τσιφλικάδων καί ἐγκαθιδρύθηκε ἡ Σοβιετική ἐξουσία. Στήν Τερνόπολ συστήθηκε προσωρινό ὄργανο τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας τῆς περιοχῆς Ἀνατολικῆς Γαλικίας — ἡ Ἐπαναστατική

ἐπιτροπή Γαλικίας μέ ἐπικεφαλῆς τόν Β. Π. Ζατόνσκι. Στούς νομούς δημιουργοῦνταν οἱ τοπικές Ἐπαναστατικές ἐπιτροπές πού πάλευαν γιά τήν ἐφαρμογή στή ζωή τῶν διαταγμάτων τῆς λαϊκῆς ἐξουσίας. Ὁ Β. Ι. Λένιν χαιρέτισε θερμά τήν ἐγκαθίδρυση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν Ἀνατολική Γαλικία, καί βοηθοῦσε τούς κομμουνιστές τῆς Γαλικίας στήν κομματική καί κρατική οἰκοδόμηση. Ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Γαλικίας Β. Π. Ζατόνσκι ἔγραφε ἀργότερα στά ἀπομνημονεύματά του, ὅτι ὁ Λένιν συνιστοῦσε στήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Γαλικίας νά κάνει κάθε τί τό δυνατό, ὥστε οἱ πλατιές μάζες τῶν ἐργατῶν καί τῆς φτωχῆς ἀγροτιᾶς νά αἰσθανθοῦν ἀμέσως καί ὀφθαλμοφανέστατα ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία τούς φέρνει στή ζωή. «Ὁ Λένιν ἀπαιτοῦσε ἀπό μένα, — ἔγραφε ὁ Ζατόνσκι, — νά τοῦ στέλνονται κάθε βδομάδα πληροφοριακά γράμματα» («Κομμουνίστ» (Χάρκοβο), τεῦχ. 159, 14 τοῦ Ἰούλη 1929). — *265.*

302 *Προλετκούλτ* (Προλετάρσκαγια κουλτούρα, προλεταριακός πολιτισμός) — πολιτιστική-διαφωτιστική ὀργάνωση, ἐμφανίστηκε τό Σεπτέμβρη τοῦ 1917 σάν ἀνεξάρτητη ἐρασιτεχνική ἐργατική ὀργάνωση, πού ἡ καθοδήγησή της συγκεντρώθηκε στά χέρια τοῦ Α. Α. Μπογκντάνοφ καί τῶν ὀπαδῶν του. Μετά τή νίκη τῆς Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης συνέχιζε νά προασπίζει τήν «ἀνεξαρτησία» της, ἀντιπαραθέτοντας ἔτσι τόν ἑαυτό της στό προλεταριακό κράτος. Αὐτό εἶχε σάν συνέπεια νά εἰσχωρήσουν στήν Προλετκούλτ ἀστοί διανοούμενοι καί νά ἀρχίσουν νά ἀσκοῦν ἀποφασιστική ἐπιροή στή στάση της. Οἱ προλετκουλτικοί στήν πραγματικότητα ἀρνοῦνταν τή σημασία τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιᾶς τοῦ παρελθόντος, προσπαθοῦσαν νά ξεφύγουν ἀπό τά καθήκοντα τῆς μαζικῆς πολιτιστικῆς διαφωτιστικῆς δουλιᾶς καί ξεκομένοι ἀπό τή ζωή, «μέ ἐργαστηριακό τρόπο» νά δημιουργήσουν ἰδιαίτερο «προλεταριακό πολιτισμό». Ἡ Προλετκούλτ δέν ἦταν ὁμοιογενής ὀργάνωση. Παράλληλα μέ τούς ἀστούς διανοούμενους ἀνῆκε σ' αὐτήν ἐπίσης καί ἐργατική νεολαία, πού ἐπιδίωκε εἰλικρινά νά βοηθήσει στήν πολιτιστική οἰκοδόμηση τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους. Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος μέ γράμμα της «Σχετικά μέ τίς προλετκούλτ», πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» τῆς 1ης τοῦ Δεκέμβρη 1920, τόνιζε ὅτι οἱ ὀργανώσεις αὐτές «μέ τή μορφή τοῦ «προλεταριακοῦ πολιτισμοῦ» πρόσφεραν στούς ἐργάτες ἀστικές ἀπόψεις τῆς φιλοσοφίας (μαχισμός). Ἐνῶ στόν τομέα τῆς τέχνης καλλιεργοῦσαν στούς ἐργάτες παράλογα καί διεστραμένα γοῦστα (φουτουρισμός)». Ὁ Β. Ι. Λένιν στό σχέδιο ἀπόφασης «Γιά τόν προλεταριακό πολιτισμό» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 336-337), καθώς καί σέ μιά σειρά ἄλλες ἐργασίες του, ὑπέβαλε σέ αὐστηρή κριτική τίς λαθεμένες θέσεις τῆς Προλετκούλτ. Στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας 1920-1930 οἱ ὀργανώσεις τῆς Προλετκούλτ ἀρχίζουν νά καταρέουν, καί στά 1932 ἡ Προλετκούλτ ἔπαψε νά ὑπάρχει. — *265.*

303 Πρόκειται γιά τό ἄγημα τῶν λευκοφρουριτῶν πού ὀργανώθηκε ἀπό τόν Βράγκελ μέ τήν ὑποστήριξη καί τή συγκατάθεση τῆς Ἀντάντ, καί πού ἀποβιβάστηκε στό Κουμπάν στά μέσα τοῦ Αὐγούστου 1920 μέ σκοπό νά ἀποσπάσει ἀπό τή Σοβιετική Δημοκρατία μιά ἀπό τίς μεγαλύτερες σιτοπαραγωγικές περιοχές τῆς χώρας.

Ἡ ἀντεπανάσταση ὑπολόγιζε στίς ἐξεγέρσεις τῶν κοζάκων τοῦ Κουμπάν. Θεωροῦσε πώς ἡ νοοτροπία τῆς ἡγεσίας τῶν κοζάκων εἶναι καί διάθεση

ὅλων τῶν κοζάκων. Ὡστόσο, ὅπως ἀπόδειξαν τά γεγονότα στήν πορεία, μέ τίς πρῶτες κιόλας ἧττες τοῦ ἀγήματος ἀκόμη καί ἐκεῖνα τά στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ, πού συμπαθοῦσαν χωρίς νά πιστεύουν στήν ἐπιτυχία τῶν λευκῶν, ἀπέφευγαν τήν ἐπιστράτευση, ὁ πληθυσμός κρυβόταν στίς καλαμιές καί βύθιζε στίς λίμνες τά κάρρα του. Ὕστερα ἀπό ἐπίμονες καί σκληρές μάχες ὁ Κόκκινος Στρατός σύντριψε τά τμήματα τῶν λευκοφρουριτῶν καί στίς ἀρχές τοῦ Σεπτέμβρη τά ὑπολείμματα τοῦ ἀγήματος ἐκδιώχτηκαν στήν Κριμαία. — *265*

304 Στό τηλεγράφημα τοῦ πληρεξουσίου τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς ΣΟΣΔΡ στό ἐξωτερικό Μ. Μ. Λιτβίνοφ πρός τόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐξωτερικῶν Γκ. Β. Τσιτσέριν τῆς 30 τοῦ Ἰούλη 1920 ἀναφερόταν ὅτι στήν Κοπεγχάγη ἔφθασε ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν ἀμερικανικῶν ἐπιχειρηματικῶν κύκλων Βάντερλιπ, ὁ ὁποῖος θέλει νά τοῦ παραχωρηθεῖ τό δικαίωμα ἐκμετάλλευσης πετρελαίου, ἄνθρακος καί ἁλιείας στήν περιοχή τοῦ Πριμόριε καί τῆς Καμτσάτκας. «Ἡ πρόταση αὐτή, ἔγραφε ὁ Λιτβίνοφ, ἀνοίγει ἀρκετά δελεαστικές δυνατότητες, καί ἐγώ θά σκόπευα, μετά τήν ἀπάντησή Σας, νά τόν στείλω στή Μόσχα γιά τίς ἐπιμέρους διαπραγματεύσεις... Παρακαλῶ, ἀμέσως νά ἀπαντήσετε σχετικά. Ὁ Βάντερλιπ γιά τήν ὥρα παραμένει στήν Κοπεγχάγη» («Ντοκουμέντα ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τόμ. III. Μόσχα, 1959, σελ. 71).

Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ ὑπάρχει σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν πού τό ἔχει γράψει στό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν τῆς 21 τοῦ Αὐγούστου 1920, στό ὁποῖο ὁ Λένιν δίνει συγκατάθεση γιά τόν ἐρχομό τοῦ Βάντερλιπ στή Μόσχα.

Στίς 17 τοῦ Σεπτέμβρη 1920 ὁ Βάντερλιπ ἔφθασε στή Μόσχα γιά διαπραγματεύσεις σχετικά μέ τήν ὑπογραφή συμφωνίας γιά ἐκχώρηση. Τήν ἴδια μέρα ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν ἀπευθύνθηκε στόν Β. Ι. Λένιν μέ γράμμα, στό ὁποῖο πρότεινε ν' ἀρχίσουν ἀμέσως διαπραγματεύσεις μέ τόν Βάντερλιπ καί ἐκφράζε τίς σκέψεις του σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό. Στό γράμμα αὐτό ὁ Λένιν ἔγραψε: «Σύντρ. Τσιτσέριν! Εἶμαι πέρα γιά πέρα *ὑπέρ* τῶν διαπραγματεύσεων. Νά τίς ἐπισπεύσετε. Σκεφθεῖτε καλά τί χρειάζεται ἀκόμη νά γίνει γιά τίς ὁδηγίες στόν Κρασνοστσιόκοφ» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Γιά τή διεξαγωγή τῶν διαπραγματεύσεων συστήθηκε διϋπηρεσιακή ἐπιτροπή ἀπό ἀντιπροσώπους τοῦ ΑΣΛΟ, τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου. Ἡ Σοβιετική κυβέρνηση, συμφωνώντας νά δόσει ἐκχώρηση στό συνδικάτο τοῦ Βάντερλιπ, ἐπιδίωκε τό σκοπό ὄχι μόνο νά ἀποκαταστήσει συνεργασία ἀμοιβαίου ὀφέλους μέ τούς ἀμερικανικούς ἐπιχειρηματικούς κύκλους, ἀλλά καί νά ἐξομαλύνει τίς σχέσεις ἀνάμεσα στή Σοβιετική Ρωσία καί τίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς. Στό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν τῆς 1ης τοῦ Νοέμβρη 1920 πρός τό συνδικάτο τοῦ Βάντερλιπ τονιζόταν: «Ἀνεξάρτητα ἀπό τήν ὑπογραφή τοῦ ἐκχωρητικοῦ συμφώνου ἡ κυβέρνηση τῆς Σοσιαλιστικῆς Ὁμόσπονδης Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας ὑπονοεῖ, ὅτι τό σύμφωνο μπαίνει σέ ἰσχύ μόνο ὕστερα ἀπό τήν ἀποκατάσταση ὁμαλῶν σχέσεων ντέ-φάκτο ἀνάμεσα στή κυβέρνηση τῆς Ρωσίας καί τήν κυβέρνηση τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν καί μέ τόν ὅρο ὅτι τέτιες σχέσεις θά ἀποκατασταθοῦν ὥς τήν 1η τοῦ Ἰούλη 1921». Ὡστόσο ὁ ὅρος αὐτός δέν πραγματοποιήθηκε, γι' αὐτό καί τό ἐκχωρητικό σύμφωνο μέ τόν Βάντερλιπ δέν ἐπισημοποιήθηκε τελικά καί δέν μπῆκε σέ ἰσχύ. — *268.*

305 Πρόκειται γιά τό σχέδιο τῆς ἐγκυκλίου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) πού ἔγραψε ὁ Πρεομπραζένσκι μέ βάση τήν εἰσήγησή του σχετικά μέ τίς ἐνδείξεις διαφθορᾶς στό Κόμμα. Ὁ Ν. Ν. Κρεστίνσκι, ἐκφράζοντας τή γνώμη του γιά τό σχέδιο αὐτό, ἔγραφε: «Θά εἶχα τή γνώμη πώς αὐτό πού περιέχεται στό τέλος τοῦ V σημείου, πού μιλάει γιά τήν ἐξάλειψη τῆς ἀνισότητας στίς συνθῆκες ζωῆς, τή φράση «ἐφόσον δέν προκαλοῦνται ἀπό τίς ἀνάγκες τῆς ὑπόθεσης» θά ἔπρεπε νά ἀναπτυχθεῖ σέ ξεχωριστό σημεῖο ἤ μάλιστα, μπορεῖ, σέ χωριστό μέρος τῆς ἐγκυκλίου.

Τό ζήτημα εἶναι ὅτι εἶναι πολύ δύσκολες οἱ συνθῆκες ζωῆς τῶν κομματικῶν καί διοικητικῶν στελεχῶν τῶν κυβερνείων, ἰδιαίτερα τώρα, πού κάνουμε πολλές μετακινήσεις καί ἀποσποῦμε τήν πλειοψηφία τῶν συντρόφων ἀπό τά μέρη ἐκεῖνα, πού εἶχαν κάθε εἴδους οἰκογενειακούς δεσμούς καί δεσμούς μέ τό χωριό.

Οἱ σύντροφοι πεινοῦν, καί ἐκτός ἀπ' αὐτό, ἐπειδή δουλεύουν πάνω ἀπό τή δύναμή τους, τότε πολύ γρήγορα ἐξαντλοῦνται καί γιά πολύν καιρό ἤ γιά πάντα βγαίνουν ἐκτός μάχης. Εἶναι ἀπαραίτητο νά δόσουμε νά καταλάβουν οἱ μάζες τῶν κομματικῶν μελῶν πώς χρειάζεται νά δημιουργήσουμε γιά τό ὄχι μεγάλο ἀκτίφ τῶν ἐπαναστατικῶν στελεχῶν κάπως καλύτερες, λιγότερο λιμοκτονικές συνθῆκες ζωῆς.

Ἐάν ἡ πιό πάνω σκέψη τονιστεῖ ἀρκετά καί ἀναπτυχθεῖ στήν ἐγκύκλιο, οἱ τελευταῖες δυό σειρές τοῦ σχεδίου, πού πολύ προσεκτικά καί ὄχι πολύ κατανοητά καταδικάζουν τή δημαγωγία σχετικά μέ τήν ἀνισότητα, περιττεύουν.

Ὅταν γινόταν ἡ συζήτηση στήν ἐπιτροπή ὁ σ. Πρεομπραζένσκι δέν ἀρνοῦνταν τήν ἀνάγκη νά μπεῖ στήν ἐγκύκλιο ἡ σκέψη γιά κάποια ἀπαραίτητη προσωρινή ἀνισότητα, ὅμως αὐτό κάπως δέν τό διατύπωσε «ὅσο χρειάζεται» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΡ(μπ) ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν γιά ἔγκριση τό κείμενο τοῦ γράμματος πού ἐπεξεργάστηκε «Πρός ὅλες τίς κομματικές ὀργανώσεις, πρός ὅλα τά μέλη τοῦ Κόμματος», ὑπογραμμένο ἀπό τόν Ν. Ν. Κρεστίνσκι. Στό γράμμα αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε πώς συμφωνεῖ μέ τό κείμενο καί πρότεινε νά μπεῖ στό γράμμα «ἀπόσπασμα ἀπό τό Πρόγραμμα τοῦ Κόμματος ὅτι, γιά τήν ὥρα δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει ἰσότητα». (Πρόκειται γιά τήν παράγραφο 8 τοῦ οἰκονομικοῦ μέρους τοῦ προγράμματος. — Βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος Ι, 1954, σελ. 423).

Ἡ ἐγκύκλιος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) δημοσιεύτηκε στίς 4 τοῦ Σεπτέμβρη 1920 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ)», ἀρ. 21. — *268.*

306 Στίς 27 τοῦ Αὐγούστου 1920 ὁ Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε πῆρε τό γράμμα αὐτό τοῦ Β. Ι. Λένιν μέ τά συνημμένα ἀποσπάσματα ἀπό τό γράμμα τοῦ Α. Σ. Σεραφιμόβιτς, ὁ ὁποῖος τό καλοκαίρι τοῦ 1920 ἦταν στόν Καύκασο. Ὁ Α. Σ. Σεραφιμόβιτς πού δέν ἦταν καλά πληροφορημένος γιά τή δουλιά τῶν κομματικῶν καί τῶν σοβιετικῶν στελεχῶν στόν Καύκασο, ἀνάφερε στό γράμμα μιά σειρά στοιχεῖα πού δυσφημοῦσαν τήν ἐπαναστατική δουλιά τοῦ μέλους τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ μετώπου τοῦ Καυκάσου Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε. Ἐπιστρέφοντας τά ἀποσπάσματα αὐτά στόν Β. Ι. Λένιν, ὁ Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε ἀπέκρουσε ὅλες τίς κατηγορίες σάν ἀσταθεῖς.

Όταν ὁ Β. Ι. Λένιν πῆρε τήν ἀπάντηση αὐτή ἔγραψε: «Νομίζω, ὅτι ὁ Σεργκό (= Ὀρτζονικίτζε) δέν μπορεῖ νά λέει ψέματα» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *269.*

307 Γράφτηκε σάν ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ γραμματέα τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) Ν. Ν. Κρεστίνσκι πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 27 τοῦ Αὐγούστου 1920 ἀπ' ἀφορμή τό ἄρθρο τοῦ Α. Κολεγκάγεφ «Κυνηγοί κρανίων», πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Γκουντόκ», ἀρ. φύλ. 77. Ὁ ἀρθρογράφος ἐπιτίθονταν ἐνάντια στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ γιά τήν κατάσχεση τῶν σιτηρῶν πού ἔφερε στή Μόσχα ἕνα ἀπό τά τμήματα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου τῶν Συγκοινωνιῶν. Ὁ Ν. Ν. Κρεστίνσκι πρότεινε νά γίνει παρατήρηση στόν ἀρθρογράφο καί στή Συντακτική Ἐπιτροπή τῆς «Γκουντόκ» γιά τό ἀνεπίτρεπτο τῶν τέτιων δημοσιευμάτων. Τήν 1η τοῦ Σεπτέμβρη 1920 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) ἔκανε παρατήρηση στόν Κολεγκάγεφ καί τή Συντακτική Ἐπιτροπή τῆς ἐφημερίδας «Γκουντόκ» καί πρότεινε στή Συντακτική Ἐπιτροπή «σέ καμιά περίπτωση νά μήν ἐπιτρέπει τή δημοσίευση ἄρθρων μέ ὑπηρεσιακό-πολεμικό χαρακτήρα, πού στρέφονταν ἐνάντια στό ΑΣΛΟ, στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ καί σέ ἄλλα Ἐπιτροπάτα» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *270.*

308 Στό τηλεγράφημα τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῆς Στρατιᾶς ἐργασίας Καυκάσου Α. Γκ. Μπελομπορόντοφ ἀναφερόταν γιά τήν ἐπικείμενη ἐξόντωση στό κοντινό μέλλον τοῦ ἀντεπαναστατικοῦ ἀποβατικοῦ ἀγήματος τῶν λευκοφρουριτῶν στό Κουμπάν (βλ. σημείωση 303). — *271.*

309 Γράφτηκε στό ἀντίγραφο τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Συγκοινωνιῶν Β. Μ. Σβερντλόφ, πού στάλθηκε στίς 27 τοῦ Αὐγούστου ἀπό τό Σαράτοφ, μέ τήν παράκληση νά χορηγηθοῦν ὕφασμα, παπούτσια καί οἰκειακά σκεύη σέ 345 οἰκογένειες σιδηροδρομικῶν πού ἔπαθαν ζημιές ἀπό πυρκαγιά. Ἀπό ἔλλειψη ρούχων, ἔγραφε ὁ Σβερντλόφ, δέν μποροῦν νά βγοῦν στή δουλιά, πράγμα πού ἐγκυμονεῖ ἀρυθμία στούς σιδηροδρόμους. — *271.*

310 Πρόκειται γιά τό βιβλίο τοῦ ἀμερικανοῦ ἐπαναστάτη σοσιαλιστῆ Ντανιέλ Ντέ Λεόν «Two pages from roman history». New York, 1920. («Δυό σελίδες ἀπό τή ρωμαϊκή ἱστορία». Νέα Ὑόρκη. 1920). Τό βιβλίο τοῦ Ντέ Λεόν στή ρωσική γλώσσα δέν ἐκδόθηκε. — *272.*

311 Ὁ Β. Ντ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς θυμόταν ἀργότερα πώς στήν 1η τοῦ Σεπτέμβρη 1920 τόν κάλεσε ὁ Β. Ι. Λένιν καί, δίνοντάς του τό σημείωμα αὐτό, τόν παρακάλεσε νά πάει στό μουσεῖο Ρουμιάντσεφ. «Ἐγώ ἀμέσως, — ἔγραφε παρακάτω ὁ Μπόντς-Μπρουγιέβιτς, — τηλεφώνησα στόν διευθυντή τοῦ μουσείου Ρουμιάντσεφ, ὁ ὁποῖος μέ παρακάλεσε νά τοῦ στείλω ἐπίσημο γράμμα μέ τό ὁποῖο θά ζητᾶμε τά βιβλία καί ἀμέσως μοῦ εἶπε πώς θά φροντίσει νά βρεῖ τά ἀντίγραφα τῶν βιβλίων αὐτῶν καί θά κάνει ἔτσι ὥστε νά εἶναι δυνατό νά δόσει ὅλα τά βιβλία πού χρειάζονται στόν Βλαντίμιρ Ἰλίτς, χωρίς νά εἶναι σέ βάρος τῶν ἄλλων ἀναγνωστῶν τῆς βιβλιοθήκης» («Ὀγκονιόκ», τεῦχ. 3, 1929, σελ. 3).

Στό ντοκουμέντο ὑπάρχει ἡ σημείωση τοῦ Β. Ντ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς: **«1/IX. 1920. Ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς ζήτησε ἀπό τό μουσεῖο Ρουμιάντσεφ.** ***Β. Μπ.-Μπ.»***. Στό τέλος τῆς 2ης παραγράφου στίς λέξεις «ρωσικό, ὅ,τι ὑπάρχει ἀπό τά

νεότερα» ὁ Μπόντς-Μπρουγέβιτς μέ παράκληση τοῦ Λένιν συμπλήρωσε: «Ράντλοφ κ.ἄ.». — *272.*

312 Βλ. σημείωση 306. — *273.*

313 Πρόκειται γιά τήν ἔκδοση τῆς μπροσούρας «Γιά τό ζήτημα τῆς κατασκευῆς κρατικῆς φάμπρικας χαρτιοῦ εἰδικῆς χρήσης». Μόσχα, 1920 πού ἔκδοσε ἡ Κρατική ὑπηρεσία ἐνσήμων καί χαρτονομίσματος (Γκοζνάκ). Ἡ μπροσούρα ἐκτυπώθηκε σέ χαρτί πολύ καλῆς ποιότητας «βερζέ» καί στίς 36 σελίδες πού ἦταν τό περιεχόμενο τῆς μπροσούρας ὑπῆρχαν 11 παρεμβολές ἀπό χαρτί γλασέ. Γιά τόν καιρό ἐκεῖνο αὐτό ἦταν πολυτέλεια, ἀνεπίτρεπτη σπατάλη ἀκριβοῦ χαρτιοῦ καί μέσων γιά τήν ἔκδοση μιᾶς τέτιας ἄχρηστης μπροσούρας. — *273.*

314 Ἡ Μ. Φ. Ἀντρέγεβα ἀπό τό 1919 ἔπαιρνε μέρος στή δουλιά τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου: ἀπό τίς 31 τοῦ Ἰούλη 1919 ἦταν ἐπίτροπος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐμπειρογνωμόνων τοῦ τμήματος Πετρούπολης τοῦ ΛΕΕΕ καί μετά, ἀπό τίς 10 τοῦ Σεπτέμβρη 1919 ὥς τίς 15 τοῦ Φλεβάρη 1920, ἐπίτροπος τοῦ τμήματος αὐτοῦ. Ἡ Ἐπιτροπή ἐμπειρογνωμόνων συστήθηκε γιά τήν ἐξεύρεση, τή συλλογή καί τή μελέτη τῶν ἐθνικοποιημένων ἔργων τέχνης, τῶν κειμηλίων, τῶν ἀντικειμένων πολυτελείας· ἡ Ἐπιτροπή ξεχώριζε τά ἀντικείμενα πού εἶχαν καλλιτεχνική σημασία, καί ἀπό τά ὑπόλοιπα δημιουργοῦσε ἐμπορικά ἀποθέματα γιά ἐξαγωγή. Στίς 26 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων πῆρε ἀπόφαση μέ πρωτοβουλία τοῦ Β. Ι. Λένιν νά ἀναθέσει στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου νά οργανώσει τήν πώληση στό ἐξωτερικό τῶν ἀποθεμάτων, πού ἔχει ξεχωρίσει γιά ἐξαγωγή ἡ Ἐπιτροπή ἐμπειρογνωμόνων Πετρούπολης (βλ. σημείωση 360). Τόν Ἀπρίλη τοῦ 1921 ἡ Ἀντρέγεβα σάν ἐπίτροπος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐμπειρογνωμόνων στάλθηκε στό ἐξωτερικό μέ ἀποστολή νά ἐκπληρώσει τήν ἀπόφαση αὐτή τῆς κυβέρνησης. Στό ἐξωτερικό πῆρε μέρος ἐπίσης στήν ὀργάνωση βοήθειας στούς λιμοκτονοῦντες τῶν περιοχῶν τοῦ Μέσου καί Κάτω Βόλγα καί τῆς Οὐκρανίας, περιοδεύοντας γιά τό σκοπό αὐτό στή Δανία, τή Σουηδία καί τή Γερμανία. — *274.*

315 Σύμφωνα μέ τά ἀπομνημονεύματα τοῦ πρώην ὁδηγοῦ τοῦ Κρεμλίνου Σ. Κ. Γκίλ ἡ αἴτηση δόθηκε ἀπό τούς ἀγρότες στόν Β. Ι. Λένιν στίς 5 τοῦ Σεπτέμβρη 1920, ὅταν σταμάτησε στό χωριό Μπογκντάνοβο, πηγαίνοντας στό κυνήγι. Οἱ ἀγρότες ἔκαναν παράπονα γιά τό τοπικό Σοβιέτ τοῦ χωριοῦ πού πῆρε ἀπό τή φτωχολογιά σάν παρακράτημα ὅλα τά σιτηρά καί τό σπόρο, παραβιάζοντας κατάφωρα τήν πολιτική τοῦ Κόμματος καί τῆς κυβέρνησης.

Σύμφωνα μέ τήν αἴτηση αὐτή πρός τόν Β. Ι. Λένιν τήν ἄλλη μέρα κιόλας πάρθηκαν μέτρα, ἔγινε ἔρευνα καί οἱ ὑπεύθυνοι τιμωρήθηκαν αὐστηρά. — *275.*

316 Τό σημείωμα γιά τήν Λ. Α. Φότιεβα γράφτηκε στό γράμμα τοῦ μηχανικοῦ μηχανολόγου Α. Α. Νταμί πρός τόν Β. Ι. Λένιν, ὅπου τοῦ ἀνέφερε γιά τό νέο τρόπο ἐξόρυξης χρυσοῦ. — *275.*

317 Πρόκειται γιά τό κρυπτογράφημα πού πῆρε ὁ Β. Ι. Λένιν ἀπό τό μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ μετώπου Σ. Ι.

Γκοῦσεφ στίς 8 τοῦ Σεπτέμβρη 1920, ὅπου ἀνέφερε γιά τίς προτάσεις τοῦ «ψευδώνυμου», — αὐτόμολου πρώην ἀνθυπολοχαγοῦ Γιάκοβλεφ, πού ἦρθε μέσω τῆς 13ης στρατιᾶς στό ἐπιτελεῖο τοῦ Νοτιο-Δυτικοῦ μετώπου σέ σχέση μέ τήν ἀποσύνθεση τῆς στρατιᾶς τοῦ Βράνγκελ. Οἱ προτάσεις τοῦ Γιάκοβλεφ συνίστανται στά παρακάτω: «Στή στρατιά τοῦ Βράνγκελ ιδρύθηκε μυστική ὀργάνωση ἀξιωματικῶν μέ σκοπό νά τινάξει τόν Βράνγκελ ἀπό τά μέσα καί νά παραδόσει ὅλη τή στρατιά του στή Σοβιετική ἐξουσία. Στήν ὀργάνωση ἀνήκουν μέχρι 30 ἀξιωματικοί τοῦ Γενικοῦ ἐπιτελείου πού βρίσκονται στά βασικότερα ἐπιτελεῖα τοῦ Βράνγκελ. Ἡ ὀργάνωση σκοπεύει νά ἀνατρέψει τόν Βράνγκελ καί νά ἀνακηρύξει τό στρατό του Κόκκινο Στρατό τῆς Κριμαίας μέ διοικητή τόν Μπρουσίλοφ. Ἀπό τή Ρωσική κυβέρνηση ζητοῦνται πλήρεις ἐγγυήσεις γενικῆς ἀμνηστίας ὅλου τοῦ στρατοῦ χωρίς ἐξαιρέσεις, καθώς ἐπίσης ἀνάλογη ἔκκληση τῆς Γενικῆς διοίκησης. Σάν ἀπόδειξη τῆς σοβαρότητας τῶν προτάσεων, ὁ Γιάκοβλεφ εἶναι ἕτοιμος νά καταδόσει τούς ἀρχηγούς τῆς ὀργάνωσης τοῦ Βράνγκελ πού λειτουργεῖ στή Σοβιετική Ρωσία μέ σκοπό... τήν προετοιμασία ἔνοπλης ἐξέγερσης. Προσωρινά, στό ἑξῆς ὥς τήν ἄφιξη τοῦ Μπρουσίλοφ, ἡ διοίκηση τῆς Κόκκινης στρατιᾶς Κριμαίας ἀνατίθεται στό Γενικό ἐπιτελεῖο στό Σοκολόβσκι — στόν ἀρχηγό τῆς συνωμοσίας ἐνάντια στόν Βράνγκελ». (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *276.*

318 Ὁ Μ. Β. Φροῦνζε διορίστηκε διοικητής τῶν στρατευμάτων τοῦ Νότιου μετώπου μέ ἀπόφαση τῆς ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ), πού συνῆλθε στίς 20-21 τοῦ Σεπτέμβρη 1920. — *276.*

319 Γιά τίς προτάσεις τοῦ Γιάκοβλεφ βλ. σημείωση 317.

Ἡ «ἔκκληση πρός τούς ἀξιωματικούς τῆς στρατιᾶς τοῦ βαρώνου Βράνγκελ», ὑπογραμμένη ἀπό τόν πρόεδρο τῆς ΠΚΕΕ Μ. Ι. Καλίνιν, τόν πρόεδρο τοῦ ΣΛΕ Β. Ι. Λένιν, τόν Λαϊκό ἐπίτροπο Στρατιωτικῶν καί Ναυτικῶν Λ. Ντ. Τρότσκι, τόν Γενικό διοικητή ὅλων τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῆς Δημοκρατίας Σ. Σ. Κάμενεφ, τόν πρόεδρο τῆς ειδικῆς σύσκεψης τῆς Γενικῆς Διοίκησης Α. Α. Μπρουσίλοφ δημοσιεύτηκε στίς 12 τοῦ Σεπτέμβρη 1920 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 202. Ἡ ἔκκληση καλοῦσε τούς ἀξιωματικούς τῆς στρατιᾶς τοῦ Βράνγκελ νά ἀρνηθοῦν τόν ἐπαίσχυντο ρόλο στήν ὑπηρεσία τῶν πολωνῶν πάνων καί τῶν γάλλων τοκογλύφων, νά καταθέσουν τά ὅπλα πού ἄτιμα στρέφονται ἐνάντια στό λαό τους. Σέ ὅσους θά περνοῦσαν ἔντιμα καί ἐθελοντικά μέ τό μέρος τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας δινόταν ἐγγύηση γιά γενική ἀμνηστία. — *277.*

320 Στίς 28 τοῦ Σεπτέμβρη 1920 ὁ Β. Ι. Λένιν ὑπόγραψε ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, πού εἶχαν ἑτοιμάσει ὁ Α. Μ. Λεζάβα (Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου) καί ὁ Ντ. Ι. Κούρσκι (Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης) σχετικά μέ τήν ἑτοιμασία πρώτων ὑλῶν γιά ἐξαγωγές. — *279.*

321 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 11 τοῦ Σεπτέμβρη 1920 καί τό σχέδιο ἀπάντησης στούς ἀντιπροσώπους τῶν συνδικάτων τῆς Γαλικίας ἀπ' ἀφορμή τήν ἐπερώτηση γιά τά αἴτια καθυστέρησης ἔκδοσης διαβατηρίου στήν Σ. Π. Κροπότκινα (κόρη τοῦ γνωστοῦ ἀναρχικοῦ Π. Α. Κροπότκιν). Στό σχέδιο ἀπάντησης πού ἔγραψε ὁ Τσιτσέριν τονιζόταν ὅτι, παρόλη τήν ἐχθρική στάση τῆς Κροπότκινα πρός τή Σοβιετική ἐξουσία, τῆς ἐπετράπηκε ἡ ἔξοδος στό ἐξωτερικό. — *280.*

322 Στήν άπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας καί στή διαταγή τοῦ ἐπιτελείου ἐκστρατείας τῆς Δημοκρατίας προτεινόταν στό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τοῦ μετώπου Καυκάσου νά διενεργήσει ἐπειγόντως στό Βόρειο Καύκασο καί στό Κουμπάν ἐπίταξη ἀλόγων καί κάρρων γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς μεταφορᾶς κάρβουνου στούς σταθμούς φόρτωσης στό Ντονμπάς. — *281.*

323 Ἡ ἐντολή πρός τόν Β. Α. Ἀβανέσοφ γράφτηκε σχετικά μέ τό σημείωμα τοῦ Λιουμπόβιτς ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά χρησιμοποιηθοῦν στήν Πετρούπολη οἱ δέκτες ἀσυρμάτου πού βρίσκονται στά ἐργοστάσια στήν Πετρούπολη. — *281.*

324 Ὁ Β. Ι. Λένιν πῆρε στίς ἀρχές Αὐγούστου μέσω τοῦ Ι. Γ. Ἰλίν χαιρετιστήριο γράμμα τῶν ἀνθρακωρύχων τοῦ Τσερεμχόβο, στό ὁποῖο ἔκφραζαν τή σταθερή πεποίθησή τους γιά τήν πλήρη καί ὁλοκληρωτική νίκη τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. «Εἴμαστε βέβαιοι, — ἔγραφαν οἱ ἀνθρακωρύχοι, ὅτι μέ τήν καθοδήγησή Σας καί τήν καθοδήγηση τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος παρά τά ἑκατομμύρια ἐμπόδια, παρά τήν ἐρήμωση, τήν πείνα, τίς ἀρώστιες στήν πάλη ἐνάντια στούς ἐπιχειρηματίες πού τάχουν χάσει ἀπό τήν ἀπόγνωση, τούς τραπεζίτες, τούς τσιφλικάδες, τούς στρατηγούς οἱ προλετάριοι ὅλου τοῦ κόσμου θά πετύχουν τήν πλήρη καί ὁλοκληρωτική τους ἀπελευθέρωση» («Γράμματα τῶν ἐργαζομένων πρός τόν Β. Ι. Λένιν. 1917-1924». Μόσχα, 1960, σελ. 197).

Τόν Αὔγουστο ὁ Β. Ι. Λένιν γράφει τήν ἐντολή στόν γραμματέα, καί στά ὑπόψη σημειώνει: «Νά γράψω γράμμα στούς ἀνθρακωρύχους τοῦ Τσερεμχόβο (νά μοῦ ὑπενθυμίσετε, ὅταν ἄλλη φορά τηλεφωνήσει ὁ *Ἰλίν)»* (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV, σελ. 148). — *282.*

325 Ὁ Α. Α. Ἰόφφε διορίστηκε πρόεδρος τῆς νέας ρωσοουκρανικῆς ἀντιπροσωπείας στή συνδιάσκεψη εἰρήνης στή Ρίγα τήν 1η τοῦ Σεπτέμβρη 1920, γεγονός πού ἀναφερόταν στή νότα τῆς κυβέρνησης τῆς ΣΟΣΔΡ καί τῆς ΣΣΔ τῆς Οὐκρανίας πρός τήν Πολωνική κυβέρνηση ἀπό 1η τοῦ Σεπτέμβρη 1920. — *282.*

326 Τό σημείωμα πρός τόν Α. Μ. Λεζάβα γράφτηκε στό γράμμα τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ ἔκτακτου πληρεξουσίου τῆς Δημοκρατίας Ἄπω Ἀνατολῆς Γ. Μ. Ντβόρκιν τῆς 15 τοῦ Σεπτέμβρη 1920, πού ἀνέφερε στόν Β. Ι. Λένιν τίς προτάσεις τῶν ἰταλῶν καί γάλλων γιά πώληση φορτηγῶν καί ἐπιβατικῶν αὐτοκινήτων διαφόρων τύπων μέ συνολικό ποσό γύρω στίς 105 χιλιάδες δολλάρια. — *284.*

327 Γράφτηκε στό γράμμα τοῦ ἀμερικανοῦ Β. Μπ. Βέντερλιπ πρός τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 18 τοῦ Σεπτέμβρη 1920 σχετικά μέ τήν ὑπογραφή συμφωνίας γιά τήν ἐκμετάλλευση τῆς Πριμόριε καί τῆς Καμτσάτκας (βλ. σημείωση 304). Στό γράμμα περιέχονταν τρεῖς προτάσεις τοῦ Βάντερλιπ. Ὁ Β. Ι. Λένιν ἐκθέτει τό περιεχόμενο τοῦ γράμματος τοῦ Βάντερλιπ στήν εἰσήγηση γιά τήν ἐκχώρηση στή συγκέντρωση τῶν στελεχῶν τῆς ὀργάνωσης Μόσχας τοῦ ΚΚΡ(μπ) στίς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1920 καί στήν ὁμάδα τοῦ ΚΚΡ(μπ) στό VIII Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 42ος, σελ. 62-65 καί 92-93). — *284.*

328 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τό τηλεγράφημα αὐτό σάν ἀπάντηση στό τηλεγράφημα πού πῆρε στίς 21 τοῦ Σεπτέμβρη 1920 ἀπό τό Ροστόβ τοῦ Ντόν ἀπό τό

Συμβούλιο τῆς Στρατιᾶς ἐργασίας: «Τό Συμβούλιο τῆς Στρατιᾶς ἐργασίας θεωρεῖ ὑποχρέωσή του νά προειδοποιήσει ὅτι εἶναι ἐνδεχόμενη ἡ καταλήστευση ἀπό τίς συμμορίες στήν περιοχή τοῦ Κιζλιάρ τῆς ἁμαξοστοιχίας μέ πολύτιμο φορτίο πού στάλθηκε σύμφωνα μέ ἐντολή Σας στόν διευθυντή τῶν ἔργων γιά τήν κατασκευή τῆς γραμμῆς Κιζλιάρ — Σταροτέρετς. Ἐπιτρέψτε νά καθυστερήσουμε τήν ἁμαξοστοιχία στό σταθμό Προχλάντναγια, νά ἐξασφαλίσουμε τήν περιφρούρησή της. Ἐπιταχύνετε ἀπάντηση. Τό Συμβούλιο τῆς Στρατιᾶς ἐργασίας γιά δεύτερη φορά ὁμόφωνα ἀποφάσισε νά Σᾶς ἐνημερώσει πώς ὁ δρόμος αὐτός εἶναι ἀνώφελος ἀπό στρατηγική καί οἰκονομική ἄποψη» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV, σελ. 358). — *285.*

329 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τό σημείωμα πρός τόν Γκ. Β. Τσιτσέριν στήν ἀναφορά τοῦ Γενικοῦ διοικητῆ Σ. Σ. Κάμενεφ γιά τή στρατηγική σημασία τῶν νέων συνόρων ἀνάμεσα στή Σοβιετική Ρωσία καί τήν Πολωνία, γιά τόν καθορισμό τῶν ὁποίων διεξάγονταν τότε διαπραγματεύσεις ἀνάμεσα σέ ἀντιπροσώπους τῶν δυό χωρῶν στή συνδιάσκεψη εἰρήνης στή Ρίγα.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, σημείωση 282 καί 295. — *286.*

330 Γράφτηκε σέ ὑπηρεσιακό σημείωμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν, στό ὁποῖο ἀναφέρονταν συγκεκριμένα στοιχεῖα παραβίασης ἀπομέρους τῶν Συντακτικῶν Ἐπιτροπῶν τῶν ἐφημερίδων τῆς Πετρούπολης τοῦ κανονισμοῦ δημοσίευσης ὑλικῶν πού ἀφοροῦν τή διεθνή κατάσταση καί τήν ἐξωτερική πολιτική. — *286.*

331 Πρόκειται γιά τό *XIII συνέδριο τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ Κόμματος Τσεχοσλοβακίας*, πού ἔγινε στήν Πράγα στίς 25-28 τοῦ Σεπτέμβρη 1920. Πρίν τό συνέδριο προηγήθηκε πάλη ἀνάμεσα στήν ἐπαναστατική πτέρυγα τοῦ κόμματος, τῆς μαρξιστικῆς ἀριστερᾶς καί στή δεξιορεφορμιστική καθοδήγηση τοῦ κόμματος. Στό συνέδριο παραβρέθηκαν 321 ἄτομα, ὅλοι ὀπαδοί τῆς ἀριστερᾶς. Στήν περίοδο αὐτή στό κόμμα λειτουργοῦσαν πάνω ἀπό 4 800 ὀργανώσεις καί σχεδόν 500 χιλιάδες μέλη τοῦ κόμματος. Ἡ ἀριστερή πτέρυγα στό συνέδριο πῆρε στά χέρια της τήν καθοδήγηση τοῦ κόμματος καί συγκροτήθηκε σάν αὐτοτελές κόμμα μέ τόν τίτλο Σοσιαλδημοκρατικό Ἐργατικό κόμμα Τσεχοσλοβακίας (ἀριστερά). Στό κόμμα αὐτό μπῆκε ἡ πλειοψηφία τῶν μελῶν τοῦ πρώην Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος. Τό συνέδριο καταδίκασε τή διασπαστική πολιτική τῶν δεξιῶν, ἀποδέχθηκε τούς ὅρους πρόσληψης στήν Κομμουνιστική Διεθνή καί ἀνέθεσε στή νέα Ἐκτελεστική ἐπιτροπή νά διεξάγει διαπραγματεύσεις γιά τήν εἴσοδοχή του στήν Κομμουνιστική Διεθνή. Οἱ ἡγέτες τῶν ρεφορμιστῶν τράβηξαν γιά διάσπαση τοῦ Κόμματος καί τό Νοέμβρη τοῦ 1920 ἔκαναν δικό τους συνέδριο. — *287.*

332 Στίς 17 τοῦ Σεπτέμβρη 1920 ὁ Β. Ι. Λένιν συζήτησε μέ τό μέλος τοῦ μοσχοβίτικου γραφείου τῆς Ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Σιβηρίας Σ. Ι. Ποροσκούν, πού ἐπέστρεψε ἀπό τή Σιβηρία, καί σημείωσε τά μέτρα πού πρότεινε σχετικά μέ τή βοήθεια τῆς ἀγροτιᾶς τῆς Σιβηρίας (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV, σελ. 151). Τά ἀποτελέσματα τῆς συζήτησης αὐτῆς καί τά μέτρα πού πρότεινε ὁ Ποροσκούν βρῆκαν τήν ἔκφρασή τους στό γράμμα αὐτό τοῦ Λένιν πρός τήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Σιβηρίας. — *288.*

333 Τό σημείωμα πρός τόν Γκ.Μ. Κρζιζανόβσκι γράφτηκε στήν 21η σελίδα τοῦ Δελτίου τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς ἐξηλεκτρισμοῦ τῆς Ρωσίας, τεῦχ. 5 τοῦ 1920.

Τήν ἴδια μέρα, ἐπιστρέφοντας στόν Β. Ι. Λένιν τό Δελτίο αὐτό, ὁ Κρζιζανόβσκι ἔγραφε ὅτι στό κοντινό μέλλον πρόκειται νά κυκλοφορήσουν τά τελευταῖα τεύχη τοῦ Δελτίου, «πού στό καθένα ἀπ' αὐτά θά δημοσιεύεται ὁ μικρός (ἄμεσος) καί ὁ μεγάλος ἐξηλεκτρισμός τῶν βασικῶν περιοχῶν». Ταυτόχρονα μέ τήν ἐπεξεργασία τοῦ προγράμματος ἐξηλεκτρισμοῦ εἶχε ἀρχίσει καί ἡ πρακτική δουλιά γιά τήν πραγματοποίησή του. Συγκεκριμένα, ὁ Κρζιζανόβσκι ἀνέφερε, ὅτι στήν κεντρική βιομηχανική περιοχή ἡ ρύθμιση καί ἡ κοινωνικοποίηση τῶν ἠλεκτρικῶν σταθμῶν γίνεται συγκριτικά καλά (ἰδιαίτερα κοντά στή Μόσχα). Τώρα πρέπει, ἔγραφε, «νά συνδέσουμε τή δουλιά αὐτῶν τῶν σταθμῶν μέ τόν ἐξηλεκτρισμό τῆς ἐδῶ γεωργίας σέ πλατιά κλίμακα. Σχετικά μ' αὐτό μπορῶ νά Σᾶς ἀναφέρω ἐπίσης κάτι *πρακτικά ἄμεσα* ἐνδιαφέρον.

Παρατηρήσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχουν ἐπίσης καί στή 45η σελίδα τοῦ Δελτίου, στήν ὁποία ἐπισημείωσε καί ὑπογράμμισε καί ἔβαλε τό σημάδι «NB» δίπλα στή φράση «ἡ κατανάλωση καυσίμων στούς σιδηροδρόμους θά εἶναι 2½-3 φορές περισσότερη, χρησιμοποιώντας ἀτμοκίνητες μηχανές, ἀπό ὅ,τι χρησιμοποιώντας ἠλεκτροκίνητες» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰντιστούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *289.*

334 Τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας, ἀφοῦ συζήτησε τήν 1η τοῦ Ὀχτώβρη 1920 τήν ἀνακοίνωση τοῦ Β. Ι. Λένιν σχετικά μέ τόν ἐφοδιασμό μέ καύσιμα καί τρόφιμα τῶν ἐργοστασίων τοῦ κυβερνείου Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ πού ἀνακαινίζονταν, καί πού συγκαταλέγονταν στή βασική ὁμάδα τῶν ὑφαντουργικῶν ἐπιχειρήσεων, ἀποφάσισε: «α) Νά ἐγκριθεῖ ἡ συμφωνία ἀνάμεσα στήν ἐπιτροπή Ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ καί στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ ἀπό 28 Σεπτέμβρη ἐ.ἔ. β) Νά ληφθεῖ ὑπόψη ἡ ἀνακοίνωση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ γιά τήν ἀποστολή 40 βαγονιῶν μέ τρόφιμα ἀπό τό Νίζνι» (Λενινιστική Συλλογή, τόμος XXXV, σελ. 155). — *290.*

335 Τό Πίνσκ ἐγκαταλείφθηκε ἀπό τόν Κόκκινο Στρατό στίς 28 τοῦ Σεπτέμβρη 1920. — *291.*

336 Γράφτηκε στήν ἀναφορά τοῦ διευθυντῆ τοῦ τμήματος Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων Β. Ντ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς πού ἔστειλε στό Μικρό συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου τήν παράκληση νά χορηγηθεῖ βοήθημα στόν Β. Β. Βορόβσκι. — *291.*

337 Γράφτηκε σχετικά μέ τήν καταγγελία τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν ἀπ' ἀφορμή τή δημοσίευση στήν «Πετρογκράντσκαγια Πράβντα» τῆς εἰσήγησης τοῦ Λ. Μπ. Κάμενεφ γιά τά ἀποτελέσματα τῆς σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας στό Λονδίνο χωρίς τήν ἔγκριση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν. «Εἶναι ἀνάγκη, — ἔγραφε ὁ Τσιτσέριν νά ληφθοῦν αὐστηρά μέτρα. Ἡ λογοκρισία μας πρέπει νά εἶναι ἀπόλυτα ὑποχρεωτική, — αὐτό εἶχε ἀποφασιστεῖ, — ὅμως ἡ παραβίαση τῆς ἀπόφασης αὐτῆς περνάει ἀτιμώρητα» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *292.*

338 Γράφτηκε σάν ἀπάντηση στό σημείωμα τοῦ Ν. Ι. Μπουχάριν σχετικά μέ τό ἄρθρο τοῦ Β. Ι. Νιέβσκι «Ὁ διαλεκτικός ὑλισμός καί ἡ φιλοσοφία τῆς νεκρῆς ἀντίδρασης» (βλ. Β. Ι. Λένιν Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 10ος, σελ. 12). Στό σημείωμά του ὁ Μπουχάριν τόνιζε ὅτι ὁ Α. Μπογκντάνοφ πρῶτα ὑποστήριζε τήν ἄποψη τῆς ἀναγνώρισης τῆς φιλοσοφίας, τώρα πιά τήν καταδικάζει καί τήν

ἀντικαθιστᾶ μέ τήν «τεκτολογία» ἤ μέ τή «γενική ὀργανωτική ἐπιστήμη» (ἔτσι ὁ Μπογκντάνοφ ὀνόμαζε τό βιβλίο του πού βγῆκε τό 1913). «Ἡ τοποθέτηση αὐτή τοῦ ζητήματος μπαίνει σέ *διαφορετικό* ἐπίπεδο, ἀπ' ὅ,τι ὁ ἐμπειριομονισμός, ἔγραφε ὁ Μπουχάριν. — Μπορεῖ μ' αὐτή νά διαφωνήσεις, ὅμως πρέπει τουλάχιστον νά τήν καταλάβεις. Καί αὐτό τό minimum στόν Νιέβσκι δέν ὑπάρχει». — *292.*

339 Στό ντοκουμέντο ἀπό ἄγνωστον ἔχει γραφεῖ: «Ἐπεξήγηση: τό ντοκουμέντο μέ τήν πληροφορία τοῦ σύντρ. Σκλιάνσκι δέν βρέθηκε». Στό τέλος τοῦ ντοκουμέντου ὑπάρχει ἡ ἐπισημείωση, δακτυλογραφημένη: «(Γράφτηκε ἀπό τόν σ. Λένιν)». — *292.*

340 Τό σημείωμα γράφτηκε σέ ἀντίγραφο τηλεγραφήματος τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ προέδρου τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου Ε. Μ. Σκλιάνσκι καί τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐσωτερικῶν Μ. Φ. Βλαντίμιρσκι τῆς 2 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 στό Μίνσκ πρός τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τοῦ Δυτικοῦ μετώπου σχετικά μέ τό ὅτι «Τό πανεπιστήμιο τοῦ Σμολένσκ μπορεῖ νά καταληφθεῖ μόνο ἐάν χρησιμοποιηθοῦν κτίρια, πού διαθέτει ἡ Ἐκτελεστική ἐπιτροπή».

Στίς 3 τοῦ Ὀχτώβρη ὁ Λένιν γράφει τηλεγράφημα πρός τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τοῦ Δυτικοῦ μετώπου μέ τήν ἀπαίτηση νά μή καταληφθοῦν οἱ αἴθουσες τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Σμολένσκ ὥσπου νά λύσει τό ζήτημα τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἤ τό Συμβούλιο Ἄμυνας (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 529). Στίς 2 τοῦ Νοέμβρη, ἀφοῦ γνωρίστηκε μέ τό τηλεφωνογράφημα τοῦ Ν. Α. Σεμάσκο γιά τή μή ἐκπλήρωση ἀπομέρους τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ Δυτικοῦ μετώπου τῆς ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων γιά τήν ἐκκένωση τοῦ κτιρίου τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Σμολένσκ, ὁ Λένιν γράφει σημείωση στόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι, καθώς ἐπίσης τηλεγράφημα πρός τό Ἐπαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο τοῦ Δυτικοῦ μετώπου μέ τήν ἐντολή νά ἐκπληρώσουν ἀμέσως τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ καί νά ἀναφέρουν γιά τήν ἐκπλήρωση (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 580 καί 581). — *294.*

341 Γράφτηκε ἀπό τό Λένιν σχετικά μέ τήν ἀναφορά τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπισιτισμοῦ τῆς περιοχῆς Τέρεκ πού ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν ὁ ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ Ν. Π. Μπριουχάνοφ. Στήν ἀναφορά ἀναφερόταν γιά τίς δύσκολες συνθῆκες δουλιᾶς στήν περιοχή ἀπ' ἀφορμή τήν ἀπόβαση τοῦ ἀγήματος τοῦ Βράνγκελ στό Κουμπάν, τή μή ἱκανοποιητική πορεία τῶν προμηθειῶν τροφίμων καί τίς διαθέσεις ἀνάμεσα στόν πληθυσμό. — *294.*

342 Γράφτηκε σχετικά μέ τά τηλεγραφήματα τοῦ Μ. Β. Φροῦνζε πού παρακαλοῦσε τόν Β. Ι. Λένιν νά ἐπιταχύνει τήν ἀποστολή στό Νότιο μέτωπο τῆς 1ης Στρατιᾶς ἱππικοῦ. Στίς 28 τοῦ Σεπτέμβρη 1920 ὁ Φροῦνζε ἔγραφε: «Τό πέρασμα στή γενική ἐπίθεση ἐξαρτᾶται ἀπό τόν καιρό πού θά καταφθάσει ἡ 1η Στρατιά ἱππικοῦ». Στίς 3 τοῦ Ὀχτώβρη ὁ Μ. Β. Φροῦνζε πάλι τηλεγραφεῖ στόν Β. Ι. Λένιν: «Θεωρῶ ὅτι τό πιό ἄσχημο εἶναι ἡ ἀργοπορία τοῦ ἱππικοῦ τοῦ Μπουντιόνι, γι' αὐτό ἐφιστῶ συνέχεια τήν προσοχή τοῦ Γενικοῦ διοικητῆ...» («Ὁ Μ. Β. Φροῦνζε στά μέτωπα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Συλλογή ντοκουμέντων». Μόσχα, 1941, σελ. 346-353). — *295.*

343 Ἀπαντώντας στό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν τό μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων Α. Μ. Νικολάγεφ, ἀναφέρει συγκεκριμένα στοιχεῖα γιά τούς τρεῖς εἰδικούς τῆς ραδιοτεχνίας πού προτείνει νά γίνουν μέλη τῆς ἐπιτροπῆς: Ρουμιάντσεφ — διευθυντής τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ Χοντίνσκ τῆς Μόσχας, Νοβομπράνοφ — βοηθός τοῦ διευθυντῆ διαβιβάσεων τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καί Μπουτιάνιν — καθηγητής ἀνώτερης σχολῆς ἠλεκτροτεχνικῆς.

Γιά τή 2η παράγραφο ὁ Α. Μ. Νικολάγεφ ἀπάντησε: «Συγκεκριμένα καί κατηγορηματικά ἀνατέθηκε στόν σύντρ. Μπότιν νά ἐπαναλάβει τό πείραμα τῆς Τιφλίδας. Ἔδοσα αὐστηρή ἐντολή νά μήν ἀποσπαστεῖ μέ ἄλλες δουλιές καί ἄλλα πειράματα. Γιά τό σκοπό αὐτό διατέθηκε εἰδικά καί ἐπειγόντως στρατιωτικός ραδιοσταθμός ἐκστρατείας τέτιου τύπου, σάν αὐτόν πού ὑπάρχει στήν Τιφλίδα. Ὁ Μπότιν ὑποσχέθηκε μέ βάση τό ὑλικό πού εἶχε στή διάθεσή του νά ἐπαναλάβει ἐμπρόθεσμα, μέσα σέ λίγες μέρες, τό πείραμα τῆς Τιφλίδας».

Στά ἐρωτήματα τῆς παραγράφου 3 ὁ Νικολέγεφ ἔγραφε: «Ὁ Μπότιν δήλωσε, *πώς δέν μπορεῖ νά διατυπώσει θεωρητικά τήν ἐφεύρεσή του* καί αὐτό φάνηκε ἀπό τή συζήτηση πού κάναμε γι' αὐτό σχετικά μέ τά ζητήματα τῆς ἠλεκτροτεχνίας καί ραδίου...» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *296.*

344 Τό σημείωμα γράφτηκε σχετικά μέ τό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 5 τοῦ Ὀχτώβρη 1920, στό ὁποῖο ἀναφερόταν γιά τίς διαπραγματεύσεις τοῦ Α. Ι. Ρίκοφ μέ τόν Β. Μπ. Βάντερλιπ σχετικά μέ τίς ἐκχωρήσεις στήν Ἄπω Ἀνατολή. Ὁ Ρίκοφ ἐπέμενε νά συντομευτεῖ ἡ προθεσμία τῶν ἐκχωρήσεων καί στό δικαίωμα τῆς ἐξαγορᾶς τους πρίν λήξει ἡ προθεσμία. Ὁ Βάντερλιπ δέν συμφωνοῦσε μ' αὐτό. Βλ. ἐπίσης σημείωση 304. — *296.*

345 Μέ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) τῆς 11 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 προτάθηκε στόν Ν. Ι. Μπουχάριν νά μιλήσει στή συνεδρίαση τῆς Κομμουνιστικῆς ὁμάδας τοῦ Ι Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῆς Προλετκούλτ πού γινόταν στή Μόσχα ἀπό τίς 5 ὥς τίς 12 τοῦ Ὀχτώβρη 1920. Τό ντοκουμέντο πού δημοσιεύεται εἶναι ἀπάντηση τοῦ Β. Ι. Λένιν στό σημείωμα τοῦ Ν. Ι. Μπουχάριν, μέ τό ὁποῖο ὁ τελευταῖος ἀρνοῦνταν νά μιλήσει στό συνέδριο, μέ τή δικαιολογία ὅτι γιά μερικά ζητήματα σχετικά μέ τόν προλεταριακό πολιτισμό ἔχει πιθανῶς διαφωνίες μέ τόν Λένιν, παραδείγματος χάρη μέ τήν παράγραφο 4 τοῦ σχεδίου ἀπόφασης τοῦ Λένιν «Γιά τόν προλεταριακό πολιτισμό» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 336-337). Στήν Κομμουνιστική ὁμάδα προτάθηκε στό Ι συνέδριο τῆς Προλετκούλτ νά ψηφίσει ὀργανωτική ἀπόφαση γιά τήν ὑποταγή τῶν προλετκούλτ στό κέντρο καί κατά τόπους στά ὄργανα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας. Ἡ ἀπόφαση αὐτή, πού συντάχθηκε σύμφωνα μέ τό πνεῦμα τῶν ὑποδείξεων τοῦ Λένιν, ψηφίστηκε ὁμόφωνα ἀπό τό συνέδριο τῆς Προλετκούλτ. — *298.*

346 Στό ἄρθρο «Γιά τήν πάλη μέσα στό Ἰταλικό Σοσιαλιστικό κόμμα» πού γράφτηκε στίς 4 τοῦ Νοέμβρη 1920, ὁ Β. Ι. Λένιν παραθέτει ἀπόσπασμα ἀπό τό λόγο τοῦ Τρέβες στό συνέδριο τῶν ἰταλῶν ρεφορμιστῶν πού ἄνοιξε στίς 11 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 στή Ρέτζιο-Ἐμίλια (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 415). — *299.*

347 Πρόκειται γιά ἀντικείμενα ἀξίας, πού ἐπέλεξε ἡ Ἐπιτροπή ἐμπειρογνωμόνων

πού δημιουργήθηκε στήν Πετρούπολη άπό τόν Α. Μ. Γκόρκι τό Φλεβάρη τοῦ 1919. Βλ. σημείωση 161. — *299.*

348 Τό σημείωμα γράφτηκε στήν εἰσήγηση τοῦ μέλους τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας Μ. Β. Χαρλόφ σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς γεωργικῆς πολιτικῆς καί τῶν ἀγρονομικῶν μέτρων ἀπ' ἀφορμή τήν ἐπικείμενη ὀργάνωση τῆς περιοχῆς Οὐραλίων. — *300.*

349 Τό σημείωμα γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τίς ἀντιρήσεις τοῦ Ντ. Ζ. Μανουήλσκι κατά τῆς ἀπόφασης τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) γιά τήν ἀποστολή του στήν Ἰταλία. Στίς 14 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ), ἐπικυρώνοντας τήν παλιά του ἀπόφαση, ὑπόδειξε στόν Μανουήλσκι πώς ἡ ἀπόφαση αὐτή προκλήθηκε ἀπό τήν κακή κατάσταση τῆς ὑγείας του. — *301.*

350 Γράφτηκε στήν εἰσήγηση τοῦ Γενικοῦ διοικητῆ Σ. Σ. Κάμενεφ πρός τόν πρόεδρο τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας μέ τήν πρόταση νά ἀξιοποιηθεῖ ἡ ἀνακωχή μέ τήν Πολωνία γιά τήν πιό γρήγορη ἐξόντωση τῶν λευκοφρουρίτικων στρατευμάτων τοῦ Βράνγκελ. Στό τέλος τῆς δεύτερης παραγράφου τῶν πρακτικῶν προτάσεων τοῦ Γενικοῦ διοικητῆ — σχετικά μέ τή χρησιμοποίηση στίς πολεμικές ἐνέργειες στά νότια τῆς χώρας μέρους τῶν δυνάμεων καί τῶν μέσων τοῦ Δυτικοῦ μετώπου, «χωρίς νά πειραχθοῦν τέτιες στό Νότιο-Δυτικό μέτωπο», ὁ Β. Ι. Λένιν ἔβαλε τό σημάδι τῆς προσθήκης «$\overset{\times}{\vee}$» καί ἐπισημείωσε στό κάτω μέρος τῆς σελίδας: «Νά προστεθεῖ $\overset{\times}{\vee}$ σάν τήν πραγματική καθιέρωση τῆς ἀνακωχῆς».

Κάτω ἀπό τήν πρόταση τοῦ Λένιν γιά τήν ἔγκριση τῆς εἰσήγησης τοῦ Γενικοῦ διοικητῆ ὑπάρχουν ἐπισημειώσεις τοῦ Ν. Ν. Κρεστίνσκι: «Συμφωνῶ. Ν. Κ.» καί ὑπογραφές τοῦ Ι. Β. Στάλιν καί τοῦ Ν. Ι. Μπουχάριν. — *301.*

351 Τό σημείωμα πρός τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τήν αἴτηση τοῦ κόκκινου στρατιώτη Α. Ν. Ἐμελιάνοφ νά σταλεῖ σέ σχολή ἀξιωματικῶν ἱππικοῦ. — *301.*

352 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τό σημείωμα πρός τά μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΡ(μπ) στό πρωτόκολλο τῆς διϋπηρεσιακῆς σύσκεψης πού ἔγινε στίς 14 τοῦ Ὀχτώβρη 1920. Ἡ σύσκεψη αὐτή θεώρησε ἀναγκαία τήν ἀναδιοργάνωση τοῦ ΑΣΛΟ σέ Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Βιομηχανίας καί τήν ἵδρυση στό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας ἐξωϋπηρεσιακοῦ ὀργάνου γιά τό συντονισμό τῶν οἰκονομικῶν πλάνων: παραγωγῆς, μεταφορῶν, ἐφοδιασμοῦ, καυσίμων, ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, ἐργατικῆς δύναμης καί τῆς διάθεσης τοῦ χαρτονομίσματος.

Στήν ἐπισημείωση στό πρωτόκολλο αὐτό ὁ πρόεδρος τῆς σύσκεψης Γ. Λάριν, ἀπευθυνόμενος στόν Β. Ι. Λένιν, ἔγραφε: «Αὐτό εἶναι σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου τοῦ Κόμματος πού ἔγινε τόν Ἀπρίλη... Ἐπιτρέψτε μου νά ἐλπίζω στήν ὑποστήριξή Σας, γιατί ἀλλιῶς δέν θά βγοῦμε ἀπό τό χάος».

Στό σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν ἐπισυνάπτονταν τό κείμενο τῆς ἀπόφασης τοῦ IX συνεδρίου τοῦ ΚΚΡ(μπ) «Γιά τήν ὀργανωτική σύνδεση ἀνάμεσα στά οἰκονομικά Ἐπιτροπάτα». Στήν ἀπόφαση αὐτή ἀναφέρεται ὅτι «τό συνέδριο ἀναθέτει στήν ΚΕ νά ἐπεξεργαστεῖ σέ σύντομο χρονικό διάστημα ἕνα σύστημα ὀργανωτικῆς σύνδεσης ἀνάμεσα στό ΑΣΛΟ καί τά ἄλλα Ἐπιτροπάτα πού

ἄμεσα συνδέονται μέ τήν οἰκονομία (Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ, Συγκοινωνιῶν, Γεωργίας) στήν καθημερινή τους δουλιά, μέ σκοπό τήν πλήρη ἐξασφάλιση τῆς ἑναίας ἐφαρμογῆς τοῦ οἰκονομικοῦ πλάνου πού ἐνέκρινε τό συνέδριο τοῦ Κόμματος». Στό ντοκουμέντο ὑπάρχουν οἱ ἑξῆς ἐπισημειώσεις καί ὑπογραφές τῶν μελῶν ἐκείνων τῆς ΚΕ, πού διάβασαν τό σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Τό διάβασα. *Ν. Κρεστίνσκι*, «Τό διάβασα καί συμφωνῶ μέ τόν Λένιν. *Λ. Σερεμπριακόφ»*, «Συμφωνῶ μέ τήν πρόταση τοῦ σύντρ. Λένιν. *Φ. Τζερζίνσκι»*, «Τό διάβασα, συμφωνῶ μέ τόν Βλαντίμιρ Ἰλίτς. *Α. Ἀντρέγεφ»*. Ὁ γραμματέας ἔχει γράψει: «ὁ σύντρ. Τόμσκι τό διάβασε. Τηλεφωνικά διαβίβασε ὅτι συμφωνεῖ πλήρως μέ τόν σύντρ. Λένιν» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *303.*

353 Τό σημείωμα πρός τόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι γράφτηκε στό τηλεγράφημα τοῦ προέδρου τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Ταμπόφ καί προέδρου τοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ κυβερνείου Α. Γκ. Σλίχτερ μέ τήν παράκληση νά ἀποσταλοῦν ἐνισχύσεις στίς μονάδες τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ πού δροῦσαν ἐνάντια στίς συμμορίτικες ὁμάδες στό κυβερνεῖο Ταμπόφ.

Στίς 19 τοῦ Ὀχτώβρη ὁ Β. Ι. Λένιν γράφει σημείωμα στόν διοικητή τῶν στρατευμάτων ἐσωτερικῆς ἀσφάλειας Β. Σ. Κόρνεφ γιά τήν ἀνάγκη γρήγορης ἐξόντωσης τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἐξέγερσης στό κυβερνεῖο Ταμπόφ καί παρακαλεῖ νά τοῦ ἀναφέρει τά μέτρα πού παίρνονται (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 557). Στίς 23 τοῦ Ὀχτώβρη πῆρε ἀναφορά τοῦ Κόρνεφ σχετικά μέ τά μέτρα πού ἔχουν παρθεῖ γιά τήν κατάπνιξη τῆς ἐξέγερσης στό κυβερνεῖο Ταμπόφ. — *303.*

354 Ἡ Κριμαία ἀπελευθερώθηκε ἀπό τόν Κόκκινο Στρατό τό Νοέμβρη τοῦ 1920. Νά τό χρονικό τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς Κριμαίας: 7 τοῦ Νοέμβρη ἄρχισε ἡ ἔφοδος τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων τοῦ Νότιου μετώπου ἐνάντια στίς ἰσχυρές θέσεις τῶν βρανγκελικῶν στό Περεκόπ. Στίς 11 τοῦ Νοέμβρη τμήματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ μπῆκαν στήν Κριμαία· στίς 13 τοῦ Νοέμβρη ἀπελευθερώθηκε ἡ Συμφερόπολη· στίς 15 τοῦ Νοέμβρη ἡ Σεβαστούπολη καί ἡ Θεοδόσια· στίς 16 τοῦ Νοέμβρη τό Κέρτς· στίς 17 τοῦ Νοέμβρη ἡ Γιάλτα. Ἔτσι ἀποπερατώθηκε ἡ ἐξόντωση τῶν βρανγκελικῶν. — *307.*

355 Ἀντί γιά τόν πρόλογο πού εἶχε ὑποσχεθεῖ σέ 20 ἀράδες ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε στίς 20 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 τό ἄρθρο «Τό ἱστορικό τοῦ ζητήματος τῆς δικτατορίας», πού δημοσιεύτηκε τό 1920 στό περιοδικό «Κομμουνιστική Διεθνής», τεῦχ. 14 (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 369-391).

Τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ εἶναι κείμενο πού ἔχει πάρει ὁ Λένιν ἀπό τήν μπροσούρα του «Ἡ νίκη τῶν καντέτων καί τά καθήκοντα τοῦ ἐργατικοῦ κόμματος» πού εἶχε γράψει τό 1906 (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 12ος, σελ. 271-350). Ἀπό τήν μπροσούρα αὐτή ὁ Λένιν χρησιμοποιεῖ τό V κεφάλαιο — «Δειγματάκι καντέτικης αὐτοϊκανοποίησης». — *308.*

356 Ἡ *Σοσιαλιστική ἀκαδημία κοινωνικῶν ἐπιστημῶν* ἱδρύθηκε τό 1918 μέ τήν ἄμεση συμμετοχή τοῦ Β. Ι. Λένιν (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 36ος, σελ. 372-373). Μέ ἀπόφαση τῆς ΠΚΕΕ τῆς 25 Ἰούνη 1918 ἱδρύονταν ἡ ἀκαδημία μέ σκοπό τήν ἐπιστημονική ἐπεξεργασία τῶν ζητημάτων τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τοῦ κομμουνισμοῦ, ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν στόν τομέα τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, τῆς φιλοσοφίας καί τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν στό βαθμό πού ἔχουν

σχέση μέ τίς κοινωνικές ἐπιστῆμες, καί τήν κατάρτιση ἐπιστημόνων εἰδικῶν στόν τομέα τῶν κοινωνικῶν γνώσεων, καθώς ἐπίσης καί γιά νά γνωρίσει τίς πλατιές λαϊκές μάζες μέ τή διδασκαλία τοῦ ἐπιστημονικοῦ σοσιαλισμοῦ καί τοῦ κομμουνισμοῦ.

Στά τέλη τοῦ 1923 ἡ Σοσιαλιστική ἀκαδημία μετονομάστηκε σέ Κομμουνιστική. Τό Φλεβάρη τοῦ 1936 ἡ ΚΕ τοῦ ΠΚΚ(μπ) καί τό ΣΛΕ τῆς ΕΣΣΔ πῆραν ἀπόφαση: «μέ σκοπό τή συνένωση σέ ἕνα κρατικό ἐπιστημονικό κέντρο τῶν παραγόντων τῆς ἐπιστήμης» νά διαλυθεῖ ἡ Κομμουνιστική ἀκαδημία καί τά ἰνστιτοῦτα της καί τά βασικά της στελέχη νά δοθοῦν στήν Ἀκαδημία ἐπιστημῶν τῆς ΕΣΣΔ. — *308.*

357 *Ἡ ἔκθεση τοῦ γιατροῦ* (ἰατρική γνωμάτευση) γιά τήν ἀρώστια καί τό θάνατο τοῦ Τζών Ρίντ, πού πῆρε ὁ Β. Ι. Λένιν στίς 18 τοῦ Νοέμβρη 1920 ἀπό τό γραμματέα τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς Μ. Β. Κομπέτσκι, δημοσιεύτηκε στήν ἀγγλική γλώσσα στίς 3 τοῦ Νοέμβρη 1920 στήν ἐφημερίδα «The Call», ἀρ. φύλ. 9.

Μιλώντας γιά τό σημείωμα, ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τήν πένθιμη ἀνακοίνωση γιά τό θάνατο τοῦ Τζών Ρίντ (πού δημοσιεύτηκε στίς 19 τοῦ Ὀχτώβρη στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» μέ τό παρακάτω περιεχόμενο: «Τή νύχτα τῆς 16 μέ 17 τοῦ Ὀχτώβρη ἀπό κοιλιακό τύφο πέθανε τό μέλος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἑνωμένου Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Ἀμερικῆς σύντροφος Τζών Ρίντ». — *309.*

358 Πρόκειται γιά τή γνώμη στό ὑπηρεσιακό σημείωμα πού πῆρε τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀπό τόν διευθυντή τοῦ Κρατικοῦ ἀγροτικοῦ μουσείου, πού εἶναι μέλος τοῦ Συμβουλίου καί πρόεδρος τῆς διοίκησης τοῦ Πανρωσικοῦ ἀγροτικοῦ ἐπιμελητηρίου Β. Ντ. Μπατιουσκόφ καί ἀπό τό μέλος τοῦ ἐπιμελητηρίου Γκ. Φρολόφ, «Σχετικά μέ τή χρησιμοποίηση μηχανικῆς ἐργατικῆς δύναμης (τρακτέρ) γιά τή διεξαγωγή ἀγροτικῶν ἐργασιῶν (ὄργωμα καί συγκομιδή)».

Βλ. ἐπίσης συμπληρώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν στό σχέδιο διατάγματος γιά ἑνιαῖο νοικοκυριό τρακτέρ (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV σελ. 164). — *309.*

359 Μερικά μέλη τοῦ Προεδρείου τῆς Ἐπιτροπῆς κυβερνείου Τούλας τοῦ ΚΚΡ(μπ) μέ γράμμα πρός τόν Β. Ι. Λένιν ζητοῦσαν ὑποδείξεις του σχετικά μέ τό ζήτημα «ποιά ἀπό τίς δυό θέσεις πού περνάει σήμερα ἡ Σοβιετική Ρωσία εἶναι σωστή — ἡ θέση, πού βάζει σέ πρώτη γραμμή τήν εἰρηνική οἰκοδόμηση ἤ ἡ δεύτερη πού προβάλλει σέ πρώτη γραμμή τήν ἀνάγκη ἔντασης ὅλων τῶν δυνάμεων γιά τή λύση τῶν στρατιωτικῶν καθηκόντων μας» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV, σελ. 372). Οἱ ἐπιστολογράφοι ἔκφραζαν ἐπιφυλάξεις, ὅτι ἡ τοποθέτηση σέ πρώτη γραμμή τῶν οἰκονομικῶν καί ἐκπαιδευτικῶν καθηκόντων, ὅπως ἐπιδιώκουν μερικά μέλη τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης τῆς Τούλας, θά ἐξασθενίσει τήν ἔνταση καί τήν πειθαρχία στή δουλιά τῶν πολεμικῶν ἐργοστασίων τῆς Τούλας. — *311.*

360 Στίς 23 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 στήν ἐπίσημη ἀπάντηση τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Παιδείας Μ. Ν. Πoκρόβσκι ἔγραφε ὁ Β. Ι. Λένιν: «Ἀπ' ἀφορμή τίς προτάσεις τοῦ σύντρ. Γκόρκι νά πουληθοῦν στό ἐξωτερικό οἱ

καλλιτεχνικές άξίες πού διαθέτει ή ΣΟΣΔΡ δέν φέρει άντιρήσεις τό Λαϊκό Έπιτροπάτο Παιδείας, όμως θά έπιθυμοΰσε νά συμμετέχουν στήν πραγματογνωμοσύνη έκπρόσωποι τοΰ τμήματος Μουσείων τοΰ ΛΕ Παιδείας. Τό μεγαλύτερο μέρος τών άποθηκών μέ τίς άξίες αύτές έχει ήδη έπιθεωρηθεΐ άπ' αυτούς, γι' αύτό ή συμμετοχή τους δέν πρέπει νά φέρει κωλύματα.

Θά δοθοΰν σ' αύτούς οδηγίες νά ένεργοΰν έπειγόντως χωρίς νά καθυστεροΰν ό,τιδήποτε δέν έχει σημασία γιά τήν ιστορία τής καλλιτεχνικής άνάπτυξης τής Ρωσίας, καί άπό αύτή τήν τελευταία κατηγορία νά διαφυλάξουν κυρίως τά σπάνια».

Στίς 26 τοΰ Όχτώβρη 1920 τό ΣΛΕ συζήτησε τό προσχέδιο τής άπόφασης γιά τήν πώληση στό έξωτερικό τών καλλιτεχνικών άξιών καί ένέκρινε τήν έξής άπόφαση: «1) Νά προτείνει στό Λαϊκό Έπιτροπάτο Έξωτερικοΰ Έμπορίου νά οργανώσει τήν περισυλλογή τών καλλιτεχνικών άξιών πού έχει έπιλέξει ή Έπιτροπή έμπειρογνωμόνων τής Πετρούπολης καί νά καθιερωθεΐ έπιβράβευση γιά τή συντομότερη καί έπικερδέστερη πώληση στό έξωτερικό. 2) Τό ζήτημα τής ποσότητας καί τής νόρμας τοΰ σιτηρέσιου γιά τήν Έπιτροπή τών έμπειρογνωμόνων νά παραπεμφθεΐ γιά λύση στήν Έπιτροπή έργατικοΰ έφοδιασμοΰ. Σέ περίπτωση πού δέν έπιτευχθεΐ συμφωνία μέ τόν σύντρ. Λεζάβα νά παραπεμφθεΐ στό ΣΛΕ. 3) Νά δοθεΐ έντολή στό Λαϊκό Έπιτροπάτο Έξωτερικοΰ Έμπορίου νά έξετάσει έπειγόντως τό ζήτημα γιά τή συγκρότηση άνάλογης έπιτροπής στή Μόσχα καί σέ περίπτωση πού θεωρηθεΐ σκόπιμο νά τήν οργανώσει» (Κεντρικό κομματικό άρχεΐο τοΰ Ίνστιτούτου μαρξισμοΰ-λενινισμοΰ τής ΚΕ τοΰ ΚΚΣΕ).

Μέ σκοπό νά άποκατασταθεΐ σύνδεση μέ πολύ μεγάλες φίρμες παλαιοπωλών στή Δύση, γιά τήν έξακρίβωση συγκεκριμένων τιμών τών κειμηλίων καί τή διενέργεια δημοπρασιών στίς άγορές τών κειμηλίων στήν Εύρώπη — στό Παρίσι, στό Λονδίνο, στή Φλωρεντία καί στή Ρώμη — προτάθηκε άπό τήν Έπιτροπή έμπειρογνωμόνων ό γνωστός παλαιοπώλης Μ. Μ. Σάβοστιν καί τό μέλος τής Έπιτροπής ό καλλιτέχνης Ι. Ν. Ρακίτσκι. — *312.*

361 Τό γράμμα «Πρός τό προεδρεΐο τοΰ Σοβιέτ Πετρούπολης» γράφτηκε σχετικά μέ τήν έκκληση τοΰ Α. Μ. Γκόρκι στήν Πανρωσική έπιτροπή γιά τή βελτίωση τών συνθηκών ζωής τών έπιστημόνων, όπου άναφέρθηκε σέ μερικά γεγονότα μή σωστής σύμπτυξης στά διαμερίσματα τών έπιστημόνων. Ό Α. Μ. Γκόρκι τότε ήταν πρόεδρος τής έπιτροπής Πετρούπολης γιά τή βελτίωση τών συνθηκών ζωής τών έπιστημόνων. — *312.*

362 Ό Β. Ι. Λένιν τό έγραψε τό σημείωμα πρός τό Μικρό ΣΛΕ σέ γράμμα τοΰ Α. Μ. Γκόρκι γιά τά σιτηρέσια τών έπιστημόνων τής Πετρούπολης. Έπειδή ή Κομμούνα Πετρούπολης σκόπευε νά κατάσχει τά τρόφιμα, πού χορηγοΰνταν μέ άδεια τοΰ ΛΕ Έπισιτισμοΰ άπό τίς Έπιτροπές έπισιτισμοΰ τοΰ κυβερνείου γιά τήν Έπιτροπή βελτίωσης τών συνθηκών ζωής τών έπιστημόνων τής Πετρούπολης, ό πρόεδρος τής Έπιτροπής Α. Μ. Γκόρκι άπευθύνθηκε μέ τήν παράκληση στό ΣΛΕ: «Όλα τά τρόφιμα πού χορηγοΰνται μέ άδεια τοΰ ΛΕ Έπισιτισμοΰ άπό τίς Έπιτροπές έπισιτισμοΰ τοΰ κυβερνείου γιά τήν Έπιτροπή βελτίωσης τών συνθηκών ζωής τών έπιστημόνων, δέν ύπόκεινται σέ κατάσχεση άπό τήν Κομμούνα Πετρούπολης, οΰτε καταχωροΰνται γιά λογαριασμό τής νόρμας τοΰ σιτηρέσιου πού έγκρίθηκε άπό τό ΣΛΕ γιά τούς έπιστήμονες τής Πετρούπολης. — *314.*

363 Γράφτηκε σέ γράμμα τοΰ Α. Μ. Γκόρκι, όπου άνέφερε ότι τό Κρατικό έκδοτι-

κό παράγγειλε: 1) Στόν Ρέμεζοφ στήν Ἐλβετία δυό βιβλία: Φάμπρ: «Ἡ ζωή τῶν ἐντόμων»· Κλάιν: «Τά θαύματα τῆς γήινης σφαίρας». Ἀπό 20 χιλιάδες ἀντίτυπα. 2) Στόν Μπρόντσκι στή Στοκχόλμη: Βιογραφίες μουσικῶν καί καλλιτεχνῶν καί κινητό ἀλφαβητάριο. Τό ποσό τοῦ συμβολαίου: 1 200 000 χρυσά ρούβλια. — *314.*

364 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τό σημείωμα πρός τόν Β. Μ. Σβερντλόφ σχετικά μέ τό τηλεγράφημα τοῦ Τρότσκι τῆς 23 τοῦ Ὀχτώβρη 1920, μέ τό ὁποῖο ὁ Τρότσκι διαμαρτυρόταν γιατί τό Ἀνώτατο Συμβούλιο μεταφορῶν ἀκύρωσε τήν ἐντολή πού εἶχε δόσει στή Γενική διεύθυνση καυσίμων νά στέλνει καθημερινά πέντε δρομολόγια ξύλα γιά τόν ἐφοδιασμό μέ καύσιμα τῶν παραμετώπιων γραμμῶν. Στό τηλεγράφημα ἀναφερόταν ὅτι τό Ἀνώτατο Συμβούλιο μεταφορῶν ἀπαγόρευε στό ΛΕ Συγκοινωνιῶν «νά παραδίνει ξύλα ἀκόμη καί σάν ἐπίταξη», καί παρακάτω ὁ Τρότσκι ἀνάφερε ὅτι ἔδοσε ἐντολή νά στείλει ἀμέσως γιά τούς ντόπιους σιδηρόδρομους 10 δρομολόγια μέ ξύλα (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). Ὁ Β. Ι. Λένιν εἶδε στίς ἐνέργειες τοῦ Τρότσκι ὑπέρβαση δικαιωμάτων καί παράβαση τῆς ἔννομης τάξης. Γι' αὐτό στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη συγκλήθηκε ἔκτακτη συνεδρίαση τοῦ ΣΕΑ, στήν ὁποία μπῆκε γιά συζήτηση μόνο ἕνα ζήτημα: «Γιά τόν ἐφοδιασμό μέ καύσιμα τῶν νότιων σιδηροδρόμων (σύμφωνα μέ τό τηλεγράφημα τοῦ Τρότσκι)». Τό ΣΕΑ στήν ἀπόφασή του τόνιζε ὅτι δέν ἐπιτρέπεται ἡ ἐπίταξη καυσίμων χωρίς ἐντολή τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης καυσίμων ἤ χωρίς εἰδική ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ καί ὅτι ὅλες οἱ ἐντολές γιά τίς μεταφορές, μή ἐξαιρώντας τίς ἐπιχειρησιακές καί ἐκκενωτικές, πρέπει νά ἐκτελοῦνται μόνο ὕστερα ἀπό ἀπόφαση καί μέ τήν ἄδεια τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου μεταφορῶν.

Τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας ἀνάθεσε στό ΑΣΜ νά ἐξετάσει τό ζήτημα, μήπως χρειάζεται τροποποίηση ἤ συμπλήρωση τῆς ἀπόφασης τοῦ ΣΛΕ τῆς 13 Ὀχτώβρη γιά διεύρυνση τῶν δικαιωμάτων στά πλαίσια τοῦ μετώπου ἀνάλογα μέ τίς πολεμικές ἐπιχειρήσεις.

Σ' αὐτή μάλιστα τή συνεδρίαση τοῦ ΣΕΑ ἐπεξεργάστηκαν συγκεκριμένα μέτρα γιά τόν ἐφοδιασμό μέ καύσιμα τῶν νότιων σιδηροδρόμων. — *315.*

365 Τό σημείωμα γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τή συνωμοσία τῆς ἀστικῆς κυβέρνησης τῆς Λεττονίας μέ τούς πράκτορες τοῦ Βράνγκελ γιά κοινή ἐκδήλωση ἐνάντια στή Σοβιετική Ρωσία. Στίς 26 τοῦ Σεπτέμβρη 1920, ὅταν περνοῦσε τά σύνορα τῆς Γερμανίας ὁ γνωστός πράκτορας τοῦ Βράνγκελ κόμης Πάλεν, τοῦ κατάσχεσαν γράμματα πού ἀπευθύνονταν στόν Σάβινκοφ — πράκτορα τοῦ Βράνγκελ στή Βαρσοβία. Στά γράμματα αὐτά ἀναφέρονταν ὅτι στή Ρίγα ἔγινε μυστική σύσκεψη ἀντιπροσώπου τοῦ Σάβινκοφ μέ ἀντιπροσώπους τῆς Λεττονικῆς κυβέρνησης καί τῆς ἀνώτατης διοίκησης τοῦ Λεττονικοῦ στρατοῦ, στήν ὁποία ἐπιτεύχθηκε συμφωνία γιά τήν ἀπό κοινοῦ ἐκδήλωση μέ τόν Βράνγκελ μέ σκοπό τό γκρέμισμα τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης καί τήν ἀνασύσταση ἑνιαίας ἀδιαίρετης Ρωσίας, πράγμα γιά τό ὁποῖο ὁ Βράνγκελ ὑποσχόταν τήν ἀνεξαρτησία τῆς Πολωνίας καί τῆς Λεττονίας. Στά γράμματα πού κατασχέθηκαν ἀναφερόταν ἐπίσης ὅτι στή Λεττονία γίνεται στρατολόγηση στρατιωτῶν γιά τή στρατιά τοῦ Βράνγκελ, στή Ρίγα δρᾶ ἀνοιχτά σχεδόν στρατολογικό γραφεῖο, πού ὑλικά ἐνισχύεται ἀπό τόν Σάβινκοφ καί μεταφέρει στρατιῶτες μέ λεττονικά πλοῖα. —*316.*

366 Τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου ἀπάντησε στόν Β. Ι. Λένιν, ὅτι στή Γενική Διεύθυνση χρυσοῦ ἔγινε σύσκεψη στίς 28 καί 29 τοῦ Ὀχτώβρη μέ ἀντιπροσώπους τῶν Οὐραλίων καί Σιβηρίας, ὅπου συζητήθηκαν τά πρακτικά μέτρα γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας χρυσοῦ καί πλατίνας. — *317.*

367 Στίς 27 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 ὁ Β. Ι. Λένιν δέχτηκε ἀντιπροσωπεία τῆς κομματικῆς συνδιάσκεψης τοῦ νομοῦ Ἀλεξάντροφ (κυβερνεῖο Βλαντίμιρ), ἀποτελούμενη ἀπό τούς συντρόφους Ράντικοφ, Ριμπακόφ, Ρομάνοφ καί Γκλαζουνόφ, οἱ ὁποῖοι τοῦ ἀνέφεραν γιά τίς καταχρήσεις στό ἐργοστάσιο ἐξαρτημάτων τῆς πόλης Τρόιτσκ καί γιά τίς δυσκολίες τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος νά ἀναφέρουν τήν ὑπόθεση στό κέντρο καί νά πετύχουν τή γρήγορη ἐξέταση. Τό γράμμα πρός τήν κομματική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου Βλαντίμιρ ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς συζήτησης τοῦ Λένιν μέ τήν ἀντιπροσωπεία αὐτή. — *317.*

368 Στίς 30 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων μέ εἰσήγηση τοῦ Β. Ι. Λένιν καί τοῦ Β. Π. Μιλιούτιν πῆρε ἀπόφαση «Γιά τήν ὑδραυλική ἐξόρυξη τύρφης». Οἱ ἐργασίες γιά τήν ὑδραυλική ἐξόρυξη τύρφης, ὅπου καί ἄν γίνονταν, θεωροῦνταν ἰδιαίτερα ἐπείγουσες καί ὅτι εἶχαν ἐξαιτερικά σπουδαία κρατική σημασία. Στό προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ ἀνατίθονταν νά ὀργανώσει στή Γενική Διεύθυνση τύρφης διεύθυνση ὑδροτύρφης, τῆς ὁποίας διοριζόταν ὑπεύθυνος καθοδηγητής της ὁ Ρ. Ε. Κλασσόν. Ἐγκρίνονταν συγκεκριμένα μέτρα γιά τήν ἀνάπτυξη τῶν ἐργασιῶν γιά τήν ὑδραυλική ἐξόρυξη τύρφης (βλ. «Ἰστορίτσεσκι Ἀρχίβ», τεῦχ. 1, 1956, σελ. 12-13). — *320.*

369 Τό ντοκουμέντο εἶναι ἀπάντηση στό τηλεγράφημα τοῦ Μ. Β. Φροῦνζε, ὑπ' ἀρ. 001/πμ πού στάλθηκε στόν Β. Ι. Λένιν στίς 26 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 ἀπό τό σταθμό Ἀπόστολοβο, στό ὁποῖο ἀναφερόταν: «Τώρα ἔδοσα τήν τελική διαταγή γιά γενική ἐπίθεση. Ἀποφασιστικές μέρες θά εἶναι οἱ 30, 31 τοῦ Ὀχτώβρη καί ἡ 1η τοῦ Νοέμβρη. Γιά τή συντριβή τῶν κύριων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ δέν ἀμφιβάλλω. Δέν θά προφτάσει νά περάσει πέρα ἀπό τόν ἰσθμό τή στιγμή τοῦ χτυπήματός μας. Γιά τήν ἄμεση κατάληψη τοῦ ἰσθμοῦ ἔχω ἐλπίδα ὄχι παραπάνω ἀπό ἕνα στά ἑκατό.

Τή νύχτα τῆς 25 πρός 26 στό Ἀπόστολοβο ὀργάνωσα σύσκεψη τῶν διοικητῶν καί τῶν Ἐπαναστατικῶν συμβουλίων τῆς 6ης, 2ης καί 1ης στρατιᾶς. Ἐπικράτησε πλήρης συμφωνία καί ἀμοιβαία κατανόηση. Συγκεκριμένα, ὅσοναφορᾶ τό Ἐπαναστατικό συμβούλιο τῆς 1ης Στρατιᾶς καί ὅλης τῆς 1ης Στρατιᾶς ἱππικοῦ δέν ἔχω καμιά ἀμφιβολία ὅτι θά ἐκπληρώσει στό ἀκέραιο τό καθῆκον της. Ὅλοι φύγανε μέ τήν καλύτερη διάθεση. Δόθηκαν οἱ σχετικές ὁδηγίες σχετικά μέ τόν Μαχνό. Σήμερα, ὥρα 20 φεύγω γιά τό Χάρκοβο. Ὁ διοικητής τοῦ Νότιου μετώπου Φροῦνζε («Μ. Β. Φροῦνζε στά μέτωπα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Συλλογή ντοκουμέντων». Μόσχα, 1941, σελ. 415). — *321.*

370 Τό σημείωμα πρός τό Μικρό ΣΛΕ γράφτηκε στό γράμμα τῆς γυναίκας τοῦ Β. Β. Βορόβσκι, πού ἀποτάνθηκε μέ τήν παράκληση νά τῆς δοθεῖ ὑλική βοήθεια γιά τήν ὑποστήριξη τοῦ ἄνδρα της πού ἄρχισε νά ἀναρώνει.

Στίς 2 τοῦ Νοέμβρη 1920 ὁ προϊστάμενος τοῦ Τμήματος Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ ἔστειλε τό γράμμα τῆς Ντ. Βορόβσκαγια μέ τήν ἀπόφανση τοῦ Β. Ι. Λένιν καί μέ τό παρακάτω συνοδευτικό γράμμα: «Παρακαλῶ τό Μικρό Συμβούλιο νά ἐπιτρέψει τή χορήγηση στόν σύντρ. Βορόβσκι 100 000 ρουβλιῶν (ἑκατό χιλιάδες ρούβλια) γιά νά πληρώσει τά τρόφιμα, ὑγειονομικό

προσωπικό κ.ἄ. πού τόσο τοῦ εἶναι ἀπαραίτητα τώρα πού ἄρχισε νά ἀναρώνει ὁ σ. Βορόβσκι. Τά χρήματα αὐτά μποροῦν νά χορηγηθοῦν ἀπό τό ταμεῖο πού ἔχει στή διάθεσή της ἡ διεύθυνση Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ γιά τή βοήθεια τῶν ὑπεύθυνων στελεχῶν σέ παρόμοιες περιπτώσεις» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *321.*

371 Τό τηλεγράφημα τοῦ Β. Ι. Λένιν εἶναι ἀπάντηση στό τηλεγράφημα τοῦ Ι. Β. Στάλιν τῆς 26 τοῦ Ὀχτώβρη 1920, στό ὁποῖο τονιζόταν ὅτι ἡ μενσεβίκικη κυβέρνηση τῆς Γεωργίας ὑπολόγιζε νά παραδόσει τό Μπατούμ στήν Ἀντάντ. — *322.*

372 Τό ντοκουμέντο εἶναι γραμμένο στήν παρακάτω γραπτή ἐρώτηση τοῦ διευθυντῆ τῆς Κεντρικῆς Διεύθυνσης Στατιστικῆς Π. Ι. Ποπόφ — «Μπορεῖ νά γίνει μελέτη τῶν στοιχείων τοῦ 1920 γιά τούς σοβιετικούς ὑπαλλήλους τῆς πόλης Μόσχας σέ διάρκεια 4 ἑβδομάδων. Σᾶς παρακαλῶ νά γνωστοποιήσετε σέ ποιά ἐρωτήματά Σας πρέπει νά ἀπαντήσει ἡ μελέτη».

Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ ὑπάρχει σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν — ἐντολή στόν γραμματέα — μέ τό ἑξῆς περιεχόμενο: «Σημειῶστε τό περιεχόμενο τοῦ σημειώματος αὐτοῦ καί τήν ἡμερομηνία (30/X), τό πρωτότυπο δόστε το στόν Ποπόφ». Στό σημείωμα αὐτό ὑπάρχει ἐπισημείωση τοῦ γραμματέα: «Ἁπλῶς νά βγεῖ ἀντίγραφο. Ἀντίγραφο δόστε στόν Λένιν γιά τό βιβλίο».

Στό δακτυλογραφημένο χειρόγραφο ὑπάρχει ἡ ἐπισημείωση: «Τό πρωτότυπο δόθηκε στόν Ποπόφ 30. X». — *322.*

373 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τήν ἀπόφαση «Γιά τήν ὑδραυλική ἐξόρυξη τύρφης» πού πῆρε τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 30 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 (βλ. σημείωση 368).— 325.

374 Τό Συμβούλιο Ἄμυνας στή συνεδρίαση τῆς 1ης Αὐγούστου 1919 ψήφισε ἀπόφαση νά ἀναθέσει στόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι νά ἐπεξεργαστεῖ προσχέδιο χαιρετιστηρίου τηλεγραφήματος πρός τήν 5η στρατιά μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐπετείου τῆς συγκρότησής της καί νά τό δόσει γιά ὑπογραφή στόν Β. Ι. Λένιν. — *330.*

375 Ἡ 5η στρατιά συγκροτήθηκε στίς 11 τοῦ Αὐγούστου 1918 ἀπό τά στρατεύματα πού δροῦσαν στήν περιοχή τοῦ Καζάν ἐνάντια στούς λευκοτσέχους. *330.*

376 Τό τηλεγράφημα στάλθηκε μέ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου καί τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 13 τοῦ Αὐγούστου 1919. — *331.*

377 Γράφτηκε μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας πού ψήφισε στίς 10 τοῦ Ὀχτώβρη 1919 νά ἀναθέσει στόν Λ. Μπ. Κράσιν τήν ἐπεξεργασία κειμένου εὐχαριστηρίου τηλεγραφήματος ἀπομέρους τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας στούς ἐργάτες, πού ἐκπλήρωσαν πρίν τήν προθεσμία τήν ἐπιδιόρθωση τῆς γέφυρας στό ποτάμι Μπέλαγια καί νά δοθεῖ τό τηλεγράφημα στόν Λένιν γιά ὑπογραφή. Ἐκτός ἀπό τό τηλεγράφημα αὐτό γράφτηκε καί τηλεγράφημα πρός τόν διευθυντή καί πολιτικό ἐπίτροπο γραμμῆς τοῦ τμήματος Οὐφά Σλοβάτσκι, ὑπογραμμένο ἀπό τούς Λένιν καί Κράσιν. Στό τηλεγράφημα ἀναφερόταν: «Διαβιβάστε σέ ὅλους τούς ἐργάτες, τούς ὑπαλλήλους τοῦ σταθμοῦ Οὐφά καί τῆς γέφυρας στό

ποτάμι Μπέλαγια, τά συγχαρητήριά μας μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐπιτυχοῦς ἀποπεράτωσης τῆς δύσκολης καί σοβαρῆς γιά τή Σοβιετική Δημοκρατία δουλιᾶς» («Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 1, 1940, σελ. 153). — *332.*

378 Τό τηλεγράφημα, προφανῶς προετοιμάστηκε ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ. Στό ντοκουμέντο ὑπάρχει θεώρηση τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ τῆς ΣΟΣΔΡ Α. Ντ. Τσιουρούπα. — *332.*

379 Πρόκειται γιά τή θέση τῆς Ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Σιβηρίας καί τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τῆς 5ης στρατιᾶς στίς διαπραγματεύσεις πού ἔγιναν στίς 19 τοῦ Γενάρη 1920 μέ τήν ἀντιπροσωπεία τοῦ λεγόμενου «πολιτικοῦ κέντρου» πού συστήθηκε στό Ἰρκούτσκ στίς 12 τοῦ Νοέμβρη 1919 στήν Πανσιβηρική σύσκεψη τῶν ζέμστβο καί τῶν πόλεων ἀπό ἐκπροσώπους τῶν ἐσέρων, τῶν μενσεβίκων, τῶν ζέμστβο καί τῶν συνεταιριστῶν. Μετά τίς 5 τοῦ Γενάρη 1920, ὅταν τό Ἰρκούτσκ πέρασε στά χέρια τῶν ἐξεγερμένων ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν, τό «πολιτικό κέντρο» ἀνακήρυξε ὅτι πῆρε τήν ἐξουσία στήν πόλη. Ὡστόσο πραγματική ἐξουσία στό Ἰρκούτσκ ἦταν τό ἐπιτελεῖο τῶν ἐργατοαγροτικῶν ἀποσπασμάτων καί ἡ Ἐπαναστατική στρατιωτική ἐπιτροπή, πού δροῦσαν κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἰρκούτσκ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Τό ζήτημα γιά τή διάλυση τοῦ «πολιτικοῦ κέντρου» δέν μπῆκε ἀμέσως, ἐπειδή ἕνα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ εἶχε ἐμπιστοσύνη καί στηριζόταν στήν ὑποστήριξη σημαντικῶν δυνάμεων τῶν ἐπεμβασιῶν πού βρίσκονταν στό κυβερνεῖο Ἰρκούτσκ καί στήν Ὑπερβαϊκάλη. Τό «πολιτικό κέντρο» ἔβαζε σκοπό του νά ἱδρύσει στήν Ἀνατολική Σιβηρία «δημοκρατικό» ἀστικό κράτος. Ἡ ἀντιπροσωπεία του στίς διαπραγματεύσεις μέ τήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Σιβηρίας πρότεινε νά σταματήσει ἡ παραπέρα προέλαση τῆς 5ης στρατιᾶς στήν ἀνατολή καί νά δημιουργηθεῖ στήν Ἀνατολική Σιβηρία ἐνδιάμεσο κράτος, ὡστόσο ἡ Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Σιβηρίας ἐπέμενε στούς ὅρους της: ὁ Κόκκινος Στρατός προελαύνει ὥς τή Βαϊκάλη, ἐνῶ τό ἐνδιάμεσο κράτος ὀργανώνεται στήν Ὑπερβαϊκάλη. «Ἐμεῖς θά ἀναφέρουμε στή Μόσχα τή γνώμη μας», δήλωσε στό τέλος τῶν διαπραγματεύσεων ὁ Ι. Ν. Σμιρνόφ.

Στό μεταξύ ὁ συσχετισμός τῶν δυνάμεων στό Ἰρκούτσκ ἄλλαξε ριζικά καί ὄχι πρός ὄφελος τοῦ «πολιτικοῦ κέντρου». Στίς 21 τοῦ Γενάρη ὅλη ἡ ἐξουσία τοῦ Ἰρκούτσκ πέρασε στήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή. — *334.*

380 Πρόκειται γιά τά στρατιωτικά τρένα τοῦ τσεχοσλοβάκικου σώματος πού ὑποχωροῦσαν κάτω ἀπό τά χτυπήματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, τό ὁποῖο χρησιμοποιήθηκε τό 1918-1919 ἀπό τούς ἰμπεριαλιστές τῆς Ἀντάντ καί τούς ρώσους λευκοφρουρίτες σάν ἀντισοβιετική δύναμη κρούσης. Στίς 19 τοῦ Γενάρη 1920 ἡ διοίκηση τῶν τσεχοσλοβάκικων στρατευμάτων δήλωσε πώς σταματάει τίς πολεμικές ἐπιχειρήσεις καί εἶναι ἕτοιμη νά ἀρχίσει διαπραγματεύσεις γιά ἀνακωχή μέ τή διοίκηση τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων. Οἱ σοβιετικοί ἀπεσταλμένοι ἔφθασαν στό σταθμό Ταϊσέτ γιά νά ἐπιδόσουν τούς ὅρους τῆς ἀνακωχῆς, ὡστόσο ἡ λευκοτσέχικη διοίκηση ἀπέφυγε τίς διαπραγματεύσεις. Ἡ ἀνακωχή ὑπογράφηκε μόνο στίς 7 τοῦ Φλεβάρη. Ἡ διοίκηση τοῦ τσεχοσλοβάκικου σώματος ὑποχρεωνόταν νά ἐπιταχύνει τήν κίνηση τῶν στρατευμάτων της πρός τήν ἀνατολή· ἡ σοβιετική διοίκηση, μέ τή σειρά της, ὑποχρεωνόταν νά συνδράμει στήν κίνηση τῶν τρένων μέ τά τσεχοσλοβάκικα στρατεύματα. — *334.*

381 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τό διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν

Ἐπιτρόπων τῆς 22 τοῦ Ἀπρίλη 1920 πού ψηφίστηκε μέ σκοπό νά διαπιστωθεῖ ὁ πληθυσμός τῆς ΣΟΣΔΡ, ἡ ἐργατική του σύνθεση καί οἱ ὑπάρχουσες οἰκονομικές δυνάμεις τῆς χώρας. Ἡ ἀπογραφή αὐτή ἔπρεπε νά καταγράψει σχετικά μέ τό κάθε ἄτομο: «οἰκογενειακή κατάσταση, φύλο, ἡλικία, μόρφωση, στρατιωτικές ὑποχρεώσεις, ἱκανότητα γιά δουλιά, κύρια καί βοηθητική ἀπασχόληση, ἐπαγγελματική κατάρτιση καί κοινωνική θέση. Καθῆκον τῆς γεωργικῆς ἀπογραφῆς ἦταν νά διαπιστώσει τόσο γιά τό κάθε ἰδιωτικό νοικοκυριό, ὅσο καί γιά τίς συλλογικές γεωργικές ἐπιχειρήσεις: α) ἐργατική καί καταναλωτική σύνθεση τοῦ πληθυσμοῦ, πού συνδέεται μέ τήν οἰκονομία· β) γενικά καλλιεργήσιμη καί κηπευτική ἔκταση καί τίς ἐκτάσεις πού καλλιεργοῦνται μέ σιτηρά, χόρτα, λαχανικά καί ἄλλα τεχνητά φυτά· γ) ἀριθμός ζώων κατά εἶδος καί ἡλικία, πουλερικά καί μελίσσια· δ) ποσότητα ἐργαλείων. Γιά κάθε βιομηχανική ἐπιχείρηση ἤ ἵδρυμα σημειώνεται: εἶδος ἐπιχείρησης, ἀπαρίθμηση τῶν βασικότερων προϊόντων πού παράγουν, περίοδος τῆς συνηθισμένης λειτουργίας τῶν ἐπιχειρήσεων καί ἱδρυμάτων, ὑπάρχοντα οἰκήματα, ἀριθμός, εἶδος καί ἰσχύς κινητήρων, ἀριθμός ἐργατῶν καί ἐργατριῶν» («Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 93, 1 τοῦ Μάρη 1920).

Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔδινε μεγάλη σημασία στήν ἀπογραφή αὐτή καί βοηθοῦσε συνέχεια τή δουλιά τῆς Κεντρικῆς Διεύθυνσης Στατιστικῆς (ΚΔΣ) (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 336 καί στό Παράρτημα, ντοκουμέντο 21, 29). Στίς 11 τοῦ Μάη 1920 μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἔβγαλε ἀπό τό πρόγραμμα τῆς Πανρωσικῆς ἀπογραφῆς τό ἐρώτημα γιά τή θρησκεία πού πρεσβεύει ὁ καθένας.

Στίς 21 τοῦ Μάη ὁ Λένιν ὑπόγραψε «Διάταγμα γιά τόν ὑποχρεωτικό ἀπολογισμό τῶν στατιστικῶν δυνάμεων τῆς ΣΟΣΔΡ». — *339.*

382 Ἐκπληρώνοντας τίς ὑποδείξεις τοῦ Β. Ι. Λένιν, ἡ κομματική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου Σαράτοφ καί ἡ Ἐκτελεστική ἐπιτροπή πῆραν ἐπείγοντα μέτρα. Σχηματίστηκε Ἐπαναστατική ἐπιτροπή στό Νοβούζενσκ. Διατέθηκαν 20 ἄτομα ὑπεύθυνων κομματικῶν καί διοικητικῶν στελεχῶν μέ ἐπικεφαλῆς μέλος τοῦ προεδρείου τῆς ἐπιτροπῆς κυβερνείου· ἡ ἔκτακτη ἐπιτροπή πῆρε ἀνάλογες ὁδηγίες καί συμπληρωματικά στελέχη. Σάν ἀποτέλεσμα τῶν ἔκτακτων μέτρων ἦταν νά διαλυθεῖ ἡ τυχοδιωκτική ἐνέργεια τοῦ Σαποζκόφ μέσα σέ λίγες μέρες. — *348.*

383 Στίς 19 τοῦ Αὐγούστου 1920 στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) συζητήθηκε τό ζήτημα γιά τή στρατιωτική κατάσταση στό πολωνικό καί βρανγκελικό μέτωπο. Σέ μιά ἀπό τίς παραγράφους τῆς ἀπόφασης πού ψηφίστηκε ἀναφερόταν: «Νά ἀνατεθεῖ στόν Τρότσκι σέ συμφωνία μέ τόν Κρεστίνσκι νά στείλει μιά σειρά τηλεγραφήματα γιά τήν ἐκτέλεση τῶν ὁδηγιῶν πού χάραξε τό Πολιτικό Γραφεῖο σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς στρατιωτικῆς κατάστασης» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). Τήν ἴδια μέρα στάλθηκαν τηλεγραφήματα, ὑπογραμμένα ἀπό ὅλα τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου, στήν ΚΕ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Οὐκρανίας, στό Γραφεῖο Καυκάσου τῆς ΚΕ καί στό Γραφεῖο Σιβηρίας τῆς ΚΕ.

Σύμφωνα μέ τίς ὁδηγίες τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τό Κομμουνιστικό Κόμμα τῆς Οὐκρανίας ἔστειλε στόβρανγκελικό μέτωπο πάνωαπό δυό χιλιάδες κομμουνιστές· τόσα ἀκόμη μέλη της ἔστειλε καί ἡ Κομσομόλ τῆς Οὐκρανίας στόν ἀγώνα ἐνάντια στόν Βράνγκελ. Στά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ ἀνάπτυξαν τή

δράση τους οἱ παράνομες κομματικές ὀργανώσεις πού καθοδηγοῦσε τή δράση τους τό τμῆμα τῶν μετόπισθεν τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) Οὐκρανίας πού συγκροτήθηκε τό Μάη τοῦ 1920.

Μεγάλο ρόλο γιά τήν ἐνίσχυση τῶν στρατευμάτων τοῦ Νότιου μετώπου ἔπαιξαν οἱ Ἐπιτροπές φτωχολογιᾶς τῆς Οὐκρανίας πού ἔστειλαν στό μέτωπο ἐνάντια στόν Βράνγκελ χιλιάδες ἐθελοντές, μεγάλες ποσότητες τροφίμων, ἱματισμοῦ καί ὁπλισμοῦ. — *348.*

384 Τό τηλεγράφημα πρός τίς Ἐκτελεστικές ἐπιτροπές τῶν κυβερνείων τοῦ Μέσου καί Κάτω Βόλγα γράφτηκε σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας τῆς 25 τοῦ Αὐγούστου 1920, πού εἶχε ἔτσι: «Θεωρεῖται ἀναγκαία ἡ ἀποστολή τηλεγραφήματος μέ ὑπογραφή τοῦ σ. Λένιν πρός τίς Ἐκτελεστικές ἐπιτροπές ἐκείνων τῶν περιοχῶν, ὅπου γίνονται οἱ κύριες ἐπισκευές μέ τήν ἐντολή νά βοηθήσουν μέ κάθε μέσο τή Γενική Διεύθυνση Ὑδάτινων μεταφορῶν στή δουλιά της» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *351.*

385 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔστειλε ἔκκληση ἐπίσης στούς Λαϊκούς ἐπιτρόπους Ἐπισιτισμοῦ τῆς Οὐκρανίας, Ἀζερμπαϊτζάν καί στίς ὀργανώσεις τοῦ Βόρειου Καυκάσου γιά τή συγκέντρωση καί ἀποστολή τροφίμων πρός τιμή τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐπετείου. — *354.*

386 Στίς 13 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση τοῦ Β. Μ. Σβερντλόφ γιά τήν ἐπίσπευση τῆς ἐκφόρτωσης τῶν βαγονιῶν στά μέτωπα, πού εἶναι φορτωμένα μέ στρατιωτικά φορτία, ἀποφάσισε: «Νά προτείνει στό ΕΣΣΔ (Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας): α) Νά πάρει δραστήρια μέτρα γιά τήν ἐκφόρτωση τῶν στρατιωτικῶν φορτίων στούς σιδηροδρόμους τῶν μετώπων. Νά στείλει ἀνάλογο τηλεγράφημα, ὑπογραμμένο ἀπό τόν σύντρ. Λένιν. β) Νά πάρει μέτρα, ὥστε ὅλες οἱ στρατιωτικές μεταφορές στά πλαίσια τῶν μετώπων νά γίνονται σύμφωνα μέ τούς καθιερωμένους κανόνες. Σέ περίπτωση ὅμως πού εἶναι ἀνάγκη νά αὐξηθοῦν λόγω τῶν πολεμικῶν συνθηκῶν, τό ζήτημα αὐτό πρέπει νά συμφωνηθεῖ μέ τά ὄργανα τῶν σιδηροδρόμων» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *355.*

387 Τό τηλεγράφημα πρός τά Ἐπαναστατικά στρατιωτικά συμβούλια τῶν μετώπων: Δυτικοῦ, Νοτιο-Δυτικοῦ, Νότιου καί Καυκάσου γράφτηκε σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας τῆς 23 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 (βλ. σημείωση 386). — *355.*

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΝΟΜΑΤΩΝ *

Α

---

* 'Επειδή στόν τόμο αὐτό μνημονεύεται μεγάλος ἀριθμός ὀνομάτων γιά τά πρόσωπα πού στά εὑρετήρια τῶν προηγούμενων τόμων ὑπάρχουν λεπτομερειακά στοιχεῖα, ἐδῶ δίνονται, κατά κανόνα, μόνο στοιχεῖα, πού ἀναφέρονται στήν περίοδο 1919-1920. Γιά τά πρόσωπα ὅμως πού σέ τοῦτο τόν τόμο μνημονεύονται γιά πρώτη φορά, δίνονται πιό λεπτομερειακά στοιχεῖα· γιά μερικά πρόσωπα δέν μπόρεσαν νά βρεθοῦν στοιχεῖα.

** 'Εδῶ καί στό ἑξῆς σέ παρένθεση παρατίθενται παραπομπές σέ τόμους τῆς ἔκδοσης αὐτῆς, ὅπου στά εὑρετήρια ὀνομάτων μπορεῖ κανείς νά βρεῖ πιό λεπτομερειακά στοιχεῖα γιά τό δοσμένο πρόσωπο.

* Τά ὑπογραμμισμένα σέ παρένθεση εἶναι τά πραγματικά ὀνοματεπώνυμα.

Β

Γ

στήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση στή Ρωσία, ἦταν δραστήριο μέλος τοῦ «Συνδέσμου τῶν φίλων τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης». — *232.*

Ε

Ἐβέτσκι. — *32.*

Ἔισλερ (Eisler), *Ροῦντολφ* (1873-1926) — γερμανός φιλόσοφος, ὀπαδός τοῦ Κάντ καί τοῦ Β. Βούντ. Ἔγινε ἰδιαίτερα γνωστός χάρη στά λεξικά του «Wörterbuch der philosophischen Begriffe und Ausdrücke», «Handwörterbuch der Philosophie», «Philosophenlexikon». — *272.*

Ἔισμοντ, Ν. Μπ. (γεν. τό 1891) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1917. Πῆρε μέρος στόν ἐμφύλιο πόλεμο. Ἀπό τό 1920 ἦταν σέ οἰκονομική δουλιά: μέλος τοῦ προεδρείου τοῦ ΑΣΛΟ, ἀναπληρωτής τοῦ προέδρου τοῦ ΑΣΛΟ τῆς ΣΟΣΔΡ. Τό 1924-1925 ἦταν πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἀκρινῆς περιοχῆς τοῦ Βόρειου Καυκάσου. Ἀπό τό 1926 ἦταν Λαϊκός ἐπίτροπος Ἐφοδιασμοῦ τῆς ΕΣΣΔ. — *326.*

Ἐλιάβα, Σ. Ζ. (1883-1937) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1904. Δούλεψε κομματικά στήν Τιφλίδα, στήν Κουταΐς, στήν Πετρούπολη. Ἀπό τό Δεκέμβρη τοῦ 1917 ἦταν πρόεδρος τοῦ προεδρείου τοῦ Σοβιέτ Βόλογκντα τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Ἀπό τόν Ἀπρίλη τοῦ 1918 ἦταν ἀναπληρωτής τοῦ προέδρου τῆς ἑνωμένης Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Βόλογκντα, ἀπό τό Νοέμβρη τοῦ 1918 στή Μόσχα, μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας. Τό 1919 ἦταν μέλος τοῦ ΕΣΣ τοῦ Ἀνατολικοῦ μετώπου καί τοῦ μετώπου τοῦ Τουρκεστάν, πρόεδρος τῆς Εἰδικῆς ἐπιτροπῆς γιά τίς ὑποθέσεις τοῦ Τουρκεστάν. Μετέπειτα ἦταν σέ ὑπεύθυνη διοικητική δουλιά: Λαϊκός ἐπίτροπος Στρατιωτικῶν καί Ναυτικῶν τῆς Γεωργίας, Λαϊκός ἐπίτροπος Στρατιωτικῶν καί Ναυτικῶν τῆς Ὑπερκαυκασίας, πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς ΣΟΣΔ Ὑπερκαυκασίας. — *90, 96-97, 169, 201.*

Ἐμελιάνοφ, Α. Ν. (γεν. τό 1899) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1917, ὑπηρετοῦσε στόν Κόκκινο Στρατό. Μετά τήν ἀποστράτευση, ἀπό τό 1925 δούλευε τορναδόρος στό ἐργοστάσιο ὅπλων τοῦ Σεστρορέτσκ, μετά στό ἐργοστάσιο ἐργαλειομηχανῶν. Πῆρε μέρος στό Μεγάλο Πατριωτικό πόλεμο (1941-1945). — *301-302.*

Ἐμελιάνοφ, Ν. Α. (1871-1958) — ἐργάτης, μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1904. Πῆρε δραστήριο μέρος στήν ἐπανάσταση τοῦ 1905-1907 καί στήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917. Τόν Ἰούλη-Αὔγουστο τοῦ 1917 μέ ἐντολή τοῦ Κόμματος ἔκρυβε τόν Β. Ι. Λένιν ἀπό τούς χαφιέδες τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης στό Ραζλίβ. Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση βρισκόταν σέ ὑπεύθυνη δουλιά: τά 1918 ἦταν στρατιωτικός ἐπίτροπος, τό 1919 πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Σεστρορέτσκ. — *302.*

Ἐμσάνοφ, Α. Ι. (1891-1941) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1917, ἐργάτης σιδηροδρομικῶν μεταφορῶν. Στά 1917-1920 ἦταν πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ συνδικάτου σιδηροδρομικῶν τῆς Διεύθυνσης τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Πέρμ,

Ι

Κ

Κόρνεφ, Β. Σ., (γεν. τό 1889) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1917. Μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν πρόεδρος τοῦ συμβουλίου τοῦ ρουμανικοῦ μετώπου. Τό 1918-1919 πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Ριαζάν, μετά ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐσωτερικῶν γιά τή διοίκηση τῶν στρατευμάτων ἐσωτερικῆς ἀσφάλειας καί διοικητής τῶν στρατευμάτων αὐτῶν, μέλος τοῦ συμβουλίου τῆς ΠΕΕ, διοικητής τῆς Πολιτοφυλακῆς (μιλίτσια) τῆς ΣΟΣΔΡ. Τό 1922 στάλθηκε στή Σιβηρία, ἦταν πρόεδρος τῶν Ἐκτελεστικῶν ἐπιτροπῶν τῶν κυβερνείων Τόμσκ καί Ὄμσκ. Τό 1926 ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐσωτερικῶν τῆς ΣΟΣΔΡ. Στά 1927-1929 πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Λαϊκῆς Οἰκονομίας τῆς ἀκρινῆς περιοχῆς τῆς Σιβηρίας· ἦταν μέλος τῆς ΠΚΕΕ καί τῆς ΚΕΕ τῆς ΕΣΣΔ. — *310, 311.*

Κορολένκο, Β. Γκ. (1853-1921) — ρῶσος συγγραφέας καί δημοσιολόγος. — *48.*

Κοσιόρ, Σ. Β. (1889-1939) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1907. Τό 1918-1920 ἦταν γραμματέας τῆς παράνομης ἐπιτροπῆς τῆς περιοχῆς τῆς Δεξιᾶς ὄχθης, μετά γραμματέας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (μπ) Οὐκρανίας. (βλ. ἐπίσης τόμ. 44ο, σελ. 629). — *331.*

Κοτλιακόφ, Ι. Ε. (1886-1929), — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1902. Δούλεψε κομματικά στό Κούρσκ, Χάρκοβο, Μόσχα καί Πετρούπολη. Πῆρε ἐνεργό μέρος στήν πρώτη ἐπανάσταση τῆς Ρωσίας (1905-1907). Πῆρε μέρος στήν Ὀχτωβριανή ἔνοπλη ἐξέγερση στήν Πετρούπολη. Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση δούλεψε στό Ἐπιτροπάτο δημοτικῆς οἰκονομίας. Τό 1918 ἐκλέχτηκε μέλος τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης καί τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου. Τό 1920 ἦταν ἐπικεφαλῆς τοῦ Συμβουλίου Λαϊκῆς Οἰκονομίας τῆς Βόρειας Ἀχτίδας, καί ἀπό τό 1923 ἦταν προϊστάμενος τῶν οἰκονομικῶν τμημάτων τῆς περιοχῆς καί τῆς πόλης Λένινγκραντ. Πολλά χρόνια ἐκλεγόταν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος τῆς περιοχῆς Λένινγκραντ, μέλος τῆς ΚΕΕ τῆς ΕΣΣΔ καί τῆς ΠΚΕΕ. — *164, 165.*

Κούγκουσεφ, Β. Α. (1863-1944) — πῆρε μέρος στό ἐπαναστατικό κίνημα ἀπό τή δεκαετία 1880-1890, συμμετεῖχε στόν ὅμιλο τοῦ Μπλαγκόγεφ, μετέπειτα κοντά στούς μπολσεβίκους.

Τό 1919 ἦταν ἐπικεφαλῆς τοῦ Τμήματος προμηθειῶν στό κυβερνεῖο Οὐφά, τό 1920 ἦταν σέ δουλιά τῶν συνεταιρισμῶν. Ἀπό τό 1921 πάλι στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ, μετά σέ οἰκονομική δουλιά. — *75-76.*

Κουζμίν, Ν. Ν. (1883-1939) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1903. Δούλευε κομματικά στό Βορά. Τό 1917-1918 ἦταν ἐπίτροπος τοῦ Νοτιοδυτικοῦ μετώπου. Ἀπό τόν Αὔγουστο τοῦ 1918 στά σοβιετικά στρατεύματα τοῦ Βορᾶ, ἦταν ἐπίτροπος τῆς 6ης στρατιᾶς, μετά μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τῆς 3ης καί 6ης στρατιᾶς, στρατιωτικός ἐπίτροπος τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς, διοικητής τῆς 12ης στρατιᾶς, βοηθός τοῦ Διοικητῆ τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς (βλ. ἐπίσης τόμ. 50ό, σελ. 537). — *153.*

Κούιμπισεφ, Β. Β. (1888-1935) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1904. Τό 1918-1919 ἐπίτροπος καί μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τῆς Νότιας ὁμάδας στρατευμάτων τοῦ Ἀνατολικοῦ μετώπου, μετά ἀναπληρωτής τοῦ προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς γιά τίς ὑποθέσεις τοῦ Τουρκεστάν. Τό 1920 πληρεξού-

Λ

Λόμοφ, Α. ('Οππόκοφ, Γκ. Ι.) (1888-1938) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1903. Ἦταν μέλος τοῦ προεδρείου καί ἀναπληρωτής τοῦ προέδρου τοῦ ΑΣΛΟ, τό 1918-1921 ἀσχολοῦνταν μέ τά ζητήματα τοῦ ἐφοδιασμοῦ μέ καύσιμα (βλ. ἐπίσης τόμ. 34ο, σελ. 547). — *53, 127, 153, 156.*

Λομπατσιόφ, Ι. Σ. (1879-1933) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1917. Πῆρε μέρος στήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση. Ἀπό τό 1918 δούλευε στόν Ἐπισιτισμό στή Μόσχα καί στήν Οὐκρανία. Ἀπό τό 1920 ἦταν μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ, Λαϊκός ἐπίτροπος Ἐπισιτισμοῦ Οὐκρανίας, μετά ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ τῆς ΕΣΣΔ (1923), Λαϊκός ἐπίτροπος Ἐσωτερικοῦ Ἐμπορίου τῆς ΣΟΣΔΡ (ἀπό τό 1924), πρόεδρος τῆς Διεύθυνσης τοῦ Πανενωσιακοῦ Ὀργανισμοῦ Σιτηρῶν (ἀπό τό 1925), ἀναπληρωτής τοῦ προέδρου ἐπί τῶν προμηθειῶν τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ΕΣΣΔ (1933). Ἦταν μέλος τῆς ΚΕΕ τῆς ΕΣΣΔ. — *252.*

Λόμποβα, Β. Ν. (1888-1924) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1905. Ἐπαναστατική δουλιά ἔκανε στό Ρόβνι, Ζιτομίρ, Πέρμ, Μοτοβιλίχα, Αἰκατερινμπούργκ. Ἀπό τά τέλη τοῦ 1918 ὥς τό Φλεβάρη τοῦ 1919 στό Κίεβο δούλεψε σέ παράνομη κομματική δουλιά. Μετά τήν ἐγκαθίδρυση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ἦταν στήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου Κιέβου. Στά 1920-1921 δούλευε στή Μόσχα, στό Πέρμ, στή Σαμάρα, μετά στό τμῆμα Ἀγκιτάτσιας καί Προπαγάνδας τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος (1922-1923) καί στή Σιβηρία. — *145-146.*

Λουνατσάρσκι, Α. Β. (1875-1933) — στό ἐπαναστατικό κίνημα μπῆκε στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας 1890-1900· μετά τό II συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ, μπολσεβίκος.

Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση ὥς τό 1929 ἦταν Λαϊκός ἐπίτροπος Παιδείας (βλ. ἐπίσης τόμ. 9ο, σελ. 535-534). — *51, 99-100, 121-122, 174, 181, 182, 192, 222.*

Λόυντ Τζώρτζ (Lloyd George), *Ντάβιντ* (1863-1945) — ἄγγλος κρατικός παράγοντας καί διπλωμάτης, ἡγέτης τοῦ Κόμματος τῶν φιλελευθέρων. Τό 1916-1922 ἦταν πρωθυπουργός τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Ἕνας ἀπό τούς ἐμπνευστές καί ὀργανωτές τῆς στρατιωτικῆς ἐπέμβασης καί τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἐνάντια στό Σοβιετικό κράτος (βλ. ἐπίσης τόμ. 16ο, σελ. 642-643). — *215, 254-255, 266-267.*

Λοχατσκόφ (Λοκατσκόφ), Φ. Ι. (1881-1937) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1904· πῆρε ἐνεργό μέρος στήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση καί στόν ἐμφύλιο πόλεμο. Στά 1919-1920 ἦταν στό Ἀνατολικό μέτωπο, μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τῆς 5ης καί 3ης στρατιᾶς. — *66.*

Μ

Μάλισεφ, Σ. Β. (1877-1938) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1902. Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση δούλευε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐργασίας, στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ. Τό 1920-1921 ἦταν μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ μετώπου Τουρκεστάν. Τό 1921-1922 ἦταν πληρεξούσιος τοῦ ΣΕΑ, ἀργότερα ἦταν πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ὀργάνωσης τῶν ἐμποροπανηγύρεων τοῦ Ἰρμπίτσκ καί μετά τοῦ Νίζνι Νόβγκοροντ, πρόεδρος τοῦ Πανενωσιακοῦ

λίου τοῦ Τμήματος ἐξωτερικῶν σχέσεων τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Τουρκεστάν, μετά σέ διπλωματική δουλιά στό ἐξωτερικό. — *169.*

Μεζλάουκ, Β. Ι. (1893-1938) — στό ἐπαναστατικό κίνημα ἀπό τό 1907, μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τόν Ἰούλη τοῦ 1917. Πῆρε ἐνεργό μέρος στήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση, μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Χαρκόβου τῶν μπολσεβίκων. Στά 1918-1920 ἦταν ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Οἰκονομικῶν τῆς Οὐκρανίας, Λαϊκός ἐπίτροπος Οἰκονομικῶν τῆς Δημοκρατίας τοῦ Ντονιέτσκ-Κριβόιρογκ, στρατιωτικός ἐπίτροπος τοῦ κυβερνείου Καζάν, μέλος τοῦ ΕΣΣ τῆς 5ης, 10ης, 14ης, καί τῆς 2ης στρατιᾶς, μέλος τοῦ ΕΣΣ τοῦ Νότιου Μετώπου, Λαϊκός ἐπίτροπος Στρατιωτικῶν τῆς Οὐκρανίας. Στά 1920-1924 ἐπίτροπος τῶν σιδηροδρόμων Μόσχα—Βαλτική, Μόσχα—Κούρσκ καί τοῦ Βορᾶ, ἀναπληρωτής τοῦ Γενικοῦ ἐπιτρόπου Συγκοινωνιῶν, μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν (βλ. ἐπίσης τόμ. 50ό σελ. 545). — *65-66.*

Μελνιτσάνσκι, Γκ. Ν. (1886-1937) — στό Κόμμα ἀνῆκε ἀπό τό 1902. Δούλεψε κομματικά στή Νότια Ρωσία, στό Νίζνι Νόβγκοροντ, στή Σιβηρία. Τίς μέρες τοῦ Ὀχτώβρη 1917 ἦταν μέλος τῆς Στρατιωτικῆς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Μόσχας. Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση ἦταν πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν συνδικάτων τοῦ κυβερνείου Μόσχας. Στά 1918-1920 ἦταν μέλος τοῦ Συμβουλίου Ἐργατοαγροτικῆς Ἄμυνας ἀπό τό ΠΚΣΣ· μετέπειτα ἐπίσης σέ συνδικαλιστική καί οἰκονομική δουλιά. — *12, 120.*

Μεντβέντιεφ, Σ. Π. (1885-1937) — στό Κόμμα ἀνῆκε ἀπό τό 1900. Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση βρισκόταν σέ πολιτική δουλιά στόν Κόκκινο Στρατό. Τό 1920 ἦταν πρόεδρος τῆς ΚΕ τοῦ συνδικάτου τῶν μεταλλουργῶν, ἀργότερα σέ οἰκονομική δουλιά (βλ. ἐπίσης τόμ. 43ο, σελ. 491). — *13.*

Μερέζιν, Α. Ν. (γεν. τό 1880) — ἀπό τό 1905 ὥς τό 1916 μενσεβίκος, μετά μέλος τῆς Μπούντ, ἀπό τό 1919 ἀριστερός μπουντιστής. Μπῆκε στό ΚΚΡ(μπ) τό 1919. Ἦταν μέλος τοῦ Κεντρικοῦ Γραφείου τῶν ἑβραϊκῶν τμημάτων τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ), ἦταν στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐθνοτήτων, μετέπειτα σέ ἐκπαιδευτική δουλιά. — *219, 220.*

Μερκούροφ, Σ. Ντ. (1881-1952) — σοβιετικός γλύπτης-κατασκευαστής μνημείων, λαϊκός καλλιτέχνης τῆς ΕΣΣΔ, τακτικό μέλος τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν τῆς ΕΣΣΔ, μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1945. — *182.*

Μέρφι (Murphy), *Τζών Τόμας* (γεν. τό 1888) — παράγοντας τοῦ ἀγγλικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, τό 1917 μπῆκε στό Σοσιαλιστικό κόμμα τῆς Σκωτίας. Τό 1920 ἐκλέχτηκε ἀντιπρόσωπος ἀπό τίς «Ἐπιτροπές τῶν ἐργοστασιακῶν ἀντιπροσώπων» γιά τό II συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Πῆρε μέρος στήν ἵδρυση τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος τῆς Ἀγγλίας, ἀπό τό 1921 ἦταν μέλος τῆς ΚΕ του, ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τοῦ Γραφείου τῆς Συνδικαλιστικῆς Διεθνοῦς στήν Ἀγγλία. Ἀπό τό 1924 ἦταν μέλος τῆς Διεθνιστικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου. Τό 1932 διαγράφηκε ἀπό τό Κόμμα. — *229, 234.*

Μεστσεριακόφ, Β. Ν. (1885-1946) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1905. Ἔκανε κομματική δουλιά στήν Πετρούπολη καί στό ἐξωτερικό. Τό 1917 ἐπέστρεψε στή Ρωσία. Πῆρε ἐνεργό μέρος στήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση. Το 1918 ἦταν

Μοβσόβιτς, Μ. Σ. (1874-1953) — μπῆκε στόν ἐπαναστατικό δρόμο τό 1895, μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1904. Ἡ Μοβσόβιτς δούλεψε κομματικά στήν Ὀδησσό, τό 1911 ἔφυγε στήν Ἑλβετία, τό 1917 ἐπέστρεψε στή Ρωσία. Πῆρε μέρος στόν ἐμφύλιο πόλεμο. Ἀπό τό 1919 ἦταν σέ κομματική δουλιά στή Μόσχα καί μετά στή ΔΕΒ *. — *107.*

Μορόζοφ, Μ. Β. (1868-1938) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1901. Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση ἦταν σέ οἰκονομική δουλιά στή Γενική Διεύθυνση καυσίμων καί στήν τυρφοβιομηχανία (βλ. ἐπίσης τόμ. 44ο, σελ. 640). — *319.*

Μοσκαλιόφ, Π. Π. (1881-1952) — ἀγρότης, κατόπιν σιδεράς. — *145.*

Μουράνοφ, Μ. Κ. (1873-1959) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1904· μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση σέ κομματική καί διοικητική δουλιά, ἰνστρούκτορας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ), μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐλέγχου τοῦ ΚΚΡ(μπ) (βλ. ἐπίσης τόμ. 48ο, σελ. 498-499). — *318.*

Μούς, Ε. Ρ. — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1917. Πρίν τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση ἦταν τεχνικός-πρακτικός γιά τήν κατασκευή ἐργοστασίων καί τίς ἠλεκτρικές ἐγκαταστάσεις τους. Τό 1917 ἐκλέχτηκε προσωρινός πρόεδρος τῆς ἐργοστασιακῆς σύσκεψης τῆς Ἀχτίδας Ρέβελ. Τό 1918 σέ ἐπισιτιστική δουλιά στό κυβερνεῖο Ταμπόφ, τό 1919 ἦταν πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου Σαμάρας. — *119.*

Μπάμπκιν, Ι. Π. (1885-1940) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1902. Δούλεψε κομματικά στίς νότιες πόλεις τῆς Ρωσίας (Ροστόβ τοῦ Ντόν, Τσαρίτσιν, Ὀδησσός κ.ἄ.). Τό 1917 πῆρε ἐνεργό μέρος στήν ἐγκαθίδρυση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στόν Ντόν, ἦταν μέλος τῆς Ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς, μέλος τοῦ Σοβιέτ Ροστόβ-Ναχιτσεβάν τῶν βουλευτῶν. Ἀπό τό 1920 σέ διοικητική καί οἰκονομική δουλιά πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΣΕΑ γιά τή μεταφορά τοῦ πετρελαίου ἀπό τό Ἄστραχαν, στέλεχος τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν, μέλος τῆς Ἀνώτατης Ἐπιτροπῆς Διαιτησίας τοῦ ΣΕΑ, μέλος τοῦ προεδρείου τοῦ ΑΣΛΟ τῆς ΣΟΣΔΡ, πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Λαϊκῆς Οἰκονομίας τῆς Καρελίας, ἀναπληρωτής τοῦ προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς ἐξαγωγῆς ξυλείας. — *161, 344.*

Μπαντάγεφ, Α. Ε. (1883-1951) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1904, δούλευε κομματικά στήν Πετρούπολη. Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση ἦταν πρόεδρος τῆς Διεύθυνσης Ἐπισιτισμοῦ Πετρούπολης, ἐπίτροπος Ἐπισιτισμοῦ Πετρούπολης καί τῆς βόρειας περιοχῆς καί σέ ἄλλη καθοδηγητική-κομματική, διοικητική καί οἰκονομική δουλιά (βλ. ἐπίσης τόμ. 31ο, σελ. 590-591). — *63, 164-165, 198, 222, 224.*

Μπάουερ (Bauer), *Ὄττο* (1882-1938) — ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τῆς σοσιαλδημοκρατίας τῆς Αὐστρίας καί τῆς ΙΙ Διεθνοῦς. Κράτησε ἐχθρική στάση πρός τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση. Συγγραφέας τοῦ βιβλίου «Μπολσεβικισμός ἤ σοσιαλδημοκρατία;» πού στρεφόταν ἐνάντια στόν μπολσεβικισμό (ἐκδόθηκε τό 1920

* Διεθνής Ἐργατική Βοήθεια. *Σημ. μετ.*

συμβουλίου τῆς 12ης στρατιᾶς. Μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ(μπ) Οὐκρανίας, τῆς ΠΚΕΕ ὅλων τῶν περιόδων, τῆς ΚΕΕ τῆς ΕΣΣΔ. — *162.*

Μπλιζνιτσένκο, Α. Ε. (1888-1957) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1912. Δούλεψε κομματικά στό Χάρκοβο, στή σιδηροδρομική γραμμή Βόρειο-Ντονιέτσκ. Μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν ἐπίτροπος τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Βόρειο-Ντονιέτσκ, μέλος τοῦ Σοβιέτ Χαρκόβου τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Πῆρε μέρος στήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση καί στόν ἐμφύλιο πόλεμο. Ἀπό τό 1918 ἐπίτροπος Συγκοινωνιῶν τῆς Νότιας περιφέρειας, ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Συγκοινωνιῶν Οὐκρανίας. Ἐπεξεργάστηκε τό σχέδιο κατασκευῆς μεγάλων τεθωρακισμένων ἁμαξοστοιχιῶν. Ἀπό τό 1921 ὥς τό 1924 ἦταν ἀντιπρόσωπος τῆς σοβιετικῆς σιδηροδρομικῆς ἀποστολῆς στή Γερμανία καί μετά στόν Καναδά. Ἀπό τό 1924 ὥς τό 1928 σπούδασε στό Πανεπιστήμιο τῆς Κολομβίας (ΕΠΑ). Ἀπό τό 1928 ἦταν σέ οἰκονομική δουλιά. Στό XVI συνέδριο τοῦ Κόμματος ἐκλέχτηκε μέλος τῆς ΚΕΕ τοῦ ΠΚΚ(μπ). — *171.*

Μπογκντάνοφ, Α. (Μαλινόβσκι, Α. Α.) (1873-1928) — σοσιαλδημοκράτης, φιλόσοφος. Προσπαθοῦσε στόν τομέα τῆς φιλοσοφίας νά δημιουργήσει δικό του **σύστημα, τόν «ἐμπειριομονισμό», πού δριμύτατα τόν ἐπέκρινε ὁ Β. Ι. Λένιν στό** ἔργο του «Ὑλισμός καί ἐμπειριοκριτικισμός». Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές καί καθοδηγητές τῆς Προλετκούλτ (βλ. ἐπίσης τόμ. 15ο, σελ. 518-519). — *292.*

Μπογκντατιάν, Μ. Σ. — **τό 1919 ἦταν μέλος τοῦ Συμβουλίου Ἐργατοαγροτικῆς Ἄμυνας τῆς Οὐκρανίας καί πρόεδρος τοῦ Κεντρικοῦ Στρατολογικοῦ Συμβου**λίου καί κατανομῆς (βλ. ἐπίσης τόμ. 42ο, σελ. 515). — *29.*

Μπόκι, Γκ. Ι. (1879-1940) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1900. Δούλευε κομματικά στήν Πετρούπολη, κατά τή διάρκεια πολλῶν χρόνων ἦταν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ. Πῆρε μέρος στήν ἐπανάσταση τοῦ 1905-1907. Τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1917 ἦταν μέλος τῆς Στρατιωτικῆς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Πετρούπολης. Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση ἦταν γραμματέας τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης. Τό 1919-1920 ἦταν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Τουρκεστάν, διευθυντής τοῦ εἰδικοῦ τμήματος τοῦ μετώπου τοῦ Τουρκεστάν. Ἀπό τό 1921 ἦταν μέλος τῆς Βετσεκά, μετά μέλος τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐνιαίας Κρατικῆς Πολιτικῆς Διεύθυνσης Ὀ-γκε-πε-ού, τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐσωτερικῶν. Ἐκλεγόταν ἀναπληρωματικό καί τακτικό μέλος τῆς ΠΚΕΕ τῆς ΣΟΣΔΡ καί τῆς ΕΣΣΔ. — *112.*

Μπόλντβιν (Baldwin), *Τζέμς Μάρκ* (γεν. τό 1861) — ἀμερικανός ψυχολόγος καί φιλόσοφος, διευθυντής μιᾶς σειρᾶς ἐπιστημονικῶν περιοδικῶν. Μέ τήν ἐπιμέλειά του ἐκδόθηκε τό μεγάλο ἐγκυκλοπαιδικό λεξικό φιλοσοφίας καί ψυχολογίας «Dictionary of Philosophy and Psychology». — *272.*

Μπομπρόβσκαγια (Ζέλιξον), Τσ. Σ. (1876-1960) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1898.

Τό 1919 ἦταν ἐπικεφαλῆς τοῦ στρατιωτικοῦ τμήματος τῆς Ἐπιτροπῆς Μόσχας τοῦ ΚΚΡ(μπ), ἀπό τό Μάη τοῦ 1920 ἦταν σέ καθοδηγητική δουλιά στήν ΚΕ τοῦ Κόμματος (βλ. ἐπίσης τόμ. 46ο, σελ. 577). — *34.*

(1920-1921) κράτησε στήν ἀρχή στάση «συγκρουστήρα», ἀλλά ὕστερα προσχώρησε στήν ὁμάδα τοῦ Τρότσκι (βλ. ἐπίσης τόμ. 41ο, σελ. 571). — *47, 203, 225, 251, 272, 292, 298-299.*

Μπριουχάνοφ, Ν. Π. (1878-1942) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1902. Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση ἦταν ἀναπληρωτής Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου, ἀπό τό 1921 ἦταν Λαϊκός ἐπίτροπος Ἐπισιτισμοῦ (βλ. ἐπίσης τόμ. 38ο, σελ. 498). — *82-83, 135, 246, 250, 290, 294-295, 313-314.*

Μπρίτσκινα, Σ. Μπ. (1883-1967) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1903. Τίς μέρες τοῦ Ὀχτώβρη 1917 ἦταν γραμματέας τῆς Στρατιωτικῆς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Μόσχας. Ἀπό τό Μάη τοῦ 1919 δούλευε στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, ἦταν προϊστάμενη τοῦ γραφείου, μετά γραμματέας τοῦ ΣΛΕ, γραμματέας-πρωτοκολλητής τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ· ταυτόχρονα ἦταν ἀναπληρωτής τοῦ διευθυντῆ ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος. Ἀπό τό 1921 ὥς τό 1935 δούλευε σέ δουλιά τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, μετά ἀναπληρωτής τοῦ προϊστάμενου τῆς γραμματείας τῆς ΠΚΕΕ. Ἀπό τό 1948 ὥς τό 1949 ἦταν ἐπιστημονικός συνεργάτης τοῦ Ἰνστιτούτου Μάρξ — Ἔνγκελς — Λένιν τῆς ΚΕ τοῦ ΠΚΚ(μπ). — *108, 123.*

Μπρόιντο, Γκ. Ι. (1885-1956) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό 1918, μέχρι τότε μενσεβίκος. Τό 1919 μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τῆς 1ης στρατιᾶς τοῦ Ἀνατολικοῦ μετώπου, μετά ἦταν ἐπικεφαλῆς τοῦ τμήματος ἐξωτερικῶν σχέσεων τῆς Ἐπιτροπῆς Τουρκεστάν. Τό 1920 στάλθηκε ἀπό τήν Ἐπιτροπή Τουρκεστάν στή Χιβά μέ ἔκτακτες ἁρμοδιότητες. Στά 1921-1923 ἦταν ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐθνοτήτων. Πῆρε μέρος στήν ὀργάνωση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Πανεπιστημίου τῶν ἐργαζομένων τῆς Ἀνατολῆς, πρύτανης τοῦ ὁποίου ὑπῆρξε ὥς τό 1926. Ἀπό τό 1933 ἦταν πρῶτος γραμματέας τῆς ΚΕ τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος τοῦ Τατζικιστάν. Τό 1934-1941 ἦταν ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Παιδείας τῆς ΣΟΣΔΡ, διευθυντής τοῦ Ἐκδοτικοῦ τοῦ Κόμματος καί σέ ἄλλη ὑπεύθυνη δουλιά. Ἦταν μέλος τῆς ΚΕΕ τῆς ΕΣΣΔ. — *169.*

Μπρόνσκι, Μ. Γκ. (1882-1941) — μέλος τῆς ΣΔΒΠ καί Λ ἀπό τό 1902, μετά μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος. Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση ἦταν ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας. Ἀπό τό 1920 πληρεξούσιος ἀντιπρόσωπος καί ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος στήν Αὐστρία (βλ. ἐπίσης τόμ. 41ο, σελ. 570). — *111.*

Μπρόντσκι — ἕνας ἀπό τούς συνεργάτες τοῦ τμήματος τοῦ ἐκδοτικοῦ «Παγκόσμια Λογοτεχνία» Πετρούπολης. Τό 1920 βρισκόταν στή Στοκχόλμη σάν ἀντιπρόσωπος τοῦ Κρατικοῦ Ἐκδοτικοῦ. — *314.*

Μπρουνόβσκι, Β. Χ. (1887-1942) — ἀπό τό 1916 ὥς τό 1918 μέλος τοῦ κόμματος τῶν ἐσέρων. Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση ἦταν διευθυντής τῆς συγκέντρωσης σιτηρῶν τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ, ἀπό τό Μάρτη τοῦ 1919 ὥς τό Μάη τοῦ 1920 ἦταν πρόεδρος τῆς Εἰδικῆς στρατιωτικῆς ἐπισιτιστικῆς ἐπιτροπῆς γιά τόν ἐφοδιασμό τῆς 3ης στρατιᾶς τοῦ Ἀνατολικοῦ μετώπου, ἀπό τό 1921 ἀναπληρωτής τοῦ προέδρου τῆς Διυπηρεσιακῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ΕΣΣ γιά τά ζητήματα ἐξακρίβωσης τῆς ἀριθμητικῆς δύναμης τοῦ στρατοῦ καί τοῦ στόλου. — *155.*

ριαρχίας τῶν μενσεβίκων στή Γεωργία ἦταν ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ μενσεβίκικου Κόμματος. Τό 1918 ἦταν μέλος τοῦ Σέιμ Ὑπερκαυκασίας, τό 1919 ἦταν μέλος τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης τῆς Γεωργίας, διευθυντής τοῦ Κεντρικοῦ ὀργάνου τοῦ μενσεβίκικου Κόμματος «Ἐρτομπά» («Ἑνότητα»). Τό Μάη τοῦ 1920 ἦταν πληρεξούσιος τῆς μενσεβίκικης κυβέρνησης τῆς Γεωργίας γιά τή σύναψη καί ὑπογραφή συμφώνου εἰρήνης μέ τή ΣΟΣΔΡ.

Μετά τήν ἐγκαθίδρυση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στή Γεωργία ἔφυγε στό ἐξωτερικό, καί ἔκανε ἔντονη ἀντισοβιετική προπαγάνδα. Στά τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του ἦταν διευθυντής τοῦ περιοδικοῦ «Τσβένι Ντρόσα» («Ἡ σημαία μας»), πού ἔβγαινε στό Παρίσι, ἦταν μέλος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἐθνικοῦ Συμβουλίου τῆς Γεωργίας καί τοῦ γραφείου ἐξωτερικοῦ τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος. — *178*.

Οὔρσιν (af Ursin) *Νίλ Ρόμπερτ* (1854-1936) — ἐπιφανής παράγοντας τοῦ φιλλανδικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, πῆρε μέρος στήν ὀργάνωση τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ Ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Φιλλανδίας (1899) καί ἦταν ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές του. Μετάφρασε στή φιλλανδική γλώσσα μιά σειρά ἔργα τοῦ Κ. Μάρξ καί τοῦ Φ. Ἔνγκελς. Πῆρε ἐνεργό μέρος στήν ἐργατική ἐπανάσταση τοῦ 1918 στή Φιλλανδία. Μετά τήν καταστολή της στερήθηκε τά πολιτικά δικαιώματα. Ἀπό τό 1918 ὥς τό 1922 ἦταν στό ἐξωτερικό. — *86*.

Ὀχριμένκο, Π. Φ. (γεν. τό 1888) — μεταφραστής, μέλος τῆς Ἕνωσης τῶν σοβιετικῶν συγγραφέων. — *83*.

Π

Πάβλοφ, Ι. Π. (1849-1936) — διαπρεπέστατος φυσιολόγος, ἀκαδημαϊκός (βλ. ἐπίσης τόμ. 42ο, σελ. 537). — *222*.

Πάικες, Α. Κ. (1873-1958) — στέλεχος τῶν Σοβιέτ. Ὥς τό 1917 ἦταν μενσεβίκος, τό 1918 μπῆκε στό ΚΚΡ(μπ). Στά 1918-1920 δούλευε στή Σιβηρία, ἦταν μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Κρατικοῦ Ἐλέγχου καί τῆς ΕΑΕ, ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Κρατικοῦ Ἐλέγχου, μέλος τῆς Ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Σιβηρίας. Τό 1921-1922 πληρεξούσιος ἀντιπρόσωπος στήν Κίνα, καί μετά στή Λιθουανία. Ἀπό τό 1923 σέ οἰκονομική δουλιά στό ΑΣΛΟ. — *91, 127, 212*.

Περβούσιν, Ν. Β. (γεν. τό 1889) — ἀπό τό 1919 ὥς τό 1922 ἦταν καθηγητής τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Καζάν. — *154*.

Περβούσινα-Ζαλέσκαγια (Περβούσινα-Ζαλέζσκαγια), Α. Α. — *154*.

Πέτερς, Γ. Χ. (1886-1938) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1904. Πῆρε δραστήριο μέρος στήν ἐπανάσταση τοῦ 1905-1907 στή Λιμπάβα (Λιμπάου). Τό 1919-1920 ἦταν φρούραρχος τῶν ὀχυρωμένων περιοχῶν τῆς Πετρούπολης καί τοῦ Κιέβου καί μέλος τοῦ Στρατιωτικοῦ συμβουλίου τῆς ὀχυρωμένης περιοχῆς τῆς Τούλας. Ἀπό τό 1920 ἦταν μέλος τοῦ Γραφείου τοῦ Τουρκεστάν, μετά μέλος τοῦ συμβουλίου τῆς Ἑνιαίας Κρατικῆς Πολιτικῆς Διεύθυνσης (Ὀ-γκε-πε-ού), μέλος τῆς ΚΕΕ — τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου ΕΑΕ, πρόεδρος τῆς ΕΕ Μόσχας τοῦ

μετώπου καί τῆς 5ης στρατιᾶς. Μετά τό τέλος τοῦ ἐμφυλίου πολέμου δούλεψε σέ ὑπεύθυνη οἰκονομική καί κομματική δουλιά: πρόεδρος τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης ὑφαντουργίας, γραμματέας τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Νοτιο-Ἀνατολικῆς ἀκρινῆς περιοχῆς τοῦ ΠΚΚ(μπ). Πρύτανης τοῦ Κομμουνιστικοῦ πανεπιστημίου τοῦ Λένινγκραντ, μέλος τῆς ΠΚΕΕ καί τῆς ΚΕΕ τῆς ΕΣΣΔ, μέλος τῆς ΚΕΕ τοῦ ΠΚΚ(μπ) κάμποσες φορές. Στό VIII συνέδριο ἐκλέχτηκε ἀναπληρωματικό μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΠΚΚ(μπ). — *50, 67.*

Ποκρόβσκι, Μ. Ν. (1868-1932) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1905. Ἀπό τό 1918 ἦταν ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Παιδείας τῆς ΣΟΣΔΡ (βλ. ἐπίσης τόμ. 34ο, σελ. 553-554). — *82, 118, 149, 165, 192, 219, 265, 312.*

Ποντβόισκι, Ν. Ι. (1880-1948) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1901. Τό 1919 ἦταν Λαϊκός ἐπίτροπος Στρατιωτικῶν καί Ναυτικῶν τῆς Οὐκρανίας (βλ. ἐπίσης τόμ. 35ο, σελ. 532-533). — *12.*

Ποπόβα (Κασπάροβα), Ε. Μ. (1888-1963) — πῆρε μέρος στό ἐπαναστατικό κίνημα ἀπό τό 1903, μέλος τοῦ Κόμματός ἀπό τό 1919. Τό 1918-1922 ἦταν προϊστάμενος τοῦ Τμήματος Στέγασης τῆς ΠΚΕΕ, μετά βοηθός τοῦ Διευθυντῆ Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων καί ὑπεύθυνος γραμματέας τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς ΣΟΣΔΡ Ὑπερκαυκασίας στό ΣΛΕ τῆς ΕΣΣΔ, ὑπεύθυνος γραμματέας τοῦ Προεδρείου τῆς Κρατικῆς Διεύθυνσης Σχεδίου τῆς ΕΣΣΔ κ.ά. — *84.*

Ποπόφ, Π. Ι. (1872-1950) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1924. Ἀπό τό 1918 ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς Κεντρικῆς Διεύθυνσης Στατιστικῆς (βλ. ἐπίσης τόμ. 42ο, σελ. 539). — *19-20, 192, 207, 213, 322.*

Ποτιάγεφ, Α. Ι. (1888-1939) — στό Κόμμα ἀνῆκε ἀπό τό 1917 ὥς τό 1923. Τό 1918 ἦταν ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Οἰκονομικῶν. Πῆρε μέρος στόν ἐμφύλιο πόλεμο, ἦταν μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ Δυτικοῦ μετώπου (1919), τό 1920 ἦταν μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ, μετά διευθυντής τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης ἁλιείας. Στά κατοπινά χρόνια δούλευε στό σύστημα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί σέ ἐκπαιδευτική δουλιά. — *67-68, 344.*

Πούσκιν, Α. Σ. (1799-1937) — μεγάλος ρῶσος ποιητής. — *122, 192.*

Πούτιντσεφ, Ι. Ντ. — μπολσεβίκος, κοζάκος ἀπό τό κοζάκικο χωριό Οὐρλιουτιούμπσκαγια τοῦ κυβερνείου Σεμιπαλάτινσκ, τοῦ νομοῦ Παβλοντάρ. — *223.*

Πρεομπραζένσκι, Α. Α. (1863-1938) — ἀπό τό 1902 δούλευε στούς σιδηροδρόμους Σαμάρας-Ζλατοούστ· ἀπό τό 1918 προϊστάμενος γραφείου, ἀπό τό 1919 διευθυντής Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων καί μετά διευθυντής τῆς Ὑπηρεσίας Προσωπικοῦ τῶν σιδηροδρόμων αὐτῶν. Τό 1922 μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν διορίστηκε διευθυντής τοῦ σοβχόζ «Γκόρκι» (βλ. ἐπίσης τόμ. 47ο, σελ. 443). — *293.*

Προμίνσκι, Ι. Λ. (1859-1923) — πῆρε μέρος στό πολωνικό σοσιαλδημοκρατικό κίνημα ἀπό τή δεκαετία 1880-1890. Τό 1894 συνελήφθη καί τό 1897 στάλθηκε ἐξορία στήν Ἀνατολική Σιβηρία στό χωριό Σούσενσκογε τῆς περιφέρειας Μινουσίνσκ γιά 3 χρόνια, ὅπου γνωρίστηκε καί συνδέθηκε μέ τόν Β. Ι. Λένιν καί τήν

Σ

Στρούμιν, Φ. — κόκκινος στρατιώτης τοῦ λόχου προβολέων τοῦ 11 τάγματος μηχανικοῦ. — *8-9.*

Τ

Ταχτάμισεφ — τό 1919 ἦταν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν κατασκευή νέων σιδηροδρομικῶν διακλαδώσεων γιά τή μεταφορά καυσίμων, πού ὑπαγόταν στό ΑΣΛΟ. Τό 1927 διορίστηκε μέλος τῆς κυβερνητικῆς ἐπιτροπῆς ἐμπειρογνωμόνων τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν κατασκευή τῆς ὁδικῆς ἀρτηρίας Βόλγα-Ντόν. — *209.*

Τεοντορόβιτς, Ι. Α. (1875-1940) — ἄρχισε τήν ἐπαναστατική δράση ἀπό τό 1895, μπολσεβίκος. Στά χρόνια τοῦ ἐμφυλίου πολέμου πῆρε μέρος στά παρτιζάνικα τμήματα πού πολεμοῦσαν ἐνάντια στόν Κολτσάκ. Ἀπό τό 1920 δούλευε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας (βλ. ἐπίσης τόμ. 44ο, σελ. 652). — *300.*

Τερέχιν, Ι. Β. — τό 1919-1920 δούλευε στήν ἀγροτικο-οἰκονομική σχολή τοῦ νομοῦ Ποντόλσκ τοῦ κυβερνείου Μόσχας, προϊστάμενος οἰκονομικῶν, γιά παραβίαση τῆς σοβιετικῆς νομοθεσίας παραπέμφθηκε σέ δίκη. — *109.*

Τέρ-Πετροσιάν, Σ. Α. (Καμό) (1882-1922) — ἐπαγγελματίας ἐπαναστάτης, ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς μαχητικῆς δουλιᾶς τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος στά τσαρικά χρόνια. Μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917, μετά τήν ἀποφυλάκισή του ἀπό τή φυλακή-κάτεργα τοῦ Χαρκόβου, δούλευε στήν Ὑπερκαυκασία. Τό 1919 ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς μαχητικῆς ὁμάδας γιά τήν πάλη στά μετόπισθεν τοῦ Ντενίκιν. Στίς ἀρχές τοῦ 1920 εἶχε συλληφθεῖ ἀπό τή μενσεβίκικη κυβέρνηση τῆς Γεωργίας. Μετά τήν ἀπελευθέρωσή του δούλεψε παράνομα στό Μπακού καί πῆρε δραστήριο μέρος στήν προετοιμασία τῆς ἐξέγερσης τοῦ προλεταριάτου τοῦ Μπακοῦ. Μετέπειτα δούλευε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί σπούδαζε στή Μόσχα. — *42.*

Τζερζίνσκι, Φ. Ε. (1877-1926) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1895. Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση ἦταν πρόεδρος τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς γιά τήν πάλη ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση, τό σαμποτάζ καί τή μαύρη ἀγορά. Μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ(μπ) (βλ. ἐπίσης τόμ. 35ο, σελ. 516-517). — *46-47, 64, 85-86, 123, 129-130, 157, 170, 179-180, 184, 247, 252, 264, 271, 310-311, 318.*

Τιμιριάζεφ, Κ. Α. (1843-1920) — ρῶσος φυσιοδίφης-δαρβινιστής, διασημότατος βοτανολόγος-φυσιολόγος, ταλαντοῦχος ἐκλαϊκευτής καί προπαγανδιστής τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων, ἀντεπιστέλλον μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν Πετρούπολης. Πρῶτος μεγάλος ἐπιστήμονας πού χαιρέτισε τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Τά ἐκλαϊκευτικά του ἄρθρα καί οἱ λόγοι του πού δημοσιεύτηκαν στή συλλογή «Ἐπιστήμη καί Δημοκρατία» (1920) ἐκτιμήθηκαν πολύ ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. Τό ὄνομα τοῦ Τιμιριάζεφ ἀποδόθηκε σέ διάφορα ἐπιστημονικά καί ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα τῆς ΕΣΣΔ. — *185.*

Τίρκοφ, Α. Β. (1859-1924) — μέλος τοῦ Κόμματος «Ναρόντναγια βόλια» ἀπό τό 1879· συνελήφθη τό 1881 γιά συμμετοχή στήν ἀπόπειρα δολοφονίας τοῦ Ἀλέξανδρου Β΄, ἦταν κρατούμενος στό φρούριο Πετροπάβλοβσκ. Τό 1883 ἐξορίστηκε

* **«ΓΚΟΜΖ» — Κρατικά ἑνιαῖα ἐργοστάσια μηχανοκατασκευῶν (τράστ).** ***Σημ. μετ.***

Φ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΘΕΜΑΤΩΝ *

Α

* Στίς ἐπικεφαλίδες σημειώνονται οἱ ἀριθμοί τῶν ντοκουμέντων.

Β

Γ

Δ

Ε

Κ

Λ

Μ

* Μέλη τοῦ μικροαστικοῦ, ἐθνικοαστικοῦ κόμματος πού ἐμφανίστηκε τό Μάη τοῦ 1918 μετά τή διάσπαση τοῦ κόμματος τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν τῆς Οὐκρανίας. Βλ. τόμ. 39ο, σημ. 136. *Σημ. μετ.*

Π

Ρ

Σ

Τ

Υ

Φ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

---

* Μέ ἀστερίσκο σημειώνονται τά ντοκουμέντα πού δημοσιεύονται γιά πρώτη φορά.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Τυπώθηκε τόν 'Απρίλη τοῦ 1985
σέ 5 000 ἀντίτυπα
Τυπογραφικά φύλλα 36

ΛΕΝΙΝ
•
ΑΠΑΝΤΑ

51

ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ
ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.